Bu Muhalefet Şerhi
15 Temmuz Hain Darbe Girişimi
Sırasında Şehit Düşen Yurttaşlarımızın
Aziz Hatıralarına ve Gazilerimize
Adanmıştır.

Öngörülen, Önlenmeyen ve Sonuçları Kullanılan Kontrollü Darbe

İÇİNDEKİLER

1. DARBE ARAŞTIRMA KOMİSYONU'NUN ÇALIŞMALARI 4

1.1 Darbeyi Çok Bilinmeyenli Denkleme Dönüştüren Komisyon Süreçleri 4

1.2 Komisyonun Çalışmaya Başlamasının Geciktirilmesi 6

1.3 Komisyonun Göreve Başlaması 8

1.4 Kamuoyu İle Bilgi Paylaşımına Müdahale Edilmesi 10

1.5 Kilit İsimlerin Araştırma Komisyonu'nun Çağrısını Reddetmesi 11

1.6 Komisyonun Fiilen İşlevsizleştirilmesi 15

1.7 Komisyon Toplantılarında Davetli Konukların AKP-Fetullah Gülen Cemaati Arasındaki İlişkiye İlişkin Açıklamaları 17

2. 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ ve ÖNCESİ 29

3. FETULLAH GÜLEN CEMAATİNİN KURULUŞ DÖNEMİ ve GELİŞME SÜRECİ 31

4. CUMHURİYETE VE TEMEL NİTELİKLERİNE SALDIRI 42

4.1. Cumhuriyete ve Temel Niteliklerine Kumpasın Yasal Altyapısı 42

4.2. Kumpasların Yasal Altyapısının Oluşturulması 44

4.2.1. 17/25 Aralık Öncesi 44

4.2.1.1. Yeni Ceza Kanunu 44

4.2.1.2. Özel Görevli Mahkemelerin Kurulması 46

4.2.1.3. Dava Dosyasına Avukatların Erişiminin Engellenmesi 47

4.2.1.4. Gizli Tanıklık 47

4.2.1.5. Askeri Kişilerin Görev Suçlarından Dolayı Adli Mahkemelerde Yargılanması 48

4.2.1.6. Hakim ve Savcılar Aleyhine Tazminat Davası Açılmasının Engellenmesi 48

4.2.1.7. İktidar İdeolojisinde Yeni HSYK, Yeni Yargıtay, Yeni Danıştay ve Yeni Anayasa Mahkemesi 49

4.2.1.8. Özel Görevli Mahkemelerin Ortadan Kaldırılması 49

4.2.1.9. 45 Yaşında Hakim-Savcı Olmak 49

4.2.2. 17-25 Aralık Sonrası 50

4.2.2.1. Adli Kolluk Yönetmeliği'nin Değiştirilmesi 50

4.2.2.2. HSYK Kanununun Değiştirilmesi ve İktidar Emrinde Yepyeni HSYK 51

4.2.2.3. Yeninin De Yenisi Yargıtay ve Yeninin De Yenisi Danıştay 51

4.2.2.4. "Makul Şüphe"Nin Serencamı 51

4.2.2.5. Elkoyma Kararı Verilebilecek Suçların Kapsamının Genişletilmesi 52

4.2.2.6. Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Tespitinde "Başkaca Delil Elde Edilememesi" Şartının Ortadan Kaldırılması 52

4.2.2.7. Sulh Ceza Hakimlikleri Kurulması 52

4.2.3. Yargı ve Yargıç Bağımsızlığı İle Hukuk Devleti ... 53
4.2.3.1. Yargı ve Yargıç Bağımsızlığı ... 53
4.2.3.2. Yargıç Tarafsızlığı ... 53
4.3. Anayasa Değişikliği Süreci ve CHP'nin Tavrı ... 54
4.4. Kumpasların Hazırlık Süreci ... 55
4.4.1. 2001 Denemesi ... 55
4.4.2. Uygun Toplumsal ve Siyasal Ortamı Hazırlamak ... 55
4.4.2.1. Cinayetler Serisi ... 55
4.4.2.2. 27 Nisan E-Bildirisi ... 56
4.5. Kumpaslar Başlıyor ... 57
4.5.1. Ergenekon Operasyonları ... 57
4.5.1.1. Tutuklama Dalgaları ... 57
4.5.1.2. İddianameler Serisi ... 59
4.5.1.3. Birleştirilen Davalar Serisi ... 60
4.5.1.4. Gizli Tanık Uygulamaları ... 61
4.5.1.5. Ataşehir'de Bulunamayan Ev ... 61
4.5.1.6. Kışın Beyaz Giyen Denizciler ... 61
4.5.1.7. Savunma Süreleri ... 62
4.5.1.8. Davaya Müdahil Olanlar ... 62
4.5.2. Balyoz Davası ... 62
4.5.3. AKP İktidarının Kumpaslara Verdiği Siyasi Destek, Kumpasları Fiilen Yürütmeye Dönüşüyor ... 63
4.5.3.1. "Ben Bu Davaların Savcısıyım" Diyen İktidarın Hukuk Tanımazlığı ... 63
4.5.3.2. Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz'e Zırhlı 600S Mercedes Tahsis Etmek ... 64
4.5.3.3. İstenmeyen Kararlar Veren Hakimleri Sürmek ... 65
4.5.4. Kumpasın Sonuçları ... 66
4.5.4.1. AKP Yüksek Yargıyı Cemaate Teslim Etti ... 66
4.5.4.2. Kumpas Tasfiyeleri İle Ordu'da Cemaate Kadro Açıldı ... 66
4.5.4.3. Boşaltılan Kadrolara Cemaatçiler Yerleştirilerek Darbe Yapabilecek Güce Kavuşmaları Sağlandı ... 73
4.5.5. AKP'nin Cemaati Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Yerleştirmesi ... 75
4.5.5.1. Ecevit İktidarlarının Kamu Yönetiminde Liyakat ve Kariyere Dayalı Bürokratik Sistemin Hukuksal Altyapısını Kurması ... 75
4.5.5.2. AKP'nin Kamu Yönetiminde İdeolojik Kadrolaşmanın Yasal Altyapısını Kurması ve Bürokraside AKP Tahribatı ... 77
4.5.5.2.1. Görevde Yükselme Yönetmeliğinde Yapılan AKP Tahribatı ... 77

4.5.5.3. Kariyer Mesleklerde Yapılan AKP Tahribatı ... 79
4.5.5.3.1. Hakim ve Savcı Sınavları ... 79
4.5.5.3.2. Avukatlıktan Hakim Savcılığa Geçiş ... 81
4.5.5.3.3. Kaymakamlık ... 82
4.5.5.3.4. Sayıştay Denetçiliği ... 82
4.5.5.3.5. Diğer Kariyer Meslekler (Müfettişlik, Denetçilik, Uzmanlık Vb.) ... 83
4.5.5.3.6. Üst Düzey Yönetici Atamaları ... 84
4.5.5.3.7. Kadrolaşmanın Kilometre Taşları ... 85
5. 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ ... 100
5.1. Darbe Öncesi Darbenin Sinyal ve Uyarıları ... 100
5.1.1. Türkiye Gazetesi Yazarı Fuat Uğur'un 24 Mart 2016, 2 Nisan 2016 ve 21 Nisan 2016 Tarihli Yazıları ... 100
5.1.2. Cemaat Mensuplarının Sosyal Medya Üzerinden Bazı Paylaşımları ... 104
5.2. 15 Temmuz Öncesi Darbe Planlaması ... 105
5.3. 15 Temmuz Darbe Girişimi ile İlgili Kilit İsimler ... 113
5.3.1. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz Darbe Girişimi İle İlgili Beyanları ... 113
5.3.1.1. Darbeyi Enişteseinden Öğrenmesi ... 113
5.3.1.2. İstihbarat Zafiyeti Olduğu Açıklaması ... 114
5.3.1.3. Darbenin Allah'ın Bir Lütfu Olduğu Açıklaması ... 115
5.3.1.4. Darbe Komisyonu Çalışmalarını Sonlandırmalıdır Açıklaması ... 115
5.3.1.5. Dere Geçerken At Değiştirilmez Açıklaması ... 116
5.3.1.6. At İzi İt İzine Karıştı Açıklaması ... 116
5.3.1.7. Fetullahçı Terör Örgütü Devlet İçinde Paralel Bir Yapı Oluşturdu Açıklaması ... 117
5.3.1.8. İdam Cezası Önüme Gelirse Onaylarım Açıklaması ... 117
5.3.1.9. Ne Aldatan Oldum Ne Aldatılan Oldum Açıklaması ... 118
5.3.1.10. Ne istediler de vermedik açıklaması ... 118
5.3.2. MİT Müsteşarlığı'nın TBMM Araştırma Komisyonu'na Yönelik 22.05.2017 Tarihli Yazısı ... 118
5.3.3. Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar'ın 19.07.2016 Tarihli İfadesi ... 121
5.3.4. Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki ÇOLAK'ın 18.07.2016 ve 14.10.2016 Tarihli Cumhuriyet Savcılığı İfadeleri ... 123
5.3.5. Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar GÜLER'in 19.07.2016 ve 07.10.2016 Tarihli Cumhuriyet Savcılığı İfadeleri ... 125
5.4. 15 Temmuz Gecesi Yaşananlar ... 126
5.5. Adil Öksüz'ün Serbest Bırakılması ... 209

5.6. 15 Temmuz Gecesi CHP'nin Tavrı 212
5.7. 15 Temmuz Darbe Girişimi Sonrası 219
5.7.1. Yenikapı Mitingi 219
5.7.2. Kemal Kılıçdaroğlu'nun Taksim ve Yenikapı Deklarasyonları 219
5.7.3. Araştırma Komisyonu Kurulması ve Çalışmalar 222
5.7.3.1. Çalışma Planı 222
5.7.3.2. Uzlaşma 223
5.7.3.3. Yaklaşım 224
5.7.3.4. Koordinasyon 225
5.7.4. Olağanüstü Hal (OHAL) İlan Edilmesi 227
5.7.4.1. OHAL'e Giden Süreç 227
5.7.4.2. Kanun Hükmünde Kararname (KHK) Dönemi 228
5.7.4.3. KHK'larda Ön Plana Çıkan Düzenlemeler 231
5.7.4.4. Darbeyle İlgisi Olmayan Konuların KHK'lar İle Düzenlenmesi 233
5.7.4.5. Toplu Görevden Almalar 234
5.7.4.6. Rejim Tartışmaları 236
5.7.4.7. Muhalefetin Kriminalize Edilmesi 236
5.7.4.8. Grev ve Gösteri Hakkının Muhaliflere Yasaklanması 238
5.7.4.9. Ekonomik Varlıkların Müsaderesi 238
5.7.4.10. Kapatılan TV ve Gazeteler 239
5.7.4.11. İnsan Hakları Sözleşmesinin Askıya Alınması 239
5.7.4.12. Kitlesel Tutuklamalar ve Gözaltılar 240
5.7.4.13. İş Güvencesinin Yok Edilmesi 240
5.7.4.14. Ulusal Güvenlik Sorunu 242
5.7.4.15. Barış İmzacı Akademisyenlerin Üniversiteden İhracı 242
5.7.4.16. Üniversitelerde Kadrolaşma: Rektör Seçimlerinin Kaldırılması 243
5.7.5. Anayasa Referandumu 244
5.7.5.1. Komisyon ve Genel Kurul Çalışmaları 244
5.7.5.2. Referandum Süreci 245
5.7.5.3. Referandum Sürecinin Ekonomiye Etkileri 246
5.7.5.4. Komisyon Raporu ve Çelişkiler 248
5.7.5.4.1. Gizli Tanık Uygulaması 257
5.7.5.4.2. 2014 TSK'da yönetmelik değişiklikleri 258
5.7.5.4.3. TSK'da erken terfi ve tasfiyeler 259
5.7.5.4.4. TÜBİTAK 260

5.7.5.4.5. CHP Soruşturma Önergesi 2007 263
5.7.5.4.6. Askeri Bilirkişi Raporu 263
5.7.5.4.7. Hulusi Akar ve MİT Cevapları 267
5.7.5.4.8. ÖSYM 269
5.7.5.4.9. Darbe Girişimi'nin İnsan Haklarına Yansıması 271
6. SONUÇ ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 274
6.1. Tüm bu tespitler çerçevesinde yapılması gereken: 275
6.2. Özet ve Sonuç 277
6.3. Cevapsız Kalan Sorular 277
6.3.1. MİT Müsteşarı Hakan Fidan 277
6.3.2. Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar 280
6.3.3. Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak 283
6.4. Öngörülen Darbe 284
6.5. Önlenmeyen Darbe 289
6.6. Sonuçları Kullanılan Darbe 293
6.7. Kontrollü Darbe 302

GİRİŞ

15 Temmuz 2016 günü ülkemiz menfur bir darbe girişimine maruz kalmıştır. Bu hain darbe girişiminde 249 yurttaşımız şehit, 2301 yurttaşımız gazi olmuştur.

15 Temmuz günü Türk Silahlı Kuvvetleri içinde Fetullah Gülen Cemaatine mensup bir grup askerin başlattığı bu hain kalkışma, yurtsever asker ve polislerimizin, halkımızın, siyasi partilerin ve basın kuruluşlarının aynı anda darbeye ve darbecilere karşı tavizsiz karşı duruşları, güçlü ve kararlı müdahaleleri ile bastırılmış ve darbeciler önce sivil direniş ve bunu takip eden askeri ve adli tedbirlerle bertaraf edilmiştir.

15 Temmuz'da darbecilere karşı en etkin mukavemeti gösteren kurumlardan biri de TBMM olmuştur. Darbe gecesi Ankara'da bulunan Milletvekillerinin toplanmasıyla, kapalı olan TBMM olağanüstü birleşim ile açılmış, darbeye karşı tutumunu tüm ülkeye ve dünyaya duyurmuş, parlamenter sistemi ve anayasal rejimi ortadan kaldırmayı amaçlayan darbecilere açıkça ve kahramanca direnmiştir. TBMM'nin kendi varlığını ve dolayısıyla demokrasiyi savunması halka moral verirken, darbecilerin iradesini kırmıştır. TBMM'nin gösterdiği tarihi direniş ile morali bozulan ve iradesi kırılan darbeciler TBMM'yi bombalamış ve burada bulunan Milletvekillerinin ve TBMM personelinin canına kastetmiştir.

Bu kanlı darbe girişiminin bastırılmasında etkin rol oynayan ve sahip olduğu gazi ünvanına yakışan bir tutum gösteren TBMM'de, grubu bulunan 4 siyasi partinin ortak önergesi 26 Temmuz 2016 tarihinde görüşülmüştür. Bu önergenin oybirliği ile kabulüyle, Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimiyle, bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuştur.

Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu AKP'li üyelerin geç bildirilmesi sebebiyle ancak 04 Ekim 2016'da, yani kurulduktan 71 gün sonra çalışmaya başlamıştır.

Hain darbe girişimine karşı üyeleri canlarını ortaya koyarak direnen TBMM'nin ortak iradesiyle kurulan Meclis Araştırma Komisyonu, kuruluşundan itibaren AKP'li üyelerinin bir merkezden yönlendirilen engellemeleriyle karşılaşmıştır.

TBMM'de hain darbe girişimine karşı sağlanan milli birlik ve beraberlik ruhuna aykırı olarak Araştırma Komisyonu başkanlık divanında hiçbir muhalif üyeye yer verilmemiş, önergeleri ya kabul edilmemiş ya da gereği yerine getirilmemiştir. Komisyonun muhalefet partilerine üye Milletvekillerinin darbeyi aydınlatmak üzere ısrarla komisyona davet edilmesini istediği, başta Genelkurmay Başkanı ve MİT Müsteşarı olmak üzere çok sayıda kamu görevlisi başkanlık divanınca komisyona davet edilmemiş, yapılan açık çağrılara rağmen ülkeyi yöneten siyasi irade tarafından komisyona gelmeleri engellenmiştir.

Ayrıca bu darbe girişiminin tüm yönleriyle ve hiçbir şüpheye yer bırakmadan aydınlatılması, başta Cumhurbaşkanı ve Başbakan olmak üzere ülkeyi yöneten siyasilerin tüm soruları açıklıkla ve somut kanıtlara dayalı olarak yanıtlamaları ile mümkün olacakken, anılan makamların sahipleri böyle bir işbirliği içinde olmak bir yana, bu tip taleplere tamamen duyarsız kalmıştır. Cumhurbaşkanın bu taleplerden duyduğu rahatsızlık basında yer almış ve kendisi de bu kanaati güçlendirecek pek çok söylemde bulunmuştur.

Darbeye hazırlık yapılan yıllarda önemli kamu görevlerinde bulunan veya darbe öncesi dönemle ilgili bilgi sahibi olan Genelkurmay Başkanları, Kuvvet Komutanları, MİT Müsteşarı, Bakanlar ve diğer kilit isimlerin verdiği bilgiler başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere AKP yönetimini rahatsız etmiştir.

Hain darbe girişimi ile ilgili gerçeklerin ortaya çıkmasıyla AKP Grubunda siyasi bir panik başlamış ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın basın aracılığıyla 9 Aralık 2016 tarihinde AKP Grubuna yönelik *"Darbe Komisyonu Çalışmalarını Sonlandırmalıdır"* şeklindeki anayasaya açıkça aykırı talimatıyla komisyon çalışmaları fiilen 9 Aralık 2016 tarihinde, resmen de 4 Ocak 2017 tarihinde sonlandırılmıştır.

15 Temmuz hain darbe girişiminin hemen ardından, bu darbeyi bahane ederek ilan edilen OHAL ile bir başka darbe süreci başlamış ve hain darbeye karşı kahramanca direnen TBMM fiilen ilga edilmiştir. TBMM'de 15 Temmuz hain darbe girişiminin karanlıkta kalan gerçeklerini ortaya çıkarmakla görevli Araştırma Komisyonu felç edilerek kapatılmış ve Türkiye Cumhuriyetine rejim değişikliği dayatan bir Anayasa referandumu OHAL koşulları altında gerçekleştirilmiştir.

15 Temmuz hain kalkışması iktidar tarafından öngörülmesine rağmen engellenmemiş ve Komisyon'un görevini yapmasının önüne de açık ve örtülü engeller çıkarılmıştır. Böylece 'tek adam rejiminin gerçekleşmesini sağlayacak 16 Nisan 2017 referandumunun da altyapısı sağlanmıştır. Adil propaganda hakkı olmamasına ve Venedik Komisyon kriterlerine uyulmadan yapılan referandumda Milletimiz 'HAYIR' deyince YSK tam kanunsuzlukla sonucu 'evet' olarak ilân etmiştir. Sonuç olarak, meşruiyetini kabul etmediğimiz referandum sonucunu oy sayımı ile ortaya çıkan halkın iradesi değil, hakim kararı belirlemiştir.

Mühürsüz ve hileli referandum tamamlanıncaya kadar Araştırma Komisyonu sırra kadem basmış ve referandum sonrası Komisyon Başkanı Reşat Petek tarafından 27 Mayıs 2017 tarihinde sözde taslak komisyon raporu basına açıklanmıştır.

Reşat Petek tarafından açıklanan raporun kimler tarafından yazıldığı bilinmemektedir. Rapor komisyonda müzakere edilmemiştir. Komisyonun muhalefet partilerine mensup Milletvekillerinin bilgisi dışında hazırlanan bu rapor taslağı komisyonun değil AKP Grubunun rapor taslağıdır.

27 Mayıs 2017 Cuma günü basından öğrendiğimiz 657 sayfalık rapor taslağı ile ilgili görüş bildirmemiz için önce 5 Haziran 2017 tarihine kadar 5 işgünü olmak üzere toplam 10 gün süre verilmiş, daha sonra süre uzatımı talebimiz sonucunda bu tarih 12 Haziran 2017 olarak değiştirilmiş, yani bir hafta uzatılmıştır.

4 Ocak 2017'de resmen kapatılan ve bu tarihten 27 Mayıs 2017 tarihine kadar komisyonun onlarca uzmanı ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarının desteğiyle 144 günde hazırlanan 657 sayfalık raporun değerlendirilip muhalefet şerhi yazılması için muhalefet partilerine verilen süre net 10 işgünü olmak üzere toplam 17 gündür.

AKP Grubu Komisyon Başkanı Reşat Petek eliyle rapor açıklamasını (27 Mayıs 2017 Cuma) haftanın son gününe denk getirip haftanın ilk günü (12 Haziran 2017 Pazartesi) muhalefet şerhini talep ederek fiilen 10 işgünü içerisinde muhalefet partilerinin raporu okuma, değerlendirme ve görüş bildirme şansı olmadan Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en hain ve en kanlı girişiminin üstünü kapatmak istemektedir.

AKP Grubu tarafından hazırlanan taslak rapor 15 Temmuz kanlı ve hain darbe girişimi ile ilgili gerçekleri kapatma ve darbenin siyasi ayağını saklama niteliği taşımaktadır. Komisyonun sınırlı çalışma alanı içerisinde ortaya çıkan ve AKP'nin siyasi sorumluluğunu ve darbenin siyasi ayağını işaret eden bilgi kırıntıları dahi AKP'nin taslak raporunda yer almamıştır.

Bu durum karşısında Türkiye Cumhuriyeti tarihinde görülmemiş bu kanlı ihanetin karanlığını elde ettiğimiz bilgi ve belgeler çerçevesinde aydınlatmaya çalışmak Cumhuriyet Halk Partisinin tarihi sorumluluğudur. Bu sorumluluğumuz çerçevesinde 15 Temmuz hain darbe girişimi ile ilgili tarihi bir kronoloji içerisinde darbe öncesi, darbe günü ve darbe sonrası dönemi inceleyen bir muhalefet şerhi hazırlanmıştır.

Bu muhalefet şerhinin amacı hiçbir önyargı taşımadan gerçeklerin ortaya çıkarılmasına ve adaletin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Muhalefet şerhimizin yazıldığı dönemde yaşanan OHAL baskısı altında herkesin bildiği sırlar açığa çıkarılmış, herkesin merak ettiği sorular sorulmuştur.

1. DARBE ARAŞTIRMA KOMİSYONU'NUN ÇALIŞMALARI

1.1 Darbeyi Çok Bilinmeyenli Denkleme Dönüştüren Komisyon Süreçleri

15 Temmuz 2016 tarihinde maruz kaldığımız darbe girişimi, Cumhuriyet tarihimizin en vahim olaylarından biridir. Darbe girişimi gibi bir ağır ve travmatik olayın nasıl gerçekleştiği ve hangi bozulan birlikteliklerin yol açtığının titiz biçimde araştırılarak ortaya çıkarılması gerekmektedir. Bu hain saldırı, başta milletimize ve onun temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne karşı gerçekleştirilmiştir. Halkımızı temsil eden TBMM'nin, yüzlerce masum sivil vatandaşımızın hayatını kaybettiği, binlercesinin yaralandığı bu hain saldırının karanlıkta bırakılmaması, bütün bağlantılarının açığa çıkarması tarihsel bir görevdir. Kuruluşundan bu yana neredeyse bir asır geçen TBMM ilk defa gözü dönmüş hainlerin saldırısına uğramıştır. Komisyonun çalışmalarını tüm bunları unutarak, darbe girişiminin yeterince özen gösterilmeden, ilgili tüm tarafları dinlemeden, dinlenilen kişilerin beyanlarını bütünüyle yansıtmadan, devletin diğer birimlerinden doğru bilgilendirmeler yapılmadan özensiz ve gerçeği yansıtmayan bir raporla bitirmesi Cumhuriyet Halk Partili Komisyon Üyeleri olarak kabul edemeyeceğimiz bir yaklaşımdır. Halkımızın bir daha asla böyle alçakça bir saldırı ile karşılaşmaması için bu darbe girişiminin tüm yönleri ve taraflarıyla ortaya çıkarılması TBMM'nin tarihi bir görevidir.

15 Temmuz darbe girişiminden sonra kamuoyunu en çok rahatlatan gelişmelerden birisi şüphesiz 26 Temmuz 2016 günü TBMM'de bir araştırma komisyonu kurulmasının kararlaştırılmış olmasıdır. TBMM'de grubu bulunan siyasi partiler, uzun bir aradan sonra ilk kez önce CHP'nin talep etmesi üzerine önergelerini birleştirmişler ve oybirliği ile 15 Temmuz Darbe Girişimini Araştırma Komisyonunun kurulmasını sağlamışlardır.

Kurulan Araştırma Komisyonu darbe teşebbüsüne ilişkin gerçeği bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarmak ve devlet tarafından gerekli tedbirlerin alınacağı konusunda kamu vicdanını rahatlatmak ve vatandaşlarımıza güven vermek konusunda önemli bir görev ve sorumluluk üstlenmiştir. Bu TBMM ve Komisyonun tarihe, Türk milletine, yitirdiğimiz vatandaşlarımıza ve yakınlarına karşı tarihsel bir borcudur. Cumhuriyet Halk Partisi'nin Araştırma Komisyonu kurulması için vermiş olduğu önergede:

> *"Türkiye, 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrasında çok önemli bir kavşak noktasına gelmiştir. Darbe girişiminin başarısızlıkla sonuçlandırılması Parlamenter demokrasimizin bir zaferidir. Siyasi partilerimizin ve medyanın halkımızla birlikte sistemin arkasında durması sayesinde darbe girişimi başarısız kılınmıştır. Bu açıdan darbe girişimi Türkiye'de siyaset ikliminin yeniden ele alınması noktasında önemli fırsatlar da ortaya koymuştur. Bu aşamadan sonra siyasete hâkim olan gerginliklerin sonlandırılması ve demokrasimizin nasıl onarılması gerektiğinin el birliğiyle ortaya konulması gerekmektedir. Bu noktada tüm siyasi partilerimize çağdaş demokrasinin tesisi noktasında tarihî görev düşmektedir. Toplumun yaşadığı travmalar, ancak siyaset kurumunun el ele vermesiyle onarılabilir.*

Darbe girişiminin ülkemizin uluslararası alandaki imajına verdiği zararın giderilmesi için alınması gereken önlemler de öncelikle ele alınmalıdır.

Parlamento üzerindeki vesayet ve darbeye zemin oluşturan nedenlerin tespit edilmesi ile demokrasimizin onarılması noktasında alınması gereken önlemlerin belirlenmesi konularının yüce Meclisimizce ele alınması son derece önem taşımaktadır."

ifadelerine yer verilmiştir.

Anayasa'nın 98, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 104 ve 105. maddeleri gereğince verilmiş olan (10/276,277,278,279) esas numaralı Meclis araştırması önergelerinin içeriği incelendiğinde **15 Temmuz Darbe Girişimini Araştırma Komisyonu sadece darbenin araştırılmasını değil, ülkemizin kronikleşmiş birçok sorununun çözümü için de bir diyalog, ortak irade ve uzlaşma zemini yaratma potansiyeli taşıdığı görülecektir. Nitekim tüm siyasi partiler milletimize yöneltilen bu darbe girişimine tek vücut olarak karşı durmuştur. Darbe girişiminin tüm yönleriyle araştırılmasında samimi ve objektif bir tutum sergilenmiş olması halinde hep birlikte sergilenen karşı duruş, toplumdaki kutuplaşmayı ve ötekileştirmeyi yaratan siyasi üslubun ortadan kalkmasına da hizmet etme potansiyeli taşımaktaydı. Ancak yürütülen Komisyon çalışma sürecinin tamamında, Komisyonun güvenini sarsıcı görevlendirmeler ve yapılmayan araştırmalar ile objektif ve gerçeği açığa çıkarmaktan uzak tutum sergilenmesi ile bu potansiyel değerlendirilmemiştir.**

TBMM Genel Kurulu'nun 26 Temmuz 2016 Salı günü gerçekleştirilen 118. birleşiminde birleştirilerek görüşülen araştırma önergeleri gerek kamuoyunda gerek siyasi partilerde büyük bir beklenti ile kabul edilmiştir. Muhalefet ve iktidar ayrımı gözetmeksizin parlamentoda bulunan tüm siyasal aktörlerin aynı yöndeki iradeleri, sandalye sayısı bakımından çoğunluğa sahip olan ancak uzun yıllardır "Cemaatin" hamiliğini yapmış olan iktidar partisinin deyim yerindeyse işini kolaylaştırır nitelikteydi. Bu sayede eli rahatlayacak olan taraf bizzat AKP İktidarı olacak ve FETÖ gibi devletin sinir uçlarına kadar sızmış bir terör örgütüyle tek başına mücadele etmek zorunda kalmayacaktı.

26 Temmuz 2016 tarihli TBMM Genel Kurulu'nda Araştırma Komisyonu kurulması ile ilgili yapılan görüşmelerde yaşamış olduğumuz 15 Temmuz darbe girişimi, her şeye rağmen çok önemli bir uzlaşı ve kutuplaşmış olan Türkiye'de tarafların birbirlerine karşı empati kurmaları için büyük bir fırsat sağlamıştır. Bu yüzden kurulacak olan Araştırma Komisyonunun kendisi ve yapacağı çalışmalar ile hazırlayacağı rapor, bir araştırma komisyonunun çok ötesinde anlam ve önem taşımaktadır. Kurulacak olan Komisyon, bir olayı/olguyu/durumu/sorunu araştıran bir komisyon değildir. Kurulan Komisyon'un yapacağı çalışmalar sürecinde tüm tarafların ortak bir irade ile Türkiye'nin yaşadığı en büyük sorunların kaynağına inmesi, gerçeklerin tespit edilmesiyle; yurttaşların canına mal olan sürece taşıyan siyasi ve siyaset dışı tüm sorumlular bakımından maddi gerçeğe ulaşılacak ve daha da önemlisi bunlar yapılırken tüm toplumsal kesimlerin birbirine yakınlaşması ve uzlaşması için bir fırsat olacaktı.

Ancak, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra TBMM'de grubu bulunan dört partinin ayrı ancak birbiri ile örtüşen yönleri olan önergeleri ile kurulan

Araştırma Komisyonunun başlangıçta belirlenen amaçları sağlamaktan çok uzak olduğu anlaşılmıştır. AKP'nin tespit ettiği uzmanlarca hazırlanan ve dağıtılan Taslak Rapor'da darbenin öngörülebilir, önlenebilir hususlarına dair hiçbir araştırmanın, beyanın yansıtılmaması; raporun oluşma sürecinin muhalefet partilerinden tamamen gizlenerek yürütülmesi ile bir kez daha amacın gerçeğin açığa çıkarılması ve sorumluların bulunması olmadığı ortaya çıkmıştır. AKP tarafından yazılan Taslak Komisyon Raporunda:

- Sürecin nasıl işlediği ortaya çıkarılamamış,

- Kimlerin ne tür roller üstlendikleri netlik kazanmamış,

- Türkiye'yi 15 Temmuz'a taşıyan süreç aydınlanmamış,

- 15 Temmuz sonrası için demokratik ve hukuki bir yol haritası ortaya konulamamış,

- Aksine OHAL "olağan yönetim" şekline dönüşerek KHK'lar ile demokrasi ve hukuk devleti paramparça edilerek yok edilmiş, adeta darbenin başarılması halinde yapılacak olan bazı eylem ve işlemler yapılmış, fiilen darbe(ciler) ile hesaplaşma imkânsız hale gelmiştir.

AKP İktidarı darbeyi araştırmak bir yana darbeyi tek adam rejimine giden yolda fırsat (!) haline dönüştürmüştür. Burada AKP'nin MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin desteğiyle referandum ile anayasa değişikliğini başarmış olmasının da unutulmaması gerekir.

Komisyon süreci hem usul hem de esas bakımından bilinçli olarak AKP tarafından manipüle edilmeye çalışılmış, önergelerin birleştirilmesi dışında Partimizin darbe girişimini aydınlatmaya, siyasi ve siyasi olmayan sorumlularının açığa çıkarılmasına dair önerileri kasten yerine getirilmemiştir. Komisyon sürecinin kuruluşundaki beklentileri yansıtmamasının AKP tarafından kasten engellenmek suretiyle olduğu defaten dile getirilmiş ve kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu muhalefet şerhimiz Komisyon süreçlerini daha ayrıntılı olarak kamuoyu ile paylaşmak, hesap verme sorumluluğundan kaçan AKP'nin manipülasyonunu görünür kılmak adına önem taşımaktadır.

1.2 Komisyonun Çalışmaya Başlamasının Geciktirilmesi

Araştırma Komisyonunun kuruluş tarihi 26 Temmuz 2016'dır. 26 Temmuz 2016 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nun 118. Birleşimi ile kabul edilen araştırma komisyonu kurulmasına dair karar 2 Ağustos 2016 tarihli ve 29789 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Kuruluşundan itibaren sorumluların bulunmasına ve gerçeğin açığa çıkarılmasına dair tarihi bir görev üstlenen Komisyonun ivedilikle çalışacağına dair beklentiler yazılı ve görsel medya ile kamuoyunda paylaşılmış ve kamuoyunda büyük bir beklenti oluşmuştur.

Somutlaştırmak gerekirse, bu hususun Anadolu Ajansı'nın 31 Temmuz 2016 tarihli haberinde yansıması *"17 kişiden oluşacak Komisyon'da AK Parti'ye düşen 10 üyelik için bugüne kadar hiçbir komisyonda ulaşılamayacak kadar talep geldi. AK Parti'li yaklaşık 120 milletvekili, süre uzatımıyla 4 ay çalışacak Komisyon'da üye olarak görev yapmak için başvuruda bulundu... Grupların kendilerine düşen üyelikler için tespit ettikleri isimleri TBMM Başkanlığı'na*

sunması halinde, 4 Ağustos Perşembe günü Genel Kurul'da okunmasıyla Komisyon oluşumu tamamlanacak." [1] *şeklinde olmuştur.*

Ancak geçen çok kısa süre zarfında 26 Temmuz 2016 tarihli TBMM Genel Kurulu'nda Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın; "***Bir yandan yargıda devam eden bir süreç var, o devam edecek, o pek çok hakikati eminim ki ortaya çıkaracaktır.*** *Çünkü şu anda ifadeleri alınıyor, pek çok kamera kayıtları, pek çok bilgisayar kayıtları, telefon kayıtları, pek çok yazılı evrak, pek çok bilgi, belge toplanmış durumda. Bunların tasnifi, bunların analizi, değerlendirilmesi, bugün sahip olduğumuz bilgiler dışında eminim ki bu darbe teşebbüsünü gerçekleştiren Fetullahçı terör örgütü hakkında Türkiye içerisindeki nüfuzu, gücü hakkında da bize çok fikir verecektir, çok şeyi ortaya çıkaracaktır.* ***Ama bu devam ederken Meclisimizin millet adına konuya vaziyet etmesi, bu konuyu enine boyuna araştırması da son derece önemli."*** şeklindeki beyanlarından anlaşılan gerçeğin araştırılması ve açığa çıkarılması heyecanı, yerini hızla AKP'de yükselen kaygılara bırakmıştır.

3 Ağustos 2016 tarihinde AKP Grup Başkanvekili Bülent TURAN'ın *"Bizde de çok sayıda milletvekili arkadaşımız görev almayı talep etti. Biz de olumlu karşılıyoruz.* ***Adli soruşturma devam ediyor, ifadeler alınmadan, Meclisin bu konuda adım atması makul olmayacağı kanaatindeyiz.*** *O yüzden iddia edilen geciken bir süreç söz konusu değil. Adli, emniyet soruşturması, diğer işler devam etsin, belgeler ortaya çıktığı zaman göreceksiniz, tüm partilerimizin verdiği üyelerle birlikte en ince araştırmaları yapacaktır.* ***Şu an komisyon kurulmasının bir anlamı yok. O yüzden diyoruz ki, en azından Anayasa'nın öngördüğü süreler var. Onlara bağlı kalmak kaydıyla, İç Tüzük'e bağlı kalmak kaydıyla gelecek hafta tekrardan değerlendireceğiz.*** *Şu an komisyon kurulsa neyi inceleyecek. Bunu gecikme olarak değil, sağlam durma olarak değerlendirmek lazım"*[2] değerlendirmesinden AKP'nin darbe girişimini araştırma komisyonunun çalışmaya başlamasından rahatsız olma noktasına geldiği anlaşılmıştır.

Bülent Turan'ın bir sonraki hafta yeniden değerlendireceklerini beyan ettiği Komisyonun kuruluşu meselesinde ipi koparan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Rusya dönüşü uçakta yaptığı ve 11 Ağustos 2016 tarihli gazetelerde yer alan ***"Komisyonlardan pek bir şey çıkacağına inanmıyorum"***[3] açıklaması olmuştur. Cumhurbaşkanının bu açıklaması ile TBMM Genel Kurulunda oluşan uzlaşının, orada kaldığı, izleyen sürece yansımayacağı, yani komisyonun gerçekleri ortaya çıkaracağı beklentilerinin yerini umutsuzluğa bırakmasına neden olmuştur. Komisyonun çalışmalarını bir anlamda etkisizleştiren ve fiilen komisyonu sona erdiren süreç bizzat Cumhurbaşkanının

---

[1] http://aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/15-temmuz-darbe-girisimini-arastiracak-komisyona-yogun-talep/618884

[2] http://www.milliyet.com.tr/ak-parti-grup-baskanvekili-turan-ankara-yerelhaber-1498297/

[3] *"Bir taraftan Devlet Denetleme Kurulu, bir taraftan Meclis Araştırma Komisyonlarıyla karanlık noktaları ortaya çıkarmak için özel bir çaba sarf edilecek mi? Komisyonlar kurulacak mı? Komisyonlardan pek bir şey çıkacağına inanmıyorum. Bu işin en ideali ülkemde tüm vatandaşlarımın, FETÖ denilen bu yapılanmayla ilgili bilgileri yetkili makamlarla paylaşmaktan çekinmemesi. Emniyet'e, savcılara bildirmeleri lazım…"* http://www.sabah.com.tr/yazarlar/safak/2016/08/11/fetoyle-ilgili-bilgilerinizi-yetkili-makamlarla-paylasin

AKP grubuna müdahalesi ile olmuştur. O hafta da TBMM açık olmasına rağmen AKP komisyon üyelerini bildirmediği için Komisyonun fiilen göreve başlaması mümkün olmamıştır.

Günlerce süren Komisyona üye vermeme direnci, 17 Ağustos 2016 Salı günü Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun *"Değerli arkadaşlarım, geçmişle hesaplaşalım, 15 Temmuz darbe girişimiyle de hesaplaşalım, hesabını soralım. Bakın bu süreçte en dik duran kurum Türkiye Büyük Millet Meclisi oldu. Darbe olduğunda burası bombalandı, tahribatlarını hâlâ hepimiz görüyoruz ama bu Parlamento sabaha kadar darbecilere karşı direndi, onurlu durdu, vatandaşın onurunu korudu, hep beraber. Grubu olan 4 siyasi parti de onurlu bir duruş sergiledi. 4 siyasi parti de darbeye karşı ortak bir metin hazırladı ve 4 siyasi partinin genel başkanları bu metinleri imzaladı. Dolayısıyla Parlamento bu bağlamda, darbeye karşı görevini yaptı. ve bir şey daha yaptık. Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri bir araştırma önergesi verelim dediler. Bu darbe girişimini araştırmamız lazım. Bu nasıl oldu, bunu sorgulamamız lazım. Ben, bombalar altında eğer bu Parlamentonun onurunu koruyorsam bu işi araştırmak, soruşturmak da benim görevimdir dedi. 26 Temmuz'da Türkiye Büyük Millet Meclisinde oy birliğiyle karar alındı, evet bu konu araştırılsın, araştırma komisyonu kurulmasına karar verildi.* ***Bugün 17 Ağustos, MHP, HDP ve CHP araştırma komisyonuna üyelerini verdiler, üye vermeyen sadece Adalet ve Kalkınma Partisi. Şimdi şu soruyu sormak zorundayım Binali Beye: Neden arkadaş, siz bu araştırma komisyonuna milletvekili görevlendirmiyorsunuz? Hangi gerekçeyle görevlendirmiyorsunuz? Bunu araştıracaksak, buyurun araştıralım.****"*[4] şeklindeki partimizin görüşlerini grup toplantısı aracılığı ile paylaşılmasıyla vurgulanmıştır. Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun bu çıkışı üzerine AKP 19 Ağustos 2016 tarihinde zorlamayla komisyon üyelerini belirlemiş ve TBMM Genel Kurulu'nda yapılan seçim işlemi ile Komisyon kurulabilmiştir. Ancak bu seferde TBMM'nin tatile girecek olması "bahanesiyle" Komisyonun çalışmaya başlaması Ekim 2016 ayına ertelenmiştir. TBMM İçtüzüğü'nün tatil ve ara verme sırasında komisyonların çalışması başlıklı 25. maddesi uyarınca hangi komisyonların tatil ve ara verme sırasında çalışacağı, Başkanın teklifi üzerine Genel Kurulca tespit edilmektedir. İçtüzüğün açıkça imkân tanımasına rağmen AKP Komisyon'un çalışmasını kasten istememiş ve bunu sandalye sayısı çoğunluğu ile sağlamıştır. Bir başka deyişle, Adalet ve Kalınma Partisi'nin üyelerinin birbirinden dahi şüphe ettiği süreçte ihtiyaç duyduğu "stratejik zaman kazanma" çabası ile Komisyon TBMM'nin tatilde olduğu gerekçesiyle çalıştırılmamıştır. Milletimize yönelen, insanların yaşamlarını kaybettiği darbe girişimi karşısına konulan gerekçe *"meclisin tatile girmiş olması"* olarak gösterilmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, tatilin bahane olarak ileri sürülmemesi gerektiğini, bu sürecin ivedilikle ve titiz bir araştırma ile neticelendirilmesi gerektiğine dair ısrarlı görüşlerimiz yok sayılmıştır.

1.3 Komisyonun Göreve Başlaması

[4] https://www.chp.org.tr/Haberler/11/chp-genel-baskani-kemal-kilicdaroglunun-17-agustos-2016-tarihli-tbmm-chp-grup-toplantisi-konusmasi-26322.aspx

Komisyon ilk toplantısını nihayet 4 Ekim 2016 günü yaparak; kuruluşundan 70 gün sonra, araştırdığı darbe girişiminden ise 80 gün sonra çalışmalarına başlayabilmiştir. Ancak, AKP'nin 19 Ağustos 2016'da Komisyona atadığı üyelerin FETÖ ile olan geçmişleri, Komisyonu tartışmalı ve şaibeli bir duruma düşürmüştür. AKP yönetiminin 15 Temmuz Darbe Araştırma Komisyonu'na verdiği üyelerin bazılarını geçmişte Fetullah Gülen'le yakın ilişkisi ve açık desteği olan milletvekilleri arasından seçmiş olması kamuoyunun Komisyon'a olan inancını sarsmıştır. Özellikle AKP'nin kendi rolünü "aldatıldık", "kandırıldık" diye açıkladığı, herkesin FETÖ'nün ortaklığıyla organize edildiğini bildiği Ergenekon, Balyoz gibi kumpas davalarını zamanında öven, arka çıkan ve Fetullah Gülen'e övgüler düzen Reşat Petek'in Komisyona üye olması ve akabinde de Komisyon Başkanı yapılması, Komisyonun çalışmalarını baştan sakat duruma düşürmüştür. Birkaç yıl öncesine kadar televizyonlarda Gülen Cemaatini ve kumpas davalarını öven konuşmalarıyla dikkat çeken AKP'li Reşat Petek'in, Fetullah Gülen Cemaatinin gerçekleştirdiği bir darbe girişimini araştıracak komisyona üye ve hatta başkan olması kamuoyunda en çok eleştirilen husus olmuştur.

Muhalefetin, millî ve ortak bir sorun olması nedeniyle, ısrarlı taleplerine rağmen, Darbe Araştırma Komisyonunun yönetimine ilişkin seçimlerde Başkanlık divanında AKP'li üyeler dışında kimseye yer verilmemiştir. 4 Ekim 2016 tarihli Komisyon toplantısında tam tutanak tutulmamıştır. Komisyonun CHP'li, MHP'li ve HDP'li üyeleri ısrarla Komisyon Başkanlık Divanında görev almak istediklerini, böylece Komisyon'un kuruluş ruhuna uygun olarak milletimize birlik ve beraberlik mesajı verileceğini, muhalefetin en azından başkanlık divanında yer alarak darbe girişiminin nedenlerini, oluşunu ve bir daha tekrarının nasıl engelleneceğinin daha etkin şekilde araştırabileceğini, uzlaşı ile daha başarılı olunacağını dile getirmelerine karşın AKP'li üyeler ikna edilememişlerdir. Komisyonun AKP'li üyelerinin bu tutumunun asıl nedeni Komisyon Raporu ortaya çıktığında anlaşılmıştır.

Komisyon'un ilk toplantısında alınan "*Komisyon süresince ilgili kurum ve kuruluşlardan konu ile ilgili uzman görevlendirilmesi ile ilgili işlemlerin ve yazışmaların yapılmasında, davet edilecek kişi ve kurumların tespiti hususlarında* ***Komisyon Başkanlığının yetkili kılınmasına****,*" şeklindeki kararla; TBMM İçtüzüğü'nün komisyonların işleyişine ilişkin hükümlerine aykırı olarak, Komisyonun yetkileri AKP'li üyelerinin sayısal çoğunluğu ile tamamı AKP'li olan Komisyon Başkanlığına devredilmiştir. Bu da CHP'li Komisyon üyeleri tarafından tutanaklara geçirilmiştir. TBMM İçtüzüğü'nün, 105. maddesinin ***"Meclis araştırma komisyonu bakanlıklarla genel ve katma bütçeli dairelerden, mahallî idarelerden, muhtarlıklardan, üniversitelerden, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan, kamu iktisadî teşebbüslerinden, özel kanun ile veya özel kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş banka ve kuruluşlardan, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ve kamu yararına çalışan derneklerden bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgililerini çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir."*** şeklindeki üçüncü fıkrası ve ***"Komisyon, gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgilerine başvurabilir."*** şeklindeki dördüncü fıkrasında açıkça ifade edildiği gibi komisyona davet edilecek kişi ve kurumların tespitinde komisyon yetkilidir. Komisyonun oylama yoluyla karar vermesi gereken hususlarda dahi yetki

peşinen kamuoyunda tereddüt yaratan Reşat Petek'e verilmiştir. Komisyon başkanlığına en başından böyle bir yetkinin verilmesi İçtüzüğün 105. maddesine aykırı olmuş ve bu durumda Komisyonun Anayasal yetkileri de sakatlanmıştır. Daha sonraki toplantılarda, CHP'li Komisyon Üyeleri olarak bizlerin verdiği Hakan Fidan, Hulisi Akar gibi Komisyonun mutlaka dinlemesi gereken kişilerin Komisyona çağırılması konusundaki önergelerimiz **ısrarla oylamaya dahi tabii tutulmamıştır.** Gerekçe olarak da, Komisyon kararı gereği davet edilecek kişilerin Başkanlığın takdirine bırakıldığı gösterilmiştir. Bu durum tamamı AKP'li üyelerden oluşan Komisyon Başkanlığınca Komisyon çalışmalarını nasıl yönlendirildiğinin açık bir göstergesidir.

Bu yanlışlığın giderilmesine yönelik bütün çabalarımız sonuçsuz kalmış ve AKP'nin çoğunluk oyları ile Komisyondaki bu anti demokratik tutumu Komisyon çalışmaları süresince devam etmiştir. Bu konuda TBMM Başkanlığı'na CHP'li üyeler olarak 18 Ekim 2016'da yaptığımız başvuru da sonuçsuz kalmıştır.

Kısacası İç Tüzüğe aykırı bir şekilde bir dönem Gülen Cemaati diye adlandırılan FETÖ'ye yakınlığı ile bilinen Reşat Petek ve AKP'li üyeler Komisyon çalışmalarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve bütün gerçeklerin ortaya çıkarılmasını önlemek için her türlü engeli göstermişlerdir.

Bilgi ve tecrübelerinden istifade etmek üzere Komisyonda görevlendirilmesini talep ettiğimiz uzmanlar görevlendirilmediği gibi, görevlendirilen uzmanların tamamı da Komisyon Başkanı Reşat Petek tarafından özel olarak seçilmiştir. Komisyonda yer alacak uzmanlar, çalışma usulü dikkate alındığında AKP'nin Komisyon kurulması kararının altında ezildiği, kurulan komisyonun görevini tam olarak yapmasıyla açığa çıkacak ilişkilerden ve gerçeklerden korktuğu tüm süreçte defaten aldıkları kararlarla teyit edilmiştir. Rapor yazım sürecini kontrol altında tutmak derdinde olan AKP, başkan olarak belirlediği Reşat Petek aracılığıyla Komisyon Raporunun yazım sürecine Komisyonun diğer üyelerinin dahil olmasını engellemiştir.

Sonuçta, Araştırma Komisyonunun AKP dışındaki üyelerinin yürütülen çalışmalara hakim olmaları engellenmiş ve süreç tamamen AKP tarafından kontrol altında tutulmuş ve en sonunda da AKP'ye en az "zararı" verecek şekilde bir rapor kaleme alınmıştır.

1.4 Kamuoyu İle Bilgi Paylaşımına Müdahale Edilmesi

Komisyonun 4 Ekim 2016 tarihli ilk toplantısında aldığı kararlardan birisi de; *"Komisyonun uygun gördüğü çalışmalarını kamuoyuna duyurabilmek amacıyla internet sitesi kurulmasına ve e-posta adresi alınmasına,"* ilişkindir. Ancak ne internet sitesi kurulmuş ne de kurumsal bir e-posta adresi oluşturularak vatandaşların Komisyona hızlı erişiminin yolu açılmıştır. Komisyon çalışmaları canları pahasına darbe girişiminin karşısında duran milletimizden gizlenerek yürütülmüştür.

Darbe Araştırma Komisyonunun çalışmalarının kamuoyu tarafından anlık olarak izlenebilmesinin Komisyonun görevi açısından çok önemli bir husus olduğu tarafımızca sürekli dile getirilmiştir. Fakat daha ilk toplantıdan itibaren görsel basının Komisyon toplantı salonundan çıkarılması AKP'nin çoğunluk oyu ile kararlaştırılmış ve uygulanmıştır.

Darbe girişiminin başarısız kalmasındaki en kritik rollerden birisini görsel basın yerine getirmiştir. Ancak buna rağmen görsel basının Komisyon toplantısını takibi ısrarla engellenmiştir. Bütün Türkiye'nin taraf olduğu bu Araştırma Komisyonunun toplantılarını vatandaşların canlı olarak izlemeleri engellenmiştir. WEB TV teknolojisi ile TBMM İnternet sitesi üzerinden yayın önerimiz de dikkate alınmamıştır. En sonunda üyelerin yaptığı *periskop* yayını engellenerek kamuoyunun bilgilenme hakkı tamamen gasp edilmiştir. Millet adına araştırma yapan Komisyon milletten gizli çalıştırılmıştır.

Komisyona 7 Ekim 2016 tarihli ikinci toplantıda verdiğimiz önerge metni şu şekildedir:

> *"Komisyonumuzun 07/10/2016 tarihindeki (bugünkü) oturumunda yapılan oylamayla görsel basın kuruluşlarına ait kameraların, sadece toplantı başında görüntü almaları ve komisyon toplantılarını sonuna kadar* ***izlememesi*** *karara bağlanmıştır.*
>
> *Komisyonumuzun tarihsel misyonu ortadadır ve sadece yazılı basın mensuplarının takibi ile kamuoyunun komisyon çalışmalarını izlemesinde aksaklıklar -gecikmeler yaşanabilecektir. En nihayetinde 15 Temmuz 2016 gecesi yaşanan hain darbe girişiminin başarıya ulaşmasını engelleyen yurttaşlarımızın iradesidir ki bu iradenin bilinçlenerek harekete geçmesini sağlayan ise özellikle görsel basın kuruluşlarımızın yapmış olduğu yayınlardır. Görsel basında yer alan yayınlar karşısında iradesini toparlayan halkımız tankların önünde bedenlerini siper etmiş ve darbenin gerçekleşmesini engellemiştir.*
>
> *15 Temmuz hain darbe girişimini araştıracak olan komisyonumuzun bütün toplantılarından an be an ve kolayca haberdar olmak kahraman yurttaşlarımızın en temel hakkıdır. Teknolojinin geldiği düzey ise bunu mümkün kılmaya hayli müsaittir. (Sonuçta darbe girişimi gecesi Sayın Cumhurbaşkanı cep telefonu görüntülü araması yoluyla canlı yayına çıkmış ve yurttaşlarımıza seslenebilmiştir.)*
>
> *Sonuç olarak, gerekli teknik altyapısının TBMM Başkanlığı'nca sağlanarak, 04/10/2016 günlü ilk toplantımızda alınan karar gereğince kurulacak olan internet sitesi üzerinden yüksek çözünürlüklü WEBTV yayını da yapılması yönünde ek komisyon kararı alınması hususunda gereğini arz ederiz.****07/10/2016****"*

Bu önerimiz de dikkate alınmamış; hatta oylamaya bile sunulmamıştır. Sonuçta, Komisyon çalışmalarının şeffaf bir biçimde kamuoyu önünde gerçekleşmesi AKP tarafından engellenmiştir.

1.5 Kilit İsimlerin Araştırma Komisyonu'nun Çağrısını Reddetmesi

Komisyon çalışmalarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve gerçeklerin açıkça ortaya çıkması için kritik öneme sahip olan kişilerin dinlenmesi yönündeki taleplerimiz dikkate alınmamıştır. AKP'li Komisyon Başkanlığı dinlenecek isimlerin oylanmasına bile tahammül edememiş, oylama yapmamıştır. Komisyona gelmesi ve bütün Komisyon tarafından incelenmesi gereken bilgi ve belgelerin talep edilmesi işi Başkanlıkça savsaklanmış, gereği yapılmamıştır.

Araştırma Komisyonunun TBMM Genel Kurulu tarafından kabul edilen resmi kuruluş önergelerindeki amaçlarını yerine getirebilmesi için mutlaka dinlenmesi gereken kişilerin başında Genel Kurmay Başkanı Hulusi Akar, Başbakanlık MİT Müsteşarı Hakan Fidan, Başbakan Binali Yıldırım ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yer almaktaydı. Çünkü adı geçen kişiler görevleri gereği bu hain kalkışma girişiminin hem öncesi hem de sonrasında en yakın tanıkları ve –kendi tanımlamalarıyla– muhatapların başta gelenleriydiler. AKP'li üyeler de başlangıçta bu taleplerimize karşı çıkmadıkları gibi hazırladıkları kendi listelerinde MİT Müsteşarını dinlenecek kişiler arasında göstermişlerdir.

Başlangıçta gelen bazı tanıkların, özellikle E. Genelkurmay Başkanları ve E. MİT Müsteşarı Sayın Emre Taner'in açıklamalarından olağanüstü rahatsız olan AKP'li Komisyon Üyeleri Komisyon çalışmalarının verimliliğini düşürecek şekilde bir tutum takınmıştır. Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi; Komisyonda dinlenecek isimleri belirleme yetkisi TBMM İçtüzüğü'ne aykırı bir biçimde Komisyon Başkanlığı'na verilmiş olduğu için dinlenmesini önerdiğimiz isimler hakkında oylama bile yapılmamıştır. AKP'li üyelerin tutumu ile dinlenmesi gereken başta Genelkurmay Başkanı ve MİT Müsteşarı olmak üzere olayın içinde olan en önemli tanıkların dinlenilmesi engellenmiştir. Bu bariz eksiklik yüzünden Komisyon'un çalışmasını sakatlayan AKP'li üyeler, asıl tanıkları çağırmamakla kalmamış bu sefer de resmen davet edilmemiş kişileri diğer üyelere danışmadan davet etmeye başlamıştır. Bu konuda o kadar abartıya gitmişlerdir ki, gerçeğin aydınlatılmasına hiçbir katkıları olmayacak ve sosyal medya aracılığıyla CHP'ye açıkça küfredecek kadar ahlaki değerlerinden yoksun kişileri bile Komisyon'a davet etmişlerdir. Çok önemli tanıklara ise yazılı soru göndererek kamuoyunu oyalama ve yanıltma çabasına gidilmiştir. Bütün bunlar Komisyon üyelerinin, TBMM ve onun temsil ettiği milli irade adına soracağı soruların engellenmesini sağlamıştır. Birinci el tanıkların dinlenmesi sonucunda AKP'nin ortaya çıkmasından korktuğu husus, darbe girişiminden haberdar olunduğu ve ihmal/kasıt sonucunda başlamadan engellenmediğinin ortaya çıkacak olmasıdır. Bir başka deyişle, bilgisi olan kişilerin dinlenmesi darbe girişimin öngörülebilir ve önlenebilir nitelikte olduğunun ortaya çıkarılmasına neden olacaktı. Sonuçta, 15 Temmuz darbe girişimini araştıran Komisyon üyeleri Genelkurmay Başkanı ve MİT Müsteşarı tarafından doğrudan bilgilendirilmemiş, Başbakan ve Cumhurbaşkanı da Komisyonu kabul edip bildiklerini paylaşmayarak gerçeklerin ortaya çıkması ve halkımızın aydınlanmasının önünü kesmişlerdir. Sayın Başbakan ve Sayın Cumhurbaşkanı yaşadıklarını, bildiklerini bilerek ve isteyerek milletin iradesinin tecil ettiği Yüce Meclisimiz ile paylaşmaktan kaçınmışlardır. Adalet Bakanı Bekir Bozdağ da taleplerimize karşın çağrılmamış, Adil Öksüz'ün nasıl serbest bırakıldığı aydınlatılmamıştır. Bu haliyle, bu önemli kişilerle yüz yüze görüşülemeden hazırlanan Komisyon Raporundaki sakatlıklar tamamen AKP'nin ve hükümetin hesap verme sorumluluğundan kaçma iradesinin sonucudur.

Yukarıda değinilen, Komisyon bakımından bilgisine başvurulmasının önemli olduğu isimlere ek olarak 7 Ekim 2016 tarihli Komisyonun ikinci toplantısında CHP'li üyeler olarak *"Darbe girişimine katıldığı iddia olunan tutuklu TSK mensupları, yargı mensupları, devletin diğer kurumlarında, özel sektörde ve darbe girişiminde bulunan suç örgütü ile ilgili bilgi sahibi olduğunu*

düşündüğümüz şahıslar" liste halinde Komisyon ile paylaşılarak Komisyonun çalışma takvimine bağlı olarak, listede yer alan kişilerin de çağırılması talep edilmiştir.

E. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, E. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, E. Başbakan Ahmet Davutoğlu, E. İçişleri Bakanı Efkan Ala, E. İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin, Bülent Arınç, Yalçın Akdoğan, Bekir Bozdağ, Sadullah Ergin, Hüseyin Çelik, Melih Gökçek, Rıfat Hisarcıklıoğlu, Kadir Topbaş, Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar, MİT Müsteşarı Hakan Fidan, Emniyet Eski Genel Müdürü Mehmet Kılıçlar, Eski Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök, Eski Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt, Eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ, Eski Genelkurmay Başkanı Necdet Özel, Eski Genelkurmay Başkanı Işık Koşaner, Genelkurmay 2. Başkanı Ümit Dündar, Jandarma Genel Komutanı Yaşar Güler, Kara Kuvvetleri Komutanı Salih Zeki Çolak, HSYK üyesi Ali Suat Ertosun, Emniyet Genel Müdürü Osman Ak, Eski Emniyet Müdürü Cevdet Saral, Eski Emniyet Müdürü Hanefi Avcı, Atilla Uğur, Emekli Eski Korgeneral İsmail Hakkı Pekin, Gazeteci Nedim Şener, Gazeteci Ahmet Şık, Gazeteci Yavuz Selim Demirağ, Gazeteci Fehmi Koru, Gazeteci Yıldıray Oğur, Stratejist Henry Barkey, Stratejist Gönül Tol, Öğretim Üyesi Şaban Kardaş, Öğretim Üyesi Mensur Akgün, E. Hâkim Albay Zeki Üçok'tan oluşan listemiz AKP'li Komisyon Başkanı tarafından "kırpılmıştır". AKP bu isimlerden sadece bir kısmını komisyona davet etmiştir. Listemizde yer alan isimlerin tümü ve diğer eklenecek kişilerle birlikte Komisyonun görüşmesi ve bilgilerine başvurması gerçeklerin açığa çıkarılması için zorunluluk taşımaktadır. 2016 yılı Ekim ve Kasım aylarındaki Komisyon çalışmaları, kuruluş amacı olan, 15 Temmuz 2016 darbe girişimine ilişkin yalın gerçekleri ortaya çıkarma bakımından Komisyonda dinlenilen kişiler bakımından da zayıf kalmıştır. Çalışmalarımızdan daha somut sonuçların ve gerçeklerin ortaya çıkması amacıyla öncelikle darbe girişimine iştirak ettiği gerekçesiyle tutuklanmış/gözaltına alınmış üst rütbeli subayların acilen dinlenmesi zorunluydu. Bu bağlamda, tutuklu-gözaltında bulunan Akın ÖZTÜRK, Mehmet DİŞLİ, Mehmet PARTİGÖÇ, Adem HUDUTİ, Hakan EVRİM (Eski Akıncı Üs Komutanı), Yüzbaşı Hüseyin TÜRK (TBMM Binasını Bombalayan F-16 Pilotu), Bekir Ercan VAN (Eski İncirlik Üs Komutanı), Deniz KARATEPE (Eski Diyarbakır Hava Üssü Komutanı), İbrahim YILMAZ (Eski Yedinci Kolordu Komutanı), Ünsal COŞKUN (Eski Güvercinlik Kara Havacılık Okul Komutanı) ve darbenin diğer baş aktörü olduğu ifade edilen kişilerle cezaevinde görüşme önerilerimiz ve girişimlerimiz de sonuçsuz kalmıştır. Darbe yapmaya çalışılanlarla görüşemediğimiz gibi darbeyi yapmaya kalkıştığı iddia edilen kişilerle de görüşemeden Komisyon çalışmaları AKP'li Komisyon Başkanı tarafından sonlandırılmıştır.

Diğer yandan, "*By-Lock"* adlı iletişim programına ve diğer programlara ilişkin kullanıcı listelerinin Komisyonca talep edilmesi ve incelenmesi yönündeki önerilerimiz dikkate alınmamış ve verdiğimiz önergelerin gereği yapılmamıştır.

Sabah Gazetesi'nde 21-22-23 Kasım 2016 tarihlerinde, ***"FETÖ'den, Tarihin En Büyük Siber Casusluğu"*** başlığı ile Abdurrahman ŞİMŞEK, Ferhat ÜNLÜ ve Nazif KAHRAMAN tarafından kaleme alınan bir yazı dizisi yayınlanmıştır. Bu yazı dizisinde hangi kuruma ait olduğu belirtilmemiş olan bir istihbarat raporuna dayanılarak ***"Genelkurmay'dan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'na Emniyet'ten Havelsan'a kadar pek çok stratejik kurumun mahrem bilgileri,***

FETÖ'cü bilişim şirketlerince ele geçirildi. FETÖ, bu çok gizli bilgileri yabancı ülkelerde de servis etti" şeklinde bir iddia öne sürülmüştür. Söz konusu istihbarat raporunun hangi kuruma ait olduğunun tespit edilmesi ve en kısa sürede bir örneğinin Komisyon üyelerine ulaştırılması hususlarında gereğini talep ettiğimiz ve 24 Kasım 2016 tarihli toplantıda verdiğimiz önerge ile ilgili Komisyon herhangi bir işlem yapmamış, böylesine ciddi bir iddia AKP tarafından yok sayılmıştır. 3 Yandaş gazetecinin eline geçmiş ve yandaş gazetede orasından burasından alıntılar ile yayınlanan bir resmi belge Komisyona kasten getirilmemiştir.

FETÖ'nün kamu otoritesini nasıl ele geçirdiği ve bir askeri darbeye kalkışacak kadar nasıl güçlendiğinin adım adım açıklanması da bu Komisyonun temel görevlerinden birisiydi. Sadece güvenlik birimlerinde değil, bütün kamu kurumlarında önce sızma, sonra yerleştirilme ve ardından da tamamen ele geçirme şeklinde ilerleyen cemaat kadrolaşmasının nasıl gerçekleştiğinin bilinmesi alınacak önlemlerin de temel hareket noktasıdır. Bunu sağlamak amacıyla Komisyonun CHP'li üyeleri olarak 9 Kasım 2016 tarihli oturumda sınav şaibeleriyle ilgili olarak verdiğimiz önergede özetle aşağıdaki hususlar bulunmaktaydı.

(i) Sınav yolsuzluklarının tüm kamu kurum ve kuruluşları itibariyle hangi tarihlerdeki hangi sınavları kapsadığının ortaya çıkarılması,

(ii) Göreve/mesleğe usulsüz sınavlarla giren ve hala görevi başında bulunan kripto FETÖ/PDY mensuplarının açığa çıkarılmasına katkı sağlayacak olması,

(iii) Kamu görevine sınav yolsuzluğuna dayalı olarak usulsüz girmiş ve dolayısıyla giriş yeterliliğini taşımadığı sonradan ortaya çıkmış kişilerin görevlerinden ihracı hukukun gereği olduğundan, "aidiyeti, iltisakı veya irtibatı" gibi kişiye ve zamanın ruhuna göre değişebilen yoruma açık gerekçelerle ihraç edilenlerin sonradan iç ve dış hukuk yolları veya siyasi mülahazalarla göreve dönme ihtimallerini bütünüyle ortadan kaldıracak olması,

(iv) Sözlü/mülakat sınavı heyetlerinde yer alan kripto FETÖ/PDY mensuplarının ortaya çıkarılmasına katkı sağlayacak olması,

(v) Özellikle 17-25 Aralık'tan sonra idari görevlere atananların, atanmalarında yetki ve sorumluluğu bulunanların açığa çıkarılacak olması,

(vi) Bundan böyle kamu kurum ve kuruluşlarına ilk defa girişte ve görev içinde yükselişte alınması gereken önlemlerin belirlenmesi,

hususları vurgulanarak 15 Temmuz Darbe Girişiminden sonra Olağanüstü Hal KHK'lerindeki hükümler uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarında Fetullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenerek "açığa alınan" veya "görevinden ihraç edilen" kamu görevlilerinin, 15 Temmuz 2016 tarihi itibariyle görevleri/ meslekleri, kamu görevine giriş yazılı sınav tarihleri, yazılı sınav notu, yazılı sınav notu sıralaması, sözlü/mülakat notu, sözlü/mülakat notu sıralaması ve o promosyonda sınavı kazanmış sayılan toplam aday/kişi sayısı ile idari görevlere atananların atandıkları görevler ile atanma tarihlerine ilişkin bilgilerin personel/özlük dosyalarına dayalı olarak Komisyonumuza

bildirilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarına yazı/müzekkere yazılması talep edilmiştir.

Bu önergemizin de gereği kasten yapılmamıştır. Oysa bütün kamu kurumlarından bu bilgilerin derlenmesi ve değerlendirilmesi sağlanarak gerçeklerin açığa çıkarılması Komisyonun kuruluş amaçları ve çalışması açısından hayati niteliktedir.

1.6 Komisyonun Fiilen İşlevsizleştirilmesi

Komisyonun çalışma günleri Salı, Çarşamba ve Perşembe olarak kararlaştırılmış ve davet edilenlerin dinlenmesine derhal başlanmıştır. Ayrıca, gerektiğinde Komisyonun bu günlerin dışında ve hatta hafta sonları da çalışması kararlaştırılmıştır. Ancak, 9 Kasım 2016 günü Eski MİT Müsteşarı Emre Taner'in dinlenmesi sonrasında AKP'nin ve Cumhurbaşkanının Komisyondan rahatsızlığı had safhaya varmıştır. Bu rahatsızlığın kaynağı, her gelen konuşmacının AKP'nin Cemaatin Türkiye'yi bir örümcek ağı gibi sarmasındaki rolü konusunda daha fazla somut bilgi vermesidir. Komisyona gelen konuşmacıların bu yöndeki beyanlarından hiçbirisi AKP'nin hazırladığı Taslak Raporda yer almamıştır. Konuşmacıların bu yöndeki açıklamaları ilerleyen sayfalarda ayrıntılarıyla bu muhalefet şerhimiz vasıtasıyla kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Komisyon çalışmalarının 3 aylık sürenin yarısından itibaren AKP eliyle savsaklanmasında etkili olan hususlardan birisi de Komisyon üyesi milletvekillerinin *periscope* gibi uygulamalar aracılığıyla internetten yaptıkları canlı yayınlardır. Bu yayınlar milyonlarca kişi tarafından takip edilmiş, hatta birçok televizyon kanalı bu yayınlardan aldıkları kayıtları haber bültenlerinde kullanmıştır. AKP engelleyemediği bu yayınlar karşısındaki çaresizliğini Komisyonu fiilen çalışmaz hale getirerek gidermeye çalışmıştır.

Komisyonun çalışma takvimi görselleştirildiğinde ortaya çıkan şey, ilk 6 hafta yoğun bir çalışma (beyaz alanlar), izleyen 6 haftada ise savsaklamayla boş geçen günlerdir (koyu gri ile işaretli alanlar).

4 EKİM 2016 SALI (İLK TOPLANTI)	5 EKİM 2016 ÇARŞAMBA	7 EKİM 2016 CUMA (1)
TUTANAK YOK-BAŞKAN SEÇİMİ	toplantı yok	GENEL GÖRÜŞME
11 EKİM 2016 SALI (2)	12 EKİM 2016 ÇARŞAMBA	13 EKİM 2016 PERŞEMBE (3)
GENEL GÖRÜŞME-LİSTE BELİRLEME	toplantı yok	ŞAHİN TİN (Denizli Mv.)
		POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN
		PROF. DR. MUSTAFA ÖZTÜRK
		EMEKLİ JANDARMA KURMAY ALBA
18 EKİM 2016 SALI (4)	19 EKİM 2016 ÇARŞAMBA (5)	20 EKİM 2016 PERŞEMBEN (6)
GENEL KURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG.	GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI HİLMİ	ESKİ İÇİŞLERİ BAKANI MEHMET
EFKAN ALA (Bursa Mv.)	GAZETECİ YAZAR YAVUZ SELİM DEMİRAĞ	GAZETECİ-YAZAR FEHMİ KORU
ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ	ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF.	MUNZUR ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ
	DİN İŞLERİ YÜKSEK KURULU BAŞKANI	
25 EKİM 2016 SALI (7)	26 EKİM 2016 ÇARŞAMBA (8)	27 EKİM 2016 PERŞEMBE (9)
DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE	GAZETECİ-YAZAR HÜSEYİN GÜLERCE	Dinlenecekler hakkında ek görüşm
GAZETECİ YAZAR NEDİM ŞENER	ESKİ GENELKURMAY BAŞKANI	
	ESKİ EMNİYET GENEL MÜDÜR	
1 KASIM 2016 SALI (10)	2 KASIM 2016 ÇARŞAMBA (11)	3 KASIM 2016 PERŞEMBE (12)
İSTANBUL VALİSİ VASİP ŞAHİN	VALİ-EMNİYET ESKİ GENEL MÜDÜRÜ	GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER
İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRÜ	JANDARMA ESKİ GENEL KOMUTANI	
	ANKARA EMNİYET MÜDÜRÜ MAHMUT	
8 KASIM 2016 SALI (13)	9 KASIM 2016 ÇARŞAMBA (14)	10 KASIM 2016 PERŞEMBE
EMNİYET ESKİ GENEL MÜDÜRÜ	JANDARMA ASAYİŞ KOLORDU	toplantı yok
İŞ ADAMI GALİP ÖZTÜRK	EMEKLİ EMNİYET GENEL MÜDÜR	
	ESKİ MİT MÜSTEŞARI EMRE TANER	
8 KASIM 2016 SALI	9 KASIM 2016 ÇARŞAMBA	10 KASIM 2016 PERŞEMBE
toplantı yok	toplantı yok	toplantı yok
15 KASIM 2016 SALI	16 KASIM 2016 ÇARŞAMBA (15)	17 KASIM 2016 PERŞEMBE (16)
toplantı yok	GAZETECİ-YAZAR HANDE FIRAT	DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ
	YÖK ÜYESİ ABDULLAH ÇAVUŞOĞLU	BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ
22 KASIM 2016 SALI	23 KASIM 2016 ÇARŞAMBA (17)	24 KASIM 2016 PERŞEMBE (18)
toplantı yok	GAZİ ALBAY DAVUT ALA	JANDARMA İSTİHBARAT ESKİ
	GAZİ ALBAY MAHMUT PINARBAŞI	
29 KASIM 2016 SALI	30 KASIM 2016 ÇARŞAMBA	1 ARALIK 2016 PERŞEMBE (19)
toplantı yok	toplantı yok	İSTANBUL İL JANDARMA KOMUTAN
		ORGANİZE SUÇLARLA MÜCADELE
6 ARALIK 2016 SALI	7 ARALIK 2016 ÇARŞAMBA	8 ARALIK 2016 PERŞEMBE (20)
toplantı yok	toplantı yok	DR. HASAN POLAT
		ADANA İL EMNİYET MÜDÜRÜ
13 ARALIK 2016 SALI	14 ARALIK 2016 ÇARŞAMBA	15 ARALIK 2016 PERŞEMBE (21)
toplantı yok	toplantı yok	SAKARYA İL EMNİYET MÜDÜRÜ
		KAHRAMANKAZAN BELEDİYE
20 ARALIK 2016 SALI	21 ARALIK 2016 ÇARŞAMBA	22 ARALIK 2016 PERŞEMBE (22)
toplantı yok	toplantı yok	TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI
		BORSA İSTANBUL YÖNETİM KURULU
27 ARALIK 2016 SALI	28 ARALIK 2016 ÇARŞAMBA	29 ARALIK 2016 PERŞEMBE
toplantı yok	toplantı yok	toplantı yok

Sayfa 1

Komisyonun toplanmadığı günlerde İstanbul ve Muğla'ya yapılan ziyaretlerin hafta sonları yapılması mümkün olmasına rağmen, AKP'li üyeler toplantısız süre geçirmenin bir yolu olarak gördüler bu ziyaretleri. Araştırma komisyonunun şehit yakınlarını ve gazileri ziyaret etmesi, darbe girişimine karşı verilen mücadelede sembolleşmiş yerleri ziyaret etmesi tabii ki gerekirdi. Ancak, bu türden etkinliklerle komisyonun asli görevi olan darbe girişimini tüm

yönleriyle aydınlatmayı engelleme aracı olarak kullanılması TBMM çatısı altında kabul edilmez bir tavır olmuştur.

1.7 Komisyon Toplantılarında Davetli Konukların AKP-Fetullah Gülen Cemaati Arasındaki İlişkiye İlişkin Açıklamaları

Komisyon çalışmalarında araştırılacak husus öncelikle 15 Temmuz darbe girişiminin bizzat oluş şekli iken; AKP'li üyelerin yetkilendirdiği komisyon başkanlığı konuyu FETÖ'nün ne kadar sinsi ve derinden ilerlemiş bir yapılanma olduğuna ve AKP dönemi hariç tarihsel gelişimine kaydırılmaya çalışılmıştır. "FETÖ'nün yarım asırlık geçmişi" söylemi ile elde etmek istedikleri sonuç, AKP'nin bu yapılanmanın Türkiye'de kamu imkanlarına askeri bir darbeye kalkışacak derecede hakim olmasındaki rolünü küçültmekten başka bir şey değildi.

Komisyonda AKP'nin ortaya çıkmasını istemediği **iki önemli konu bulunmaktaydı**;

Birincisi, 15 Temmuz'a giden yolda AKP Hükümetinin en hafif deyimle "ihmali" sonucunda onca insanın hayatını kaybetmesi, yaralanması ve sakat kalması,

İkincisi de, darbeci "zümre"nin Türkiye'nin ekonomik yapısına ve devlet teşkilatına sızmasında AKP'nin oynadığı "yardım ve yataklık" rolü.

AKP, eninde sonunda hesabını vereceği bu iki acı gerçekten komisyon çalışmalarında aşamalı olarak hafifletme yoluyla kaçınmaya girişmiş: öncelikle 15 Temmuza giden yoldaki en hafif tabirle "ihmalleri" tartıştırmamak için bu yönde bir araştırmayı sulandıracak şekilde "FETÖ"nün tarihsel gelişimine gündemi kaydırmaya çalışmıştır. "FETÖ" nün tarihsel gelişimini araştırırken de sürekli olarak 2002-2013 döneminde AKP'nin rolünün hayati önemini geri planda bıraktırmak için Komisyon gündemi yönlendirilmeye çalışılmıştır. Komisyonun çalışma süresinin ilk yarısında AKP'nin önceliği 15 Temmuzdaki en hafif tabirle "ihmalin" tartışılmasını engellemek olduğu için; ikinci kaçınma hususunda durumu tam kontrol altında tutamamışlar ve üst üste gelen konuşmacılar, görevleri kapsamında ve yetkileri mertebesinde her fırsatta AKP'yi "Cemaat" tehdidine karşı uyardıklarını ancak hükümetin gereğini yapmadığını ısrarla ifade etmişlerdir. Bunun üzerine de, ikinci kaçınma manevrası kapsamında, komisyonun görev süresinin son bir buçuk ayında bir iki istisna dışında kayda değer neredeyse hiçbir toplantı yapılmamıştır.

1.7.1.1.1 Hilmi Özkök (Toplantı No: 5 / 19 Ekim 2016)

AKP'nin birinci kaçınma manevrası kapsamında, 15 Temmuz'un eylemli Genelkurmay Başkanı yerine, 2002-2006 yılları arası görev yapan emekli Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök 19 Ekim 2016 tarihli Komisyonun 5. toplantısına bilgisine başvurulmak üzere davet edilmiştir. Hilmi Özkök'ün Komisyona gelişi ile AKP 15 Temmuzdaki kendi ihmalini ilk aşamada tartıştırmamış oldu. Ancak bu sefer de "bütün uyarılara" rağmen Fetullah Gülen Çetesine karşı önlem alınmadığı gerçeği ile yüzleşmek zorunda kaldı. Hilmi Özkök'ün konuşmasındaki en önemli husus şüphesiz 2004 MGK tavsiye kararı ve kararın uygulanmaması meselesiydi. Özkök, 25 Ağustos 2004 tarihli MGK

toplantısında Fetullah Gülen örgütünü gündeme askerlerin getirdiğini belirterek şunları ifade etmiştir:

> ***"...dedik ki: 'Bu örgüt çok büyük bir imkân kabiliyete kavuştu. İmkan kabiliyet yıllar içerisinde oluşur ama niyet bir gecede değişir.' Aynen böyle söyledik. Dedik ki: 'Bir icra planı yapılsın, bu iş takip edilsin.'*** *...* ***sonra bunu biz de izledik ne yapılıyor diye ama açıkça söyleyeyim, pek fazla bir şey de yapıldığını görmedik. Yine biz her toplantıda irticanın ve bu örgütlerin tehlikesine dikkat çeken konuşmaları -Millî Güvenlik Kurulunda kuvvet komutanları da var biliyorsunuz, kara, deniz, hava, jandarma ve ben- her zaman dile getirdik. Duyduklarımızı elimizden geldiği kadar yaptık ama dediğim gibi kaynağa nüfuz etmemiz bizim mümkün olmadı."***

Hilmi Özkök özetle MGK'nın askeri kanadı olarak, sivil kanada yani Hükümet'e gereğini bildirdik; biz görevimizi yaptık, gerisi hükümetin işiydi demiştir. Dönemin Başbakanlık Müsteşarı Ömer Dinçer'in Aralık 2015'te yayınlanan **"Türkiye'de Değişim Yapmak Neden Bu Kadar Zor?"** adlı kitabında (Sayfa 123-124) MGK tavsiye kararının hükümet kanadı eliyle nasıl "savsaklandığı" şu ifadelerle anlatılıyor:

> *"MGK, 28 Şubat kararları ve buna bağlı stratejilerin uygulanmasını titizlikle takip ediyordu. Bu çabaları pekiştirmek ve daha da derinleştirmek için Ağustos ayında yeni bir hamle daha yaptı. AK Parti iktidarını reform çabalarından uzaklaştırmak ve köşeye sıkıştırmak amacıyla Fetullah Gülen Cemaatine yönelik yeni bir mücadele planını devreye sokmak istedi. MGK 24 Ağustos 2004 tarihinde yaptığı toplantıda, '**24 Haziran 2004 tarihli MGK toplantısının ana gündem maddelerinden biri olan 'Türkiye'deki Nurculuk Faaliyetleri ve Fetullah Gülen'** konusu gündeme gelmiş, yurtiçi ve yurtdışı faaliyetlerine karşı bir eylem planı hazırlanması uygun görülmüş ve bu konudaki tavsiye kararının Hükümete bildirilmesi...' şeklinde bir karar verdi."*

> *"Tavsiye kararı Başbakanlığa bildirildikten sonra konuyu Başbakanımıza açtım ve gelen yazıyı '**dosyasına**' kaldırmaya karar verdik. Bu karar metni Bakanlar Kurulu'nda imzaya açılmadı ve hakkında hiçbir işlem yapılmadı. MGK'nın 1997 yılında irticayla mücadele kararında yapılan hata burada tekrarlanmamıştı. Konudan MGK toplantısına katılan bakanlar dışında kimsenin haberi olmadı ve onları endişeye sevk edecek bir sonucun doğmamasına özen gösterildi.* ***Bütün toplumsal ve siyasi riski hükümet adına Sayın Başbakanımız, hukuki riski ise ben üstlenmiştim.*** *Darbe söylentileriyle büyük bir baskı altında olsak da bize güvenen insanları sıkıntıya sokacak bir adım atmamıştık. Nitekim ülkede bütün vatandaşlarımız rahatça ve huzur içinde günlük hayatlarına devam etme imkanı buldu. Hükümet kapalı kapılar ardında kendisine yöneltilen baskılara dağ gibi göğüs germişti. Bu tavrın bir bedeli vardı. Bu bedel, Ergenekon çetesinin tuzakları ve merkez medyanın karalama çabalarıyla ödendi."*

2004 MGK toplantısında asker kanadının inisiyatifi ile gündeme gelen bu konunun gereğinin yapılmamasının bedelini tüm Türkiye ödemiştir. Kumpas davalarında yaşanan mağduriyetler ve Türk ordusunun zayıflatılması AKP'nin

talimatı ile Fetullah Gülen Cemaati tarafından işbirliği içinde gerçekleştirilmiştir. 15 Temmuz gecesi ölen ve yaralanan vatandaşlarımızın sorumlusu 2004 MGK Kararının gereğini yapmayıp gerekli tedbirleri almayan AKP iktidarıdır. Kumpas davalarının ve ülkemizin 15 Temmuz darbe sürecine gelmesinde Cemaat kadar AKP iktidarı ve yöneticileri de suçludur.

Darbe girişimi olmadan iki buçuk yıl önce ve 15-25 Aralık 2013'ün hemen sonrasında AKP'nin bu karar konusunda gereğini **yapmamayı** marifet saydığı, CHP Aydın Milletvekili M. Lütfi Baydar'ın **06/12/2013** tarihli soru önergesine (7/35485 Esas) ve CHP İstanbul Milletvekili M. Sezgin Tanrıkulu'nun **26/12/2013** tarihli (7/36502 Esas) soru önergesine hükümetin verdiği cevapta sabitti. Hükümet adına Başbakan Yardımcısı Emrullah İşler'in imzası ile 31/12/2013 ve 20/01/2014'te verilen aynı içerikli cevaplarda ise sadece şu ifadeler yer almaktaydı: ***"Önergede bahsedilen konu, Milli Güvenlik Kurulu'nun gündemine hükümetimiz tarafından getirilmemiştir. Ayrıca söz konusu Milli Güvenlik Kurulu kararını hayata geçirme yönünde hükümetimiz döneminde herhangi bir Bakanlar Kurulu Kararı alınmamıştır, herhangi bir adım atılmamıştır."***

Türk ordusuna kumpas davalarının ve 15 Temmuz darbe girişiminin yaşandığı bir Türkiye'de, 2004 MGK tavsiye kararı hakkında "gündeme hükümetimiz getirmedi" ve bu yüzden sahip çıkarak gereğini yapmadı demek, çok büyük bir suçun itirafından başka bir şey değildir.

1.7.1.1.2 Fehmi Koru (Toplantı No: 6/20 Ekim 2016)

Fehmi Koru Komisyonun 20 Ekim 2016 tarihli 6. Toplantısında dinlendi ve özetle şunları ifade etti:

FETÖ adlandırması 17-25 Aralıktan sonra zihinlerde yer edinerek kullanılmaya başlandı; ondan önce bu oluşum bir "hizmet hareketi" olarak adlandırılıyor ve algılanıyordu,

17-25 Aralık'la birlikte anlaşıldı ki, "*hâkimiyle ve onlara destek veren başka meslek mensuplarıyla farklı bir örgütlenme*" idi söz konusu olan; ancak, buna rağmen bu örgütün bir askeri darbeye kalkışmasını kimsenin beklememesi olağandır, yadırganmamalıdır,

18 Aralık 2013 akşamı başlatılan operasyonlar konusunda dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile, 19 Aralık 2013 sabahında da dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'la görüştüğünü; bu iki görüşme sonucunda ABD'ye giderek Fetullah Gülen ile görüşmesi hususunda mutabık kalındığını; hatta Recep Tayyip Erdoğan'ın hemen gidebilmesi için devletin uçağını tahsis etmeyi önerdiğini ancak kendisinin bunu kabul etmeyerek tarifeli seferle ABD'ye giderek Fetullah Gülen'le görüştüğünü; görüşme sonucunda 24 Aralık 2013 günü Cumhurbaşkanı'na Fetullah Gülen'in kaleme aldığı bir mektup getirdiğini, bütün bu süreçte samimi bir uzlaşı oluşmuş gibi görünürken bu sefer de 25 Aralık operasyonunun gerçekleşmesi üzerine Başbakan'ın *"Ama, her şeyden önce, bunlar bu anlattığınız samimi hava içerisindeydi iseler bugün ne oldu böyle? Benim oğluma kadar, en yakınım dediğim insanlara kadar tutuklama amaçlı böyle bir girişimde bulunuldu bugün."* dediğini belirten Fehmi Koru komisyonun huzurunda şu yorumda bulunmuştur: *"Benim aklıma gelen tek bir şey var, hâlâ da anlayamadığım bir olaydır. Yani sanki orada öyle bir irade var ama başka bir irade*

de burada o operasyonları düzenliyor ama Tayyip Bey bu kanaatte değildi ben konuştuğumda."

Fehmi Koru'nun bu beyanları ile ima etmeye çalıştığı, F. Gülen'in de kontrol edemediği bir derin cemaat vurgusu, garip bir biçimde bir yandan 17-25 Aralık operasyonlarına konu olan yolsuzlukları siyasi bir darbe girişimiydi diyerek kapatmaya çalışmak; diğer yandan da, FETÖ denen terör örgütünün bir kısmını temize çıkarmaya çalışmak anlamına gelmektedir.

Ayrıca, Koru'nun dile getirdiği diğer iki husus da dikkat çekicidir. Bir yandan istihbarat zafiyetini vurgulayarak üstü kapalı iktidarı suçlaması, diğer yandan da, cemaatin böyle bir darbe girişimi beklenmeyecek türden bir eğitim-hizmet hareketi olduğu vurgusu ile birlikte, darbe girişiminin cemaatin içinde yuvalanmış "derin cemaatin" işi olabileceği iddiasıdır.

> *GAZETECİ-YAZAR FEHMİ KORU – Şimdi, bu **derin cemaat** gerçekten üzerinde durulması gereken bir durum. Yani, bütün örgütlerde, benim kanaatim, bir görünen kısım var, bir de kolay kolay görünmeyen kısım var ve ben bu FETÖ denilen ve artık bugün gün ışığına çıkan durumun da o derinin eseri olduğu kanaatindeyim. Yani, sağda solda… Diyelim, herhangi bir ilimizde insanlar bir araya gelmiş, "Taşkent'te Türkiye'yi temsil edecek bir okul kurulacak. Buna para toplayalım, onun için himmet toplantısı yapalım, orada bu amaçla bir para toplansın da biz gidelim oraya, bu okulları yapalım." derken o insanların derinde neler olup bittiğiyle bir ilgisi olduğunu zannetmiyorum. Yani, siz de herhâlde siyasi hayatınızda bu insanlarla, bunlarla kendi ilinizde karşı karşıya gelmişsinizdir. Onlar, 17-25 Aralıktan sonra bu cemaatle ilgili olarak bilgimiz dâhiline giren konuları hele 15 Temmuzdan sonra asla tasvip edebilecek insanlar değillerdir yani benim tanıdığım o saf insanlardan bahsediyorum**. Dolayısıyla, bu derinlik bu cemaatin bu eylemleri yapan kısmı ama onlar 10 kişi midir, 10 bin kişi midir, onu ben bilmiyorum. Fakat, mutlaka, onların kendilerine bu paraca yardım yapan veya başka yönlerden kendilerini destekleyen ama bu özelliklerinden hiç haberdar olmayan insanları istismar eden böyle <u>bir çekirdek örgüt</u> olduğu kanaatindeyim.***
>
> *MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Yurt dışında bulunan ekibin derin ekip olduğunu, askeriyede de böyle bir derin ekibin olup olmadığını da söyleyebilir misiniz?*
>
> *GAZETECİ-YAZAR FEHMİ KORU – Mutlaka her yere uzanan bir derinliktir bu. Onların içerisinde de yani askerlerden de 15 Temmuz gecesi sokaklarda karşımıza çıkan erler ile onları oraya sevk edenler arasında mutlaka bir fark vardır. Türkiye acaba 15 Temmuzdan hiç mi haberdar değildi? Ama bu haberdar olma, istihbarat hangi kişilerden ibarettir? Bu, Cumhurbaşkanı seviyesine kadar bildirilmiş midir, Başbakan seviyesine kadar iletilmiş midir, onu ben bilmiyorum ama **Türkiye Cumhuriyeti gibi gelenekleri olan, istihbaratı daha Osmanlı Dönemi'nden beri sürekliliğe sahip olan bir ülkenin istihbaratının 15 Temmuz hazırlığından hiç bilgisi olmaması benim aklımı zorluyor.** Onun için ben doğrusu o konuda bilgi sahibi değilim ama kuşkularım olduğunu burada ifade etmekten çekinmem.*

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Pardon, yani "Bir karşı darbe planı vardı." diyorsunuz, onu sormak istedim. Bu sizin bir düşünceniz yani "Böyle olmalıydı." diyorsunuz herhâlde.

GAZETECİ-YAZAR FEHMİ KORU – Ben diyorum ki: Olmalıydı, zaten her devletin böyle bir şeyi olması gerekir. Böyle bir olumsuzlukla karşılaştığı zaman elleri kolları bağlı bir devlet anlayışını ben şahsen göremiyorum ama burada kastettiğim, ***elbette Türkiye Cumhuriyeti herhangi bir askerî müdahalenin -kimden gelirse gelsin- yapılması karşısında çok önceden hem istihbarat yönünden hem de böyle bir ihtimal ortaya çıktığında ona karşı neler yapılabileceği tarzında bir ön hazırlığa mutlaka sahiptir diye düşünüyorum.****Yani, biraz istihbarat konularına kafa yoran ve bu konularla ilgili ne varsa okumaya çalışan bir insan olarak Türkiye istihbarat konusunda eğer hakikaten böyle bir hazırlıkla ilgili hiç haberdar olamamışsa mutlaka bir şeyler yapması gerektiği kanaatindeyim.*

Sonuçta Fehmi Koru'nun dinlendiği oturumda da AKP kendisinin F. Gülen cemaati ile iç içe geçmiş yakın tarihini gizleme girişiminde de, özellikle komisyonun CHP'li üyelerinin F. Koru'ya yönelttiği sorular karşısında alınan cevaplarla başarısız olmuştur.

1.7.1.1.3 Işık Koşaner (26 Ekim 2016 / Toplantı No: 8)

Işık Koşaner Komisyonda yaptığı konuşmasına öncelikle görev yaptığı *dönemde "Fetullahçı terör örgütünün eylemlerinin suç olarak telakki edilmediği"*ni belirterek başlamıştır. O dönemde, söz konusu örgütün eğitim ve adli-askeri devlet organlarında kadrolaşma çalışmalarının da kamuoyu tarafından bilindiğini ve bu konudaki gelişmelerin alenen yazıldığı ve ifade edildiğini belirtmiştir.

TSK'nın kendisini bu yapılanmaya karşı koruyamamış olmasını da şu şekilde açıklamıştır:

"Silahlı kuvvetlerin kışla hudutları dışarısında herhangi bir istihbarat yapması, birini takip etmesi, bir faaliyette bulunması söz konusu değildir, böyle bir görevi de yoktur, yetkisi de yoktur, yasalar da buna imkân vermez. Bizim istihbarat dediğimiz faaliyetimiz, kışla sınırları içerisinde veya tatbikat arazisinde vesaire personelimizce takip etmekten ibarettir. Peki, o zaman ne olacak? Bize gelen tüm bilgiler MİT'ten ve Emniyetten gelen bilgilerdi, onlara itibar etmek durumundaydık. Oradan gelen bilgilere göre tahkik edip, eğer bilgileri teyit edebiliyorsak, bu personelin silahlı kuvvetlerinden ilişiğinin kesilmesine çalışıyorduk. Bunun için de tek bir yöntemimiz vardı: Yüksek Askerî Şûra toplantılarında böyle personelin silahlı kuvvetlerle ilişiğini kesmek; ancak bilgiye, belgeye dayandığı şekilde. Mahkemeye gitmekle olmuyordu. Mahkemeye verseniz bile zaten beş sene sürüyor, o zamana kadar atı alan Üsküdar'ı geçtiği için mahkeme işi olmuyordu. Yüksek Askerî Şûra kararları o dönemde yargıya da kapalıydı. Ancak Yüksek Askerî Şûra kararlarıyla silahlı kuvvetlerden personel ayrılması çeşitli şekillerde yanlış yorumlanarak, bazı basın tarafından halkımıza yanlış anlatılarak sanki "Namaz kılan atılıyor, işte içki içmeyen atılıyor." gibi bir propaganda yapılarak Yüksek Askerî Şûra'daki faaliyetlerimiz bizim engellenmeye çalışıldı. ***Tabii ki yetkili makamlar da***

bundan -sanıyorum- etkilendikleri için bir süre sonra bu faaliyetlerimize şerh koymaya ve böyle şahısların silahlı kuvvetler dışına çıkarılmasını önlemeye başladılar. Tabii bu, son sekiz, dokuz yıldır aşağı yukarı bu şekilde silahlı kuvvetler kendini koruyamaz duruma geldi. Koruyamaz duruma gelince ne oldu? Bu kişiler yerleştiler, güçlendiler, rütbe de aldılar, yetkili makamlara da geldiler. Tabii ki yetkili makamlara gelmeleri yine örgüt tarafından üretilen sahte bilgi ve belgelere dayalı açılan davalar sayesinde Türk silahlı Kuvvetlerinin önemli kadrolarının göz göre göre tasfiye edilmesiyle mümkün oldu."

Sayın Koşaner'in bu tespitleri ile, AKP döneminde TSK'nın bir yandan istihbarat konusunda körleşti(rildi)ği, diğer yandan da irticai faaliyetlere karşı önlem almasının siyasi iradenin YAŞ kararlarına müdahalesi sonucunda etkisizleştiği bir kez daha teyit edilmiş oldu. Kumpas davalarıyla TSK'nın üst düzey komutanlarının tutukluluklarının cezaya dönüştürüldüğünü belirterek,

"Delillerdeki bariz çelişki ve yanlışlar dikkate alınmadı. Tutukluluğun cezaya dönüştürülerek farklı bir amaca hizmet edildiği düşüncemizi güçlendirdi. O komutanlardan boşalan kadrolara başkası gelecekti. Başkaları gelmesin diye personelin görevde kalması gerekiyordu. Yasal düzenlemeyle davaların tutuksuz devam etmesi gerekiyordu. *Böylece boş kadro olmayacak, buralara birileri doldurulmayacaktı. Tutuksuz yargılama için her şeyi yapmaya çalıştım. Sanıyorum gerekli makamlara anlatabildim ama gerekli desteği sağlayamadım. Bir defasında bir kanunda bir düzenleme yapıldı, Kanunlar Kararlar Dairesine gönderildi, ama 1 saat sonra basında askere özel uygulama diye yer alınca geri çekildi. Bana YAŞ'ta bu komutanları emekli et diyeceklerdi. Bunu biliyordum. Felakete ortak olacaktım. Ortak olmadım ama izah etmekte de başarılı olduğumu söyleyemeyeceğim.* ***O kadrolara başkaları yerleştirildi. Şimdi onların çoğu hapiste. Kumpas davalardaki mahkemelerdeki amaç suçun cezalandırılması değildi. Hedef TSK kadrolarını boşaltarak yıllardır sızdırdıklarını buralara getirmek ve başımıza gelen bu olayı yaratmaktı"*** demiştir.

Işık Koşaner'in katıldığı oturumda; tutuklu yargılama yoluyla üst rütbelerin boşaltıldığı ve bu tutuklamaların 2010 referandumundan sonraki HSYK yapılanması çerçevesinde atanan savcı ve hakimler eliyle gerçekleştirildiği açıkça ifade edilmiştir. Sayın Koşaner'in bu beyanları ile AKP'nin yasama-yürütme süreçlerinde Cemaatin hukuksuz uygulamalarına çanak tuttuğu ve Cemaatin önce yargıyı ele geçirip sonra da yargıdaki nüfuzunu kullanarak TSK'daki üst düzey yapılanmasını nasıl sağladığı bir defa daha ortaya çıkmıştır.

1.7.1.1.4 İlker Başbuğ (3 Kasım 2016 / Toplantı No: 12)

Araştırma Komisyonunda AKP-Cemaat işbirliğinin Türkiye'yi bugünkü sorunlar sarmalına taşıdığına ilişkin beyanlar her oturumda giderek gündemin ana unsuru haline gelmeye başlamıştır. Bu öne çıkışın en yüksek düzeye ulaştığı oturumlardan biriside eski Genel Kurmay Başkanı İlker Başbuğ'un dinlendiği 3 Kasım 2016 tarihli 12. Komisyon toplantısı olmuştur.

İlker Başbuğ'un konuşmasında öne çıkan hususlar şu şekildedir;

- "Genelkurmay Başkanlığım döneminde 2008 yılında MİT'ten (Emre Taner müsteşardı) Fetullah Gülen cemaatiyle ilgili rapor istedim. Bir süre sonra bir rapor verdi. Yaklaşık 100 sayfaydı. Raporu verirken, 'Komutanım bunu size gayri resmi veriyorum' dedi. Benim için önemi yoktu. Raporda Fetullah Gülen cemaati ile ilgili genel bilgiler vardı. Kimdir bunlar, TSK'ya nasıl sızıyorlar, bir bilgi yoktu. Sadece polislerle ilgili isimler vardı. 8-9 polisin ismi vardı, en tepedeki isim de Ali Fuat Yılmazer'di. ***Polislerin isimlerini Başbakan'a verdim."***

- "Genelkurmay Başkanı olduğum dönemde Başbakan'a 'Bugün bize yarın size' dedim. Bana, 'Komutanım siz bunları çok büyütüyorsunuz' dedi. Büyütüyoruz çünkü çok ciddi bir tehlike."

- "Hakim Kadir Kayan Kozmik Odada arama yapmak için geldi. ***'Sayın Başbakan'a anlatalım, izin verirse ararsınız' dedim. Başbakana bu aramaya müsaade edersek, ülke güvenliği açısından mahsurları çıkabilir dedik. <u>Sonuç alamadık ve arama yapıldı.</u>*** *25 Aralık 2009'da başladı, 20 Ocak 2010'da bitti. Hakim oradan belge çıkaramaz. Zaten çoğu dijital veriler. Kadir Kayan da belge çıkartmadı, müsaade etmedik. Hakim kod kelimeler yazdı, onun karşılığını aradı. Çuval çuval belge çıktı diyorlar, yalan. Hakimin baktığı dokümanların hepsini Genelkurmay'da bir kasaya kilitledik ve dışarı çıkarmadık. O belgeleri 16 Mart 2013'te savcı Mustafa Bilgili istedi ve verildi. Genelkurmay'dan çıktı ve TÜBİTAK yetkililerine kadar gitti belgeler."*

- "Kozmik Odada Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı gibi faili meçhul cinayetlerle ilgili arama yapıldı. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ilgisi var mı diye. Girilmesine müsaade edilmemesinin nedeni budur. Ben verdim izni, vermezsek, 'Bütün faili meçhuller buradaydı' diyeceklerdi. Bu, TSK'nın üzerinden silemeyeceğimiz bir şaibe olarak kalacaktı. Pişman değilim, doğru yaptığıma inanıyorum."

- "FETÖ'nün esas güçlendiği dönemin 2002-2012 yılları arasında olduğunu düşünüyorum. Dün burada eski Emniyet Genel Müdürü, göreve geldiğinde 64 il emniyet müdürünün FETÖ'cü olduğunu söylüyor. Bizim elimizde 64 kişinin FETÖ'cü olduğu bilgisi olsaydı, onların yakasından tutar atardık.

- 2002-2007 AKP, Cemaatin bürokrasisine dayanmıştır. Bu dönemde TSK ile çatışma sürecine girmemiştir. 2007 Türk siyasi tarihinde bir dönüm noktasıdır. ***Bundan sonra siyasi iktidar Fetullah Gülen Cemaati ile tam ittifak haline girdi ve TSK'ya yönelik komplolara destek oldu.***

- Bana göre kırılma noktası 2011 genel seçimleridir. Cemaat çok sayıda milletvekilliği istedi ve kırılma burada başladı. 2012'ye gelindiğinde benim alınmam var. Bu bir deneydir, testtir. 'Genelkurmay Başkanını alıyoruz, toplum da, kendi kurumu da tepki göstermedi' diye düşündüler.

- "Sonra MİT Müsteşarı olayı oldu. O zaman Başbakan olayın vahametini anladı. Ondan sonra da sıra kendine gelecekti. Savaş bence 2012'de başladı. Bu süreç 14 Temmuz 2016'ya kadar geliyor."

İlker Başbuğ'un bu beyanları üzerine; en başından beri 15 Temmuz olayındaki en hafif deyimle kasta varan ihmalini tartıştırmak istemeyen AKP; bir başka açıdan iyice köşeye sıkışmaya başlamıştır. O da AKP'nin işbirliği çerçevesinde Fetullah Gülen Cemaatinin yargı eliyle TSK'yı kontrol alma girişimlerine AKP'nin sürekli destek vermiş olduğudur.

1.7.1.1.5 Cevdet Saral (9 Kasım 2016 / Toplantı No: 14)

Komisyon çalışmaları açısından önemli bir dönüm noktası 9 Kasım 2016 tarihli 14. toplantı olmuştur. Kanaatimizce Cevdet Saral'ın çeşitli beyanları ve eski MİT Müsteşarı Emre Taner'in açıklamaları üzerine AKP'deki "Darbe Komisyonu" rahatsızlığı hat safhaya varmış ve bu tarihten sonra Komisyon birkaç tamamlayıcı tali konuk dışında önemli bir dinleme yapmamıştır. Diğer bir deyişle, 15 Temmuz'daki sorumluluğunun tartışılmasını önlemek isteyen AKP, bu sefer de "FETÖ"ye Türkiye'de kritik kurumları nasıl teslim ettiğinin ortaya çıkmasından rahatsızlık duymaya başlamıştır. Bu suç örgütünün oluşumu uzun yıllar devlete sızma düzeyindeyken, AKP döneminde alenen devlete yerleştirme/yerleşme şekline bürünmüş olduğunun TBMM tutanaklarına girmeye başlaması AKP'yi oldukça tedirgin etmiştir.

Bülent Ecevit üzerinden bir tartışma başlatmaya kalkışan Cevdet Saral'ın kamuoyunda pek yankılanmayan, ancak çok önemli olan beyanı şu şekildeydi:

> *EMEKLİ EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CEVDET SARAL – 2003 yılıydı, AK PARTİ iktidara gelmişti. Ankara'da Yeni Şafak gazetesinin patronu Ahmet Bey'le oturduk, sohbet ediyoruz. Dedim ki Ahmet Bey'e: "Böyle böyle bir manzara var. Siz yani seçimi kazandınız, AK PARTİ'nin plan ve projeleriyle birlikte uzun bir iktidar hayatı gözüküyor.* ***Bu süre içerisinde muhalefetle bir problem yaşamazsınız ama önünde sonunda bu cemaatle kavga edeceksiniz.*** *Bu kanaatimi ve düşüncemi Sayın Başbakana arz etme şansın olursa arz et." dedim ben ona. Ahmet Bey de "Olur. Bir görüşmede ben Başbakana bu düşünceni ifade ederim." dedi.* ***Sonuçta Ahmet Albayrak tekrar Ankara'ya geldiğinde, Ahmet Bey'le görüştüm. Sayın Başbakanın bu konuyla alakalı -yani o gün Başbakan, bugün Cumhurbaşkanımız- kanaatini bana Ahmet Albayrak "Başı kıble gören insandan bize zarar gelmez. Ahmet Bey, o kadar da endişeli olma." şeklinde iletince, ben, meselenin benim açımdan kapandığını, artık bundan sonra bizim cemaatin aleyhinde herhangi bir faaliyette bulunma şansımızın olmadığını düşündüm.*** *17 Aralıktan sonra cemaatin devlet nezdinde ne kadar tehlikeli bir davranış olduğunu bütün siyasi mekanizma görüp algılayınca biz de konuşma özgürlüğüne o zaman kavuştuk. Bunu ifade etmek istedim yani."*

Cevdet Saral'ın bu beyanı ile ortaya iyice çıkan acı gerçek şudur ki; en başından beri AKP İktidarı hem resmi, hem de gayri resmi yollardan Fetullah Gülen ve cemaatinin arz ettiği ve edebileceği riskler konusunda uyarılmış; ancak, siyasi iktidar sadece kuru bir "kandırıldık" ile açıklanamayacak bir ihmal ile bu ülkeye 15 Temmuz akşamını yaşatmıştır.

1.7.1.1.6 Emre Taner (9 Kasım 2016 / Toplantı No: 14)

Komisyon toplantıları ilerledikçe, AKP'nin bütün uyarılara rağmen devleti Cemaate nasıl teslim ettiği bir bir ortaya dökülmeye devam etmiştir. Yani, FETÖ'yü kazıdıkça altından AKP çıkmıştır. AKP açısından foyasını meydana çıkarma anlamında bardağı taşıran son damla eski MİT Müsteşarı Emre Taner'in kritik uyarılarına rağmen, bu zümreye karşı önlem almak bir yana önlerinin daha da açıldığını ifade etmesi olmuştur. Komisyon toplantısına gelen CHP İstanbul

Milletvekili İlhan Cihaner'in sorusu üzerine Emre Taner'in verdiği cevap çok çarpıcıdır:

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Evet, tamam, çok kısaltarak soruyorum.

Şimdi, Türkiye'de kıyamet kopuyor, genelkurmay başkanları dinleniyor, yüksek yargıçlar dinleniyor. Tekrar vurguluyorum, sizin de baştan kumpas olduğunu, kurgu olduğunu bildiğiniz birtakım süreçler yürüyor ki bir aşamadan sonra MİT'i de içine alan birtakım kumpaslar yürüyor ve o ana kadar ne bu usulsüz dinlemeler ne bu kumpaslarla ilgili olarak kamuoyunda, daha doğrusu kamu gücünü kullanan kurumlarda, siyasi iktidarda böyle bir algı yok. İşte, "Yargısal süreci bekleyelim." falan filan deniliyor.

Siz, bunu, dönemin bağlı olduğunuz Başbakanına "Burada bir kumpas var." diye söylediniz mi?

EMRE TANER – "Kumpas" tabirini kullandığımızı, yani o şekilde netleşmiş bir…

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Örneğin Erzincan olayını anlattınız mı?

EMRE TANER – Tabii.

Erzincan olayını biraz da fazla şiddetli anlattım, sonra beni ilgili bakanlar Sayın Başbakana şikâyet ettiler "Üzerimize yürüdü." diye.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Hangi bakanlar?

EMRE TANER – Yani bu işle ilgilenen bakanlar diyelim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Adalet Bakanı ve benzeri…

EMRE TANER – Yani mesela onun gibi.

Şimdi, şöyle ifade ediyorum: Erzincan olayı fevkalade vahim bir olaydır. Servis denendi, servisin reaksiyonları denendi, ne yapabilir, nasıl karşı koyabilir, bizim refleksimizi ölçmeye çalıştılar ve muvaffak oldular, hiçbir şey yapamadık çünkü. Arkasından 7 Şubatta kapının ağzına gelip götürdüler.

Ben o zaman söyledim, "Sayın Başbakan, bundan sonraki adres sizsiniz, benim." dedim. "Bunlar oraya gelecekler, Erzincan'da bu olay kalmayacak." dedim. Evet, kendileri kabul ettiler bunu ve önlem alınacağı ifade edildi, üstüne varılacağı ifade edildi, ama Erzincan olayı, bırakın yargı incelesin, baksın, görsün, gerçek çıksın ortaya tarzında da arkadaşlarımız için bir kanaat serdedildi, budur. Yani size hak veriyorum, ama karşılık alamadık fazla miktarda, doğrusu budur.

Sonuç olarak, komisyon toplantılarının ilk 6 haftasından sonra AKP'nin komisyondan rahatsızlığı had safhaya varmış ve komisyon fiilen kapatılmıştır. AKP bir yandan ısrarla komisyona Hulusi Akar'ın ve Hakan Fidan'ın gelmelerini engelleyerek darbe girişiminde kendisinin bir ihmali ya da kastının olup olmadığının tartışılmasını engellemiş; diğer yandan da bundan kaçınmak için önünü açtığı FETÖ'nün geçmişinin tartışılması sürecinde ortaya dökülmeye

başlayan kendi rolü karşısında adeta dehşete kapılarak Komisyon çalışmalarını fiilen sonlandırmıştır.

1.7.1.1.7 Süre Uzatımının Kullanılmaması

2002 yılından beri AKP TBMM'de araştırma komisyonlarının kuruluşu ve işleyişinde tek söz sahibi olacak çoğunluğu hep elinde bulundurmuştur. AKP'nin TBMM Genel Kurulu'ndaki çoğunluğu, kurulan araştırma komisyonlarında da sandalye sayısı oranında üye verilmesi sebebiyle karar verici çoğunluğu elinde tutmasını sağlamıştır.

"15 Temmuz Darbe Komisyonu" yukarıda açıklandığı gibi; 3 aylık çalışma süresinin sadece yarısını aktif olarak kullanmış; kalan yarısı ise AKP'li üyelerin oyları ve Reşat Petek'in girişimleri ile boşa geçirilmiştir. Dahası, Komisyon dinlemesi gereken kişileri dinleyemeden, erişmesi-incelemesi gereken bilgi ve belgeleri doğru dürüst müzakere edemeden 3 ayın sonunda çalışmasını durdurmuştur. Bütün ısrarlarımıza rağmen, 1 aylık süre uzatımı AKP tarafından gündeme bile alınmamıştır. Oysa aşağıdaki tablodan da görüleceği gibi, 2002'ten bu yana TBMM'de 52 adet araştırma komisyonu kurulmuş ve bunların 46'sı 1 aylık çalışma süresi uzatımını değerlendirmiştir.

	Dönem	Komisyon adı	Uzatma Durumu
1	26	Aile Bütünlüğü…	Var
2	26	Başta Cinsel İstismar…	Var
3	26	Fetullahçı Terör…	Yok
4	26	Adana'nın Aladağ…	var
5	24	Bilgi Toplumu Olma…	Yok
6	24	Üstün Yetenekli Çocukların…	Var
7	24	Ülkemizde Demokrasiye…	Var
8	24	Sağlık Çalışanlarına Yönelik	Var
9	24	Haberleşme Özgürlüğüne	Var
10	24	Toplumsal Barış…	Var
11	24	Son Yıllarda Türk Sporunda…	Var
12	24	Manisa'nın Soma İlçesinde…	Var
13	24	Mevsimlik Tarım İşçilerinin	Yok
14	24	Kadına Yönelik Şiddetin… *	Var
15	23	Küresel Isınmanın Etkileri… **	Var
16	23	Türkçe'deki Bozulma…***	Var
17	23	Zeytin ve Zeytinyağı…	Var
18	23	Uyuşturucu Başta Olmak…	Var
19	23	Gemi İnşa Sanayisindeki	Yok
20	23	Ülkemizde Yaşanan Çevre…	Var
21	23	CHP Genel Sekreterinin Yasa Dışı…	Var
22	23	Sivas Milletvekili ve BBP Genel…****	Var
23	23	Madencilik Sektöründeki…	Var
24	23	Deprem Riskinin Araştırılarak…	Var

25	23	Kayıp Çocuklar Başta Olmak Üzere…	Var
26	23	Kanser Hastalığı Konusunun…	Var
27	23	Trakya Birlik'in Uygulamalarının…	Yok
28	23	Spor Klüplerinin Sorunları …	Var
29	22	Yolsuzlukların Sebeplerinin, Sosyal ve …	Var
30	22	Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşlarımızın …	Var
31	22	Yasama Dokunulmazlığı Konusunda Kurulan …	Yok
32	22	Orman Köylülerinin Sorunlarının …	Var
33	22	Tuz Gölündeki Kirlenmenin …	Var
34	22	İzmit Büyükşehir Belediyesi İzmit Kentsel …	Var
35	22	Samsun'da Kurulma Aşamasındaki Mobil Santrallerin …	Var
36	22	Ergene Nehrindeki Kirliliğin ve Çevreye…	Var
37	22	Kamu Vakıfları ile Kamu Bünyesinde Kurulu Dernek …	Var
38	22	Çocukları Sokağa Düşüren Nedenlerle …	Var
39	22	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Devredilen Bankalar…	Var
40	22	Türk Sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet…	Var
41	22	Ondokuz Mayıs Üniversitesinde Keyfi Yönetim…	Var
42	22	Akaryakıt Kaçakçılığının Ekonomiye…	Var
43	22	Milletvekili Lojmanlarında Mustafa Güngör'ün Öldürülmesinin …	Var
44	22	Bazı Girişimcilerin Holding Adı Altında Gerçekleştirdikleri …	Var
45	22	Patates Yetiştiriciliğinin ve Patates Üreticilerinin …	Var
46	22	Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara …	Var
47	22	Geleneksel Türk El Sanatları Üretici ve Sanatkarlarının …	Var
48	22	Yaş Sebze, Meyve ve Kesme Çiçek İle Narenciye Üretimindeki…	Var
49	22	Zeytin ve Zeytinyağı İle Diğer Bitkisel Yağların Üretimindeki…	Var
50	22	Hakkari Merkez, Yüksekova ve Şemdinli İlçelerinde Meydana …	Var
51	22	Kocaeli'nin Gebze İlçesinin Dilovası Beldesindeki …	Var
52	22	Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi …	Var

* Tatilde çalışma kararı da var

** Yeniden kurulan komisyon

*** Yeniden kurulan komisyon

**** Yeniden kurulan komisyon-ikinci kez süre uzatımı da var.

Bu komisyonlardan sadece 6 tanesinde süre uzatımına gidilmemiştir. O da şunlardır:

Dönem	Komisyon adı	Uzatma Durumu
26	Fetullahçı Terör…	Yok
24	Bilgi Toplumu Olma…	Yok
24	Mevsimlik Tarım İşçilerinin	Yok
23	Gemi İnşa Sanayisindeki	Yok
23	Trakya Birlik'in Uygulamalarının…	Yok
22	Yasama Dokunulmazlığı Konusunda Kurulan …	Yok

Süre uzatımı hakkını kullanmayan bu 6 araştırma komisyonu arasında en dikkat çekeni, 15 Temmuz darbe girişimini araştırması gereken Komisyondur. Süre uzatımı bir yana, özellikle devam eden yargı süreçlerinde ortaya çıkan yeni bilgi ve belgelerin TBMM adına incelenmesi için bu Komisyonun çalışmasının bitene kadar uzatılması zorunludur.

15 Temmuz 2016 tarihinde Türkiye tarihinin en hain saldırılarından birine maruz kalmıştır. Gözü dönmüş darbeciler Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni bombalamış, sokaklarda sivil yurttaşları hedef alarak şehit etmiştir. Ancak buna rağmen darbeciler toplumsal bir destek bulmak yerine tüm toplumsal kesimlerin sert tepkisi ve direnişiyle karşılaşmış ve teslim olmak zorunda kalmışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, son 55 yılda dört darbe ve 15 Temmuz dahil olmak üzere çok sayıda darbe girişimiyle karşı karşıya kalmıştır. Ancak bu acı deneyimlere rağmen halkta darbesiz bir Türkiye beklentisi oluşturulamamıştır. Bunun en önemli sebebi de bu konuda ciddi bir yüzleşme ve hesaplaşmanın yapılamamış olmasıdır.

15 Temmuz, darbeci zihniyetle hesaplaşılması konusunda millet adına TBMM tarafından tarihi bir fırsat doğduğu halde, AKP bu fırsatı ucu kendisine dokunacağı için heba etmiştir. 15 Temmuz'a gidilen yolda FETÖ'cülerin devlet içindeki yuvalanmalarını ***"ne istediler de vermedik"*** diyerek itiraf etmiş olan AKP, darbe girişimi sonrasında, sanki kendisi dışında herkes FETÖ'cüymüş gibi bir algı yaratmaya girişmiştir. Darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL ve bu kapsamda çıkarılan KHK'larla, orta ve alt düzeyde görev almış olan FETÖ'cülerle birlikte FETÖ'yle en ufak irtibatı olmayan, hatta yıllarca FETÖ karşıtı mücadeleleri dolayısıyla hem söz konusu oluşumun hem de AKP'nin hedefi olmuş kişiler, FETÖ'yle "iltisaklı" gösterilmeye çalışılmıştır. Kamudaki tasfiyelerde de bu yola girilmiş, hem siyaset hem de bürokrasi bu şekilde yeniden dizayn edilmeye çalışılmaktadır. Ancak tüm bunlar yapılırken esas darbeci zihniyet ve FETÖ'nün siyasi uzantıları ısrarlı bir biçimde gizlenmeye çalışılmıştır.

AKP'nin bu yaklaşımı, ne yazık ki darbeyle hesaplaşılması fırsatını bir kez daha heba etmiştir. Ancak buna rağmen Türkiye'de darbeci zihniyete karşı oluşmuş olan hassasiyet son derece önemlidir. Türkiye'nin geleceğinin teminatı da tam da bu hassasiyettir. Bu hassasiyeti hiçe sayan siyasi anlayış, geleceğe yeni riskler taşımaktadır. Bizler tıpkı 15 Temmuz öncesinde, 15 Temmuz günündegecesinde olduğu gibi, şu anda da AKP'nin yarattığı riskleri bertaraf etmek için darbeci zihniyetlere karşı demokratik mücadeleyi sürdürmekte ısrarcıyız!

2. 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ ve ÖNCESİ

15 Temmuz 2016 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü, Milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğine, insan haklarına, Atatürk milliyetçiliğine, özgürlükçü parlamenter demokrasiye, kuvvetler ayrılığına, yargı bağımsızlığına ve demokratik, laik, sosyal hukuk devleti ilkelerine dayanan Anayasal düzeni, ortadan kaldırarak, yerine teokratik bir diktatörlük kurmak amacıyla kanlı bir darbe girişiminde bulunulmuş; halkımızın, Emniyet güçlerinin ve Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK)'nin Cumhuriyete bağlı kadrolarının direnmeleri sayesinde kanlı darbe girişimi püskürtülmüştür.

Darbe girişiminin, görsel ve sosyal medyada yer almaya başladığı daha ilk anlardan itibaren, TSK'nın emir-komuta hiyerarşisi içinde gerçekleştirilmediği, AKP İktidarının TSK'yı çökertmek amacıyla tarihsel ve ideolojik müttefiki Fetullah Gülen Cemaati ile birlikte kotardığı, "Kumpas Davaları" sürecinde TSK'da boşaltılan kadrolara, general ve amiral düzeyinde yerleştirilen işbirlikçi cuntanın işi olduğu herkes tarafından anlaşılmıştır. Nitekim, gerek Başbakan Binali Yıldırım, gerek Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, medyaya yaptıkları ilk açıklamalarda, bir yandan Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Başkanı ve TSK komuta kademesiyle görüşemediklerini, hatta Sayın Erdoğan darbe girişimini enişteesinden haber aldığını söylerken, diğer yandan darbe girişiminin, "malum yapı"nın yani Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ)'nün eseri olduğunu kesin bir dille ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, beklenen gerçekleştiği için, işbirlikçi FETÖ cuntasının darbe girişiminde bulunması da, bunun anında teşhis edilerek isimlendirilmesi de -dış dünya hariç- kimse için sürpriz olmamıştır.

Parlamentoda grubu bulunan dört siyasi partinin ortak önergesiyle, araştıracağı konular, ismiyle de belirlenmiş olan, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu" kurulmuştur. TBMM İçtüzüğü uyarınca Komisyonda AKP 9, CHP 4, MHP ve HDP 1'er üye ile temsil edilmişlerdir. Türkiye Cumhuriyetini, Anayasal düzenini ve Milletin bekasını hedef alan, 249 yurttaşımızın canını kaybetmesi ve 2301 yurttaşımızın yaralanmasıyla sonuçlanan darbe girişimini ve bunun faili Fetullahçı Terör Örgütünü, **tüm yönleriyle araştıracak ve alınması gereken önlemleri belirleyecek** Komisyonun yönetiminin, konunun önemine, özelliğine ve hassasiyetine binaen siyasi partilerce uzlaşma içinde müştereken belirlenmesi önerimize, AKP'li komisyon üyeleri sırtını çevirmişler ve Komisyon başkanı, başkanvekili, sözcü ve kâtip üyeliklerine kendi oylarıyla kendilerini seçmişlerdir.

Dahası, Komisyon başkanlığına seçtikleri isim Sayın Reşat Petek'tir. Kamuoyu Reşat Petek'i, "Kumpas Davaları"na ilişkin televizyon kanallarında yayınlanan tartışma programlarından tanımaktadır.

Yine, Komisyonda dinlenilecek ve bilgisine başvurulacak kişiler ile Komisyon raporunu hazırlayacak uzmanları belirleme yetkisi, AKP'li üyelerin oylarıyla Komisyon Başkanına verilmiştir. Israrlarımız sonucu Komisyonun 7.10.2016 günlü toplantısında, Komisyonda çalışacak uzmanların, üyelerin önereceği isimlere dayalı olarak birlikte belirlenmesi kararlaştırılmasına ve

önerdiğimiz 4 uzmanın görevlendirildiği tarafımıza söylenmesine rağmen, Komisyon Başkanlığınca kendilerine resmi görevlendirme yazısı çıkarılmadığı için göreve başlatılmamışlardır. Komisyon Başkanının tek yanlı tasarrufuyla Komisyonda görevlendirdiği 30'u aşkın uzmanın hangi ölçütler dikkate alınarak hangi özelliklerinden dolayı görevlendirildikleri ve bunların kimler oldukları hususunda Komisyon üyelerine herhangi bir bilgi verilmemiş; bunlardan birinin FETÖ'cü olduğu gerekçesiyle Komisyondaki görevine son verildiği, tarafımızca da gazetelerden öğrenilmiştir.

Araştırma Komisyonu mademki kurulmuştur; en öncelikli görevi, darbe girişiminin karanlık noktalarını, örtülü yanlarını ve karartılan anlarını ortaya çıkararak bütün çıplaklığı içinde halkımızın bilgisine sunmaktır. Bu görev, yaşamını ortaya koyan 249 yurttaşımızın aziz hatıralarına sorumluluğumuz ve gelecek kuşaklara borcumuzdur. Bunun için de Sayın Cumhurbaşkanı ile Sayın Başbakanın, MİT'e ihbarda bulunan subayın, MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın, Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'ın ve "Onlara haklarımı helâl etmiyorum" diyen Genelkurmay eski Başkanı Necdet Özel'in Komisyon huzurunda dinlenilmeleri ve anlatımlarına ilişkin anlaşılamayan veya açıklığa ihtiyacı bulunan hususlarda, sorulacak ek sorulara verecekleri yanıtlar ile açıklık getirmeleri gerekmektedir.

Darbe girişiminin birincil derecede tanıkları ile sorumluları dahi dinlenilmeden ve Komisyonun yasal süresi bitmeden, büyük bir aceleyle rapor hazırlanması, hazırlanan raporun tepkileri ölçmek amacıyla taslak rapor adı altında medyaya sızdırılması ve rapordan zaten bir beklentisi kalmayan kamuoyunun hayal kırıklığının, gerçeğin ortaya çıkarılmaması için özel çaba sarf edildiği noktasına taşınması karşısında, yasak savma kabilinden Necdet Özel ile Hulusi Akar'a cevaplandırılması talebiyle mektupla yazılı soru gönderilmiştir. Ancak, Genelkurmay binası ile TBMM binası, araçla da yaya da 10 dakikadır; buna karşın mektup postayla iki günde gidip-gelmektedir. Niyet, bilgi almak değil, Komisyon huzurundan sorumlu kaçırarak, gerçeğin ortaya çıkmasını engellemektir.

Komisyon Raporu, Komisyon Başkanı ve Başkanvekilinin gözetiminde komisyon uzmanlarınca gıyabımızda hazırlanmış ve Raporun hazırlanmasına ne bizler ne de önerdiğimiz uzmanlar dahil edilmemiştir. Raporun amacı, (i) AKP İktidarlarının, koalisyon ortağı Fetullah Gülen Cemaatinin, askeri darbe yapabilecek güç ve kadroya ulaşmasındaki hukuki ve siyasi sorumluluğunu, diğer siyasi parti ve liderlere yayarak ortadan kaldırmak; (ii) Devlette giriştiği siyasal İslâmcı tarikat ve cemaat kadrolaşmasını, diğer tarikat ve cemaatler iyi, Fetullah Gülen Cemaati kötü algısı yaratarak daha da yoğunlaştırmak ve (iii) 15 Temmuz'un yarattığı endişeye dayalı korku ve gerilimi tırmandırıp, "güçlü devlet" talebini yaygınlaştırarak Cumhur-Başkanlık adındaki dikta rejimine payanda yapmaktır.

Komisyonun CHP'li üyeleri olarak, hiçbir katkımız olmadan hazırlanmış Komisyon'un AKP'li üyelerinin Raporuna, "Karşı Oy" yazarak, ülkemizi 15 Temmuz 2016 darbe girişimine taşıyan süreci, bu sürecin dinamikleri ile ideolojik arka planını, "geliyorum" diye bağıran darbe girişiminde sorumluluğu olanların sorumluluklarını, 15 Temmuz 2016 gününün karatılmaya çalışılan gri alanlarının aydınlıkta kalan kısımlarını ve Milletimiz ile Cumhuriyetimizin bir

daha böylesine korkunç bir girişimle karşı karşıya kalmaması için alınması gereken acil önlemleri, hiçbir siyasi kaygı gütmeden halkımızın bilgisine sunmak, Milletimizin tarihine, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine dayanan Cumhuriyetimize, üzerinde yaşadığımız toprakları yaşamlarını ortaya koyarak vatan yapan tüm şehit ve gazilerimize ve gelecek kuşaklarımıza borcumuzdur.

15 Temmuz 2016 kanlı darbe girişimini, Fetullah Gülen Cemaati yapmıştır. Darbe girişiminin amacı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın öngördüğü demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine, insan haklarına, Atatürk milliyetçiliğine, özgürlükçü parlamenter demokrasiye ve kuvvetler ayrılığına dayanan demokratik rejimi, ortadan kaldırmaktır.

3. FETULLAH GÜLEN CEMAATİNİN KURULUŞ DÖNEMİ ve GELİŞME SÜRECİ

Tarihi olaylar bize göstermiştir ki dini (İslami) değerleri siyasete alet edenlerin lâik Cumhuriyet karşıtlığının nedeni İslâm'ın emrettiklerini yerine getirememeleri veya İslâm'ı istedikleri gibi yaşayamamaları değildir. Tam tersine İslâm tarihinin en bağnaz, en kapalı ve en katı yorum ve nakilcilerinden türettikleri ideolojik yaklaşımlar temelinde, farklı İslâmi yorumlar ve farklı yaşam biçimlerini yok ederek, herkesi kendi İslâm anlayışlarını kabul ettirme ve kendi yaşam biçimlerini dayatma fanatizmi yatmaktadır.

Dini siyasallaştıranların önemli bir amacı da halkı kaderine razı olmanın ve itiraz etmemenin dini bir hareket tarzı olarak inandırmak istemeleridir. Bir AKP milletvekilinin 17 Aralık Yolsuzluk Soruşturması kamuoyunun gündemine düştüğünde bunu "bireyin günah işleme özgürlüğü" olarak açıklaması tesadüf değildir. Bu yaklaşımla eğer Devlet başkanı adil yönetmez, halka zulmeder, bütçeyi (Beytülmal) yağmalar, yandaşlarına yağmalatır, halkı yoksullaştırır, emaneti ehline vermez, yönetici kadroları akrabaları arasında paylaştırır, gereken önlemleri almayıp insanların ölümüne neden olursa bu takdiri ilahi ve insanların kaderidir. Hesabını öbür Dünya'da Allah'a verecektir. Dolayısıyla devlet başkanına ölene kadar boyun eğmek, yani "Ulü'l emr"e itaat etmek gerekir. Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirliklerinde olduğu gibi bu yüzyılda da hanedanlıklara katlanılacak ve "Ulü'l emr"e, yani despota itaat edilecektir.

AKP yöneticileri dini değerleri kendi siyasi ve ekonomik çıkarları için bir araç olarak kullanmaktan hiçbir zaman kaçınmamışlardır. Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte saltanatın ve hilafetin kaldırılması, medreselerin kapatılarak eğitimin birleştirilmesi, Medeni Kanunun kabul edilmesi, kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınması, şapka kanunu, milletlerarası takvim ve saat ile yeni rakam ve ölçülerin kabulü gibi halkımızın hayatını kolaylaştıran yenilik ve gelişmeleri hep din karşıtlığı olarak halkımıza anlatmışlardır.

Halkın yüzde ikisi okur-yazar ve okur-yazar olanların da ulema, saray memuru ve mektepli askerlerle sınırlıyken, Latin harflerinin kabulünü bile "Halk bir gecede cahil edildi"; ilköğretimin kız ve erkek bütün çocuklara zorunlu tutulmasını ise "Devlet çocukların Kur'an öğrenmesini engelliyor" şeklinde kara propaganda aracı olarak kullanabilmişlerdir.

Öyle ki, Mustafa Kemal Atatürk'ün, parasını kendi cebinden vererek, halkımızın Kur'anı kendi dilinde daha kolay anlayabilmesi için büyük İslâm âlimi

Elmalılı Hamdi Yazır'a, Kur'an-ı Kerim'in Türkçe meali ve tefsirini yazdırmasını dahi, Kur'an-ı Kerim'in Arapçadan başka bir dille yazılamayacağını ileri sürerek Cumhuriyet'in dinsizliğine ve Mustafa Kemal'in "Deccal"liğine örnek olarak gösterebilmişlerdir.

AKP İktidarının egemenliği altına aldığı Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ülkeyi kasıp kavuran hırsızlık, rüşvet, yolsuzluk, kupon arsa yağmacılığı, yalan haber yayma, kumpas ve iftiralarla suç ve suçlu yaratma, çocuklara tecavüz, kadın cinayetleri gibi topluma ve devlete karşı işlenen "büyük suç ve günahlar" karşısında, İslâm'ın gerekleri yerine getiriliyormuş gibi derin bir sessizliğe bürünürken, yılbaşı kutlamalarının dine aykırı olduğuna ilişkin, kaynak da gösterilmeden, ülkenin bütün camilerinde Cuma hutbesi okutturması, siyasal İslâmcı gazete ve televizyon kanallarının bütün dinlerden inanç sahiplerinin yeni yıl kutlamasını Hz. İsa'nın doğumuyla ilişkilendirilerek kutlayan Müslümanları Hıristiyanlaşmakla suçlamaları; cadde ve sokaklarda kafasına silah dayayacak Noel Baba arayan cahillerin tehditlerine ve kısaca ahlaki, ilâhi ve insani tüm değerler kaybedilir, din adına günahlar işlenirken suskun kalması ülkemizde dinin siyasete malzeme edilmesi ve bunlar karşılığında halkımıza doğru dini göstermesi gereken Diyanet İşleri Başkanlığı ve diğer devlet kurumlarının suskun kalması din-siyaset-ticaret ilişkilerinin ulaştığı boyutları göstermesi açısından önemlidir.

Fetullah Gülen de hayatının her aşamasında dini siyasi güç elde etmek ve ekonomik menfaat sağlamak için kullanmaktan kaçınmamıştır. 15 Temmuz darbe girişiminden sonra ortaya çıkan gerçek FETÖ'nün ekonomik ve siyasi gücünün ulaştığı boyutu göstermesi açısından önemlidir.

Fetullah Gülen'in içindeki şiddet eğilimi hayatının her aşamasında olmuş ve bunu dışa vurmaktan kaçınmamıştır. Erzurum'da verdiği bir vaazda "Yazıklar olsun size! Sizin dininizle peygamberinizle alay edecekler, siz de kuzu kuzu oturup, burada beni dinleyeceksiniz. Onlar ecdadımızın aziz ruhuyla eğlenecekler, siz de Müslüman geçineceksiniz" gibi sözlerle halkı kışkırtarak bir sinemayı bilerek yağmalatması; Latif Erdoğan'a verdiği söyleşide 1960 İhtilali günlerinde sarf ettiği söylenen "Sen bir silah tedarik et. Birer de bomba. Bu meclisi bu adamların başına uçurmazsam bana da bilmem ne demesinler." ve "Kafamda sabotaj yapmak vardı. Genelkurmayı havaya uçurmak, bu adamlardan ne olursa olsun intikam almak istiyordum…" gibi ifadeler 15 Temmuz hain darbe girişiminde Meclisin bombalanması, halkımızın üzerine haince ve acımasızca bomba ve mermiler yağdırılmasının arkasındaki zihniyeti ortaya koymaktadır.

Yukarıda anlatılanlar siyasal İslamın asıl amacının halkın kutsal Kitaba dayanmayan uygulamaları İslami değerlerle ilişkilendirilerek kandırılması ve bu suretle elde edilecek siyasi ve ekonomik güçle ülkenin yönetimi ve kaynaklarına sürekli bir şekilde sahip olmak şeklinde özetlenebilir. Cumhuriyet ve demokrasi ülkenin nasıl ve kimler tarafından yönetileceğinin özgür seçimlerle belirlenmesini sağladığından siyasal İslamın düşmanıdır. FETÖ'nün devletin bütün kurumlarını ele geçirme çabası ve yurtiçi ve dışında büyük ekonomik güce sahip olarak kalıcı bir şekilde devlet yönetimini ele geçirme çabasının bir sonucudur.

Fetullah Gülen askerlik dönüşü bir yıl Erzurum'da kalmış, buradan Edirne'ye geçmiş, bu dönemde radikalleştiği için açılan soruşturmalardan mülki

idare amirlerinin sayesinde kurtulmuştur. Daha sonra Kırklareli'ne ataması çıkan Gülen, izne ayrılarak Türkiye'yi gezmiş, izin süresini aştığı için Diyanet İşleri Başkan Yardımcısından geçmişe yönelik rapor almasına yardımcı olmasını istemiş, bu şekilde rapor verilemeyeceği anlaşılınca, Başkan Yardımcısının yönlendirmesiyle 1966'da İzmir vaizliğine atanmıştır.

İzmir'de bir taraftan görevli olduğu Kestanepazarı Camiinde vaaz verirken diğer taraftan da bir dernekte yurt müdürlüğü yapmış, dersler vermiştir. Altın neslin ilk nüveleri de burada oluşmuştur. Buradayken seçtiği 4 öğrenciyi Nurculuk eğitimi için Edirne'ye göndermiş, öğrenciler Edirne'den döndükten sonra ise bütün öğrencilerini Risale-i Nurların okunduğu sohbet toplantılarına göndermiştir.

İlk ışık evini, finansmanı İlim Yayma Cemiyeti'nden olmak üzere 1968'de İzmir Tepecik'te kurmuştur. Bundan sonra da İzmir'in farklı semtlerinden, sadece öğrencilerin kullanımına açık evler satın alınmaya başlanmış, bu evlerde lise ve üniversitelerde okuyan yoksul köylü çocuklara 5-6 kişilik gruplar halinde öncelikle Risale-i Nur dersleri temelinde dini bir öğretim verilmiştir. Evlerin masrafları Gülen'in görevlendirdiği evden sorumlu bir kişi tarafından karşılanmıştır.

Gülen'in Işık Evleri projesi, Said Nursi'nin Van'da kurmayı düşündüğü ve dini ilimlerle modern bilimlerin eğitiminin birlikte yapıldığı üniversite projesinin mekansal ayrım yoluyla hayata geçirilmesidir. Bu sistem Osmanlı'da Kanuni Sultan Süleyman dönemine kadar da kullanılmıştır. Aynı zamanda ışık evleri, öğretim merkezinin de ötesinde tam anlamıyla bir formatlama merkezi olarak kullanılmıştır. Fetullah Gülen her ferdin şartlandırılması gerektiğine, ideolojiye ve lidere sıkı sıkıya bağlı kör fanatikler istemektedir. Işık evlerinde sadece belirli kitapların okutulması, belirli kanalların izlenmesinin temelinde yatan gerekçe bu şartlandırma ve adeta robot yetiştirme emelidir.

Fetullah Gülen, 1968 yazında 70 gençle İzmir Buca'da çamlık alanda bir kamp kurmaya karar vermiş, finansmanını ise, ilginç şekilde ticaretin yoğun olduğu İstanbul ve İzmir yerine Ankara'dan temin etmiştir. Kamplarda asker disiplinli nesil yetiştirilirken ruhani zevklerin de önünün tıkanmamasına özen gösterilmiştir. Bu, insan aklının bütünüyle devre dışı bırakılmasıdır.

Işık evleri, öğrencilerin kontrol altında tutulduğu dış etkilere kapalı güvenli ve mahrem mekanlardır. Işık evleri için ihtiyaç duyulan öğrenciler oluşturulacak bir havuzdan karşılanmıştır. Bu havuz, ailelerin bütçelerini de sarsmadan çocuklarını güvenle yerleştirebilecekleri öğrenci yurtları olmuştur. Cemaatin ilk öğrenci yurdunu Gülen'in İzmir'e atanmasını sağlayan Yaşar Tunagör satın almıştır. Ardından camiden toplanan himmet paralarıyla başka yurtlar da satın alınmış, devletin el koyma riskine karşı da vakıf olarak örgütlenilmiştir. Özenle yapılan yurtlar diğer yurtlara da örnek olmuş, yurt sayıları artmaya başlamıştır.

Öğrencilerin barınması ve Nurculuk eğitimi o tarihe kadar cemaat evleri ve yurtlarla sağlanmıştır. Artık öğrencilerin üniversiteye yerleştirilmesi gerekmektedir. Bunun için de ışık evleri ve yurtlarda kalan öğrencileri takviye etmek amacıyla bir cami odası dershaneye dönüştürülmüştür. Burada ışık evinde ve yurtlarda kalan üniversite öğrencileri veya üniversite mezunları ders vermeye başlamıştır.

Gülen Cemaati yoksul ailelerinin zeki çocuklarını devşirerek Cemaat üyesi yapmaya "Hizmet"; bu faaliyetlerin finansmanının sağlandığı modele ise "Himmet" denilmiştir. Himmetin sistemli hale getirilmesi için varlıklı insanların himmette birbiriyle yarışabilmesi için bir araya gelinen toplantılarda para bağışlanan bir düzene geçilmiştir.

Kestanepazarı'ndaki derneğin öğrencilerinin Risale-i Nur derslerine gönderilmesi yoğunlaşması üzerine veliler de, yurttaki diğer öğrenciler de şikayetçi olunca Gülen'e yurttan el çektirilmiş, o andan itibaren de Gülen tüm zamanını dışarıda yürüttüğü faaliyetlere ayırmaya başlamıştır. O zamana kadar formatladığı öğrencilerde kendine bağlılık duygusu yaratabilmiş olan Fetullah Gülen, bu öğrencilere gittikleri okullarda harekete adam kazandırma görevi de verdiğinden, cemaat oluşturacak yeterli sayıya ulaştığını düşünmüş, 1971 sonunda Nurcuların Okuyucu grubundan koparak kendi cemaatini kurmuştur.

İzmir'de Nur toplantısı yapıldığına dair gelen bir şikayet üzerine Mart 1971'de yapılan soruşturmanın derinleştirilmesi üzerine Fetullah Gülen aleyhinde, devletin düzenini dini esaslara uydurmak amacıyla propaganda yapmak suçlamasıyla İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde dava açılmıştır. Dava sonucunda Gülen 3 yıl ağır hapis cezası, bir yıl Sinop'ta sürgün ve 3 yıl süreyle devlet memurluğuna dönememe cezası almıştır. Bu davadan kendisini kurtaracak bir mülki idare amiri bulamayınca yargılama sürerken 6.5 ay da hapis yatmış ancak karar temyiz edilmiş ve Askeri Yargıtay kararı Fetullah Gülen lehine bozmuştur. 1974'de çıkarılan Af Kanunu'yla da dava düşmüştür.

Fetullah Gülen, yargılanmasına ve ceza da almasına rağmen korunmaya devam edilmiştir. Normalde memuriyet hakkını kaybetmesi gerekirken, 1973'de Balıkesir'in Edremit ilçesine ataması yapılmış, hatta kanuna aykırı biçimde Edremit'te görevliyken İzmir'de ikamet etmeye devam etmiştir. Bu dönemde sadece Cuma günleri vaaz vermek üzere İzmir'den Edremit'e günübirlik gitmiştir. Eylül 1974'de tekrar İzmir merkez vaizliğine, Ağustos 1976'da ise İzmir Bornova vaizliğine atanan Gülen, 1976'da İzmir'de "Altın Nesil" konferansını vermiştir. Bornova Merkez Camiinde 1976-1980 arasında verdiği vaazlar, konuşmaları ve sohbetleri kasetlere kaydedilerek yurdun her tarafına dağıtılmış, böylelikle İzmir ve çevresi dışında da tanınması sağlanmıştır. 1978'de Türkiye Öğretmenler Vakfını kurmuş, 1979 başında da haftalık Sızıntı dergisi yayın hayatına başlamıştır.

Gülen cephesinde durum böyle iken Türkiye, 1970'lerin ikinci yarısından itibaren Türkiye'yi etkisi altına alan ekonomik krizle birlikte emekçi kesimlerin toplumsal muhalefetinin nitelik değiştirerek siyasal içeriğe büründüğü ve sol siyasal hareketlerin toplumsal taban bularak kitleselleştiği bir döneme girmiştir. Arkasına aldığı sol rüzgarla oylarını artırarak iktidar olmanın mücadelesi veren ve refah devletini savunan CHP için ufukta iktidar görünmüştür.

1960 ve 70'li yıllar Türkiye'de emeğiyle geçinen sabit gelirli kesimler için altın yıllar olmuştur. Kalkınmanın planlamaya dayandırıldığı ve içe dönük sanayileşme stratejisinin yürürlüğe konulduğu bu dönemde işçi, memur ve köylülerin gelir seviyeleri yükseltilmiş, kent merkezlerinde işsizlik yok denecek düzeye inmiştir. İstihdam fabrikalarda sağlandığı için çalışma hayatı sigorta ve sendika şemsiyesi altında devam etmiş, kayıt dışı istihdam sıfıra yakın olmuştur. Sendikal mücadele sonucu asgari ücret çok sınırlı bir kesime uygulanabilmiş,

sendikal mücadelenin belirlediği işçi ücretleri, beslenme, barınma ve giyim gibi fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasını sağlarken, sosyal ve kültürel faaliyetlere de imkan sağlamış, hatta tasarrufa bile izin vermiştir. Köylünün tarımsal üretimi desteklenmiş, her köyde ilkokullar açık olduğundan birden fazla öğretmen bulundurulmuş ve köy ilkokulları arası spor, müzik ve tiyatro şenlikleri düzenlenmiştir. Herkes eğitim ve sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanabilmiş, aileler eğitime para ayırmak zorunda kalmamış, okulların bütün masrafları devlet tarafından karşılanmıştır. Yoksul ailelerin çocukları için Cumhuriyetin açtığı yatılı okulların sayısı artırılmıştır. Üniversiteler ücretsizken, öğrencilerin yurt sorunu olmamıştır; ihtiyaç sahibi tüm öğrencilere devlet tarafından burs verildiğinden, üniversitelerde çocuk okutmak, aile bütçelerine çok az bir yük getirmiştir. Çalışanlar 1980'e kadar emekli ikramiyesiyle, en az bir daire ve üstüne de bir otomobil alınabilmiş, kent ve kırda gelir dağılımında adalete yaklaşıldıkça, hayat seviyesindeki yükselişle birlikte, sosyalleşme de artmış ve zorunlu ihtiyaçlarını karşılayan emekçi kesimler, yaşamlarına anlam, değer ve renk katabilmek için kültürel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelmiş, toplumun genel kültür düzeyi yükselmeye devam etmiştir.

İşçi ücretlerinin yükselmesi ve refahın tabana yayılmasında, uygulanan içe dönük sanayileşme ve Keynezyen iktisat politikaları yanında, Bülent Ecevit'in Çalışma Bakanlığı'nda CHP'nin getirdiği grevli ve toplu sözleşmeli sendika hakkına dayalı olarak işçi sendikalarının yürüttüğü sendikal mücadele de etkili olmuştur. CHP'nin 1965'te İnönü'nün ağzından ortaya attığı ve 1966'da Ecevit'in yazdığı "Ortanın Solu" kitabıyla ete kemiğe büründürdüğü sosyal demokrasi ya da demokratik sol, CHP'nin parti programı haline getirilmiştir. Böylece emeğiyle geçinen kesimlerle sosyal demokrasi temelinde ideolojik bağ kurulmuş ve Türkiye sol'a kaymaya başlamıştır. CHP, "Bu Düzen Değişmelidir", "Toprak İşleyenin Su Kullananın", "Ne Ezen Ne Ezilen İnsanca Hakça Bir Düzen" denildiği dönemde CHP'nin sol'a açılımı toplumun geniş kesimlerinde karşılığını bulmuş ve CHP'nin 1969 genel seçimlerinde %27,4 olan oyu, 1973'de % 33,3'e ve 1977'de ise %41,4'e yükselmiştir.

CHP tek başına iktidarın yolu açılmıştır. Türkiye'nin çıkarları söz konusu olduğunda ABD'ye rağmen 1974'de Kıbrıs'a çıkarma yapan, ABD'ye rağmen Haşhaş ekim yasağını kaldıran, Sovyetlerle karşı karşıya gelmemek için ABD'nin Sovyet topraklarında casusluk faaliyeti yapan U2 Uçaklarının uçuşlarına dur diyebilen, bağımsızlıkçı Ecevit'in tek başına iktidara gelmesi, ABD'nin Ortadoğu'ya ilişkin planlarının ve Yeşil Kuşak Projesinin çökmese de sekteye uğramasında endişe edilmiş, o yüzden Türkiye'de terör hortlatılmıştır. Sonuçta ekonomik ve siyasal kıskaç altındaki Ecevit Hükümeti 12 Kasım 1979'da iktidardan uzaklaştırılmıştır.

1980 yılında temel tüketim malları yanında petrol ve enerji darlığının yarattığı baskıya daha fazla dayanamayan Demirel azınlık hükümeti Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası mutfağında hazırlanan ve TÜSİAD tarafından da desteklenen 24 Ocak Kararlarını almak zorunda kalmıştır. Türkiye ekonomi tarihine, 24 Ocak Kararları olarak geçen ekonomik istikrar programının açıklanması ile birlikte 1978-1979 yıllarında Türkiye'den esirgenen krediler Türkiye'ye akmaya başlamıştır.

Türkiye'de ithal ikameci sanayileşme stratejisinin sonunu getirerek Türkiye ekonomisinin mevcut uluslararası işbölümü temelinde dışa açılmasını öngören 24 Ocak Kararları günümüze kadar kesintisiz sürmüştür. Bu programın tasarımı gereği; işçi ücretleri ile çiftçilerin gelirlerinin enflasyon artışının altında tutularak ücretler ile tarımsal ürün fiyatlarının reel olarak geriletilmesi hedeflendiğinden sendikal faaliyetlerin yoğunlaştığı ve işçiler ile köylülerin siyasal bilinçlerinin yükseldiği bir siyasal ortamda işçi örgütlerinin katı direnişi ile karşılaşacağı kaçınılmazdı. Nitekim 12 Eylül 1980'de Silahlı Kuvvetler yönetime el koymasa öyle de olacaktı.

1970'lerin ikinci yarısından itibaren etkili olmaya başlayan ekonomik krizle birlikte, o dönem izlenmekte olan Keynezyen iktisat politikaları gelişmiş ülkelerde sorgulanmaya başlanmıştır. Çünkü, gelirin yeniden bölüşümüne ilişkin refah devleti uygulamaları, kamu harcamalarının artması ve özel sermayenin değerleneceği alanları daralttığı iddia edilen kamu sermayeli şirketler krizin kaynağı olarak belirlenmiştir.

Bu nedenle neoliberal politikalar gündeme gelmiştir. 1970'lerin sonunda İngiltere'de Thatcherizm ve 1980'lerle birlikte Amerika'da Reaganizm olarak gündeme gelen neoliberal politikalar ile birlikte, sosyal harcamalarda kesintiye gidilmiş; kamu harcamaları azaltılarak finansmanında dolaylı vergiler ile borçlanma öne çıkarılmış; para, banka ve kambiyo rejimi ile dış ticaretin liberalleşmesine, kamu sermayeli şirketlerin ise özelleştirilmesine hız verilerek tam istihdamın sağlanması bir iktisat politikası amacı olmaktan çıkarılmıştır.

Bu politikalar, Dünya Bankası, OECD ve IMF gibi uluslararası ekonomik ve finansal kuruluşlar tarafından, bu kuruluşların kredilerine bağımlı olan gelişmekte olan ülkelere de dayatılmıştır. Türkiye'de de 24 Ocak kararlarıyla başlayan bu süreç 12 Eylül darbe dönemi ve Özal Hükümetleriyle devam ederek günümüze kadar gelmiştir.

Bu dönemde benimsenen politikalar doğrultusunda yapılan düzenlemeler, başta çalışma hayatı ve tarım olmak üzere birçok alanı olumsuz etkilemiştir. 1980 yılının son iki ayında on üç vergi kanununda vergi adaletini bozan değişiklikler yapılmıştır. Gelecek yıllarda gelir üzerinden alınan vergilerin yerini alacak olan katma değer vergisi 1984 yılının Kasım ayında yürürlüğe girmiştir. İzlenen yanlış özelleştirme politikaları ile Türkiye teknolojik gelişmelerden koparılmış ve sanayisiz kalmaya mahkum edilmiştir. Bu süreçte çalışan kesim yoksullaşmış, fizyolojik ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hale gelmiş, sendikasızlaştırılmış, sosyal güvenlikten yoksun bırakılmış, tarım tasfiye olmuş, ekonomideki kayıtdışılık da artmıştır. Siyasi partiler birey, grup, toplumsal katman ve sınıflardan soyutlanmış, insanlar ve toplumsal katmanlar ortak çıkar ve amaçlar için mücadele etmekten alıkonulmuş ve demokrasi, seçimden seçime oy kullanmaya indirgenmiştir.

12 Eylül Darbesinin gerçek sahibi olan Batı İttifakı, Sovyetleri çevrelemeyi öngören "yeşil kuşak" projesi bağlamında Türkiye'ye "Ilımlı İslam" modelini uygun görmüştür. Ilımlı İslam modelinin Türkiye versiyonu, Aydınlar Ocağı tarafından "Türk-İslam Sentezi" adıyla daha 1973'lerde geliştirilmiştir. 12 Eylül Darbesini yapan Türk Ordusunun kendilerini Atatürkçü olarak niteleyen generalleri, Aydınlar Ocağı kadrolarını devletin kilit görevlerine getirmede hiçbir beis görmemiş ve "Türk-İslam Sentezi"ni Atatürkçülük adına devletin resmi ideolojisi haline getirmişlerdir.

Türk–İslam Sentezi, Türklüğü İslâm ile özdeşleştirerek İslâm içinde eriten ve giderek Selefilik temelinde siyasal İslâm'a indirgeyen "ümmet"çi bir ideolojidir. Tarikat ve cemaatlerle uzlaşan 12 Eylül Rejiminin ANAP iktidarları ile sürmesi, Türk-İslam Sentezi ideolojisinin devlete yerleşmesi yanında, tarikat ve cemaatler temelinde toplumun derinliklerine nüfuz ederek genişlemesine yol açacak süreçleri de başlatmıştır.

Fetullah Gülen, 12 Eylül Darbesinden bir hafta önce darbeden haberdar edilmiş ve 5 Eylül 1980'de doktor raporu alarak görevinden ayrılmıştır. Koalisyon ortağı AKP ile 2007'den itibaren "Demokrasinin üzerindeki askeri vesayeti kaldırıyoruz" görüntüsü altında Orduya kumpas kuran Fetullah Gülen, Sızıntı dergisinin Ekim 1980 sayısında yazdığı başyazıda Darbeyi şöyle selamlamıştır: "… ve işte şimdi, bin bir ümit ve sevinç içinde, asırlık bekleyişin tuluû saydığımız, bu son dirilişi, son karakolun varlık ve bekasına alamet sayıyor; ümidimizin tükendiği yerde, Hızır gibi imdadımıza yetişen Mehmetçiğe bir kere daha selam duruyoruz." Selam duruyordu, çünkü 12 Eylül darbecileri, CHP iktidarının önünü kesmişti. Nurcuların bir diğer lideri Mehmet Kırkıncı ise Kenan Evren'e 4 Nisan 1982'de yazdığı mektupta, gençlerin sol düşüncelere kaymaması için devletin dine ve ahlaka önem vermesi tavsiyesinde bulunmuş ve okullara zorunlu din dersi konulmasını önermiştir. 12 Eylül Darbecileri, önerisini Anayasa maddesi haline getirmiştir.

12 Eylül Darbesinden önce hazırlanan gözaltına alınacak kişiler listesinde Fetullah Gülen'in de adının bulunmasına ve 12 Eylül'den sonra hakkında arama kararı çıkarılmasına rağmen, hakkında 12 Eylül'den önce başlatılmış bulunan istihbarat çalışmalarının durdurulmasının, arşiv bilgilerinin rafa kaldırılmasının ve adli takibata uğramamasının yanında, arandığı dönem içinde faaliyetlerini artırarak devam ettirmiş ve hatta askeri birlikler içinde asker ziyaretleri gerçekleştirmiştir (Veren, 2016:30; Keleş, 2016:45).

Mehmet Keçeciler'in anlatımına göre, açık açık "Biz bu memlekete şeriatı getireceğiz." diyen Nurcular'ı ve Fetullah Gülen'i 12 Eylül yönetimi de ANAP da desteklemiş; Fetullah Gülen de ANAP'a rey vermiştir (Gönültaş: 2014: 49-55). Arananlar listesinde olan Fetullah Gülen, ANAP teşkilat başkanı Mehmet Keçeciler ile Başbakan Turgut Özal'ın devreye girip Fetullah Gülen'e tutuklanmama güvencesi verilmesiyle 1986'da teslim olmuş ve İzmir Başsavcılığı tarafından ifadesi alındıktan sonra serbest bırakılmıştır (Gönültaş, 2014:57). Böylece takibattan hukuken de kurtularak faaliyetlerini daha açıktan yürütme imkanına kavuşturulmuştur.

Bu dönemde Fetullah Gülen Cemaati'nin önünü açan yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bunlardan ilki, 12 Eylül Cuntasının 16.6.1983 tarihli ve 2843 sayılı Kanunla, özel ilköğretim ve özel ortaöğretim okulu açmanın önündeki yasal engeli kaldırması olmuştur. Devamında ANAP Hükümeti, 11.7.1984 tarihli ve 3035 sayılı Kanunla, gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri ve vakıflara, özel ilk ve ortaöğretim okulları yanında okul öncesi eğitim, kurs, dershane, öğrenci etüt merkezi ve benzeri kurumlar açma izni vermiştir. Fetullah Gülen İzmir Bozyaka'da 1977'de faaliyete başlattığı öğrenci yurdunu, 1983'de Yamanlar Kolejine dönüştürmüş ve böylece Cemaat ilk okuluna kavuşmuştur. Bunu aynı yıl İstanbul'da açtığı Fatih Koleji izlemiştir. Devamında yurdun her tarafında ilk ve orta öğretim okulları, öğrenci yurtları, üniversiteye hazırlık dershaneleri ve ışık evleri açmaya başlamıştır. Keçeciler'in anlatımına göre, Turgut Özal, Fetullah Gülen'in okullarına destek vermiş ve okul izninin çıkması, kamulaştırma ve imar

sorunlarının çözülmesinde Cemaate bizzat Keçeciler yardım etmiştir (Gönültaş: 2014: 54-55). 1980'lerin sonlarına gelindiğinde Türkiye'nin her ilinde dershanesi; üniversite, fakülte ve yüksekokul olan il ve ilçelerde öğrenci yurdu ve ışık evleri; büyük illerde kolejleri bulunuyordu. 1996'da Fatih Üniversitesi'ni de açarak, yurtları, ışık evleri ve dershaneleriyle ilköğretimden üniversiteye uzanan eğitim imparatorluğunu kurmuştur.

İkinci düzenleme Emniyet teşkilatına ilişkin olmuştur. 28.11.2984 tarihli ve 3087 sayılı Kanunla Emniyet teşkilatına orta ve üst kademe amir ve yönetici yetiştirmek üzere Polis Akademisi kurulmuş; akademi öğrencilerinin %75'inin polis kolejlerinden ve %25'inin lise ve dengi okul mezunlarından alınması; üniversite mezunlarından akademiye girmek isteyenlerin bir yıllık özel eğitime tabi tutulması öngörülmüştür. Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununa 16.6.1985 tarihli ve 3233 sayılı Kanunla eklenen ek 7. maddeyle ise polise, ülke genelinde istihbarat faaliyetlerinde bulunma ve devletin diğer istihbarat örgütleriyle işbirliği yapma yetkisi verilerek askerlerin kontrolündeki MİT'in karşısına Emniyet İstihbarat dikilmiştir. Ergenekon Davası eklerinde yer alan ANAP'ın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Bedrettin Dalan ile Jandarma İstihbarat Daire Başkanı Levent Ersöz arasında geçen görüşme tutanağına göre, Dalan Ersöz'e şöyle demiştir: *"... Silahlı Kuvvetler, dışarıdan gelen isteklere Türklüğün penceresinden de bakmaya başladı. Tabii bu uluslar arası dengeler açısından fevkalade kötü oldu. Özellikle Turgut Özal'ın kışkırtmasıyla, yavaş yavaş, Amerika Silahlı Kuvvetlerden ürkmeye başladı. Bir alternatif yapmaya kalktılar. Silahlı Kuvvetlerin karşısına polisi dikmeye kalkıştılar. Bu rahmetli Özal'ın projesiydi. Amerika ile beraber yaptıkları projeydi. Ben o zaman uyardım. Bakın sarımsağın karşısına soğanı dikiyorlar. Fetullah Hoca'yı da onun içine yerleştirdiler, adamlarını da. 20-30 tane de Fetullahçı öğrenciyi Amerika'ya gönderip, eğitim yaptırıp Polis Akademisi'nin içine hoca olarak sürdüler."* (Şener, 2016:62).

"Türk-İslâm Sentezi"nin devletin resmi ideolojisi haline getirilmesiyle, Türkiye'nin devlet eliyle siyasal İslâm ideolojisine teslim edilme süreci başlatılmış ve bu süreçte devletin bütün aygıtları seferber edilmiştir. Bununla birlikte, kullanılan ana aygıt Milli Eğitim ve İçişleri ile Adalet bakanlıkları olmuştur. 12 Eylül Rejiminin Milli Eğitim Bakanı emekli general Hasan Sağlam'dır. Hasan Sağlam, 1986 yılından itibaren ölene kadar kesintisiz 16 yıl İlim Yayma Cemiyetinin başkanlığını yürütmüştür. ANAP Hükümetlerinin Milli Eğitim Bakanları ise Vehbi Dinçerler, Metin Emiroğlu ve Hasan Celal Güzel şeklinde devam etmiştir. Metin Emiroğlu gibi Nakşibendi olan Vehbi Dinçerler, "milli tarih" ve "milli kültür" ibarelerinin arkasına gizlediği "ümmet" anlayışıyla müfredatı siyasal İslam ideolojisi temelinde değiştirerek, "Evrim Teorisi"ni müfredattan çıkarmıştır. Aydınlar Ocağı kökenli Hasan Celal Güzel ise kendinden öncekilerin uygulamalarını devam ettiren klasik bir Türk-İslam Sentezcidir. Nakşibendi tarikatı mensuplarına ait olan ve Nakşibendiler eliyle uygulanan "Türk-İslam Sentezi" ideolojisinden, tüm tarikat ve cemaatler yararlanmakla birlikte, asıl yararlanan Fetullah Gülen Cemaati olmuştur. Çünkü diğerleri devlette yer edinerek toplumu dönüştürmeyi hedeflerken, O stratejisini daha baştan, yetiştirdiği müritlerini devlet kadrolarına yerleştirerek, devleti içten ele geçirmek üzerine kurmuştur.

1980'lerin ortalarına gelindiğinde Cemaat, okul, dershane ve öğrenci yurtları ile ışık evlerini yurt geneline yaymış ve okullarından ilk mezunlarını vermeye başlamıştır. Kendi okulları yanında devlete ait parasız yatılı okulların,

bunların içinde de özellikle öğretmen liselerinin müdür ve müdür yardımcısı gibi yönetici kadrolarını Milli Eğitim Bakanları üzerinden ele geçirmiştir. Öğretmen liselerinin özelliği, mezunlarının, üniversitelerin öğretmen yetiştiren fakültelerine katsayı uygulamasından dolayı düşük puanlarla girebiliyor olmalarıydı. Cemaatin ilk hedefi, açtığı okullara öğretmen yetiştirmek olduğundan, öğretmen liseleri havuzundan Cemaate kazandırdığı öğrencileri öğretmenlik mesleğine yönlendirmek olmuştur.

Fetullah Gülen Cemaati'nin ele geçirmek istediği devlet kadroları, kamu hizmetlerini yürüten kadrolar değil, öncelikle ve özellikle devlet iktidarının kullanılmasının taşıyıcısı olan İçişleri Bakanlığının emniyet ve mülki idare kadroları, Adalet Bakanlığı'nın hakim-savcı kadroları ve askeri kadrolar ile kamu idarelerinin denetim elemanı kadroları olmuştur.

Polis kolejleri ile Polis Akademisine, açıldıkları andan itibaren öğrenci yerleştirmeye başlamanın yanında, buralarda okuyan öğrencileri ışık evlerini kullanarak müritleri aracılığıyla devşirmeye başlamış; ayrıca Polis Akademisine üniversite mezunu müritlerini yerleştirerek kadrolaşmanın her türünü yapmıştır. Aydınlar Ocağı Ankara şubesi üyesi Saffet Arıkan Bedük, Nisan 1984-Ocak 1988 arasında Emniyet Genel Müdürü, Amerika'da görülen "Yeşil Kart" davasında mahkemeye Fetullah Gülen lehine referans mektubu sunan Yıldırım Akbulut ise Ekim 1984 - Eylül 1987 arasında İçişleri Bakanı olduğundan polis kolejleri ve Polis Akademileri üzerinden Emniyete; daha sonraları Ülker Grubu'nda İstişare Kurulu üyeliği yapacak olan Galip Demirel ise Şubat 1984-Eylül 1987 arasında İçişleri Bakanlığı Müsteşarı olduğundan ve bu görevi kendinden sonra, Sayıştay Başkanlığına seçileceği Mayıs 1991'e kadar Vecdi Gönül yürüttüğünde mülki idarede kadrolaşması kolay olmuş ve hatta diğer tüm tarikat ve cemaatler gibi teşvik de görmüştür.. Latif Erdoğan (2016:100) şöyle diyor: *"Cemaat, ANAP Hükümeti döneminde Başbakan, Bakan seviyesinde gördüğü destek sebebiyle emniyet teşkilatına girmekte hiç zorlanmadı. Hatta büyük teşvikler de gördü. Yetkililere listeler verildi; bu listeler hiç itiraz edilmeden kabullenildi."* Ancak, asıl kadrolaşma Abdülkadir Aksu'nun İçişleri Bakanı olduğu dönemde gerçekleşecekti (Keleş, 2016: 71). Cemaatin, Adalet Bakanlığı'nın hakim ve savcı kadrolarında kadrolaşması ise nispeten daha kolay ve garantili olacaktır. Seyfi Oktay'ın hakim-savcı maaşlarına yapacağı yüksek oranlı zamma kadar, mesleğe yeni başlayan 8. derecenin 1. kademesindeki hakim-savcı adayına, mesleğe 12. derecenin 1. kademesinden başlayan lise mezunu polis memuru adayından daha düşük maaş ödenmiştir. Hakim-savcılık mesleğinin düşük maaş temelinde meslekler arası rekabetin dışına taşınması, hukuk fakültesi mezunlarının, avukatlığı, devlette çalışmak isteyenler de denetim elemanlığını tercih ederek hakim-savcı adaylığı sınavına girmemelerine neden olurken, girenlerin tamamına yakınının da sınavları kazanmalarıyla sonuçlanmıştır. Polis memurundan daha düşük maaşlı hakim-savcılık adaylığı sınavına girenlerin öncelikleri, maaş değil, devlette kadrolaşma olduğu için bu politikadan Gülen Cemaati mensupları yararlanmış ve bu politika Seyfi Oktay'ın Bakanlığına kadar kesintisiz sürdürülmüştür.

Emniyette, mülkiyede ve adalette yapılan bu kadrolaşmalar, günümüze kadar sınav sorularının çalınması gibi kriminolojik vakalar dışında, doğrudan ve aleni yapılmıştır. Ancak, askeriyede ise çok gizli ve çok daha sofistike yürütülmüş; daha çok da askeri lise ve harp okullarında öğretmen düzeyinde kadrolaşmasına ve sınav sorularının çalınmasına dayandırılmıştır.

Türkiye'de 12 Eylül 1980 darbesinden sonra yaşanan depolitizasyon süreci, devletin resmi kültür politikası haline getirilen, "Türk-İslâm Sentezi" ideolojisi ve toplumun emeğiyle geçinen kesimlerini yoksullaştırma politikaları siyasal İslâm'ın yükselişe geçmesine neden olmuştur.

Depolitizasyon süreci, kitleleri siyasetten koparark siyasal alanı daraltmış ve siyasal partilerin, iktidar yarışında desteklerini arayacakları sendika, dernek ve demokratik kitle örgütü gibi sivil alana ait kuruluşların, tarikat ve cemaatler ile taahhüt sektörü tarafından ikame edilmesine yol açmıştır. Siyasetin finansmanı taahhüt sektörü tarafından sağlanırken, sayısal ve finansal olarak güçlenen tarikat ve cemaatlerin bir bölümünün merkez sağ partiler arasındaki geçişkenliği, kitlesel oy kaymaları yanında, alan hakimiyeti ve propaganda üstünlüğünü de beraberinde getirmiştir. Doğal olarak tarikat ve cemaatler de bu gücü amaçları doğrultusunda kullanmıştır.

12 Eylül Darbesi ve sonrasının Özal Hükümetleri döneminde, Başbakanlık, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı ile TRT Genel Müdürlüğü, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, DPT Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, YÖK ve üniversiteler gibi Devletin ideoloji üretme, yayma ve benimsetmekle görevli kurumlarına yapılan Bakan görevlendirmeleri ile müsteşar, genel müdür, başkan, üye, vali, rektör gibi bürokrat atamaları, "Türk-İslam Sentezi" ideolojisinin mimarı Aydınlar Ocağı ile İlim Yayma Vakfı kadrolarından yapılmıştır. Bunların tamamına yakını Nakşibendi tarikatı bağlılarıdır. Bunlar yönetimi altındaki kamu idarelerinde, sadece ideoloji üretme ve yaymakla kalmamışlar, siyasal İslâmcı bir kadrolaşmayı da başlatmışlardır. Bu kadrolaşmalar sonucunda dağ başlarındaki köylerden, ücra köşelerdeki kasabalardan ve kentlerin gettolarından çıkıp, tarikat ve cemaatlerin himmeti altında okuyarak meslek ve iş sahibi olabilmiş ve varlığını bağlısı olduğu tarikat ve cemaate adamış çok geniş bir kitle yaratılmıştır. Biat kültürü ile yetiştirilen ve ailelerinin verdiği terbiye, tarikat ve cemaat terbiyesi ile ikame edilen söz konusu kitle, köyün imamı, öğretmeni, devletin hakimi, savcısı, kaymakamı, müfettişi, doktoru, subayı, mühendisi olmuştur. Geldikleri köy, kasaba ve gettolarda kanaat önderi olan bu yeni bürokrat tipi, kendileriyle birlikte ailelerini ve yakın çevrelerini siyasal İslâm ideolojisine taşımışlardır.

Bu bağlamda, Türkiye'de siyasal İslâm'ın egemen ideoloji haline gelmesi, olağan bir süreç içinde değil, devletin planlı, programlı ve bilinçli politikaları temelinde ve fiilen devlet eliyle gerçekleştirilmiştir. Yıllardır Türkiye'nin gündemini işgal eden türban, özel yaşam alanlarına müdahale, işkence, faili meçhul cinayetler, adil yargılanma hakkının ihlali, insan haklarının kısıtlanması ve Kürtçenin yasaklanmasının doğurduğu çok yönlü sorunlar, iddia edildiği gibi Kemalist devletin ya da Kemalist ideolojinin değil, 12 Eylül Darbecileri ile İlim Yayma Cemiyeti-Aydınlar Ocağı ekibinin, devletin resmi kültür politikası haline getirdiği "Türk-İslam Sentezi" uygulamalarının yarattığı sorunlardır. Türkiye'nin tarikat ve cemaatlere teslim olması, tarikat ve cemaatlerin mücadeleleri sonucunda değil, "sol"un her türünü yok etmeyi ve devlet kadrolarını tarikat ve cemaatler dışındakilere kapatmayı amaçlayan devlet politikalarının yürürlüğe konulması sayesinde gerçekleşmiştir.

Tarımın tasfiyesi, köylerden şehirlere kitlesel göçlerle sonuçlanmış; IMF ve DB desteğinde uygulanan neoliberal politikaların "tam istihdamın sağlanması"nı bir iktisat politikası amacı olmaktan çıkarması ve uluslararası rekabetin sağlanmasının, işçi ücretlerinin reel olarak gerileyeceği bir sürece

dayandırılması, kent yoksulluğunu her geçen gün daha da artıran bir işlev görmüştür. Neoliberal politikaların yol açtığı yoksulluk nedeniyle, ihtiyaçlar piramidinde birinci sırada yer alan fizyolojik ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hale gelen emekçi kesimler, kayıt dışılığın, sendikasızlaştırmanın ve sosyal güvenlikten yoksunluğun teşvik edildiği bir süreçte, güvenlik ihtiyacının gerektirdiği dayanışmayı tarikat ve cemaatlerde bulmuşlardır. Kent yoksulluğu, emekçi kesimleri, tarikat ve cemaatlerin dayanışmacı korumacılığına itmiş; güvenlik ihtiyacı, fizyolojik ihtiyaçları karşılamanın aracı haline gelmiştir.

Aynı süreçte bütçeden eğitime giderek daha az kaynak ayrılması, tarikat ve cemaatlere toplumun derinliklerine nüfuz edecek kanalları açmıştır. 12 Eylül öncesinde "İslami hayır işleri" kapsamında yürütülen öğrencilere yardım faaliyetleri, 12 Eylül'den sonra profesyonelleşerek özellikle Nakşibendi ve Nurcu cemaatlerde "mürit yetiştirme" gibi dinsel ve siyasal bir içeriğe bürünmüştür.

24 Ocak Kararlarıyla birlikte, kırda ve kentte geniş halk kesimlerinin gelirleri düşer ve yoksullukları artarken; eğitimin sınıf değiştirme olmasa da orta sınıfa geçişi sağlayan işlevi devam etmiştir. Devlet parasız yatılı okullara yenilerin eklenmediği, mevcutların bir kısmının da kapatılarak, talebin çok gerisinde kaldığı, öğrenci yurtlarının sayı ve kapasitelerinin artırılmadığı söz konusu süreçte, tarikat ve cemaatlerin mürit kaynağı yoksul ailelerin zeki çocukları olmuştur. Öte yandan, partizan atamalarla ilköğretim bölge okulları ve öğretmen liseleri gibi yatılı okulların idareci ve öğretmen kadroları tarikatların eline geçtiğinden, buraların da tarikat okullarından farkı kalmamıştır.

Tarikat ve cemaatlerin Batı'ya gittikçe etkilerinin azalması, Batı'ya gidildikçe yoksulluğun azalmasındandır. Yoksulluk, siyasal İslâm ideolojisine taban oluşturmaktadır. Tarikat ve cemaatler, yoksul kesimlerin çocukları için rekabet etmekte ve bu alana dışarıdan birilerinin girmesine verdikleri cevap ise ölçüsüzlük derecesinde sert olabilmektedir. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ile Çağdaş Eğitim Vakfı'nın Ergenekon Davası ile ilişkilendirilerek kovuşturulmasının temelinde, cemaat ve tarikatların mürit adayları olarak gördükleri kır ve kent yoksullarının çocuklarının, modern yaşamcılarca koruma altına alınmasına duyulan tepki yatmaktadır. AKP İktidarlarının yeni öğrenci yurtları açarak, bu istismar alanına son vermek yerine, kamu idarelerinin yaptığı yurtları dahi aile vakfına dönüştürülen TÜRGEV'e devretmesinin temelinde de yoksulluğu sömürerek siyasal İslâmcı nesiller yetiştirme amacı yatmaktadır.

Siyasal İslâm'ın yükselişi yansımasını, kurulmasına Nakşibendi İskenderpaşa Cemaati'nin ön ayak olduğu Refah Partisi (RP)'nin oylarındaki inanılmaz sıçramalarda bulmuştur. 1987 genel seçimlerinde %7,20 oy alan RP, 1989 yerel seçimlerinde oyunu il genel meclisinde %9,80'e taşımıştır. 1991 genel seçimlerine, %10 seçim barajı nedeniyle Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP) ve "Yeniden Milli Mücadeleciler'in Islahatçı Demokrasi Partisi (IDP) ittifakıyla giren RP, %16,87 oranında oy almıştır. Asıl sıçramayı 1994 yerel seçimlerinde yapmıştır. 1989'dan 1994'e kadar ki beş senelik süreçte oyları, iki katından da fazla artarak %19,13'e fırlamış ve aralarında İstanbul, Ankara, Diyarbakır ve Erzurum'un da bulunduğu 28 ilde belediye başkanlığını kazanmıştır. 1995 genel seçimlerinde ise merkez sağ partileri geride bırakarak %21,38 oy oranıyla seçimin birincisi olmuştur.

RP'nin yükselişine merkez sağın çöküşü ve "Türk-İslâm Sentezi"nin milliyetçi damarını temsil ettiği ileri sürülen MHP'nin, %10 seçim barajına takılması eşlik etmiştir.

4. CUMHURİYETE VE TEMEL NİTELİKLERİNE SALDIRI

4.1.Cumhuriyete ve Temel Niteliklerine Kumpasın Yasal Altyapısı

Ünlü Anayasa Hukukçumuz Ali Fuat Başgil, 1956 yılında İstanbul Üniversitesinde verdiği konferansta şöyle demişti:[5]

"Tarih ve mukayeseli hukuk gösteriyor ki, zorbalık ve tutsaklık rejimi, her zaman gücün ve yetkinin sayılı birkaç elde ve bir başta toparlanmasından doğmuştur. Eski rejimlerde egemen olan zorbalık ve baskı politikası, yoğunlaşan kuvvet tekelinin ürünüdür. Fakat bu durum yalnız diktatörlüklere özgü değildir. Bir tek noktada toplanan kabına sığmaz bir güç, her zaman hakkın ve özgürlüğün büyük düşmanıdır. Bu kurala demokrasiler bir istisna oluşturmaz. Demokrasilerdeki çoğunluk da, vakitsiz ve denetimsiz bir kuvvet merkezi durumuna gelince aynı sonucu verebilir; yani o da zorbalık yoluna sapabilir. Temsil ettiğine inandığı milli iradenin kutsallığına dayanarak en kıyıcı diktatörlere rahmet okutacak bir yolda hareket edebilir.

Bununla beraber, bir hükümdardan veya bir diktatörden gelen hak ve özgürlük düşmanlığı ile bir çoğunluktan gelen hak ve özgürlük düşmanlığı arasında hiçbir nitelik ayrımı yoktur. Kötülük kimden gelirse gelsin kötülüktür. Kötülüğü yapan çoğunluğun demokratik olması ve milli egemenliğe dayanması, yaptığı kötülüğü dayanılmaz bir duruma sokar. Çünkü çoğunluk, uyguladığı zorbalığı yasallaştırmak için milli iradeye dayandığına ve böylece zulüm yapmakta haklı olduğuna inanır.

Şu halde ve netice itibariyle, çoğunluğun yönetimi demek olan demokrasi, efsanelerdeki kuyruğunu ısıran canavara benzememek için kendi içyapısında sakladığı bu tehlikeyi karşılamak ve önlem almak, vatandaş hak ve özgürlüklerini güvenceye bağlamak ve bunun için güvence kurumları oluşturmak zorundadır. Ancak bu güvence kurumları sayesindedir ki demokrasi, özgürlük ve hakkaniyet rejimi haline gelebilir. Bu konuda alınacak önlemlerin başında ve güçlüklerin anahtarı olarak kuvvet ve yetkilerin diktatörlüklerde olduğu üzere tek elde toparlanması yerine, bölünüp birbirine karşı birer özerk organ durumuna konulması gerekir."

Muammer Aksoy'un 9 Kasım 1973 tarihli makalesinin başlığı ise ***"Devlet Hukukla Yaşar"*** şeklindeydi.[6]

"…

'yöneticilerin keyifleri ve emirleri, vatandaşların hukuka aykırı şekilde cezalandırılması sonucuna ulaşabiliyorsa',

'kanunlar kimine uygulanıyor, kimine uygulanmıyorsa',

'güvenlik kuvvetlerinin ve savcıların bir kısmı deliller tertip ve imal edebiliyorlarsa',

Mahkemelerin tarafsızlığına ve yalnız kanunlara bağlı olduğuna kesin surette inanılıp güvenilemiyorsa',

---

[5] Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil, İlmin Işığında Günün Meseleleri, Yağmur Yayınları, 1960, İstanbul, s: 84-85.

[6] Muammer Aksoy, Devlet Hukukla Yaşar, Cumhuriyet Kitapları, 3. Baskı, 2015, İstanbul, s:39-45.

toplumda kişiler sadece sözde vatandaştır, gerçekte ise yöneticilerin kölesidir. Böyle bir ülkede seçimden gelmiş iktidarların bulunması, vatandaşların yarınlarından emin olmalarını ve huzur içinde uyuyabilmelerini mümkün kılamaz. Kanunlara titizlikle saygılı muhaliflerin dahi, iktidar sandalyesindekilerin hoşuna gitmemek veya onların kişisel çıkarlarını gölgelemek gibi bir 'günah' (!) sonucu, kolayca 'suçlu' haline getiriliverdiği bir ülkede, mahkum edilen gerçekte Ahmet ya da Mehmet değil, 'insan haysiyeti'nin ta kendisidir. Adalet mekanizmasının böylece bir zulüm makinesi haline gelebildiği yerde 'gerçek demokrasi' değil, sadece 'demokrasi kılığında bir zulüm idaresi', 'sallanmış bir diktatörlük' var demektir.

… Yüzde 51'in istibdadına, demokrasi denilemez. Evet, gerçek demokrasi, ulusun egemenliğini bile hukuk prensipleri içinde tanır. Demokrasi 'itidal' ve 'denge' rejimidir. 'Mutlak olma' ve 'Demokrasi' (Hukuk Devleti), birbiriyle bağdaşmayan kavramlardır. "

Siyasi yelpazenin iki farklı alanında yer alan iki Anayasa hukukçumuzu bir noktada birleştiren demokrasiye, hukukun üstünlüğüne ve insan haklarına olan sarsılmaz inanç ve bağlılıklarıydı. Yaşadığımız günler ve içinden geçtiğimiz süreç, bu kadar açık ve bu derece çarpıcı ifadelerle başka nasıl anlatılabilir?

Muammer Aksoy bu makaleyi, 12 Mart Muhtırası'nın "Balyoz Harekatı" süreci devam ederken yazmıştı.

"Balyoz Harekatı" tarihimize, İstanbul, Ankara ve İzmir başta olmak üzere 6 ilde sıkıyönetim ilan edilmesi, TİP ve DİSK'in kapatılması, grevlerin yasaklanması, binlerce kitap ve yayının yasaklanıp topluca yakılması, basına geniş çaplı sansür uygulanması, sol düşünceye karşı savaş açılması, binlerce solcu ile yurtseverin gözaltına alınarak tutuklanması, ağır işkencelerden geçirilmesi, düşman hukukunun devreye sokularak yargısız infazların yapılması, Ziverbey Köşkü işkenceleri ile açığa çıkan Kontrgerilla/Gladyo/Ergenekon uygulamaları ve "Üç Fidan"ın darağacına gönderilmesi olarak geçmiştir.

12 Mart Faşizmi'nin "Balyoz Harekatı" varsa, AKP Faşizminin de tetikçi olarak kullandığı Cemaat ile birlikte kotardığı Ergenekon, Balyoz Darbe Planı, Amirallere Suikast, Erzincan, Poyrazköy, İrtica ile Mücadele Eylem Planı, Askeri Casusluk ve Fuhuş, KCK, ÇHD gibi düşman hukukunun uygulandığı davaları var.

"Askeri vesayeti kaldırıyoruz" görüntüsü altında yürütülen ve toplumsal muhalefet odaklarını sindirerek pasifize etmenin ve Ordu'da kadrolaşarak "Milli ordu"yu Vahhabi Suudi rejiminin peşine takabilmek için kadro boşaltmanın yanında, yoksul ailelerin zeki çocuklarını siyasal İslam ideolojisine devşirme yolunda engel olarak gördükleri ÇYDD, ÇEV ve İSTEK Vakfı'nın şahsında Türkan Saylan, Gülseven Yaşer ve Bedrettin Dalan'a uzanan "Kumpas" davalarında, "Ben bu davaların savcısıyım." saldırganlığından, "17-25 Aralık Yolsuzluk Soruşturmaları"nın sahiciliği karşısında "Milli orduya kumpas kurdular." savunmasına geçilmek zorunda kalınmıştır.

"Milli Orduya kumpas kurdular." İfadesini, Başbakan Erdoğan'ın siyasi başdanışmanı ve AKP Ankara Milletvekili Yalçın Akdoğan Star gazetesindeki köşesinde 24 Aralık 2013 tarihinde yazdı. Milli orduya kumpas kurulduğunu yazanlar, iktidardaydılar, şimdilerde kumpası seyretmekle kaldıklarını ifade etseler de kumpasın yasal altyapısını hazırlamanın da ötesinde, bizatihi kumpas sürecinin içinde yer aldılar ve süreci yönettiler.

4.2.Kumpasların Yasal Altyapısının Oluşturulması

4.2.1. 17/25 Aralık Öncesi

4.2.1.1. Yeni Ceza Kanunu

AKP İktidarları, kumpasın yasal altyapısını oluşturma sürecine daha 2003 gibi erken bir tarihte başladı.

Prof. Dr. Sulhi Dönmezer başkanlığındaki bir heyet tarafından hazırlanan Türk Ceza Kanunu Tasarısı, 12.05.2003 tarihinde TBMM Başkanlığına sunuldu. TBMM Başkanlığının 13.05.2003 tarihinde Adalet Komisyonuna sevk ettiği Tasarıyı, Komisyon 28.07.2003 tarihinde görüşerek alt komisyona havale etti. Alt komisyonda ise hiçbir Hükümet/Bakanlar Kurulu tasarısının başına gelmeyenler, Türk Ceza Kanunu Tasarısının başına geldi.

Bakanlar Kurulu tarafından sevk edilen Tasarı, alt komisyonda "otoriter" bulunarak yok sayıldı ve AKP'den üç, CHP'den iki milletvekili ile neye ve hangi ölçütlere göre belirlendikleri belli olmayan üç ceza hukuku öğretim üyesi doçent, bir Yargıtay üyesi, iki tetkik hakimi ve iki Adalet Bakanlığı temsilcisinden oluşan dar bir kadro tarafından, 21.10.2003 – 12.05.2004 tarihleri arasında -CHP'li iki üyenin tüm itirazlarına rağmen- yeni bir ceza kanunu tasarısı hazırlandı. Tamamıyla ve her açıdan yeni olan Tasarı, Adalet Komisyonunda kabul edilerek raporu 14.07.2004 tarihinde TBMM Başkanlığına sunuldu ve TBMM Genel Kurulunda 14.09.2004-26.09.2004 tarihleri arasında görüşülerek 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu adıyla yasalaştı.

TBMM Başkanlığına sunulan 502 maddeli Tasarıdan, 101 maddesi doğrudan, 8 maddesi infaz kanununda ve 1 maddesi de çocuklarla ilgili kanunda değerlendirmek üzere toplam 110 madde tamamen çıkarılmış; 46 maddesi ise diğer maddelere fıkra ve bent şeklinde eklenmiş; kalanlarının bir kısmı ise suçun unsurları ve tipikliği değiştirilerek kurallaştırılmıştır. Böylece ortaya bambaşka bir ceza yasası çıkmıştır.

(Mülga) 765 sayılı Kanunun 181 nci maddesi, AKP Tasarısının "Memurun kişi hürriyetini ihlali" başlıklı 162 nci maddesinde, *"Bir memur, görevini kötüye kullanarak veya* ***kanunen gerekli usul ve koşullara uymadan bir kimseyi kişi hürriyetinden yoksun kılarsa*** *iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."* şeklinde; 765 sayılı Kanunun 228 nci maddesi ise, Tasarının "Keyfi ve sert muamele" başlıklı 480 nci maddesinde, *"Kanunun özel bir hüküm ile suç saydığı hâller dışında,* ***görevini kötüye kullanarak bir kişi hakkında keyfî muamele yapan*** *veya yapılmasını emreden veya ettiren memura altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Bu muamelede, özel bir maksat veya siyasal veya ideolojik saik varsa cezası üçte biri oranında artırılır."* biçiminde kurallaştırılmıştı. Alt komisyon her iki hükmü de Tasarıdan çıkarmış ve hazırladıkları Teklifte benzer bir kurala yer vermemiştir.

Gelinen noktada, hakimler kanunen gerekli usul ve koşullara uymadan bir kimseyi kişi hürriyetinden yoksun kılar veya görevini kötüye kullanarak kişiler hakkında keyfi muameleler yapar ya da kin ve garezle veya baskıyla ya da etnik, dinsel, mezhepsel veya siyasi nedenlerle kanuna aykırı hüküm ve kararlar verirlerse, bu eylemlerine uyan cezaları çeker diyebilmekten uzağız.

AKP Tasarısından Alt Komisyon tarafından çıkarılan maddeler içinde;

193 ncü maddesindeki, ne suretle olursa olsun, rızası olmaksızın bir kişinin sözleri veya resimleri kullanılarak gerçekleştirilen montajları yayınlama;

228 nci maddesindeki, demirci ve çilingirlerin, ayrım yapmaksızın isteyene maymuncuk satması veya vermesi ya da balmumu kalıbı ve benzeri maddelerle basılmış ve ölçüsü alınmış örnekler üzerinde kullanılacağı yerin sahibi veya vekili dışındakilere her türlü anahtar imal etmesi ile kilit ve benzeri şeyleri açması;

277 nci maddesindeki, gerçek mühür ve onaylayıcı ve belgeleyici alet ve araçları ele geçirerek bunları kendisi veya başkasının yararına veya başkalarının zararına kullanma;

287 nci maddesindeki, resmi belgelerin aslında, özet ve suretlerinde veya düzenlenmesinde ya da beyanında sahtecilik suçuna iştirak etmeksizin sahte belgeyi kullanma veya başka surette yarar sağlama;

289 ncu maddesindeki, kimlik belgelerini, şahadetnameleri, beyannameleri, zabıtanın teftiş ve kontrolüne tabi defterleri, iyi hal ve yoksulluk belgelerini taklit veya bu tür vesikaları tahrif etme veya hakkı olanlardan başkalarına verme ya da bunları bilerek kullanma;

295 nci maddesindeki, kanunun cürüm saydığı bir yayını, içeriğini onaylamadığını belirtse dahi herhangi bir iletişim aracı ile nakletme;

370 nci maddesindeki, devlet kuvvetlerine karşı cürüm işleyen örgütlerin elemanlarını bilerek, belli giriş kapılarından başka yerlerden ülkeye sokma veya ülke içinde bir yerden diğer bir yere nakletme;

371 nci maddesindeki, devlet kuvvetlerine karşı cürümlerden birinin işlendiğini veya işleneceğini öğrenmiş olup da, kabul edilebilecek bir neden olmaksızın yetkili makamlara haber vermeme;

407 nci maddesindeki, rüşvete aracılık etme;

440 ncı maddesindeki, her ne suretle olursa olsun yalan tanıklık veya gerçeğe aykırı bilirkişilik ya da tercümanlık yaptırmak üzere, tanık veya bilirkişi veya tercüman bularak yalan tanıklık yaptırma, gerçeğe aykırı bilirkişi raporu düzenletme veya belge ve vesikaları aslına aykırı tercüme ettirme;

Suçları gibi Türkiye'nin AKP'li tarihiyle özdeşleşen kriminolojik vakıalar da yer almıştır.

Somutlaştırmak gerekirse, tüm bu süreçte, Ergenekon davasından tutuklu Avukat/Gazi Üsteğmen Serdar Öztürk'ün savunmasında ve yaptığı suç duyurularında suç eşyasının (İrtica ile Mücadele Eylem Planı) bürosuna gizlice girilerek konulduğu, Albay Dursun Çiçek'in imzasının makine ile atıldığı ve Balyoz Davasındaki suçlama konusu 11 ve 17 nolu CD'ler üzerindeki yazıların General Süha Tanyeri'nin el yazması notlarından makine ile taşındığı iddiaları; kanunun suç saydığı yayınların medyada ve elektronik ortamlarda pervasızca yayınlanması; sahte belgeler kullanarak yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar; Deniz Feneri Davasında kişilerin kimlik bilgilerinin ele geçirilerek yardım yapılmış gibi gösterilmesi; cihatçı IŞİD teröristlerinin Suriye-Türkiye sınırını ve Türkiye topraklarını yol geçen hanına çevirmeleri; Oda tv Davasında virüslü e-maillerle bilgisayarlara yüklenen dijital suç belgeleri;

Emniyetin/Adliyenin elinde olan özel hayatlara ilişkin dinleme kayıtlarının önce medyada yayınlanarak kişiler linç edildikten sonra iddianamelerde yer alması; özel görevli mahkemelerde görülen davalarda gerçeğe aykırı bilirkişi raporu ile yalan tanıklıkların ayyuka çıkması; medyada gerçekmiş gibi yayınlanan sahte belgeler temelinde kamuoyunun yönlendirilerek siyasi çıkar sağlanması ve daha bir çok olay göz önüne alındığında, AKP Tasarısından çıkarılan suçlar ile AKP Türkiye'sinde yaşanan kriminolojik olaylar arasında rastlantıyla açıklanması imkansız eşleşmelerin olduğu görülüyor. Bu durum, siyasi iktidarın yeni ceza kanununu Cemaatle birlikte uygulamaya konulacak demokrasiye kumpas projesinin altyapısını oluşturmak üzere daha 2004'de kotarmış olduğunu açıkça ortaya koyuyor.

4.2.1.2. Özel Görevli Mahkemelerin Kurulması

30.07.1999 tarihli ve 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 11. maddesine göre, Kanun kapsamındaki suçların yargılaması Devlet Güvenlik Mahkemelerinde yapılıyordu. 06.12.2001 tarihli ve 4723 sayılı Kanunun 5. maddesiyle 4422 sayılı Kanunun 11. maddesi yürürlükten kaldırılarak çıkar amaçlı suç örgütlerinin yargılanması olağan mahkemelerin görev alanına alındı.

5170 sayılı Anayasa Değişikliği Kanununun 9. maddesiyle ise, Anayasanın 143. maddesi yürürlükten kaldırılarak Devlet Güvenlik Mahkemeleri Anayasal dayanaktan yoksun bırakıldı.

Devamında, 16.6.2004 tarihli ve 5190 sayılı Kanun ile Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM) kaldırılırken, yerlerine DGM'leri mumla aratacak olan Özel Görevli Ağır Ceza Mahkemeleri kurulması öngörüldü. Dahası, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevlerinin tamamı Özel Görevli Ağır Ceza Mahkemelerine verilmekle kalınmadı; bunlara 4422 sayılı Kanun kapsamındaki suçlar da eklendi. Böylece 4422 sayılı Kanun kapsamındaki suçlar, 2001 sonundan itibaren olağan mahkemelerde yargılanırken, 2004 ortasında tekrar olağanüstü mahkemelerde yargılanır hale getirildi.

Böylece, Fenerbahçe Spor Kulübü, İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Cübbeli Ahmet Hoca gibi muhaliflere yönelik yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar, 16.6.2004 tarihli ve 5190 sayılı Kanun ve devamında 26.9.2004 tarihli 5237 sayılı Kanun ile çıkar amaçlı suç örgütlerinin tekrar olağanüstü mahkemelerin görev alanına alınması ve özel görevli savcılar ile özel görevli mahkemelerin çıkar amaçlı suç örgütünü "düşman hukuku"na uygun yorumlamaları sayesinde oldu.

Özel görevli savcılar, adi bir suç olan ve işlendiyse bile olağan mahkemelerde yargılanması gereken "şike"de silahlı örgüt bulmayı başarmanın yanında, İzmir'deki tarımsal üretici kooperatifinden ihalesiz olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi mandalina alır, sanatçı konserlerini tüm belediyeler ihalesiz yapar ve bu tür ihtiyaçları karşılamanın başka da yasal yolu yok iken, aynı şeyleri İzmir Büyükşehir Belediyesi yapınca belediye başkanından hizmetlisine kadar belediye teşkilatındaki hiyerarşik kadro unvanlarından silahlı çete yaratmayı ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunuyla kurulan belediye teşkilatında 657 sayılı Kanuna göre çalışanları "çıkar amaçlı silahlı örgüt kurma ve üye olma" suçlamasıyla özel görevli mahkemede yargılatmayı becerebildiler.

4.2.1.3. Dava Dosyasına Avukatların Erişiminin Engellenmesi

Anayasa Mahkemesinin 31.03.1992 tarih ve E.1991/18, K. 1992/20 sayılı Kararı ile iptal edilen 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 10. maddesi, 29.06.2006 tarihli ve 5532 sayılı Kanunun 9. maddesi ile yeniden düzenlendi ve 10. maddenin (d) bendiyle, *"Müdafiin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir."* hükmü getirildi. Bu hükümle savcılara, "Şüpheli vatandaş, biz seni tutukladık; ama suçluluğunun kanıtı olan delilleri sana ve avukatına göstermiyoruz; hadi, yap bakalım savunmanı." diyebilme yetkisi verilerek savunma hakkı katledildi. Kumpas davaları, delil denilen uyduruk çöplerin sanıklara ve avukatlarına gösterilmediği bir soruşturma sürecinde yürütüldü; insanlara psikolojik travmalar yaşatıldı.

4.2.1.4. Gizli Tanıklık

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 58 nci maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarında gizli tanık olmanın ve mahkemelerde dinlenmesinin usul ve esasları düzenlendikten sonra (4) numaralı fıkrasında, ***"Tanıklık görevinin yapılmasından sonra, kişinin kimliğinin saklı tutulması veya güvenliğinin sağlanması hususunda alınacak önlemler, ilgili kanunda düzenlenir."*** denilmiş ve (5) numaralı fıkrasında ise gizli tanıkların örgütlü suçlarda dinlenebileceği belirtilmişti.

İlgili kanun olarak çıkarılan 27.12.2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanununun daha 3. maddesinde Kanunun kapsamı genişletilerek "örgütlü suçlar" ile sınırlı gizli tanık uygulamasına *"alt sınırı on yıl ve daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar"* eklendi; 4. maddesinde, "tanık"lara ilave olarak "suç mağdurları"nın da gizli tanık olmalarının yolu açıldı; 9. maddesinde ise, suç mağdurlarını da kapsayan gizli tanıkların mahkemede dinlenmelerinde uygulanacak usuller düzenlenerek, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 58 ve 201. maddelerinde öngörülen gizli tanık dinlenmesine ilişkin kurallarla bağdaşmayan ve onları genişletmenin ötesinde savunma hakkını daraltan ve evrensel hukuk kuralları olan iddia ve savunmada **"silahların eşitliği ilkesi"** ile **"adil yargılanma hakkı"**nı bütünüyle ortadan kaldıran düzenlemelere yasallık kazandırıldı.

"Silahların eşitliği" gibi temel bir yargılama ilkesi ile "adil yargılanma hakkı" gibi evrensel düzeyde kabul gören temel bir insan hakkını konu alan CHP'nin Anayasa Mahkemesine 2008 başında açtığı iptal davası ise, sanki 12 Eylül Referandumu sonrasının yeni Anayasa Mahkemesini bekliyormuş gibi kaplumbağa hızıyla ilerleyerek üçbuçuk yıl geçtikten sonra 16.06.2011 tarihinde görüşülebildi. Anayasa Mahkemesi, E. 2008/12, K. 2011/104 sayılı Kararıyla, CHP'nin iptal istemini oyçokluğu ile reddederken; Mahkemenin eski üyeleri değişik gerekçelerle iptali yönünde, 12 Eylül Referandumu sonrasının seçilmiş üyeleri ise Mahkeme Başkanı ile birlikte istisnasız iptal isteminin reddi yönünde oy kullandı. Herhalde rastlantı olmalı.

4.2.1.5. Askeri Kişilerin Görev Suçlarından Dolayı Adli Mahkemelerde Yargılanması

Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, TBMM Genel Kurulunda görüşülürken; 25 Haziran 2009 Perşembe geceyarısı saat 01:30'da AKP Grup Başkanvekilleri tarafından verilen bir önergeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250. maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesindeki "hali dahil" ibaresi "halinde" şeklinde değiştirilerek asker kişilerin askeri mahallerde görevleriyle ilgili işledikleri suçlar nedeniyle askeri mahkemeler yerine, özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde yargılanmalarının yolu açıldı.

Gerçi Ergenekon, Kafes Eylem Planı, Poyrazköy Kazıları ve Erzincan davalarının soruşturması 5271 sayılı Kanunun 250 nci maddesinin üçüncü fıkrasına rağmen, özel görevli savcılar tarafından yürütülmüş ve davalar özel görevli ağır ceza mahkemelerinde açılmıştı. Ancak, bu durum Genelkurmay Başkanlığı'nın hukuka aykırı uygulamalara göz yummasının da ötesinde destekler tavrından kaynaklanıyor ve asker kişilerin askeri mahkemeler yerine özel görevli mahkemelerde yargılanmasını hukuken tartışmalı kılıyordu.

Anayasa Mahkemesi ise, CHP'nin açtığı iptal davası sonucunda, **"hâlinde"** sözcüğünü, Anayasanın Askeri Mahkemelerin görevlerinin düzenlendiği 145. maddesine aykırı bularak oybirliği ile iptal etti.

Anayasanın 145. maddesi yürürlükteyken, Anayasa Mahkemesinin söz konusu düzenlemeyi iptal etmemesi hiçbir şekilde düşünülemezdi. Zamanlamaya bakınız ki, Anayasa Mahkemesinin söz konusu düzenlemeyi 21.01.2010 tarihinde görüşeceğini bir hafta öncesinden internet sitesinden ilan ettiği bir dönemde, davayı görüşmesinden bir gün önce Taraf Gazetesinin 20.01.2010 tarihli nüshasında, Balyoz Darbe Planı haberleri yayınlanmaya başladı.

İptal kararı üzerine AKP İktidarı Anayasanın 145. maddesini değiştirerek 12 Eylül Referandumuna götürdü. Referandum sürecinin sonunda, asker kişilerin askeri mahallerde işledikleri suçların adliye mahkemelerinde yargılanmasının yolu Anayasal düzeyde açıldı.

4.2.1.6. Hakim ve Savcılar Aleyhine Tazminat Davası Açılmasının Engellenmesi

Mehmet Haberal'ın açtığı davalarda 9 hakimi tazminat ödemeye mahkum ettirmesinden sonra, 09.02.2011 tarihli ve 6110 sayılı Kanunun 12. maddesiyle 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununa eklenen 93/A maddesiyle, hakim ve savcıların soruşturma, kovuşturma veya davayla ilgili olarak yaptıkları işlem, yürüttükleri faaliyet veya verdikleri her türlü kararlar nedeniyle, ancak devlet aleyhine tazminat davası açılabileceği; kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanarak da olsa hakim veya savcı aleyhine tazminat davası açılamayacağı kuralı getirildi. Böylece düşman hukuku uygulayan, kumpasa yargıyla ortak olan hakim ve savcılar tazminat davalarından da vareste tutulmuş ve yargı önünden kaçırılmıştır.

4.2.1.7. İktidar İdeolojisinde Yeni HSYK, Yeni Yargıtay, Yeni Danıştay ve Yeni Anayasa Mahkemesi

AKP, dokunulmazlıklar her gündeme geldiğinde, "*Biz bu yargıya güvenmiyoruz."* dediler. *"Neden?"* diye sorulduğunda ise *"Çünkü bu yargı laik."* karşılığını verdiler.

Ancak, Anayasasında laiklik ilkesini Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında saymış ve bu ilkeye değiştirilemezlik ve hatta değiştirilmesi teklif dahi edilememezlik atfedilmiş demokratik bir ülkede yargının laikliği savunması olağan bir durumdur, laiklik karşıtı olması ise temel bir rejim sorunudur.

AKP, laiklik karşıtı ideolojisine özel, güvenebileceği bir yargı yaratmak amacıyla Anayasa değişiklikleri içine HSYK, Yargıtay, Danıştay ve Anayasa Mahkemesini de koydu. Zaten, asıl amaç da buydu.

12 Eylül 2010 referandumunun en veciz sözünü Fethullah Gülen söyledi. Gülen, *"İmkân olsa mezardakileri bile kaldırarak referandumda evet* ***oyu kullandırmak*** *lazım"* dedi. Laik yargının tasfiyesinin demokrasiyi güçlendireceğine inanan liberaller, liberal solcular ve hatta bazı sosyalistler, ***"Yetmez, ama evet"*** sloganı eşliğinde siyasal İslamcı AKP-Cemaat Koalisyonunun değirmenine su taşımayı halka "demokratlık" olarak yutturmaya kalkıştılar.

Referandum sonrasında Yeni HSYK, Yeni Yargıtay, yeni Danıştay ve Yeni Anayasa Mahkememiz oldu.

HSYK seçimlerini Adalet Bakanlığı'nın desteklediği liste kazandı. Yeni HSYK Yargıtay'a 160, Danıştay'a ise 51 yeni üye atadı. Bu atamayla birlikte ortaya "blok oy"lu Yargıtay ve Danıştay çıktı.

Yeni atanan üyelerle ele geçirilen Danıştay ve Yargıtay'ın başkanlık seçimlerini "blok oylar" ile iktidarın desteklediği adayların kazanmasını, Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, ***"Kurban olduğum Allah, verdikçe veriyor."*** diye selamladı.

Anayasa Mahkemesinin 11 olan asıl üye sayısı 17'ye çıkarıldı. Anayasa değişikliğiyle birlikte Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Anayasa Mahkemesine 5, TBMM ise 2 yeni üye seçti. Böylece Anayasa Mahkemesinde görev yapan 17 üyenin 3'ünü Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer seçerken, kalan 14'ünün 10'unu Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, 1'ini Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve 3'ünü de TBMM AKP çoğunluğu seçmiş oldu.

4.2.1.8. Özel Görevli Mahkemelerin Ortadan Kaldırılması

Özel görevli savcıların, PKK ile Oslo'da yapılan görüşmelere Başbakan adına katılan MİT Müsteşarlığı üzerinden Başbakana uzanması üzerine, 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunla özel görevli mahkemeler ortadan kaldırıldı. Ancak, açılmış bulunan "Kumpas" davalarını sonuçlandıracaklardı.

4.2.1.9. 45 Yaşında Hakim-Savcı Olmak

8.8.2011 tarihli ve 650 sayılı KHK'nin 15. maddesiyle, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi değiştirilerek avukatlıktan hakimliğe geçişte 35 olan yaş sınırı 10 yaş birden artırılarak 45'e

çıkarıldı; 2.12.2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanunun 28. maddesiyle de avukatlıktan hakimliğe geçişte 5 yıl olan avukatlık tecrübesi 3 yıla düşürüldü.

Böylece 3 yıllık avukatlık tecrübesi olan 45 yaşındaki kişilerin Hakim-Savcı olarak atanabilmelerinin yolu açıldı. Bu düzenlemeler yapılırken Türkiye'de 45 yaşına gelen kişiler bazı mesleklerde emekliliğe hak kazanıyor; Yargı da ise yüksek mahkeme üyeliklerine atanıyordu.

4.2.2. 17-25 Aralık Sonrası

31 Mart 2013'de AKP İstanbul İl Başkanı **Aziz Babuşcu,** *"... Dün bizimle beraber şu ya da bu şekilde yürüyenler, yarın bizim karşımızda olan güçlerle bu sefer paydaş olacaklar.* ***Çünkü inşa edilecek Türkiye ve ihya edilecek gelecek, onların kabulleneceği bir gelecek ve dönem olmayacak."*** dedi;

"Dindar ve kindar bir nesil yetiştirmek" amacıyla eğitim sistemi IŞİD ideolojisine giden yolda ara istasyon yapıldı;

Sadece alkollü içki kullananlar değil, Cumhuriyetin kurucuları dahi ***"iki ayyaş"*** şeklinde nitelenerek aşağılandı;

Alkollü içki satışları sınırlanıp, reklamı bir yana sinema ve televizyon dizilerinde mizansen olarak kullanılmaları dahi yasaklandı;

Doğum kontrolü ve kürtaja karşı hakarete varan sözler söylendi;

Kızlı oğlanlı el ele dolaşanlara ve aynı evi paylaşanlara ağza alınmayacak sözler sarf edildi;

İç savaş kışkırtıcılığı yapmak için *"Camide içki içtiler."*, *"Başörtülü kardeşimizi darp edip, üzerine işediler."* yalanları en yetkili ağızlardan söylendi;

Kadınlarla erkeklerin eşitliği fıtrata yani yaradılışa aykırı görüldü;

İktidar baskısıyla yüzlerce gazeteci işinden, aşından edildi, hapislere atıldı.

4.2.2.1. Adli Kolluk Yönetmeliği'nin Değiştirilmesi

17-25 Aralık Yolsuzluk Soruşturmalarına AKP'nin ilk tepkisi Adli Kolluk Yönetmeliğini değiştirmek oldu. 21 Aralık 2013 günlü Resmi Gazetede yayınlanan değişiklikle kolluğa, Cumhuriyet savcısı adına gizli yürütülen soruşturmalarda mülki amire derhal bilgi verme zorunluluğu getirilerek, yürüyen soruşturmalar akamete uğratılmak istendi. HSYK'nın 15 üyesi değişiklikleri eleştiren bildiri yayımlayınca, Başbakan Erdoğan üyeleri suç işlemekle suçladı.

TBB'nin değişikliklerin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açtığı dava sonucunda Danıştay 10. Dairesi, "kolluk amirinin adli olayları mülki idare amirine derhal bildirmesi" ve "cumhuriyet savcısının soruşturmaları cumhuriyet başsavcısına bildirmesini" zorunlu kılan hükümlerinin yürütmesini durdurdu. Adalet ve İçişleri Bakanlıkları, Danıştay 10. Dairesi'nin yürütmeyi durdurma kararına itiraz etti. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, bakanlıkların itirazını reddetti.

4.2.2.2. HSYK Kanununun Değiştirilmesi ve İktidar Emrinde Yepyeni HSYK

17-25 Aralık Soruşturmalarını Yönetmelik değişikliği ile halledemeyeceğini anlayan AKP, 15.2.2014 tarihli ve 6524 sayılı Kanunla HSYK'nın yapısında radikal değişikliklere gitti.

Kanunla, HSYK Genel Kuruluna tanınmış yetkiler Adalet Bakanına verildi; üyelerin daireler arasında dağılımını HSYK Genel Kurulundan alarak Adalet Bakanının kişiliğinde şahsileştirildi ve HSYK'daki genel sekreter, genel sekreter yardımcıları, teftiş kurulu başkanı ve yardımcıları ile müfettişler, tetkik hakimleri ve idari personelin görevlerine Kanunla son verilip, yerlerine atama yapma yetkisi Adalet Bakanının yetkisine alındı.

CHP'nin açtığı iptal davası sonrası Anayasa Mahkemesi Kanun'un 19 hükmünü iptal etmekle birlikte, Anayasa Mahkemesi kararları geriye yürümemesi sebebiyle etki yaratamadı. Eylül-Ekim 2014 tarihlerinde ise HSYK seçimleri yapıldı.

4.2.2.3. Yeninin De Yenisi Yargıtay ve Yeninin De Yenisi Danıştay

2.12.2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanun ile Yargıtay'da daire sayısı 38'den 46'ya çıkarıldı; Yargıtay'a 8 Daire Başkanı ve 121 üye olmak üzere toplam 129 yeni kadro tahsis edildi; Yargıtay üyesi seçilebilmek için hâkimlik ve savcılık mesleğinde 20 yıl çalışmış olmak şartı 17 yıla düşürüldü; dairelerin hukuk veya ceza dairesi olarak belirleme yetkisi Yargıtay Büyük Genel Kurulu'ndan alındı; Yargıtay'a atanacak tetkik hakimlerinin Yargıtay'ın görüşü sorulmadan HSYK tarafından doğrudan atanması öngörüldü; 6572 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 15 gün içinde 129 Yargıtay üyeliği için Yeninin de Yenisi HSYK tarafından seçim yapılması; seçimden sonra Birinci Başkanlık Kurulu'nun yeniden belirlenmesi; oluşan yeni Birinci Başkanlık Kurulu'nun dairelerin iş bölümüne ilişkin karar alması; bu karar Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra Birinci Başkanlık Kurulu'nun daire başkanları, üyeleri ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirlemesi öngörüldü. Böylece olur da yolsuzluk ve rüşvet suçlarından yargılanırlar ise Yargıtay ayağı sağlama alınmış oldu.

Yine aynı Kanunla Danıştay'a iki daire eklenerek daire sayısı 17'ye çıkarıldı; 37 üye ve 2 daire başkanı olmak üzere 39 kadro tahsis edildi; vergi dava daireleri başkanları ile üyelerinden oluşan Vergi dava Daireleri Kurulu'nun "vergi dava daireleri başkanları ile her vergi dava dairesinden iki yıl için Başkanlık Kurulu tarafından görevlendirilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşması" kurallaştırıldı; Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 15 gün içinde 39 yeni Danıştay üyesinin seçilmesi öngörüldü.

Böylelikle Yargıtay ve Danıştay iktidarın emrine alındı.

4.2.2.4. "Makul Şüphe"Nin Serencamı

4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 116. maddesi, *"Yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda*

***makul** şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir."* şeklindeydi.

17-25 Aralık Yolsuzluk Operasyonlarını atlatabilmek amacıyla 21.2.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle, maddedeki **"makul"** ibaresi **"somut delile dayalı kuvvetli"** şeklinde değiştirilerek ***"makul şüphe"***, ***"somut delillere dayalı kuvvetli şüphe"*** haline getirildi.

17-25 Aralık Yolsuzluk Operasyonları atlatıldıktan sonra ise 2.12.2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanunun 40. maddesiyle, "somut delile dayalı kuvvetli" ibaresi tekrar "makul" şeklinde değiştirilerek, şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerlerin aranmasında tekrar "makul şüphe"ye geri dönüldü. Yani AKP'nin yolsuzlukları soruşturulurken, "somut delile dayalı kuvvetli şüphe", AKP muhaliflerini soruştururken "makul şüphe" uygulandı.

4.2.2.5. Elkoyma Kararı Verilebilecek Suçların Kapsamının Genişletilmesi

6572 sayılı Kanunun 41. maddesiyle Ceza Muhakemeleri Kanununun 128. maddesi değiştirildi ve "Taşınmazlara, hak ve alacaklara el koyma"nın kapsamına
"anayasayı ihlal", "yasama organına karşı suç", "hükümete karşı suç", "hükümete karşı silahlı isyan", "silahlı örgüt", "silah sağlama" ve "suç için anlaşma" soruşturmalarında da el koyma kararı verilebilmesi öngörüldü. Bu değişikliğe dayanılarak Cemaatçi olarak nitelendirilen ve FETÖ üyesi olduğu iddia edilen kişilerin malvarlığına el konuldu.

4.2.2.6. Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Tespitinde "Başkaca Delil Elde Edilememesi" Şartının Ortadan Kaldırılması

6572 sayılı Kanunun 42. maddesi ile şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, "başkaca delil elde edilememesi" şartına bağlı olmaktan çıkarıldı; Ceza Muhakemesi Kanununun 135. maddesinde yer alan katalog suçlara "Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak" ile "Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar" eklendi ve ayrıca bu suçlar "Teknik araçlarla izleme"nin kapsamına da alındı.

4.2.2.7. Sulh Ceza Hakimlikleri Kurulması

18.6.2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanunun 46 ve 47. maddeleri ile Sulh Ceza Mahkemeleri kaldırılırken; 48. maddesiyle ise yürütülen soruşturmalarda hakim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla Sulh Ceza Hakimlikleri kuruldu. Ayrıca basın davalarında tekzip kararlarını incelemek de yetkisi dahilindeydi. Yürütülen soruşturmalarda hakim tarafından verilmesi gerekli kararların arama, yakalama, gözaltına alma, tutuklama, salıverme, taşınmazlar ile hak ve alacaklara el koyma, gizli soruşturmacı görevlendirme, iletişimi dinleme, teknik araçlarla izleme gibi temel hak ve özgürlükleri konu aldığı göz önüne alındığında, düzenlemeyle kamu-özel tüm kurumlar ile bireylerin denetim altına alınarak parti devleti yaratmanın amaçlandığı açıkça ortaya çıktı.

Dahası, bu kararlara karşı yapılacak itirazlar, üst mahkeme olan asliye ceza mahkemelerine değil, bir başka sulh ceza hakimi tarafından karara bağlanacağı bir kapalı devre sistemi kuruldu.

4.2.3. Yargı ve Yargıç Bağımsızlığı İle Hukuk Devleti

4.2.3.1. Yargı ve Yargıç Bağımsızlığı

Temsili demokrasiler, birincisi kuvvetler ayrılığı ve doğal uzantısı olan yargı bağımsızlığı, ikincisi hukuk devleti ve üçüncüsü ise temel hak ve özgürlükler ile siyasi ve sosyal hakların güvence altına alındığı üç temel ayak üzerinde yükselir. Bu temel ayaklardan biri eksik ise siyasal sistemin demokratikliğinden söz edilemez.

Anayasa'nın 138. maddesinde yargı ve yargıç bağımsızlığı iç içe ve dört aşamalı bir düzenleme ile güvence altına alınmıştır.

Görevinde bağımsız olan hakimler, Anayasa, kanun ve hukuka uygun olarak vicdanlarına göre karar verecek;

Hiçbir organ, makam, merci veya kişiler, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olarak mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyecek; genelge gönderemeyecek; tavsiye ve telkinde bulunamayacak;

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olarak soru sorulamayacak, görüşme yapılamayacak veya her hangi bir beyanda bulunulamayacak;

Ve nihayet yasama ve yürütme organları ile idare mahkeme kararlarına mutlak uyacak; bu kararları değiştiremeyecek ve yerine getirilmesini geciktiremeyecektir.

Bunlardan ilki yargıcın bağımsızlığını, diğer üçü ise yargının bağımsızlığını düzenlemektedir.

Anayasa'nın yargı ve yargıç bağımsızlığını demokratik hukuk devletinde olması gerektiği gibi düzenlemesi yetmiyor. Yargı bağımsızlığı yargılamanın doğası gereği vaz geçilmez temel bir ilke olduğundan totaliter rejimlerde dahi bu ilke Anayasal düzeyde reddedilememiş; uygulama ise tam tersi olmuştur.

4.2.3.2. Yargıç Tarafsızlığı

Yargı ve yargıç bağımsızlığı demokrasilerde yargı organına ve yargıçlara tanınmış bir ayrıcalık değil, kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin korunmasının ve "adil yargılanma" haklarının güvencesidir. Adil yargılanma hakkı, yargıcın tarafsızlığını da gerektirir.

Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde, tarafsızlık adil yargılanma hakkının gereklerinden biri olarak düzenlenmiştir. AİHM kararlarında, tarafsızlığın, objektif ve sübjektif tarafsızlık olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir. AİHM'e göre objektif tarafsızlık, mahkemenin yargılamanın adil yapıldığı hakkında taraflarda bıraktığı izlenimdir ve sadece "adaletin yerine getirilmesi değil, aynı zamanda yerine getirildiğinin görülmesi" de gerekir. Sübjektif tarafsızlık ise hakimin kişisel tarafsızlığıdır ve hakimin dünya görüşünü bir yana bırakıp, önyargılarından arınarak karar vermesi demektir.

Anayasa'nın 138. maddesinin birinci fıkrasında, yargıçların Anayasa, kanun ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre karar vermeleri yargıç bağımsızlığının ön koşulu olarak kurallaştırılmıştır. Türkiye'de tehdit altında olan sadece demokrasimiz değil, ulus olarak geleceğimizdir.

Yargıcı bağımsız ve tarafsız, bireyi özgür ve halkı egemen olmayan toplumların tarihin öznesi değil, nesnesi olacakları şüphesizdir.

4.3.Anayasa Değişikliği Süreci ve CHP'nin Tavrı

Türkiye'de Anayasa tartışmaları, 1982 Anayasasının kabul edilmesiyle başlamış ve her daim gündemi işgal etmiştir. 1982 Anayasasında bugüne kadar yapılan 18 değişiklikle 114 maddesi değiştirilmiş olmasına rağmen demokratik bir içeriğe büründürülememiştir.

Oysa AKP ilk defa anayasa değişikliğini 2007 Genel Seçim Beyannamesinde (s. 21-22) *"... Hazırlanacak yeni anayasa, kısa, öz ve açık olmalı; yasama, yürütme ve yargı erkleri arasındaki ilişkiler parlamenter sistem esas alınarak açık, net ve anlaşılabilir bir şekilde belirlenmeli; bu çerçevede Cumhurbaşkanının konumu ve yetkileri yeniden tanımlanmalı; temsili demokrasiden katılımcı demokrasiye geçiş sağlanmalıdır. Yeni anayasa en geniş toplumsal uzlaşmayla hazırlanmalıdır."* şeklinde deklare etmişti.

2013'de ise Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na Başkanlık Sistemi önerisiyle gelmiş ve komisyon görüşmelerini tıkamıştır.

AKP Teklifinin;

23. maddesinde, *"Başkan, genel siyasetin yürütülmesinde ihtiyaç duyduğu konularda Başkanlık kararnamesi çıkarabilir. Bir konuda Başkanlık kararnamesi çıkarılması için kanunlarda o konuyu düzenleyen uygulanabilir açık hükümlerin bulunmaması şarttır. Kişi hak ve hürriyetleri ile siyasi hak ve hürriyetler kararname ile düzenlenemez. Kararnameler ile kanunlarda aynı konuda farklı hüküm bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır."* denilirken;

28. maddesinde, *"Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Başkan tek başına her iki organın seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verebilir. Başkanın ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde Başkan bir defa daha aday olabilir."* denilmektedir.

"Fren ve denge" sistemi olarak da nitelendirilen Başkanlık Sisteminde, Başkanın yasamanın yasama yetkisini gasp ederek ülkeyi kararnamelerle yönetmesi ve Başkana yasama organını feshetme yetkisinin verilmesi, Başkanlık Sistemine değil, Hitler Rejimine özgüdür. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanı'nın Başkanlık sistemini övgüler düzerken, Hitler Rejiminden söz etmesi, bir dil sürçmesi veya yanlış ifade değil, alt benliğe yerleşen gerçek niyetin üst benlik tarafından kontrol edilememesidir.

Türkiye'de 15 Temmuz 2016'da gerçekleşen "Kontrollü Darbe Girişimi"ni, AKP'nin 15 Temmuz öncesinde gerçekleştiremediği, Anayasayı değiştirerek Türkiye'yi "seçimli Despotizm" rejimine taşıma amacını, 15 Temmuz'un ürkütücü, korkutucu ve kanlı teşebbüsünden alacağı güçle hayata geçirme denemesi olarak değerlendirmek gerekir.

4.4.Kumpasların Hazırlık Süreci

4.4.1. 2001 Denemesi

Sabri Uzun İN isimli kitabında, *"Kim ne derse desin, Allah'ın (c.c) birliğine inandığım gibi inanıyorum ki, bana 14 Haziran 2001 günü, Şube Müdürü R.G. tarafından getirilen 'Ergenekon Şeması'nın amacı, eğer beni kandırabilselerdi, düzmece Ergenekon Operasyonu'nu o tarihlerde başlatmaktı."*[7]

Sayın Sabri Uzun yanılıyor. Düzmece bir operasyonu başlatmak ve yürütebilmek için siyasi iktidarın ve medyanın desteği gerekir. İktidarın siyasi desteği ve medyanın kitleleri pasifize edecek operasyonel desteği olmadan, gerekli siyasi ortam hazırlanmadan ve toplumu inandıracak atmosfer oluşturulmadan, düzmece operasyon yapmak, Don Kişot'un yel değirmenleri ile savaşına benzer. Değil, düzmece olanını, gerçekliğinden kuşku duyulmayan operasyonların iktidarı hedef alması durumunda, toplumu pasifize eden medyanın desteğinde iktidar tarafından hukuk dışı yollarla nasıl örtbas edildiğini, Türkiye 17/25 Aralık Yolsuzluk Operasyonlarında yaşayarak öğrenmiştir.

2001 yılında Sabri Uzun'un önüne konulan "Ergenekon Şeması", sonuca ulaşmayı değil, ülkede siyasi istikrarsızlık ve gerginlik yaratarak ülkeyi erken seçime taşımayı ve ekonomik kriz ortamında, seçmenin krizden sorumlu tuttuğu siyasi partileri sandığa gömerek, yeni bir iktidar odağının önünü açmayı hedeflemiştir. Nitekim bu amaç, 2002'de başka bir yol kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

4.4.2. Uygun Toplumsal ve Siyasal Ortamı Hazırlamak

4.4.2.1. Cinayetler Serisi

Santa Maria Katolik Kilisesi Rahibi Andrea Santoro, 5 Şubat 2006'da Trabzon'da öldürüldü. Bunu 5 Mayıs 2006'da başlayan ve bir hafta içinde 3 kez tekrarlanan Cumhuriyet gazetesinin bombalanması izledi. Muhalif bir basın kuruluşunun İstanbul'un göbeğinde bir hafta içinde üst üste üç kez bombalanması ve bunun her cadde ve sokağın güvenlik kameralarıyla dolu olduğu 2006'da yapılmış olması, ülkenin emniyet ve istihbarat kuruluşları ile siyasi iktidarı için daha başından başlı başına bir sorundu. Ardından 17 Mayıs 2006'da Danıştay saldırısı geldi; heyet halinde çalışırlarken Danıştay üyesi Mustafa Özbilgin katledildi ve 4 kişi yaralandı. Yapanlar, Cumhuriyet gazetesini bombalayanlarla aynı kişilerdi. Derken, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, 19 Ocak 2007'de hem de tehdit aldığı herkes tarafından bilinirken göz göre göre katledildi. Katledenler, Rahip Santoro cinayetiyle ilişkiliydi. Cinayetler serisi 18 Nisan 2007'de Malatya'daki Zirve kitabevinde biri Alman ikisi Türk üç kişinin boğazları kesilerek öldürülmesi ile devam etti.

Bunlar olurken, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Genel Müdür Yardımcısı kadrosundan şube müdürü kadrosuna kadar ki neredeyse bütün yönetim kadroları Fethullah Gülen Cemaatinin elindeydi.

[7] Sabri Uzun, İN Baykal Kaseti, Dink Cinayeti ve Diğer Komplolar, Kırmızı Kedi Yayınevi, 2014, İstanbul, s:125.

4.4.2.2. 27 Nisan E-Bildirisi

27 Nisan gece yarısına az bir zaman kala Genelkurmay'ın resmi internet sitesinden yapılan açıklamada, 23 Nisan öncesi bir takım irticai faaliyetlerden söz ediliyor ve devamında;

"Bu tür davranış ve uygulamaların, Sn. Genelkurmay Başkanı'nın 12 Nisan 2007 tarihinde yaptığı basın toplantısında ifade ettiği 'Cumhuriyet rejimine sözde değil özde bağlı olmak ve bunu davranışlarına yansıtmak' ilkesi ile tamamen çeliştiği ve Anayasanın temel nitelikleri ile hükümlerini ihlal ettiği açıktır.

Son günlerde, Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde öne çıkan sorun, laikliğin tartışılması konusuna odaklanmış durumdadır. Bu durum, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından endişe ile izlenmektedir. Unutulmamalıdır ki, Türk Silahlı Kuvvetleri bu tartışmalarda taraftır ve laikliğin kesin savunucusudur. Ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri yapılmakta olan tartışmaların ve olumsuz yöndeki yorumların kesin olarak karşısındadır, gerektiğinde tavrını ve davranışlarını açık ve net bir şekilde ortaya koyacaktır. Bundan kimsenin şüphesinin olmaması gerekir.

Özetle, Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün, 'Ne mutlu Türküm diyene' anlayışına karşı çıkan herkes Türkiye Cumhuriyeti'nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır.

Türk Silahlı Kuvvetleri, bu niteliklerin korunması için kendisine kanunlarla verilmiş olan açık görevleri eksiksiz yerine getirme konusundaki sarsılmaz kararlılığını muhafaza etmektedir ve bu kararlılığa olan bağlılığı ile inancı kesindir."

deniyordu.

Bildiriden, Genelkurmay karargahında bildiriyi kaleme alan Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'tan başka hiç kimse haberdar değildi. Karargahında kuvvet komutanları dahil kimseyle konuşmamış, kimseye danışmamış, kimsenin fikrini almamış; kendi başına adeta tek kişilik cuntaymışçasına böylesine bir bildiri hazırlamıştı.

Ertesi gün geç saatlerde Cemil Çiçek, Hükümet adına yaptığı basın açıklamasında, *"Türkiye'nin her sorunu hukuk kuralları ve demokrasi içinde çözülecektir. Herkese ve her kuruma düşen görev, bu sürecin işlemesini kolaylaştırmaktır. Bunun dışındaki arayışların ülkemize ve milletimize ne kadar zarar verdiği geçmişte yeteri kadar, acı biçimde tecrübe edilmiştir."* diyerek Genelkurmay'ı hukuka uygun davranmaya davet etti. Büyükanıt ise bir hukuk devletinde olması gerektiği üzere davete icabet etti.

Bekleneceği üzere bu durum medyada ve kamuoyunda Hükümetin askere kafa tutması ve gereken dersi gerektiği gibi vermesi şeklinde anlaşıldı. WikiLeaks Belgelerine göre, ABD Büyükelçiliği Başmüsteşarı Robert S. Deutsch'un, Büyükelçi W. Robert Pearson'ın onayıyla Washington'a gönderdiği 16 Kasım 2007 tarihli telgrafta, Cemil Çiçek'in konuşmasını Abdullah Gül'ün hazırladığı yazılıydı.

Erdoğan Bildiriden üç gün sonra 1 Mayıs'ta erken seçim kararı aldı ve 4 Mayıs'ta İstanbul Dolmabahçe'deki makamında Büyükanıt ile baş başa 2,5 saat görüştü. Başbakan ile Genelkurmay Başkanı arasındaki resmi görüşmeye başka hiç kimse alınmamış ve tutanak tutulmamıştı. İki taraf da yaptıkları görüşmede

ne konuşulduğunu kamuoyuna açıklamadılar ve konuşulanların kendileriyle mezara gideceğini söylediler.

Bildiriyi Gül hazırlamıştı; ama bildiri, birincisi Demirel gibi şapkasını alıp kaçmayan ve Erbakan gibi boyun eğmeyen Erdoğan efsanesi yaratılmasına vesile yapıldı. İkincisi, 22 Haziran seçimlerinden sonra fotokopi belgeye "kağıt parçası" diyen İlker Bağbuğ'a bile dava açılırken, tek başına Hükümete karşı bildiri hazırlayan Büyükanıt'a dokunulmadı.

4.5.Kumpaslar Başlıyor

Türkiye 22 Haziran 2007 seçimlerine, siyasi cinayetler işleyerek ülkeyi askeri darbeye davetiye çıkaran bir istikrarsızlık ortamına sürüklemeye çalışmıştır. AKP, 22 Temmuz 2007 seçimlerinde oylarını % 46.6'a çıkararak iktidara yerleşti. Arkasında kitlesel bir halk desteği vardı, kendine güven geldi ve Cumhuriyete ve Demokrasiye kumpas operasyonlarının düğmesine basıldı.

4.5.1. Ergenekon Operasyonları

4.5.1.1. Tutuklama Dalgaları

Seçimlerden on gün önce bir ihbar üzerine 12 Temmuz 2007'de Ümraniye'de bir gecekondunun çatı arasında 27 el bombasının bulunduğu ve bombaların emekli astsubay Oktay Yıldırım'a ait olduğu medyaya yansımıştı. Seçimlerden daha beş gün geçmişti ki 27 Temmuz 2007'de daha sonra gelen gözaltı ve tutuklamalar serisi nedeniyle birinci dalga olarak adlandırılan tutuklamalar başladı. Başta el bombalarının sahibi olduğu iddia edilen Oktay Yıldırım olmak üzere emekli yüzbaşı Muzaffer Tekin, emekli astsubay Mahmut Öztürk, emekli binbaşı Fikret Emek, emekli yüzbaşı Gazi Güder, yeraltı dünyasından Sedat Peker, Siyasi Ekonomik Sosyal Araştırmalar ve Strateji Geliştirme Merkezi Başkanı İsmail Yıldız, Kuvvai Milliye Derneği Genel Başkanı Bekir Öztürk, ülkücü hareketin eski liderlerinden Vatansever Kuvvetler Güç Birliği Derneği Başkanı Taner Ünal, Hrant Dink'in öldürülmesini planladığı ileri sürülen Yasin Hayal'in avukatı Fuat Turgut ve daha birçok kişi gözaltına alındı. Operasyonun adı "Ergenekon Operasyonu" olarak konulmuştu ve bazıları suça da bulaşmış farklı kişilerin bir araya getirilmesinden, Sovyetlerin çökmesinden sonra NATO üyesi Avrupa ülkelerinde kısmen ortaya çıkarılan ve Türkiye'de de özellikle Susurluk kazasından sonra çokça tartışılan kontrgerilla yapılanmasına benziyordu.

Ancak şöylesine hayati bir sorun vardı ki, Ergenekon Operasyonunun daha baştan ölü doğmasına yol açmıştı. Çatı aralığında 27 el bombasının bulunduğunun iddia edildiği 12 Haziran 2007 gününe ait polisin olay yeri kamera çekimi görüntülerinden; (i) olay yerinin gecekondunun çatı aralığı değil, polis merkezi olduğu ve daha da önemlisi (ii) polislerin kendi aralarındaki görüşmelerde bir polisin *"Soruşturma Ergenekon olduğu zaman ... hakimini de savcısını da"* dediği duyuluyordu. Daha bombanın bulunduğu anda soruşturma yapılmadan adı da konulmuştu. Bu kayıt tabi ki çok sonraları Ergenekon Davasının dosyaları arasından çıkacaktı.

Bir ay sonra yapılan ikinci dalga operasyonda yazar Ergun Poyraz ve Akın Birdal suikastında adı geçen "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım'ın adamı olduğu söylenen Mete Yalazangil tutuklandı.

21 Ocak 2008'de üçüncü dalga operasyon geldi. Aralarında emekli Tuğgeneral Veli Küçük, emekli Kur. Albay Mehmet Fikri Karadağ, avukat Kemal Kerinçsiz, gazeteci yazar Gülay Kömürcü, yeraltı dünyasından Susurluk kazası hükümlüsü Sami Hoştan ve "Drej Ali" lakaplı Ali Yasak ile Türk Ortodoks Patrikhanesi Basın Sözcüsü Sevgi Erenerol'un da aralarında bulunduğu 31 kişi gözaltına alındı.

Operasyonun 4. dalgası 21 Şubat 2008 tarihinde yapıldı. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü'nden Doç. Dr. Ümit Sayın, Sakarya Üniversitesi'nden Prof. Dr. Emin Gürses, emekli astsubay Orhan Tunç, kuyumcu Hayrettin Ertekin, gazeteci Vedat Yenerer, Noel Baba Barış Konseyi Derneği Başkanı Muammer Karabulut gözaltına alındı.

Operasyonunu 5. dalgasında İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, eski İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu ve Cumhuriyet gazetesi yazarı ve imtiyaz sahibi İlhan Selçuk'un da aralarında bulunduğu 13 kişi gözaltına alındı. Ulusal Kanal'da arama yapıldı.

Bunun hemen devamında yapılan 6. dalga operasyonla ATO Başkanı Sinan Aygün, Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) Genel Başkanı eski Jandarma Genel Komutanı emekli Org. Şener Eruygur, emekli Orgeneral Hurşit Tolon ile Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Mustafa Balbay gözaltına alındı.

dalga operasyon tüm Türkiye'ye yayıldı. İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın talebi üzerine Adana'da bulunan özel yetkili 8. Ağır Ceza Mahkemesi, 26 kişi hakkında yakalama emri çıkarttı. Kararın ardından Konya'da 13, İstanbul'da 5, Kocaeli'nde 6, Elazığ ve Mersin'de birer kişi gözaltına alınırken, operasyonun İstanbul ayağında polisler, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi emekli öğretim üyesi, eski Orman Mühendisleri Odası Başkanı ve İşçi Partisi milletvekili adayı Prof. Dr. Uçkun Geray ile işçi partisi yöneticilerinden Nurhan Gökdemir'i gözaltına aldı. Bu dalgada eski Ülkü Ocakları İstanbul İl Başkanı Levent Temiz, "Sisi" lakaplı Seyhan Soylu ve sanatçı Nurseli İdiz de gözaltına alınmıştı.

Operasyonun 8. Dalgasının hedefi tamamen askerlerdi. Farklı 5 ilde eşzamanlı gerçekleşen operasyonlarda orduda görevli 15 subay gözaltına alındı.

Operasyonun 9. dalgasında gazeteci Tuncay Özkan, Esenyurt eski Belediye Başkanı Gürbüz Çapan ve eski Organize Suçlar Şube Müdürü Adil Serdar Saçan tutuklandı.

10. Dalga operasyonda Milli Güvenlik Kurulu (MGK) eski Genel Sekreteri emekli Orgeneral Tuncer Kılınç ile eski Özel Harekat Daire Başkanvekili İbrahim Şahin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi eski başkanı ve Yeditepe Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Bedrettin Dalan'ın oğlu Barış Dalan ve Bedrettin Dalan'ın şoförü Çoşkun Umur'un da aralarında bulunduğu biri kadın 13 kişi gözaltına alındı. Yargıtay eski başsavcısı Sabih Kanadoğlu'nun evinde arama yapıldı.

Sonraki dalga operasyonda Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, araştırmacı Erhan Göksel ve Elazığ Özel Harekat Şube Müdürünün de aralarında bulunduğu 40 kişi gözaltına alındı.

Ergenekon soruşturmasının 12. Dalgasının hedefi bilim dünyası ve rektörler oldu. Başkent Üniversitesi rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal, Atatürkçü

Düşünce Derneği (ADD) Genel Başkanvekili ve Uludağ Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Mustafa Yurtkuran, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) eski Rektörü Prof. Dr. Ferit Bernay, İnönü Üniversitesi eski rektörü Fatih Hilmioğlu, YÖK eski Başkanı Kemal Gürüz, Prof. Dr. Yalçın Küçük'ün evlerinde yapılan aramadan sonra gözaltına alındılar; kanser hastası olan ve ağır bir tedavi süreci yaşayan Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) Genel Başkanı Prof. Dr. Türkan Saylan'ın evi arandı.

Tutuklama dalgaları serisi Ergenekon davaları ile birleştirilecek başka davalar kapsamında devam ettirildi.

4.5.1.2. İddianameler Serisi

İstanbul Cumhuriyet Savcıları Zekeriya Öz, Mehmet Ali Pekgüzel ve Nihat Taşkın tarafından hazırlanan 46'sı tutuklu 86 sanık hakkında hazırlanan 2 bin 455 sayfalık Birinci Ergenekon İddianamesi, gönderildiği İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin başkanı Köksal Şengül ve üye hakimleri Hasan Hüseyin Özese ve Sedat Sami Haşıloğlu'ndan oluşan heyeti tarafından 25 Temmuz 2008'de kabul edildi. Yargılama, Silivri Ceza ve İnfaz Kurulu yerleşkesinde oluşturulan duruşma salonunda 20 Ekim 2008'de başladı.

Ergenekon soruşturması savcılarına, Ercan Şafak, Fikret Seçen, Mehmet Yönder ve Cihan Kansız da eklendi; bu ekip tarafından hazırlanan 1909 sayfalık İkinci Ergenekon İddianamesi 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 25 Mart 2009'da kabul edildi.

Soruşturmalar dalga dalga sürüyordu ve bunu iddianame dalgaları izliyordu. Savcılar ekibinin hazırladığı Üçüncü Ergenekon İddianamesi, 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 5 Ağustos 2009'da kabul edildi.

Dördüncü Ergenekon İddianamesinin konusu emekliye sevk edilen Dz. Kur. Alb. Dursun Çiçek ile Gazi Üsteğmen av. Serdar Öztürk'ün sanığı olduğu "İrtica ile Mücadele Eylem Planı"na ilişkindi ve 20 Ekim 2011'de kabul edildi.

Beşinci Ergenekon İddianamesi, Genelkurmay Bilgi Destek Dairesince yürütülen internet sitelerine ilişkin internet andıcını konu alan ve aralarında emekliye sevk edilen Org. Hasan Iğsız, YAŞ üyesi Org. Nusret Taşdeler, emekliye sevk edilen korgeneraller Mehmet Eröz ve İsmail Hakkı Pekin ile tümgeneraller Hıfzı Çubukçu ve Mustafa Bakıcı'nın da bulunduğu 22 asker hakkında düzenlenmişti. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi 29 Temmuz 2011'de iddianamenin kabul edilmesine ve davanın "İrtica ile Mücadele Eylem Planı" davasıyla birleştirilmesine karar verdi.

Bu dava Genelkurmay Başkanı ve geleceğin başkan adaylarını belirleme davasıydı. Hasan Iğsız'ın yerine Necdet Özel'in Genelkurmay Başkanı olması, bu davayla sağlanmanın yanında Nusret Taşdeler ve İsmail Hakkı Pekin'in dava kapsamına alınıp emekliye sevk edilmeleri ile de Hulusi Akar'ın Genelkurmay Başkanı olmasının önü açılmıştı. Ayrıca, sanıkların savunmalarına ve dosyadaki belgelere dayanarak Mahkeme Heyeti 30 Aralık 2011'de eski Genelkurmay Başkanı emekli Or. İlker Başbuğ hakkında suç duyurusunda bulundu ve Savcılık tarafından ifadesi alınarak mahkemeye sevk edilen İlker Başbuğ 6 Ocak 2012'de tutuklanarak cezaevine bu dava kapsamında gönderildi.

4.5.1.3. Birleştirilen Davalar Serisi

Danıştay saldırısı davası: Alpaslan Aslan'ın 17 Mayıs 2006'da Danıştay 2. Dairesine görüşme sırasında silahlı saldırı düzenlemesi sonucunda Üye Muftafa Özbilgn'i katlederek dört kişiyi yaralamasıyla ilgili açılan dava, "Ergenekon Terör Örgütü'nün istediği kaos ve kargaşa ortamını yaratmak" amacıyla yapıldığı iddiasıyla, 3 Ağustos 2009'da Ergenekon davası ile birleştirildi.

Cumhuriyet gazetesine bombalı saldırı davası: Cumhuriyet gazetesinin bahçesine atılan bombaların, Ergenekon sanığı Sedat Peker'in adamı Boğaç Kaan Murathan'ın talimatıyla gerçekleştirildiği iddiasıyla davanın 23 Aralık 2010'da Ergenekon davası ile birleştirilmesine karar verildi.

Zirve Yayınevi katliamı davası: Malatya'daki Zirve kitabevine 18 Nisan 2007'de yapılan saldırıda biri Alman ikisi Türk üç kişinin öldürülmesine ilişkin olarak, aralarında emekli Org. Hurşit Tolon ile dönemin Malatya Jandarma Alay Komutanı emekli Alb. Mehmet Ülger'in de bulunduğu 19 şüpheli hakkında açılan dava, yayınevi cinayeti ile Hrant Dink ve Rahip Santoro cinayetlerinin "Kafes Eylem Planı" çerçevesinde işlendiği gerekçesiyle, 2011 Mart'ında Ergenekon davasıyla birleştirildi.

İkinci ve Üçüncü Ergenekon davalarının önce kendi aralarında sonra birinci davayla birleştirilmesi: , 2003-2004 yıllarında hazırlandığı iddia edilen Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz ve Eldiven kod adlı darbe planları ile AKP ve MHP'yi bölme, CHP lideri Deniz Baykal'ı devirme planlarına ilişkin, aralarında emekli orgeneraller Şener Eruygur ve Hurşit Tolon ile gazeteciler Tuncay Özkan ve Mustafa Balbay, eski polis şefi Adil Serdar Saçan, eski Esenyurt Belediye Başkanı Gürbüz Çapan'ın da bulunduğu 18'i tutuklu 56 kişi hakkında açılan 2. Ergenekon davası ile stratejistinin Prof. Dr. Yalçın Küçük olduğu iddia edilen ve aralarında Mehmet Haberal, Kemal Gürüz, Mustafa Özbek, İbrahim Şahin, Levent Göktaş, Fatih Hilmioğlu ve Tuncer Kılınç'ın da bulunduğu "Silahlı terör örgütü kurma veya yönetme", "Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etme", "Türkiye Cumhuriyeti'ni ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etme" suçlamalarının bulunduğu üçüncü Ergenekon Davasının 20 Temmuz 2009 tarihinde birleştirilmesine 28 Nisan 2012 tarihinde ise bu iki davanın Birinci Ergenekon Davası ile birleştirilmesine karar verdi.

İrtica ile mücadele eylem planı ve internet andıcı davaları: Genelkurmay'da çalışan Dz Kur. Alb. Dursun Çiçek'in hazırladığı iddia edilen ve AKP ile Gülen hareketini kara propaganda, komplo ve yıpratma faaliyetleriyle bitirmeyi amaçladığı iddia edilen irtica ile mücadele eylem planı davası ile internet andıcı davası önce kendi içinde birleştirildi 5 Nisan 2012'de de Ergenekon davası ile birleştirilmesine karar verildi.

Bunlardan başka diğer davalarla birleştirilen dava sayısı 17'e çıktı. Amaç, davaları takip edilemez, incelemez, değerlendirilemez ve denetlenemez bir hale sokmaktı.

Poyrazköy davası ile birleştirilen davalar: İstanbul 12. Ağır ceza Mahkemesi, aralarında Dz. Kur. Alb. Ali Türkşen, emekli Dz. binbaşı Levent Bektaş, Dz. Yarbay Ercan Kireçtepe, Dz. Binbaşı Emre Onat, Dz. Binbaşı Eren

Günay ve Dz. Yarbay Mustafa Turhan Ecevit'in de bulunduğu 17 sanıklı **Poyrazköy mühimmatları davası** ile;

19.6.2010 tarihinde aralarında Güney Deniz Saha Komutanı Koramiral Kadir Sağdıç ile eski Kuzey Deniz Saha Komutanı Koramiral Ahmet Feyyaz Öğütçü'nün bulunduğu 33 sanıklı **Kafes Eylem Planı Davasının**,

10.12.2011 tarihinde, Yarbay Ali Tatar'ın eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Metin Ataç ile Eşref Uğur Yiğit'e yönelik suikast düzenleneceği iddiasıyla aralarında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Koramiral Deniz Cora ile Albay Ümit Metin'inde bulunduğu teğmenlerden oluşan 17 sanıklı **Amirallere Suikast Davasının**,

10.4.2012'de aralarında Binbaşı Kemalettin Yakar, Binbaşı Behçet Altıntaş, Binbaşı Mehmet Cem Cağlar, Astsubay Erdinç Yıldız'ın bulunduğu 10 sanıklı **Gölcük Belgeleri Davasının**,

11.4.2012 tarihinde ise "Ergenekon" soruşturması kapsamında, **Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) ve Çağdaş Eğitim Vakfı (ÇEV)** yöneticileri ile üyelerinden oluşan 8 kişinin yargılandığı davanın;

birleştirilmesine karar verdi.

4.5.1.4. Gizli Tanık Uygulamaları

Davalarda, Kurşun, Dilovası, Munzur, Efe, Gurbet, Boyabat, Poyraz, Aydos, Gizli Tanık 9, Deniz, Hisar, Emek ve Kıskaç gibi ilginç isimler taşıyan 31 gizli tanık kullanıldı. Poyraz, Gizli Tanık 9, Hisar ve Deniz kimliklerini açıkladı.

4.5.1.5. Ataşehir'de Bulunamayan Ev

Osman Yıldırım (Gizli Tanık 9), Cumhuriyet gazetesi bombalamalarında kullanılan bombaları İstanbul Ataşehir'deki bir evde emekli yüzbaşı Muzaffer Tekin'den aldığını iddia etmiş ve duruşmalarda mahkeme heyetine sürekli bir şekilde *"Ataşehir bir saatlik yol; götürün beni, evi elimle koymuş gibi göstereyim"* demesi üzerine mahkeme tarafından keşif kararı alınmıştı. Av. Zeynep Küçük, keşif tarihini öğrenerek mahkemeye keşfe katılma dilekçesi vermiş ve keşfe dahil edilmişti. Keşif günü geldiğinde yer olmadığı gerekçesiyle araca alınmak istemeyen av. Zeynep Küçük keşif aracına alınmak zorunda kalınmıştı. 7 Ekim 2010 tarihinde keşif aracı Gizli Tanık 9'un kılavuzluğunda 2.5 saat Ataşehir altını üstüne getirmesine rağmen bombaların kendisine teslim edildiğini iddia ettiği evi bulamamıştı.

4.5.1.6. Kışın Beyaz Giyen Denizciler

Erzincan Ergenekon davasında duruşma sırasında Gizli Tanık Efe (İliç Savcısı Bayram Bozkurt), *"İlhan Cihaner'i 2009 yılında orduevinde sabah kahvaltıda Albay Dursun Çiçek ve rütbeli birkaç subayla gördüm"* der. Bu sırada söz alan Dursun Çiçek ile Gizli Tanık Efe arasında ilginç bir diyalog başlar:

Çiçek: *"Ne giyiyordum?"*

Efe: *"Sizi Orduevinde yemek yerken gördüm. Çok net gördüm. Üzerinizde resmi kıyafet vardı. Hatta siz gelince masadaki herkes size saygı ile ayağa kalktı. Önemli biri olduğunuz belliydi."*

Çiçek: *"Üzerimdeki üniformanın rengi neydi?"*

Efe: *"Yeşil"*

Çiçek: *"Öyle mi? Biz Denizciler yeşil giyeriz zaten!"*

Efe: *"Pardon pardon biran karıştırdım. Beyaz."*

Çiçek: *"Biz denizciler kış aylarında beyaz değil siyah üniforma giyiniriz!"*

Mahkeme Başkanı Köksal Şengül: *"Dursun Çiçek'i tanıyor muydun? Neden dikkatini çekti Dursun Çiçek?"*

Efe: *"Tanımıyordum, teşhis ettim."*

Köksal Şengül: *"Ancak sen Dursun Çiçek'i ifade verdikten sonraki bir tarihte teşhis etmişsin. Tanımadığın adamın ismini nereden bildin?"*

Efe: *"Hatırlamıyorum!"*

4.5.1.7. Savunma Süreleri

Mahkeme esas hakkındaki mütalaaya ilişkin olarak sanıklardan, örgüt yöneticiliği suçundan yargılananlara avukatıyla birlikte toplam iki saat, örgüt üyeliği suçundan yargılananlara ise yine avukatıyla beraber toplam bir saat savunma hakkı tanıdı. Avukatlar ise mahkemenin savunma hakkını kısıtlamasını, 15 Nisan 2013'de duruşmayı toplu olarak terk etme yoluyla protesto ettiler.

4.5.1.8. Davaya Müdahil Olanlar

Davaya müdahil olanların başında AKP yer aldı. AKP Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik ayrıca müdahil oldu. Bombalamalardan dolayı Cumhuriyet Gazetesi, suikast yapılacağı iddialarından dolayı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, Alevi-Bektaşi Federasyonu'nun Genel Başkanı Ali Balkız ve Genel Sekreteri av. Kazım Genç, Danıştay saldırısının mağdurları olarak Danıştay Başkanı Mustafa Birden, üye Ayfer Özdemir, üye Ayla Gönenç ve tetkik hakimi Ahmet Çobanoğlu Ergenekon davalarına müdahil oldular.

4.5.2. Balyoz Davası

Kumpas sürecindeki en öneli dava Balyoz Darbe Planı davası oldu. Siyasi iktidar bu dava üzerinden, hem Ordu'yu çökerterek Cemaatin darbe yapabilecek güce kavuşmasını sağladı, hem de yargıyı Cemaate teslim edecek Anayasa değişikliğine halk desteği sağladı.

Toplum TSK'ya yönelik Ergenekon, Poyrazköy, Amirallere Suikast, Islak İmza, Kafes Eylem Planı, Askeri Casusluk ve Şantaj davalarıyla abandone edilmişken, 20 Ocak 2010 tarihli Taraf Gazetesi **"Fatih Camii Bombalanacaktı"** manşetiyle çıktı. Yan haber ise **"Darbenin Adı Balyoz"** şeklindeydi. Gazetenin ilk sayfasına ek olarak tam üç sayfası Mehmet Baransu, Yasemin Çongar ve Yıldıray Oğur imzalı "Balyoz Darbe Planı" haberine ayrılmıştı. Herkes şoka girdi.

21 Ocak 2010 tarihindeki manşeti ise, **"İkiyüzbin Kişiye Tutuklama"** şeklindeydi. Aynı gün Balyoz Darbe Planı haberleri, Zaman, Bugün, Yeni Şafak, Star, Sabah, Radikal gazetelerinin manşetlerindeydi ve gazete internet sitelerine 5-7 Mart 2003 tarihinde yapılan Plan Seminerindeki ses kayıtları da düştü. Ses kayıtlarını dinleyenler, "Acaba?" demeye başladı.

20 Ocak 2010 tarihinden itibaren özellikle TRT, ATV, Samanyolu TV, Kanal 7 ve Kanaltürk televizyonları nerdeyse tek haber olarak Balyoz Darbe Planı'nı

vermeye başladılar. Samanyolu TV'de haber öylesine şevk, heyecan ve şehvet içinde sunuluyordu ki izleyenler 9 Kasım 1998'deki Galatasaray-Neuchatel maçının radyodan naklen yayınını dinliyormuş hissine kapılıyordu. Gazete ve televizyon haberleri bıktırırcasına sürdürüldü ve oluşturulan "toplumsal algı" pekiştirildi.

22 Ocak'ta başta Çetin Doğan, H. İbrahim Fırtına, Özden Örnek ve Ergin Saygun'la birlikte emekli ve muvazzaf 21 general, 27 subay ve 1 astsubay olmak üzere toplam 49 TSK mensubu gözaltına alındı; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Kocaeli ve Hatay'da aynı anda konutlara baskın yapılarak çok sayıda dijital belgeye el konuldu.

Hikayeye göre vatansever bir subay Taraf Gazetesinden Mehmet Baransu'ya 3 DVD ve 1 CD içinde dijital Balyoz Darbe Planı belgelerini veriyor. Taraf Gazetesi bunlara dayanarak manşet haberler yapıyor. Belgelerin CD'lerden kopyalanmış dijitalliğine dayalı olarak kamuoyunda gerçekliği tartıştırılarak kamuoyu algısı canlı tutuluyor ve nihayetinde "ahan da gerçeği" dercesine, vatansever subayımızın bu kez 9 gün sonra belgelerin orijinalini içeren, 2229 sayfa yazılı doküman, 1. Ordu da yapılan seminerin Çetin Doğan'ın emriyle kayda alınan 10 adet teyp kasedi ve 19 adet CD'yi bir bavul içinde Taraf gazetesine getirdiği ileri sürülüyor. Mehmet Baransu da 1 bavul belgeyi 29 Ocak 2010 tarihinde İstanbul Adliyesindeki özel görevli savcılara teslim ediyor.

4.5.3. AKP İktidarının Kumpaslara Verdiği Siyasi Destek, Kumpasları Fiilen Yürütmeye Dönüşüyor

4.5.3.1. "Ben Bu Davaların Savcısıyım" Diyen İktidarın Hukuk Tanımazlığı

Kendisini "Ergenekon'un avukatı gibi konuşmak" ile suçlayan AKP sözcülerine, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal 4 Temmuz 2008'de şu tarihi cevabı verdi:

"İşadamı Kuddisi Okkır, 11 aydır gözaltında, yok örgütün kasası, masası demişler uydurma laflar. Eşi 'İstanbul'da geçinemeyeceğimi anlayınca Yalova'ya geçtim, orada yaşıyorum' diyor. Büyük mali sıkıntı içinde, ama Okkır'ı mali kasası diye aldılar adam şimdi can çekişiyor. Bu acılardan, ıstıraptan dolayı oldu bu. Şimdi ölmesin diye tahliye ettiler.

El bombaları imha edilmiş, böyle bir şey olur mu, yasaya da aykırı en önemli delil. Nerede bu bomba, üzerinde kimin parmak izleri var, nerede kayıtlı, ne zaman nereden geldi? Yasa 'polis müdafaa edemezse jandarmaya verir' diyor, yer gösteriyor. Delilleri yok ederek başlıyorsun, herkesi yakalıyorsun, en temel muazzam delil ortadan kalkmış.

7 Temmuz'da mitingler yapılacak, bilmem kaç temmuzda cinayetler işlenecek, sonra da müdahale olacak... Allah Allah bu deli saçması, Aziz Nesin'lik hikâye. Türk halkını bunlar geri zekâlı mı sanıyor? Abuk subuk işler bunlar, geri zekâlıların bile inanmayacağı işler, masal bunlar. Deli saçması hikâyelerle çocuk aldatacaklar sanki. Ortada yanlış yapmış çeteleşmiş adamlar varsa olabilir, yakalarsın götürürsün.

Kenarından köşesinden bu işi seyredenleri uyarmak istiyorum. Toplumda ülkenin kaderiyle yakından ilgilenmesi gereken, sorumlu, aklı başında pek çok

çevre korkmuş, pısmış, çekilmiş, 'adalet süreci' falan diyor. Ne adalet süreci ya, böyle adalet süreci olur mu! Başbakan'ın talimatıyla yürüyen bir dava.

Biz bunları söyleyince 'sen avukatı mısın?' deniyor. ***Demokrasilerde muhalefet bütün mazlumların mağdurların insan hakları ihlal edilenlerin avukatıdır. Ben hakkı yenen, insan hakları ihlal edilen mağdur, mazlum, bütün insanların avukatı olmaktan şeref duyarım.*** *Sanki bu davanın savcısı Başbakan. Eğer bu davanın savcısı Başbakan'sa avukatı ana muhalefet partisi Genel Başkanı Deniz Baykal olacak. Hukukumu ver kardeşim 13 ay ne hakla tutuyorsun? Sağlam alıyorsun ölü çıkıyor' insanlar."*

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 16 Temmuz 2008'de verdiği cevap ise şöyle oldu:

"Ana muhalefet partisinin lider ve sözcülerinin son günlerdeki gayretkeşliğini tarih kaydetmiştir. Millet bunları da kaydetmiştir. Hukuki süreç henüz işlerken demokratik siyasi sürece darbe vurma iddiasıyla soruşturulan illegal yapılanmaların avukatlığına savunmak ancak demokratik hukuk devleti anlayışına inancı zayıf olan bir siyasi anlayışın alkışlanmasıdır. İktidarı yıpratmak uğruna bindiği dalı kesen, içinde bulunduğu gemiyi batırmaya çalışan siyasetçi tipi, soruyorum sizlere, bu millete ne verebilir.

Milletimiz bunu yakından takip ediyor, değerlendirmesini de buna göre yapıyor. Çünkü kim kimlerin avukatlığına soyunmuş bunlar çok önemli. Biz kendimize hiçbir vasıf tayin etmemişken bize de savcılık görevini sağ olsun onlar veriyor. Bu da güzel bir şey. Niye ***savcı millet adına vardır, iddia makamı millet adına ordadır, biz de millet adına evet hakkı aramanın hakkı savunmanın gayreti içindeyiz, eğer bu anlamda savcılık ise evet savcıyım."***

Bu hukuk dışı desteği duyan Cemaatin devletin her kadrosuna sızmış ve fiilen kumpasları hazırlayan, yürüten, soruşturan ve yargılayan emniyetçisini, askerini, hakimini ve savcısını kim tutabilir? Kumpasa verilen bu derece ölçüsüz stratejik desteğin hukuki ve fiili anlamı, "Hedefimize cesaretle yürüyün, sonuna kadar arkanızdayım." demektir.

4.5.3.2. Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz'e Zırhlı 600S Mercedes Tahsis Etmek

Herkes bilir: Adliyelerde sadece Başsavcılara resmi araç tahsis edilir. Onların da birçoğu hala Renault 12 TS modeli siyah renkli eski araçlardır. Diğer hakim ve savcılara bırakınız resmi araç tahsis etmeyi, ilçe nüfus müdürlerinin dahi resmi telefonları şehirlerarası görüşmeye açıkken, adliyelerde sadece başsavcılar ile ağır ceza mahkemesi başkanlarının telefonları şehirlerarası görüşmeye açıktır.

Ergenekon savcısı Zekeriya Öz'e ise önce 1992 model Ford marka zırhlı araç tahsis edilmiş; aracını beğenmeyip, değiştirilmesini talep edince İstanbul Emniyet Müdürlüğü 2008 başında 2008 model (sıfır km) camları zırhlı Renault Megan resmi aracı tahsis etmiş; aracının tam zırhlı olması talebi karşılanamayınca da devreye Başbakanlık girmiş; Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla İçişleri Bakanlığına ait olan ve 2002 yılında Polis Vakfı kaynakları kullanılarak 305 bin Euro'ya alınan Başbakanlığa tahsisli tam zırhlı Mercedes 600S model makam aracı tahsis edilmiştir. Hukuken savcıların makamı

yoktur. 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) ve (2) sayılı cetvellerde zatları ve makamları sayılanlar dışında kalanların zatlarına veya makamlarına araç tahsis edilmesi aynı Kanunun 16. maddesine göre bir yıl hapis cezasını gerektiren bir suçtur.

Bir Başbakanın hapis cezasına rağmen bir savcıya, Kumpas davalarını soruşturuyor diye kendi kullanımında olan makam aracını tahsis etmesi, makamıyla savcının makamını eşleştirmesinin ötesinde, kumpasa verdiği desteği gösterir.

4.5.3.3. İstenmeyen Kararlar Veren Hakimleri Sürmek

Ergenekon davalarına bakan İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi Heyeti Başkanı **Köksal Şengün**, Ergenekon davası sanıklarının tutukluluklarına muhalefet şerhi koyduğu için Bolu hakimliğine atandı.

Balyoz davasına bakacak olan İstanbul Özel Yetkili 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nin başkanı **Zafer Başkurt**, davanın başlamasına 2 gün kala Gebze'ye düz hakim olarak atandı. Bunun üzerine istifa etti.

İstanbul Özel Yetkili 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin başkanı **Erkan Canak,** Dursun Çiçek ve Mehmet Haberal'ın tahliyesi yönünde oy kullanınca Sakarya'ya düz hakim olarak atandı. Yeni görevine gitmek yerine istifayı tercih etti

İstanbul Özel Yetkili 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nin üye hakimi Oktay Kuban, nöbetçi olduğu sırada baktığı Balyoz davasında, 21 sanığın tahliyesine karar verdi. İsteği dışında Eskişehir'e atandı.

İstanbul Özel Yetkili 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nin üye hakimi **Necdet Ede**, emekli Orgeneral Hurşit Tolon'un tahliyesine karar verdi. Mehmet Haberal'ı da tahliye edeceğine dair yandaş medyada haberler çıkınca, "kurumsal olarak baskı altındayım" diyerek görevden ayrılmak istedi. Bakırköy'e hakim olarak atandı.

İstanbul Özel Yetkili 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin üye hakimi **Mehmet Faik Saban,** Dursun Çiçek'in Ergenekon davasında tahliyesine karar verdi. İsteği dışında Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildi.

İstanbul Özel Yetkili 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nin üye hakimi **Yılmaz Alp,** Balyoz davası kapsamında 26 askerin tahliyesi yönünde oy kullandı. Özel yetkileri kaldırıldı ve Fatih Adliyesi'ne atandı.

İstanbul Özel Yetkili 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nin üye hakimi **Tuncay Aslan,** Balyoz davası kapsamında, tahliye yönünde oy kullandı. Özel yetkileri kaldırıldı, Bakırköy 5. Çocuk Mahkemesi'ne atandı.

Ankara Özel Yetkili 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nin üye hakimi **Erol Tatar,** Bülent Arınç'a suikast soruşturması kapsamında gözaltına alınan ve tutuklanması talep edilen üç subayı serbest bıraktı. Özel yetkileri kaldırıldı ve Asliye Ceza Mahkemesi'ne atandı.

Bunlar olurken şu da oldu: Adalet Bakanlığı Müsteşarı Ahmet Karahan ile İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Turan Çolakkadı arasında 26 Şubat 2010'da Beşiktaş'taki Four Seasons Otel'de yapılan gizli kapaklı görüşmeye Balyoz Davası Hakimi Ali Efendi Peksak da katılmıştı. Bir hakimin Bakan ile Başsavcı vekili arasında gizli yapılan bir görüşmeye katılması, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı açısından tam anlamıyla bir skandaldı. Ali Efendi Peksak, HSYK'ya şikayet

edilmesine rağmen, hakkında soruşturma dahi açılmadan görevinde bırakılarak Balyoz Davasının hakimi olmaya devam ettirildi.

Yargıya bunlardan daha büyük gözdağı verilemez. Gizli toplantılara katılan hakimler hakkında soruşturma dahi açılmazken, hukukun gereğini yerine getiren yargıçların görevlerinden alınması, açıkça "kararlarınızı bizim istediğimiz şekilde değil de hukuka uygun verirseniz, başınıza bunlar gelir." denilmesidir ve kişisel cezalandırmanın ötesinde bütün bir yargı camiasının sindirilmesiyle sonuçlanır.

4.5.4. Kumpasın Sonuçları

4.5.4.1. AKP Yüksek Yargıyı Cemaate Teslim Etti

Fetullah Gülen Cemaati, adli ve idari ilk derece mahkemelerinde, sınav sorularının çalınmasına ve AKP'li bakan, milletvekili ve teşkilat temsilcilerinin referansına dayalı edepsiz mülakat/sözlü yönetmelerine dayalı olarak kitlesellik kazanan bir kadrolaşmayı gerçekleştirmişti.

Yüksek yargıda ise kadrolaşma sorunu yaşıyordu. 12 Eylül 2010'da halkoylamasına sunulan Anayasa değişikliğinin tek bir amacı vardı; o amaç da Cemaatin kadrolaşmasını yüksek yargıya taşımaktı. Fethullah Gülen, "Mezardakileri bile kaldırıp oy kullandıracaksınız" sözünü boşuna söylenmediği sonraki süreçte tüm çıplaklığıyla ortaya çıktı.

Yukarıda açıklandığı üzere "Darbeci askerlerin camileri bombalayacağı üzerinden yürütülen propaganda sürecine dayalı olarak Anayasa değişikliklerine halk desteği sağlandı ve referandumdan AKP-Cemaat Koalisyonunun istediği sonuç çıktı.

Referandum sonrası yapılan HSYK seçimlerini beklendikleri üzere Cemaatin listesi kazandı. HSYK üzerinden Yargıtay ve Danıştay'a yapılan toplu üye atamalarıyla Yargıtay ve Danıştay, Yargıtay ve Danıştay ile Cumhurbaşkanı üzerinden de Anayasa Mahkemesinde kadrolaşma tamamlandı.

Cemaatin kadrolaşmasının yüksek yargıda da tamamlanması sonrasında Türkiye'de hak hukuk ve adalet ortadan kalkarak bir düşman ceza hukuku süreci başladı ve ileride AKP yargısının da kullanacağı bir düşman ceza hukuku geleneği yaratıldı.

4.5.4.2. Kumpas Tasfiyeleri İle Ordu'da Cemaate Kadro Açıldı

Türkiye Ağustos 2010 Askeri Şurasına Org. Hasan Iğsız ve 11 General tartışmasıyla girdi. Şura'ya bir hafta kala Balyoz Davasının görüleceği İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi, 23 Temmuz 2010'da 102 şüpheli hakkında yakalama kararı çıkardı.

23 Temmuz 2010 tarihinde 10. Ağır Ceza Mahkemesi aralarında Emekli Oramiral Özden Örnek, Emekli Orgeneral Halil İbrahim Fırtına ve Emekli Orgeneral Ergin Saygun'un da bulunduğu 102 sanık hakkında yakalama kararı çıkardı ki bunların 26'sı muvazzaf general ve amirallerden oluşmuştu. Tek amacı vardı: İstenmeyen kişilerin YAŞ'a girip terfi almalarını engellemek. İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi sanıklar hakkındaki yakalama kararına yapılan itirazları 6 Ağustos'ta oy çokluğu ile kabul etti.

Yakalama emri kaldırılmış olsa da haklarında yakalama emri çıkarıldığı gerekçesiyle 26 muvazzaf general ve amiralden terfi sırası gelen Korgeneral Nejat Bek, Koramiral Mehmet Otuzbiroğlu, Tümgeneral Salim Erkal Bektaş, Tümgeneral Ahmet Yavuz, Tümgeneral Gürbüz Kaya, Tümgeneral İhsan Balabanlı, Tümgeneral Abdullah Dalay, Tümgeneral Halil Helvacıoğlu, Tuğamiral Abdullah Gavremoğlu ve Tuğamiral Ahmet Türkmen ve Tuğgeneral Ali Aydın Başbakan ve Cumhurbaşkanının ısrarlı talepleri sonucunda terfi ettirilmeyerek emekliye sevk edildi.

Aynı şurada, 1. Ordu Komutanı org. Hasan Iğsız'ın askeri geleneklere göre Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na atanması ve Genelkurmay Başkanı olmasının önünün açılması gerekiyordu. Ancak, Ergenekon savcıları Org. Hasan Iğsız'ı YAŞ'tan hemen önce "İnternet Andıcı Davası" kapsamında ifadeye çağırdılar. Başbakan Erdoğan, ifadeye çağrılmasını gerekçe göstererek Org. Iğsız'ın Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na atanmasına karşı çıkarak toplantıyı terk etti. Kendisine gönderilen YAŞ Kararını imzalamaması üzerine de kriz çıktı. Araya Cumhurbaşkanı Abdullah Gül girdi ve toplu istifanın düşünüldüğü bir ortamda Genelkurmay Başkanını ikna etti. Böylece Orgeneral Işık Koşaner sonrasının Genelkurmay Başkanı emekliye sevk edilirken, 15 Temmuz Kontrollü Darbe Girişimi sonrasında generalliğe terfi ettirdiği Cemaatçiler için "Onlara hakkımı helal etmiyorum." Diyen Org. Necdet Özel'in Genelkurmay Başkanı olmasının önü açılmış oldu.

2011 YAŞ toplantıları daha başlamadan krize dönüştü ve Genelkurmay Başkanı Org. Işık Koşaner ile 2011 YAŞ'ıyla Jandarma Genel Komutanlığına atanan Org. Necdet Özel dışında üç kuvvet komutanının istifasıyla sonuçlandı.

Koşaner ve kuvvet komutanları kumpas mağdurları Org. Saldıray Berk ve Org. Aslan Güner ile İnternet Andıcı Davasında hemen YAŞ öncesi haklarında yakalama kararı çıkarılan 7 general ve 22 komutan ile diğer davalarda tutuklu bulunanların terfilerinin yapılmasına imkan sağlamak üzere yasa değişikliği yapılmasını İktidardan ısrarla istemelerine rağmen, iktidar buna yanaşmadı.

Koşaner'in istifa sonrası veda mesajında şu kritik değerlendirmeler yer aldı:

"Tutuklamaların evrensel hukuk kaidelerine, hakka, adalete ve vicdani değerlere uygun olarak yapıldığını kabul etmek, birçok hukukçunun da ifade ettiği gibi, mümkün değildir. Bu durum, birçok defa yetkili makamlara iletilmesine, anlatılmasına ve takip edilmesine rağmen soruna yasal çerçevede bir çözüm bulunması mümkün olmamıştır. Haklarında henüz hiçbir kesin yargı kararı olmamasına rağmen tutuklu bulunan 14 general-amiral ile 58 albay, hürriyetlerinin tehdit edilmesinin yanı sıra mevcut yasalarımız gereğince bu yıl yapılacak Yüksek Askeri Şura'da değerlendirmeye girme hakkını kaybetmiş ve peşinen cezalandırılmıştır…

Yetkili makamlar nezdinde yapılan girişimlerin dikkate alınmaması, Genelkurmay Başkanı olarak personelimin hak ve hukukunu koruma sorumluluğumu yerine getirmeme engel olduğundan, işgal ettiğim bu yüce makamda göreve devam etme imkanını ortadan kaldırmıştır."

Emekli Genelkurmay Başkanı Org. Işık Koşaner Komisyonda kendisini istifaya götüren süreci serbest konuşma bölümünde şöyle anlatmıştır:

"Balyoz davasıyla ilgili iddianame Temmuz ayının 19'unda, bizim 10. Ağır Ceza Mahkemesinde oy birliğiyle kabul edildi 19 Temmuzda. Temmuz ayını takip eden ayda, ağustos ayında bizim Yüksek Askerî Şûra toplantımız, terfilere yönelik Şûra Toplantımız vardır. Bu toplantının hemen öncesinde, 19 Temmuzda kabul edilen iddianamenin hemen akabinde, 102 personelimiz için tutuklama kararı çıkarıldı süratle, Şûraya yetişmesinler diye. Bunların içerisinde 30'u muvazzaf olmak üzere, 19'u da emekli olmak üzere general ve amiraller vardı. Sayısı o kadar önemli değil çünkü yoğun itirazlar karşısında 6 Ağustosta 11. Ağır Ceza Mahkemesi tutuklamaları kaldırdı. O, 2010 yılındaki Yüksek Askerî Şûra bu sıkıntılı dönem içerisinde yapıldı. Dava devam etti, 16 Aralık tarihinde duruşmalar başladı, 196 sanıklı duruşma başladı. Efendim mahkeme başlamadan iki gün evvel mahkemenin hâkimi değiştirildi -bunlar bilinen şeyler, hatırlatmak için arz ediyorum, isimleri filan da var ama herhâlde söylemem gerekmez- bir başka hâkim verildi. Bu hâkim sayesinde dava devam etti ve 11 Şubat 2011 tarihine geldiğimiz zaman mahkeme salonunda bulunan 196 sanıktan 186'sı hakkında savcı tarafından tutuklama talebi istendi. Mahkeme 163'ü için tutuklama kararı verdi, salonda bulunan 133 kişi o anda bulundukları yerde tutuklandılar, 11 Şubat 2011 tarihinde. Ayrıca 29 kişiye de yakalama kararı çıkarıldı. Tutuklama kararı verilen 163 sanığın 27'si general, amiral olmak üzere 42'si emekliydi, 28'i general amiral olmak üzere 121'i ise muvazzaf askerlerdi. Bu karar hakikaten silahlı kuvvetler camiasında bizim üzerimizde bir şok etkisi yarattı "Bu nasıl mahkeme?" diye. Zaten mahkemeler hakkında bazı şeyleri biliyorduk söyleniyordu ve bu olaydan sonra da yine tutuklamalar münferit olarak devam etti. Bununla sanki paralel gibi 29 Temmuzda da bir yan dava olan İnternet Andıcı davasında tekrar 7 general, 22 diğer rütbeli asker hakkında yakalanma kararı çıkarıldı. Bakın temmuz ayının sonuna geldik. Yine, önümüzde 2011 yılının Yüksek Askerî Şûra toplantısı var.

Bu toplu tutuklamalar tabii ki silahlı kuvvetlerinde derin bir üzüntü ve infial yarattı, tutuklu aileleri perişan oldular. Delil olarak sunulan belgelerdeki çok bariz çelişkiler, yanlışlar hiç dikkate alınmadı. Tutukluların istediği tanıklar mahkeme salonuna getirilmedi, dinlenmedi. Gerekli yerlere bilirkişi incelemeleri yaptırılmadı, yaptırılanlar da mahkeme tarafından dikkate alınmadı. Davanın seyrini değiştirebilecek deliller dikkate alınmadı, dosyaya konuldu, sonra arşivlerden çıktı. Uzak ülkelerden kendi ayağıyla koşarak gelen askerî personel olduğu hâlde, kaçma şüphesi tutuklamaya bir neden olarak gösterildi. Silahlı kuvvetlerden mahkeme tarafından istenen her türlü bilgi belge tarafımızdan süratle mahkemelerimize ulaştırıldı, kimse aksini benim dönemimde söyleyemez. Bu durum, tutukluluğun cezaya dönüştürülerek farklı bir amaca hizmet edildiği düşüncemizi güçlendirdi. Bizce tutukluluk şu anlama geliyordu: Suçsuz olduğuna emin olduğumuz insanlar hürriyetlerinden mahkûm bırakılıyordu, aileleri de cezalandırılıyordu, tutuklu personelin -tabii asker oldukları için sivil olsalar belki böyle olmaz ama- istikballeri karartılıyordu, personel tutuklandığı için -en önemli konu- yerleri yani işgal ettikleri kadrolar boşaltılıyordu, buraya birileri tarafından başkaları getirilmek üzere; bu da, ayan beyan belliydi. Bu durumda ne yapmamız lazım diye tabii ki gayret sarf ettik. İnsanlara hürriyetlerini iade etmek için, geleceklerini karartmamak için, tutukluluk nedeniyle görev yerlerinin boşalmasını ve başkaları tarafından doldurulmasını önlemek için personelimizin görevlerinin başında kalması gerekiyordu bizim düşüncemize

göre. Bu nasıl olacak, mahkeme devam ediyor? Öyleyse bir yasal düzenleme yaparak davaların tutuksuz yargılama şeklinde yürütülmesini sağlamak amacımız oldu. Tabii, bir yasal düzenleme gerekiyor, yargıya müdahale etmek katiyen değil, bir düzenleme yapılarak bunun yapılması gerektiğini düşünüyorduk. Tabii, bu şekilde tutuksuz yargılama yapılabilirse davalar aynen devam edecek tutuksuz olarak, sanıklar görevlerinin başında olacaklar, normal usullere göre terfi eden edecek, etmeyen emekli olacak, gayet normal usullere göre devam edecekti. Boş kadrolar olmayacağı için buralara birilerinin doldurulmasının da önüne geçilecekti. Aileler üzerindeki moral çöküntüsü de kaldırılmış olacaktı.

Efendim, bu düşüncelerle, yetkili makamlar nezdinde tutuksuz yargılamanın sağlanması için elimden gelen bütün gayreti gösterdim, askerî terbiye çerçevesinde, sorumlu olduğum makamlara defalarca ısrarla bunun mahzurunu, "Nereye gidiyoruz? Bakın, amacı bu işin budur." şeklinde anlatma gayreti içerisinde oldum. Sanıyorum anlattım, sanıyorum anlattım ama çok iyi bilindiği gibi belirgin bir destek sağlayamadık ancak bir defasında -bunu da söylemek vazifemdir- adını hatırlayamadığım bir kanunda bir değişiklik yaparak tutuksuz yargılama imkânı yaratabileceğimiz Sayın Başbakanın da o zaman bulunduğu bir toplantıda kabul edildi, hemen o düzeltmeyi yaptık, kanunlar kararlar dairesine gönderdik. Bir saat sonra basına yansıttılar, 'Askerlere özel muamele yapıyorlar.' diye, Hükûmet geri çekmek zorunda kaldı. Bunu da hatırlatmak isterim. Böyle şartlar altında idik.

Ben, bu tutuklu, 11 Şubat ve sonrasında tutuklu olan personelin 2011 Yüksek Askerî Şûra Toplantısında emekli edilmelerinin isteneceğini biliyordum. Nereden biliyordum? Basın bile bunu açık açık yazıyordu, bilhassa malum basın yazınca onlar çıkıyordu zaten, açık açık yazıyordu. Yani 'Bunları YAŞ'ta emekli et.' Diyeceklerdi bana. "Emekli et." denildiği anda istikballer kararacaktı ve kadrolar zaten boşalmıştı ve hakikaten ileride başımıza gelecek büyük bu felaketin temellerinin atıldığı o günlerde buna ortak olmuş olacaktım, *ortak olmadım ama izah etmekte de başarılı olduğumu pek söyleyemeyeceğim."* [8]

Soru-cevap bölümünde ise İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğdu ile Emekli Org. Işık Koşaner arasında şu diyaloglar geçmiştir:

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – *"Şimdi, bütün bu tartışmaların tabii öncesini yapacağımız zamanlar gelecek, özellikle bu Türk Silahlı Kuvvetlerine yönelik eleştiriler ama ben sorularla gideyim. Sayın Paşam, neden istifa ettiniz?"*

ESKİ GENELKURMAY BAŞKANI SEBAHATTİN IŞIK KOŞANER – *"Efendim, büyük bir general, subay, astsubay kütlesi hiç yok yere hapisteydi. Mahkeme görevini yapmıyordu. Savcı ve hâkimlerin tutumları aleni olarak hukuka aykırı idi. Ne istiyorlarsa, ne soruyorlarsa çabuk yetiştiriyorduk, hani çabucak karar versinler; yazıydı, bilgiydi, dokümandı vesaireydi falan ama hiçbir şey yapılmadığı gibi böyle rastgele tutuklamalar, toplu tutuklamalar, tamamen bir mesaj veriliyordu yani Silahlı Kuvvetlere bir mesaj veriliyordu bizim kanaatimizce. Kamuoyu nezdinde aşağılamak ve işte müteakiben de kadrolarımızı temizleyip boşaltmak, seçilmiş arkadaşlarımıza bu perişan*

[8] Genelkurmay Eski Başkanı Orgeneral Sebahattin Işık Koşaner, 26 Ekim 2016/ Toplantı No: 8.

durum yaşatılıyordu. ***Biz asker olarak emir verdiğimiz zaman personelimiz koşarak ölüme gidiyor, ölüyor, ben de onun hakkını korumak zorundayım, ölümüne korumak zorundayım, yapabileceğim başka bir şey yok. Sözüm budur efendim."***

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – *"Anladım. Tam da YAŞ kararlarından iki gün önce, 29 Temmuzda..."*

ESKİ GENELKURMAY BAŞKANI SEBAHATTİN IŞIK KOŞANER – *"Evet. Çünkü –belki söylemeyi unuttum şeyde-* ***YAŞ kararlarında bunların hepsini bana attıracaklardı yani gazete yazıyor hani, resmen söylenmedi ama ilişkilerini kesmemi isteyeceklerdi; mümkün değil, onu yapacak bir şeyimiz yok, yaptığım zaman bu suça ortak olurdum."***

Sadece Balyoz davası esas alındığında kadro boşaltmaların boyutu, Kumpasın ulaştığı boyutları ortaya koyuyor. Balyoz Davası, özellikle Deniz ve Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığını çökertmiş ve terfi sistemini altüst etmiş bulunuyor.

2005 YAŞ Kararlarıyla Ahmet Feyyaz Öğütcü 1. sıradan, Emin Murat Bilgel ise 2. sıradan Koramiralliğe terfi etmişti. Taraf gazetesinin 10 Mayıs 2009 tarihli nüshasında, Koç Müzesine bağışlanan Uluç Ali Reis Denizaltısına "Kafes Eylem Planı"nda kullanılmak üzere yerleştirildiği ileri sürülen 2 adet TNT kalıbı ve fünyenin 14 Kasım 2008'de bulunduğu ve kolluk güçlerine haber verilmeden Kuzey Deniz Saha Komutanı Kora. Öğütcü'nün emriyle imha edildiği iddia edilip üstüne bir de soruşturma açılınca, 2009 YAŞ Kararlarıyla Öğütcü emekliye sevk edilirken, Emin Murat Bilgel Oramiralliğe terfi ettirilerek Deniz Kuvvetleri Komutanı olma yolu açıldı. Hani şu, Deniz Kuvvetleri Komutanı olarak girdiği Ağustos 2012 YAŞ Kararları öncesi GATA'da bir komutana, *"Kangrenli kolu kesmekten başka yapacak kalmadı."* dediği ileri sürülen Ora. Emin Murat Bilgel.

Mehmet Otuzbiroğlu 2006'da, Kadir Sağdıç 2008'de, Abdullah Can Erenoğlu 2009'da, Deniz Cora ise 2010'da Koramiralliğe terfi etmişlerdi. Balyoz Davasında tutuklanmasalardı Otuzbiroğlu 2010, Sağdıç 2012, Erenoğlu 2013 ve Cora 2014 yılında Oramiral kadrosuna terfi edecekler ve devamında Deniz Kuvvetleri Komutanı olma yolları açık olacaktı.

2007 YAŞ Kararları ile Tümamiral rütbesine Haydar Mücahit Şişlioğlu 1. sıradan, Atilla Kezek 2. sıradan, Veysel Kösele ise 3. sıradan terfi etmişti. Şişlioğlu, Balyoz Davasında tutuklanırken, Kösele 2011'de, Kezek ise 2012'de Koramiral rütbesine terfi ettiler. İzmir Emniyetine 2010 yılında gelen bir ihbar e-maili üzerine İzmir Cumhuriyet Başsavcılığının özel görevli savcıları tarafından başlatılan "Askeri Casusluk ve Fuhuş" soruşturması kapsamında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanlığı görevini yürüten Koramiral Veysel Kösele, 14 Eylül 2012 tarihinde tutuklandı; Genelkurmay Başkanının Başbakan ile görüşmesinden sonra ise tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Atilla Kezek ise kumpaslardaki hukuksuzluğun iğrençliğine karşı çığlığını duyurmak için onur istifası yaptı. Yine 2007 YAŞ Kararları ile Tuğamiral olan üç isimden, İsmail Taylan ile Nadir Hakan Eraydın Balyoz Davası'ndan, Alaettin Sevim ise Ergenekon Davası ile birleştirilen "İnternet Siteleri" Davasından tutuklandılar.

2008 YAŞ Kararları ile Tümamiral kadrosuna 3 Tuğamiral terfi etmişti. Fikret Güneş 1. sıradan, Ramazan Cem Gürdeniz 2. sıradan, Serdar Dülger ise 3. sıradan. 2012 yılında üçünün de Koramiralliğe terfi sırası geliyordu. Güneş ve Gürdeniz Balyoz Davasında tutuklandı; Sahil Güvenlik Komutanlığı görevini yürüten Dülger hakkında ise, 2012 YAŞ Kararlarına günler kala İçişleri Bakanı soruşturma açtırdı. Yine 2008 YAŞ Kararları ile 7 Dz. Kur. Alb. Tuğamiral kadrosuna terfi etmişti. Serdar Okan Kırçiçek 1. sıradan, Cem Aziz Çakmak 2. sıradan, Levent Erkek 3. sıradan, Mehmet Fatih İlğar 4. sıradan, Turgay Erdağ ise 7. sıradan. Hepsi Balyoz Davasında tutuklanınca, Tuğamiralliğe 5. sıradan terfi eden Adnan Özbal 2012 YAŞ Kararları ile Tümamiralliğe terfi edilerek Deniz Harp Okulu Komutanlığına atandı.

2009 YAŞ Kararları ile 3 Tuğgeneral Tümamiral kadrosuna terfi etmişti. Soner Polat 1. sıradan, Ali Semih Çetin ise 2. sıradan. İkisi de Balyoz Davasında hüküm giydi. 2009 YAŞ Kararları ile Tuğgeneral olan Levent Görgeç ile Osman Kayalar da hüküm giyenler arasında yer aldı.

2010 Yaş Kararları ile Tümamiralliğe 2 Tuğamiral terfi etmişti. Erdem Caner Bener ile Ahmet Sinan Ertuğrul. Her ikisi de Balyoz Davasında hüküm giydi.

Ağustos 2012 YAŞ Kararıyla Balyoz Davasında tutuklu yargılanan koramiraller Mehmet Otuzbiroğlu ve Kadir Sağdıç; tümamiraller H. Mücahit Şişlioğlu, R. Cem Gürdeniz ve Fikret Güneş; tuğamiraller Ahmet Türkmen, Abdullah Gavremoğlu, N. Hakan Eraydın, İsmail Taylan, Turgay Erdağ, Cem Aziz Çakmak, S. Okan Kırçiçek, Levent Erkek ve Fatih İlğar emekliye sevk edildiler.

İzmir'de açılan "Askeri Casusluk ve Fuhuş Davası"nda ise, Koramiral Veysel Kösele yanında Tümamiral Ercüment Tatlıoğlu ile tuğamiraller Ahmet İskender Yıldırım ve Gündüz Alp Demirus sanık yapıldılar.

Yapılan dijital operasyonları onuruna yediremeyenler istifa etti. Deniz Kuvvetlerinde birliklere vekaleten görevlendirilecek amiral kalmadı.

Benzeri, Hava Kuvvetleri Komutanlığında yaşandı. Bilgin Balanlı 2009 YAŞ Kararları ile Orgeneralliğe terfi etmişti; tutuklandı. Korcan Polatsü ile Ziya Güler ise 2006 YAŞ Kararları ile Korgeneralliğe terfi etmişlerdi; tutuklandılar. Hava Kuvvetleri Komutanlığına atanabilecek üç ismin de tutuklanması üzerine 2007'de Korgeneralliğe terfi eden Mehmet Erten 2011 YAŞ Kararları ile Orgeneralliğe terfi ettirilerek Hava Kuvvetleri Komutanlığına atanmak durumunda kalındı.

2007 YAŞ Kararları ile tümgeneralliğe terfi eden Beyazıt Karataş ve Atilla Özler ile tuğgeneralliğe terfi eden Mustafa İlhan Balyoz Davasında tutuklandıklarından 2011 yılında terfi alamayarak birer yıl uzatma aldılar. 2008 yılında 2. sıradan tümgeneralliğe terfi eden Nedim Güngör Kurubaş de Balyoz Davasının içinde atıldı ve bunların tamamı Balyoz Davasında hüküm giydi.

Deniz Kuvvetlerinin 2007 terfilerinde yaşananların benzeri Hava Kuvvetlerinin 2009 terfilerinde yaşandı. 2009 YAŞ Kararları ile orgeneralliğe terfi eden Bilgin Balanlı yanında korgeneralliğe terfi eden Rıdvan Ulugüler, tümgeneralliğe terfi eden 5 tuğgeneralden tümgeneralliğe 1. sıradan terfi eden İsmail Taş, 3. sıradan terfi eden Yalçın Ergül, 4. sıradan terfi eden Ahmet Bertan Nogaylaroğlu, 5. sıradan terfi eden Mehmet Yılmaz Erdoğan ve ayrıca

tuğgenerallerden Mustafa Erhan Pamuk ile Selim Cüneyt Kavuncu Balyoz Davasının içine atıldılar.

2010 Yaş Kararlarıyla terfi edenlerden, korgeneralliğe birinci sıradan terfi eden Turgut Atman, tümgeneralliğe 3. sıradan terfi eden Bülent Kocababuç, tuğgeneraller Hakan Taşkesen, Mehmet Eldem ve Kubilay Baloğlu Balyoz Davasından nasiplerine düşen payı aldılar.

2012 Yaş Kararlarıyla, Balyoz Davasında tutuklu yargılanan korgeneraller Korcan Polatsü ve Ziya Güler; tümgeneraller Beyazıt Karataş ve Güngör Kurubaş; tuğgeral Mustafa İlhan emekliye sevk edildiler ve Mahkeme Balyoz Davasında yargıladığı generallerin tamamına ceza verdi. 15 Temmuz Kontrollü Darbe Girişimi'nin lider kadrosu içinde yer aldığı iddiasıyla yargılanan Org. Akın Öztürk, Korgeneral rütbesinden emekliye sevk edilecek iken, önü bu kumpaslar sayesinde açıldı.

Kurmay Albaylarda ise tam anlamıyla bir kıyım yaşandı. Balyoz Davasında yargılanan 365 sanıktan 108'i Kurmay Albay rütbesinde. Generalliğe terfi sırası gelen ve muhtemel general adayları olan Deniz Kuvvetlerinde 57, Kara Kuvvetlerinde 26, Jandarma Genel Komutanlığında 14, Hava Kuvvetlerinde 11 Kurmay Albay, Balyoz Davasının içine atılarak 2012 YAŞ Kararlarında değerlendirilme dışı bırakıldı. 2012 YAŞ Kararları ile Balyoz Davası kapsamında bertaraf edilen 57 Kurmay Albayın yokluğunda Deniz Kuvvetlerinde 8 Kurmay Albay; bertaraf edilen 26 Kurmay Albayın yokluğunda Kara Kuvvetlerinde 21'i Kurmay olmak üzere 25 Albay; bertaraf edilen 11 Kurmay Albayın yokluğunda Hava Kuvvetlerinde 8'i Kurmay olmak üzere 9 Albay; bertaraf edilen 14 Kurmay Albayın yokluğunda Jandarma'da ise 3'ü Kurmay olmak üzere 5 Albay Tuğgeneralliğe terfi ettirildiler.

Balyoz ve Ergenekon davalarında tutuklu yargılanan toplam 68 general ve amiralden, 2012'de terfi sırası gelen 37 general ve amiralin tamamı ile generalliğe aday kurmay albayları "kadrosuzluk" gerekçesiyle emekli ettiler.

Yıkıcı ve yok edici "Balyoz" darbesi ise, İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesinin 21 Eylül 2012 tarihli kararıyla geldi. *"Türkiye Cumhuriyeti icra vekilleri heyetini, cebren ıskat veya vazife görmekten cebren men etmeye teşebbüs"* suçundan yargılanan 250'si tutuklu 365 sanıktan, 36'sı hakkında beraat kararı verilirken; 325'ine ceza yağdırıldı.

Balyoz Davasında kimler yargılandı sorusunun hukuki cevabı İddianamelerde, yargılama tutanaklarında, Esas Hakkındaki Mütalaada ve Gerekçeli Kararda yok ve dolayısıyla belirsiz. Ancak, tarihsiz, sayısız ve imzasız dijital kumpas belgeleri dışında hiçbir delilin olmadığı ve delil olarak ileri sürülen dijital belgelerin sahteliğinin bağımsız bilirkişi raporlarıyla defalarca ispatlandığı Balyoz Davasında fiilen TSK'nın ve TSK'nın bağımsızlıkçı general ve subaylarının neden, kimlerin yararına ve hangi ittifakların sonucunda hedef tahtasına konularak yargılandıkları, amacın Türkiye Cumhuriyetini laik, demokratik ve sosyal hukuk devleti niteliklerinden koparmak, üniter yapısına son vermek ve ulusal savunma gücünü çökertmek suretiyle emperyalist güç odaklarının Ortadoğu'daki gönüllü lejyoneri haline getirmek olduğu, özel görevli savcı ve mahkemeler eliyle yürütülen operasyonların sonuçlarına bakınca çok açık. Hedefteki, Türkiye Cumhuriyeti ve Cumhuriyetin temel nitelikleriydi.

Sonuç öğretici: Türkiye Cumhuriyeti ve TSK, dijital kumpaslara yenildi.

4.5.4.3. Boşaltılan Kadrolara Cemaatçiler Yerleştirilerek Darbe Yapabilecek Güce Kavuşmaları Sağlandı

Kumpas mağduru Hava Kuvvetleri Komutanlığı emekli savcısı Albay Ahmet Zeki Üçok'un hazırladığı listeye göre;[9]

2011 YAŞ Kararlarıyla:

Kara Kuvvetlerinde;

Korgeneral rütbesine terfi ettirilen 5 tümgeneralden 1'i (%20),

Tümgeneral rütbesine terfi ettirilen 11 tuğgeneralden 3'ü (%27),

Tuğgeneral rütbesine terfi ettirilen 22 Albaydan 3'ü (%14),

Deniz Kuvvetlerinde;

Tuğamiralliğe terfi ettirilen 7 Albaydan 5'i (%72),

Hava Kuvvetlerinde;

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 10 Albaydan 6'sı (%60),

2012 YAŞ Kararlarıyla:

Kara Kuvvetlerinde;

Korgeneralliğe terfi ettirilen 5 tümgeneralden 2'si (%40),

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 12 Tuğgeneralden 4'ü (%33.3),

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 23 Albaydan 9'u (%39),

Deniz Kuvvetlerinde;

Tuğamiralliğe terfi ettirilen 8 Albaydan 5'i (62.5),

Hava Kuvvetlerinde;

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 3 Tuğgeneralden 1'i (%33.3)

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 9 Albaydan 5î (%56),

Jandarma Genel Komutanlığında;

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 2 Tuğgeneralden 1'i (%50),

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 4 Albaydan 2'si (%50),

2013 YAŞ Kararlarıyla:

Kara Kuvvetlerinde;

Korgeneralliğe terfi ettirilen 5 Tümgeneralden 2'si (%40),

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 11 Tuğgeneralden 3'ü (%27,3),

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 25 Albaydan 17'si (%68),

Deniz Kuvvetlerinde;

[9] Ahmet Zeki Üçok, Tek Başına Hakikat Peşinde Koşanlar Yorulmazlar, Doğan Kitap, 1. Baskı Kasım 2016, İstanbul s: 163-169.

Tümamiralliğe terfi ettirilen 4 Tuğamiralden 1'i (%25),

Tuğamiralliğe terfi ettirilen 8 Albaydan 7'si (%87.5),

Hava Kuvvetlerinde;

Orgeneralliğe terfi ettirilen 1 Korgeneralin 1'i (%100),

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 4 Tuğgeneralden 2'si (%50),

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 9 Albaydan 4'ü (%45),

Jandarma Genel Komutanlığında:

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 4 Albaydan 2'si (%50),

2014 YAŞ Kararlarıyla:

Kara Kuvvetlerinde;

Orgeneralliğe terfi ettirilen 3 Korgeneralden 1'i (%33.3)

Korgeneralliğe terfi ettirilen 5 Tümgeneralden 2'si (%40),

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 11 Tuğgeneralden 5'i (%46),

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 21 Albaydan 13'ü (%62),

Deniz Kuvvetlerinde;

Tümamiralliğe terfi ettirilen 3 Tuğamiralden 2'si (%66,7),

Tuğamiralliğe terfi ettirilen 8 Albaydan 5'i (%62.5),

Hava Kuvvetlerinde;

Korgeneralliğe terfi ettirilen 2 Tümgeneralden 1'i (%50),

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 5 Tuğgeneralin tamamı (%100),

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 10 Albayın 6'sı (%60),

Jandarma Genel Komutanlığında;

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 5 Albayın 4'ü (%80),

2015 YAŞ Kararlarıyla:

Kara Kuvvetlerinde;

Korgeneralliğe terfi ettirilen 6 Tümgeneralin 2'si,

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 9 Tuğgeneralin 2'si (%23),

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 26 Albayın 22'si (%85),

Deniz Kuvvetlerinde;

Tümamiralliğe terfi ettirilen 4 Tuğamiralin 2'si (%50),

Tuğamiralliğe terfi ettirilen 7 Albayın 5'i (%72),

Hava Kuvvetlerinde;

Tümgeneralliğe terfi ettirilen 4 Tuğgeneralin tamamı (%100),

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 9 Albayın 1'i (%11),

Jandarma Genel Komutanlığında;

Tuğgeneralliğe terfi ettirilen 4 Albaydan 1'i (%25),

15 Temmuz Kontrollü Darbe Girişimine Katıldıkları (FETÖ üyesi oldukları) gerekçesiyle tutuklanmıştır.

Bu hazin tablo;

AKP ile Cemaatin dış destek alarak kurguladıkları Kumpas Davaları olmasaydı, FETÖ mensubu general ve amirallerin değil darbe yapmaya ve Gazi Meclis ile Kaçaksarayı bombalamaya kalkışmak; bunun hayalini dahi kuramayacaklarını;

Ordunun geleneksel terfi sistemi altüst edilerek Necdet Özel ve Hulusi Akar'ın Genelkurmay Başkanı olmasını sağlamanın, bu kadrolaşmada büyük rol oynadığını;

Siyasi İktidarın esas aldığı 17/25 Yolsuzluk Operasyonlarından sonra kadrolaşmanın artarak devam ettiğini;

Albaylıktan generalliğe ve amiralliğe terfilerde kadrolaşmanın yıl ilerledikçe daha da arttığını ve dolayısıyla kadrolaşmanın asıl olarak albay ve altı kadrolarda yoğunlaştığını;

Tüm bunların sorumlusunun siyasi iktidar, Necdet Özel ve Hulusi Akar olduğunu;

Açık ve net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Siyasi İktidar, bunun hesabını halka ve hukuka vermek zorundadır.

4.5.5. AKP'nin Cemaati Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Yerleştirmesi

4.5.5.1. Ecevit İktidarlarının Kamu Yönetiminde Liyakat ve Kariyere Dayalı Bürokratik Sistemin Hukuksal Altyapısını Kurması

Bu Dünyadan göçmüş ve dolayısıyla kendini savunamayacak duruma düşmüş insanların ardından ileri-geri konuşmak yakışık almayacağı gibi sıfatı ve statüsü ne olursa olsun kimseyi de yüceltmez. Söylenenler ve yazılanlar söylendiği ve yazıldığıyla kalır ve sahiplerinin "ne oldukları"nı yansıtır; göçenlerin ardında bıraktığı "nasıl yaşadıkları"na ilişkin eserler/belgeler ise her durumda konuşur ve haysiyet cellâtlığına soyunan değer fukaralarının ipliğini pazara çıkarır.

Atv kanalının 18-19 Haziran 1999 ana haber bülteninde yayımlanan Fetullah Gülen kaseti üzerine gazetecilerin sorduğu soruya Başbakan Ecevit, devlette kadrolaşmak isteyen çeşitli kesimlerin bulunduğunu ve kadrolaşmayı engellemek için merkezi sınavla memur alacaklarını belirttikten sonra "*Devletimizi böyle kadrolaşmalardan kurtarmak için alınması gereken önlemler vardır. Biz 56. Hükümet döneminde çok olumlu, yapıcı adımlar attık."* cevabını vermiştir.[10]

[10] Hürriyet gazetesi, 20.6.1999 ve Star gazetesi, 20.6.1999.

Gerçekten de Ecevit Azınlık Hükümeti (56. Hükümet, 11.1.1999-28.5.1999), beş aylık kısa ömründe, devlet memuriyetine ilk defa girişi, liyakat ilkesi ile kamu hizmetlerinin gereklerine, memuriyet görevi içinde yükselmeyi ise liyakat ve kariyer ilkelerine dayandırmak için merkezi sınav sistemini getirmiştir. Böylece bir yandan kamu görevlerinde siyasi kadrolaşma hevesi içinde olan Fetullah Gülen Cemaati gibi tarikat ve cemaatlerin önüne liyakat bariyerini koyarken, diğer yandan din bezirgânı siyasal İslamcıların dünyevi çıkarlarına yem ettiği "Emaneti ehline veriniz." hadisini hayata geçirerek halkın kamu hizmetlerini ehil ellerden gerektiği şekilde alabilmesinin hukuksal alt yapısını kurmuştur.

Şubat 1999'da yürürlüğe giren Yönetmelik[11] ile devlet kamu hizmeti ve görevlerine ilk defa atanacaklar için Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından merkezi düzeyde yeterlik ve yarışma sınavı yapılması ve sınavda başarılı olanların devlet memuru kadrolarına atanması öngörülmüştür.

Nisan 1999'da ise Devlet Memurlarının Görevde Yükselme Esaslarına Dair Genel Yönetmelik [12] yürürlüğe konulmuştur. Yönetmeliğin amacı, kamu idarelerinin şef, müdür yardımcısı, müdür, şube müdürü, Başmühendis, APK uzmanı, uzman, eğitim uzmanı, çözümleyici, programcı, bilgisayar işletmeni, veri hazırlama kontrol memuru kadrolarına atanmak isteyenlerin, görevde yükselmelerini kariyer ve liyakat ilkeleri ile hizmetin gereklerine bağlayarak objektif esaslara dayandırmaktır. Bunu sağlamak için kamu idareleri, görevde yükselme suretiyle atama yapılacak kadrolara aday olanları, kıdemleri, işteki performansları ve sicil durumlarına göre seçerek en az iki, en fazla sekiz hafta süreli, içinde atama yapılacak kadronun gerektirdiği bilgiler ile Anayasa, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Devlet teşkilatı ile ilgili mevzuat, Devlet Memurları Kanunu ve ilgili mevzuat, Türkçe, dil bilgisi ve yazışma kuralları, halkla ilişkiler ve davranış kuralları konularının olduğu "görevde yükselme eğitimi" kursuna tabi tutacak, kurs sonunda yapılacak sınavda başarılı olanlar, kurumlarınca ÖSYM veya Milli Eğitim Bakanlığına yaptırılacak görevde yükselme sınavına girecek ve sınavı kazananlar doğrudan sınavını kazandıkları kadroya atanacaklardır.

Öte yandan, (merhum) Ecevit'in Başbakanlığındaki 57. Cumhuriyet Hükümeti (28.5.1999-18.11.2002 - DSP, MHP ve ANAP Koalisyonu) tarafından, Mart 2001'de Özel Yarışma Sınavıyla Girilen Meslekler İçin Yapılacak Eleme Sınavı Hakkında Yönetmelik[13] yürürlüğe konulmuştur. Yönetmelik ile kamu idarelerinin denetçilik, müfettişlik, kontrolörlük, uzmanlık, kaymakamlık, hakim-savcılık, dışişleri meslek memurluğu gibi özel yarışma sınavıyla girilen kariyer meslekler için yazılı ve sözlüden oluşan iki aşamalı sınav, üç aşamaya çıkarılmıştır. Öncelikle ÖSYM tarafından merkezi bir eleme sınavı yapılacak, eleme sınavında belirli bir puanın üzerinde not alanlar arasında yazılı sınav ve yazılıyı kazananlar arasında devamında sözlü sınav yapılacaktır.

---

[11] 2.2.1999 tarih ve 99/12377 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile yürürlüğe konulması uygun bulunan Yönetmelik, 22.2.1999 günlü ve 23670 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

[12] 15.3.1999 tarih ve 99/12647 sayılı BKK ile yürürlüğe konulması uygun bulunan Yönetmelik 18.4.1999 günlü ve 23670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

[13] 17.1.2001 tarihli ve 2001/2031 sayılı BKK ile yürürlüğe konulması uygun bulunan Yönetmelik 13.3.2001 günlü ve 24341 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Mayıs 2002'de ise Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik[14] yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin amacı, ilk defa kamu hizmeti ve görevlerine atanacakların seçimi ile kamu kurum ve kuruluşlarında özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen mesleklere atanacakların ön elemesi amacıyla yapılacak sınavların ilkeleriyle usul ve esaslarını belirlemektir. Yönetmelik ile kamu hizmeti ve görevine girmek için Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) sınavı öngörülmüş; sınavın ÖSYM'ye yaptırılması kurallaştırılmış; özel yarışma sınavıyla girilen meslekler (A) grubu, diğerleri (B) Grubu şeklinde ikiye ayrılmış; sınavlara ilişkin önceki yönetmelikler yürürlükten kaldırılmıştır.

Bunlarla yetinilmemiş, Ağustos 2002'de yürürlüğe giren Yönetmelik değişikliğiyle kamu kurum ve kuruluşlarına daimi işçi olarak alınacaklar, Türkiye İş Kurumu koordinatörlüğünde ÖSYM tarafından yapılacak merkezi sınavda başarılı olma şartına bağlanmıştır[15].

4.5.5.2. AKP'nin Kamu Yönetiminde İdeolojik Kadrolaşmanın Yasal Altyapısını Kurması ve Bürokraside AKP Tahribatı

4.5.5.2.1. Görevde Yükselme Yönetmeliğinde Yapılan AKP Tahribatı

Devlet Memurlarının Görevde Yükselme Esaslarına Dair Genel Yönetmelikte;

21.9.2004 tarihli ve 2004/8246 sayılı BKK ile yapılan değişiklikle, istisnai memurluklar, Yönetmeliğin kapsamı dışına çıkarılmıştır. Böylece 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59. maddesine göre, örneğin, herhangi bir belediyenin özel kalem müdürlüğüne KPSS sınavına girmeden doğrudan atanan torpilli kişimiz, bu görevden alındığında memur kadrosuna atanacak iken, yapılan değişiklikle "görevde yükselme sınavı"na girmeden doğrudan belediye emlak müdürlüğü veya imar müdürlüğü ya da gelir müdürlüğü kadrosuna atanabilir hale gelmiştir.

4.1.2006 tarihli ve 2006/9923 sayılı BKK ile yapılan değişiklikle, (a) Anayasa Mahkemesi Başkanlığında 657 sayılı Kanuna tabi tüm idari kadrolar; (b) Adalet Bakanlığında icra müdürü ve müdür yardımcısı kadroları; (c) Sosyal Güvenlik Kurumunda sosyal güvenlik merkezi müdürü, Spor Genel Müdürlüğünde gençlik merkezi müdürü, Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünde yurt müdürü kadroları;[16] (d) başmüdür, işletme, müessese, fabrika, kombine ve meydan müdürlükleri, taşra teşkilatı bölge ve il müdürleri ile doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşlarının müdür kadroları ve bunların yardımcıları, ilçe müdürü, ilçe idare şube başkanı ve aynı düzeydeki diğer

[14] 18.3.2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı BKK ile yürürlüğe konulması uygun bulunan Yönetmelik 3.5.2002 günlü ve 24744 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
[15] 4.6.2002 tarihli ve 2002/4613 sayılı BKK ile yürürlüğe konulması uygun bulunan Yönetmelik değişikliği 29.8.2002 günlü ve 24861 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
[16] (c)'de belirtilen kadroların Yönetmelik kapsamından çıkarılması hakkında Danıştay 5. Dairesi 2.10.2012 günlü ve E.2012/4736 sayılı kararıyla yürütmeyi durdurma; Danıştay 16. Dairesi ise 15.12.2015 günlü ve K.2015/8241 sayılı kararıyla iptal kararı vermiştir.

kadrolar Yönetmelik kapsamından çıkarılarak bu kadrolara görevde yükselme sınavına tabi olmadan atama yapma imkânı getirilmiştir.

30.7.2012 tarihli ve 2012/3541 sayılı BKK ile APK uzmanları, Yönetmeliğin kapsamı dışına çıkarılarak bu kadroya sınavsız atamanın önü açılmıştır.

30.7.2012 tarihli ve 2013/4957 sayılı BKK ile hukuk müşaviri kadro ve pozisyonları Yönetmeliğin kapsamı dışına çıkarılmıştır.

6.5.2013 tarihli ve 2013/4957 sayılı BKK ile (a) Anayasa, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, halkla ilişkiler ve davranış kuralları gibi eğitim konuları, AKP'nin Vahhabi Suudi Rejimi orijinli ideolojisiyle bağdaşmamış olacak ki "görevde yükselme eğitimi" ve eğitim sonunda yapılan eleme sınavı yürürlükten kaldırılmış; (b) eleme sınavı kaldırılırken yazılı sınavdan sonra adayların değerlendirilmesinde hiçbir nesnelliği olmayan mülakat şartı getirilmiş ve mülakata atama yapılacak kadronun beş katına kadar adayın çağırılması kurallaştırılmış; (c) görevde yükselme suretiyle atanacaklarda en az iki yıl ilgili kurumda çalışmış olma şartı yürürlükten kaldırılmıştır.[17]

30.6.2014 tarihli ve 2014/6579 sayılı BKK ile yazılı sınavda başarılı sayılma için 70 olan puan barajı, 60 puana düşürülmüştür.

17.10.2016 tarihli ve 2013/4957 sayılı BKK ile unvan değişikliğinde yazılı sınav zorunluluğu yürürlükten kaldırılmış; böylece örneğin genel idare hizmetleri sınıfından, emniyet hizmetleri sınıfına veya din hizmetleri sınıfından, milli istihbarat hizmetleri sınıfına sınavsız geçişin yolu açılmıştır.

Bu değişikliklerle görevde yükselme sınavının kapsamı dışına çıkarılan kadrolar yanında, kapsam içindeki kadrolar için de sınav yapmanın hiçbir önemi ve hukuksal değeri kalmamıştır. Çünkü, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünde veya Hazine Müsteşarlığında ya da Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğünde veyahut da herhangi bir kamu idaresinde, örneğin, açık bulunan 3 şube müdürlüğü kadrosu için yazılı sınava katılabilecek toplam şef sayısı –bir kişi aynı anda birden fazla şube müdürlüğü sınavına giremediğinden- zaten 15'ten fazla olamayacaktır. "Görevde yükselme eğitimi" ve sonunda yapılan eleme sınavı ortadan kaldırıldığı ve yazılı sınav baraj notu da 60'a düşürüldüğü için yazılı sınava girenlerin tamamının sınavı kazanacağı açıktır. Bu durumda da 3 şube müdürlüğü kadrosu için 15 şef arasında hiçbir nesnelliği olmayan mülakatı doğrudan yapmak ve atanmak istenen 3 kişiye tam veya tama yakın mülakat puanları vererek kazanmalarını sağlamak ile aynı kişilere yazılı sınav sonrasında tam veya tama yakın mülakat puanları vererek kazanmalarını sağlamak arasında hiçbir farkın kalmayacağı gün gibi aşikardır. AKP iktidarında görevde yükselme sınavı, siyasi kadrolaşmayı perdeleme dışında hiçbir işlevi olmayan, bürokratik bir prosedür haline getirilmiştir.

AKP İktidarlarında devlet kadroları tarikat ve cemaatler arasında paylaştırıldığı ve tarikat ve cemaat bağlantısı olmayanlara tüm kapıların kapatıldığı göz önüne alındığında, Fetullah Gülen Cemaati ile diğer tarikat ve cemaatlerin devleti ele geçirmelerini sağlamak için AKP İktidarlarının hukuksal kanalları nasıl ve ne şekilde açtığı gerçeği tüm çıplaklığıyla ortaya çıkmaktadır.

[17] Danıştay 5. Dairesi 6.3.2014 günlü ve E.2013/7955 sayılı kararıyla (c)'nin yürütmesini durdurmuştur.

4.5.5.3. Kariyer Mesleklerde Yapılan AKP Tahribatı

Fetullah Gülen Cemaati yanında diğer tarikat ve cemaatlerin ve bir tür tarikat ve cemaatler koalisyonu olan AKP İktidarlarının temel hedefi, devletin emniyet, askeriye, mülkiye ve adliye ile kamu idarelerinin üst yönetim, denetim ve uzmanlık kadrolarını ele geçirerek Türkiye Cumhuriyetini kuruluş felsefesinden ve Anayasal niteliklerinden koparmıştır.

4.5.5.3.1. Hakim ve Savcı Sınavları

Hakim ve savcı adaylığı sınavları hakkında, 1983'de yürürlüğe giren 2802 sayılı Hakim ve Savcılar Kanununda bir düzenleme yapılmamış, konunun yönetmelikle düzenlenmesi kuralı benimsenmişti. Adli ve İdari Yargıda Hakim ve Savcı Adaylığı Yazılı Sınav, Mülakat ve Atama Yönetmeliğinin[18] 21. maddesinde, yazılı sınavda yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan alanların mülakata çağırılacağı ve mülakatta başarılı olanların atanacağı kurallaştırılmıştı.

Bu kural AKP iktidarlarına kadar bir sorun yaratmadı. Çünkü, yazılı sınavda yetmiş puanın üzerinde not alanlar, aşağı yukarı atama yapılacak kadroya karşılık geliyor ya da en fazla yüzde elli fazlası oluyordu. Ancak, iktidara AKP'nin gelmesiyle birlikte yetmiş puanın üzerinde not alanlar birden atama yapılacak kadronun dört-beş kat fazlasına çıkmaya başladı. Örneğin, 100 kadro için 15.10.2006 tarihinde yapılan idari yargı hakim adaylığı yazılı sınavında 482 kişi yetmiş puanın üzerinde not aldı. Bunun temelinde ise adayların yüksek başarısı değil, eğitim kurumlarının yeterliliği sınıf içinde ölçmek için kullandıkları "standart sapma" yöntemini, AKP iktidarının bir yarışma ve yeterlilik sınavı olan hakim savcılık sınavına taşıma kurnazlığı yatmıştı. Artık adaylar aldıkları ham puanlara göre değerlendirilmiyor; en yüksek ham puan alana yüz tam not, en az ham puan alana sıfır not verilerek, adayların ham puanları, belirlenen bir sapma oranında standart sapma yöntemiyle yeniden belirleniyordu. Bu da doğal olarak yetmiş puandan fazla not alan adayların, bir anda atama yapılacak kadronun dört-beş katına fırlamasıyla sonuçlanıyordu.

İkinci sorun mülakat komisyonlarının kazanmasını istemedikleri adaylara mülakatlarda ilginç sorular sormasıyla baş gösterdi. Medyaya da yansıdığı üzere, yazılı sınavı kazananlardan bazılarına mülakat komisyonları, "Van'daki Nemrut Dağı'nın oluşumu nasıldır?", "Gılgamış Destanında adı geçen illerimiz hangileridir?, "Bilgisayarlarda kaç çeşit virüs vardır?", "Laptop bilgisayarların batarya çeşitleri nelerdir?", "Tokat ilinin yetiştirdiği önemli şahsiyetler kimlerdir?" , "Pritzker Mimarlık Ödülü'nü kazanan ilk kadın mimar kimdir?", "Elma fidanlarının dikim aralığı ne olmalıdır?" gibi hakim-savcılık mesleğiyle ilgisi olmayan ve genel kültürle de bağlantısı kurulamayan sorular sormaya başlamışlardı.

Açılan bir davanın Danıştay İDDK'na taşınmasıyla birlikte İDDK, 29.03.2007 günlü 234 YD sayılı kararıyla, mülakata çağırılma oranının liyakat ve başarı ölçüsünde belirlenmesi gerektiği, sınavın yetmiş puanı aşan herkesin mülakata çağırılacağı bir yeterlik sınavı değil, Yasa'da düzenlendiği üzere yarışma sınavı olduğu, mülakata çağırılacak kişi sayısının yazılı sınavın nesnel sonuçlarını ortadan kaldırmayacak oranda olması gerekeceği, bu nedenlerle

[18] Yönetmelik 9.9.1991 tarihli ve 20986 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

yetmiş puanı aşmak koşuluyla ancak sınırlı sayıda ve başarılı adayların mülakata çağırılması gerektiği gerekçesiyle Yönetmeliğin 21. maddesinin yürütmesini durdurdu.

Bu karar üzerine Adalet Bakanlığı'nın yapmak zorunda kaldığı değişiklikle Yönetmeliğin 21. maddesi, "Yazılı sınavda yüz tam puan üzerinden asgari yetmiş puanın altına düşülmemek kaydıyla en yüksek puan alandan başlamak üzere, sınav ilanında belirtilen kadro sayısının %50 fazlası mülakata çağırılır." şeklinde değiştirildi.[19]

AKP'nin 22 Temmuz 2007 seçimlerinde %46,58 oy alarak iktidara yerleşmesi sonrasında ise ilk yaptığı, Aralık 2007'de Hakimler ve Savcılar Kanununda yapılan değişiklikle, mülakata çağrılacak aday sayısını, atama yapılacak kadronun %50 fazlasından, bir katı fazlasına çıkarmak oldu.[20] Ayrıca, mülakatta %50 ağırlığı bulunan "Alan Bilgisi" mülakat konuları arasından çıkarıldı ve hakimlik ve savcılık mesleğinin gerekleriyle ilgisi kurulamayan ve mülakat komisyonları tarafından ölçülebilirliği de bulunmayan kayırmacılığa sonuna kadar açık bir mülakat sistemi getirildi. Mülakata çağrılacak aday sayısının, atama yapılacak kadronun %50 fazlasından bir katı fazlasına çıkarılması, mülakatlarda adaylara hakim ve savcılık mesleğiyle ilgisi bulunmayan ve genel kültür seviyesinin ölçülmesiyle de bağdaştırılamayan abuk-sabuk sorular sorulmasının daha da yoğunlaşmasına yol açtı.

Danıştay, mülakatlara yazılı sınavın nesnel sonuçlarını ortadan kaldıracak miktarlarda aday çağırılması, mülakatlarda adaylara mesleğin gerekleriyle ilgisi bulunmayan sorular sorulması, adaylara sorulacak soruların ve cevaplarının mülakat komisyonlarınca önceden hazırlanmaması, yargısal denetimin yapılabilmesi için adaylara sorulan soruların, adayların verdiği yanıtların ve komisyonun verdiği notların tutanağa bağlanmaması, mülakatın sesli ve görüntülü kayıt yapılmak suretiyle gerçekleştirilmemesi ve nihayetinde adayların mülakatlarda neden başarısız olduklarını ortaya koyacak nesnel kanıtların idarelerce ortaya konulamaması nedenleriyle hakim ve savcılık yanında kaymakamlık ve Sayıştay denetçiliği sınavlarının da yürütmesinin durdurulmasına ve iptaline karar vermeye başladı.[21] Ancak, AKP İktidarı yargı kararlarının gereğini yerine getirmek yerine daha üst hukuk normu olan yasal düzenlemelerle yargı kararlarını etkisiz kılma yolunu seçti.

12 Eylül 2010 Anayasa referandumu, Türkiye tarihinde her açıdan bir dönüm noktalarından bir tanesidir. Referandum sonrasında yüksek yargı AKP ve cemaat tarafından şekillendirilmesi sürecinin yolu açılmıştır. Devlet olan AKP iktidarı, Ağustos 2011'de hakim ve savcılık mesleğinde mülakata çağırılacak aday sayısını bir katı fazlasından iki katı fazlasına çıkardı ve böylece bir hakim-

[19] Yönetmelik değişikliği 12.06.2007 tarihli ve 26550 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

[20] 1.12.2007 tarihli ve 5720 sayılı Kanunun 3. Maddesiyle 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 9. maddesinde yapılan değişiklik 4.12.2007 tarihli ve 26720 sayılı resmi gazetede yayımlanmıştır.

[21] Danıştay 12. Dairesinin E.2007/6700; Danıştay 12. Dairesinin E.2008/1780; Danıştay İDDK'nun YD İtiraz No 2008/774; Danıştay 12. DairesininE.2009/1043 sayılı kararları.

savcı kadrosu için üç aday arasında yapılan mülakatla hakim ve savcı atamaya başladı[22].

4.5.5.3.2. Avukatlıktan Hakim Savcılığa Geçiş

1983 yılında yürürlüğe giren 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunun 39. maddesinin ikinci fıkrası, mesleklerinde en az beş yıldan beri çalışan ve bilimsel güç ve ahlaki metanetleriyle tanınan avukatların, avukatlıkta geçen sürelerinin üçte ikisi meslekte geçmiş sayılmak şartıyla ve HSYK kararıyla hakim ve savcılığa atanabileceğini öngörüyordu. Avukatlıktan hakim savcılığa doğrudan geçiş olanağı sağlayan madde, uygulamayı HSYK'ya verdiği ve HSYK'da böylesine şaibeye açık atamayı kullanmaktan çekindiği için maddenin uygulama olanağı bulunamamıştı. Madde hükmü, Mart 1995'de 4087 sayılı Kanunla değiştirilerek[23], mesleklerinde üç yıldan beri çalışan ve 40 yaşını tamamlamamış bulunan avukatların Adalet Bakanlığınca yapılacak yazılı ve devamında HSYK tarafından yapılacak sözlü sınavla avukatlıkta geçen sürelerin tamamı meslekte geçmiş sayılmak koşuluyla hakim ve savcılıklara atanması öngörüldü. Anayasa Mahkemesi avukatlara tanınan bu ayrıcalığı, Anayasanın 10. maddesindeki eşitlik ilkesi ile mahkemelerin bağımsızlığı, hakim teminatı ve yargı kararlarının bağlayıcılığına aykırı bularak iptal etti.[24]

1995'den 2005'e kadar avukatlıktan hakim ve savcılığa geçiş olmadı. AKP İktidarının böylesine istismara açık bir alanı boş bırakması beklenemezdi. Nitekim, Aralık 2005'de 5435 sayılı Kanunla 2802 sayılı Kanunun 9. maddesinde değişikliğe gidilerek, *"Her yıl alınacak aday sayısı, avukatlık mesleğinden alınacaklarla birlikte Türkiye Adalet Akademisinin görüşü alınmak suretiyle, kadro ve ihtiyaç durumuna göre Adalet Bakanlığınca tespit edilir."* kuralı getirildi.[25] Devamında, Aralık 2007'de 5720 sayılı Kanunla avukatlıktan alınacaklar için avukatlık mesleğinde en az beş yıl çalışmış olma, sınavın yapılacağı tarihte 35 yaşını aşmamış olma ve kendi aralarında yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarılı olma şartları getirildi. Avukatlıktan hakim savcılığa geçişteki 35 yaş sınırı, Ağustos 2011'de 650 sayılı KHK ile 45 yaşa çıkarıldı[26]; avukatlıkta fiilen beş yıl çalışmış olma şartı ise Aralık 2014'de 6572 sayılı Kanunla üç yıla indirildi.[27]

Böylece hakim ve savcılık mesleğine girişte ikili bir yapı oluşturuldu. Hukuk fakültelerini bitirdikten sonra girdikleri hakim ve savcılık sınavlarını kazanamayanlar, stajla birlikte üç yılı avukatlıkta geçirdikten sonra, göstermelik bir sınavla hakim ve savcılık mesleğine atanmanın yanında, yargıda yüksek mahkeme üyeliklerine seçilme çağına gelmiş ve bu süre içinde iktidar partisinde yöneticilik dahil her kademede görev avukatları, 45 yaşında hakim ve savcı

---

[22] 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 9/A maddesini değiştiren 8.8.2011 tarihli ve 650 sayılı KHK, 26.8.2011 tarihli ve 28037 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
[23] 9.3.1995 tarihli ve 4087 sayılı Kanun, 21.3.1995 tarihli ve 22234 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
[24] Anayasa Mahkemesinin 14.12.1995 günlü ve E.1995/19, K.1995/65 sayılı kararı.
[25] 22.12.2005 tarihli ve 5435 sayılı Kanun, 24.12.2005 tarihli ve 26033 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
[26] 8.8.2011 tarihli ve 650 sayılı KHK 28.8.2011 tarih ve 28037 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
[27] 2.12.2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanun 12.12.2014 tarihli ve 29203 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

yapıldılar. Siyasi iktidarın emrine giren ve hukuktan uzak, her türlü siyasi karara imza atan yargıçlar genellikle bu sınıftan seçiliyor.

Avukatlık mesleğinden adli yargı hakim ve savcılığına 2011'de birinci dönemle (27.09.2011) 304; 2012'de ikinci dönemle (15.8.2012) 283; 2014'de (29.01.2014 üçüncü dönemle 345 ve 26.09.2014 dördüncü dönemle 375 olmak üzere) toplam 720; 2016'da (19.08.2016 beşinci dönemle 219 ve 12.10.2016 altıncı dönemle 584 olmak üzere) toplam 803 kişi atadı. Böylece 2011-2016 arasındaki 5 yıl içinde avukatlık mesleğinden adli yargı hakim ve savcılığına atananların sayısı 2 bin 110 kişiye ulaştı.

Avukatlık mesleğinden idari yargı hakimliğine ise 2014'de birinci dönemle (29.01.2014) 148; 2016'da (19.08.2016 ikinci dönemle 245 ve 12.10.2016 üçüncü dönemle 286 olmak üzere) toplam 531 kişi atanarak, 2014-2016 arasında 679 kişiyi atanmış oldu.

Avukatlıktan hakim ve savcılığa atanan bu kişilerin kimlerden oluştuğu ve akıbetlerinin ne olduğu ileride ortaya konacaktır.

4.5.5.3.3. Kaymakamlık

AKP iktidarları tüm sözlü sınavları olduğu gibi Kaymakam Adaylığı sözlü sınavını da ideolojik kadrolaşmanın fırsatı haline getirmiş; Devlet kadrolarını, hiçbir kural tanımadan ölçüsüz bir şekilde tarikat ve cemaatler arasında paylaştırma sürecinde yapılan haksızlık, hukuksuzluk ve adaletsizlikler, AKP'ye oy veren, hatta AKP teşkilatlarında görevli olan kişilerin çocuklarını mağdur etmeye kadar taşınmıştı. Danıştay 12. Dairesi'nin 2008 yılında yapılan kaymakam adaylığı sınavının dayanağını oluşturan Kaymakam Adayları Yönetmeliğinin yürütmesini durdurması ve Danıştay İDDK'nun yürütmeyi durdurma kararını onaması üzerine[28], AKP İktidarı, Danıştay kararını geçersiz kılmak için yasal düzenleme yapma yoluna gitti. Haziran 2009'da 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununa eklenen (2/A) maddesiyle,[29] yüz tam puan üzerinden yetmiş puanın altına düşülmemek kaydıyla kaymakam adaylığı yazılı sınav ilanında belirtilen kadronun dört katı adayın mülakata çağrılacağı, mülakatta adaylara sorulan soruların ve adayların verdiği yanıtların sesli ve görüntülü kaydının tutulmayacağı belirtilmiş ve yazılı sınavın nesnel sonuçlarını bütünüyle ortadan kaldıracak kayırmacılığa sonuna kadar açık bir mülakat sistemi getirildi.

4.5.5.3.4. Sayıştay Denetçiliği

Sayıştay denetçiliğinde tarikat ve cemaatlerin kadrolaşması Vecdi Gönül'ün Sayıştay Başkanlığı'na seçildiği 1991 yılına kadar uzanıyordu. AKP İktidarında ise kadrolaşma açıktan yapılır hale geldi. Sayıştay Başkanlığı tarafından 02-06 Şubat 2009 tarihleri arasında yapılan sözlü sınavda başarısız sayılan bir adayın açtığı dava üzerine Danıştay 12. Dairesi, yargısal denetimin yapılabilmesi için adaylara sorulan soruların, adayların verdiği yanıtların ve sözlü komisyonunun adaylara verdiği puanların tutanağa bağlanmaması ve sınavın sözlü ve görüntülü

[28] Danıştay 12. Dairesinin 03.07.2008 günlü ve E.2008/1780 sayılı kararı ve bu karara yapılan itiraz üzerine Danıştay İDDK'nun YD İtiraz No. 2008/774 sayılı kararı

[29] 9.6.1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununu değiştiren 25.6.2009 tarihli ve 5917 sayılı Kanun, 10.07.2009 tarihli ve 27284 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

kayıt yapılmak suretiyle gerçekleştirilmemesi gerekçeleriyle sözlü sınavın ve sözlü sınava dayalı olarak yapılan atama işlemlerinin yürütmesini durdurdu.[30] AKP İktidarı ise bunu bir fırsat olarak gördü ve cevabını 19.11.2009 tarihli ve 5924 sayılı Kanunla Sayıştay sözlü sınavını mülakata çevirmekle verdi. Buna göre, adayların bilgisini ve liyakatını ortaya çıkaracak sözlü sınavı yerine, kişisel özelliklerini ortaya çıkarmaya yarayacak mülakat yapılacak, mülakata yazılı sınavda en az 70 puan almak şartıyla atama yapılacak kadronun üç katı aday çağırılacak ve mülakatla ilgili sözlü veya görüntülü herhangi bir kayıt tutulmayacaktı.

4.5.5.3.5. Diğer Kariyer Meslekler (Müfettişlik, Denetçilik, Uzmanlık Vb.)

2010 referandumu sonrasında AKP İktidarı, devlet olduğundan kamu bürokrasisinde geçmişin tüm izlerini silmek ve bürokrasiyi hallaç pamuğu gibi atarak her alanda kadrolaşmak için Parlamentonun da açık olduğu bir dönemde, Kanun Hükmünde Kararname (KHK) çıkarmak amacıyla Nisan 2011'de bir "Yetki Kanunu" çıkardı.[31] Bu yetki kanununa dayanarak da ardı ardına tam 35 tane KHK yasalaştırdı.

Yürürlüğe sokulan 35 KHK ile bakanlıklar ve bağlı kuruluşlarındaki asıl görevi yolsuzluk ve usulsüzlükleri incelemek ve soruşturmak olan teftiş kurulları kapatıldı; yerlerine kamu idarelerine asıl olarak rehberlik hizmeti vermek üzere denetim ve rehberlik başkanlıkları kuruldu. Buralarda istihdam edilecek müfettiş ve denetçilerin sınavlarının ise yönetmeliklerinde düzenlenmesi kurallaştırıldı.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Yönetmeliğinin[32] 23. maddesine göre, sözlüye yazılı sınavda en az 70 puan almak koşuluyla atama yapılacak kadronun dört katı aday çağrılacak ve sözlüde sesli veya görüntülü kayıt yapılmayacaktır. 6223 sayılı Yetki Kanununa göre çıkarılan KHK'ler ile düzenlenen bakanlıklar ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarına ilişkin çıkarılan yönetmeliklerde müfettiş/denetçi yardımcılığı sınavlarında, sözlüye/mülakata çağrılacak aday sayısı, yazılı sınavda 70 puan almak koşuluyla atama yapılacak kadro sayısının dört katından az olanı yok. Bilim Sanayi ve Teknoloji Müfettiş yardımcılığında sözlüye çağrılacak aday sayısı, yazılı sınavda 70 puan almak koşuluyla atama yapılacak kadronun beş katı. Bazı müfettişliklerde/denetçiliklerde ise sadece yazılı sınavdan yetmiş almak koşulu var ki, buna göre yetmiş puan alanlar atama yapılacak kadronun örneğin on katı ise tamamı sözlüye/mülakata çağırılacaklar.

Uzmanlıklar ise 666 sayılı KHK'de düzenlendi. 35 adet KHK'dan biri olan 666 sayılı KHK'nın 3. Maddesiyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ek 41. madde eklendi. Maddeye göre, Başbakanlık dahil tüm bakanlık, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarına ait uzman yardımcılıklarının[33] giriş sınavları, KPSS

[30] Danıştay 12. Dairesinin 07.07.2009 günlü ve E.2009/1043 sayılı kararı.
[31] 06.04.2011 tarihli ve 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Yetki Kanunu, 03.05.2011 tarihli ve 27923 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir.
[32] 18.08.2012 tarihli ve 28388 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
[33] Başbakanlık, Adalet, Milli Savunma, YÖK, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Vakıf, Tapu Kadastro, Devlet Personel Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi, Sigorta Denetleme, Marka, Patent,

sonuçlarına göre, yazılı ve sözlü veya sadece sözlü sınavdan oluşacak, sınav yazılı ve sözlü yapılacaksa yazılıya çağrılacak aday sayısı atama yapılacak kadronun yirmi katından, sadece sözlü yapılacak ise dört katından fazla olmayacak; yazılı sınav sonucunda yetmiş puandan az olmamak üzere atama yapılacak kadronun dört katına kadar aday sözlüye çağrılacak ve sözlü sınavda sesli veya görsel hiçbir kayıt yapılmayacaktır.

Hakim ve Savcı, Sayıştay Denetçisi, Kaymakam, Müfettiş, Denetçi ve Uzman yardımcılıklarının tamamının mülakatının/sözlüsünün ise aşağıdaki kriterlere göre yapılması öngörülmüştür.

Mülakatta/sözlüde, adayın;

Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,

Liyakati, temsil kabiliyeti, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,

Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,

Genel yetenek ve genel kültürü,

Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,

yönlerinden her biri için yirmişer puan üzerinden değerlendirilip, ayrı ayrı puan verilmek suretiyle gerçekleştirilecek ve bunun dışında mülakat/sözlü ile ilgili sesli veya görüntülü herhangi bir kayıt sistemi kullanılmayacaktır.

CHP, bu düzenlemelerin tamamını iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine taşımıştır. 2010 Referandumu sonrasının Anayasa Mahkemesi ise hiç birini iptal etmemiştir. Raporun ekinde Hakim ve Savcı adaylığı sınavında mülakata çağırılacakları atanacak kadronun bir katından iki katına çıkaran düzenlemenin iptali için CHP'nin hazırladığı dilekçenin "Gerekçe" kısmı ile Anayasa Mahkemesinin "Gerekçeli Kararına" yer verilmiştir.

4.5.5.3.6. Üst Düzey Yönetici Atamaları

Vali, büyükelçi, daimi temsilci, diyanet işleri başkanı, din işleri yüksek kurulu üyeleri bakanlar kurulu kararıyla, özetle il müdürü, bölge müdürü, başmüdür, kaymakam, vali yardımcısı, il emniyet müdürü, bakanlık müşaviri, hukuk müşaviri, bakanlık müfettişleri, genel müdür yardımcısı ve üstü görevler (genel müdür, başkan, müsteşar yardımcısı ve müsteşar) üçlü kararnameyle atanırlar ve her iki tür atamada da Cumhurbaşkanının onayı gerekir. AKP iktidarı, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i, "Bürokrat atamalarını veto ediyor, Hükümetimizin başarısını engelliyor." şeklinde eleştiri yağmuruna tutmuştu. "Memurlar net" isimli internet sitesinin 30 Mart 2007 tarihli haberine

---

Sosyal Güvenlik Çalışma, Yurtdışı İşçi Hizmetleri, İş Sağlığı ve Güvenliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim, Kültür ve Turizm, Yazma Eser, Ulaştırma ve Haberleşme, Havacılık ve Uzay Teknolojileri, Denizcilik, TİKA, Maliye, Devlet Gelir, Gelir, Avrupa Birliği, Hazine, Dış Ticaret, Diyanet İşleri, Din İşleri Yüksek Kurulu, Avrupa Birliği İşleri, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar, ÖSYM, TÜİK, İçişleri Bakanlığı Planlama, Çevre ve Şehircilik, Orman ve Su İşleri, Meteoroloji, Sanayi ve Teknoloji, Gümrük ve Ticaret, Gençlik ve Spor, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Aile ve Sosyal Politikalar, İnsan Hakları ve Eşitlik, Savunma Sanayi, Basın ve Enformasyon, Yüksek Kurum, Kamu Denetçiliği, Milli Eğitim, Sağlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Göç, RTÜK, Bilgi Teknolojileri ve İletişim, SPK,BDDK, KİK, Rekabet Kurumu, TAPDK, Kamu Gözetimi Kurumu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu uzman yardımcılıkları

göre, Sezer, atamalara ilişkin 194 Bakanlar Kurulu kararından 169'unu onaylamış, 22'sini iade etmiş, 3'ünü Hükümet geri çekmiş; 6 bin 150 müşterek kararnameden ise 5 bin 344'ünü onaylamış, 729'unu iade etmişti.[34] Sezer, bu kişilerin atama kararnamelerini, kişileri tanıdığından veya bunlara karşı husumeti olduğundan değil, MİT tarafından gönderilen arşiv incelemelerindeki istihbari bilgiler nedeniyle onaylamamıştı. AKP İktidarı ise Sezer'in haklarında MİT raporu olduğu için atama kararnamelerini onaylamadığı bu kişileri, aynı kadrolara vekaleten görevlendirdi. Abdullah Gül'ün 28 Ağustos 2007'de Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturmasıyla birlikte bunların tamamına yakını aynı görevlere asaleten atandılar ve 15 Temmuz 2016'dan sonra ise bunların yine tamamına yakını görevlerinden ihraç edildiler.

Kamu görevlilerinin görevlerinden, atanmalarındaki usule göre alınmaları temel bir kamu hukuku ilkesidir. 12 Eylül Cunta yönetimi dahi kamu görevlilerinin nakil ve görevden alınmalarının, atanmalarındaki usule göre yapılacağı ilkesini, 1981 yılında çıkardığı 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanun'un 2. maddesiyle, yasa kuralı haline getirmiştir. Siyasi iktidarların, zaman zaman (özelleştirme, kurumu kapatma vb) zorunluluktan sınırlı sayıdaki kişiler için, bu kurala aykırı olarak yaptıkları yasal düzenlemelerin tamamını, Anayasa Mahkemesi istisnasız iptal etmiştir. AKP Hükümeti ise 6223 sayılı Yetki Kanununa dayanarak 2011'de çıkardığı 35 adet KHK ile şube müdüründen müsteşarına varana kadar 5 binin üzerindeki yöneticiyi topluca görevlerinden almış; boşalan kadroları iktidar ortağı olduğu tarikat ve cemaatler arasında paylaştırmıştır. Görevden aldıkları arasında, görevde yükselme sınavını kazanarak "okul müdürü", "şube müdürü", "müdür" gibi görevde yükselme sınavına tabi kadrolara atanmış olanlar da yer almıştır. Bunların yerine görevde yükselme sınavına tabi olmadan atama yapılabileceğini yasalaştırmış ve sınava girmemiş ya da girse de kazanamamış olanları bu görevlere atamıştır. CHP, Anayasa Mahkemesinin geçmiş kararlarını da göz önüne alarak hak, hukuk ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayan ve Anayasaya aykırı olan bu düzenlemelerin hepsi için iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine dava açmış; ancak, 2010 Referandumu sonrasının Anayasa Mahkemesi, hiç birini iptal etmemiştir.

Fetullah Gülen Cemaati ile AKP arasında koalisyon ortaklığından kavgaya varan ayrışmanın temelinde yatan nedenlerden biri de görevden almalarla boşaltılan 5 bine yakın kadronun paylaşımındaki anlaşmazlık olmuştur.

4.5.5.3.7. Kadrolaşmanın Kilometre Taşları

"17-25 Aralık Yolsuzluk Operasyonlarına kadar 'Fetullah Gülen Cemaati' veya kısaca 'Gülen Cemaati' ya da 'Hizmet Hareketi' olarak nitelendirilen ve 15 Temmuz kanlı darbe girişiminden sonra Komisyonumuzun araştırma konusunu oluşturan 'FETÖ/PDY'nin operasyonel gücünü, kamu kesiminde gerçekleştirdiği yoğun ve derin kadrolaşmadan aldığı hususunda kamuoyunda görüş birliği vardır.

Özellikle 17-25 Aralık Yolsuzluk Operasyonları sonrasında gazetelerde bu yoğun ve derin kadrolaşmanın sınav sorularını çalma ve bağlılarına servis etme usulüyle gerçekleştirildiğine ilişkin bir yayın patlaması yaşanmıştır.

[34] (www.memurlar.net/haber/69588) Erişim tarihi: 15.12.2016.

***AKŞAM Gazetesi**'nin 22 Mayıs 2016 Pazar günlü nüshasında yer alan Levent Albayrak'ın haberinde, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 ve 2011 yılları "Kaymakam Adaylığı Sınavı", 2006, 2007 ve 2011 yılları "Sayıştay Denetçi Yardımcılığı Adaylığı Sınavı", 2007, 2008, 2009, 2010 ve 2011 yılları "Hakim ve Savcı Adaylarını Seçme Sınavı" ve 2008 yılı "Avukatlar için Adli Yargı Hakim ve Savcı Adaylarını Seçme Sınavı" ile 2008 yılı "İdari Yargı Hakim Adaylarını Seçme Sınavı", 2006 ve 2007 yılları "Kamu Yönetimi Alanında Yüksek Lisans Programına Alınacak Aday seçme sınavı", 2007 ve 2008 yılları "Ziraat Bankası Teftiş Kurulu Müfettiş Yardımcılığı Sınavı", 2007, 2008, 2010 ve 2011 yılları "İcra Müdür ve İcra Müdür Yardımcılarını Seçme Sınavı", 2008 ve 2010 yılları "KPSS Lisans Seçme Sınavı" ile 2009 yılı "KPSS (Öğretmenlik) Sınavı", 2009 yılı "Kamu İhale Uzman Yardımcılığı Giriş Sınavı", 2009 ve 2010 yılları "Maliye Bakanlığı İç Denetçi Aday Belirleme Sınavı" ile 2010 yılı "Maliye Bakanlığı Mali Hizmetler Uzman Yardımcılığı Özel Yarışma Sınavı", 2011 yılı "Anayasa Mahkemesi Raportör Yardımcısı Seçme Sınavı" sorularının çalındığına;*

***HABER 10** isimli internet sitesinin 15.02.2016 tarihli haberinde, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2014 yılından bu yana toplam 19 sınavla ilgili soru çalma ve manipülasyon yaptıkları tespit edilen 4 bin 521 FETÖ mensubu hakkında işlem yaptığı; Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturmalar kapsamında, 2010 yılı KPSS ve KPSS Genel Yetenek Genel Kültür Sınavı'nda soru hırsızlığıyla ilgili 3 bin 184 kişi, 2012 yılı Adli Yargı Hakim ve Savcılık Sınavı sorularını sızdıran 67, 2009 yılı Polis Koleji Sınav sorularını çalan ve bu kapsamda sınava giren 907, 2012 Polis Akademisi Sınavı'nda örgüt adına soruları çalan 363 kişi hakkında yasal işlem yapıldığı; Yine 2011 yılı Adalet Bakanlığı Yazı İşleri Müdürlüğü Sınavı, 2012 Astsubaylık Sınavı, 2010 yılı Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Yardımcılığı Sınavı'nda soruların FETÖ'nün eğitim imamları tarafından sınav öncesinde elde edildiği ve sınava sokulan örgüt mensuplarına tek tek ezberletildiğinin saptandığına;*

***AKİT Gazetesinin** 20 Ekim 2016 tarihli nüshasında, Paralel yapının 2004 yılından bu yana ÖSYM tarafından yapılan bütün sınavların sorularını çaldığının ortaya çıktığına;*

***SABAH Gazetesinin** 11.11.2015 tarihli nüshasında, ÖSYM'nin yaptığı yabancı dil sınavlarından Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (YDS), Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı (ÜDS) ve Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (KPDS)'nda düşük puan alarak defalarca başarısız olan kişilerin, İngiltere tarafından Zirve, Turgut Özal, Mevlana, Melikşah ve İpek Üniversitelerinde yapılan "Uluslararası İngilizce Dil Yeterlilik Sınavı (IELTS)" sorularını çalarak yüksek puanlar aldıkları, çalınan sorular sayesinde 1565 kişinin denklik aldığı, bunlardan 336'sının eş, kardeş ve akraba oldukları, denklik alanlardan 360 kişinin tıp fakültelerine araştırma görevlisi olarak atandığına;*

***Yeni Şafak Gazetesinin** 28 Mart 2016 tarihli nüshasında FETÖ'nün 2013 yılı "Askeri Lise Sınavı" sorularını çaldığına ilişkin itirafların savcılık dosyasına girdiğine;*

***Zaman Gazetesinin** 18 Nisan 2016 tarihli nüshasında yer alan Kenan Kıran'ın haberinde, FETÖ/PDY'nin 2012 yılında gerçekleşen Askeri Lise Sınavı'nın Türkçe, Sosyal Bilimler, Matematik ve Fen Bilimleri ile 2013 yılında gerçekleşen Askeri Lise Sınavı'nın Türkçe ve Matematik sorularını çaldığının tespit edildiğine;*

İlişkin haberler yer almıştır.

Öte yandan, geçmişi itibariyle FETÖ/PDY'yi en iyi bilmesi gerekenlerden biri olan STAR Gazetesi yazarı Hüseyin Gülerce Komisyonumuzun 26 Ekim 2016 Çarşamba günü yapılan oturumunda, 'Bu FETÖ denilen örgüt 3 ayak üzerinde duruyor, birisi taban. ***Tabanı çözmenin yolu sınav yolsuzluklarının üzerine gitmektir*** *çünkü bu millet kul hakkı üzerinde çok hassas.* ***İşinizi gücünüzü bırakın, bu sınav yolsuzluklarını belgeleriyle ortaya çıkarabiliyorsanız millet diyecek ki: Ya, bunlar kul hakkı yemiş.*** *Kelepçeli elini kaldırıyordu Kul hakkı yemedik' diye, şimdi çıktı ki artık bunlar kul hakkı ne demek yani, her şeyi yemişler bitirmişler.' ifadelerini kullanmış; STAR Gazetesinin 3 Kasım 2016 tarihli nüshasındaki köşe yazısında, 'Yine vicdanı en çok sızlayanlar anneler. Onlardan biri bir bayan hâkim, savcılıkta yürek burkan şu itirafta bulunuyor: 'Bebeğimi emzirdiğim sütüme haram karıştığı için bunalıma girdim. Günahımı dünyada çekmek istiyorum. Bu nedenle itiraf ediyorum...' Sınavdan önce soruların kendilerine bir kitapçık halinde nasıl verildiğini, bir saat içinde ezberlemeleri istenip kitapçığın alındığını ve Kur'an üzerine nasıl yemin ettiklerini itiraf ediyor. Öyle ki, 'abla'ları, 'Hocaefendi bile gelse, 'soruları önceden mi aldınız?' diye sorsa 'almadık' diyeceksiniz...' diyor. Bana anlatılanlara göre kul hakkı yedikleri, haksız maaş aldıkları için gerçekten pişman olanlar, psikolojik rahatsızlıktan dolayı hap kullandıklarını söylüyor.' bilgilerine yer vermiştir.*

Komisyonumuzun kuruluş amacı, FETÖ/PDY'nin 15 Temmuz Darbe Girişimi ile örgütsel faaliyetlerini tüm yönleriyle araştırmak ve nihayetinde alınması gereken önlemleri belirlemektir.

Örgüt'ün örgütsel faaliyetlerinden en önemlisini ve kamudaki kadrolaşmasının temelini sınav yolsuzluklarının oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda, 15 Temmuz Darbe Girişiminden sonra yürürlüğe giren Olağanüstü Hal KHK'lerine dayalı olarak FETÖ/PDY'ye aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olduğu gerekçesiyle kamu kurum ve kuruluşlarında açığa alınan veya görevinden ihraç edilen kamu görevlilerinin 15 Temmuz 2016 tarihi itibariyle görevleri/meslekleri, mesleğe giriş yazılı sınav tarihleri, yazılı sınav notları, yazılı sınav puanı sıralamaları, sözlü/mülakat notları, sözlü/mülakat notu sıraları ve o promosyonda sınavı kazanmış sayılan toplam aday sayısı ile idari görevlere atananların atanma tarihlerinin personel dosyalarındaki bilgilere dayalı olarak Komisyonumuzca kamu kurum ve kuruluşlarından istenerek edinilmesi;

(vii) Sınav yolsuzluklarının tüm kamu kurum ve kuruluşları itibariyle hangi tarihlerdeki hangi sınavları kapsadığının ortaya çıkarılması,

(viii) Göreve/mesleğe usulsüz sınavlarla giren ve hala görevi başında bulunan kripto FETÖ/PDY mensuplarının açığa çıkarılmasına katkı sağlayacak olması,

(ix) Kamu görevine sınav yolsuzluğuna dayalı olarak usulsüz girmiş ve dolayısıyla giriş yeterliliğini taşımadığı sonradan ortaya çıkmış kişilerin görevlerinden ihracı hukukun gereği olduğundan, "aidiyeti, iltisakı veya irtibatı" gibi kişiye ve zamanın ruhuna göre değişebilen yoruma açık gerekçelerle ihraç edilenlerin sonradan iç ve dış hukuk yolları veya siyasi mülahazalarla göreve dönme ihtimallerini bütünüyle ortadan kaldıracak olması,

(x) Sözlü/mülakat sınavı heyetlerinde yer alan kripto FETÖ/PDY mensuplarının ortaya çıkarılmasına katkı sağlayacak olması,

(xi) Özellikle 17-25 Aralık'tan sonra idari görevlere atananların, atanmalarında yetki ve sorumluluğu bulunanların açığa çıkarılacak olması,

(xii) Bundan böyle kamu kurum ve kuruluşlarına ilk defa girişte ve görev içinde yükselişte alınması gereken önlemlerin belirlenmesi,

bakımlarından yaşamsal öneme sahiptir.

Bu itibarla, 15 Temmuz Darbe Girişiminden sonra Olağanüstü Hal KHK'lerindeki hükümler uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarında Fetullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenerek "açığa alınan" veya "görevinden ihraç edilen" kamu görevlilerinin, 15 Temmuz 2016 tarihi itibariyle görevleri/meslekleri, kamu görevine giriş yazılı sınav tarihleri, yazılı sınav notu, yazılı sınav notu sıralaması, sözlü/mülakat notu, sözlü/mülakat notu sıralaması ve o promosyonda sınavı kazanmış sayılan toplam aday/kişi sayısı ile idari görevlere atananların atandıkları görevler ile atanma tarihlerine ilişkin bilgilerin personel/özlük dosyalarına dayalı olarak Komisyonumuza bildirilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarına yazı/müzekkere yazılmasını arz ve teklif ederiz."

Yukarıdaki italik yazılı metin, CHP'li Komisyon üyelerinin, Komisyon Başkanlığı'na sınav yolsuzluklarının Komisyon tarafından araştırılması için verdikleri önergedir.

Önergeyi, Komisyonun AKP'li başkanı ne oylatmış ne de gereğini yapma konusunda herhangi bir adım atmamıştır. Cemaatin, İktidarlarında yaptığı sınav yolsuzluklarının ve sınav yolsuzluklarına dayalı olarak kamuda kadrolaştıklarının bilinmesini istemedikleri için sınav yolsuzluklarını araştırmaktan imtina etmişlerdir.

Ülkemizde genç işsizlik oranı %25'in üzerindedir ve her üç üniversite mezunundan biri işsizdir. AKP İktidarları döneminde inşaat sektörü desteklediği için sanayi sektörünün kan kaybetmesi her geçen gün artmakta, özel sektör üniversite mezunu gençlerimize istihdam olanağı yaratmakta yetersiz kalmaktadır. Kamu sektörü, üniversite mezunu gençlerimiz için tek seçenek haline gelmiştir.

Tek seçeneğin kamu sektörüyle sınırlı olması, bu alanda rekabeti artırmıştır. Memurluk, öğretmenlik ve özellikle Sayıştay denetçiliği, hakim-savcılık, kaymakamlık, müfettişlik, denetçilik, uzmanlık gibi kariyer mesleklerin sınavları için gençlerimiz üniversitelerinden mezun olduktan sonra bir yıl, iki yıl, hatta üç, dört yıl sınavlara hazırlık için yoğun bir ders çalışma programı uygulayarak öğrenciyken göstermedikleri performansı göstermek durumunda kalmakta, yüksek ücretler ödeyerek iş sınavlarına hazırlık kurslarına katılmaktadırlar. Çalışmaları sonucunda aldıkları puanları diğerleriyle karşılaştırarak ÖSYM'nin yaptığı sınavlarda yolsuzluk olduğu kanısına kapılsalar ve hatta bu yolsuzluklar gazete haberlerine konu olsa da başka seçenekleri olmadığından, üstelik para da ödeyerek yine de ÖSYM'nin yaptığı sınavlara girmek durumunda kalmaktadırlar.

ÖSYM'nin yaptığı sınavların benzerini Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, kurulduğu 1982 yılından bu yana yurt genelinde yapmaktadır. Tarihinde bir kez bir küçük ildeki bir sınav merkezinde soru kitapçıklarının çalındığı anlaşılınca sınavları yurt genelinde iptal etmekten geri durmamış, güvenirliliğinden asla ödün vermemiştir. AKP'nin İktidara gelmesiyle birlikte ÖSYM'nin yaptığı sınavlar özellikle 2007'den itibaren tartışılmaya başlanmıştır.

2007 yılı Türkiye tarihinde her açıdan bir dönüm noktasıdır. Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı seçildiği 2007'den sonra, yasama ve yürütme bütünüyle AKP'de merkezileşmiş; Cumhurbaşkanının Anayasal sistem üzerindeki gözetim ve denetim işlevi sona ermiştir.

Yukarıda açıklandığı üzere, Ecevit hükümeti 2002 yılında kamu kesimine işçi ve memur alımını merkezi sınava bağladı ve sınavları yapma konusunda ÖSYM görevlendirildi. 2002 sonunda da AKP ve koalisyon ortağı Cemaat iktidara geldi. Temel stratejisini, kamu kesiminde kadrolaşarak Devleti içten ele geçirme üzerine kurmuş Cemaatin, kamuya ilk defa girişteki bütün sınavları ve hatta görevde yükselme sınavlarını yapacak ÖSYM ile ilgilenmemesi ve orada kadrolaşmaya gitmemesi düşünülemezdi. İktidarda AKP ile koalisyon ortağı olduğundan, kadrolaşmada fazla bir sıkıntı çekmez, ÖSYM yönetimini iktidarın gücü ile baskı altına alabilirdi.

Asıl kadrolaşma ise Abdullah Gül'ün 10 Aralık 2007'de Cemaat mensubu Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan'ı YÖK Başkanlığına atamasıyla başladı. ÖSYM, YÖK Başkanlığına bağlı bir merkezdi ve YÖK Başkanıyla uyumlu çalışmak zorundaydı. ÖSYM Başkanı Prof. Dr. Ünal Yarımağan, ÖSYM'de Yusuf Ziya Özcan kanalıyla yürütülen Cemaat kadrolaşmasına ve altının boşaltılmasına rıza göstermek dışında bir şey yapamadı. 2010 KPSS sınavı yolsuzluğu patlak verince de İktidarın baskısıyla istifa etmek zorunda kaldı. Yerine Eylül 2010'da bir başka Cemaatçi Prof. Dr. Ali Demir atandı. ÖSYM, artık bütünüyle Cemaatin elindeydi ve istediği gibi at koşturabilirdi. Koşturdu da.

ÖSYM'nin AKP'nin iktidara geldiği 2002 sonundan itibaren yaptığı sınavlar şüphelidir; 2007'den sonra yaptığı sınavlar şaibe altındadır; 2011'den itibaren yaptığı sınavların ise hiçbir güvenirliği yoktur. Sınav yolsuzlukları hem görevde yükselme sınavlarında hem kamu görevlerine ilk defa girişlerde yapılmıştır.

AKP iktidarında mülakatlar/sözlüler ise tam bir kepazeliğe dönüşmüş; iş öylesine bir noktaya vardırılmıştır ki bırakınız, ülkücü, liberal ve solcuları, tarikat veya cemaat bağlantısı olmayan AKP taşra teşkilatı yönetimlerinde görevli kişilerin çocukları dahi sözlü/mülakatları geçemez hale gelmiştir. AKP iktidarında Mülakatın/sözlünün tek bir kriteri vardır; AKP'li bakan veya milletvekili referansına ek olarak tarikat veya cemaat referansı.

Görevde yükselmenin sınava tabi olmadığı mesleklerde ise yükselmenin hiçbir kriteri olmadığından, yapılan kayırmacı uygulamalara usulsüzlük dahi denilememektedir. Emniyet eski Genel Müdür Yardımcısı Emin Aslan, Sözcü gazetesine yaptığı açıklamada, *"2003 yılında FETÖ'cülerin terfi ettirilmesi için 2. kez usulsüz olarak toplanan terfi şurasında, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı olarak örgüt üyelerine muhalefet şerhi koydum. Sonra görevden alındım; ama idari*

yargı kararıyla göreve döndüm." demiştir.[35] AKP iktidarının daha ilk yılında, Gülen Cemaatinin usulsüzlüğünü ve usulsüzlüğüne rağmen, İktidar nezdindeki gücünü, ortaya koyan bu ifade, her şeyi açıklamaktadır.

Sınav yolsuzlukları özellikle kaymakamlık, idari yargı hakimliği, müfettişlik ve uzmanlık sınavlarında yapılmıştır. Ancak, Komisyon çoğunluğu ve yönetimini elinde bulunduran AKP'li üyeler, önergemizi reddettiğinden, kendi çabalarımızla elde edebildiklerimizi ortaya koyabileceğiz.

a) Sınav Yolsuzluğu ve Kadrolaşma Örnekleri

Sayıştay Denetçiliği

Sayıştay Denetçiliği görevinden 672 sayılı KHK ile 82 ve 675 sayılı KHK ile 69 olmak üzere toplam 151 denetçi ihraç edilmiştir.

1990 ile 2002 arasındaki 12 yıl içinde Sayıştay'a alınan denetçilerden FETÖ/PDY'ye "aidiyeti, iltisakı veya irtibatı" gerekçesiyle ihraç edilenlerin sayısı toplam 25'dir. Bunlardan 1'i 1990 yılında, 4'ü 1991 yılında, 9'u 1992 yılında, 3'ü 1994 yılında ve 8'i ise 2001 yılında Sayıştay'a girmiştir.

1990-2002 arasında ihraç edilen 25 denetçinin 16'sı, Nurettin Veren tarafından Gülen Cemaatinden olduğu iddia edilen ve önce İçişleri Bakanlığında, sonrasında ise Sayıştay'da Siyasal İslamcı kadrolaşmanın mimarı sayılan Vecdi Gönül'ün Sayıştay Başkanı olduğu dönem içinde yapılan sınavlarla (1991, 1992 ve 1994 yıllarında) Sayıştay'a alınmıştır. Vecdi Gönül AKP Milletvekili seçilmiş ve TBMM Başkalığı ile Milli Savunma Bakanlığı yapmıştır.

AKP'nin iktidara geldiği 2002 sonundan 2015 yılına kadarki 12 yıl içinde alınan denetçilerden ise ihraç edilenlerin sayısı toplam 126'dır.

AKP'nin iktidarda olduğu 12 yıllık dönemde alınan denetçilerden ihraç edilenlerin, önceki 12 yıllık dönemde alınanlardan ihraç edilenlerin **5 katından da fazla olması,** Gülen Cemaatinin AKP'den önce Sayıştay'a Vecdi Gönül üzerinden sızdığının, AKP döneminde ise yerleştirildiğinin kanıtıdır.

Nitekim 2003 yılında alınan denetçilerden 18'i, 2004'te alınanlardan 9'u, 2005'de alınanlardan 12'si, 2006'da alınanlardan 5'i, 2007'de alınanlardan 15'i, 2008'de alınanlardan 4'ü, 2009'da alınanlardan 11'i, 2012'de alınanlardan 31'i, 2013'de alınanlardan 11'i ihraç edilmiştir. İktidarın Darbe Girişimi olarak nitelendirdiği 17-25 Aralık Rüşvet ve Yolsuzluk operasyonlarından sonra dahi Sayıştay'a girenlerden 8'i (2014'de alınanlardan 4'ü ve 2015'de alınanlardan 4'ü) ihraç edilmiştir.

Sayıştay'daki sınav yolsuzlukları

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 17. maddesine göre Sayıştay Denetçi Yardımcısı Adaylığına üç aşamalı bir sınavdan sonra giriliyor. Eleme (Test) Sınavı, Yazılı Sınav ve Mülakat.

Eleme Sınavı ve Yazılı Sınav ÖSYM'ye yaptırılıyor. Mülakat ise Sayıştay içinde Sayıştay Başkanı tarafından kurulan bir komisyon tarafından yapılıyor.

Eleme sınavı; alan bilgisi, genel kültür ve genel yetenek sorularından oluşur ve test usulüne göre yapılır. Eleme sınavı sonucunda, yetmiş puandan az olmamak

[35] Sözcü gazetesi, 4 Haziran 2017, Başak Kaya'nın haberi.

üzere en yüksek puandan başlayarak sınav ilanında belirtilen kadronun beş katına kadar aday yazılı sınava çağrılır.

Sayıştay 2011 yılında 45 Denetçi Yardımcısı Adayı almak için sınav ilanına çıkıyor. ÖSYM tarafından yapılan Eleme (Test) Sınavına yaklaşık 6.000 kişi katılıyor. Eleme Sınavını alınacak kadronun 5 katı olan 225 kişi kazanıyor.

Ancak, bundan önceki sınavlarda karşılaşılmayan bir dizi tuhaflıklar ortaya çıkıyor.

Birincisi, sınavı 225. kişi olarak kazanan en son aday 100 üzerinden 90.918 puan alıyor. Türkiye'nin en zor meslek sınavı olarak bilinen Sayıştay Denetçi Yardımcısı Adaylığı sınavında 225 kişinin (100 tam puan üzerinden) 90.918 puanın üzerinde not alması bu zamana kadar görülmüş değil.

İkincisi, 90.918 puanın üzerinde puan alanların büyük bir çoğunluğunu Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kars Kafkas Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Biga İİBF, Uşak Üniversitesi, K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi, Denizli Pamukkale Üniversitesi gibi **taşra üniversitelerinden mezun olmuş adaylar oluşturuyor.**

Yazılı sınav, zorunlu olan iktisat, maliye, hukuk, kompozisyon ile seçimlik olan ticaret hukuku veya muhasebe konularından oluşur. Yazılı sınav sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere, en yüksek puandan başlayarak eleme sınavı ilanında belirtilen kadronun üç katına kadar aday mülakata çağrılır.

ÖSYM'nin yaptığı ve 225 adayın katıldığı yazılı sınavı alınacak aday sayısı olan 45'in üç katı olan 135 kişi kazanıyor.

Burada da tuhaflıklar var.

Yazılı sınavı kazanan 135. kişi 70.286 puan alırken, 136. kişi 70 puanın altında not alıyor. Başka bir anlatımla nasıl oluyorsa oluyor 45 kişilik kadronun 3 katı olan 135. kişi 70 puanın üzerinde not alıyor.

Diğer yandan**, yazılı sınavı da Boğaziçi, ODTÜ, Ankara Siyasal, İstanbul Siyasal, Gazi ve Hacettepe üniversiteleri gibi bu tür sınavlarda üstün başarı gösteren üniversitelerden mezun olmuş adaylar değil, yine taşra üniversitelerinden mezun olmuş adaylar kazanıyor.**

Boğaziçi Üniversitesi İİBF'ye 500, ODTÜ İİBF'ye 450, Ankara ve İstanbul Siyasal'a 400, Gazi İİBF'ye 350 taban puanın üzerinde puanlarla girildiği ve Türkiye'nin en seçkin akademisyenlerinin bu üniversitelerde yoğunlaştıkları herkesin bildiği apaçık gerçeklik iken, bu üniversitelerden mezun olan öğrencilerin kazanamadığı eleme/test ve yazılı sınavını, 230 taban puanın üzerinde puanlarla öğrenci alan Kars Kafkas, Uşak, Tokat Gaziosmanpaşa, Denizli Pamukkale, Çanakkale 18 Mart, K. Maraş Sütçü İmam, Zonguldak Karaelmas (Bülent Ecevit), Sivas Cumhuriyet, Trabzon KTÜ, Afyon Kocatepe gibi 2011 yılı öncesinde çoğunda profesör unvanlı tek bir tane dahi akademisyenin bulunmadığı ve derslerin araştırma görevlilerince verilmek zorunda kalındığı taşra üniversitelerinden mezun olmuş öğrencilerin yüksek puanlar alarak kazanması, hayal aleminde dahi gerçekleşebilecek bir şey değildir.

ÖSYM tarafından yapılan eleme ve yazılı sınavdan böylesine çarpık bir sonucun ortaya çıkmış olması, sınav sorularının çalınarak sınavlarda usulsüzlük

yapıldığının en açık göstergesidir. Bu sonuçlar karşısında Osmanlı'dan miras Anayasal bir kurum olan Sayıştay Başkanlığı'nın ÖSYM'ye yaptırdığı bu sınavları incelemeye alması ve inceleme sonucuna göre hareket etmesi gerekirken hiçbir inceleme yapmadan mülakat sınavını yapmasının hukuki ve fiili hiçbir gerekçesi olamaz.

Sayıştay Başkanı'nın oluşturduğu mülakat komisyonu tarafından yapılan mülakat sonucunda mülakata çağrılan 135 adaydan 45'inin Sayıştay Denetçi Yardımcısı Adaylığı sınavını kazanması sağlanıyor ve bunlar 2012 yılında göreve başlatılıyor.

Sınavı kazanan 45 adayın 33'ü Eleme Sınavının ilk 45'i içinde, 27'si ise Yazılı Sınavın ilk 45'i içinde yer almamasına rağmen, mülakat puanlarının yüksek verilmesi sonucunda sınavı kazanmaları sağlanırken, Eleme ve Yazılı sınavlarda yüksek not alanlara ise 70 puan olan mülakat barajının altında notlar verilerek elenmeleri sağlanıyor.

2011 yılında yapılan Eleme, Yazılı ve Mülakat sınavını kazanan ve 2012 yılında göreve başlatılan 45 Sayıştay Denetçisinden 38'i hakkında 15 Temmuz Kontrollü Darbe Girişiminden sonra çıkarılan olağanüstü hal KHK'lerine dayalı olarak MİT'ten gelen dosyalar esas alınarak soruşturma başlatılıyor ve bunlardan 31'i, 672 ve 675 sayılı KHK'lerle FETÖ/PDY'ye "aidiyeti, iltisakı veya irtibatı" olduğu gerekçesiyle görevlerinden ihraç ediliyor.

Bu bağlamda yaklaşık 6 bin adayın katıldığı Sayıştay Denetçi Yardımcısı Adaylığı sınavını kazanması sağlanan 45 kişiden, 38 hakkında MİT, FETÖ üyesidir diyor ve Sayıştay'ın yaptığı soruşturma sonucunda 31'i -yani üçte ikisinden de fazlası- görevinden ihraç edilmiş bulunuyor.

Görevinden ihraç edilenlerden biri Kocaeli Üniversitesi İİBF İktisat, biri Bolu İzzet Baysal Üniversitesi İİBF İktisat, biri Kars Kafkas Üniversitesi İİBF İktisat, biri Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İİBF İktisat, biri Denizli Pamukkale Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi, üçü Trabzon KTÜ İİBF, biri Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İİBF Maliye, biri Kayseri Erciyes Üniversitesi İİBF İktisat, biri Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Maliye, biri Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Biga İİBF İşletme, biri Uşak Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi, biri K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF İktisat mezunudur.

FETÖ üyesi olduğu gerekçesiyle Sayıştay Denetçiliğinden atılan bu kişiler 6000 kişinin girdiği ve ÖSYM'nin yaptığı test sınavında ilk 225 kişinin, yine ÖSYM'nin yaptığı yazılı sınavında ise ilk 135 kişinin arasına girmeyi, Cemaatin soruları çalıp, cevaplarını bunlara ezberletmesi yoluyla başardılar diyelim. Peki, 135 kişi arasında yapılan mülakatta ilk 45 kişi arasına nasıl girebildiler? Sayıştay Başkanı tarafından kurulan mülakat komisyonunun, AKP'li birden fazla bakan veya milletvekili referansı olmadan bunları ilk 45 kişi arasında değerlendirmesi mümkün mü? Mülakatın objektif kıstasları olsa ve günümüz teknolojisiyle kayıt altına alınsa idi, belki diyebilirdik; ama hiç bir nesnelliği olmayan ve hiçbir kayıt altına alınmayan bir mülakat sisteminde hiçbir şekilde mümkün değildir.

Örnekler sadece bununla da sınırlı değildir.

AKP iktidara gelir gelmez, Sayıştay'da siyasal İslamcı kadrolaşma başlatmıştır. 2003 yılında alınan 60 denetçiden 18'i (yaklaşık 1/3'ü) FETÖ/PDY'ye "aidiyeti, irtibatı veya iltisakı" gerekçesiyle görevinden ihraç edilmiştir.

Sayıştay 2003 yılında açtığı Denetçi Yardımcısı Adaylığı Sınavıyla 2004 yılında 30 kişiyi göreve başlatmıştır. Bu 30 kişiden 12'si Denetçi Yardımcılığı sırasında diğer kamu kurumlarına geçmiş; kalan 18 denetçiden 9'u 672 ve 675 sayılı KHK'lar ile görevinden ihraç edilmiş; başka kurumlara geçenlerin de tamamına yakını kurumlarınca ihraç edilmiştir.

Sayıştay'ın Eleme ve Yazılı sınavını ÖSYM'ye 2012'de yaptırdığı, mülakatını ise 2013'de yaptığı sınavlarda da sınav yolsuzluğu yapıldığının emareleri vardır. 2012'de ÖSYM'ye yaptırılan Eleme ve Yazılı Sınavlarını da yoğunlukla taşra üniversitelerinden mezun olan adaylar kazanmış ve alınan 45 denetçiden 11'i görevinden ihraç edilmiştir.

Hakim-Savcılık Mesleği

Hakim-savcı atamalarına ilişkin kararnameler Resmi Gazetede yayımlanmaktadır. HSYK'nın meslekten ihraç kararları da Resmi Gazetede yayınlanmıştır. FETÖ üyesi denilerek meslekten atılan ilk hakim 1980'de mesleğe girmiştir. 1980 yılından itibaren bütün Resmi Gazeteler taranarak ve bunlar HSYK'nın meslekten ihraç kararlarıyla karşılaştırılarak, meslekten atılan hakim-savcıların hangi yıllarda hangi kararnamelerle mesleğe alındıkları tespit edilmiş ve ortaya aşağıdaki tablo çıkmıştır.

TABLO-1 Hakim-Savcılık Mesleğine Atama ve FETÖ Üyeliği Gerekçesiyle Meslekten İhraçlar – Yıllar ve Dönemler Bazında (1980-2016)

YIL	Adalet Bakanı*	YILLIK (DÖNEMLİK) TOPLAM ATAMA	YILLIK (DÖNEMLİK) TOPLAM İHRAÇ EDİLEN	*YILLIK (DÖNEMLİK) BAZDA İHRAÇ ORANI %*
1980-2002		***7672***	***1210***	***15,77***
2003	Cemil Çiçek	106	39	*36,79*
2004	Cemil Çiçek	128	57	*44,53*
2005	Cemil Çiçek	208	117	*56,25*
2006	Cemil Çiçek	1274	487	*38,23*
2007	Cemil Çiçek - Mehmet Ali Şahin	632	241	*38,13*
2008	Mehmet Ali Şahin	450	106	*23,56*
2009	Mehmet Ali Şahin - Sadullah Ergin	468	130	*27,78*
2010	Sadullah Ergin	371	78	*21,02*
2003-2010		***3637***	***1255***	***34,51***
2011	Sadullah Ergin	856	268	*31,31*
2012	Sadullah Ergin	687	278	*40,47*
2013	Sadullah Ergin - Bekir Bozdağ (25/12/2013)	1333	646	*48,46*
2011-2013		***2876***	***1192***	***41,45***
2003-2013		***6513***	***2447***	***37,57***

2014	Bekir Bozdağ	1551	468	*30,17*
2015	Bekir Bozdağ	61	6	*9,84*
2016**	Bekir Bozdağ	669	108	*16,14*
2014-20106		***2281***	***582***	***25,52***
2003-2016		***8794***	***3029***	***34,44***

* Seçim dönemlerindeki tarafsız bakanlar dikkate alınmamıştır.

** Yıllık toplam atama sayısında 15 Temmuz sonrasında yapılan atamalar hesaba katılmamıştır.

Tablo 1'in ortaya çıkardığı gerçek şudur:

1980 ile 2002 (2002 dahil) arasındaki 23 yılda hakim-savcılık mesleğine alınan toplam 7672 hakim-savcıdan, 1210'u HSYK kararnameleriyle FETÖ üyesi oldukları gerekçesiyle meslekten ihraç edilmişlerdir. **İhraç edilenlerin oranı %15,77'dir.**

AKP'nin iktidarda olduğu 2003 ile 2016 yılları arasındaki 13 yılda ise mesleğe alınan toplam 8794 hakim-savcıdan, 3029'u HSYK kararnameleri ile FETÖ üyesi oldukları gerekçesiyle meslekten ihraç edilmişlerdir. **İhraç edilenlerin oranı % 34,44'tür.**

Bu bağlamda, 2002 ve öncesi çeşitli iktidarlar döneminde alınan hakim-savcıların FETÖ üyeliği gerekçesiyle %15,77'si ihraç edilirken; bu oran AKP iktidarları döneminde iki katından da fazla artış göstererek %34,44'e çıkmıştır. Bu durum Fetullah Gülen Cemaatinin AKP öncesinde yargıya sızdığını, AKP iktidarları döneminde ise yerleştirildiğini açık ve net bir şekilde ortaya koymaktadır. İhraçların en yoğun olduğu dönemler, Nurettin Veren'in Fetullah Gülen Cemaatinden olduğunu söylediği Cemil Çiçek ile Sadullah Ergin'in Adalet Bakanı oldukları dönemlerdir.

Atama kararnamelerine ilişkin daha ayrıntılı bir tablo şu şekildedir:

TABLO-2 Hakim-Savcılık Mesleğine Atama ve FETÖ Üyeliği Gerekçesiyle Meslekten İhraçlar Kararnameler Bazında

KARARNAME YILI	KARARNAME TARİH-SAYI	KARARNAME BAZINDA ATANAN HAKİM - SAVCI SAYISI	İHRAÇ EDİLEN HAKİM SAVCI SAYISI / KARARNAME BAZINDA	*KARARNAME BAZAINDA İHRAÇ ORANI %*	YILLIK TOPLAM ATAMA	YILLIK TOPLAM İHRAÇ EDİLEN	*YILLIK İHRAÇ*
2003	adli 13/05/2003/75	67	25	*37,31*			
2003	idari 09/07/2003	24	12	*50,00*			
2003	adli 09/07/2003	15	2	*13,33*			
2003					106	39	*36*
2004	adli 14/10/2004/146	128	57	*44,53*			
2004					128	57	*44*
2005	adli 03/02/2005/9	5	3	*60,00*			
2005	idari 12/07/2005/62	47	40	*85,11*			
2005	adli 29/07/2005/214	148	69	*46,62*			
2005	adli 29/09/2005/234	7	4	*57,14*			
2005	idari 17/11/2005/237	1	1	*100,00*			
2005					208	117	*56*
2006	adli 01/02/2006/29	7	4	*57,14*			
2006	adli 13/06/2006/367	220	89	*40,45*			
2006	idari 13/06/2006/367	96	62	*64,58*			
2006	adli 13/07/2006/375	2	1	*50,00*			
2006	idari 03/10/2006/835-843	140	94	*67,14*			
2006	adli 03/10/2006/835	313	100	*31,95*			
2006	adli 26/12/2006/1347	199	52	*26,13*			
2006	idari 26/12/2006/1347	120	37	*30,83*			
2006	adli 28/12/2006/1350	140	28	*20,00*			
2006	idari 28/12/2006/1350	37	20	*54,05*			
2006					1274	487	*38*
2007	adli 27/04/2007/419	183	114	*62,30*			
2007	idari 10/07/2007/529	99	43	*43,43*			
2007	adli 20/09/2007/890	350	84	*24,00*			
2007					632	241	*38*
2008	adli 24/09/2008/518	450	106	*23,56*			
2008					450	106	*23*
2009	adli 14/07/2009/388	356	79	*22,19*			
2009	idari 27/10/2009/518	96	50	*52,08*			
2009	adli 27/10/2009/518	16	1	*6,25*			
2009					468	130	*27*
2010	idari 11/03/2010/24	18	4	*22,22*			
2010	adli 28/07/2010/419	348	73	*20,98*			
2010	adli 04/11/2010/442	5	1				
2010					371	78	*21*
2011	idari 10/05/2011	52	34	*65,38*			
2011	adli 10/05/2011	84	17	*20,24*			
2011	adli 29/07/2011/1464	344	147	*42,73*			
2011	adli 27/09/2011/1805	304	62	*20,39*			
2011	adli 06/12/2011/2519	72	8	*11,11*			
2011					856	268	*31*
2012	adli 13/9/2012/2331 avukat	12	3	*25,00*			
2012	adli 15/08/2012 avukat dönem 2	283	129	*45,58*			
2012	idari 13/09/2012/2230	21	10	*47,62*			
2012	idari 13/09/2012/2334	28	27	*96,43*			
2012	adli 24/07/2012/2084	87	36	*41,38*			
2012	adli 19/06/2012/1573 dönem 12	256	73	*28,52*			
2012					687	278	*40*
2013	adli 03/05/2013/767 avukat	776	314	*40,46*			
2013	idari 17/07/2013/1432	45	42	*93,33*			
2013	idari 17/07/2013/1432-3-4	44	42	*95,45*			
2013	adli 17/07/2013/1432-3-4	323	171	*52,94*			
2013	adli 22/08/2013/1563	145	77	*53,10*			
2013					1333	646	*48*
2014	adli 26/09/2014/2195-6-7 avukat	375	33	*8,80*			
2014	adli 27/11/2014/2695-6-7	478	230	*48,12*			
2014	adli 29/01/2014/259-60-61 avukatlık	345	89	*25,80*			
2014	idari 26/09/2014/2195-6-7 avukat	198	85	*42,93*			
2014	idari 27/11/2014/2695-6-7	7	2	*28,57*			
2014	idari 29/01/2014 avukatlık dönem 1	148	29	*19,59*			
2014					1551	468	*30*
2015	idari 23/01/2015/78-79-81	7	1	*14,29*			
2015	adli 23/01/2015/78-79-81	32	2	*6,25*			
2015	adli 15/10/2015/1607	16	1	*6,25*			
2015	adli 19/03/2015/493	6	2	*33,33*			
2015					61	6	*9*
2016	adli 28/06/2016	522	55	*10,54*			
2016	idari 12/05/2016/798-9	147	14	*9,52*			
2016	adli-idari rg 29/11/2016 *	669	39	*5,83*			
2016					669	108	*16*

** Yıllık toplam atama sayısında 15 Temmuz sonrasında yapılan atamalar hesaba katılmamıştır.

2005 yılında 20.07.2005/62 sayılı Kararname ile atanan 47 idari yargı hakiminden 40'ı (%85,11),

2006 yılında 3.10.2006/835-843 sayılı Kararname ile atanan 140 idari yargı hakiminden 94'ü (%67,14),

2007 yılında 27.4.2007/419 sayılı Kararname ile atanan 183 idari yargı hakiminden 114'ü (62,30),

2009 yılında 27.10.2009/518 sayılı Kararname ile atanan 96 idari yargı hakiminden 50'si (%52,08),

2011 yılında 10.5.2011 tarihli kararname ile atanan 52 idari yargı hakiminden 34'ü (%65,38),

2012 yılında 13.9.2012/2334 sayılı Kararname ile atanan 28 idari yargı hakiminden 27'si (%96,43),

2013 yılında 17.7.2013/1432 sayılı Kararname ile atanan 45 idari yargı hakiminden 42'si (%93.33),

2013 yılında 17.7.2013/1432-3-4 sayılı Kararname ile atanan 44 idari yargı hakiminden 42'si (%95,45),

2013 yılında 17.7.2013/1432-3-4 sayılı Kararname ile atanan 323 adli yargı hakim-savcıdan 171'i (%52,94),

2013 yılında 22.8.2013/1563 sayılı Kararname ile atanan 145 adli yargı hakim-savcıdan 77'si (%53,10),

mesleklerinden ihraç edilmişlerdir.

İhraç oranlarının %50'nin üzerinde olması ve hatta %100'lere yaklaşması, bu sınavların sorularının çalındığını ortaya koymaktadır. Dikkat çeken ikinci bir husus, oranlardaki yükselişin 2010 referandumu sonrasında yoğunlaşmasıdır. 2010 referandumunun özelliği, birincisi yargının Cemaate teslim edilmesi, ikincisi ise hakim-savcı sınavları ile mülakatlarının bu tarihten itibaren HSYK tarafından yapılıyor olmasıdır. Bu sınavlara ilişkin soruşturma açılması hukuk devleti olmanın ön koşuludur.

Diğer yandan İktidarın milat olarak kabul ettiği 17/25 Aralık sonrasındaki ihraç oranları bile 1980-2002 ortalamasının üzerindedir.

Yazılı/test sınav soruları çalınmış olsa dahi bir hakim-savcı kadrosu için üç aday arasında mülakat yapılmaktadır. AKP İktidarları döneminde yapılan mülakatların hiçbir nesnelliği bulunmadığından ve mülakatlar kayırmacılık için kullanıldığından, hatta bunun hukuki altyapısı 2802 sayılı Kanunda AKP'nin yaptığı değişikliklerle kurulmuş bulunduğundan, mesleklerinden ihraç edilen adli ve idari yargı hakim-savcıların, AKP'li bakan ve milletvekillerinin referansı olmadan, mülakatı kazanmış sayılmaları hiçbir şekilde mümkün değildir. Mesleklerinden ihraç edilen hakim-savcıların tamamının arkasında istisnasız birden fazla AKP'li bakan ve milletvekilinin referansı vardır ve bu bilgiler ilgililerin personel dosyalarında bulunmaktadır.

Kaymakamlık ve Valilik Mesleği

Fetullah Gülen Cemaatinin AKP iktidarlarında en yoğun kadrolaştıkları meslek kaymakamlık ve valiliktir. Buna karşın, ihraçların en az olduğu meslek de kaymakamlık ve valiliktir. Bunun kaynağında kaymakam ve valilerin siyasetle içi çe çalışmaları yatmaktadır ve AKP'li siyasetçiler kaymakamlar ile valiler ve vali yardımcılarını koruma altına almış bulunmaktadırlar.

Cumhuriyet gazetesinin haberine göre, Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü FETÖ/ PDY soruşturması kapsamında tutuklanan Darende Kaymakamı Ali Türk, Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı'nda 20 Şubat'ta verdiği ifadesinde, *"Referans olarak emniyette belirtmiş olduğum önemli kişi sayın Cumhurbaşkanımızın oğlu **Bilal Erdoğan'a** ulaştım. Mülakatı bu şekilde geçtim ve kaymakam oldum."* demiştir.[36] Aynı haberde, Sabah gazetesinin haberine dayanılarak, kaymakam Türk'ün 2005'te Maliye Bakanlığı Vergi Denetmenliği sınavını kazanarak memuriyet hayatına başladığı; 18 ay sonra Sağlık Bakanlığı'nda müfettişlik görevine atandığı, 2008 yılında da kaymakam adayı olduğu belirtilmişti.

Darende Kaymakamı Ali Türk hakkında yürütülen soruşturmada Ali Türk'ün ifade tutanağına, Bilal Erdoğan'ın adını geçirten Gaziantep Cumhuriyet Başsavcı Vekili Bayram Kuş ise bu ifadenin alınmasından yalnızca bir hafta sonra HSYK'nın 27 Şubat 2017 tarihli kararnamesi ile Çorum'a düz savcı olarak atanmıştır.

b) İhraçlarda Hukuki Sorunlar

Türkiye'de şu ana kadar 102 bin 551 kamu görevlisi mesleklerinden ihraç edilmiştir. Bunların arasında duvarcıdan, garsona, yüksek mahkeme üyesinden zabit katibine her meslekten kamu görevlisi olmakla birlikte, müsteşar, başkan, genel müdür, kurul başkan ve üyeleri gibi üst düzey bürokratlar mesleklerinde tutulmakta ve en sorunlu olanlar ihraç yerine müşavirlik görevlerine atanarak geri hizmete çekilmektedir. Bu uygulamanın temelinde ise İktidarın bunlar üzerinden kotardığı hukuka aykırı iş, işlem, eylem ve faaliyetlerinin ya iktidara karşı şantaj amacıyla kullanılması ya da afişe edileceği korkusu yatabilir.

Öte yandan, Anayasal demokrasilerde, kamu görevine girişte, görev içinde yükselişte ve göreve son verilmesinde, liyakatın esas alınması hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu gerek, aynı zamanda kamu hizmetlerinin ehil ellerde, hukuka uygun şekilde, verimli ve etkili yürütülmesinin ve kaynak kullanımında tasarruflu davranılmasının da ön koşuludur.

Bu bağlamda kamu hizmetine girişte ve görev içinde yükselişte hiçbir felsefi düşünce, ideoloji, etnik köken, din, mezhep, tarikat veya cemaate ayrıcalık tanınamayacağı gibi herhangi bir düşünceye veya tarikata veya cemaate ya da etnik kökene bağlılık gerekçesiyle de hiç kimsenin görevine son verilemez.

Türkiye'de 15 Temmuz Kontrollü Darbe Girişimi olmuştur. Bu doğrudur. Darbe Girişimini Fetullah Gülen Cemaati üyeleri yapmıştır. Bu da doğrudur. Ancak, modern hukukta suç şahsidir. Emniyeti, istihbaratı ve savcılık makamları olan devletin görevi, darbe girişiminde bulunanları, destekleyenleri, ortamını sağlayanları tespit edip, adaletin önüne dikmektir. Öte yandan görevini yaparken, görevini hukukun öngördüğü şekilde değil de bağlı olduğu Fetullah

[36] Cumhuriyet gazetesi, 21 Şubat 2017.

Gülen Cemaatinin emir veya talimatları üzerine ya da Cemaatin çıkarları doğrultusunda yapan veyahut da görevini yaparken Cemaati dışındakilerin zararını gözeten kamu görevlileri varsa, onların da tespit edilip hukuka hesap vermelerinin sağlanması her türlü tartışmanın dışındadır.

Avrupa Komisyonu üyesi olan Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini ve Sözleşmeyle kurulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yargılama yetkisini kabul etmiş, insan haklarına dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Demokratik hukuk devleti ilkesine dayanan anayasal demokrasilerde olağanüstü hal rejimi geçicidir ve olağanüstü hal rejiminin sona ererek demokratik hukuk devletinin işlemeye başlamasıyla birlikte kamu görevinden ihraç edilenlerden 15 Temmuz Darbe Girişimi ile hukuksal bağı kurulamayanların ve görevlerini hukuka uygun yapanların iç ve dış hukuk yollarıyla yüklü tazminatlar kazanarak tekrar görevlerine dönecekleri, bugünden belli olan apaçık bir gerçekliktir. Bu tazminatlar da yoksul halktan toplanan vergilerle ödenecektir.

Demokrasi haklar rejimidir ve hukuk devleti ilkesi ise bu hakların güvencesidir. Devlet, kamu görevine girme hakkını, nesnel koşullara bağlama ve adayların eşit şartlar altında girmesini sağlayacak hukuksal rejimi kurmakla yükümlüdür. Kamu görevine giriş sınavlarında usulsüzlük yapılmasını engelleyecek önlemleri alma, buna rağmen yapılmış ise yapanları tespit ederek hesabını sorma Devletin varlık nedeni ve yurttaşlarına karşı yerine getirmekten kaçınamayacağı temel sorumluluğudur.

Kamu görevine sınav yolsuzluğuna dayalı olarak usulsüz girmiş ve dolayısı ile giriş yeterliliğini taşımadığı sonradan ortaya çıkmış kişiler hakkında açılması gereken ceza davaları bir yana görevlerine son verilmesi hukuk devletinin gereğidir. Bu bağlamda FETÖ/PDY'nin yaptığı bütün sınav yolsuzluklarının ortaya çıkarılması ve 15 Temmuz Darbe Girişimi ile hukuksal bağı kurulamayan kamu görevlilerinin "aidiyeti, iltisakı veya irtibatı" gibi kişiye ve zamanın ruhuna göre değişebilecek yoruma açık gerekçelerle değil, kamu görevine usulsüz girdikleri ve dolayısıyla kamu görevine girme şartlarını taşımadıkları gerekçesiyle görevlerinden ihraç edilmeleri, hukuk devleti ilkesinin gereği olma yanında siyasal toplumun varlık nedeni ve demokratik hesap verilebilirliğin sağlanmasının ön koşuludur.

5. 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ

Raporumuzun önceki bölümlerinde ayrıntıları ve delilleriyle anlattığımız üzere Fethullah Gülen Cemaati 2002 yılı öncesi Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne gizlice sızdı. Bu sızma 2002 yılında AKP'nin iktidara gelmesi sonrasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin programlı olarak Cemaate teslimine dönüştü.

Cemaatin en güçlü yerleştirildiği kurumlardan birisi Türk Silahlı Kuvvetleriydi. Bu yerleştirme ağırlıklı olarak kumpas davaları sırasında Atatürk'e ve Cumhuriyete gönülden bağlı Subayların AKP tarafından görevden alınması, istifaya veya emekliliğe zorlanması veya AKP destekli cemaatçi hakim, savcı ve polislerin yaptığı hukuksuz soruşturma ve yargılamalar sayesinde oldu. İstifaya, emekliliğe hatta intihara zorlanan, tutuklanan yurtsever Subayları boşalttığı kadrolara Cemaat mensupları yerleştirildi.

TSK'da yaşanan bu kıyım Halkın gözü önünde yapılırken yerleştirme son derece gizli tutuluyordu. Başta Suriye ve Irak'ta artan çatışma riski ve 7 Haziran 2016 seçimleri sonrası hızla tırmandırılan terör olayları sonucunda çok sayıda şehit veren TSK'nın yıpratılmaması gerekçesiyle bu tehlikeli dönüşüm tartışılmadı.

Kumpas davaları sırasında TSK ile ilişiği kesilen personelin yaptığı uyarılar hemen tekzip edildi ve TSK'nın cemaat mensupları tarafından ele geçirilmesi bilinçli bir şekilde gizlendi. İşte bu psikolojik ortamda 15 Temmuz gecesine gidildi.

15 Temmuz 2016 günü, o gece olacaklardan haberdar olmayan milyonlarca masum insan için rutin bir gün olarak başladı. Ancak 15 Temmuz karanlık gecesi öncesi olacakları bilenler ve bilmesi gerekenler vardı.

Bu gece olacakların ipuçları çok öncesinden verilmeye başlandı. 15 Temmuz gecesi öncesi adeta birer kahin gibi darbe ile ilgili bilgileri paylaşan yerli ve yabancı yazılar, raporlar ve beyanlar vardı. Bu beyanlardan bazıları aşağıda başlıklar halinde yer almaktadır.

5.1. Darbe Öncesi Darbenin Sinyal ve Uyarıları

5.1.1. Türkiye Gazetesi Yazarı Fuat Uğur'un 24 Mart 2016, 2 Nisan 2016 ve 21 Nisan 2016 Tarihli Yazıları

Türkiye Gazetesi Yazarı Fuat Uğur'un 24 Mart 2016 tarihli **"Gülen'in Yeşil Cübbesinin Sırrı"** başlıklı yazısının araştırma konumuzla doğrudan ilgili paragrafı aşağıda yer almaktadır.[37]

Ancak konuştuğum eski cemaatçi dostum bu sırada araya girip "Asıl önemli noktayı atlama" diye uyardı beni. Neydi ki o asıl önemli nokta? "Bilmemen normal. Çünkü bu türden şekil özelliklerini ancak bizler fark edebiliriz. Adamın beddua seansı sırasında üzerine giydiği kıyafete dikkat ettin mi?"

"Hatırlamıyorum ama şimdi girip bakarım" "Boşuna zahmet etme, ben söyleyeyim. Yeşil bir cübbe giymiş. Neden önemli bu diye soracaksın. Hemen açıklayayım. Gülen'in en büyük hayali halife olmaktı. Hatta ilan etmek için 2016 yılını hedeflemişti de ABD'li kukla oynatıcıları buna darbeyi öne çekmesi için baskı yapmışlardı. Gülen inat ediyordu şartlar uygun değil, darbeyi yapabilmek için yeterli gücümüz yok diye. Ama patronları daha önceden Fil Terbiyecisi yöntemiyle hizaya

[37] Türkiye Gazetesi Yazarı Fuat Uğur'un 24 Mart 2016, 2 Nisan 20016 ve 21 Nisan 2016 Tarihli Yazıları

getirdikleri için kısa sürede diz çökmüş ve istediklerini yapmayı kabul etmişti. Görüleceği üzere sonuç ortada. Hepsinde başarısız oldu. Ancak hâlâ halüsinasyon görmekte ve halife olacağına, Türkiye'de iktidara geleceğine inanmakta. İşte bu yeşil cübbe onun halifeliğini ilan ettiğinin göstergesi."

İyi de kendi kendine gelin güvey olmuyor mu?

Türkiye Gazetesi Yazarı Fuat Uğur'un 2 Nisan 2016 tarihli **"Cemaatin Hususileri Ankara'da Toplandı"** başlıklı yazısı aşağıda yer almaktadır.

"*Yazar sıfatıyla tanıdığımız bazı insanlar var. Biraz daha rahatlasalar kötülüğün kitabını yazacak kadar vicdanları kararmış olan bu isimler bir süredir ağızlarında çeşitli laflar geveliyorlar. Geçmişteki darbe karşıtı duruşlarını unutarak Türk Silahlı Kuvvetlerini darbeye çağıran yazıları kaleme alıyorlar. Hem de hiç utanmadan. Sadece onlar değil, Amerika'daki Michael Rubin adlı Bush'un eski danışmanı da "Türkiye'de bir darbe olabileceğine dair" yazı yayınladı. Onlar da bol bol paylaştı.*

Öncelikle emniyette, eğitimde, iş dünyasında ve yargıda ciddi oranda geriletilen Paralel Yapı heyecan içinde. Ordudaki cemaatçilerin yakında harekete geçeceğini fısıldamaya başladılar. TSK içinde Cemaat'in gücü, üst düzeylerde Cemaatçi subayların sayısı, oranı tartışılmaya başlandı. Cemaat mağduru ve Ergenekon Davası sanığı CHP'li Vekil Dursun Çiçek bu soruları cevapladı. Çiçek, "TSK'da yüzde 10 civarında var ama bu FETÖ denen paralel devlet yapılanmasının Silahlı Kuvvetler'de darbe yapacak, Silahlı Kuvvetleri ele geçirecek gücü yok" dedi.

Dursun Çiçek'e göre FETÖ özellikle istihbarat, bilgisayar ve insan kaynakları yönetiminde etkin. Yine Dursun Çiçek'in bildirdiğine göre kendileri de hükümetle yakın iş birliği içinde çalışıyorlar ve isimlerini verdikleri subaylar görevden alınıyor ya da pasif görevlere aktarılıyorlar. Yapılanlar toplam içinde ne kadardır onu bilemiyoruz tabii.

İşte tam da bu aşamada ***Hususiler'in*** *haberi geldi.*

NEDEN ANKARA'YA GÖNDERİLDİLER?

Onlara "Cemaat'in Derin Adamları" diyebiliriz. Kısaca CDA. Cemaat'in örgütlendiği her yerde imamların yanı sıra bu adamlar da vardır. Genellikle eğitim ve iş dünyasında örgütlenmeleri, iletişimi ve koordinasyonu sağlayanlar onlardır. Kendilerini saklarlar CDA'lar. Alınan her karara müdahale edebilirler ve imamların hep yanındadırlar.

Cemaat'in içinden bana çeşitli bilgiler aktaran kaynağım geçtiğimiz günlerde ***"Hususiler artık yer değiştiriyorlar"*** *demişti ve bunu yazmıştım. Ancak önceki gün çok yeni bir bilgiyi aktardı:*

"Hususilerin önemli bir kısmı Ankara'da toplandı..."

Neden peki?

"Onlara yeni bir görev verilmiş. Fethullah Gülen 2016 yılında mutlaka halife olmak istiyor. Artık darbe çağrıları yapılmasının altında yatan sebep bu. Hususilere verilen görev de bununla ilintili. Yani, Hususiler, ordu içindeki Cemaatçi subayları uyandırmakla görevlendirildiler."

Bu nasıl yapılacak?

Anlatalım.

HUSUSİLER CEMAAT AJANLARINI UYANDIRACAK

Bilindiği gibi Cemaatçiler orduya sokulurken aşırı bir tedbir uygulanmakta. Silahlı Kuvvetler'e yerleştirilen her genç subay bu çerçevede "Cemaat içi emir-komuta zincirinin dışında kalmak" zorundalar. Cemaat yetkilileriyle hiçbir temasta bulunmamaya özen gösteriyorlar. Bu subaylar çok dar kapsamda sadece birbirlerine zimmetliler. En fazla iki ya da üç kişi birbirini tanıyor ama bir zincirin halkalarını oluşturabilecek bağlantıyla irtibatları yok.

İşte, Hususilerin Ankara'ya gidip yerleşmelerinin amacı bu. Cemaatçi subaylar arasındaki bağlantıyı sağlamak, onları zincirin halkaları hâline getirmek üzere parçaları bütünleştirmek. Çünkü Cemaatçi subayları oralara yerleştirenler onlar. Tek tek temasa geçiyorlar.

Ancak TSK'ya darbe için uygun bir zemin hazırlanması ve kaos ortamının da sağlanması gerekiyordu. Bu anlamda PKK ile yaptıkları iş birliği önemli ölçüde yardım edecektir umudundalar.

PKK'lı 5000'in üzerinde teröristin öldürülmesi mühim değil. Canlı bombalar, patlatılan bombalarla polis ve askerlerin şehit edilmesi bu ortamı sağlar düşüncesindeler.

Cemaatçi subaylar bunu başarabilirler mi? Dursun Çiçek'in dediklerine bakılırsa böyle güçleri yok.

BİLGİSAYARI ve İSTİHBARATI ELİNDE TUTAN CEMAATÇİ TSK'DA NE YAPMAZ Kİ?

Ancak ben o kadar emin olunmaması gerektiği kanısındayım. Çiçek'in kendisi zaten önemine dikkat çekerek "Cemaat'in özellikle istihbarat, bilgisayar ve insan kaynakları yönetiminde bilinçli seçim olarak etkin olduğu noktalar vardır. Oralardan da temizlenmesi gerekiyor" diyor.

Şimdi soralım:

"Her türlü kumpası, iğrençliği, ahlaksızlığı ve sahtekârlığı yapabilen bu adamların istihbaratın içinde olmaları büyük tehlike değil midir? Ya Bilgisayar yönetiminde etkili olmaları? Bizzat Dursun Çiçek'in ıslak imzalı belgesini bile üreten bu şebeke bir MÜDAHALE emrini emir komuta zinciri içerisinde tüm kuvvet komutanlıklarına ve alt birimlerine gönderse ne olur düşünebiliyor musunuz? O emrin manipülasyon olduğunu anlayana kadar iş işten geçmez mi?.."

HÜKÜMET DE, TSK DA, MİT DE HİÇ EMİN OLMAMALI

Çok açık bir soru.

Sayın Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, Sayın Başbakan Ahmet Davutoğlu, Sayın MİT Müsteşarı Hakan Fidan, hatta herkesin takdirle karşıladığı bildiriyi yayınlayan Genelkurmay Başkanı Sayın Hulusi Akar?

Emin misiniz? Rahat mısınız bu konuda?

Tüm yaşadıklarımızdan sonra herkesin diken üstünde olması gerek.

Türkiye Gazetesi Yazarı Fuat Uğur'un 21 Nisan 2016 tarihli **"Cemaatçi askerlere son uyarı: Tavuk 'tar'da sayılır!"** başlıklı yazısı aşağıda yer almaktadır.

Cemaat ve paralel yapı ile ilgili bilgilerine sık sık başvurduğum Ümit Akdemir'i artık hepiniz tanıyorsunuz. Eskiden Cemaat yapılanmasının önemli isimlerinden biriydi. Onunla konuşurken söyledi bu sözü:

"Tavuk 'tar'da sayılır."

Bir Anadolu deyimi. Tar, odun demek. Tavukların akşam kümese girmeden önce odunun üzerine çıkıp hizalandıkları anda çok daha kolay sayılabileceğini anlatır.

Bir anısını aktardı bana.

Yıl 2013. Mart-Nisan ayları. Yer Nahçıvan. Bugün Nokta dergisinin ismini kirleten Murat Çapan o sırada Cemaatin Nahçıvan imamı. Ümit Akdemir 2011'den itibaren Cemaat içinde Tayyip Erdoğan karşıtlığını tartışmaya başladığı için artık adı "Tayyipçi"ye çıkmış. O da o sıralarda Nahçıvan'da yurt müdürü. Bir gün Murat Çapan'ın ofisinde otururlarken dersaneler müdürü Şahin Uysal da geliyor ve başlıyorlar sohbete. Şahin Uysal, Ümit Akdemir'e dönerek "Senin Tayyibi ve Oltulu'yu bitireceğiz"

Oltulu dediği Efkan Âlâ.

Sonra nasıl bitireceklerini anlatır. Hesaplamalarına göre Yüzde 16 oy oranları vardır. Ak Parti yerine başka partiye verip Erdoğan'ı devireceklerini söyler.

Ümit Akdemir de ona Zaman gazetesinin tüm abonelik yapısını bildiği için anlatır. Gerçek abone sayısı 400 bindir. Ailelerini ve 200 bini daha ekle. En fazla 1 milyon kişi. Onların da yüzde 30-40'ı yine Ak Parti'ye oy verir. Etkileyebileceğin oy potansiyelin sadece Yüzde 1, taş çatlasa 1,5...

O sırada Murat Çapan yerinden kalkar ve masasına geçer.

"Ümit bey ben de biliyorum oyumuz en fazla senin hesapladığın kadar. Ama bizim sen de biliyorsun ki devletin kritik noktalarında arkadaşlarımız ve hizmete inanmış insanlarımız var. Onlar gerekeni yapacaklar"

Bu konuşma 7 Şubat MİT darbesinden sonra, 17-25 Aralık darbe girişiminden de öncedir.

Ümit Akdemir o vakit şöyle yanıtlıyor onları:

"Bak Murat bey. Emniyet'te örneğin kaç müdürlük var. Diyelim ki 500. Ama bir düşünün. O 500 hizmet elemanını oraya yerleştirirken sen en az 2000 adayı küstürmüşsün. Siz sanıyor musunuz ki emniyet sadece bizden. Bu yargıda da, bürokraside de böyle. ***Sanıyor musunuz ki devlet uyuyor. Hepsini takip ediyor. Emir yukarıdan geldiğinde harekete geçenler aynı zamanda kendilerini de ifşa etmiş olurlar. Devlet de onların zaten hizalanmasını beklemektedir ve büyük temizliğe başlar. Anadolu'da bir laf vardır, Tavuk TAR'da sayılır. Siz dolaşır, çalışırsınız. Sanırsınız ki devletin hiçbir şeyden haberi yok. Emir komuta ile Tar'ın, yani odunun üzerine sıralanıp hizalandığınızda öyle kolay sayılır ve avlanırsınız ki neye uğradığınızı şaşırırsınız. Devlet bazı hareketlerinizi göremeyebilir ama ortaya çıktığınız an hepinizi avlar.***"

Ümit Akdemir'in bu anısını şunun için aktardım.

FETÖ, TSK'DAKİ CEMAATÇİ SUBAYLARI TEHDİT EDİYOR

7 Şubat'ı, 17-25 Aralık sonuçlarını yaşadılar, yaşamaya devam ediyorlar. Ama durmuyorlar. Nedamet getirmiyor ve ihanete devam ediyorlar.

Fethullah Gülen, devletin FETÖ yapılanmasına yönelik son operasyonlarıyla iyice çileden çıkmış, çılgınlaşmış hâlde.

Cemaatin TSK içindeki Cemaatçi subaylara talimat iletiyor. Bunu geçen günkü yazılarımda da belirttim, ***"Kriptolara bu talimatı iletmekle görevli Hususiler Ankara'ya yerleşip faaliyete geçtiler"*** *diye.*

Gülen'in evvelden sloganı şuydu:

"Yaşamak için yaşatmak"

Şimdiki sloganı ise; "Yaşatmak için ölün"

Yani cemaat için, benim için "ölün" talimatı veriyor.

Çünkü TSK içindeki kripto askerler artık darbe macerasına atılmak, kendilerini ateşe atmak istemiyorlar.

Bu yüzden ***"Sizi deşifre ederiz, hayatınız kayar"*** *diye tehdit ediliyorlar.*

CEMAATÇİ SUBAYLAR ARTIK GÜLEN'E GÜVENMİYOR

Cemaatçi askerler de bu tehditle sonu belirsiz bir serüvene yelken açıp, geçmişte Talat Aydemir ve arkadaşlarının, Doğan Avcıoğlu ve Yön grubunun etrafında toplanan subayların akıbetine uğramaktan korkuyorlar. Korkmakta haklılar çünkü ihtiraslarını ABD'li ve İsrailli efendilerinin hizmetine sunarak kendilerini de ölüme yollamak isteyen Fethullah Gülen'e artık güvenmemeye başladılar.

Tekrar uyarmak gerekir ki Devlet onları izliyor. İstihbaratıyla, tüm silahlı kuvvetler hiyerarşisi olarak komuta kademesiyle, hükümetiyle, emniyetiyle, halkıyla, siyasetçisiyle, STK'larıyla bir bütün olarak devlet "suç" işlemelerini bekliyor. Yani TAR üzerinde hizalanmalarını. Teker teker sayacaklar hepsini.

CEMAATÇİ KRİPTO ASKERLER SEÇENEKSİZ DEĞİL

Oysa önlerinde farklı bir seçenek var.

Bu tehditlere pabuç bırakmayarak ve devletine, ülkesine ihanet etmemek. Silahlı kuvvetlerin emir komuta zincirine bağlı kalmak. Pensilvanya imamlarının ve hususilerinin "Sizi deşifre ederiz" tehdidi karşısında devletle iş birliği yapma yolunu seçmek.

Diğer seçenek ise dediğimiz gibi sonu belirsiz ölümcül maceraya atlamak.

Tekrar cemaatçi kripto askerleri uyarıyorum.

Devlet ve komuta kademesi her şeyi biliyor ve suç işlemeye teşebbüs etmenizi bekliyor.

Hayır, kimsenin; ne Devletin ne de TSK'nın bu olası kalkışmadan çekindiği yok.

Sadece ister soru çalarak ve sınav yolsuzluğuyla, ister normal yollarla girdiği hâlde devşirilerek kriptolaştırılan bu insanlar sonuçta vatanın evlatları. TSK'nın emek vererek yatırım yaptığı, yetiştirdiği asker ve subaylar.

Eğer bu akıl dışı hezeyanlara kulak verdikleri takdirde kendilerine yazık edecekler.

Ama en çok korktuğum da bu sıkışmışlıkla orduda intihar vakaları olabileceği.

TALAT AYDEMİR, YÖN CUNTACILARI ve NAMIK KEMAL ERSUN'U UNUTMAYIN

Talat Aydemir'in darbe girişimleri yüzünden yüzlerce subay, harp okulu öğrencisi tasfiye edildi bu ülkede.

12 Mart darbesinden önce 9 Mart darbesini yapmayı hayal eden Baasçı Kemalist Yön dergisi hizbi fenersiz yakalanınca yine yüzlerce subay, harp okulu öğrencisi ordudan atıldı. Hapse girenler de cabası.

Sadece o mu? Ordu içinde MHP tandanslı subayların darbe girişimi sezilerek 1 Mayıs 1977'de Kara Kuvvetleri Komutanı Namık Kemal Ersun ve 850 subay hiçbir gerekçe gösterilmeden ani bir kararla ordudan ihraç edildi. Genelkurmay Başkanı Semin Sancar tasfiyeler gerçekleştikten sonra "Türk Silahlı Kuvvetleri macera peşinde koşanlara asla iltifat etmeyecektir" dedi.

Zaten 27 Mayıs darbesiyle ordu generalsiz ve albaysız kalmıştı. Tam 275 general ve amiralle 7 bin albay, yarbay ve binbaşı tasfiye edilmişti.

12 Eylül ve 28 Şubat sürecinde tasfiye edilenleri söylemiyorum bile. Yine büyük bir ülkeymişiz. Binbir emekle yetiştirdiği subayları bu kadar tasfiye edilen bir başka ordu daha var mıdır acaba?

Türkiye Gazetesi yazarı Fuat Uğur yazılarında bu bilgileri eski Cemaat üyesi Ümit Akdemir'den aldığını yazmıştır. Fuat Uğur 24 Mart 2016 tarihinden itibaren yazdığı bu üç yazıda özetle aşağıda yer alan bilgileri paylaşmıştır.

1- Fetullah Gülen'in 2016 yılında Halife ilan edilmek istediğini
2- Fetullah Gülen'in yeşil (haki) renkli cübbe ile verdiği gizli mesajla darbe talimatı verdiğini
3- Cemaatin önde gelen isimlerinin Ankara'da toplanarak hücre halinde örgütlenen cemaatçi subayları birleştirmeye çalıştığını
4- Cemaatçi subayların darbe konusunda isteksiz olduğu ve deşifre edilmekle tehdit edildiklerini
5- Darbe öncesi terör öğütleri kullanılarak bir kaos ortamının yaratılacağı
6- Cemaatin TSK'nın özellikle istihbarat, personel ve bilgi işlem birimlerinde çok etkin olduğunu
7- Devletin ve Ordunun komuta kademesinin bütün gelişmelerden haberdar olduğu ve Cemaat mensuplarının darbe girişimini bildiklerini ve beklediklerini
8- Darbe girişimi olur olmaz kendilerini deşifre edilen darbecilerin devlet tarafından ağır biçimde cezalandırılacağı

Bilgilerini darbeden yaklaşık ***3 ay*** önce kamu oyuyla paylaşmıştır. Fuat Uğur'un ***24 Mart 2016, 2 Nisan 20016 ve 21 Nisan 2016*** tarihli yazılarıyla kamuoyuyla paylaştığı yukarıda belirtilen bilgiler muhalefet şerhimizin "Darbenin Planlanması" başlığı altında yer alan bilgilerden anlaşılacağı üzere 15 Temmuz Darbe girişimi ve sonrasında aynen gerçekleşmiştir.

5.1.2. Cemaat Mensuplarının Sosyal Medya Üzerinden Bazı Paylaşımları

Cemaate yakınlığıyla bilinen ve kapatılma sonrası internet üzerinden yayın yapan Özgürlük Zamanı televizyon kanalında yayınlanan bir programda Pr. Dr. Osman Özsoy ***"Bu süreç bitti" "Herşey TV ekranlarında söylenmez" "Çok güzel günler geliyor. Hizmet hareketinde arkadaşları çok yoğun günler bekliyor"***

"Profesör olacağıma bir Albay olsaydım daha fazla hizmetim olurdu" beyanları gelecek darbenin şifrelerini taşıdığı şüphesi uyandırmıştır.

Kumpas davalarında sahte belgeleri hazırlayarak yüzlerce insanın hayatını karartan Tuncay Opçin 14 Temmuz 2016 tarihinde twitter hesabında ***"Yatakta Basacak Şafakta Asacaklar"*** mesajını paylaşmıştır.

5.2. 15 Temmuz Öncesi Darbe Planlaması

Cemaat mensuplarının 2002 yılına kadar ***TSK'ya gizlice sızdığı*** 2002 yılı sonrasında cemaat mensuplarının ***bilinçli olarak TSK'ya yerleştirildiği***, daha önce sızanların üst makamlara yükseltildiği ve kumpas davalarının bu yerleştirme ve yükseltmenin en önemli operasyonel aracı olduğu raporumuzun önceki bölümlerinde açıklanmıştı.

Dershanelerin kapatılması ile başlayan, MİT Müsteşarının ifadeye çağrılması ile yükselen ve 17/25 Aralık yolsuzluk soruşturmalarıyla tepe noktasına ulaşan kriz toplu tutuklamalar ve görevden uzaklaştırmalarla Cemaat – AKP çatışmasına dönüşmüştür. ***AKP-Cemaat çatışması kapsamında emniyet ve yargıda yapılan operasyonlar TSK'da da yapılmak istenince darbe hazırlıklarına başlandığı anlaşılmaktadır.***

Darbe girişimine hazırlık faaliyetleri sivil ve asker unsurları içermekte, faaliyetlerin sivil veya asker ve kışla içi veya dışı olmasına göre de farklı kurumların istihbarat yükümlülükleri söz konusu olmaktadır. Zira mevzuat gereği Genelkurmay Başkanlığının, askeri personelinin kışla dışındaki faaliyetlerini izleme yetki ve sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu görev MİT Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından icra edilmektedir. Keza MİT Müsteşarlığının kışla dahilinde istihbarat yapma yetki ve sorumluluğu bulunmamaktadır. Hal böyle olunca sivil ve askerlerden oluşan darbecilerin kışla içi faaliyetleri ile dışındaki faaliyetlerinin takip yetki ve sorumluluğu da ikiye ayrılmaktadır.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının Anayasal Düzene Karşı İşlenen Suçlar Soruşturma Bürosu tarafından hazırlanan 2016/103583 Soruşturma No.lu (Akıncı) İddianamesinin Darbeye Hazırlık Faaliyetleri başlığı altında anlatıldığı üzere örgüt kurucusu ve yöneticileri tarafından 1 Kasım 2015 seçim sonuçlarının kesinleşmesinin akabinde darbeye teşebbüs faaliyetlerini organize edecek kişiler belirlenmiştir.

- Darbeye hazırlık faaliyetleri **Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç ve Harun Biniş** tarafından yürütülmüştür.
- Adil Öksüz Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Yardımcı Doçent kadrosunda öğretim görevlisidir. Antalya Sanayici ve İşadamları Derneği'nin (ANSİAD) 14'üncü Olağan toplantısına konuk olan istihbaratçı eski emniyet müdürü Hanefi Avcı FETÖ/PDY'nin emniyet, milli istihbarat, ordu, yargı ve diğer yönetim konumundaki imamların listesini çıkartıp Ankara ve İstanbul savcısına verdiğini, 2015 yılına kadar ismini verdiği tüm imamların görevlerine devam ettiğini, başına 4 milyon TL ödül konulan Adil Öksüz'ün ise iki yıldır bu görevde olduğunun bilindiğini 26.10.2016 tarihinde söylemiştir.[38] **Yani firari Adil Öksüz darbe girişiminden çok önce devlet tarafından bilinen bir sivildir.**

[38] http://www.hurriyet.com.tr/hanefi-avci-adil-oksuz-iki-yildir-biliniyordu-40258997

- Kemal Batmaz, teröre finans desteği verdiği için yönetimine mahkemece kayyım atanan (daha sonra KHK ile kayyım TMSF olmuştur) Kaynak Holdinge ait Kaynak Kağıt A.Ş.'nin eski genel müdürüdür. Cemaat bağlantısı bilinen bir isimdir. Genel müdürlük yaptığı için de "herhangi bir" cemaatçi olması gerçekçi değildir.
- Hakan Çiçek Anafartalar Kolejinin eski sahibidir. Okul darbe girişimi sonrası FETÖ/PDY bağlantısı nedeniyle KHK ile kapatılmıştır.
- Nurettin Oruç 1998-2003 yılları arasında cemaatin dershanesinde öğretmenlik yapmış, 2010 KPSS sınavının ardından Diyarbakır'da öğretmenliğe başlamış, Mart 2014'te öğretmenlikten istifa edip bir film şirketinde 2500 TL maaşla işe başlamıştır. Tıpkı Adil Öksüz gibi Nurettin Oruç da, Adil Öksüz'ün kullandığı 34 SIR 49 plakalı araç ile birlikte Aralık 2015'ten Haziran 2016'ya kadar 12 kez Ankara'ya gelmiş, 2500 TL maaşına rağmen kısa süre içerisinde defalarca ABD'ye gidebilmiş birisidir. ABD ziyaretlerinde Fetullah Gülen'le görüşen bir isimdir.
- Harun Biniş elektrik-elektronik mühendisidir. Gülen cemaatine bağlı Kaynak Holding bünyesindeki Venoro Bilişim şirketinde çalıştıktan sonra 2010 Kasım'ında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna (BTK) uzman olarak girmiştir. 2012'de BTK'dan istifa edip bir yazılım firmasında işe başlamış, bu şirketten de 2016 Ocak ayında ayrılmıştır.
- Bu isimler Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki örgüt elemanlarıyla bağlantı kurarak hazırlık faaliyetlerini yönetmiş, sıklıkla ve aynı zaman dilimlerinde ABD'ye seyahat etmişlerdir.
- **Bu süreçte Hava Kuvvetleri imamı olarak bilinen Adil Öksüz darbeye hazırlık toplantılarına 27.12.2015'te başlamıştır.** Bu tarihten 15.06.2016 tarihine kadar 34 SIR 49 plakalı araç ile (6 ay boyunca) 12 kez Ankara'ya gelmiştir.
- Ankara'da bulunduğu zaman diliminde örgüte bağlı rütbeli askerlerin de katılımıyla darbe faaliyetini planladıkları toplantılar düzenlemiştir.
- Ankara'daki her önemli toplantıdan sonra Adil Öksüz yurtdışına gitmiştir.
- Darbenin ne zaman ve nasıl yapılacağı **17.03.2016-21.03.2016** tarihleri arasında yapılan toplantılarda, ABD'de Fetullah Gülen ile birlikte değerlendirilmiştir.
- Belirtilen tarihler arasında, darbeyi yönetecek sivil görevlilerden Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç, ve Akın Öztürk'ün damadı pilot Yarbay Hakan Karakuş da ABD'de, Tümg. İdris Aksoy ve Tümg. Kubilay Selçuk ise İngiltere'dedir.
- Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç, ve Akın Öztürk'ün damadı pilot Yarbay Hakan Karakuş'un Fetullah Gülen'le görüştükten sonra Ankara'ya dönerek darbeye hazırlık çalışmaları yaptığı anlaşılmıştır.
- Adil Öksüz Mart 2016'dan sonra da darbeye hazırlık toplantılarına devam etmiş, **04/05/2016, 27/05/2016, ve 04/06/2016** tarihlerinde Ankara'da 3 toplantı daha yapmıştır. Ayrıca 15/06/2016 tarihinde darbeye hazırlık toplantısı için tekrar Ankara'ya gelmiş, toplantı sonrasında İstanbul'a dönmüş ve 20/06/2016'da Nurettin Oruç ile birlikte ABD'ye uçmuştur.
- Adil Öksüz ve Hakan Çiçek 25/06/2016'da aynı gün ABD'den dönmüştür.
- Seyahat trafiği incelendiğinde Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek ve Nurettin Oruç'un 20/06/2016-25/06/2016 tarihleri arasında aynı anda ABD'de bulundukları ve Fetullah Gülen'le toplantı yaptıkları anlaşılmıştır.
- Adil Öksüz ABD'den döndüğü 25/06/2016 tarihinde sonra her zaman kullandığı 34 SIR 49 plakalı aracı kullanmamıştır.
- Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek ve Nurettin Oruç'un farklı günlerde yurtdışına çıkmaya özen gösterdiği, aynı tarihlerde yurtdışına çıktıklarında ise farklı uçuş kullandığı, ABD'ye bazen Avrupa üzerinden gitmeye çalışarak dikkat çekmemeye çalıştıkları seyahat trafiklerinin analizinden anlaşılmıştır.

- Adil Öksüz'ün başkanlık ettiği toplantılarda, öncelikle her kuvvetten darbeci askerin kendi aralarında oluşturduğu gruplar çalışmalar yapmış, ardından darbe girişiminin en önemli eylemlerinin detayları, bu eylemlerde görev alacak darbecilerin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir.
- Adil Öksüz'ün başkanlık ettiği toplantılarda:
    - Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın alınması ve bir yerde muhafaza edilmesi, (Huber Köşkünden alınarak hava yolu ile İstanbul'da kısa süre bekletilip, yine hava yolu ile denize açılacak olan bir gemiye indirilerek muhafaza edilmesi),
    - Başbakan Binali Yıldırım'ın Ankara'dan Özel Kuvvetler timlerince alınarak Akıncılar Hava Üssü'ne getirilerek buruda muhafaza edilmesi,
    - İçişleri Bakanı Efkan Ala'nın Ankara'dan Özel Kuvvetler timlerince alınarak Akıncılar Hava Üssü'ne getirilerek buruda muhafaza edilmesi,
    - MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın, MİT'ten alınarak, Özel Kuvvetler timlerince alınarak Akıncılar Hava Üssü'ne getirilerek buruda muhafaza edilmesi,
    - Emniyet Genel Müdürü Celalettin Lekesiz'in, konutundan jandarma görevlileri tarafından alınarak, Akıncılar'a götürülmesi,
    - TEM Daire Başkanı Turgut Aslan'ın, konutundan jandarma görevlileri tarafından alınarak, Akıncılar'a götürülmesi,
    - Emniyet İstihbarat Daire Başkanı Engin Dinç'in, konutundan jandarma görevlileri tarafından alınarak, Akıncılar'a götürülmesi,
    - Gölbaşında bulunan Özel Harekat Daire Başkanının, konutundan jandarma görevlileri tarafından alınarak, Akıncılar'a götürülmesi,

konuları konuşulmuştur.

- Yapılan bütün çalışmalarda TSK içindeki FETÖ mensubu komutanlara aktif görevler verilmiş, darbe girişimine katılacak birliklerin komutanları örgüt mensuplarından seçilmiş, görevlendirilen darbeci unsurlara, mümkün olduğu kadar birlik bütünlüğü içinde görev verilmiştir.
- Özel Kuvvetler Komutanlığından görevlendirilen unsurlar ise tek tek FETÖ mensuplarından yeniden oluşturulmuştur.
- Çakırsöğüt'te bulunan komando tugayının Ankara'ya hava yoluyla getirilmesi ve getirilecek birliklerin Ankara'nın güvenliğinden sorumlu olması kararlaştırılmıştır. Bu tugayın ihtiyaç halinde diğer kuvvetlere takviye olarak verilmesi de düşünülmüştür.
- Ayrıca TSK içinde darbeye destek vermeyecek personelin listesi de çıkarılmış, bu konu ile ilgili Mahrem Hizmetler yapılanması içinde yer alan sivil Örgüt üyelerinin görüşü alınmış, isimlerin tespitinden sonra bu isimleri alıkoyacak olan darbecilerin görevlendirmesi yapılmıştır.
- Deniz Kuvvetleri ile ilgili darbe girişimine yönelik genel anlamdaki planlamalar, Kora. Ömer Faruk Harmancık ve Tuğa. Sinan Sürer tarafından yapılmış, bu planlamalar kapsamında Türk Donanması'nın %70'ini oluşturan, fırkateyn, korvet ve hücumbot olmak üzere 29 adet ana muharip gemisi darbe faaliyetlerine katılmak üzere hazır hale getirilmiştir.
- İzmir'de gerçekleştirilecek darbe girişimi ile ilgili planlama genel hatlarıyla ele alınmış, darbe karşıtı askeri personelden kimlerin alınacağı ile ilgili liste sosyal ağ uygulaması Whatsapp üzerinden gönderilmesine karar verilmiş, detaylar İzmir'in değişik semtlerinde yapılan toplantılarda ele alınmıştır.
- Ankara'da düzenlenen darbeye hazırlık toplantıları Serkan Aydın, Ahmet Sürmen, Fatih Baştürk ve Murat Bayrakçeken tarafından kiralanan evlerde yapılmıştır.
- Darbeden önceki son hazırlık ve değerlendirme toplantıları Ankara Konutkent'te kiralanan villada 6-7-8-9/7/2016 tarihlerinde yapılmıştır.

- Son değerlendirme toplantısına, toplantıya başkanlık eden Adil Öksüz'ün yanı sıra Kora. Ömer Faruk Harmancık, Şırnak Çakırsöğüt Jandarma Komando Tugayı komutanı Tuğg. Ali Osman Gürcan, Tuğg. Gökhan Şahin Sönmezateş, Kur. Alb. Fırat Alakuş, Kur. Alb. Bilal Akyüz, Kur. Yrb. Mustafa Barış Avıalan, Tuğa. Sinan Sürer, Kur. Yrb. Turgay Sökmen ve Kur. Alb. Murat Koçyiğit ve Birol Kurubaş da katılmıştır. Genelkurmay Başkanının danışmanlığını yapan Kur. Alb. Orhan Yıkılkan'ın da toplantılara katıldığı, daha sonra odasında yapılan aramada elde edilen delillerden anlaşılmıştır.
- Son değerlendirme toplantısı 09/7/2016 Cumartesi günü yapılmış, son ve geniş katılımlı bu toplantıda Adil Öksüz 15 Temmuz akşamında ilk işlerinin cezaevlerindeki cemaatçilerin dışarı çıkarılması olduğunu söylemiştir.
- Toplantı sırasında Adil Öksüz zaman zaman yan odaya geçerek Fetullah Gülen'le telefonda görüşmüş, bu görüşmelerden sonra hafta sonu İstanbul'a geçeceğini oradan da yurtdışına (ABD) giderek Fetullah Gülen'le Salı günü görüşüp Çarşamba (13/7/2016) veya Perşembe (14/7/2016) tekrar Türkiye'ye döneceğini söylemiştir.
- Nitekim Adil Öksüz ve Kemal Batmaz 11/7/2016 Pazartesi günü aynı uçakla ABD'ye gitmiş ve Fetullah Gülen'le görüşmüştür.
- ABD'deki görüşmede darbeye ilişkin hazırlıkları anlatmış, son hazırlıklarını yapmış, Gülen'in darbe tarihi ve saati ile ilgili Gülen'in onayını aldıktan sonra da 13/7/2016 Çarşamba günü Adil Öksüz ve Kemal Batmaz yine birlikte aynı uçakla Türkiye'ye dönmüştür.
- ABD'deki son görüşmelerinde Gülen darbenin 16/7/2016 günü sabaha karşı saat 03:00'da başlatılması kararını vermiştir.
- Darbenin başlama tarihi ve saati 13/7/2016 tarihinde planlama toplantılarına katılan darbecilere tebliğ edilmiştir.
- Darbeciler toplantılar için sadece Ankara Konutkent'teki villayı kullanmamış, farklı gruplar Ankara'nın değişik adreslerinde planlama çalışmalarını yürütmüştür.
- Bu toplantılardan tespit edilebilenlerden birisi de Keçiören'de bir evde 11/7/2016'da yapılmıştır. Bu toplantıya 28. Mekanize Tugay komutanı Ali Kalyoncu, Genelkurmay Başkanının danışmanı Kur. Alb. Orhan Yıkılkan gibi önemli görevlerde bulunan askerler katılmıştır. Keçiören'deki toplantıda darbe girişiminde Ankara'ya yönelik olarak kullanılacak tank ve zırhlı araçların organizasyonu yapılmıştır. Plan çerçevesinde Ankara iki bölgeye ayrılmış, bir bölümünün Etimesgut Zırhlı Birlikler Komutanlığının, diğer bölümünün ise Mamak'ta bulunan 28. Mekanize Tümen Komutanlığı'nın kontrolünde olması kararlaştırılmıştır.
- Darbe öncesi son hazırlık toplantılarından bir diğeri de Ankara, Batıkent'te 12/7/2016 Salı günü olmuştur. Bu toplantıda darbe girişiminin İstanbul'a yönelik planlaması yapılmıştır. Darbenin İstanbul ayağının planlanması kapsamında 13/7/2016 Çarşamba günü İstanbul 2. Zırhlı Tugay Komutanlığında yapılan ikinci toplantıda Sabiha Gökçen Havaalanı'nın kontrol edilmesi, kontrolü Kuleli Askeri Lisesi'ne verilen iki boğaz köprüsünün takviye edilmesi, Üsküdar Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünün kontrol altında tutulması, Telekom Acıbadem Şubesinin ablukaya alınması, TEM ve E-5 yollarının bağlantılı noktalarının kontrol altında tutulmasına ilişkin stratejiler belirlenip, kararlar alınmıştır.
- Darbe planının Kara Havacılık Komutanlığı ile ilgili bölümüne yönelik toplantılarından biri, 13.07.2016 Çarşamba günü Ankara Yenimahalle'de bir adreste yapılmıştır. Darbe faaliyetinin 16.07.2016 Cumartesi saat 03.00'da başlayacağı bilgisi bu toplantıda paylaşılmıştır.
- Aynı adreste 14.07.2016 Perşembe günü yapılan bir başka toplantıda ise; Cumhurbaşkanının öncelikle İstanbul'dan SAT/SAS komandolarınca alınması planlanmış ancak Marmaris'e gidince bu plan bozulmuş, bunun üzerine yeni bir

plan yapılmıştır. Yeni plana göre İstanbul'da bulunan 4. Kara Havacılık Alayından kalkacak Skorkskyler, 3. Kara Havacılık Alayından kalkacak 3 adet Couger personel taşıyıcı helikopterle Çiğli'de buluşacak, ayrıca Çiğli'deki 3 Couger helikopter de bu ekibe katılacaktır ve böylece 80-90 kişilik bir filo oluşturulacaktır. Bu filo Cumhurbaşkanını Marmaris'te tatil yaptığı otelden alacaktır. **Yer tespitinde sorun yaşanırsa Amerikalılardan yardım alınması da toplantıda kararlaştırılmıştır.** Toplantıda ayrıca darbe faaliyetinin 16.07.2016 Cumartesi günü saat 03.00'da başlaması; MİT Müsteşarının Yenimahalle'de bulunan konutundan 1 Skorsky ve 2 Couger helikopterinin personeli ile alınması, ikamete girerken konutun iki metrelik demir bahçe kapısının Kobra tipi saldırı helikopterinden yapılacak atışla vurulması, İçişleri Bakanı Efkan Ala ve Başbakan Binali Yıldırım'ın ise yine konutlarından alınması için planlama yapılmıştır.

- Bunların dışında Ankara'da yeri ve zamanı tespit edilemeyen bir toplantı daha yapılmış, bu toplantıya Tuğg. Sönmezateş de katılmış, toplantıda Cumhurbaşkanının otelden alınmasının detayları görüşülmüştür.
- Ankara'da darbe planlarının görüşüldüğü ve Keçiören, Yenimahalle ve Çankaya'da katılımcıları tespit edilemeyen 4 toplantının daha yapıldığı tespit edilmiştir.
- Darbe hazırlığı kapsamında sivil alanlarda bunlar olurken askeri alanlarda da planlamalar devam etmiştir.
- Hava Kuvvetleri Komutanlığı İstihbarat Şube Başkanlığında Müşterek Hava Harekat Merkezi (MUHAYM) Başkanı olarak görev yapan Tuğg. Gökhan Şahin Sönmezateş Ankara Konutkent'teki darbe hazırlık toplantıları sona erdikten sonra, 10/7/2016 tarihinde Ali Pehlivan'ı MUHAYM Başkanlığına çağırmış, gizlilik yemini ettirdikten sonra Coğrafi Analiz Sistemi (CAS) programını açtırmış ve sonra aralarında MİT, Cumhurbaşkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Polis Özel Harekat Daire Başkanlığı, TİB ve birtakım askeri binalar gibi bazı hassas kamu binalarının da bulunduğu birçok yerin ekran görüntülerini çıkarttırmış ve bu bölgelerin koordinatlarını çıktılar üzerine yazdırmıştır.
- Tuğg. Sönmezateş, bundan bir gün sonra, 11/7/2016'da bu kez Ali Pehlivan'la beraber Veli Bilgin'i de MUHAYM Başkanlığına çağırmış, bir gün önce Ali Pehlivan'a gösterdiği yerlerin görüntülerini CAS programı üzerinden A3 boyutunda kağıda renkli olarak bastırmış ve zarf içerisinde teslim almıştır.
- Ankara'da bunlar olurken 12/7/2016 tarihinde Diyarbakır 8. Ana Jet Üs Komutanlığında da başka hazırlıklar devam etmektedir. Üs komutanı Tuğg. Deniz Karatepe ve iki pilot yüzbaşı aylık uçuş planlamasında olmamasına rağmen, Eskişehir Muharip Hava Kuvveti ve Hava Füze Savunma Komutanlığı Kurmay Başkanı Tümg. Suat Murat Temiz'in izniyle 2 adet F-16 uçağıyla Dalaman Havalimanına uçuş yapmış, inmeden önce Cumhurbaşkanının kaldığı otel ve civarında uçarak görüntüleme işlemi yapmıştır.
- Diyarbakır'dan kalkarak Dalaman'da Cumhurbaşkanının otelinin olduğu bölgeyi fotoğraflayan 2 adet F-16'nın dışında 13/7/2016 tarihinde 2 adet de Ankara'dan kalkan F-16 Dalaman'a gelerek aynı otel üzerinde uçmak suretiyle görüntüleme yapmıştır.
- 13/7/2016'da Ankara'dan havalanan ve plana göre Ankara-İzmir-Ankara arasını uçacak olan F-16'ların Dalaman'a yakıt alma bahanesiyle iniş yapmasını Tuğg. Sönmezateş sağlamıştır. Sönmezateş bu mizanseni uygulayabilmek için Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinde görevli Tuğg. Recep Ünal'ın iznini almıştır.
- Yani iki gün boyunca toplam 4 adet F-16, 12-13/7/2016 tarihlerinde Cumhurbaşkanının kaldığı otelin üzerinden uçarak keşif ve fotoğraflama yapmıştır.

- 13/7/2016 tarihinde Akıncı 4. Ana Jet Üs komutanı Tuğg. Hakan Evrim ile pilot Yzb. Ahmet Tosun F-16 ile Diyarbakır'a giderek uçağa hedefi hatasız vurmayı sağlayan gelişmiş hedefleme podu olan sniper cihazı taktırmışlardır.
- Bu işlem için Diyarbakır'a geldiğinde Akıncı 4. Ana Jet Üs komutanı Tuğg. Hakan Evrim Diyarbakır 8. Ana Jet Üs Komutanı Tuğg. Deniz Karatepe ile Diyarbakır'dan darbeye katılacak F-16'ları da planlamışlardır.
- Darbe girişimine 1 gün kala, 14/7/2016 tarihinde 4. Ana Jet Üs komutanlığında görevli Ahmet Pala ile İlker Hazinedar F-16 ile Bandırma Üssüne gelmiş ve Diyarbakır'a giden F-16'lara takılan cihazın (sniper cihazı) aynısını taktırmışlardır.
- Üs Komutanı Tuğg. Hakan Evrim 14/7/2016 günü saat 19:30'da, Kur. Bnb. Ersin Eryiğit'e darbe sırasında Akıncı'dan kalkacak 27 adet F-16'ya 143. Filo Komutanı pilot Kur. Bnb. Mustafa Azimetli tarafından söylenecek mühimmatın yüklenmesi talimatını vermiştir. 25 adet F-16'nın mühimmat yükleme işlemi 15/7/2016 günü saat 21:00 sularında tamamlanmıştır.
- 15/7/2016'da, darbeye katılmayacak personelin üsten uzaklaştırılması amacıyla, sıcak da bahane edilerek bayrak töreni 14:00'da yapılmak suretiyle mesai erken bitirilmiş, üs boşaltılmış, darbeye katılacak olan personel ise mesajla daha sonra geri çağrılmıştır.
- Akıncı Üssü nizamiyelerine darbe yanlısı askerler yerleştirilmiş, üsse girebilecekler listesinde ismi bulunmayan ve "yurtta sulh" parolasını bilmeyen askerler üsse alınmamıştır. 15/7/2016 saat 15:00'dan sonra da darbeye hazırlık toplantıları başlamıştır.
- Kayseri 12. Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanlığından 15/7/2016 tarihinde saat 16:00'da, yerden alınan koordinatları havadan izleyerek kontrol edebilme ve savaş uçaklarına gerekli koordinatları verebilme yeteneğine sahip 2 adet uçak havalanmış ve 17:00'da Akıncı Üssüne inmiştir.
- Bu uçuş aylık uçuş planlamasında bulunmamasına rağmen, Hava Kuvvetleri Harekat Merkezindeki darbecilerin yönlendirmesi ile gerçekleştirilmiştir.
- Örgüt üyesi bir sivil olan Ali Irmak örgütün eylemlerinde kullanmak üzere 10 adet başka kişiler adına kayıtlı telefon hattı ile cep telefonu cihazı satın almıştır. Daha sonra bu hat ve cihazlar darbe girişiminde etkin rol alan şüphelilere dağıtılmıştır.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, darbe planlaması çeşitli defalarda ağırlıklı Ankara'da düzenlenen toplantılarda yapılmıştır. Toplantılara her rütbeden asker ile örgütün sivil imamları katılmış, tugay komutanı, kolordu komutanı düzeyinde yüksek rütbeli subaylarla, Genelkurmay Başkanının danışmanı gibi kritik mevkilerde görev yapan subaylar, hiçbir çekince taşımadan bu toplantılara katılabilmiştir. Cemaat bağlantıları çok önceki tarihlerden bu yana bilinebilecek olan örgütün imamları da aynı rahatlıkla darbeye hazırlık toplantılarına katılmış, toplantılardan sonra hiçbir kaygı taşımadan birlikte Fetullah Gülen'e rapor vermek üzere ABD'ye seyahat etmiş, Gülen'le toplantılar yapmış ve en nihayetinde darbeye ilişkin onayları alarak Türkiye'ye dönmüş ve darbeyi başlatmıştır.

Örgütün asker üyeleri de benzer şekilde, havacılık gibi her hareketin gerek kağıt ortamında, gerekse elektronik ortamda son derece titiz bir şekilde kayıt altında tutulduğu bir meslekte, Ankara'daki savaş uçaklarını uçuş planlarında olmamasına rağmen havalandırabilmiş, Diyarbakır ve Bandırma üslerinden muhtemelen terörle mücadelede kullanılan keskin nişancı cihazlarını hiçbir engele takılmadan darbede kullanabilmek amacıyla Ankara'dan kaldırdıkları uçaklara monte ettirebilmiş, Kayseri'den yine planlama dışında 2 uçak kaldırabilmiş, Hava Kuvvetleri yazılımını

kullanarak hassas kritik kamu binalarının çıktılarını alabilmiş ve tüm bunları yaparken de hiçbir engele takılmamıştır.

Darbenin hazırlık aşaması, yapılan toplantılar, Komisyona kurum ve kişilerden darbe sonrasında gelen bilgilendirme yazılarıyla birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki sorular akıllara gelmektedir:

Soru:) Adil Öksüz AKP hükümetlerinin 2008 yılındaki İçişleri Bakanı ve Adalet Bakanı tarafından bilinmesine rağmen neden takip edilmemiştir? Eski Emniyet Müdürü Hanefi Avcı 2008 yılında Adil Öksüz'ün kim olduğunu (dönemin İstanbul ve Ankara Cumhuriyet savcılarının yanı sıra) o dönemde görev yapan İçişleri ve Adalet Bakanlarına anlattığını açıklamıştır.

Soru:) İlahiyat Fakültesi öğretim görevlisi Adil Öksüz 17/12/2013'ten sonra bile, 13/7/2016 tarihine kadar 12 kez ABD'ye gitmiş ve toplamda 111 gün ABD'de kalmıştır. Adil Öksüz'ün bu seyahat trafiği MİT'in dikkatini çekmemiş midir?

Soru:) Fetullah Gülen'in Türkiye'den gelen cemaat mensuplarıyla ABD'deki konutunda görüştüğü, zorunlu olmadıkça konutundan ayrılmadığı daha önce basına yansıyan haberlerden bilinmektedir. Fetullah Gülen'in ABD'deki konutu MİT tarafından izlenmiş midir?

Soru:) Gülen'in konutu izlendiyse, 27/12/2015 tarihinden sonrası sıklıkla Gülen'e gelip giden ve darbe hazırlıklarını yürüten sivil ve askeri personelin tespit edilememe nedeni nedir?

Soru:) MİT'in Komisyona gönderdiği 22/5/2017 tarihli yazıda; 17/12/ 2013 ile 15/7/2016 tarihleri arasında MİT Müsteşarlığında 181 personel hakkında işlem yapıldığı, bunlardan 81'inin pasif göreve alındığı, bağımsız teşkilat ünitelerinin sorumluları arasında darbecilerin bulunmaması sayesinde de darbecilerin MİT'e yönelik saldırılarının başarısızlıkla sonuçlandığı ifade edilmektedir. MİT 17/12/2013 tarihinden önce de, yani Gülen cemaati FETÖ/PDY olmadan önce de bu cemaati takip etmiş midir?

Soru:) MİT'in Komisyonu muhatap bahse konu yazısında FETÖ/PDY'nin devlete karşı ilk komplosunun 7/2/2012 tarihinde MİT Müsteşarının ifadeye çağrılması olduğu belirtilmektedir. 7/2/2012 tarihinden 17/12/2013 tarihine kadar teşkilatta Fetullahçı MİT mensubu bulunmakta mıdır? Eğer varsa bunlar kaç kişidir ve haklarında 7/2/2012 tarihinde sonra nasıl bir işlem yapılmıştır?

Soru:) MİT 7/2/2012 tarihinden sonra hükümete cemaatle ilgili uyarıda bulunmuş mudur?

Soru:) MİT, 2004 yılı Milli Güvenlik Kurulunun hükümete tavsiye kararından sonra Gülen cemaatini kesintisiz olarak izlemiş midir? MİT'in Gülen cemaatini izleme faaliyeti kesintiye uğramışsa bunun nedeni nedir?

Soru:) 27/12/2015 - 15/0/2016 tarihleri arasında Türk Silahlı Kuvvetlerinin çeşitli birimlerinden darbe hazırlıklarına katıldığı savcılıklarca tespit edilen subaylardan hakkında cemaat ve/veya FETÖ üyeliği şüphesiyle daha önce soruşturma açılan kimse var mıdır?

Soru:) MİT, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genelkurmay Başkanına FETÖ/PDY örgütü faaliyetleri ile ilgili olarak darbe girişiminden önce en son hangi tarihte bilgi vermiştir?

Soru:) Darbe gününe yaklaşıldıkça özellikle jet üslerinden kalkan uçaklarla aylık uçuş planlamasında olmayan uçuşların sonradan izin alınarak gerçekleştirildiği görülmektedir. 15 Temmuz öncesinde yaşandığı şekliyle, aylık hazırlanan uçuş planlarında bir değişiklik olduğunda Kuvvet Komutanlığı bunu anlık olarak görüp, uçuşun yasal olup olmadığını takip etme şansına sahip midir? Bunun bir çapraz kontrol mekanizması var mıdır?

Soru:) Genelkurmay Başkanlığına FETÖ mensubu askerlerle ile ilgili olarak en son hangi tarihte istihbarat raporu gelmiştir?

Soru:) 2014-2015-2016 YAŞ toplantıları öncesinde MİT, Genelkurmay Başkanlığına terfisi gelen subaylar hakkında istihbarat raporu göndermiş midir? Sözkonusu YAŞ kararlarıyla, MİT'in olumsuz olarak değerlendirdiği isimlerden terfi ettirilmiş subay var mıdır?

Soru:) MİT Müsteşarlığının Emniyet Genel Müdürlüğü ve TSK içinde istihbarat toplamasına izin vermeyen mevzuatın değiştirilmesi için daha önce bir girişimde bulunulmuş mudur?

Soru:) MİT Komisyona gönderdiği 22/5/2017 tarihli yazıda; Fetullah Gülen'in oturma izni almasına CIA yetkililerinin yardımcı olduğundan bahsederek FETÖ/PDY örgütünün yabancı istihbarat servisleriyle ilişkisine işaret etmektedir. MİT, Fetullah Gülen'in CIA bağlantısını 17/12/2013 tarihinde mi öğrenmiştir? Bu tarihten önce Gülen cemaati ve Fetullah Gülen'in yabancı istihbarat servisleri ile ilişkisinin olup olmadığı bilinmemekte midir?

Soru:) Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar, Komisyona gönderdiği yazıda; FETÖ ile mücadelede Genelkurmay olarak neler yapıldığı sorusuna cevap olarak devletin örgüte karşı sürdürdüğü mücadeleye paralele biçimde TSK'nın da benzer bir mücadeleyi hassasiyetle yürüttüğünü, bunlara ilave olarak yapılan çalışmaların Kuvvet Komutanları ile paylaşılarak kendi personeli ile ilgili yazılı kanaat ve değerlendirmelerini aldıklarını belirtmiştir. Özel Kuvvetler Komutanı Korg. Zekai Aksakallı (darbe gününde Tümg.) Cumhuriyet Savcısına verdiği ifadede "…2008 yılında Kara Kuvvetleri İç Güvenlik Şube Müdürü iken Semih TERZİ'yi Kara Kuvvetleri Komutanının Özel Kalem Müdürü olarak tanıdığını, daha sonra Özel Kuvvetlerde birlikte çalıştığını, 2015 Ağustos öncesinde Özel Kuvvetlerde görevli Tuğgeneral Semih TERZİ, Tuğgeneral Mehmet Nuri BAŞOL ve Tuğgeneral Mehmet Cengiz DOĞAN'ın görevden alınması için teklifte bulunduğunu, Semih TERZİ dışındakilerin görevden alındığını, ancak Semih Terzi'yi görevden almadıklarını, 2015-2016 yıllarında Semih TERZİ'nin buradaki görevden alınması için 2 defa teklifte bulunduğunu, ancak görevden alınmadığını, Semih TERZİ'ye olumsuz sicil ve olumsuz kanaat yazdığını, 2016 sicil belgesinin Genelkurmay'dan istenebileceğini, 5-6 ay önce kendisine Silopi'de "dilekçeni yaz bu birlikten defol git" dediğini, Semih TERZİ'nin Fetöcü olduğunu tahmin ettiğini, buna yönelik şüpheleri olduğunu, aynı zamanda görevinde çok yetersiz olduğunu…" ifade etmiştir. ÖKK komutanı Zekai Aksakallı'nın onca olumsuz kanaat ve sicil değerlendirmesine, görevden

alınmasını istemesine rağmen Tuğg. Semih Terzi'nin görevden alınmamış olması nasıl açıklanmalıdır?

Soru:) Özel Kuvvetler Komutanı Korg. Zekai Aksakallı'nın Ankara'da görülen darbe davasının duruşmasında dile getirdiği **"TSK'da kriz ve olağanüstü durumlarda ilk haber alınır alınmaz tedbir olarak 'personel kışlayı terketmesin' emri verilir. Birlik komutanları kışlalarında, mesaiye devam edilir. Her zaman uygulanan bu temel ve basit kural 15 Temmuz'da ilk haber alındığı zaman uygulanmamıştır. Uygulansaydı darbe girşimi baştan açığa çıkardı"** şeklindeki ifadesi basına yansımıştır. 15 Temmuz 2016'da bu emir neden verilmemiştir? Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar ÖKK Komutanının bu açıklamasını nasıl değerlendirmektedir?

Soru:) Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar, FETÖ'nün devlete sızarak işi bir darbe ile seçilmiş hükümeti devirmeye, TSK'yı ve Türkiye'yi kontrol altına alma noktasına getirmeye cüret edeceğini kimsenin beklemediğini söylemektedir. Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar 1999 yılında Ankara Emniyet Müdürü Cevdet Saral ve Ankara Emniyet Müdür Yardımcısı (şu anda Adana Emniyet Müdürü) Osman Ak'ın emniyette Fetullahçı yapılanmaya ilişkin raporundan bilgi sahibi midir? Zira bu raporda özetle cemaatin sızmaya çalıştığı kamu kurumlarının niteliğine bakıldığında belirli bir güce kavuştuklarında topyekun devleti ele geçirmek isteyebileceklerine dair çok net bir uyarının 18 yıl önce yapıldığını görebilecektir.

5.3. 15 Temmuz Darbe Girişimi ile İlgili Kilit İsimler

5.3.1. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz Darbe Girişimi İle İlgili Beyanları

5.3.1.1. Darbeyi Enişteşinden Öğrenmesi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 15 Temmuz darbe girişimini enişteşinden öğrendiğini söylemesi aklılla, mantıkla ve makamının ciddiyetiyle bağdaşmayacak nitelikte talihsiz bir açıklamadır.

Zira; Cumhurbaşkanı Erdoğan Marmaris'te ailesiyle birlikte tatil yaparken, 15 Temmuz 2016 günü, akşamüstü 18:30 civarında MİT Müsteşarı Hakan Fidan tarafından aranmıştır. Hakan Fidan Koruma Müdürü Muhsin Köse'den Cumhurbaşkanının müsait olmadığını öğrendikten sonra Koruma Müdürüne "(Cumhurbaşkanına) dışarıdan bir saldırı olması durumunda buna karşı koyacak kadar gücünün, kuvvetinin ve adamının olup olmadığını bir değil iki kez sormuştur. Koruma Müdürünün herhangi bir anormallik olmadığı ve güvenlik tedbirlerinin yerinde olduğunu söylemesi üzerine görüşme sonlanmıştır.

Cumhurbaşkanı gerçekten darbeyi enişteşinden öğrendiyse, ki cumhurun reisinin söylediğini doğru kabul etmemiz gerekmektedir, burada devlet güvenliği açısından sorun vardır. Zira aynı gün öğleden sonra gelen ve MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın helikopterlerle gelecek askerler tarafından sabaha karşı kaçırılacağı ihbarını değerlendiren MİT, ihbarı Müsteşar Fidan aracılığıyla Genelkurmay Başkanına bizzat giderek bildirmiştir. MİT Müsteşarının askerler tarafından kaçırılması teşebbüsünün Hakan Fidan'ın Org. Akar'a "bu olayın daha büyük bir olayın bir parçası olabileceği" şeklindeki yorumu sonrasında

Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar olağanüstü askeri önlemlere yönelmiştir. Yani bu ihbar bir darbe girişimi riski olarak görülmüştür.

MİT Müsteşarının o andan itibaren Cumhurbaşkanını bir darbe olasılığı konusunda uyarmamış olması, en hafif ifadeyle ihmaldir. Ülkenin istihbarat şefinin Cumhurbaşkanının Koruma Müdürünü arayarak, dışarıdan bir saldırı olması durumunda buna karşı koyacak kadar gücünün, kuvvetinin ve adamının olup olmadığını iki kez sorması karşısında Koruma Müdürünün kayıtsız kalması, yine en hafif deyimle ihmaldir. Burada, Koruma Müdürü Muhsin Köse'nin Hakan Fidan'ın bir saldırı olasılığını akıllara getiren sorusundan sonra Cumhurbaşkanına bilgi vermemiş olması, yaptığı görevi ve mevkii dikkate alındığında eşyanın tabiatına aykırıdır. Eğer bilgi vermemişse de ciddi bir güvenlik zafiyeti söz konusudur. Her iki görevlinin de 15 Temmuz 2016 tarihinden bu yana görevlerine devam ediyor olması ise "enişte" ile açıklanabilecek kadar hafife alınacak ve geçiştirilecek bir durum değildir.

5.3.1.2.İstihbarat Zafiyeti Olduğu Açıklaması

Cumhurbaşkanının 15 Temmuz kanlı darbe girişiminin önceden haber alınamaması ve önlenememesi konusunda bir istihbarat zafiyeti olduğu açıklaması tatmin edici değildir.

Darbe girişiminin planlayıcısı Adil Öksüz Aralık 2015'ten sonra 12 kez darbeyi planlamak amacıyla toplantılar yapmak için Ankara'ya gelmiştir. Her toplantı sonrasında yurtdışına çıkarak ABD'ye gitmiş, örgüt lider Fetullah Gülen'e bilgi vermiş, talimatlarını alarak bir sonraki adımı planlamak üzere tekrar Türkiye'ye dönmüştür.

Adil Öksüz, kim olduğu bilinen bir isimdir.[39] Gülen cemaatinde önemli bir yöneticidir. Cemaatin bir terör örgütü olarak kabul edildiği tarihten önce de, sonra da faaliyetleri bilinmektedir. Görünürde Sakarya Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Öğretim görevlisi maaşıyla, kimi zaman izinsiz olarak 2002 yılından darbe gününe kadar 52 kez yurtdışına çıkmıştır. 17 Aralık 2013 tarihinden sonra bile 12 kez elini kolunu sallayarak ABD'ye gidip gelmiş, sadece bu tarihler arasında toplamda 111 gününü ABD'de geçirmiştir. Her seferinde de ABD'de Fetullah Gülen'le görüşmüştür. 27.12.2015 tarihinden darbe gününe kadar üstü düzey komutanlar ve örgüt üyesi sivillerle toplantılar düzenlemiş ve hiçbirisinde de devletin dikkatini çekmemiştir.

MİT Müsteşarı Hakan Fidan TBMM Darbe Araştırma Komisyonuna gönderdiği 22/05/2017 tarihli yazısında; darbeci unsurların MİT'e yönelik saldırılarının başarısız olmasını Teşkilat içerisindeki örgüt mensuplarının önceden tespit edilerek pasif görevlere atanmış olması ve bağımsız teşkilat ünitelerinin sorumluları arasında örgüt mensubu bulunmamasına bağlamakta, 17/12/2013-15/07/2016 tarihleri arasında 181 personel hakkında işlem yapıldığını ifade etmekte, örgütün MİT'e ilk saldırısının 07/02/2012 tarihinde MİT Müsteşarının savcılığa ifadeye çağrılmasıyla başladığını söylemesine rağmen 17/12/2013 tarihinden önce bu örgütle ilgili bir takip yapıp yapmadığından söz etmemektedir.

[39] http://www.hurriyet.com.tr/hanefi-avci-adil-oksuz-iki-yildir-biliniyordu-40258997

Yine aynı yazısında MİT, yakın zamana kadar FETÖ/PDY örgütünün hizmet saikiyle hareket eden ve höşgörü temelinde faaliyet gösteren bir yapı olduğuna ilişkin algı yaratmaya çalıştığını söylemektedir. Yasadışı örgütlerin algıyla gizlenmeye çalışacağı gerçeğinden hareketle ülkeler terör tehditlerinin önceden tespitinde emniyet hizmetlerinin yanı sıra istihbarat hizmetlerine de ihtiyaç duymaktadır. Sadece Adil Öksüz'le sınırlı olmamakla birlikte, Gülen cemaatinin hiç olmazsa yönetici kadrolarının en azından 7/2/2012 tarihinden sonra dahi istihbarat kurumu tarafından izlenmemiş olması bir istihbarat zafiyetidir. Bu takip yapılmış olsa Adil Öksüz'ün faaliyetleri tespit edilebilir, darbe önceden öğrenilebilirdi. Devleti yönetenlerin sorumluluğu istihbarat zafiyetini tespit etmenin ötesinde, bunu giderecek önlemleri de almaktır.

5.3.1.3. Darbenin Allah'ın Bir Lütfu Olduğu Açıklaması

Gülen cemaatinin ordu, emniyet (özellikle istihbarat) ve yargı gibi devletin kritik kurumlarında kadrolaşma çabaları ve Fetullah Gülen'in takipçilerine belirli bir güce ulaşana kadar takiye telkin eden konuşmaları ortadayken, iktidara geldiği günden itibaren Gülen cemaatinin demokratik ve laik bir devlet düzenine karşı barındırdığı olası riskler konusunda istihbarat uyarılarını dikkate almayan AKP hükümetleri, cemaat darbe yapacak güce erişene kadar aynı menzile farklı kulvarlardan yürümüştür.

17 Aralık soruşturmasında, kendi eliyle beslediği cemaatin emniyet ve yargı kadrolarının hükümetin yolsuzluklarını açığa çıkarması sonrası rota değiştirmiştir. Bu tarihten sonra Gülen cemaatini bir terör örgütü, Fetullah Gülen'i de terör örgütünün başı olarak kabul etmiştir. Uzun yıllar besleyip büyüttüğü cemaatin terör örgütü olarak tanımlanmasından sonra tasfiye süreci devam ederken seçilmiş hükümete karşı ayaklanma olasılığını hesaba katmamış olması mümkün görülmemektedir.

Diğer taraftan; tek merkezden emir alan ve ülke çapına yayılmış antidemokratik bir yapının demokrasi içerisinde kalarak topyekûn tasfiyesinin de kolay olmayacağını bildikleri içindir ki 249 insanımızın canına mal olan bu kanlı darbe girişimi AKP için Allah'ın bir lütfudur. Zira darbe girişiminin başarısız olması sonrasında başlayan süreçte temel hak ve özgürlüklerin askıya alınması için meşru bir zemin ortaya çıkmış, herhangi bir yargılama yapılmadan sadece kamudan 102.351 kişi ihraç edilmiş, 1289 şirket Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmiştir.

5.3.1.4. Darbe Komisyonu Çalışmalarını Sonlandırmalıdır Açıklaması

Darbeyi araştıracak olan Meclis Komisyonu, başta başkan Reşat Petek olmak üzere başından sonuna kadar AKP'li üyelerin engellemeleri sayesinde, darbeyi araştırmak bir yana, AKP'nin cemaatin büyütülerek darbe yapacak aşamaya gelene kadar geçen süreçteki sorumluluğunun üstünü örtmeye çalışmıştır. Nitekim 27 Mayıs 2017 tarihinde başkan Reşat Petek tarafından kamuoyuyla paylaşılan taslak raporda bu cemaatin özellikle 2003 sonrasında başlayan engellenemez yükselişi konusunda bir bilgi içermemektedir. Keza aynı şekilde cemaatin darbe yapacak kadar güçlenmesinde hükümetin sorumluğunu net bir şekilde Komisyondaki sunumlarında ifade eden üst düzey görevlilerin ifadelerine de taslak raporda yer verilmemiştir.

Darbe gecesinin kilit tanıkları Hulusi Akar ve Hakan Fidan, komisyonun görev yaptığı 4 ay boyunca Komisyona gelip tanıklık ettikleri olaylar konusunda bilgi vermemiştir. Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar ve MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın komisyona davet edilmesine dair verdiğimiz sayısız yazılı ve sözlü önerge başkan Reşat Petek tarafından engellenmiştir. Israrlı takiplerimiz sonucunda konu medyada tartışılmaya başlandıktan sonra başkan Reşat Petek'in de bu konuda yorum yapmasının akabinde Cumhurbaşkanı Erdoğan devreye girerek komisyonun çalışmalarını sonlandırması gerektiğini söylemiştir.

Bu açıklamanın hemen ardından da başkan Reşat Petek komisyonun İçtüzük'ten kaynaklanan ve 3 aylık çalışma süresini 1 ay uzatmaya imkan tanıyan hakkının kullanılmayacağını açıklamış, nitekim 4 Ekim 2016'da başlayan Komisyon çalışmaları da 4 Ocak 2017 tarihinde sona ermiştir.

5.3.1.5.Dere Geçerken At Değiştirilmez Açıklaması

Cumhurbaşkanı Erdoğan darbe girişimi sonrasında MİT Müsteşarı ve Genelkurmay Başkanının görevden alınıp alınmayacağına dair gelen bir soruya dere geçerken at değiştirilmez atasözü ile cevap vermiştir.

Fransa, Belçika ve ABD'deki terör saldırıları sonrasında hükümetlerin tavrından örnek veren Cumhurbaşkanı Erdoğan "Amerika'daki İkiz Kuleler vurulduğu zaman kimse istihbarat ne yaptı veya istihbarat görevden alındı mı? Böyle bir soru sormadı?" demiştir.

Cumhurbaşkanının bu konuda doğru bilgilendirilmediğini düşünüyoruz zira 11 Eylül saldırıları sonrasında yurtiçinde Amerikan vatandaşları dahil olmak üzere istihbarat toplama yetkisi olan Federal Soruşturma Bürosu (Federal Bureau of Investigation-FBI) çok yoğun eleştiri almış ve sonuçta Homeland Security adı altında yeni bir istihbarat kurumu oluşturulmuştur.

İstihbarat zafiyeti tartışmaları boyutunda Türkiye'deki durum ABD'den daha vahimdir. Zira Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan 15 Temmuz darbe girişimini eniştesinden öğrendiğini söylemekte, Başbakan Binali Yıldırım ise tankların Boğaz Köprüsünü kapatma haberleri TV'lere yansıdıktan sonra dahi aramasına rağmen MİT Müsteşarıyla görüşememiş, MİT Müsteşarının 15 Temmuz'da kendisini neden bilgilendirmediğini basına üzerinden sorgulayarak öğrenmeye çabalamıştır.

5.3.1.6.At İzi İt İzine Karıştı Açıklaması

İlginç şekilde, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında yaratılan antidemokratik ortamdan Cumhurbaşkanının kendisi de rahatsız olmuştur. Darbe girişiminin ardından başlatılan FETÖ soruşturması kapsamında yapılan tutuklama ve gözaltı işlemlerinin keyfiliğinden duyduğu memnuniyetsizliği ifade etmek için, "…şu var ki at izi, it izine karışmış vaziyette. 'Ben bir şey atayım da nasılsa tutar' diyenler var" diyen Cumhurbaşkanı hoyrat uygulamaları kabul etmiştir.

Cumhurbaşkanının yaverinin, Genelkurmay Başkanı ve İkinci Başkanının özel kalem müdürleri ile emir subaylarının, hatta danışmanlarının darbeci olduğu bir ülkede, Sözcü gibi, yayın hayatı boyunca Fetullahçı tehlikeye dikkat çeken bir gazetenin muhabiri ve sorumlu müdürünün darbe günü Cumhurbaşkanının tatil yaptığı yeri haberleştirdiği için gözaltına alınması ve tutuklanması, darbecilerin yargılandığı konusunda kamuoyunda soru işaretlerine neden olmuştur.

Diğer taraftan, FETÖ soruşturması kapsamında tutuklu yargılanan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanının damadının yasal olmamasına rağmen özel hastane raporuyla tahliye edilmesi ise

5.3.1.7. Fetullahçı Terör Örgütü Devlet İçinde Paralel Bir Yapı Oluşturdu Açıklaması

Fetullahçı terör örgütü tarafından devlet içindeki paralel yapı, AKP'nin Gülen cemaatini bu konudaki ciddi uyarılara rağmen hizmet hareketi olarak tanıttığı zamanlarda kurulmuştur.
Paralel yapının emniyet, ordu ve yargı gibi devletin en kritik kurumlarında kadrolaşma planı bilinmeyen bir durum değildir. 17 Aralık 2013'te menzil ortağını gizliden gizliye takip ettiği ve sözleşme bozulduğunda afişe edeceği suçlarını arşivlediği 17 Aralık 2013'te anlaşılmıştır. Bu tarihe kadar izmet hareketi olarak tanıttığı ve toz kondurmadığı cemaati o günden sonra FETÖ terör örgütü tanıtmaya başlamıştır.
Fetullahçılar AKP iktidara gelinceye kadar devlete sızmaya çalışmış, AKP iktidarlarıyla birlikte bilinçli bir şekilde devletin en hassas kademelerine yerleştirilmişlerdir.

Sonuç olarak; paralel yapı kendiliğinden oluşmamış, AKP eliyle bilerek ve isteyerek yerleştirilmiştir. Zira paralel yapılanma bizzat AKP'nin planıdır, yarı yolda iş bozulmuş, ortaklık atılmıştır.

5.3.1.8. İdam Cezası Önüme Gelirse Onaylarım Açıklaması

15 Temmuz darbe girişiminden sonra özellikle Cumhurbaşkanının yaptığı toplantılarda bir grup izleyicinin idam cezası lehinde tezahüratta bulunması üzerine yapılan bu açıklama ciddiyetle bağdaşmamaktadır.

Darbe girişiminin yaşandığı tarihte Türk ceza hukukunda idam cezası yoktur. Hukukumuzda olmayan bir cezanın sonradan getirilmesi bunun da geçmiş tarihli bir suça uygulanması fiilen mümkün olsa da bunu yapan devletin gelişmiş ülkeler arasında barınma şansı yoktur. Sayısız danışman çalıştıran Cumhurbaşkanına bu basit kuralı kimsenin hatırlatmamış olması mümkün değildir.

Ayrıca, Meclis onaylarsa darbecilerin idam cezasıyla yargılanacağını (açıkça söyleyemeyen ama) ima eden bir Cumhurbaşkanının yönettiği ülkeye, demokrasiyle yönetilen herhangi bir ülkenin, Fetullah Gülen'i veya onun darbe girişimiyle suçlanan bir üyesini iade etmeyeceği açıktır. İdam cezasını tartıştırıp ardından Gülen'in iadesini gündeme getirmesi Erdoğan'ın bu darbenin faillerinin bulunmasını gerçekten de isteyip istemediğini konusunda kafa karışıklığı yaratmaktadır.

5.3.1.9.Ne Aldatan Oldum Ne Aldatılan Oldum Açıklaması

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Beştepe'de muhtarlara Kemal Kılıçdaroğlu'nu şikayet ettiği toplantıda yaptığı bu açıklama, Gülen cemaatiyle birlikte devlette paralel bir yapı oluşturmaktan duyduğu pişmanlığı ifade etmek için sarf ettiği "Rabbim de milletim de bizi affetsin" açıklaması ile birlikte değerlendirildiğinde söylenecek fazla söz bulunamamaktadır.
Cemaati koruyup kollayan, işlediği hukuk cinayetlerine kol kanat geren bir siyasi hareketin liderinin bu tür beyanlarını mantıkla açıklamak mümkün değildir.

5.3.1.10. Ne istediler de vermedik açıklaması

Darbe girişiminden hemen sonra Cumhurbaşkanının yaptığı bu açıklama Gülen cemaati ile birlikte kurdukları çıkar şebekesinin de aslında bir itirafıdır.
AKP 14 yıllık iktidarının 11 yılında Gülen cemaatinin ayrıcalıklı konuma gelebilmesi için devletin bütün imkanlarını seferber etmiş, en önemli kadrolarda cemaate üye insanlara öncelik vermiş, kısaca "ne istedilerse" vermiştir. Cemaat yeri gelmiş bir gün hukuku istemiş, ertesi gün ihaleyi, bir başka gün milletvekilliğini… Sonuçta FETÖ/PDY ya da eski adıyla Gülen cemaati için AKP'li yıllar dikensiz gül bahçesidir. "Her türlü suçunuza bile göğüs germeme rağmen bu nasıl bir ihanettir" olarak da algılanabilecek bu açıklama aslında bir suç ortaklığının da itirafıdır.

5.3.2. MİT Müsteşarlığı'nın TBMM Araştırma Komisyonu'na Yönelik 22.05.2017 Tarihli Yazısı

15 Temmuz darbe girişimi ile ilgili en çok ve en doğru bilgi sahibi olması beklenen MİT Müsteşarı Hakan Fidan TBMM Araştırma Komisyonu'nun muhalif üyelerinin ısrarlı talebine rağmen bilgi vermek amacıyla komisyona gelmemiş/gönderilmemiştir.

Eğer MİT Müsteşarı Hakan Fidan ve diğer kamu görevlileriyle komisyon huzurunda yüz yüze görüşme imkanı olsa gerçeklere daha hızlı ulaşma şansı yakalanılacak ve oluşan bilgi kirliliği içinde hak kayıpları yaşanmayacaktı.

Kamu görevlilerinin komisyona gelmemiş/gönderilmemiş olması darbe gerçeklerini gizlediği şüphesi oluşturmuştur. Bu gizleme hali ile birlikte komisyonun çalışmalarının Cumhurbaşkanı tarafından sonlandırılması, soruşturmayı yürüten bazı Savcı ve Hakimlerin görevden alınması ve darbe ile ilgisi olmayan konularda OHAL yetkilerinin kullanılması yurttaşlarımızın adalete güvenini zedelemiştir.

Oluşturulan bu adaletsiz ortamın günahsız insanların cezalandırılması gibi acı sonuçlar çıkaracağı gibi darbenin gizli kalmış faillerine yarayacağı ve insanlarımızı katleden darbecilere suçlarını gizleyecek savunma alanı yaratacağı unutulmamalıdır.

Bu çerçevede kamu görevlilerinin komisyona gelmemiş/gönderilmemiş olması dolayısıyla tam, doğru ve zamanında bilgi sahibi olunamamış ve tüm değerlendirmeler ulaşabildiğimiz bilgiler çerçevesinde yapılmıştır. ***Bu eksik bilgi halinin doğuracağı eksik yorum ve yanlış kanaatlerin sorumlusu bu karartma halini yaratanlardır.***

MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la ilgili elde edilen bilgi ve belgelerin incelemesinden aşağıda yer alan sorularımızın cevapsız kaldığı ve bu cevapsız soruların şaibeli ve karanlık bir tablo ortaya çıkarmıştır.

Konuyla ilgili değerlendirme yapabileceğimiz temel bilgi kaynağı MİT Müsteşarlığı'nın TBBB Araştırma Komisyonu'na yönelik yazdığı 22.05.2017 tarihli yazısı olup bu yazıda özetle aşağıda yer alan bilgiler bulunmaktadır.

- 15 Temmuz kalkışması sırasında MİT'in her birimiyle darbeye karşı koyduğunu,
- Darbe öncesi MİT personelinde temizlik yapıldığı, bu kapsamda 15 Temmuz öncesi 181 personel, 15 Temmuz sonrası 377 personel olmak üzere 558 personel hakkında işlem yapıldığı,
- Darbeye karşı yurt içinde güçlü bir tepki oluşmasına rağmen yabancı ülkelerin adil yargılanma hakkının, hukukun üstünlüğünün ve insan haklarının ihlal edildiği gerekçeleriyle yeterli destek vermediği, bu durumun cemaatin yabancı ülkelerde uzun yıllardır yürüttüğü faaliyetler sonucunda elde ettiği lobi gücünden kaynaklandığı,
- Darbe sonrası cemaat mensuplarının moral/motivasyonu yüksek tutmak için çaba gösterdiği, kripto darbecilerin *"darbe karşıtı tutum ve ifadelerle"* kedilerini gizlemek için talimatlandırıldığı,
- Cemaatin stratejisinin *"gizlilik" takiyye" ve "tedbir"* olduğunu,
- Cemaatin demokratik değerlere saygılı, İslam'ı ılımlı şekilde yaşayan hoşgörüye dayanan bir hizmet hareketi görünümü altında, ülkesi ve devletini kendisine hasım görüp rakiplerine kumpas kuran bir terör örgütü olduğunu,
- Cemaatin faaliyetleri, bağlantıları, finans kaynakları, haberleşme yöntemleri ve yabancı devletlerle/gizli servislerle ilişkileri hakkında elde edilen istihbari bilgi ve tespitlerin ilgili kurumlarla peyderpey usulüne uygun şekilde paylaşıldığı,
- Örgütün MİT'e karşı ilk hamlesinin Eylül 2011'de Oslo Görüşmelerinin sızdırılmasıyla başladığını, 07.02.2012'de MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın ifadeye çağrılmasıyla devam ettiğini,
- MİT'in daha önce dış makamlarla paylaşılan notlarda cemaatin darbe girişiminde bulunabileceğini bildirdiğini ancak TSK bünyesinde istihbarat toplayamadığından darbe girişiminin tarihi konusunda net bir istihbarata önceden ulaşılamadığını,
- 15 Temmuz günü saat 14:20'de MİT'e gelen ve güvenlik araştırmasından geçirilen bir şahsın 15:30 sıralarında *"Kara Havacılık Okulu'nda görevli bazı şahıslarca MİT Müsteşarına saldırı yapılacağı"* yönünde teyide muhtaç ham bilgiler verdiğini,
- İhbarda bulunan şahsın verdiği bilgilerin 16:20'de Genel Kurmay İkinci Başkanı'na bilgi verildiği detaylı bilgilendirme için Genel Kurmaya gönderildiği, Saat 16:40'da MİT Müsteşarının Genel Kurmay Başkanı tarafından MİT'e çağrıldığı ve Müsteşarın 18:00 civarında Genel Kurmaya vardığı,
- Genel Kurmay Başkanı'nın Kara Havacılık Okulunda olduğu iddia edilen hareketliliği araştırmak üzere Kara Kuvvetleri Komutanını ivedi olarak görevlendirdiğini,
- Gelişmelerin bildirilmesi amacıyla MİT Müsteşarının Cumhurbaşkanı Koruma Müdürünü aradığını ve Sayın Cumhurbaşkanı'nın müsait olmadığını öğrenilmesi üzerine Koruma Müdürü'ne bir anormallik olup olmadığı ve muhtemel tehditlere karşı hazırlıkların bulunup bulunmadığının sorulduğu, Koruma Müdürü'nün herhangi bir anormallik olmadığı ve güvenlik tedbirlerinin yerinde olduğunu bildirdiğini,
- MİT Müsteşarın Kara Kuvvetleri Komutanından bilgi gelinceye kadar Suriye Ulusal Koalisyonu Eski Başkanı Muaz Hatip'le görüşmek üzere saat 20:20'de Genel Kurmay Karargahından ayrıldığı,
- Genel Kurmay karargahında yaşanan bu gelişmeler üzerine darbecilerin 16.07.2016 tarihinde saat 03:00'de başlatmayı düşündüğü kalkışmayı 15.07.2016 tarihinde saat 20:30'a aldığı

Belirtilmiştir.

MİT Müsteşarlığının gönderdiği bu yazı olayları aydınlatacağına diğer bilgi ve belgelerle birleştirildiğinde var olan şaibeye artırmış ve darbe girişimini daha karanlık hale getirmiştir. Bu açıklamalar sonucunda tarafımızca cevabı aranan sorular aşağıda yer almaktadır.

Soru) MİT Müsteşarlığı yazısında Cemaatin yıllardır süren bir çalışmanın sonucu olarak yurt dışında çok güçlü bağlantılar kurduğu bu yüzden darbe sonrası yurt dışından beklenen destek görülmediği belirtiliyor. Ülkemizin bu duruma düşürülmesinin sebepleri nelerdir? Cemaatin yurt dışında bu kadar güçlenmesini kolaylaştırmak için Türkiye Cumhuriyeti Devleti yetkileri kullanılmış mıdır? Kullanılmışsa kimler tarafından nasıl kullanılmıştır.

Soru) Cemaatin devlete karşı eylemlerinin Eylül 2011'de Oslo Görüşmelerini sızdırmakla başladığı belirtilmektedir. Bu eyleme rağmen en azından AKP hükümetlerinin 17 Aralık 2013 tarihinde yapılan rüşvet ve yolsuzluk operasyonu sonrası Cemaatle bağlarını koparmasına kadar geçen dönemde yaşanan gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu dönemde başta yargı ve TSK olmak üzere devletin Cemaate teslim edilmesini engellemek için girişiminiz oldu mu?

Soru) Komisyonu bilgilendirme yazısında Cemaatin yabancı devletler ve yabancı istihbarat birimleriyle bağlantılı olduğu belirtilmiş. Komisyona gelen diğer bilgi ve belgelerden kuruluşundan bu yana bu bağlantının devam ettiği belirtilmektedir. Bu durumda 2002 yılına kadar devlete sızan 2002 yılı sonrası devlete yerleştirilen Cemaatin yabancı devlet ve istihbarat servisleriyle bağı konusunda Müsteşarlığınız yetkili makamları bilgilendirdi mi? Özellikle kumpas davalarıyla milli ordunun beli kırılırken bu bilgilendirme yapıldı mı?

Soru) 15 Temmuz darbe girişimi öncesi cemaatin darbe girişiminde bulunabileceği ve bu konuda ***"dış makamların"*** bilgilendirildiği ancak TSK bünyesinde istihbarat yapılmadığı için kesin tarihin belirlenemediği belirtiliyor. Dış makamlarla kastınız hangi makamlardır? Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genel Kurmay Başkanı'nı bilgilendirdiniz mi?

Soru) Darbe teşebbüsü ihtimali konusunda sizlerin ve dış makamların önceden bilgi sahibi olmanıza rağmen darbe günü ve darbe sırasında neden beklenmeyen bir olayla karşılaşılmış gibi beyanlarda bulunduğunuzu açıklayabilir misiniz?

Soru) Darbe teşebbüsü ihtimali bilinmesine ve darbe öncesi birçok hazırlık toplantısı yapılamasına, 15 Temmuz günü taburlar ve tugayların yola çıkmasına rağmen hiçbir bilgi ve istihbarat almadınız mı?

Soru) Bu koşullar altında bilinen ve beklenen darbe teşebbüsünün 15 Temmuz'da olacağı Müsteşarlığınıza saat 14:00 itibari ile iletilmesine rağmen neden Cumhurbaşkanı ve Başbakanı hemen bilgilendirmediniz?

Soru) Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Yaşar GÜLER'in 19.07.2016 ve 07.10.2016 Tarihli Cumhuriyet Savcılığı ifadesinde MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın Saat 18:15 sıralarında Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdürü Muhsin Köse'yi telefonla arayıp ***"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"*** diye sorduğunu söylemiştir. Bu rutin bir durum mudur? Geçmişte Koruma Müdürünü arayıp bu tip sorular sordunuz mu?

Soru) ***"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"*** sorusunu sorarak konunun detayı hakkında bilgi vermemeniz, Koruma Müdürü Muhsin Köse'nin de böylesine olağandışı bir sorunun detayını merak etmemesi ve Cumhurbaşkanını bilgilendirmemesi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da ***"Darbeyi Enişteden Öğrendim"*** beyanı birlikte düşünüldüğünde sizce de şüpheli ve karanlık bir durum ortaya çıkmakta mıdır.

5.3.3. Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar'ın 19.07.2016 Tarihli İfadesi

Genel Kurmay Başkanı Hulusi Akar 19.07.2016 Savcılık ifadesinde **(EK:)** özetle;

- TSK içerisindeki Cemaat yapılanmasını Ağustos'ta yapılacak YAŞ toplantısında temizlemeye hazırlandıklarını, Cemaate mensup subayların bu planı öğrenip harekete geçmiş olabileceklerini,
- Kalkışmayı 15.07.2016 günü saat 17:00 – 18:00 sıralarında Genel Kurmay İkinci Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'den öğrendiğini, kaynağın MİT olduğunu, bilginin 3 helikopterin görevlendirilmesi ile bir faaliyet icra edileceği yönünde olduğunu ve hava sahasının kapatılmasının emrini verdiğini,
- Kurmay Başkanı, Merkez Komutanlığından ve Adli Müşavirlikten personeller alıp Kara Havacılık Okuluna derhal gidilmesi, olayı tereddüde yer bırakmayacak şekilde çözüp idari ve adli tedbirleri ivedi bir şekilde almasını talimatlandırdığını,
- Gelen bilginin daha büyük bir planın parçası olabileceğini mütalaa ettiklerini ve aldıkları bu tedbirlerle yetinmeyerek Ankara Garnizon Komutanı Korg. Metin GÜRAK'ı telefondan arayıp bizzat Etimesgut Zırhlı Birlikler Tümenine gitmesini, hiçbir tankın ve zırhlı aracın hiçbir sebeple birlik dışına çıkmasına müsaade edilmemesi yönünde tedbirler almasını emrettiğini,
- Saat 21:00 sıralarında Tümgeneral Mehmet Dişli tarafından kendisine darbe yapıldığının tebliğ edildiğini, durumu kabul etmeyerek direndiğini, emir subayları tarafından zorla enterne edildiğini,
- Silah zoruyla helikopterle Akıncı üssüne götürüldüğünü ve burada sabaha kadar rehin tutulduğunu,
- Akıncı üssünde Hakan EVRİM ***"dilerseniz sizi kanaat önderimiz Fethullah GÜLEN ile görüştürürüz"*** gibi bir şey söylediğini beyan etmiştir.

Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar komisyonumuzun davetine rağmen komisyonumuza gelmemiş/gönderilmemiştir. Sayın Hulusi Akar komisyonumuza gelip bilgi vermiş olsaydı aşağıda yer alan sorularımızı kendisine yöneltmiş olacaktık.

Soru) TSK içerisinde cemaat mensubu subayların kumpas davalarıyla yerleştirildiği anlaşılıyor. **Kumpas davaları sırasında bu yerleştirme operasyonlarına karşı hangi önlemleri aldınız?**

Soru) TSK içerisinde cemaat yapılanması ile ilgili TSK, MİT veya Emniyetten size bilgilendirme yapıldı mı? Yapıldıysa bu bilgilendirmenin içeriği nedir?

Soru) Cemaate mensup askerleri kimler olduğunu darbeden önce biliyor muydunuz?

Soru) Darbeye karışan birçok subayın sizin Genel Kurmay Başkanlığınız ve YAŞ üyeliğiniz döneminde terfi ettirildiği anlaşılıyor. 2014 ve 2015 yıllarında terfi ettirilen generallerin %65'i ya ihraç ettirilmiş ya da emekliliğe sevk

edilmiştir. **Bu terfilere nasıl karar verildi? Bu terfilerde dönemin Cumhurbaşkanı ve Başbakanı'nın etkisi oldu mu?**

Soru) Darbeden aylar önce darbe ihtimalini yazan Fuat Uğur'un yazılarını, ABD yazılan çeşitli raporları veya cemaate mensup kişilerin darbe imalarıyla ilgili beyanlarını okudunuz mu? **Bu askerlerin çeşitli açık kaynaklarda yazıldığı gibi bir kalkışmada bulunma ihtimalini değerlendirdiniz mi?**

Soru) TSK'ya yerleştirilmiş cemaatçi askerlerle ilgili Cumhurbaşkanı ve Başbakanı bilgilendirdiniz mi? **Böyle bir bilgilendirme yaptıysanız Cumhurbaşkanı ve Başbakan tarafından size hangi talimatlar verildi?**

Soru) TSK içerisinde cemaate mensup askerleri tespit edip Ağustos YAŞ toplantısında temizleyeceğinizi beyan etmişsiniz. **Bir kalkışma ihtimali bulunan cemaatçi askerleri TSK'nın en kritik görevlerinde tutmak riskli bir karar değil mi?**

Soru) 14 Temmuz 2016 tarihinde yani kalkışmadan bir gün önce MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la birlikte Özel Kuvvetler Komutanlığı 4. Dönem Özel Kuvvetler İhtisas Kursu Mezuniyet törenine katıldığınız belirtiliyor. Geleneksel olarak bu törene katılıyor musunuz? Bu törene katılmak özel bir durum mudur? **Bu tören sonrası MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la Özel Kuvvetler komutanlığı bahçesinde baş başa 18:00 – 00:30 arası yaklaşık 6,5 saat boyunca neler konuştuğunuzu açıklar mısınız?**

Soru) Gerek komisyonumuza bilgi veren Gazi Subayların verdiği bilgilerden gerek kamuoyuna yansıyan bilgilerden kalkışmaya hazırlık çalışmalarının darbeden günler önce başladığı ve darbe sabahından başlayarak yurdun çeşitli yerlerinde olan birliklerde olağan üstü hareketlilik yaşandığı anlaşılıyor. Bu hazırlıklarla ilgili Güvercinlik Kara Havacılık Komutanlığı dışında hiçbir bilgi almadınız mı?

Soru) 19.07.2016 tarihinde verdiğiniz beyanınızda kalkışmayı 17:00 – 18:00 sıralarında öğrendiğinizi belirtiyorsunuz. **Bu bilgi elinize ulaştıktan sonra siz veya MİT Müsteşarı Cumhurbaşkanı ve Başbakanı bilgilendirdiniz mi? Bilgilendirmediyseniz neden bilgilendirmediniz?** Cumhurbaşkanı'nın *"Kalkışmayı Enistemden Öğrendim"* Başbakanı'nın *"Eşten Dosttan Öğrendim"* beyanlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Soru) 15 Temmuz günü öğlen saatlerinde O.K. isimli Pilot Binbaşının 3 helikopterle MİT Müsteşarını kaçırmak üzere harekete geçileceği ihbarı ile kalkışmayı öğrendiğiniz ve harekete geçtiğiniz anlaşılıyor. Bu ihbar sonrası MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın makamınıza geldiği ve yaklaşık **20:20**'ye kadar kaldığı ve **21:00** sıralarında darbecilerin size müdahale ettiği anlaşılıyor. Bu bilgiler ışığı altında Hakan Fidan'ın darbeci olan emir subaylarınızı ve darbeci askerleri aşarak Genel Kurmaydan serbestçe çıkması hakkında ne düşünüyorsunuz? Hakan Fidan'ı almak üzere 3 helikopterle operasyon hazırlığı yaptığı iddia edilen darbecilerin Hakan Fidan'ın gözlerinin önünde çıkıp gitmesine izin verip 30 dakika sonra da size müdahale etmesini hayatın olağan akışına uygun buluyor musunuz?

Soru) Darbe girişimi günü Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki Çolak'ı normalde 18:00'de bitmesi gereken programını erken bitirmesi (12:00'de) ve Ankara'ya gelmesi istemesi ve bu davet sonrası YAŞ kararlarını

görüşmeniz ve bu sırada kalkışma bilgisi gelmesi çalışma alışkınlarınız içerisinde normal midir? YAŞ kararlarının görüşülmesi Orgeneral Salih Zeki Çolak'ın programını erken bitirmesini gerektirecek olağanüstü bir durum mudur?

Soru) 19.07.2016 tarihinde verdiğiniz beyanınızda "Bu husus, bende makamın bir başkası için hazırlanmış olduğu kanaatini doğurmuştur. Sizce makamınız kimin için hazırlanmıştı?

5.3.4. Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki ÇOLAK'ın 18.07.2016 ve 14.10.2016 Tarihli Cumhuriyet Savcılığı İfadeleri

Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki ÇOLAK 18.07.2016 Tarihli İfadesinde Özetle;

- Darbe girişimini saat 16:00'da Genel Kurmay Başkanı Hulusi Akar'la birlikte saat 16:00 sıralarında Genel Kurmay İkinci Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'den öğrendiklerini,
- Güvercinlik Kara Havacılık Komutanlığından iki adet Skorsky ve bir adet Cougar tipi helikopterle izinsiz uçuş yapılacağı bilgisi üzerine Genel Kurmay Başkanı tarafından Kara Havacılık Komutanlığında inceleme yapmak üzere görevlendirildiğini ve 18:00 sıralarında inceleme için ayrıldığını,
- Kara Havacılık Komutanı Tümgeneral Hakan Atınç ve Orgeneral İhsan Uyar ile birlikte inceleme yaptıklarını ve hareketlilik emaresi görmediklerini, 21:35'e kadar birlikte kalarak bilgi almaya çalıştığını ancak şüpheli bir durum tespit etmediğini, bu sırada Genel Kurmay Başkanı'na telefonda bilgi verdiğini, en son 21:35'de Genel Kurmay Başkanını aradığında emir subayı Levent Türkkan tarafından Orgeneral İhsan Uyar ile birlikte Genel Kurmay Başkanı adına karargaha davet edildiğini,
- Genel Kurmaya döndüklerinde tuzağa düşürüldüklerini ve yaşanan çatışmalar sonucunda Orgeneral İhsan Uyar'la birlikte rehin alındıklarını ve gece 22:30 sıralarında Akıncı üssüne götürüldüklerini ve ertesi gün saat 17:00'de kurtulduklarını,

Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki ÇOLAK 14.10.2016 Tarihli İfadesinde de Özetle;

- 13-14-15 Temmuz tarihlerinde karargah dışında denetleme ve törenlere katılma görevleri olduğunu, programının saat 18:00'de biteceğini ancak Genel Kurmay Başkanı'nın kendisini saat 14:00'de beklediğinin emredilmesi nedeniyle programını erken kesip Ankara'ya döndüğünü, neden erken çağrıldığının bilmediğini, erken gelme emrini aldıktan sonra 12:40'ta Hava Kuvvetlerine ait bir uçakla yanında Akın Öztürk ve Eşi olduğu halde İzmir'den Ankara'ya geldiğini, Akın Öztürk'ün torunlarını görmek üzere Akıncılar üstüne gittiğini kendisinin de Genel Kurmay karargahına geçtiğini,
- Saat 16:00'dan itibaren YAŞ hazırlıkları ile ilgili Genel Kurmay Başkanı ile çalışmaya başladıklarını saat 16:45'de Orgeneral Yaşar Güler'in gelerek Genel Kurmay Başkanı ile özel toplantı yaptığını saat 17.45'te kendisinin de toplantıya dahil olduğunu,
- Genel Kurmay Başkanı'nın şunları söylediğini *"14/07/2016 Perşembe günü Kara Havacılık Komutanlığındaki bir pilot binbaşı, Ankara dışında izinli olan diğer bir pilot binbaşıyı telefonla arayarak CH-47 CHİNHOOK helikopterlerinin kabul töreni hazırlıkları nedeniyle gösteri uçuşu yapılacağından 15/07/2016 cuma günü kara havacılık komutanlığında bulunması gerektiğini belirtiyor. O binbaşı da ertesi gün yani Cuma günü gelip telefon eden binbaşıyı görüyor, binbaşı kendisine "bugün akşam 19:00'dan itibaren 2 adet SIKORSKY 1 adet COUGAR helikopteri ile izinsiz olarak uçuş yapılacağını, uçuşun geç saatlere kadar devam edeceğini, bu arada MİT müsteşarı Hakan Fidan'ın alınacağını, kendisi gibi çağırdığı pilotunda* aynı cemaatten *olduğunu, bu uçuşu yaparken başka bir pilot yarbayın da kendilerine yardımcı*

olacağını belirttiği" bunun üzerine izinden gelen binbaşının yoldan yeni geldiğini, yorgun ve terli olduğunu, eve gidip duş alıp geleceğini belirterek ayrıldığını, evi yerine süratle Yenimahalle'deki MİT karargahına gidip ilgililere bilgi verdiğini, MİT yetkililerinin subay kimlik bilgilerinin doğruluğunu teyit ettiğini, bunun üzerine MİT yetkilerinin Genelkurmay 2. Başkanına bilgi verdiğini"

- Kara Havacılık Komutanlığına giderken bir Armada önünde birde AŞTİ yolu köprüsü civarında olmak üzere iki defa aracı yolun sağına çekip şoför ve emir subayını araçtan indirip birincisinde Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Orgeneral İhsan Uyar'ı, ikincisin de de Kara Havacılık Komutanı Tümgeneral Hakan Atınç'ı cep telefonundan aradığını,
- Bu gelişmelerden sonra kendisinin Kara Havacılık Komutanlığında denetim ve istihbarat için görevlendirildiğini ve komutandan aldığı görevin bir darbe girişimine yönelik duyum değil, sadece izinsiz uçuşa müdahale ile ilgili olduğunu,
- Kara Havacılık Komutanlığında yaklaşık 2 saat süren incelemelerinde durumu hiç belli etmeden dikkatli incelemeler yaptığını ve personele sorduğu sorularla bilgi almaya çalıştığını incelemeler sırasında herhangi bir hareket hazırlığı görmediğini ve 21:25 sıralarında Kara Havacılık Komutanlığından ayrıldığını,

Söylemiştir.

Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki ÇOLAK komisyonumuzun davetine rağmen komisyonumuza gelmemiş/gönderilmemiştir. Sayın Salih Zeki Çolak komisyonumuza gelip bilgi vermiş olsaydı aşağıda yer alan sorularımızı kendisine yöneltmiş olacaktık.

Soru) Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının Kara Havacılık Okulu İddianamesi olarak bilinen 2016/108299 Soruşturma No.lu iddianamesindeki Bilirkişi Raporu'na göre; **siz ve beraberinizdeki heyetin 4 adet makam aracı ile Kara Havacılık Komutanlığı karargahı istikametinden gelip, pistten geçerek Kara Havacılık Okulu Bakım Komutanlığı hangarı ve CH-47 helikopterleri koruma hangarı bölgesine gittiği saat 19:58'de aynı zamanda 3 adet AH-1W ve 1 adet T-129 ATAK helikopterin taarruz hangarı önündeki apronda görüldüğü güvenlik kamerası görüntüleri üzerinden yapılan incelemeler ile tespit edilmiştir. Buna rağmen tarafınızca bu durumu Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'a bildirmemenizin nedeni nedir?**

Soru) Beyanınızda komutandan aldığınız görevin **bir darbe girişimine yönelik duyum değil, sadece izinsiz uçuşa müdahale ile ilgili** olduğunu söylüyorsunuz. Askeri tecrübenize dayanarak böylesine bir eylemin bir kalkışma veya darbe teşebbüsü olmadan münferit olmasını mümkün görüyor musunuz?

Soru) Genel Kurmay Başkanı ile yaptığınız ilk değerlendirmede ***"kendisi gibi çağırdığı pilotunda aynı cemaatten olduğu"*** vurgusundan bu kalkışmanın bir cemaat operasyonu olduğunu bildiğiniz ortaya çıkıyor. TSK içerisinde cemaate mensup askerlerin varlığı ve bir kalkışma ihtimali bulunduğu gerçeği göz önüne alındığında kalkışmanın boyutlarını tam kavrayamadığınız söylenebilir mi?

Soru) Darbe girişimi günü Genel Kurmay Başkanı'nın normalde 18:00'de bitmesi gereken programınızı erken bitirmenizi (12:00'de) ve Ankara'ya gelmenizi istemesi, aynı uçakta darbe girişiminin başında olduğu iddia edilen Akın Öztürk'ün de olması ve bu davet sonrası YAŞ kararlarını görüşmeniz ve bu sırada kalkışma bilgisi gelmesi çalışma alışkınlarınız içerisinde normal midir? YAŞ kararlarının görüşülmesi programınızı erken bitirmenizi gerektirecek olağanüstü bir durum mudur?

Soru) Kara Havacılık Komutanlığına giderken yolda iki defa aracınızı durdurup şoförünüzü ve emir subayınızı araçtan indirerek görüşme yaptığınızı vurguluyorsunuz. Bu sizin için normal bir emniyet tedbiri midir yoksa kalkışma koşulları altında en yakınınızdakilerin kalkışma içerisinde olabileceği ihtimalini değerlendirmeniz midir? Bu durumda kalkışmadan çok önce bu şüpheyi duyduğunuz sonucuna varabilir miyiz?

5.3.5. Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar GÜLER'in 19.07.2016 ve 07.10.2016 Tarihli Cumhuriyet Savcılığı İfadeleri

Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Yaşar GÜLER'in 19.07.2016 ve 07.10.2016 Tarihli Cumhuriyet Savcılığı İfadelerinde Özetle;

- 15.07.2016 saat 21:30 sıralarında emir subayı Mehmet Akkurt tarafından rehin alındığını, rehin alınıp karayoluyla nakledilmesi sırasında ölümlü çatışma yaşandığını, kendisine kötü muamele edildiğini, daha sonra helikopterle Akıncı üssüne götürüldüğünü, Akıncı üssünden ertesi gün 18:30 sıralarında diğer rehinelerle birlikte kurtulup karargaha gelip görevinin başına geçtiğini,
- 15.07.2016 tarihinde saat 16:15 sıralarında MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın kendisini arayarak yukarıda bahsedilen O.K. isimli Pilot Binbaşının anlattıklarından bahisle MİT Müsteşar Yardımcısı Sebahattin Beyi Genel Kurmay göndereceğini söylediğini,
- Kendisinin hemen Genel Kurmay Başkanı'nı bilgilendirildiğini Genel Kurmay Başkanı'nın hemen Hakan Fidan'ı arayıp karargaha çağırdığını, Hakan Fidan'ın 18.15 sıralarında karargaha geldiğini ve toplantıya geçtiklerini,
- Hakan Fidan'ın "Komutanım bu olay daha büyük bir olayın bir parçası da olabilir" demesi üzerine Hulusi Akar'ın telefonla talimatlar verdiğini,
- Hakan Fidan'ın "Komutanım ben birde Sayın Cumhurbaşkanımıza bilgi vereyim" dediğini ve Koruma Müdürü Muhsin'i telefonla aradığını, Muhsin'e "Sayın Cumhurbaşkanımızla görüşebilir miyim?" dediğini, karşıdan ne cevap geldiğini duymadığını, bunun üzerine Hakan Fidan'ın " Peki Muhsin dışarıdan bir saldırı olsa yeterli gücün, silahın ve adamın var mı?" diye sorduğunu, Hakan Fidan'ın oradan bir cevap aldığını ancak cevabını bilmediğini, sonra tekrar bir daha "Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?" diye bir daha sorduğunu, oradan da muhtemelen olumlu bir cevap almış olmalı ki " kolay gelsin " dediğini ve telefonu kapattığını,
  Söylemiştir.

Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Yaşar GÜLER'in 19.07.2016 ve 07.10.2016 Tarihli Cumhuriyet Savcılığı ifadesinde MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın Saat 18:15 sıralarında Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdürü Muhsin Köse'yi telefonla arayıp ***"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"*** diye sorduğunu söylemiştir.

Hakan Fidan'ın sadece bu soruyu sorarak konunun detayı hakkında bilgi vermemesi, Koruma Müdürü Muhsin Köse'nin de böylesine olağandışı bir sorunun detayını merak etmemesi ve Cumhurbaşkanını bilgilendirmemesi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Darbeyi Enişteмden Öğrendim" beyanı birlikte düşünüldüğünde şüpheli ve karanlık bir durum ortaya çıkmaktadır.

5.4. 15 Temmuz Gecesi Yaşananlar

15 Temmuz 2016 akşam saat 21:00 sıralarında bir grup darbeci askerin Genel Kurmay Başkanlığı'na girerek Genel Kurmay Başkanı'nı rehin almasıyla kanlı ihanet eylemsel olarak başlamıştır. 15 Temmuz gecesi yaşananlarla ilgili açık kaynaklardan elde ettiğimiz bilgilerle hazırladığımız kronoloji Raporumuz ekinde bulunmaktadır.

Kalkışmanın başlamasıyla birlikte Ankara ve İstanbul'da savaş uçakları korku ve ve dehşet yaratmak için alçaktan uçuşa başlamış ve 15 Temmuz Şehitler Köprüsü askerler tarafından trafiğe kapatılmıştır.

Bu sırada darbeci hainlerle Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yurtsever asker ve polisleri arasında şiddetli çatışmalar yaşanmış ve bu çatışmalar sırasında çok sayıda şehit verilmiştir. Yaşanan bu ilk çatışmalarda can veren şehitlerimiz ve gazilerimiz sayesinde birçok askeri birlik ve stratejik noktalar darbecilerin eline geçmekten kurtulmuştur. Darbenin bastırılmasında ilk ve en kritik hamle canları pahasına darbeye karşı koyan bu yurtsever askerler ve polislerin müdahalesidir.

Kalkışmanın başladığı ilk saatlerde birçok insan ne olduğunu anlayamamış ve kalkışmayla ilgili sağlıklı bilgi alınamamıştır. İlerleyen saatlerde Başbakan Binali Yıldırım'ın televizyon kanallarında yer alan ilk açıklamasıyla yaşananların bir darbe teşebbüsü olduğu öğrenilmiştir.

Bu açıklamanın hemen ardından önce Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve muhalefet partileri darbe karşıtı açıklamalarda bulunmuş ve bu açıklamaları Türk Silahlı Kuvvetlerin rehin düşmeyen komutanlarının açıklamaları izlemiştir. Aynı saatlerde Ankara'da bulunan Milletvekilleri darbecilere karşı demokrasiyi savunmak amacıyla TBMM'de toplanmış ve darbeciler TBMM'nin sesi kısmak için TBMM'yi bombalamıştır. Darbeye karşı Halk sokaklara çıkmış ve canları pahasına darbecilere mücadele etmiş ve Halkın bu kararlı direnişi sayesinde ertesi gün öğlen saatlerinde darbenin tamamen bastırılmasını sağlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisinin darbe gecesi yaşadıkları ayrı başlık altında değerlendirilecektir.

1.7.1.1.8 Pilot Mit'e Geliyor

15 Temmuz 2016 - 14:20 Kara pilot binbaşı olduğunu söyleyen[40] bir şahıs MİT Müsteşarlığı karargâhına gelir.

1.7.1.1.9 Hakan Fidan Alınacak

15 Temmuz 2016 – 15:30 Güvenlik incelemelerinin ardından MİT görevlileri şahıs ile bir görüşme yapar. Görüşmede şahıstan Kara Havacılık Okulunda görevli bazı kişilerce MİT Müsteşarına saldırı yapılacağı bilgisi alınır.[41]

> ! *MİT, Komisyona gönderdiği 22 Mayıs 2017 tarihli yazıda karargaha gelen kara havacıdan MİT Müsteşarına "saldırı" yapılacağı bilgisinin alındığını söylerken,*

[40] Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar Güler'in Cumhuriyet Savcılığında verdiği 07.10.2016 tarihli ifadesi
[41] MİT Müsteşarlığının Komisyonu muhatap 22.05.2017 tarih ve 10.000.06.000.105.2/50-97549206 No.lu yazısı

Genelkurmay Başkanının Komisyona gönderdiği yazıda ise MİT'in kendilerine "Hakan Fidan'ın alınacağı" bilgisini verdiğini söylemektedir.

15 Temmuz 2016 – 16:00 Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak haftalık olağan görüşmesi için Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'ın makamındadır.[42]

1.7.1.1.10 Fidan Org. Yaşar Güler'e Haber Veriyor

15 Temmuz 2016 -16:20 MİT Müsteşarı Hakan Fidan Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'i telefonla arayarak aldıkları ihbar hakkında şifahi bilgi verir [43]

1.7.1.1.11 Org. Güler Org. Akar'a Bilgi Veriyor

15 Temmuz 2016 – 16:45 Hakan Fidan gelen ihbar hakkında ayrıntılı bilgi vermek üzere yardımcısını Genelkurmay karargâhına göndereceğini söyler.[44] Org. Hulusi Akar ve 2. Başkan Org. Güler birlikte Org. Akar'ın odasındaki özel odaya geçer.[45] Org. Çolak da bir süre daha Akar'ın makamında çalışıp daha sonra odadan çıkarak dışarıda beklemeye başlar.[46]

1.7.1.1.12 Mit Müsteşar Yardımcısı Genelkurmaya Geliyor

15 Temmuz 2016 -17:32 MİT Müsteşar Yardımcısı ayrıntılı bilgi vermek üzere Genelkurmay karargahına gelir.[47] MİT Müsteşar Yardımcısı, İkinci Başkan Orgeneral Yaşar Güler'e ihbarcının MİT'teki ifadesinde; izinden 14 Temmuz'da çağrıldığını, 15 Temmuz sabahı birliğine katıldığını, önce tabur komutanıyla görüştüğünü, sonra tabur komutanıyla birlikte bir albayın yanına gittiklerini, albayın kendilerine gece görüş gözlüklerini almalarını, o gece uçuşlarının olacağını ve uçuşun sonunda da Hakan Fidan'ı alacaklarını söylediğini aktarır.[48]

1.7.1.1.13 2.Başkan İhbar Hakkında Akar'a Bilgi Veriyor

15 Temmuz 2016 – 17:45 MİT Müsteşar Yardımcısından MİT'teki ifadenin ayrıntısını öğrenen İkinci Başkan Org. Yaşar Güler Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'a ihbarın ayrıntılarını anlatır. O sırada Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak da özel odaya gelerek Genelkurmay Başkanı ve İkinci Başkana katılır. Genelkurmay Başkanı Org. Akar MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ı karargaha davet eder.

1.7.1.1.14 2. Başkan Kara Kuvvetleri Komutanına İhbarı Anlatıyor

15 Temmuz 2016 – 17:50 İkinci Başkan Org. Güler Org. Çolak'a: 14/07/2016 Perşembe günü Kara Havacılık Komutanlığındaki bir pilot binbaşının, Ankara dışında izinli olan diğer bir pilot binbaşıyı telefonla arayarak CH-47 CHINHOOK

---

[42] KKK Komutanı Org. Salih Z. Çolak'ın 18.07.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifade (Karargah İddianamesi)
[43] MİT Müsteşarlığının Komisyonu muhatap 22.05.2017 tarih ve 10.000.06.000.105.2/50-97549206 No.lu yazısı
[44] KKK Komutanı Org. Salih Z. Çolak'ın 14.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifade
[45] KKK Komutanı Org. Salih Z. Çolak'ın 14.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifade
[46] KKK Komutanı Org. Salih Z. Çolak'ın 14.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifade
[47] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[48] Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar Güler'in Cumhuriyet Savcılığında verdiği 07.10.2016 tarihli ifadesi

helikopterlerinin kabul töreni hazırlıkları nedeniyle gösteri uçuşu yapılacağından 15/07/2016 cuma günü Kara Havacılık Komutanlığında bulunması gerektiğini söylediğini, o binbaşının da ertesi gün, yani (15 Temmuz 2016) Cuma günü gelip telefon eden binbaşıyı gördüğünü, binbaşının kendisine "bugün akşam 19:00'dan itibaren 2 adet SIKORSKY 1 adet COUGAR helikopteri ile izinsiz olarak uçuş yapılacağını, uçuşun geç saatlere kadar devam edeceğini, bu arada MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın alınacağını, kendisi gibi çağırdığı pilotun da aynı cemaatten olduğunu, bu uçuşu yaparken başka bir pilot yarbayın da kendilerine yardımcı olacağını belirttiğini, bunun üzerine izinden gelen binbaşının yoldan yeni geldiğini, yorgun ve terli olduğunu, eve gidip duş alıp geleceğini söyleyerek ayrıldığını, evi yerine süratle Yenimahalle'deki MİT karargahına gidip ilgililere bilgi verdiğini, MİT yetkililerinin subay kimlik bilgilerinin doğruluğunu teyit ettiğini, bunun üzerine MİT yetkilerinin Genelkurmay 2. Başkanına bilgi verdiğini anlatır.[49]

1.7.1.1.15 Akar Çolak'a Talimat Veriyor

15 Temmuz 2016 – 18:00 Genelkurmay Başkanı Org. Akar Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'a Kara Havacılık Okuluna giderek varsa bir anormallik duruma el koymasını, yanına Kurmay Başkanı Org. İhsan Uyar, adli müşavir ve merkez komutanını da alarak mutlaka saat 19:00'dan önce Kara Havacılık Okuluna gitmesi ve gerekirse tutuklama da yaparak orayı kontrol altına alması talimatını vermesi söyler.

1.7.1.1.16 Hakan Fidan Genelkurmaya Geliyor

15 Temmuz 2016 – 18:10 MİT Müsteşarı Hakan Fidan Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'ın daveti üzerine bilgi vermek amacıyla Genelkurmay Başkanlığına gelir. MİT Müsteşarı, Org. Hulusi Akar'la Org. Salih Zeki Çolak'ın görüşmesinin son 5 dakikasına da yetişir.[50]

1.7.1.1.17 Org. Çolak Kara Havacılık Okuluna Hareket Ediyor

15 Temmuz 2016 – 18:15 Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak Kara Havacılık Okuluna gitmek üzere Eskişehir Yoluna çıkar. Yolda 2 kez aracı durdurur. Şoförü ve koruması araç dışında beklerken Kurmay Başkanı Org. Uyar ile Merkez Komutanını arayarak Kara Havacılık Okuluna gelmelerini söyler. Bu arada kendisi de Cuma günü akşam trafiğinin yoğunluğu nedeniyle Kara Kuvvetleri karargâhına uğramadan doğrudan Kara Havacılık Okuluna gitmeye karar verir.[51][52]

- ! *MİT'e gelen ihbar Kara Havacılık Okulundan saat 19:00'dan itibaren izinsiz uçuş yapılacağı şeklindedir. Org. Hulusi Akar Kara Kuvvetleri Komutanına mutlaka 19:00'dan önce Kara Havacılık Okulunda olmasını söylemiştir. Org.Çolak Genelkurmay karargahını saat 18:15'te terk etmiştir. İstanbul Yolu üzerinde bulunan Kara Havacılık Okuluna Kızılay'da bulunan Genelkurmay karargahından 18:15'te çıkmış birisinin Cuma akşam trafiğin en yoğun olduğu saatlerde karayolu ile ulaşma kararının, 45 dakika içinde ulaşmak için acele eden bir kuvvet komutanı için sağlıklı bir karar olmadığı, helikopterle erişim olanağının düşünülmemiş*

[49] KKK Komutanı Org. Salih Z. Çolak'ın 14.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifade
[50] KKK Komutanı Org. Salih Z. Çolak'ın 14.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifade
[51] KKK Komutanı Org. Salih Z. Çolak'ın 18.07.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifade
[52] Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar Güler'in 07.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifadesi

olmasının ise ya o anda Genelkurmay'da helikopter bulunmuyor olmasından ya da günün olağanüstü koşullarından akıllara gelmediği düşünülebilir.

15 Temmuz 2016 – 18:15 O esnada İstanbul'da bulunan 1. Ordu Komutanı Org. Ümit Dündar karargâhtan ayrılarak konutuna geçer.[53]

1.7.1.1.18 Hakan Fidan'ın Darbe Uyarısı ve Hava Sahasını Kapatma Emri

15 Temmuz 2016 – 18:30 MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın Genelkurmay karargâhına gelerek olayı bir kez de kendisi anlattıktan sonra "komutanım bu olay daha büyük bir olayın bir parçası da olabilir" uyarısı üzerine Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar telefonla Silahlı Kuvvetler Komuta ve Harekat Merkezini arayarak harekât merkezinde görevli Tuğg. İlhan Kırtıl'a Türk hava sahasını her türlü askeri uçuşa yasakladığını söyler.[54]

Org.Hulusi Akar Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'ı Kara Havacılık Okuluna göndermiş ve saat 19:00'dan önce oraya ulaşmasını, bir anormallik varsa engel olmasını, gerekirse tutuklama yapmasını, bunun için de yanına yeterli sayıda kuvvet almasını söyledikten 15-20 dakika sonra Türk hava sahasını tüm askeri uçuşlara kapatma emri vermiştir. Söz konusu emrin Org. Salih Zeki Çolak varmadan önce Kara Havacılık Okulundaki darbecilere ulaşma olasılığının bir risk olduğunu göz önünde tutmak gerekir.

1.7.1.1.19 Kara Havacılık Okulunda Asayiş Berkemal

15 Temmuz 2016 – 18:50 Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak Kara Havacılık Okuluna ulaşır. Kara Havacılık Komutanı Tümgeneral Hakan Atınç ile odasında özel olarak görüşür, kendisinden o akşam (15/07/2016) için uçuş planı olup olmadığını, varsa bu uçuş planını getirmesini ister. Yine varsa böyle bir uçuşun bu uçuşta hangi pilotların ve mürettebatın bulacağının listesini ister. Okul komutanı Tümgeneral Atınç Org. Çolak'a bir önceki gün uçuşu olduğunu ancak 15 Temmuz akşamı için herhangi bir uçuş planının olmadığını söyler. [55]

1.7.1.1.20 Hava Kuvvetleri Komutanı Uçuş Yasağını Öğreniyor

15 Temmuz 2016 – 19:06 Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar'ın Türk hava sahasını askeri uçuşlara yasaklama emri ilgili harekat merkezlerine ulaşır. Ankara'daki Hava Kuvvetleri Komutanlığı Harekât Merkezi İstanbul'da bir düğünde olan Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Abidin Ünal'a Genelkurmay Harekât Merkezinden gelen uçuş yasağı emrini iletir.[56]

1.7.1.1.21 Uçuş Yasağının Kara Havacılık Okuluyla İlgili Olduğunu Darbeciler Öğrendi Mi?

15 Temmuz 2016 – 19:09 Genelkurmay Başkanının emri Hava Kuvvetleri Harekat Merkezine ulaştıktan sonra buradaki darbeciler hava sahasının yeniden açılması için 19:50'de başlayacak olan SoloTürk gösterisini bahane eder. Bu nedenle Hava Kuvvetleri Harekat Merkezi amiri Albay Devrim Orhan

[53] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[54] Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar Güler'in 07.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifadesi
[55] KKK Komutanı Org. Salih Z. Çolak'ın 18.07.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifade
[56] Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'ın TBMM Darbe Araştırma Komisyonuna gönderdiği yazı

Genelkurmay Harekat Merkezindeki (SKKHM) vardiya amiri Albay Armağan'ı arar. [57]

Albay Devrim Orhan'ın Genelkurmay Harekat Merkezi vardiya amiri Albay Armağan'la kayıt özellikli telefon üzerinde yaptığı görüşmesinden; Org. Akar'ın Genelkurmay Harekat Merkezine verdiği ilk emirde öncelik orduları söylediği, Kara Havacılıkla ilgili emir verdiği, daha sonraki aramasında Tuğgeneral İlhan Kırtıl'ı sorduğu, generalin toplantıda olması nedeniyle vardiya amiri Albay Armağan'la konuşarak bu kez Hava Kuvvetleri de dahil tüm uçuşları yasakladığı anlaşılmaktadır. Bu konuşmalardan, Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'ın Kara Havacılık Okulunda bulunduğu esnada Genelkurmay Başkanının özellikle Kara Havacılık Okulundaki uçuşları yasaklamak istediği bilgisinin hava sahasını yeniden açtırmak isteyen Albay Devrim Orhan vasıtasıyla darbeciler tarafından öğrenilmiş olması olasıdır. Diğer taraftan, Genelkurmay karargahındaki komuta kademesinin en tepesindeki insanların emir subayından özel kalem müdürüne kadar etrafı fetöcü subaylarla çevrili olduğu, bunların da ortam dinleme dahil her yola başvurduğu düşünüldüğünde darbecilerin Kara Havacılık Okuluna baskına giden komutanı öğrenmelerinin çok zor olmayacağı dabir gerçektir.

1.7.1.1.22 Uçuş Yasağına İlişkin Emir Teyiti

15 Temmuz 2016 – 19:16 Saat 19:05'deki havadaki uçakların indirilmesi ve izinsiz uçak kaldırılmaması emri teyit edilir.[58]

1.7.1.1.23 Akar'ın Etimesgut Zırhlı Birliklerini Kontrol Emri

15 Temmuz 2016 – 19:25 Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar, Ankara Garnizon Komutanı Korg. Metin Gürak'ı telefonla arayarak Etimesgut Zırhlı Birlikler Tümenine bizzat gitmesi, hiçbir tank ve zırhlı aracın, hiçbir sebeple birlik dışına çıkmasına izin vermemesi talimatını verir.[59]

1.7.1.1.24 Hakan Fidan Cumhurbaşkanını Arıyor

15 Temmuz 2016 – 19:26 MİT Müsteşarı Hakan Fidan Cumhurbaşkanının Koruma Müdürünü (Muhsin Köse) arayarak görüşmek istediğini söyler. Cevabın ne olduğunu Org. Yaşar Güler duymaz ama Müsteşar Fidan Cumhurbaşkanı ile görüşemeyince koruma müdürüne dışarıdan bir saldırı olması durumunda buna karşı koyacak kadar gücünün, kuvvetinin ve adamının olup olmadığını 2 kez sorar. Koruma Müdürünün cevabı üzerine de "kolay gelsin" diyerek Cumhurbaşkanı ile görüşemeden telefonu kapatır.[60]

15 Temmuz 2016'da alınan ihbar bir grup asker tarafından ülkenin istihbarat şefinin sabaha karşı MİT yerleşkesi içerisindeki ikametgâhından kaçırılacağı şeklindedir. Söz konusu askerlerin MİT Müsteşarını fidye için kaçıracağı düşünülmüyorsa bu çok ciddiye alınması gereken bir durumdur. Konu MİT'ten

---

[57] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[58] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[59] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[60] Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar Güler'in 07.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifadesi

Genelkurmay'a aktarılmış, Genelkurmay Başkanı olayın önemine binaen MİT Müsteşarını karargaha davet etmiş, ayrıntıları dinledikten sonra Kara Kuvvetleri Komutanını ihbar edilen olayın başlayacağı yer olan Kara Havacılık Okuluna, Ankara Garnizon Komutanını Etimesgut Zırhlı Birliklere göndermiş, bu arada MİT Müsteşarının "darbe" sözcüğünü kullanmadan söz konusu kaçırma planının daha büyük bir eylemin parçası olabileceği uyarısını yapması üzerine Genelkurmay Başkanı Türk hava sahasını askeri uçaklara yasaklamışken Hakan Fidan'ın Cumhurbaşkanına haber vermek amacıyla Koruma Müdürü Muhsin Köse'yi arayıp Cumhurbaşkanıyla görüşme konusunda ısrar etmemesi anlaşılamamaktadır. Zira MİT Müsteşarı hiç de olağan olmayan bir günde, olağan olmayan bir durumu Cumhurbaşkanına anlatmak için telefon etmiş olmasına, Koruma Müdürüne olağan olmayan soruları 2 kez ısrarla sormasına rağmen ne Hakan Fidan bizzat Cumhurbaşkanıyla görüşme konusunda ısrarcı olmuş, ne de Koruma Müdürü Köse Fidan'ın sorularından sonra Cumhurbaşkanı ile MİT Müsteşarını görüştürme ihtiyacı duymuştur ki bu iki davranış da olayın taraflarının unvan ve görevleri düşünüldüğünde akıllarda soru işareti bırakmaktadır. Darbe girişimi sonrasında düzenlenen iddianamelerde Cumhuriyet Savcılarınca MİT Müsteşarı Hakan Fidan ve Koruma Müdürü Muhsin Köse'nin ifadelerine başvurulup başvurulmadığı bilinmemektedir. Tüm bunların üzerine Cumhurbaşkanının darbeyi eniştesinden öğrendiğini söylemesi, Başbakan'ın ise kendisine bağlı MİT Müsteşarının darbeyi kendisine neden haber vermediğini bilemediğini açıklaması Türkiye'de darbe isteyen odaklara hizmet etmekten başka bir işe yaramamıştır.

1.7.1.1.25 Org. Abidin Ünal Genelkurmay Başkanı ve 2. Başkana Ulaşamıyor

15 Temmuz 2016 – 19:26 MİT Müsteşarı Cumhurbaşkanı ile görüşmeye çalışırken o anda İstanbul'da bulunan Hava Kuvvetleri Komutanı Org. Abidin Ünal da, Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar ile Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Yaşar Güler'i arayarak bu emrin neden verildiğini sormaya çalışır ancak her iki komutanın emir subayı da görüşmeye engel olur.[61]

1.7.1.1.26 Darbeciler Akar-Fidan Toplantısını Konuşuyor

15 Temmuz 2016 – 19:26 Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Yaşar Güler'in Özel Sekreteri Kurmay Yarbay Bünyamin Tümer, Genelkurmay Başkanlığı Personel Plan Yönetim Daire Başkanı Tuğgeneral Mehmet Partigöç'ün odasına girer ve komutanlarla MİT Müsteşarı arasında yapılan görüşmeler hakkında bilgi verir.[62]

1.7.1.1.27 Genelkurmaydan Solotürk Ekibi ve İnsansız İha'lara Uçuş İzni

15 Temmuz 2016 – 19:45 Silahlı Kuvvetler Harekat Merkezinden Tuğgeneral İlhan Kırtıl Solotürk uçuşları, xxx'deki CAP uçuşları ile insansız İHA uçuşlarına izin verildiğini kayıt özellikli telefondan Hava Kuvvetleri Harekat Merkezinden Yüzbaşı Caner Gökçeoğlu'na iletmiştir.[63]

---

[61] http://www.hurriyet.com.tr/havada-21-saat-24-dakika-generallerin-savasi-40187396
[62] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2017/1258 İddianame No.lu İddianamesi
[63] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.28 Org. Akar Fidan'la Görüşürken Bazı İsimlerin Dosyalarını İstiyor

15 Temmuz 2016 – 19:48 Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la toplantı halindeyken Personel Başkanı Korg. İlhan Talu'yu makamına çağırarak Kara Havacılık Okulunda görevli iki ismin dosyasını ister. Dosyaları Akar'a teslim eden Korg. Talu odadan ayrılırken komutanın talimatı üzerine, daha önce makama bıraktığı, uzun zamandır üzerinde çalıştıkları Fetullahçı askerlerle ilgili dosyaları da yanında götürür. Geçmiş yıllardan farklı olarak terfi listesinde olan ve olmayan general, amiral ve terfi sırası gelen albaylarla ilgili yalnız MİT'in araştırmasıyla yetinmeyip, ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesine de inceleme yaptırılmıştır. Bu liste üzerinde son çalışma 16 Temmuz'da yapılacak ve 18 Temmuz Pazartesi günü Ankara Cumhuriyet Savcılığına verilecektir.[64]

1.7.1.1.29 2016 Yaş'ında 3000 Fetöcünün İhracı Bekleniyor

Keza, darbe girişiminin başarısız olmasından sonra yakalanan Yarbay A.K. MİT'teki ifadesinde; Fetullah Gülen'le iki kez yüz yüze görüştüğünü, kod adını bizzat Gülen'in verdiğini söyleyen 15 Temmuz olaylarından yaklaşık 1 hafta önce, (...) isimli bir yarbayın, arayıp görüşmek istediğini söylediğini, Ankara Tandoğan'da buluştuklarını. İçerideki başka birisinin Ağustos YAŞ toplantısında üç bin (3000) askerin ihraç edileceğini, Gülen'in YAŞ toplantısını istemediğini, gidişata dur deme zamanı geldiğini, darbe yaparak örgüt mensubu subayların TSK ve devlet yönetimini ele geçireceklerini söylediğini sorgu görevlilerine anlatmıştır.[65]

1.7.1.1.30 Ulaştırma Uçaklarında Uçuş Yasağı Kalkıyor

15 Temmuz 2016 – 20:01 Hava Kuvvetleri Harekat Merkezinden Yüzbaşı Caner Gökçeoğlu tarafından, gerçeğe aykırı biçimde, Silahlı Kuvvetler Harekat Merkezinin emriyle ulaştırma uçaklarında uçuşun serbest olduğu bilgisi geçilir.[66]

15 Temmuz 2016 – 20:01 Silahlı Kuvvetler Harekat Merkezinden Tuğgeneral İlhan Kırtıl tarafından yurtiçi ve yurtdışı harekat gerekli olursa Genelkurmay'dan izin alınacaktır emri yayınlanır.[67]

1.7.1.1.31 Darbe Saati Erkene Alınıyor

15 Temmuz 2016 – 20:09 Genelkurmay Personel Başkanı Korg. İlhan Talu, Org. Akar'ın makamından çıktıktan sonra içeride Hakan Fidan'ı gördüğünü, Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'ın Kara Havacılık Okuluna gittiğini, fetöcülerle ilgili tutuklamaların hemen başlayacağını Genelkurmay Personel Başkanlığı General-Amiral Şube Müdürü Kurmay Albay Cemil Turan'a söyler. Genelkurmay'daki darbeciler panikler, Adil Öksüz ve diğer sivil örgüt üyelerinin de bilgisi dahilinde Yurtta Sulh Konseyi üyelerinin de koordinasyonuyla

[64] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 26
[65] Adalet Bakanlığı Fetullahçı Terör Örgütü ve 15 Temmuz Darbe Kalkışması Bilgi Notu, sayfa 9
[66] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[67] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

16/07/2016 saat 03:00 olarak belirlenen darbe saatini öne çekerek 20:30 olarak değiştirirler.[68]

1.7.1.1.32 Hakan Fidan Genelkurmay'dan Ayrılıyor

15 Temmuz 2016 – 20:20 MİT Müsteşarı Hakan Fidan, 20:30'da MİT karargahında Suriye Ulusal Koalisyonu eski Başkanı Muaz Hatip ile olan randevusu nedeniyle Genelkurmay karargahından ayrılır.[69]

1.7.1.1.33 Özel Kuvvetlerden İlk Ekip Genelkurmaya Yola Çıkıyor

15 Temmuz 2016 – 20:23 Akıncı 4. Ana Jet Üs Komutanlığında toplanan 33 Özel Kuvvetler görevlisi bir otobüs ile Genelkurmay Başkanlığına doğru yola çıkar. [70]

1.7.1.1.34 Hava Kuvvetleri Harekat Merkezinden Darbeye Start Veriliyor

15 Temmuz 2016 – 20:25 Hava Kuvvetleri Harekat Merkezindeki darbeci askerler Tuğgeneral Kemal Mutlum'un emriyle, yasak olmasına rağmen, bütün uçakların uçuşlarının serbest olduğu bilgisini birliklere duyurur.[71]

1.7.1.1.35 Darbe Öne Çekilince Tümg. Dişli Genelkurmaya Geri Dönüyor

15 Temmuz 2016 – 20:46 Darbenin gece sabaha karşı 03:00'da başlayacak olması nedeniyle karargahtan erken ayrılan Genelkurmay Stratejik Dönüşüm Daire Başkanı Tümgeneral Mehmet Dişli kendi özel aracıyla Genelkurmay karargahına geri döner.[72]

1.7.1.1.36 Genelkurmay Karargah Sorumluları İşbaşında

15 Temmuz 2016 – 20:49 Genelkurmay Başkanı Başdanışmanı Kurmay Albay Orhan Yıkılkan odasına geçer ve bu saatten sonra faaliyetler darbecilerin atama listesinde karargah sorumlusu olarak belirledikleri Genelkurmay Personel Başkanlığı, Personel Plan ve Yönetim Daire Başkanı Tümgeneral Mehmet Partigöç, Genelkurmay Başkanı Başdanışmanı Kurmay Albay Orhan Yıkılkan, Genelkurmay Başkanlığı Özel Kalem Müdürü Kurmay Albay Ramazan Gözel ve Genelkurmay Stratejik Dönüşüm Daire Başkanı Tümgeneral Mehmet Dişli tarafından idare edilir.[73]

---

[68] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[69] MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın TBMM Darbe Komisyonunu muhatap 22/05/2017 tarihli yazısı
[70] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[71] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[72] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[73] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.37 Genelkurmay'da Darbe Başlamak Üzere

15 Temmuz 2016 – 20:51 Tümgeneral Mehmet Dişli ve Kurmay Albay Orhan Yıkılkan Genelkurmay komuta katına doğru çıkmaya başlar[74]

1.7.1.1.38 Org. Hulusi Akar'a Makamında Baskı Başlıyor

15 Temmuz 2016 – 21:00 Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar, arkası kapıya dönük bir şekilde yuvarlak toplantı masasında çalışırken kapı çalar ve Proje Yönetim Daire Başkanı Tümgeneral Mehmet DİŞLİ odaya girer. Mehmet DİŞLİ komutanın oturmakta olduğu masadaki sandalyelerden birine oturup heyecanla "komutanım operasyon başlıyor, herkesi alacağız, taburlar, tugaylar yola çıktı, biraz sonra göreceksiniz" der. Komutan önce anlamlandıramaz, ancak bunun bir kalkışma olduğunu anlayınca öfkelenerek bağırmaya başlar. Arkası kapıya dönük olduğu için kapının açık olup olmadığını fark etmez. İkinci başkanın nerede olduğunu, diğer komutanlarının nerede olduğunu sorar. Tümgeneral Dişli, heyecanlanmamasını, rahat olmasını söyler. Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar işbirliği yapmayacağına dair sözler söyler.[75]

1.7.1.1.39 Başbakan Binali Yıldırım İstanbul'daki Çalışma Ofisinden Çıkıyor

15 Temmuz 2016 – 21:00 Başbakan Binali Yıldırım İstanbul Dolmabahçe'deki çalışma ofisinden ayrılarak Tuzla'daki konutuna doğru yola çıkar. [76]

1.7.1.1.40 **Batman'da Uçuş Yasağı İl Jandarma Komutanına Ulaşıyor**

15 Temmuz 2016 – 21:00 **Batman İl Jandarma Komutanlığı Kurmay Başkanı Vekili J. Bnb. Adnan Ergün uçuş yasağı hakkındaki Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'ın talimatını Batman İl Jandarma Komutanı J. Kur. Alb. Hüseyin Topuz'a iletir.**[77]

1.7.1.1.41 Birliklere Çıkın Talimatı Başlıyor

15 Temmuz 2016 – 21:03 Tümgeneral Mehmet Partigöç ve bir grup darbeci subay Genelkurmay karargah emniyet subayı Yarbay Gökhan Eski'nin odasına gelir, 28. Topçu Tugayı Komutanı Tuğgeneral Murat Aygün'ü telefonla arayarak harekete geçme emri verir.[78]

1.7.1.1.42 Ankara Emniyet Müdürü Genelkurmaydaki Çatışmayı Öğreniyor

15 Temmuz 2016 – 21:15 **Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan'a yardımcısı tarafından Genelkurmay kavşağından silah sesleri geldiği bildirilir.** [79]

1.7.1.1.43 Genelkurmayın Haberleşme Birimi Ele Geçiyor

15 Temmuz 2016 – 21:16 Bir grup darbeci Genelkurmay karargahındaki Silahlı Kuvvetler Harekat Merkezinin giriş çıkışını kontrol altına alır.[80]

---

[74] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[75] Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'ın 19/07/2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığı ifadesi
[76] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum.
[77] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Batman Valiliği yazısı ve ekleri
[78] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[79] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[80] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.44 İçişleri Bakanı Erzurum'dan Ankara Uçağına Biniyor

15 Temmuz 2016 – 21:20 **İçişleri Bakanı Efkan Ala Türk Hava Yollarının tarifeli uçağıyla Erzurum'dan Ankara'ya hareket eder.**[81] **Aynı dakikalarda** Akıncı 4. Ana Jet Üs Komutanlığından bir otobüsle yola çıkan 33 Özel Kuvvetler Komutanlığı personeli Genelkurmay Başkanlığına ulaşır ve 2 dakika içinde de karargaha 1A kapısından giriş yaparak karargahta görevli darbecilerin yönlendirmesi ile komuta katına çıkar.[82]

1.7.1.1.45 Korg. İlhan Talu Özel Kuvvetler Personeline Yol Gösteriyor

15 Temmuz 2016 – 21:23 Genelkurmay Personel Başkanı Korgeneral İlhan Talu, otobüsten inerek karargaha giren 33 özel kuvvet askerine koridorda yol göstererek komuta kademesine kadar getirir. Koridorda karşılaştığı Orgeneral Yaşar Güler'in koruması ve nöbetçi astsubaya olayı tatbikat olarak açıklar.[83]

1.7.1.1.46 Hava Kuvvetleri Komutanı Darbeyi Eşinden Öğrenir

15 Temmuz 2016 – 21:24 İstanbul Moda Deniz Kulübünde bir Muharip Hava Komutanı Korgeneral Mehmet Şanver'in kızının düğününde olan Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Abidin Ünal Ankara'daki eşinden bir telefon alır. Eşi Org Ünal'a darbe olduğunu, Boğaz Köprüsünün kapatıldığını, ortalığın karıştığını, dikkatli olmasını söyler. [84]

1.7.1.1.47 Org. Abidin Ünal Ne Olduğunu Anlamaya Çalışıyor

15 Temmuz 2016 – 21:24 Orgeneral Abidin Ünal Ankara, Diyarbakır ve Adana'daki komutanları arayarak bilgi almaya çalışır. Komutanın Orgeneral Akar'ın getirdiği uçuş yasağından bilgisi vardır. Sırasıyla Ankara'daki Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı Tümgeneral Cevat Yazgılı'yı, Akıncı Üs Komutanı Tuğgeneral Hakan Evrim'i, Orgeneral Akın Öztürk'ü, Diyarbakır 8. Ana Jet Üs Komutanı Tuğgeneral Deniz Kartepe'yi ve İncirlik 10. Tanker Üs Komutanı Tuğgeneral Bekir Ercan Van'ı arar. 2 kez konuştuğu Tümgeneral Yazgılı'ya harekat merkezinde kontrolü ele geçirmesini söyler. Akıncı Üs Komutanı Hakan Evrim baskı altında olduğunu, uçakları uçurmak zorunda kaldığını, Orgeneral Akın Öztürk gece uçuşu olabileceğini, araştırıp döneceğini, Diyarbakır Üs komutanı 6 uçağın havalanmasına engel olamadığını söyler. Akın Öztürk bir daha aramaz, Adana İncirlik 10. Tanker Üs komutanına ise hiç ulaşamaz.

1.7.1.1.48 İstanbul'a Karayoluyla Girişler Whatsapp Üzerinden Yasaklanıyor

15 Temmuz 2016 – 21:26 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda E-5 ve TEM'den İstanbul dışına çıkan trafiğe izin verilmesi, İstanbul içine giren trafiğin ise engellenmesi emri verilir.[85]

---

[81] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[82] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2017/1258 İddianame No.lu İddianamesi
[83] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[84] http://www.hurriyet.com.tr/havada-21-saat-24-dakika-generallerin-savasi-40187396
[85] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.49 Yurtta Sulh Whatsapp Grubu Üzerinden Gözaltı Talimatı

15 Temmuz 2016 – 21:26 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "alınması gerekenlerin derhal alınması" talimatı verilir.[86]

1.7.1.1.50 Konya'dan Yalova'ya 2 Helikopter Uçuyor

15 Temmuz 2016 – 21:29 Konya 3. Ana Jet Üs Komutanlığının 135. Filosundan kalkan 2 adet Cougar tipi helikopter Yalova Meydan Komutanlığına inerek yakıt ikmali yapar.[87]

1.7.1.1.51 Genelkurmay 2. Başkanı Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 21:26 Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'in Özel Sekreteri Kurmay Yarbay Bünyamin Tümer, Emir Subayı Binbaşı Mehmet Akkurt, koruma Tank Kıdemli Başçavuş Ömer Gürsel Çetin ve 6 darbeci Özel Kuvvetler personeli Orgeneral Güler'i derdest ederek elleri arkadan kelepçeli, gözleri bağlı ve kafasına siyah başlık giydirilmiş halde makamından çıkarır.[88]

1.7.1.1.52 Jandarma Genel Komutanlığı İşgal Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 21:30 **Ankara Beştepe'deki Jandarma Genel Komutanlığı Ana Karargâh binası, darbeye teşebbüs maksadıyla, emir-komuta zinciri dışında münferit hareket eden yaklaşık (80-85) rütbeli asker tarafından hareket merkezleri ile nöbetçi heyetleri silah zoruyla görev başlarından uzaklaştırılarak ele geçirilir.** [89]

1.7.1.1.53 Teğmenler Nizamiyede Silahlı Nöbete Başlıyor

15 Temmuz 2016 – 21:30 **Jandarma Okullar Komutanlığı emrinde görevli bir kısım teğmen rütbeli subaya G3 piyade tüfeği verilerek nizamiye bölgesinde görevlendirilir.**

1.7.1.1.54 Zırhlı Araçlar Jandarma Genel Komutanlığına Giriyor

15 Temmuz 2016 – 21:30 **Ankara'daki 28. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığından tatbikat bahanesiyle sevk edilen 4 Zırhlı Muharebe Aracından (ZMA) 2'si Beştepe Karargâh nizamiyesinden içeri girer.**[90]

1.7.1.1.55 Ankara Emniyet Müdürü Genelkurmayın Dışında Bekliyor

15 Temmuz 2016 – 21:30 **Ankara'daki Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan silah seslerinin geldiğini yardımcısından öğrenir öğrenmez Genelkurmay'a giderek karargâhın katlı otoparkının olduğu yere gelir. Buradan Ankara Merkez Komutanını arar. Karargâhtakilerin silah sesleri için tatbikat dediklerini aktarır. Merkez Komutanı tatbikat yapılacağından bilgisi olmadığını söyler. Ankara Emniyet Müdürü 1 saate yakın Genelkurmay kavşağının önünde bekler. Tüm ekipleri Genelkurmay karargâhının önüne çağırır, Özel Harekât birimini çağırır, Genelkurmay'ın tüm girişlerinin tutulması söyler. İçeriden bir yüzbaşının cinnet geçirerek bir yarbayı vurduğu, bu subayın teslim alınmasına çalışıldığına dair bilgiler gelir ama inandırıcı olmaz. Bu arada kolordu**

---

[86] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[87] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[88] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2017/1258 İddianame No.lu İddianamesi
[89] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[90] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi

komutanının aracı gelir ancak aracın içinde komutan yoktur. Ankara Emniyet Müdürü komutana telefon eder ancak ulaşamaz[91]

1.7.1.1.56 İstanbul Beylerbeyinde Hareketlilik

15 Temmuz 2016 – 21:30 **İstanbul'da Beylerbeyi Sarayı'nın önünde 2 adet araç ve 25-30 kişilik, içerisinde rütbeli askerlerin de bulunduğu bir grup yolu kesip uygulama yapar ve trafik polislerinin silahlarını alır, ayrıca havaya ateş ederek darbe olduğunu, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime el koyduğunu söyler.** [92]

1.7.1.1.57 İstanbul Akom İşgal Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 21:30 **İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı Afet Koordinasyon Merkezinin (AKOM) Hizmet Binasına 1 adet tank ile 14 kişilik darbeci grubun girdiği bilgisi alınır.**[93]

1.7.1.1.58 Jandarma Genel Komutanı Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 21:30 **Ankara'daki Gazi Orduevinde bir düğünde bulunan Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Galip Mendi'ye emir astsubayı Genelkurmay nizamiye giriş kapısından silah sesleri duyulduğu, bir çatışma olduğu bilgisini getirir. Komutan durumu anlamaya çalışmak için telefon görüşmeleri yaptığı sırada düğünde olmaması gereken 8 yıllık emir subayının sivil kıyafetle düğüne geldiğini görür. Jandarma Genel Komutanlığı Harekat Merkezini aramış kimseye ulaşamamıştır. Emir subayı Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'in kendisini Genelkurmay karargâhında beklediğini söyler. Genelkurmayı arar ancak oradan da cevap alamaz. Orgeneral Mendi'nin eşi darbecilerin hazırladığı başka bir araçla düğünden ayrılırken kendisi, emir subayı ve izinsiz olarak eğitim kıyafetiyle Ankara'ya gelen Konya Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Timurcan Ermiş tarafından zorla Akıncı Üssüne götürülür.**[94]

1.7.1.1.59 Özel Kuvvetler Komutanına Gazi Orduevi Çıkışında Saldırı

15 Temmuz 2016 – 21:34 **Özel Kuvvetler Komutanı Tümg. Zekai Aksakallı da Orgeneral Galip Mendi gibi Ankara'da Gazi Orduevindeki düğündeyken bazı olağandışı hareketlilikler olduğuna dair bir telefon alır ve düğünden ayrılmak üzere eşiyle birlikte dışarı çıkar. Bu arada Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Galip Mendi'nin de dışarıda olduğunu ve telefonla konuştuğunu görür. Gazi Orduevinden ayrılmak üzere hareket ettikten hemen sonra Mercedes Vito marka bir minibüs Tümgeneral Zekai Aksakallı'nın aracının önünü keser ve Aksakalı'yı kaçırmak ister. Tümgeneral Aksakallı sivillerin elinde kurtularak Çukurambar semtine ulaşır. Buradayken Jandarma Genel Komutanı Org. Galip Mendi, Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Yaşar Güler ve Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'ı arar, ancak hiçbirisine ulaşamaz.**[95]

1.7.1.1.60 Org. Çolak Kara Havacılık'tan Org. Akar'ı Arıyor Ancak Ulaşamıyor

15 Temmuz 2016 – 21:35 Genelkurmay Başkanının talimatıyla Kara Havacılık Okulunda olağandışı bir hareketlilik olup olmadığını kontrole giden Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak Genelkurmay Başkanını aradığında telefona emir subayı Yrb. Levent Türkkan çıkar ve Komutanın kendisiyle birlikte özellikle Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Org. İhsan Uyar'ı karargâha beklediğini bildirir.[96]

---

[91] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[92] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[93] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[94] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[95] Özel Kuvvetler Komutanı Zekai Aksakallı'nın Cumhuriyet Savcılığı ifadesi
[96] Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'ın Cumhuriyet Savcılığına verdiği 18.7.2016 tarihli ifadesi

1.7.1.1.61 Başbakan Tuzla'daki Konutuna Ulaşıyor

15 Temmuz 2016 – 21:35 Başbakan Tuzla'daki konutuna varır.[97]

1.7.1.1.62 Başbakan Hakan Fidan ve Hulusi Akar'ı Arıyor Ancak Ulaşamıyor

15 Temmuz 2016 – 21:35 Başbakan Binali Yıldırım, televizyonda Boğaz Köprüsü'nün tutulduğuna dair haberleri görür görmez MİT Müsteşarı Hakan Fidan, Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar ve İçişleri Bakanı Efkan Ala'yı telefonla arar ancak ulaşamaz. İçişleri Bakanı arandığı saatte Bakan Yardımcısı ile birlikte uçaktadır.[98]

- *Başbakan Boğaz Köprüsü'nün askerler tarafından kapatıldığını gördüğünde doğal olarak ne olduğunu öğrenmek amacıyla bu konuyla ilgili bazı önemli isimlere ulaşmak istemiştir. İfadelerden, o saatte Genelkurmay Başkanının darbeci Mehmet Dişli'yle tartıştığı, Efkan Ala'nın ise Erzurum'dan Ankara'ya geldiği için uçakta olduğu bilinmektedir. MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın 20:30'da MİT karargahında Suriyeli konuğuyla bir görüşme yapacağı Fidan'ın Komisyona gönderdiği yazıdan bilinmektedir. Bir Cuma akşamı İstanbul'da Boğaz Köprüsünün askerler tarafından tanklarla kapatıldığı bilgisinin (toplantıda bile olsa) MİT Müsteşarına geciktirilmeden verilmesi gerektiğini bilmek için istihbaratçı olmaya gerek yoktur. Boğaz Köprüsünü kapatan tanklar Anadolu yakasını boydan boya geçip İstanbul'un göbeğindeki Boğaz Köprüsüne gelene kadar MİT'in askeri hareketlilikten haberdar olmaması konusu bir yana, Boğaz Köprüsü'nün kapatıldığı haberleri TV'lere yansıdıktan sonra bile Hakan Fidan'ın Başbakan'a ulaşmaya çalışmaması idari tasarrufun ötesinde, yargının konusudur.*

1.7.1.1.63 Başbakanın Konvoyundan Ayrılan Araç Beylerbeyi'nde Saldırıya Uğruyor

15 Temmuz 2016 – 21:35 İstanbul'da Dolmabahçe'deki çalışma ofisinden Tuzla'daki konutuna dönen Başbakanın konvoyundaki protokol mensuplarını taşıyan araçlardan biri Boğaz Köprüsünü geçtikten sonra konvoydan ayrılarak Beylerbeyi istikametine döndükten sonra yol kesip uygulama yapan bir grup asker tarafından aracın camı kırılmak suretiyle araçtaki personelin darp edildiği bilgisi Başbakanın Koruma Dairesi Başkanına iletilir.

1.7.1.1.64 Genelkurmay Silah Sesleri İçin Başbakanlığa Tatbikat Diyor

15 Temmuz 2016 – 21:35 Başbakanlık Kızılay binasındaki koruma personeli Genelkurmay yerleşkesinden silah sesleri duyar. Başbakanlık Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü nöbetçi daire başkanı duyulan silah sesleriyle ilgili olarak Silahlı Kuvvetler Komuta Kontrol ve Harekât Merkezini arayarak bilgi ister, yetkililer tatbikat olduğunu söyler.[99]

1.7.1.1.65 Ankara Valisi İlk Bilgileri Emniyet Müdüründen Alıyor

15 Temmuz 2016 – 21:35 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar darbeye ilişkin ilk bilgileri Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan'dan gelen telefonla öğrenir. Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar'ı

[97] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[98] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[99] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum

arayarak Genelkurmay içinden silah sesleri geldiğini, kendisinin de durumu kontrol etmek üzere oraya geldiğini söyler.[100]

1.7.1.1.66 Emniyet Genel Müdürü Darbeyi Öğreniyor

15 Temmuz 2016 – 21:35 Emniyet Genel Müdürü Celalettin Lekesiz Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan'dan Genelkurmay tarafından silah sesleri geldiğine, kısa süre sonra da İstanbul Emniyet Müdüründen Boğaz Köprüsünün kapatıldığına ilişkin bilgilerin geldiğine dair iki ayrı telefon alır. Emniyet Genel Müdürü Lekesiz arkadaşlarını arayarak tüm genel müdür yardımcılarını, daire başkanlarını oluşturulacak kriz merkezinde toplantıya çağırır.[101]

1.7.1.1.67 Genelkurmay'dan Darbenin İlk Mesajı Gönderiliyor

15 Temmuz 2016 – 21:37 Genelkurmay karargahı mesaj ve evrak dağıtım sistemi MEDAS üzerinden "Hazırlık İkazı ve Birlik İntikali" konulu mesaj gönderilir.[102]

1.7.1.1.68 Başbakanlık Müsteşarı Org. Yaşar Güler'i Ararıyor

15 Temmuz 2016 – 21:40 Başbakanlık Müsteşarı 21:40-22:00 arasında Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Yaşar Güler'i arar ancak ulaşamaz. [103]

1.7.1.1.69 İstanbul Emniyet Müdürü Org. Ümit Dündar'ı Arıyor

15 Temmuz 2016 – 21:40 İstanbul Emniyet Müdürü Mustafa Çalışkan 1. Ordu Komutanı Org. Ümit Dündar'ı telefonla arayarak Beylerbeyi ve Çengelköy bölgesinde bazı normal olmayan ve askerlerin de karıştığı birtakım olaylar olduğunu ifade ederek herhangi bir bilgisi olup olmadığını sorar.[104]

1.7.1.1.70 Darbeciler Yakıt İkmali İçin Tanker Uçak Kaldırıyor

15 Temmuz 2016 – 21:43 Yasağa rağmen Adana İncirlik 10. Tanker Üssünden 60 ton yakıtla 58-0110 Asena02 isimli uçak havalanır. Diyarbakır ve Eskişehir'deki harekat merkezleri havalanan tanker uçağı her türlü yöntemle geri dönmeleri için uyarır ancak ikazlar dikkate alınmaz.[105]

1.7.1.1.71 Başbakanlık Müsteşarı Uçakları Genelkurmaya Sorduruyor

15 Temmuz 2016 – 21:45 Ankara semalarında uçakların alçak uçuş yapması üzerine, Başbakanlık Müsteşarından konunun araştırılması talimatını alan Başbakanlık Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü yetkilileri Silahlı Kuvvetler Komuta Kontrol ve Harekât Merkezini tekrar arar. Daha önce duyulan silah seslerini "tatbikat" olarak açıklayan yetkililer bu kez Merkezin yerin altında olması nedeniyle uçak seslerini duyamadıklarını bildirir.[106]

---

[100] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[101] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[102] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[103] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[104] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[105] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[106] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum.

1.7.1.1.72 İstanbul'da Darbe Tebliğ Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 21:45 İstanbul'da Boğaz Köprüsüne 3 kamyon, 3 tank, 2 ZPT ile 97 kişilik darbeci asker gelerek köprünün Anadolu yakasından Avrupa yakasına geçişini araç trafiğine kapatır. Ardından darbeciler İstanbul Emniyet Müdürlüğünü arayarak ülke genelinde sıkıyönetim ilan edildiğini, yönetime TSK'nın el koyduğunu belirterek askerlere zorluk çıkarılmamasını ister. Emniyet Müdürlüğü yetkilileri darbecilere, söylenenlere uyulmaması, silah bırakılmaması, teslim olunmaması yönünde talimat aldıklarını bildirir.[107]

1.7.1.1.73 Polis Özel Harekat Darbeyi Öğreniyor

15 Temmuz 2016 – 21:45 Ankara Özel Harekât Daire Başkanlığı darbe girişiminden haberdar olur.[108]

1.7.1.1.74 Kara Kuvvetleri Komutanı Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 21:46 Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Org. Uyar ve Emir Subayı Bnb. Yunus Can ile birlikte Genelkurmay'a döndüğünde güney nizamiyede yerde yatan askerler olduğu bilgisi üzerine karargâha Milli Savunma Bakanlığı kapısından girer. Genelkurmaya saldırı olduğunu düşünerek aracından iner inmez Genelkurmay Özel Kalem Müdürü Kurmay Alb. Ramazan Gözel'in de yönlendirmesiyle binadan içeri girer ve girer girmez de silahlı grup üç kişiyi de derdest ederek Orgeneral Yaşar Güler'in odasına götürür. Darbeciler Kara Kuvvetleri Komutanı ile Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanının araçlarının iki lastiği ile radyatörüne ateş ederek araçları kullanılmaz hale getirir.[109]

1.7.1.1.75 Adana'dan 2. Tanker Uçağı Da Havalanıyor

15 Temmuz 2016 – 21:47 Yasağa rağmen Adana İncirlik 10. Tanker Üssünden 75 ton yakıtla 60-0325 Asena01 isimli uçak havalanır. Diyarbakır ve Eskişehir'deki harekat merkezleri havalanan tanker uçağı her türlü yöntemle geri dönmeleri için uyarır ancak ikazlar dikkate alınmaz.[110]

1.7.1.1.76 Genelkurmay'dan 2. Mesaj Gönderiliyor

15 Temmuz 2016 – 21:48 Genelkurmay karargahı mesaj ve evrak dağıtım sistemi MEDAS üzerinden "Atama" konulu mesaj gönderilir.[111]

1.7.1.1.77 FSM Köprüsüne Darbeciler Geliyor

15 Temmuz 2016 – 21:50 İstanbul'da Fatih Sultan Mehmet Köprüsüne 3 tank, 2 kamyon, 1 ZPT eşliğinde 41 darbeciden oluşan bir grup darbeci asker gelerek görevli polis memuruna askeri darbe olduğu, yönetime el konulduğu belirtilerek şubeyi teslim etmeleri söylenir. [112]

---

[107] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[108] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1811
[109] Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'ın Cumhuriyet Savcılığına verdiği 18.7.2016 tarihli ifadesi
[110] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[111] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[112] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.78 Genelkurmaydan 3. Mesaj Gönderiliyor

15 Temmuz 2016 – 21:53 MEDAS üzerinden Genelkurmay'dan "Katılışlar" konulu mesaj gönderilir. [113]

1.7.1.1.79 Ankara Valisi TBMM'ye Geliyor

15 Temmuz 2016 – 21:55 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar korumaların gelmesini beklemeden şoförüyle birlikte TBMM Çankaya Kapısından girerek Dikmen Kapısına gelir. Aracını bırakarak Genelkurmay'a doğru yürür. Jetler uçmaya başlayınca darbe olduğunu anlar.[114]

1.7.1.1.80 Emniyet Genel Müdürü, Vali ve Emniyet Müdürü Bir Araya Geliyor

15 Temmuz 2016 – 21:55 Genelkurmay kavşağında bekleyen Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan da o esnada Emniyet Genel Müdürü ve Valiye daha sağlıklı bilgi verebilmek amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğüne yürümeye başlar. Daha sonra Meclisin Dikmen Kapısında Ankara Valisiyle buluşup Emniyet Genel Müdürlüğüne birlikte geçerek burada Emniyet Genel Müdürüyle buluşurlar.[115]

1.7.1.1.81 Yurtta Sulh Whatsapp Grubunda AKOM Mesajı Atılıyor

15 Temmuz 2016 – 21:56 Darbecilerin kurduğu Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "AKOM kontrol altında" mesajı bilgisi verilir. [116]

1.7.1.1.82 Darbeciler İstanbul Valiliğine Girmeye Çalışıyor

15 Temmuz 2016 – 22:00 İstanbul Valiliği yerleşkesine 1 kamyon, 2 Land aracı ile birlikte 70 kişilik darbeci grup gelir ve buradaki polislerin silahlarını almak, Valiliği, Fatih İlçe Emniyet Müdürlüğünü, Polis Teftiş Kurulunu ele geçirmek ister. [117]

1.7.1.1.83 Çankaya Köşkünde Koordinasyon Merkezi

15 Temmuz 2016 – 22:00 Başbakanın talimatıyla Çankaya Köşkü'nde kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Koordinasyon Merkezi kurulur, tüm personel acil olarak Başbakanlığa çağırılır. [118]

1.7.1.1.84 Başbakandan Darbecilere Sert Karşılık Verin Talimatı

15 Temmuz 2016 – 22:00 Başbakan Binali Yıldırım Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan'ı arayarak en sert şekilde darbecilere karşılık verilmesi talimatını verir. [119]

---

[113] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[114] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[115] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[116] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[117] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[118] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[119] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763

1.7.1.1.85 Tuğg. Semih Terzi'nin Uçağı Diyarbakır'a İniyor

15 Temmuz 2016 – 22:00 Şırnak Özel Kuvvetler Harekat Üssü Komutanı Tuğgeneral Semih Terzi, tüm uçuşlar Şırnak Valiliğince yasaklanmış olmasına rağmen 10056 kuyruk numaralı helikopter ile Şırnak'tan Diyarbakır Havaalanına intikal eder.

1.7.1.1.86 Şırnak Valisi Darbecilerle Karşılaşıyor

15 Temmuz 2016 – 22:00 Darbe girişimini haber alan Şırnak Valisi il emniyet müdürlüğüne geçmek üzeredir ve İl Emniyet Müdüründen mevcut korumalara destek amacıyla takviye güç ister. Valilikten ayrılmak üzereyken, daha sonra bir askerin ifadesinden de anlaşılacağı üzere, kendisini almaya gelen darbecilerin komutasındaki 3-4 cemselik bir askeri grupla karşılaşır.[120]

1.7.1.1.87 Lüleburgaz'da Askeri Hareketlilik Görülüyor

15 Temmuz 2016 – 22:00 Kırklareli Lüleburgaz'da İstanbul'da yaşanan ve TV'ye de yansıyan darbe girişimine benzer olayların bu ilçede de yaşanabileceği değerlendirilerek Lüleburgaz'daki Pamir ve Dora kışlalarında hareketlilik tespit edilir. İltisaklı kurumlardan alınan bilgilere göre Lüleburgaz 65. Mekanize Piyade Tugayı Komutanlığından darbeye teşebbüs eden birliklere takviye amacıyla İstanbul iline kuvvet kaydırılacağı şeklinde bilgiler elde edilir.[121]

1.7.1.1.88 Batman İl Jandarma Komutanı Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 22:00 **Batman İl Jandarma Komutanlığı Kurmay Başkanı Vekili J. Bnb. Adnan Ergün beraberindeki 4 subayla birlikte, kısa süre önce lojmanında istirahate çekilen Batman İl Jandarma Komutanı J. Kur. Alb. Hüseyin Topuz'u ikametgâhından zorla alarak birlikte hareket ettikleri ve aynı lojmanda ikamet eden J. Bnb. Cihan Han Efe'nin lojmanına götürerek alıkoyar.[122]**

1.7.1.1.89 Ankara Valisi Ankara Garnizon Komutanıyla Haberleşiyor

15 Temmuz 2016 – 22:03 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar Ankara Garnizon Komutanı Korg. Metin Gürak'ı arar. Korg. Gürak Valiye Etimesgut ve Kara Havacılık Komutanlığındaki birlikleri kontrole gittiğini, dönüş yolunda olduğunu, Genelkurmaya yakın olduğunu, içeri girip bilgi aldıktan sonra bilgi verebileceğini söyler. Ancak Garnizon Komutanından Vali Bey bir daha bilgi alamaz.[123]

1.7.1.1.90 Polis Özel Harekat Timleri Harekete Geçiyor

15 Temmuz 2016 – 22:05 Darbe girişiminin öğrenilmesi üzerine Özel Harekât polislerinden oluşan birlikler Emniyet Genel Müdürlüğü, TRT ve Jandarma Genel Komutanlığına ulaşır.[124]

---

[120] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Şırnak Valiliği yazısı ve ekleri
[121] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Kırklareli Valiliği yazısı ve ekleri
[122] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Batman Valiliği yazısı ve ekleri
[123] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[124] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1811

1.7.1.1.91 Akıncı Üssünden İlk F-16 Havalanıyor

15 Temmuz 2016 – 22:08 Ankara Akıncı 4. Ana Jet Üssünden 93-0677 kuyruk numaralı mühimmat yüklü 1 adet F-16 izinsiz kalkıyor ve 36 dakika boyunca alçak uçuş yapıyor.[125]

1.7.1.1.92 Ankara Valisi Cumhurbaşkanını Arıyor Ancak Berat Albayrak'la Görüşüyor

15 Temmuz 2016 – 22:09 Cumhurbaşkanıyla görüşmek amacıyla Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar Cumhurbaşkanı Koruma Müdürünü arar, ancak görüşemez. Koruma Müdürü Ankara Valisini Cumhurbaşkanıyla birlikte olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ile görüştürür. Vali Kılıçlar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanına darbe olduğunu söyler ve gördüklerini aktarır. [126]

1.7.1.1.93 Ankara'da Kriz Masası Toplanıyor

15 Temmuz 2016 – 22:15 Emniyet Genel Müdürü Celalettin Lekesiz Ankara Valisi ile Ankara Emniyet Müdürlerinin de katılımıyla genel müdür yardımcıları ve daire başkanlarıyla beraber oluşturulan kriz merkezinde toplantıya başlar.[127]

1.7.1.1.94 Emniyet Genel Müdürü De Cumhurbaşkanını Arıyor ve Görüşemiyor

15 Temmuz 2016 – 22:15 Emniyet Genel Müdürü Celalettin Lekesiz Cumhurbaşkanını arar, ulaşamaz. Ancak Cumhurbaşkanı Koruma Müdürüne ulaşır ve Cumhurbaşkanının güvende olduğu bilgisini alır. [128]

1.7.1.1.95 İl Emniyet Müdürlerini Uyarma Kararı Alınıyor

15 Temmuz 2016 – 22:15 Genel Müdür Lekesiz bunun bir Paralel Çete işi olduğunu söyler ve tüm il emniyet müdürlerinin hızlıca sözlü olarak uyarılması konusunda 5 genel müdür yardımcısını görevlendirir. Kriz Masasındaki toplantıda Polislerin darbeci askerlere kesinlikle teslim olmaması, proaktif davranılması, tüm illerdeki garnizonların kuşatılması, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı, MİT, TRT, Emniyet binaları ile diğer kritik binaların etrafının sarılması ve bu alanlara girişlere kesinlikle izin verilmemesi, tankların şehir merkezlerine inişinin geniş araçlarla engellenmesi, askeri birlik komutanlarıyla görüşülerek askerin kışla dışına çıkması halinde silahla karşılık verileceğinin iletilmesi, askere teslim olmak isteyen polislerin olması halinde gözaltına alınması, depolardaki tüm uzun namlulu silah, mühimmat ve teçhizatın personele dağıtılması doğrultusundaki talimatın tüm il emniyet müdürlüklerine gönderilmesi kararı alınır.[129]

---

[125] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[126] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[127] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[128] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[129] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771

1.7.1.1.96 Diyarbakır'dan 4 Adet F-16 Havalanıyor

15 Temmuz 2016 – 22:16 Diyarbakır 8. Ana Jet Üssünden 6 adet F-16 kalkışa hazırlandığı sırada 4 adet F-16 ise izinsiz olarak kalkış yapar.[130]

1.7.1.1.97 Kara Kuvvetleri Komutanı Genelkurmaydan Çıkarılıyor

15 Temmuz 2016 – 22:17 Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki Çolak, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Orgeneral İhsan Uyar ve Genelkurmay Basın Daire Başkanı Ertuğrulgazi Özkürkçü darbeci askerler tarafından zorla Genelkurmay karargahından çıkarılır.[131]

1.7.1.1.98 Keşif ve Koordinat Belirleme Uçağı Akıncıdan Kalkıyor

15 Temmuz 2016 – 22:20 Kayseri'den Ankara'ya getirtilen 69-040 kuyruk numaralı GÖREN uçağı Ankara Gölbaşı'nda bulunan Özel Kuvvetler Komutanlığı ile Polis Özel Harekat binasının koordinatları yüklü şekilde Akıncı Üssünden havalanır. Darbeciler GÖREN uçağıyla 22:20-03:00 saatleri arasında şehir üzerindeki insan ve araç trafiğini izleyerek havadaki F-16'lara bildirir.[132]

1.7.1.1.99 CHP Milletvekilleri Demokrasiye Sahip Çıkıyor

15 Temmuz 2016 – 22:20 Televizyondan Boğaz Köprüsünün kapatılma haberlerini gören ve alçak uçuş yapan jet seslerini duyan Ankara'da bulunan CHP Milletvekilleri parti Genel Merkezine gelmeye başlar. 15-20 kadar Milletvekili CHP Genel Merkezinde toplanır. O esnada Genel Başkan tarifeli uçakla İstanbul'a gitmek üzere havalanmıştır.

1.7.1.1.100 İstanbul Çevik Kuvvet Şube Müdürülüğü'nü Darbeciler Kuşatıyor

15 Temmuz 2016 – 22:20 İstanbul Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünün A-B-C kapılarına ve Bayrampaşa Polis Merkezi Amirliğine 2 adet Land, 4 adet tank, 4 adet ZMA ve 60 kişilik darbeci terörist grup gelerek Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü ve Bayrampaşa Polis Merkezinin çıkışlarını engelleyecek şekilde konuşlanır. [133]

1.7.1.1.101 Org. Ümit Dündar Emniyet Müdürüyle Buluşmaya Gidiyor

15 Temmuz 2016 – 22:20 İstanbul'daki 1. Ordu Komutanı Org. Ümit Dündar İstanbul Emniyet Müdürü Mustafa Çalışkan'la Boğaz Köprüsü'nün Anadolu yakasında buluşmak üzere konutundan ayrılır.[134]

1.7.1.1.102 Genelkurmay Karargahından Sıkıyönetim Mesajı Gidiyor

15 Temmuz 2016 – 22:21 Genelkurmay karargahı mesaj ve evrak dağıtım sistemi MEDAS üzerinden "Sıkıyönetim Direktifi" konulu mesaj gönderilir.[135]

---

[130] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[131] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[132] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[133] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[134] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[135] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.103 Başbakanlık Müsteşarı Emniyet İstihbaratla Görüşüyor

15 Temmuz 2016 – 22:22 Başbakanlık Müsteşarı Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanıyla görüşür[136]

1.7.1.1.104 Ankara İl Jandarma Komutanı Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 22:22 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar da İl Jandarma Komutanı Alb. Ferdi Korkmaz'la görüşür. Olanlardan bilgisi olup olmadığını soran Vali Kılıçlar'a İl Jandarma Komutanı neler olduğunu anlamak için Ahlatlıbel'e geldiğini, bilgi alıp döneceğini söyler ama bir daha aramaz zira darbeciler tarafından derdest edilir.[137]

1.7.1.1.105 Ankara Valisi Emniyet Özel Harekat Daire Başkanıyla Görüşüyor

15 Temmuz 2016 – 22:22 Ankara'da Vali Mehmet Kılıçlar Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Daire Başkanı Turan Aksoy ile görüşmektedir.[138]

1.7.1.1.106 Edok Komutanı Org Başoğlu Evinden Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 22:22 Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanı Org. Kamil Başoğlu Kara Kuvvetleri Komutanlığı Genel Sekreteri Alb. Uğur Karaca ve yanındaki bir grup darbeci asker tarafından Çankaya'daki ikametgâhından zorla alınır.[139]

1.7.1.1.107 Genelkurmayın Darbe Mesajları Muğla'ya Ulaşıyor

15 Temmuz 2016 – 22:22 Muğla İl Jandarma Komutanlığına Yurtta Sulh Konseyi'nin önce 3 adet (Karargâh Sorumluluklarının Belirlenmesi, Katılışlar ve Hazırlık İkazı ve Birlik İntikali) "Harekat Yıldırım" öncelikli mesajı ulaşır. Mesajlar hakkında ildeki sıralı komutanlara bilgi verilir.[140]

1.7.1.1.108 Deniz Kuvvetleri Komutanı Darbeyi Öğreniyor

15 Temmuz 2016 – 22:23 İstanbul Ataköy'de bir düğünde olan Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Bülent Bostanoğlu silahlı kuvvetlerde olağandışı bir hareketlilik olduğunu Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkan Vekili Tümamiral Macit Arslan'dan gelen telefonla öğrenir ve kendisi ve ailesinin güvenliği için düğünü terk etmeye karar verir. Ataköy Marina'ya bir sahil güvenlik botu ister ancak sonra telefonda konuştuğu kişiden şüphelenerek botla gitmekten vazgeçer. Düğünden ayrılmadan önce yaptığı görüşmelerden Deniz Kuvvetleri karargahı ile Deniz Kuvvetleri Harekat Merkezinin darbecilerin kontroluna geçtiğini, Genelkurmay Lojistik Başkanı Hava Korgeneral Fikret Erbilgin'in derdest edilerek götürüldüğünü öğrenir.[141]

---

[136] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[137] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[138] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[139] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 235
[140] Muğla İl J. K.lığının 15 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[141] Deniz Kuvvetleri Komutanı Ora. Recep Bülent Bostanoğlu'nun Cumhuriyet Savcılığı ifadesi

1.7.1.1.109 İmralı Adası Açıklarında Yasak Bölgede Helikopter Uçuyor

15 Temmuz 2016 – 22:28 İmralı adasının kuzeyinde 5-6 adet izinsiz uçuş yapan helikopter trafiği tespit edilir.[142]

1.7.1.1.110 İstanbul'dan Kalkan 7 Helikopterden Biri Yunanistan'a Kaçıyor

15 Temmuz 2016 – 22:30 İstanbul 4. Kara Havacılık Alayından 7 adet helikopter havalanır. Bunlardan 1 tanesinin İzmir'e gittiği, 1 tanesinin Yunanistan'a kaçtığı, 3 helikopterin İstanbul 66. Mekanize Tugay Topkule Kışlasına gittiği tespit edilir, 2 tanesinin ise nereye gittiği tespit edilemez. [143]

1.7.1.1.111 Darbeciler Fenerbahçe Orduevine Giriyor

15 Temmuz 2016 – 22:30 Fenerbahçe Orduevine 4 adet ZPT ile 40 darbeci terörist grup girer.[144]

1.7.1.1.112 İstanbul'da Otoyol Trafiğe Kapatılıyor

15 Temmuz 2016 – 22:30 Kartal Köprüsü üzerine 2 adet kamyon ve 10 kişilik darbeci terörist gelerek otoyolu araç trafiğine kapatır.[145]

1.7.1.1.113 Deniz Harp Okulu Komutanı Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 22:30 İstanbul'da Deniz Harp Okulu Komutanı Tüma. Mesut Özel, Harp Okulu komutan lojmanlarından derdest edilerek 1 sivil araç ve 4 darbeci terörist eşliğinde kaçırılıp Maltepe Askeri Cezaevine götürülür. [146]

1.7.1.1.114 Adana İncirlik Üssünün Elektriği Kesiliyor

15 Temmuz 2016 – 22:30 Adana Valiliğinde oluşturulan Kriz Masasınca İncirlik 10. Tanker Üs Komutanlığı çevresindeki MOBESE kameraları izlenmeye alınır. Adana Valisinin talimatıyla Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş. Bölge Müdürü Mehmet Kayacı Makama çağrılır ve İncirlik 10. Tanker Üs Komutanlığının enerjisinin kesilmesi talimatı verilir. Adana Valisi İl Müftüsüne Camilerden Sela Okunması ve Vatandaşların Sokağa Çağrılması Talimatını Verir.[147]

1.7.1.1.115 Mersin'de Mit Bölge Başkanı Darbeden Habersiz

15 Temmuz 2016 – 22:30 Mersin Valisi Özdemir Çakacak Boğaz Köprüsünün Kapatılmasına Dair Haberlerin TV Kanallarında Yayınlanmaya Başlamasından Sonra İl Emniyet Müdürü Vekili İle İl Emniyet Müdür Yardımcısı ve MİT Bölge Daire Başkanını Sırayla Arar. MİT Bölge Daire Başkanı Darbeyle İlgili Bilgilerinin Olmadığını ve (MİT) Müsteşarlıktan, Yerlerine Geçerek Teyakkuzda Bulunmaları Talimatı Aldıklarını, Bölgeye İntikal Halinde Oldukları Bilgisini Alır.[148]

- *Mit Müsteşarı TBMM Darbe Araştırma Komisyonuna gönderdiği 22/05/2017 tarihli yazıda darbe girişiminin başlamasının ardından tüm Teşkilat personelinin*

[142] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[143] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[144] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[145] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[146] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[147] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Adana Valiliği yazısı ve ekleri
[148] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Mersin Valiliği yazısı ve ekleri

ivedilikle teyakkuz durumuna geçirildiğini, MİT'e yönelik ilk saldırının ise Yenimahalle yerleşkesinin site güney nizamiyesine Kobra ve Skorsky helikopterleri ile 22:38'de havadan ateş açılmasıyla başladığını söylemiştir. MİT Müsteşarı 15 Temmuz öğleden sonra gelen ve helikopterle kendisinin askerler tarafından kaçırılacağı ihbarını daha büyük bir eylemin parçası olarak değerlendirmiş ve Genelkurmay Başkanına iletmiş ancak daha büyük bir eylem olasılığını Bölge Başkanı düzeyinde MİT yöneticileri ile paylaşmamıştır. Zira MİT Bölge Başkanı askerlerin Boğaz Köprüsünü kapattığı haberi televizyonlara düştükten sonra dahi ne olduğunu soran Mersin Valisine darbeyle ilgili bilgilerinin olmadığını ve Müsteşarlığın "yerlerine geçip teyakkuzda olma talimatı" verdiğini söylemiştir. MİT Müsteşarı Hakan Fidan Türk Silahlı Kuvvetlerinin komutanına darbe olasılığını ima etmiş ama böyle bir riskten bölge başkanlarını bilgilendirmemiştir.

1.7.1.1.116 Sat Komandoları İstanbul'dan Ankara'ya Geçiyor

15 Temmuz 2016 – 22:30 İzmir Çiğli'den sabah görevle gelen CN235 tipi 132 kuyruk numaralı bir uçak Atatürk Havalimanından aldığı SAT komandolarını Ankara Akıncı Üssüne götürür.[149]

1.7.1.1.117 Mersin İl Emniyetine Darbe Tebligatı Yapılıyor

15 Temmuz 2016 – 22:32 Yurtta Sulh isimli darbecilerin Whatsapp grubunda "İstanbul Emniyet Müdürü Boğaz Köprüsüne geliyor, ivedi tutuklanması lazım" mesajı gönderilir. [150]

1.7.1.1.118 Mersin İl Emniyetine Darbe Tebligatı Yapılıyor

15 Temmuz 2016 – 22:35 Mersin İl Emniyet Müdür Vekili Mersin Valisini arayarak Doğu Akdeniz Bölge ve Garnizon Komutanı Tuğamiral Atilla Demirhan'ın kendisini arayarak "Türk Silahlı Kuvvetlerinin ülke yönetimine el koyduğunu, Mersin Valisi ile tüm ilçe kaymakamlarının gözaltına alınması" söylediğini belirtir. [151]

1.7.1.1.119 Diyarbakır'dan 6 Adet F-16 İzinsiz Kalkıyor

15 Temmuz 2016 – 22:35 Diyarbakır 8. Ana Jet Üssünden 6 adet F-16 uçağı izinsiz kalkış yapar. [152]

1.7.1.1.120 Efkan Ala'nın Uçağını Malatya'ya İndirme Talimatı Veriliyor

15 Temmuz 2016 – 22:36 Hava Kuvvetleri Harekat Merkezinden Tuğgeneral Kemal Mutlum Erzurum Kule'yi arayarak 2 F-16'nın havalanıp Efkan Ala'nın uçtuğu THY uçağının Malatya Erhaç Havalimanına indirilmesini söyler. [153]

---

[149] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

[150] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

[151] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Mersin Valiliği yazısı ve ekleri

[152] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

[153] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.121 Mit Müsteşarlığına İlk Saldırı Yapılıyor

15 Temmuz 2016 – 22:38 MİT Müsteşarlığına yönelik ilk saldırı Yenimahalle Yerleşkesi/Site Güney Nizamiyesine Kobra ve Skorsky helikopterleri ile başlar.[154]

1.7.1.1.122 Genelkurmay Çevresinde Polisle Asker Çatışıyor

15 Temmuz 2016 – 22:40 Genelkurmay Başkanlığı çevresinde polis tarafından geniş güvenlik önlemleri alınır. Jetler alçak uçuş gerçekleştirmektedir. Polis ile darbeci askerler arasında çatışma başlar. Genelkurmay kavşağında bekleyen polislere Skorsky helikopterlerden ateş açılır, polisler ateşe ateşle karşılık verir.[155]

1.7.1.1.123 Akıncı Üssünden 1 Adet F-16 Kalkıyor

15 Temmuz 2016 – 22:42 Akıncı Üssünde bulunan 94-1563 kuyruk numaralı 1 adet F-16 uçağı darbeci pilotların kontrolünde izinsiz şekilde ve mühimmat yüklü olarak havalanır. Ankara üzerinde alçak uçuş yapar. [156]

1.7.1.1.124 Muğla İl Jandarma Komutanlığına Sıkıyönetim Mesajı Ulaşıyor

15 Temmuz 2016 – 22:42 Muğla İl Jandarma Komutanlığına sıkıyönetim ilan edildiğine dair ve ekinde Sıkıyönetim Komutanları ve yardımcılarının isim listesi ile Sıkıyönetim Mahkemeleri listesi bulunan "harekât yıldırım öncelikli" bir mesaj gelir. İl Jandarma Komutanı mesajdan bilgilendirilir. Mesaj Jandarma Genel Komutanlığın Harekât Merkezi telefonla aranarak teyit edilmek istenir. Cevap veren kişi kendisini tanıtmaz fakat gelen emre de uyulmasını söyler. Bunun üzerine daha önce alınan ve ilçe jandarma komutanlıklarına iletilen 3 mesajın da uygulanmadan birlik komutanlarında kalması talimatı verilir.[157]

1.7.1.1.125 Org. Ümit Dündar'ın İkametgahı Basılıyor

15 Temmuz 2016 – 22:42 1. Ordu Komutanı Org. Ümit Dündar'ın Fenerbahçe Orduevindeki ikametgâhına gelen 4-5 kişilik bir darbeci grup eve girerek komutanı arar.[158]

1.7.1.1.126 Mersin'de Vatandaş Darbeyi 155 Polis İmdat Hattına Soruyor

15 Temmuz 2016 – 22:47 Mersin 155 Polis İmdat Hattı'na vatandaşlardan darbe olup olmadığını soran telefonlar gelmeye başlar. [159]

1.7.1.1.127 Akıncı Üssünden 1 Adet F-16 Kalkıyor

15 Temmuz 2016 – 22:48 Akıncı Üssünde Diyarbakır'dan gelen 07-1025 kuyruk numaralı 1 adet F-16 uçağı darbeci pilotların kontrolünde izinsiz şekilde ve mühimmat yüklü olarak havalanır. Ankara üzerinde alçak uçuş yapar. [160]

---

[154] MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın TBMM Darbe Komisyonunu muhatap 22/05/2017 tarihli yazısı
[155] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[156] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[157] Muğla İl J.K.lığının 15 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[158] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[159] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Mersin Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.128 Ankara Valisi Esenboğa'daki Jandarmayı Kontrol Talimatı Veriyor

15 Temmuz 2016 – 22:48 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar havaalanından sorumlu Vali Yardımcısı Hayrettin Balcıoğlu'nu arayarak Esenboğa'daki jandarma birimini kontrol altına almasını söyler.[161]

1.7.1.1.129 İstanbul'da Vali, Komutan, Emniyet Müdürü Biraraya Geliyor

15 Temmuz 2016 – 22:50 İstanbul Emniyet Müdürü Mustafa Çalışkan, 1. Ordu Komutanı Org. Ümit Dündar, 3. Kolordu Komutanı Vekili Tümg. Yavuz Türkgenci ve İstanbul Valisi Boğaz Köprüsünün Anadolu yakasının ayağında buluşur ve 1 saate yakın burada kalır. Org. Dündar kendisine bağlı 2 kolorduyla görüşür ve darbe girişimine karşı duracakları bilgisini alır.[162]

1.7.1.1.130 Ankara Emniyetine Çevik Kuvvetten Takviye

15 Temmuz 2016 – 22:50 Ankara Emniyet Müdürlüğü girişine uzun namlulu silahlarla donatılmış personel yerleştirilir. Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünden getirilen 3 adet TOMA ve bir bariyer kamyonuyla Emniyet Müdürlüğü yerleşkesinin girişi kapatılır.[163]

1.7.1.1.131 İmralı Adası Yakınlarında İki Helikopter Tespit Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 22:53 Kütahya radarı GM001 ve GM002 i numaralı iki helikopterin İmralı Adası yakınlarında uçtuğunu tespit eder.[164]

1.7.1.1.132 Ankara Valisi Cumhurbaşkanının Koruma Başkanı İle Görüşüyor

15 Temmuz 2016 – 22:54 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar Cumhurbaşkanının Koruma Başkanı Ramazan Ballı ile görüşür. [165]

1.7.1.1.133 Tuğg. Terzi Ankara'ya Gitmek İçin Diyarbakır'da Uçak Ayarlamaya Çalışıyor

15 Temmuz 2016 – 22:54 Silopi'den helikopterle izinsiz kalkarak Diyarbakır 8. Ana Jet Üssüne inen darbeci Tuğgeneral Semih Terzi burada görevli albaydan Ankara'ya gitmek için 2 adet Casa nakliye uçağı ayarlamasını ister. Durum Eskişehir'deki Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezine soruluyor, izin çıkmaz. Bu esnada Ankara'da Hava Kuvvetleri Harekat Merkezindeki Tuğgeneral Osman Nuri Gür Tuğgeneral Terzi'nin 2 adet nakliye uçağıyla Etimesgut'a gelmesi konusunda yardımcı olunmasını ister. Neticede Tuğg. Terzi 1 adet nakliye uçağıyla izinsiz olarak Diyarbakır'dan Ankara'ya havalanır [166]

---

[160] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[161] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[162] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[163] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[164] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[165] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[166] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.134 Başbakanlık Koordinasyon Merkezi Tüm Vilayetlere Alarm Veriyor

15 Temmuz 2016 – 22:56 Başbakanlıkta oluşturulan Koordinasyon Merkezi tarafından İçişleri Bakanlığı yetkilileri aranarak tüm Valiliklerin ve İl Emniyet Müdürlüklerinin aranması ve alarma geçirilmesi talimatı verilir.[167]

1.7.1.1.135 Emniyet Genel Müdürlüğü Tüm Yurda Emir Gönderiyor

15 Temmuz 2016 – 23:00 Ankara'da Emniyet Genel Müdürlüğünde oluşturulan kriz masasında alınan ve 22:30 itibariyle sözlü olarak tüm il emniyet müdürlerine iletilen emirler yazılı olarak da il emniyet müdürlüklerine bildirilir.

1.7.1.1.136 Bursa İl Jandarma Komutanı Ben Sıkıyonetim Komutanı Oldum Diyor

15 Temmuz 2016 – 23:00 Bursa İl Jandarma Komutanı Alb. Yurdakul Akkuş, Garnizon Komutanlığına gelerek Genelkurmay Başkanlığından gelen Sıkıyönetim Direktifi uyarınca kendisinin Bursa Sıkıyönetim Komutanı olarak atandığını belirtir ve kışlaya giriş çıkışlara kısıtlama getirir. Ardından harekât merkezine geçer. Garnizon Komutanı dahil kimsenin harekât merkezine girmeyeceğini söyler. Bir süre sonra alayın gerçek komutanı Garnizon Komutanı Tümg. Seyfullah Saldık kışlaya gelir ve durumu öğrenir. Tedbirler almaya başlar. Talimatlar vererek Albay Akkuş'un verdiği sözde emirleri kaldırmaya, kontrolü tekrar ele geçirmeye çalışır. Garnizon Komutanı Tümg. Seyfullah Saldık durumu Bursa Valisine iletir. Aynı zamanda Albay Akkuş'a alayı terk etmesi talimatını verir. Alb. Akkuş'un direnmesi üzerine Tümg. Saldık Alb. Akkuş'u kolundan tutarak alayın dışına atar. Çaresiz kalan sözde Bursa Sıkıyönetim Komutanı Alb. Akkuş alayı terk eder. Albay Akkuş'un alaydan atılması sonrasında İl Jandarma Komutanlığı personelini Osmangazi İlçe Jandarma Komutanlığında toplantıya çağırdığı öğrenilir.[168]

1.7.1.1.137 Emniyet Genel Müdürü Başbakanla Görüşüyor

15 Temmuz 2016 – 23:00 Emniyet Genel Müdürü Celalettin Lekesiz Başbakanla görüşür.[169]

1.7.1.1.138 Başbakanlık Koordinasyon Merkezinden Kritik Binalara Ek Koruma

15 Temmuz 2016 – 23:00 Başbakanlık'ta oluşturulan Koordinasyon Merkezi tarafından Ankara Valisine TBMM, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık Çankaya yerleşkesi ve Kızılay binası, TRT binası başta olmak üzere kritik kamu binalarının güvenlik önlemlerinin artırılması talimatı verilir.[170]

1.7.1.1.139 Jandarma Genel Komutanlığına Operasyon

15 Temmuz 2016 – 23:00 Jandarma Genel Komutanlığı Harekât Başkanı Tümg. Arif Çetin'in daha önce telefonla yardım talebinde bulunması üzerine 40 kişilik Özel Harekât kuvvetiyle Beştepe'deki Jandarma Genel Komutanlığı binasına operasyon yapılır.[171]

DARBECİLER İSTANBUL'DA HAREKETE GEÇİYOR

---

[167] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[168] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Bursa Valiliği yazısı ve ekleri
[169] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[170] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[171] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763

15 Temmuz 2016 – 23:00 İstanbul'da Büyükşehir Belediyesine 5 adet Land ve 41 kişilik darbeci terörist gelerek Büyükşehir Belediyesini ele geçirmeye çalışır. [172]

15 Temmuz 2016 – 23:00 27 darbeci terörist İstanbul Acıbadem Türk Telekom binasına 3 adet ZPT ile gelerek binayı ele geçirir. [173]

15 Temmuz 2016 – 23:00 Darbeciler İstanbul Taksim meydanına 38 kişilik bir grupla gelerek tertibat alır.[174]

1.7.1.1.140 Sayın Genel Başkanımızın Uçağı İstanbul'a İniyor

15 Temmuz 2016 – 23:00 Genel Başkanımızın seyahat ettiği Türk Hava Yollarının 21:50'de kalkan tarifeli uçağı İstanbul'a iniş yapar. Sn. Genel Başkan 1-A, AKP Genel Başkan Yardımcısı Hayati Yazıcı ise 1-B koltuğunda seyahat etmektedir. Uçak körüğe yaklaşırken basın danışmanı cep telefonundan askerlerin köprüye çıktığı haberini görür ve hemen Genel Başkana haber verir. Genel Başkan yanında oturan Hayati Yazıcı'ya destek amacıyla darbeye karşı olduklarını söyler. Birlikte VIP salonuna geçilir. Ankara'ya dönmek ister ancak uçakların kalkmadığı söylenir. Havaalanından çıkalım der ancak tankların kapattığını söylerler. Genel Başkan derhal kurmaylarıyla görüşüp "Bu bir darbedir. Başarılı olsa da başarısız olsa da değişmez. Kesinlikle karşı çıkacağız" der. Başbakan Binali Yıldırım'la görüşür, "Hiç şüpheniz olmasın Sayın Başbakan, darbeye karşıyız. Demokrasiyi savunmak, demokrasiye inanan herkesin ortaya koyması gereken bir tavır. 21. yüzyıl Türkiye'sinde darbenin kabul edilebilmesi mümkün değil" der. Meclis Başkanı İsmail Kahraman arar. Meclis'in özel oturumuna davet eder. Sayın Genel Başkan "Ne olursa olsun geleceğim. Meclis'te olacağız, katılacağız" sözleri üzerine teşekkür eder. Sayın Genel Başkanı ertesi gün 16 Temmuz'da Cumhurbaşkanı Erdoğan arar, darbeye karşı tutumundan dolayı teşekkür eder. Sayın Genel Başkan, "Ne demek Sayın Cumhurbaşkanı, teşekküre gerek yok. Bu bizim görevimiz. Hepimizin görevi. Siyasi partiler demokrasinin vazgeçilmez unsuruysa, demokrasiye sahip çıkmak da bizim görevimiz. Biz görevimizi yaptık" der. [175]

1.7.1.1.141 Denizli Komando Tugayına Engelleme

15 Temmuz 2016 – 23:00 Denizli 11. Komando Tugayından bir grup askerin çıkış yaparak Ankara istikametine yöneldiği bilgisinin Denizli Valisi başkanlığında oluşturulan Kriz Masası tarafından öğrenilmesi üzerine; Çardak Havalimanının olası intikalleri engellemek amacıyla kullanılmasını önleyici tedbirler alınacağı İçişleri Müsteşar Yardımcısı Mükerrem Ünlüer'e bildirilir. Benzer intikallerin Eskişehir, Konya, Kayseri ve Malatya gibi üslerin bulunduğu illerden de olabileceği, bunun engellenmesi gerektiği bilgisi iletilir. Benzer intikalleri karayolundan önlemek adına Dinar karayolu kapatılır. Denizli 11. Komando Tugay Komutanı Tuğg. Kamil Özhan Özbakır defalarca kriz masasına çağrılmasına rağmen çeşitli gerekçelerle davete icabet etmez, Valinin talimatlarını dinlemez ve nihayetinde emrindeki tugaydan 500-600 kişilik askeri birliği Çardak Havaalanı üzerinden Ankara'ya darbeye takviye amaçlı

[172] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[173] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[174] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[175] http://t24.com.tr/haber/erdoganin-kactin-dedigi-kilicdaroglu-15-temmuz-gecesini-anlatti,398485

göndermeye çalışır. Ancak havalimanında önceden önlem alındığı için bu sevkiyat gerçekleşemez.[176]

15 Temmuz 2016 – 23:01 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar Ankara Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü ile görüşür.[177]

1.7.1.1.142 İçişleri Bakanının Uçağı Ankara'ya İniyor

15 Temmuz 2016 – 23:02 İçişleri Bakanı Efkan Ala Erzurum'dan Ankara'ya geldiği uçaktan iner. Darbecilere karşı silahla müdahale emri verir.[178]

1.7.1.1.143 Mit Müsteşarı İçişleri Bakanı İle Görüşüyor

15 Temmuz 2016 – 23:02 MİT Müsteşarı Hakan Fidan İçişleri Bakanı Efkan Ala'yı telefonla arayarak nerede olduğunu sorar. İçişleri Bakan Yardımcısı da Bakan Ala'yla birliktedir.[179]

1.7.1.1.144 Genelkurmay Başkanı Akıncı Üssüne Götürülüyor

15 Temmuz 2016 – 23:03 Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar, Mehmet Dişli dahil 6 darbeci subay ve 3 Özel Kuvvetler görevlisiyle 1 A kapısından çıkarılarak helikopterle Akıncı Üssüne götürülür.[180]

1.7.1.1.145 Org. Akar İkna Edilemezse Akın Öztürk Darbenin Genelkurmay Başkanı

15 Temmuz 2016 – 23:04 Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar zorla Akıncı Üssüne götürüldükten sonra Genelkurmay'da kalan darbeci general Partigöç Org. Akın Öztürk'ün emir astsubayı ile 4 kez telefonda görüşür. Genelkurmay Başkanının Akıncı'da da ikna edilememesi ihtimaline göre darbe başarılı olursa yeni Genelkurmay Başkanı YAŞ üyesi Org. Akın Öztürk olacağı için Akıncı Üssüne geçmesini söyler.[181]

1.7.1.1.146 Başbakan Ntv'den Açıklıyor

15 Temmuz 2016 – 23:05 Başbakan Binali Yıldırım, bir televizyon kanalının canlı yayınına bağlanır. Yaptığı açıklamada, bir kalkışma girişiminin olduğunu belirterek, "Bu girişime izin verilmeyecektir. Bunu yapanlar en ağır bedeli ödeyeceklerdir. Askerin içerisinde bir grubun kalkışması söz konusu." der. [182]

1.7.1.1.147 Başbakan İstanbul'dan Ankara'ya Yola Çıkıyor

15 Temmuz 2016 – 23:05 Başbakan Binali Yıldırım İstanbul Tuzla'daki konutundan Ankara'ya karayoluyla hareket eder.

1.7.1.1.148 Atatürk Havalimanı Girişi Kesiliyor

15 Temmuz 2016 – 23:05 İstanbul'daki darbeci teröristler Atatürk Havalimanına 2 adet tank, 3 adet ZPT ile gelerek havalimanı girişini keser. Havalimanı girişinin

---

[176] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Denizli Valiliği yazısı ve ekleri
[177] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[178] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[179] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[180] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[181] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[182] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum

kesilmesi ile birlikte havalimanına 1 adet kamyon, 1 adet Jeep ve 1 adet ZPT eşliğinde 57 darbeci terörist daha gelir.[183]

1.7.1.1.149 Darbeye Karşı Savcılık Soruşturması Açılıyor

15 Temmuz 2016 – 23:05 Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca darbeye teşebbüs girişiminde bulunan askerlerle ilgili soruşturma başlatılıyor[184]

1.7.1.1.150 Emniyet Havacılık Dairesi Bombalanıyor

15 Temmuz 2016 – 23:08 Gölbaşında bulunan Emniyet Genel Müdürlüğü Havacılık Dairesi Başkanlığı F-16 uçakları tarafından bombalanır. Bombardımanda 7 havacılık dairesi personeli şehit olur.[185]

1.7.1.1.151 Uçaklar Dön Emrine Uymuyor

15 Temmuz 2016 – 23:08 Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinden Diyarbakır ve Akıncı Üslerinden kalkan uçaklara dön emri verilmesine rağmen Akıncı kule tarafından Akıncı 4. Ana Jet Üs Harekat Komutanı Kurmay Albay Ahmet Özçetin'in talimatıyla uçuşların devam edeceği söylenir. [186]

1.7.1.1.152 Deniz Kuvvetleri Komutanı Cep Telefonunu Kapatıyor

16 Temmuz 2016 – 23:11 Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Recep Bülent Bostanoğlu önlem olarak cep telefonunu kapatıyor.[187]

1.7.1.1.153 Ankara Valisi Büyükşehir Belediyesi İle Görüşüyor

15 Temmuz 2016 – 23:14 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ. Melih Gökçek'le görüşerek iş makinalarıyla ve kamyonlarla yolların kapatılması ve askerlerin şehre gelmesinin engellenmesi konusunu görüşür.[188]

1.7.1.1.154 Sakarya Valiliği Kuşatılıyor

15 Temmuz 2016 – 23:14 Sakarya Valiliği de Merkez Komutanı Albayın komutasında valiliğe intikal eden 200 kadar askerle kuşatılır.[189]

1.7.1.1.155 Atatürk Havalimanı Kule İşgal Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 23:14 İstanbul Atatürk Havalimanına gelerek girişi tutan darbecilere takviye olarak 2 adet Land, 2 adet otobüs, 2 adet minibüs, 2 adet otomobil ve 1 adet Jeep ile 3 adet ZPT eşliğinde 90 kişilik darbeci bir grup daha gelerek apronda bulunan kule binasına giriş yapar. [190]

---

[183] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[184] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[185] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[186] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[187] Deniz Kuvvetleri Komutanı Ora. Recep Bülent Bostanoğlu'nun Cumhuriyet Savcılığı ifadesi
[188] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[189] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Sakarya Valiliği yazısı ve ekleri
[190] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.156 Emniyet Genel Müdürü, Vali ve Emniyet Müdürü Cumhurbaşkanlığına Geçiyor

15 Temmuz 2016 – 23:15 Emniyet Genel Müdürü Celalettin Lekesiz, Ankara Valisi Mehmet Çalışlar ve Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Fahri Kasırga'yla konuyu değerlendirmek amacıyla Cumhurbaşkanlığı Sarayına geçilmesine karar verir. Cumhurbaşkanlığı Sarayına gitmek üzere yola çıkılır ancak çatışmalar nedeniyle geri dönülür. Daha sonra tekrar yola çıkılır ve külliyeye ulaşılır. [191]

1.7.1.1.157 Sakarya İl Emniyet Müdürüne Darbe Tebligatı

15 Temmuz 2016 – 23:17 Sakarya'daki darbecileri yöneten Tugay komutanı İl Emniyet Müdürünü arayarak Sıkıyönetim ilan edildiğini, kendi emrine girmezlerse yargılanacaklarını söyler. Sakarya Emniyet Müdürü Osman Babadağı yasadışı bu darbeyi tanımadığını, valiyi bilgilendireceğini söyler. [192]

1.7.1.1.158 Emniyet Havacılık Dairesi Bombalanıyor

15 Temmuz 2016 – 23:18 Akıncı Üssünden kalkan ve lazerle nişan alma ekipmanıyla daha önce donatılmış olan 94-0105 kuyruk numaralı bir adet F-16 uçağı bombalanacak yeri lazerle işaretlemiş, 94-0110 kuyruk numaralı F-16 ise Emniyet Havacılık Dairesi binasına 1 adet GBU-10 bombası atmıştır. Eylem sonucunda 7 kişi şehit olur, 5 kişi yaralanır. Daire başkanlığında 40 Milyon TL değerinde zarar oluşur. [193]

1.7.1.1.159 Sabiha Gökçen Havalimanı İşgal Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 23:20 İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanına 4 adet tank, 4 adet ZPT eşliğinde 59 kişilik darbeci grup gelir. [194]

1.7.1.1.160 Denizli'den 250 Komando Ankara'ya Gelemiyor (1 No.Lu Askeri Kargo Uçağı)

15 Temmuz 2016 – 23:30 Kayseri 12. Hava Ulaştırma Üssünden kalkan 1 No.lu bir kargo uçağı Denizli Çardak'taki havalimanının Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinin yönlendirmesi ilekapalı olduğundan buraya inemez ve Ankara'daki Akıncı Üssüne gitmek üzere Çardak'ta bekleyen 250 komandoyu alamaz, bunun yerine Malatya Erhaç Havaalanına inmek zorunda kalır.[195]

1.7.1.1.161 Sosyal Medya Önce Engelleniyor Sonra Gücünün Farkına Varılıyor

15 Temmuz 2016 – 23:30 Sosyal medyada ülkenin değişik yerlerinde bombalar patladığına dair asılsız haberlerin yayılması üzerine kısıtlama tedbiri alınır ancak darbeye direnişte sosyal medyanın pozitif etkisi olduğu değerlendirilince kısa süre sonra bu tedbirden vazgeçilir.[196]

---

[191] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[192] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Sakarya Valiliği yazısı ve ekleri
[193] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[194] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[195] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[196] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum

1.7.1.1.162 Fahri Kasırga Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 23:30 Emniyet Genel Müdürü, Ankara Valisi ve Ankara Emniyet Müdürüyle darbe karşıtı çalışmaları yürütmek için külliyeye geçmeye çalışan Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Fahri Kasırga darbeciler tarafından derdest edilir ve külliyeye ulaşamaz.[197]

1.7.1.1.163 Sahil Güvenlik Komutanı Karargaha Giriyor

15 Temmuz 2016 – 23:30 Sahil Güvenlik Komutanı Tüma. Hakan Üstem'le birlikte SG Kd. Bnb. Mehmet Yılmaz Sahil Güvenlik Komutanlığı karargâhına birlikte giriş yapar.[198]

15 Temmuz 2016 – 23:33 Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli SG. Kıdemli Kurmay Albay Süleyman Yarayan silahlı olarak komuta katına gelir.[199]

1.7.1.1.164 Genelkurmay 2. Başkanı Akıncı'ya Götürülüyor

15 Temmuz 2016 – 23:37 Darbeciler tarafından Genelkurmayda derdest vaziyette tutulan Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Yaşar Güler Genelkurmay Personel Başkanlığı General-Amiral Şube Müdürü Kurmay Albay Cemil Turhan ve 2 özel kuvvet personeli eşliğinde helikoptere bindirilerek Akıncı Üssüne götürülür.[200]

1.7.1.1.165 Hava Kuvvetleri Komutanı İstanbul'da Derdest Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 23:40 İstanbul Moda Deniz Kulübünde düğünde olan Hava Kuvvetleri Komutanı Org. Abidin Ünal düğünün yapıldığı alana darbeciler tarafından getirilen bir helikopterle Sabiha Gökçen Havalimanına götürülür, buradan CASA tipi askeri bir uçakla Ankara'ya devam eder. [201]

1.7.1.1.166 İstanbul Valiliğinde İşgal Bitiyor

15 Temmuz 2016 – 23:40 Darbeciler tarafından işgal edilen İstanbul Valiliği darbecilerden geri alınıyor.[202]

1.7.1.1.167 Modada Düğünde Olan Generalleri Derdest Emri Veriliyor

15 Temmuz 2016 – 23:44 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "İstanbul Moda Deniz Kulübüne müdahale lazım, generaller var, derdest edilecek" talimatı verilir.[203]

1.7.1.1.168 Darbecilerden Algı Yönetimi

15 Temmuz 2016 – 23:45 Darbeciler, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gazetecilerle iletişim için kullandığı e-posta hesabından kontrolü tam olarak ellerine aldığı yönünde mesaj gönderirler.[204]

---

[197] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[198] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler
[199] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler
[200] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[201] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[202] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[203] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.169 Org. Ümit Dündar ve Vali Vasip Şahin Boğaz Köprüsünden Ayrılıyor

15 Temmuz 2016 – 23:45 İstanbul'da Boğaz Köprüsünde bulunan 1. Ordu Komutanı Org. Ümit Dündar ve İstanbul Valisi Vasip Şahin buradan ayrılarak daha güvenli bir yere geçer.[205]

1.7.1.1.170 İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığından Darbe Soruşturması

15 Temmuz 2016 – 23:45 İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığından devletin bağımsızlığını zayıflatmaya ve birliğini bozmaya yönelik kalkışma, Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya, görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye kalkışılması, cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya, bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs edilmesine yönelik olarak soruşturma izni alınır. [206]

1.7.1.1.171 Tanker Uçak Afyon Semalarında

15 Temmuz 2016 – 23:47 İncirlik'ten 10. Tanker Üssünden kalkan ve Asena01 çağrı kodunu kullanan tanker uçağın Afyon civarında olduğu tespit edilir.[207]

1.7.1.1.172 Trt Genel Müdürlüğü Ablukaya Alınıyor

15 Temmuz 2016 – 23:50 TRT Genel Müdürlüğü darbeciler tarafından ablukaya alınır. [208]

1.7.1.1.173 Yurtta Sulh Bildirisi Yayınlanıyor

15 Temmuz 2016 – 23:50 Genelkurmay Başkanlığı internet sitesinde Sözde Yurtta Sulh Konseyi'nin bildirisi yayınlanır. [209]

1.7.1.1.174 Borsa İstanbul'a Darbeciler Tankla Geliyor

15 Temmuz 2016 – 23:50 Borsa İstanbul'a 1 adet tank ve 16 kişilik darbeci grup gelir. [210]

1.7.1.1.175 Eğirdir'de Darbeciler İstediğini Alamıyor

15 Temmuz 2016 – 23:50 Eğirdir Dağ Komando Okul Komutanlığı darbe girişimini desteklemek amacıyla Ankara'ya kursiyerleri göndermek ister. Eğirdir İlçe Jandarma Komutanı Jandarma Yüzbaşı Erhan Arslan ve İl Jandarma Komutanı darbecilerin otobüslerle intikal sırasında koruma aracı ve emniyet tedbiri taleplerini yasal olmadığı için geri çevirir.[211]

1.7.1.1.176 Jandarma Genel Komutanlığına Müdahale Emri Veriliyor

15 Temmuz 2016 – 23:51Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar Ankara Özel Harekât Şube Müdürü Eraslan'la görüşür. Darbecilerin bir bölümünün Jandarma Genel

---

[204] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[205] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743
[206] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[207] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[208] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[209] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[210] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[211] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Isparta Valiliği yazısı ve ekleri

Komutanlığının Beştepe'deki binasında olduğunu öğrenir. Bunun üzerine Özel Harekât Şube Müdürüne kuvvetleriyle birlikte Beştepe'ye giderek Jandarma Genel Komutanlığı Harekât Başkanı Tümg. Arif Çetin ile birlikte binanın darbecilerden alınması talimatını verir. [212]

1.7.1.1.177 Hava Kuvvetleri Harekat Merkezi İllegaldir Uyarısı Yapılıyor

15 Temmuz 2016 – 23:51 İstanbul Moda'daki düğünün ev sahibi ve aynı zamanda Muharip Hava Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Mehmet Şanver Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinden görevli Albay İsmail Üner'e Hava Kuvvetleri Harekat Merkezinin illegal olduğunu ve hiçbir talimatının yerine getirilmeyeceği emrini verir. [213]

1.7.1.1.178 Helikopterden Ankara'nın Merkezine Ateş Açılıyor

15 Temmuz 2016 – 23:55 Sıhhiye Orduevi bölgesinde askeri helikopterden rastgele ateş edilir. [214]

1.7.1.1.179 Moda'daki Düğüne Helikopter İniyor

15 Temmuz 2016 – 23:55 İstanbul Moda Deniz Kulübüne darbe karşıtı askerleri almak amacıyla bir helikopter iner ve 5 dakika içinde düğün basılır.[215]

1.7.1.1.180 Sakarya Valiliği İşgal Ediliyor

15 Temmuz 2016 – 23:59 Sakarya Valiliği darbeciler tarafından işgal edilir.[216]

1.7.1.1.181 Polis Özel Harekat Dairesi Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 00:00 Darbecilerin kontrolündeki F16'lar tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü Gölbaşı Özel Harekât Daire Başkanlığı tesisleri bombalanır. Burada 44 Özel Harekât polisimiz şehit düşer. [217]

1.7.1.1.182 Genelkurmay Başkanı Üs Komutanının Odasında

16 Temmuz 2016 – 00:00 Darbeciler tarafından derdest edilen Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar Akıncı Üs Komutanı Tuğgeneral Hakan Evrim'in odasına getirilir.[218]

1.7.1.1.183 Malatya'da Darbe Gecesi

16 Temmuz 2016 – 00:03 Malatya Valisi İl Jandarma Komutanı vekilini oluşturulan kriz masasına çağırır. Malatya 2. Ordu Komutanlığı karargâhının bulunduğu İnönü Kışlasının 2 No.lu nizamiyesinin darbeciler tarafından ele geçirildiği, giriş çıkılara izin verilmediği ve 2. Ordu Komutanı ve Garnizon Komutanının sözde rehin olduğu bilgisi alınmıştır.[219]

---

[212] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[213] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[214] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[215] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[216] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Sakarya Valiliği yazısı ve ekleri
[217] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[218] Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'ın Cumhuriyet savcılığına verdiği 19.07.2016 tarihli ifadesi
[219] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Malatya Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.184 Mersin'de Polis Telsizinden Darbe Bildirisi

16 Temmuz 2016 – 00:04 Mersin Garnizon ve Akdeniz Bölge Komutanı Tuğa. Nejat Atilla Demirhan eski emniyet mensubu (3. Sınıf Emniyet Müdürü) Hasan Basri Dağdelen'e ait telsiz cihazı ile Mersin Emniyet Müdürlüğü Asayiş kanalından darbe bildirisi okumaya çalıştıysa da bu girişim haber merkezinde görevli personelin sürekli anonsları ve diğer emniyet personelinin mandallama tabir edilen yöntemiyle engellenmiştir. [220]

1.7.1.1.185 Yurtta Sulh Konseyi Bildirisi Trt'de Okunuyor

16 Temmuz 2016 – 00:05 Darbe girişiminde bulunan askerler tarafından TRT spikerine Sözde Yurtta Sulh Konseyi imzasıyla darbe bildirisi zorla okutturulur. [221]

1.7.1.1.186 Akıncı ve Türksat Elektriklerinin Kesilmesi Konuşuluyor

16 Temmuz 2016 – 00:11 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar Ankara Akıncılar 4. Ana Jet Üssü pisti ve TÜRKSAT'ın elektriklerinin nasıl kesilebileceğini görüşmek üzere BEDAŞ Müdürü Oğuzhan Özsürekçi ile görüşür. [222]

1.7.1.1.187 Darbeciler Polislerden Önce Geliyor

16 Temmuz 2016 – 00:17 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar TRT'nin işgaline nasıl engel olunabileceğini konuşmak üzere TRT Genel Müdürü Şenol Gökay'la görüşür. EGM İstihbarat Daire Başkanlığı TRT'ye en yakın yer olduğu için buradaki polisler TRT'ye sevk edilir ancak darbecilere yetişilemez. Darbeciler emniyet güçleri gelmeden hemen önce TRT'yi işgal etmişlerdir. [223]

1.7.1.1.188 Uluslararası Basın Bilgilendiriliyor

16 Temmuz 2016 – 00:18 Başbakanlık Koordinasyon Merkezi tarafından darbe girişimiyle ilgili olarak uluslararası basın bilgilendirilir (Bloomberg, El Cezire İngilizce, El Cezire Arapça, BBC İngilizce, BBC Arapça, CNN, Reuters, AFP, AP, Fransız TV kanalları, Rus Haber Ajansı, Ortadoğu medyası) Ayrıca Başbakanlığı resmi sosyal medya hesapları üzerinden kamuoyuyla bilgi paylaşılır.[224]

1.7.1.1.189 Sahil Güvenlik Komutanlığında Darbe Faaliyeti

16 Temmuz 2016 – 00:20 SG. Kıdemli Kurmay Albay Süleyman Yarayan silahlı olarak geldiği komuta katında elinde mesaj imza kartonu ile komutanın makamına çıkar.[225]

1.7.1.1.190 Mersin'de Eski Bir Emniyet Müdürünün Şaka Gibi Telefonu

16 Temmuz 2016 – 00:26 Eski emniyet mensubu (3.Sınıf Emn. Md.) Hasan Basri Dağdelen Mersin Emniyet Müdürlüğü santralini arayarak kendisini Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı olarak tanıtarak Türk Silahlı Kuvvetlerinin ülke yönetimine

---

[220] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Mersin Valiliği yazısı ve ekleri
[221] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[222] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[223] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[224] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[225] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler

el koyduğu bilgisinin anons edilmesini ister ancak görevli personel talebi ciddiye almaz ve telefonu kapatır.[226]

1.7.1.1.191 Cumhurbaşkanı Facetıme Üzerinden Darbeye Karşı Açıklama Yapıyor

16 Temmuz 2016 – 00:26 Cumhurbaşkanı görüntülü cep telefonu üzerinden CNNTürk TV'de yaptığı açıklamada darbe girişimine sert şekilde karşı çıkar, halkı ve tüm kurumları direnişe çağırır. [227]

1.7.1.1.192 Cumhurbaşkanı Marmaris'ten Ayrılıyor

16 Temmuz 2016 – 00:30 Cumhurbaşkanı Marmaris'ten İstanbul'a hareket eder. Cumhurbaşkanının İstanbul'a hareketi akabinde konaklanan otele darbeciler tarafından gerçekleştirilen saldırıda çatışma çıkar, 2 polis şehit, 25 polis ve 1 özel güvenlik görevlisi yaralanır. [228]

1.7.1.1.193 Bakanlardan Valiye Türksatı Koru Talimatı

16 Temmuz 2016 – 00:30 Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak ve İçişleri Bakanı Efkan Ala'nın talimatıyla Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar, Gölbaşı Kaymakamı Şahin Aslan'ın Gölbaşı Jandarma Komutanıyla birlikte bulabildiği tüm jandarma ve polis gücünü de yanına alarak TÜRKSAT'ı kontrol altına alması, yayınların kesilmemesi için tedbir alması talimatı verir. Gölbaşı İlçe Jandarma Komutanı talimata uymaz[229]

1.7.1.1.194 Ankara Emniyet Müdürlüğü Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 00:30 Ankara Emniyet Müdürlüğü uçak ve helikopterle bombalanır.[230]

1.7.1.1.195 Diyanet Sela Talimatı Veriyor

16 Temmuz 2016 – 00:30 Diyanet İşleri Başkanlığının talimatı üzerine 81 ilde okunan birlik selaları ile Türkiye genelinde vatandaşlar sokağa çıkarak darbe girişiminde bulunanlara tepki göstermeye başlar.

1.7.1.1.196 Kırklareli Darbecilerin Olası Hareketlerine Hazırlanıyor

16 Temmuz 2016 – 00:30 Kırklareli İl Jandarma Komutanı vekili J. Yrb. Metin Omur vilayette oluşturulan kriz masasına katılır, olası bir intikal teşebbüsü durumunda ilçe emniyet müdürlüğü ile koordineli şekilde intikal eden birliklerin durdurulması emri verilir.[231]

1.7.1.1.197 Küçükçekmece Başsavcısından Darbecilere Gözdağı

16 Temmuz 2016 – 00:35 Küçükçekmece Başsavcısı Ali Doğan, darbe girişimini yapan askerlerle ilgili soruşturma başlatıldığını ve askerlerin görüldükleri yerde tutuklanacaklarını bildirir. [232]

---

[226] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Mersin Valiliği yazısı ve ekleri
[227] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[228] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[229] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[230] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[231] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Kırklareli Valiliği yazısı ve ekleri
[232] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016

1.7.1.1.198 Şırnak'tan Komandolar Ankara'ya Gelemiyor (5 No.Lu Askeri Kargo Uçağı)

16 Temmuz 2016 – 00:25 Kayseri Darbeciler 12. Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanlığından kaldırdıkları 5 No.lu askeri kargo uçağıyla 2 sortide 160 komandoyu ve 2 Kobra helikopterini Ankara Akıncı Üssüne getirmek ister. Ancak Çardak'ta olduğu gibi yine Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezi'nin yönlendirmesiyle Şırnak Havalimanı kapatılarak ve ışıkları söndürülerek bu girişim de püskürtülür. Darbeciler Kayseri Havalimanına inmek zorunda kalır.[233]

1.7.1.1.199 Whatsapp'tan Tv'leri Susturun Talimatı Geliyor

16 Temmuz 2016 – 00:32 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "Arkadaşlar her şey planlandığı gibi devam ediyor, bu TV'lerin susturulması gerekiyor" talimatı verilir.[234]

1.7.1.1.200 Akıncı'dan 2 Jet Daha Havalanıyor

16 Temmuz 2016 – 00:33 Akıncı 4. Ana Jet Üssünden 2 adet F-16 daha izinsiz olarak kalkış yapar. [235]

1.7.1.1.201 Erzurum'da 2 F-16 Hazır Bekliyor

16 Temmuz 2016 – 00:37 Darbecilerin kontrolünde, Erzurum'dan 2 adet F-16'nın daha kalkışa hazır olduğu bildirilir.[236]

1.7.1.1.202 Trt Bildirisi Sonrası Whatsapp'tan Moral Mesajı Geçiliyor

16 Temmuz 2016 – 00:40 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "Arkadaşlar çok şükür Ankara ve İstanbul'da bir çok hedef ele geçirildi, TRT'de bildiri okundu, aynen devam, harekatımıza karşı duranlara sert karşılık verilecek, emir budur" bildirisi yayınlanır.[237]

1.7.1.1.203 Tbmm Başkanı İsmail Kahraman Meclis'e Geliyor

16 Temmuz 2016 – 00:40 TBMM Başkanı İsmail Kahraman Çankaya yerleşkesinden TBMM'ye hareket eder.[238]

1.7.1.1.204 Dalaman Havalimanında Güvenlik Kamerasına Müdahale Ediliyor

16 Temmuz 2016 – 00:40 Dalaman Havalimanındaki güvenlik kameralarına müdahale edilir, kameralardan biri kule üzerindeki demirlere bakacak şekilde sabitlenir. [239]

---

[233] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[234] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[235] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[236] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[237] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[238] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[239] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.205 Cumhurbaşkanının Uçağı Dalaman Havalimanında Duruyor

16 Temmuz 2016 – 00:43 Cumhurbaşkanlığı ATA uçağı Dalaman Havalimanının 5 No.lu park yerinde durmaktadır. Uçağın ön tarafından sol kanat tarafına tepe lambası yanık vaziyette siyah bir minibüs yanaşmaktadır.[240]

1.7.1.1.206 Mustafa Varank Ankara Valisiyle Görüşüyor

16 Temmuz 2016 – 00:43 Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Mustafa Varank TÜRKSAT konusunda bilgi almak amacıyla Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar'ı arar.[241]

1.7.1.1.207 Cumhurbaşkanlığı Külliyesine Helikopterle Saldırı Başlıyor

16 Temmuz 2016 – 00:44 Ankara'daki darbecilerin kullandığı helikopterler Cumhurbaşkanlığı külliyesine saldırı başlatır. [242]

1.7.1.1.208 Genelkurmay İnternet Sitesinde Korsan Bildiri

16 Temmuz 2016 – 00:45 Darbeciler sözde yurtta sulh bildirisini Genelkurmay internet sitesinde yayınlar. [243]

1.7.1.1.209 Sakarya'da Da Darbecilere Soruşturma Açılıyor

16 Temmuz 2016 – 00:45 Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığı darbeciler hakkında soruşturma başlatır. Başsavcı vekili Mustafa Doğan İl Emniyet Müdürlüğünde çalışmaya başlar.[244]

1.7.1.1.210 Kuleli Öğrencileri Çengelköy'e Geliyor

16 Temmuz 2016 – 00:45 İstanbul Çengelköy Sabancı Polis Merkez Amirliğine Kuleli Askeri Lisesi'nden yaya olarak 7 kişilik darbeci grup gelir. [245]

1.7.1.1.211 Tem Orhanlı Gişelerde Polis Noktasına Darbeciler Saldırıyor

16 Temmuz 2016 – 00:45 Tuzla Mehmetçik Vakfı-Orhanlı Gişeleri uygulama noktasına 4 adet kamyon ve 65 kişilik terörist grup gelir ve uygulama noktasına silahlı saldırı gerçekleştirir. [246]

1.7.1.1.212 Cnntürk İşgal Ediliyor

16 Temmuz 2016 – 00:45 İstanbul Bağcılar'da bulunan CNN Türk binasına 1 adet helikopter ile 14 kişilik darbeci grup girer. [247]

1.7.1.1.213 Dalaman'da Ata Uçağına İkinci Bir Araç Daha Yaklaşıyor

16 Temmuz 2016 – 00:46 Dalaman Havalimanında tepe lambası yanan bir araç daha ATA uçağının bulunduğu istikamete doğru gider.[248]

---

[240] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[241] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[242] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[243] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[244] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Sakarya Valiliği yazısı ve ekleri
[245] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[246] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[247] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.214 Darbeciler Trt İstanbul Radyosunda

16 Temmuz 2016 – 00:50 TRT İstanbul Radyosu binasına 1 adet araç ile 27 kişilik darbeci grup gelir. [249]

1.7.1.1.215 Mit Yerleşkesine İkinci Saldırı Yapılıyor

16 Temmuz 2016 – 00:54 Ankara Yenimahalle'deki MİT binasına askeri helikopterler tarafından yoğun ateş açılır. MİT görevlilerince ateşle karşılık verilir.[250]

1.7.1.1.216 Akıncı'dan Bir Sorti Daha

16 Temmuz 2016 – 00:54 Akıncı Üssünden 93-0661 kuyruk numaralı mühimmat yüklü bir F-16 izinsiz olarak havalanır, önleme görevi icra eder. [251]

1.7.1.1.217 Bombalama Başlıyor

16 Temmuz 2016 – 00:54 Darbeyi Hava Kuvvetleri Harekat Merkezinden yöneten Tuğgeneral Kemal Mutlum ile Hava Kuvvetleri karargahındaki darbeci Hava Kuvvetleri Komutanlığı Genel Sekreteri Albay Veysel Kavak kayıt özellikli telefon üzerinden bir telefon görüşmesi yapar. Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinin darbe karşıtı Albay İsmail Üner'in kontrolüne geçtiğini, işlerin iyi gitmediğini, Akıncı'dan başka ellerinde bir şey kalmadığını konuşur. Son çare olarak (ima ederek) bombalama yapılması gerektiğini tartışırlar.[252]

1.7.1.1.218 Dalaman Havalimanında Ata Uçağına İtfaiye Yaklaşıyor

16 Temmuz 2016 – 00:55 Bir itafiye aracı Cumhurbaşkanının ATA uçağına doğru gittiği görülür. [253]

1.7.1.1.219 Özel Kuvvetler Komutanı Ömer Halisdemir'e Vur Emri Veriyor

16 Temmuz 2016 – 00:55 Koruma Astsubayı Makbul Uluğ vasıtasıyla Özel Kuvvetler Komutanlığı makamında koruma nöbetçiliği görevini icra eden Astsubay Ömer Halisdemir'le konuşan Tümg. Zekai Aksakallı Özel Kuvvetler karargâhı içerisindeki darbeci Alb. Ümit Bak ve darbeci Yb. Mehmet Ali Çelik'in takip edilmesini ve fırsat bulunduğunda da etkisiz hale getirilmesini emreder. O gece 8 kez Astsubay Ömer Halisdemir'le telefonda görüşen Tümg. Aksakallı son konuşmasında darbeci General Semih Terzi'yi vurmasını emreder.[254]

---

[248] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[249] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[250] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[251] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[252] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[253] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[254] https://www.aydinlik.com.tr/turkiye/2016-aralik/zekai-aksakalli-dan-dakika-dakika-15-temmuz-gecesi

1.7.1.1.220 Halk Tankları Durduruyor

16 Temmuz 2016 – 00:55 Ankara Atatürk Bulvarı üzerinde hareket eden tanklar toplanan vatandaşlar tarafından durdurulur. [255]

1.7.1.1.221 Ankara Emniyet Müdürlüğü Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 00:56 Mühimmat yüklü, 94—1562 kuyruk numaralı bir F-16 Ankara İl Emniyet Müdürlüğü binasına 2 adet GBU-10 bombası atar. Ankara üzerinden MACH üzeri geçiş yapar. Bombalama sonucu 2 kişi şehit olur, 39 kişi yaralanır ve Ankara Emniyet Müdürlüğü binasında 7.4 Milyon liralık maddi hasar meydana gelir. [256]

1.7.1.1.222 Ata Uçağının Yanındaki Minibüs Artık Yok

16 Temmuz 2016 – 00:57 Cumhurbaşkanının ATA uçağının yanına gelen siyah minibüs uçağın yanından ayrılmıştır ve orada değildir. [257]

1.7.1.1.223 Darbeciler Çardak Havalimanına Neden İnememedi

16 Temmuz 2016 – 00:59 Denizli Çardak Havalimanı kule görevlisi Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezi'nden Albay İsmail Üner'le görüşür. 11. Tugay Komutanlığı personelinin gelmekte olduğunu ve Kayseri'den gelecek nakliye uçakları ile Ankara'ya gideceklerini söyler. Bunun üzerine Albay Üner kule görevlisine pistin iniş-kalkış yapılamayacak şekilde kapatılması ve ışıklarının söndürülmesi ve güvenlik nedeniyle personele kuleden gidilmesini söylediği anlaşılır.[258]

1.7.1.1.224 Son Dakikada Görev Değişiyor (3 No.Lu Askeri Kargo Uçağı)

16 Temmuz 2016 – 01:00 3 No.lu askeri kargo uçağı Şırnak'ta bekleyen komandoları Ankara Akıncı Üssüne götürmek üzere Kayseri 12. Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanlığından kalkar. Kalkış sırasında harekat komutanı Erhan Baltacıoğlu tarafından uçuş görevi değiştirilir. Kalkıştaki uçağa Denizli/Çardak Havalimanına giderek burada bekleyen komandoların alınıp Ankara Akıncı Üssüne götürülmesi emri verilir. Denizli/Çardak Havalimanı ise Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinin yönlendirilmesiyle kapatılmış, ışıkları söndürülmüştür. Yine Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinin yönlendirmesi ile darbecilerin uçağı Malatya/Erhaç Havalimanına inmek zorunda kalmıştır. [259]

1.7.1.1.225 Darbeciler Trt'den Dışarıya Ateş Açıyor

16 Temmuz 2016 – 01:00 Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan, TRT'ye gönderdiği Yardımcısı Tolga Yılmaz ile telefonda görüşür. Müdür Yardımcısı Tolga Yılmaz TRT'yi kendilerinden önce darbecilerin ele geçirdiğini, TRT önünde sayıları bin civarında olan vatandaşın toplandığını söyler. Ankara Emniyet

---

[255] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[256] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[257] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[258] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[259] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

Müdürü Mahmut Karaaslan TRT'nin içinden dışarıya ateş açılmasına rağmen TRT'ye operasyon yapılması talimatını verir. Yakında bulunan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığından yardım istenir. [260]

1.7.1.1.226 Ankara Emniyeti Önünde Çatışma

16 Temmuz 2016 – 01:00 Ankara Emniyet Müdürlüğü önüne gelen askeri bir araçtan inen darbeciler polislere teslim olmaları çağrısı yapar, cevap alamayınca taciz ateş açar ve ateşe ateşle karşılık verilir. Çatışma sürerken uçaklar da yerleşke üzerinden alçak uçuşa devam eder. Çatışmada bir polis memuru şehit olur. Çok sayıda emniyet personeli yaralanır.[261]

1.7.1.1.227 Ankara Emniyetine Füze

16 Temmuz 2016 – 01:00Emniyet Müdürlüğü yerleşkesindeki İstihbarat Şube Müdürlüğü hedef gözetilerek helikopterden füze atışı yapılır. Aynı anda başka bir helikopterden atılan bomba yerleşkedeki Terörle Mücadele Müdürlüğü katına isabet eder, bina kullanılamaz hale gelir. Hemen ardından başka bir helikopter de yangın merdivenlerinin bulunduğu tarafı bombalar.[262]

1.7.1.1.228 Fsm Köprüsü Geri Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 01:00 Fatih Sultan Mehmet Köprüsünü işgal eden darbeciler etkisiz hale getirilir. [263]

1.7.1.1.229 Sakarya Valiliği 1 Saatte Temizleniyor

16 Temmuz 2016 – 01:00 Sakarya Valiliğindeki işgal vatandaşların da desteğiyle 1 saatte sona erer. Darbecilere İzmit'ten takviye olarak gönderilen 4 tank ve bir zırhlı araç emniyet güçleri ve vatandaşların da desteğiyle Sedirvan'da durdurularak geri dönmesi sağlanır.[264]

1.7.1.1.230 Cumhuriyet Savcıları Arama Yapıyor

16 Temmuz 2016 – 01:00 İstanbul Maslak'ta 2 Cumhuriyet Savcısı polis eşliğinde Jandarma Kurmay Alb. Haydar Yalın'ın evinde, özel aracında ve kendisine tahsisli hizmet aracında adli arama yapar. [265]

1.7.1.1.231 Bursa Osmangazi'de Kritik Bir Gözaltı Yapılıyor

16 Temmuz 2016 – 01:00 Bursa Emniyet Müdürlüğü ekipleri yeteri kadar sivil kuvvet ve 1 PÖH timi ile birlikte Osmangazi İlçe Jandarma Komutanlığında bulunan ve kendisini Bursa Sıkıyönetim Komutanı ilan eden Alb. Yurdakul Akkuş'u yakalayarak gözaltına alır. Albay özel bilgiler taşımaktadır.[266]

1.7.1.1.232 Darbeciler Ankara Emniyete Giremiyor

16 Temmuz 2016 – 01:01 Ankara Emniyet Müdürlüğü helikopter ve tank atışına yoğun şekilde maruz kalır, 5 şehit, 133 yaralı verilir. İlk etapta zırhlı personel

[260] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[261] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[262] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[263] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[264] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Sakarya Valiliği yazısı ve ekleri
[265] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[266] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Bursa Valiliği yazısı ve ekleri

taşıyıcıyla gelen askerler tarafından ele geçirilmeye çalışılan Ankara Emniyet Müdürlüğüne yönelik bu girişim vatandaşların ve polisin karşı koymasıyla engellenir.[267]

1.7.1.1.233 Balıkesir'den 2 F-16 Kalkıyor

16 Temmuz 2016 – 01:03 Balıkesir'den kalkan 2 adet F-16 uçağı geri dönerek piste iniş yapar. [268]

1.7.1.1.234 Ankara Emniyetine 2. Saldırı

16 Temmuz 2016 – 01:08 94-0091 kuyruk numaralı bir F-16 uçağı Ankara Emniyet Müdürlüğü binasına 1 adet GBU-10 bombası atar. 2 kişi şehit olur, 39 kişi yaralanır. [269]

1.7.1.1.235 Org. Abidin Ünal'ı Taşıyan Uçak İstanbul'dan Havalanıyor

16 Temmuz 2016 – 01:10 İstanbul Moda'da bir düğünden derdest edilen Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Abidin Ünal'ı Akıncı Üssüne götüren CASA tipi uçak Sabiha Gökçen Havalimanından kalkar.[270]

1.7.1.1.236 Türksat Uydu İstasyonu Vuruluyor

16 Temmuz 2016 – 01:10 Televizyon yayınlarını ve iletişimi kesmek için darbecilerin kullandığı helikopterler tarafından TÜRKSAT uydu istasyonu vurulur. Bu esnada yolda bulunan emniyet mensupları tarafından bilahare istasyon kontrol altına alınır ve daha sonra PÖH timlerinin katkısıyla da darbecilerin elinden kurtarılır. Burada da 2 şehit, 2 yaralı verilir. [271]

1.7.1.1.237 Deniz Kuvvetleri Komutanı Cep Telefonunu Açıyor

16 Temmuz 2016 – 01:11 Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Recep Bülent Bostanoğlu önlem olarak kapattığı cep telefonunu açıyor.[272]

1.7.1.1.238 Türksat Uydu İstasyonu Vuruluyor

16 Temmuz 2016 – 01:13 Silopi'den helikopterle izinsiz olarak Diyarbakır'a geçen darbeci Tuğgeneral Semih Terzi'yi Diyarbakır'dan Ankara'ya getiren uçağı Etimesgut havaalanına iner. [273]

1.7.1.1.239 Türksat Uydu İstasyonu Vuruluyor

16 Temmuz 2016 – 01:16 Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinde darbeye teşebbüs faaliyeti sırasında en üst rütbeli komutan olarak bulunan

---

[267] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[268] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[269] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[270] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[271] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[272] Deniz Kuvvetleri Komutanı Ora. Recep Bülent Bostanoğlu'nun Cumhuriyet Savcılığı ifadesi
[273] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

Tuğgeneral Recep Ünal, Etimesgut ve Çardak kuleye çatışmaya girilmeyecek talimatı verir. [274]

1.7.1.1.240 Deniz Kuvvetleri Komutanı Savunma Bakanı İle Görüşüyor

16 Temmuz 2016 – 01:17 Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Recep Bülent Bostanoğlu Milli Savunma Bakanı Fikri Işık ile telefonda görüşür.[275]

1.7.1.1.241 Genelkurmaydan 2. Korsan Bildiri Yayını

16 Temmuz 2016 – 01:20 Genelkurmay Başkanlığı internet sitesinden Türk Silahlı Kuvvetlerinin ülke sathında kontrol ve güvenliği sağladığına dair 2. Korsan basın açıklaması yayınlanır. [276]

1.7.1.1.242 Ankara İl Müftülüğünden Valiye Sela Teklifi

16 Temmuz 2016 – 01:20 Ankara İl Müftüsü Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar'ı arayarak camilerden ezan ve sela okunmasını teklif eder. Vali Kılıçlar uygun bulur ve Cumhurbaşkanının meydanlara çıkılması talimatının da seladan sonra tekrar edilmesini söyler.[277]

1.7.1.1.243 Komando Sevkiyatının 2. Partisi De Engelleniyor (6 No.Lu Askeri Kargo Uçağı)

16 Temmuz 2016 – 01:20 Şırnak'tan 175 komandoyu Ankara'ya getirmek üzere Kayseri 12. Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanlığından 6 No.lu askeri kargo uçağı havalanır. Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinin yönlendirmesi ile Şırnak Havalimanının kapatılmış olması nedeniyle Şırnak'a inemez, Malatya/Erhaç Havaalanına inmek zorunda kalır. [278]

1.7.1.1.244 Kalkış Emri Eskişehir'den Değil Akıncı Üssünden

16 Temmuz 2016 – 01:22 Adana İncirlik 10. Tanker Üssünden 2 adet F-16 izinsiz kalkış yapar. Kalkış emrinin Hava Kuvvetleri Harekat Merkezinden değil Akıncı Üssünden verildiği, darbeci Albay Ali Durmuş'un santrali dijital olan Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezini aramasıyla anlaşılır. [279]

1.7.1.1.245 Deniz Kuvvetleri Komutanı Cnntürk Muhabiri İle Görüşüyor

16 Temmuz 2016 – 01:24 Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Recep Bülent Bostanoğlu CNNTürk muhabiri Kenan Şener ile telefonda görüşür ve komuta kademesi olarak bu girişimi kesinlikle kabul etmediğini açıklar.[280]

---

[274] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[275] Deniz Kuvvetleri Komutanı Ora. Recep Bülent Bostanoğlu'nun Cumhuriyet Savcılığı ifadesi
[276] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[277] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[278] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[279] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[280] Deniz Kuvvetleri Komutanı Ora. Recep Bülent Bostanoğlu'nun Cumhuriyet Savcılığı ifadesi

1.7.1.1.246 Başbakanlık Çankaya Köşkü Üzerinde İha Uçuruluyor

16 Temmuz 2016 – 01:25 Çankaya yerleşkesi üzerinde Muhafız Alayından kontrol edildiği değerlendirilen İHA uçurulması üzerine koruma polislerince İHA'lara ateş açılarak yerleşke üzerinde uçuşu engellenmiştir.[281]

1.7.1.1.247 Cumhurbaşkanı Dalaman Havaalanına Geliyor

16 Temmuz 2016 – 01:30 Cumhurbaşkanını taşıyan helikopter alçak irtifada seyrederek Dalaman Havalimanına ATA uçağının bulunduğu yere doğru gelir ve piste iniş yapar. [282]

1.7.1.1.248 Polis Özel Harekat Timi Genelkurmaya Operasyon Düzenliyor

16 Temmuz 2016 – 01:30 Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan Genelkurmayın önünde bekleyen ekipten kavşakta 2500-3000 kişinin biriktiğini öğrenince Genelkurmaya operasyon talimatı verir. Bunun üzerine ekipler Genelkurmayın bahçesine girmeye başlar. Havadan Kobra helikopterleri sivil halkın üzerine yoğun ateş açınca ilk etapta halk dağılır gibi olursa da sonradan helikopterin gitmesiyle birlikte tekrar bahçe içerisinde toplanarak kalabalıklaşır. Bir kısım sivil bahçeye, bir kısım da Genelkurmay binasından içeriye girer. Helikopterin tekrar gelmesi üzerine sivil halk bahçenin dışına çıkmak zorunda kalır. Operasyon 2-2,5 saat içinde sonlanır. PÖH timleri Genelkurmaya giremez.[283]

1.7.1.1.249 Cumhurbaşkanını Alacak Tim Bekletiliyor

16 Temmuz 2016 – 01:30 Cumhurbaşkanını Marmaris'ten helikopterle alacak ekibe komuta edecek olan darbecilerden Bnb. Şükrü Seymen operasyon için Çiğli 2. Ana Jet Üssünde haber bekleyen Tuğg. Sönmezateş'i arayarak operasyonun yapılacağı bilgisini verir. Tuğg. Sönmezateş bu görüşmeden önce de Ankara'daki Akıncı 4. Ana Jet Üssünü askeri hattan arayarak yarbay rütbesinde Hüseyin isimli biriyle görüşmüş, Cumhurbaşkanının Okluk Koyu'nda mı yoksa Marmaris Grand Yazıcı otelde mi olduğu henüz tespit edilemediğinden operasyon yerinin belli olmadığı gerekçesiyle beklemesi talimatı almıştır.[284]

1.7.1.1.250 Şırnak Olmayınca Çardak'a İnilmeye Çalışılıyor (4 No.Lu Askeri Kargo Uçağı)

16 Temmuz 2016 – 01:30 Ancak Çardak Havaalanı da darbecilere engel olmak amacıyla Eskişehir BHHM yönlendirmesiyle önceden kapattırılmıştır. Kayseri 12. Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanlığından darbecileri taşıyan 4 No.lu askeri kargo uçağı Şırnak'tan komandoları alıp Ankara'ya götürmek üzere havalanır. Tam kalkış esnasında filo komutanı Engin Yetkin görevi değiştirir. Şırnak havaalanının kapalı olduğunun öğrenilmesi üzerine bu kez Denizli Çardak'ta bekleyen komandoları alarak Ankara'ya götürme görevi verilir. Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinin yönlendirmesi ile Denizli/Çardak

[281] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[282] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[283] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[284] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 154

Havalimanının kapatılmış olması nedeniyle darbecilerin uçağı buraya inemez ve Malatya/Erhaç Havaalanına inmek zorunda kalır. [285]

1.7.1.1.251 Siirt Görevi Şırnak Olarak Değişiyor (7 No.Lu Askeri Kargo Uçağı)

16 Temmuz 2016 – 01:30 Kayseri 12. Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanlığından darbecileri taşıyan 7 No.lu askeri kargo uçağı Şırnak'taki komandoları Ankara'ya götürmek üzere havalanır. Uçuş ekbine önce Siirt'e giderek 160 askeri personeli ve 4 Kobra helikopteri 2 defada Ankara'ya getirme görevi verilmiştir ancak daha sonra bu görev değiştirilir ve Şırnak'a gitmeleri emri verilir. Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinin yönlendirmesi ile Şırnak Havalimanının kapatılmış olması nedeniyle darbecilerin uçağı buraya inemez ve Malatya/Erhaç Havaalanına inmek zorunda kalır. [286]

1.7.1.1.252 Şırnak Görevi İptal Yeni Rota İzmir (2 No.Lu Askeri Kargo Uçağı)

16 Temmuz 2016 – 01:30 Kayseri 12. Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanlığından darbecileri

taşıyan 2 No.lu askeri kargo uçağı Şırnak'taki komandoları Ankara'ya getirme göreviyle Kayseri'den havalanır. Tam kalkış esnasında filo komutanı Engin Yetkin Şırnak görevinin iptal olduğunu Adnan Menderes Havalimanına inmeleri gerektiği emri gelir. Yine Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinin yönlendirmesi ile darbeciler taşıya kargo uçağı Adnan Menderes yerine Malatya Erhaç Havalimanına inmek zorunda kalır.[287]

1.7.1.1.253 Cumhurbaşkanı Ata Uçağına Biniyor

16 Temmuz 2016 – 01:31 Cumhurbaşkanı kendilerini ATA uçağına getiren helikopterden inerek ATA uçağına biner. [288]

1.7.1.1.254 Org. Abidin Ünal'ı Akıncıya Götüren Uçak Cevap Vermiyor

16 Temmuz 2016 – 01:32 Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Abidin Ünal'ı Sabiha Gökçen havalimanından Akıncı Üssüne götüren uçakla irtibat kurulmaya çalışılır ancak uçak çağrılara cevap vermez.[289]

1.7.1.1.255 Cumhurbaşkanının Uçağı Kalkışa Hazır

16 Temmuz 2016 – 01:36 Cumhurbaşkanının içinde bulunduğu ATA uçağı Dalaman havalimanında pist başı yapar. [290]

---

[285] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[286] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[287] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[288] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[289] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[290] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.256 Ankara Emniyeti Bombalayan Uçak İniyor

16 Temmuz 2016 – 01:37 Ankara Emniyet Müdürlüğü binasını bombalayan 94-1562 kuyruk numaralı F-16 uçağı Akıncı Üssüne iniş yapar.[291]

1.7.1.1.257 Tbmm Genel Kurul Salonu Açılıyor

16 Temmuz 2016 – 01:39 TBMM Başkanı İsmail Kahraman ve bazı Milletvekilleri Genel Kurul salonunda yerini alır. [292]

1.7.1.1.258 Darbecilerden Halkın Üzerine Ateş Açın Talimatı

16 Temmuz 2016 – 01:39 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "emri iletiyorum, ateşle toplananlara karşılık verilecek, ateş açılan topluluk dağılıyor" talimatı verilir.[293]

1.7.1.1.259 Başbakanlık Yerleşkesine Tank Giremiyor

16 Temmuz 2016 – 01:40 Başbakanlık Çankaya yerleşkesi 5 No.lu giriş kapısı önüne gelen tankların önüne yatan vatandaşlarımızın da desteği ile askerlerin yerleşkeye girmesi polis tarafından engellenir.[294]

1.7.1.1.260 Başbakan Çankırı Yoluna Sapıyor

16 Temmuz 2016 – 01:40 Karayoluyla Ankara'ya intikal halinde olan Başbakanın konvoyu, korumalarının helikopterlerin konvoyu aradığı bilgisini alması üzerine Gerede sapağından anayoldan ayrılır, Karadeniz yoluna çıkar ve Ankara'ya Çankırı istikametinden ulaşmaya çalışılır.[295]

1.7.1.1.261 Tanklar Genelkurmaya İlerliyor

16 Temmuz 2016 – 01:40 Ankara'da Kumrular Caddesinden Genelkurmaya doğru tanklar yürür. [296]

1.7.1.1.262 Cumhurbaşkanının Uçağı Havalanıyor

16 Temmuz 2016 – 01:43 Cumhurbaşkanının içinde bulunduğu ATA uçağı Dalaman havalimanından kalkış yapıyor. [297]

1.7.1.1.263 Tanker Uçak Çağrıya Cevap Vermiyor

16 Temmuz 2016 – 01:45 Adana İncirlik 10. Tanker Üssünden kalkan Asena01 kodlu tanker uçak yapılan çağrılara cevap vermez. [298]

---

[291] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[292] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[293] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[294] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[295] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[296] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[297] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[298] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.264 Özel Kuvvetler Komutanı Televizyona Bağlanıyor

16 Temmuz 2016 – 01:47 TV kanalına telefonla bağlanan Genelkurmay Başkanlığı Özel Kuvvetler Komutanı Tümgeneral Zekai Aksakallı darbecilere karşı mücadele ettiklerini açıklar.[299]

1.7.1.1.265 Havada Kontrol Dışı 4 Uçak Tespit Ediliyor

16 Temmuz 2016 – 01:53 Kayseri'den kalkan 1 nakliye uçağı ile Akıncı'dan kalkan 3 F-16 uçağının kontrol dışında uçuş yaptığı tespit edilir. [300]

1.7.1.1.266 Bayrampaşa Çevik Kuvvet Şubesinde Polis Darbecilere İzin Vermiyor

16 Temmuz 2016 – 01:54 İstanbul Bayrampaşa Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünü işgal etmek isteyen 61 darbeci, polisler tarafından gözaltına alınır. [301]

1.7.1.1.267 İstanbul Valiliğindeki Darbeciler Durduruluyor

16 Temmuz 2016 – 01:55 Silahlarıyla İstanbul Valiliğinin Kabul Salonunda dolaşan ve tedbir almaya çalışan darbeci askerler polisin yaptığı operasyonla etkisiz hâle getirilir.[302]

1.7.1.1.268 Nakliye Uçağı Emirlere Uymuyor

16 Temmuz 2016 – 01:59 Kayseri'den kalkan ve Denizli Çardak'a giden nakliye uçağı mürettebatı talimatlara uymaz, sadece 12. Üs Komutanı Tuğgeneral Cemal Akyıldız'dan talimat alacaklarını söyler.[303]

1.7.1.1.269 Havacı Generaller Akıncı'ya Getiriliyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 Eskişehir'deki Hava Kuvvetleri Harekât Merkezi büyük ölçüde kontrolü sağlar ancak derdest edilen havacı generaller darbeciler tarafından Akıncı Üssü'ne getirilerek elleri ve gözleri bağlı şekilde alıkonulur. [304]

1.7.1.1.270 Adana Valisi Darbeci Generalden Şüpheleniyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 Eskişehir Hava Üs Komutanı Tuğg. Recep Ünal Adana Valisini arayarak Sayın Başbakanın korunması amacıyla 3 F-16'nın İncirlik Üssünden kalkışına izin vermesini ister. Adana Valisi kuşkuyla yaklaşır ve uçakların kalkışına izin vermez. Ayrıca Tuğg. Ünal'ın uçak talebini İçişleri Müsteşarı Selami Altınok'a iletir.[305]

---

[299] Özel Kuvvetler Komutanı Zekai Aksakallı'nın Cumhuriyet Savcılığı ifadesi
[300] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[301] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[302] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[303] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[304] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[305] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Adana Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.271 Trt Yayınları Tekrar Serbest

16 Temmuz 2016 – 02:00 Ankara'da TRT'yi ele geçiren darbecilerin vatandaşın da desteğiyle polis tarafından etkisiz hale getirildiği bilgisinin alınması üzerine TRT yayınlarına getirilen engelleme kaldırılır.[306]

1.7.1.1.272 Polis Özel Harekat Ankara'da Toplanıyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 Yaklaşık 1500 kişilik PÖH gücü Ankara Akıncılar 4. Ana Jet Üssüne müdahale için Emniyet Özel Harekât Daire Başkanının komutasında Ankara'da toplanır.[307]

1.7.1.1.273 Hava Kuvvetleri Komutanı Akıncı'da

16 Temmuz 2016 – 02:00 Hava Kuvvetleri Komutanı Org. Abidin Ünal CASA tipi askeri uçakla İstanbul'dan Ankara Akıncı Üssüne getirilir.[308]

1.7.1.1.274 Whatsapp Mesajına Uygun Olarak Darbeciler Saldırganlaşıyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 Darbeciler Esenler Birlik Köprüsünün Atatürk Havalimanı istikametine doğru gerek araçlarıyla gerekse yaya olarak gelen yurttaşlarımızı tank ve silahlarla yaralar ve şehit eder. [309]

1.7.1.1.275 Otomobille Gelen Darbeciler Helikopterle Kaçıyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 Casper Plaza (Ümraniye) çatısında bulunan helikopter pistine 1 helikopter iniş yaparak buraya özel bir araçla gelen 9 darbeciyi alarak havalanır. [310]

1.7.1.1.276 Stadyuma Helikopterle İnen Darbeciler Otobüsle Uzaklaşıyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 İstanbul'daki Beşiktaş Vodafone Arena Stadının içerisine helikopterle ile iniş yapılır. 44 kişilik darbeci grup stat dışında gasp ettiği İETT otobüsü ile bölgeden ayrılır.[311]

1.7.1.1.277 Polis Şefi Tankta Yakalanıyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 İstanbul Vatan Caddesi üzerinde bulunan darbeciler etkisiz hale getirilir. Müdahaleler sırasında ele geçirilen tankın içerisinden İstanbul Emniyet Müdürlüğü eski Güvenlik Şube Müdürü Mithat Aynacı ile Yarbay Osman Akkaya ele geçirilir. Mithat Aynacı'nın resmi emniyet üniformasıyla tanka Bezm-i Alem Üniversitesi önünden girdiği kamera görüntülerinden tespit edilir. Yapılan incelemede İstanbul Emniyet Müdürlüğüne girmeye çalışan grubun 43 kişilik üst rütbeli darbecilerden oluştuğu, grubu kuranın Mehmet Murat Çelebioğlu olduğu ve darbe kalkışmasını bu grubun yönlendirdiği anlaşılır. [312]

---

[306] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[307] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[308] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 46
[309] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[310] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[311] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[312] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.278 Darbeye Darbe Vuran Belge Ele Geçiriliyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 Bursa İl Jandarma Komutanı Alb. Yurdakul Akkuş'un koruması Uzm. Çvş. Ertuğrul Yüksel gözaltına alınır. Uzm. Çvş. Ertuğrul Yüksel'in yanında bulunan ve Alb. Akkuş'a ait olduğu tespit edilen çantadan Yurtta Sulh Konseyi'nden gönderilen sözde direktifler bulunur. Bunlar darbe planları, resmi belgeler ve her ilde Sıkıyönetim Komutanı olarak atanacakların isim listeleridir. Bu liste İl Emniyet Müdürü tarafından Cumhuriyet Başsavcısıyla ve derhal diğer tüm il emniyet müdürlükleriyle paylaşılarak illerde Sıkıyönetim Komutanı olarak ismi geçenlerin hızla gözaltına alınması sağlanır. Aynı listeler İçişleri Bakanlığına da iletilerek listedeki isimlerin Bakanlık tarafından görevden alınması da sağlanır.[313][314]

1.7.1.1.279 Hatay'a İnen Darbeciler Gözaltına Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 02:00 Hatay Havalimanı pistine uçuş kayıtlarında yer almayan askeri bir kargo uçağının plansız iniş yapması üzerine Cumhuriyet Savcısının talimatıyla, uçakta bulunan 6 askeri personel Hatay İl Emniyet Müdürlüğü ekiplerince yakalanarak gözaltına alınmıştır. Hatay'a plansız iniş yapan askeri kargo uçağının İskenderun 39. Mekanize Tugay Komutanlığı Kışlasında bulunan Özel Kuvvetler Alay Komutanı ve birliğini almak için darbeci Tümgeneral Semih Terzi'nin tertiplemesiyle geldiği anlaşılır. Hatay'daki Özel Kuvvetler Alay Komutanı Alb. Coşkun darbeci Tuğg. Semih Terzi'yle bir gece önce konuştuğunda (ayrıntısını vermediği bir görev için kendilerini almak üzere Hatay'a gelen kargo uçağına birliği ile beraber binmesi gerektiğini) söylediğinde konuşmadan şüphelenir, Özel Kuvvetler Komutanı Zekai Aksakallı'yı arayarak durumu öğrenir ve Tuğg. Terzi'yi dinlemez, birliğini de uçağa bindirmez.[315]

1.7.1.1.280 Kahramankazan Halkı Akıncı Üssünde

16 Temmuz 2016 – 02:01 Kahramankazan halkı darbenin yönetim merkezi olan Akıncı Üssünün Yenikent ve lojman nizamiyelerinin önünde toplanmaya başlar.[316]

1.7.1.1.281 Nakliye Uçağı Şırnak'a İnemiyor

16 Temmuz 2016 – 02:06 Kayseri'den kalkan ve Şırnak'a giden nakliye uçağının Şırnak'a inmesine izin verilmez ve Kayseri'ye dönmesi sağlanır.[317]

1.7.1.1.282 Melih Gökçek Gecekondudan Tweet Atarak Darbeye Direniyor

16 Temmuz 2016 – 02:07 Ankara Valisi Mehmet Kılıçlar, darbe haberini aldıktan sonra Ankara Dikmen'de bir gecekonduya geçip vatandaşı direnmeye çağıran tweetler atmakta olan Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek ile

[313] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[314] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Bursa Valiliği yazısı ve ekleri
[315] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Hatay Valiliği yazısı ve ekleri
[316] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[317] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

kamyonlar ve iş makinalarının askeri birliklerin çıkışını engellemesi konusunu koordine etmek amacıyla telefonla görüşür. [318] [319]

1.7.1.1.283 Ankara'dan İstanbul'a Taciz Uçuşu

16 Temmuz 2016 – 02:10 Akıncı Üssünden izinsiz kalkan mühimmat yüklü 93-0689 kuyruk numaralı 1 adet F-16 Ankara'dan İstanbul'a gider, çok sayıda dalış ve ses hızını geçerek alçak uçuş yapar ve yaklaşık 2 saat 40 dakika sonra Akıncı Üssüne geri döner. [320]

1.7.1.1.284 Ankara'dan İstanbul'a 2. Taciz Uçuşu

16 Temmuz 2016 – 02:10 Akıncı Üssünden kalkan izinsiz mühimmat yüklü 94-0077 kuyruk numaralı 1 adet F-16 Ankara'dan İstanbul'a gider, çok sayıda dalış ve ses hızını geçerek alçak uçuş yapar ve yaklaşık 1 saat 55 dakika sonra Akıncı Üssüne geri döner. [321]

1.7.1.1.285 Emniyet Amiri Tomalar Arasında Sıkışarak Şehit Oluyor

16 Temmuz 2016 – 02:15 Ankara Emniyet Müdürlüğü önünde bekleyen 2 adet zırhlı araç yerleşke girişini bloke eden TOMA'ları itekleyerek yerleşke içine girer, iki TOMA arasında kalan bir Emniyet Amiri şehit olur. [322]

1.7.1.1.286 Zırhlılar Ankara Emniyetine Giriyor

16 Temmuz 2016 – 02:15 Konya Yolu istikametinden gelen 3 adet zırhlı araç Emniyet Müdürlüğü yerleşkesine arka kapıdan girerek otoparkta bulunan çok sayıda araca hasar verir. [323]

1.7.1.1.287 Helikopterler Cumhurbaşkanını Almaya Gidiyor

16 Temmuz 2016 – 02:15 İzmir Çiğli 2.Ana Jet Üssünde yarım saat boyunca çalışır vaziyette bekleyen 3 helikopter Marmaris'teki Grand Yazıcı otele doğru havalanır.[324]

> ! *Helikopterde harekete geçmek için talimat bekleyen darbeci general Sönmezateş, harekete geçme emrinin Ankara'da Akıncı Üssünden verildiğini, bir süre emir için bekletildiklerini, bir ara operasyonun Akıncı Üssündekiler tarafından iptal edildiğinin söylendiğini ancak daha sonra yola çıkma talimatı verildiğini söylüyor. Kod Adı Mürted adlı kitabında gazeteci Saygı Öztürk Tuğgeneral Gökhan Sönmezateş'in "yarım saat bekletildik, bizi oraya gönderen irade Cumhurbaşkanının orada olmadığını bile bile gönderdi" dediğini yazıyor. Bu esnada saat tam 1:43'te Cumhurbaşkanının ATA uçağı Dalaman Havaalanından kalkıyor. Yani darbecilerin helikopterinin havalanmasından 32 dakika önce…*

[318] Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ. Melih Gökçek'in Darbe Komisyonuna gönderdiği 13.1.2017 tarih ve 2017/87 sayılı mektubu
[319] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[320] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[321] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[322] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[323] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[324] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 155

1.7.1.1.288 Astsubay Ömer Halisdemir Darbeci Generali Vuruyor

16 Temmuz 2016 – 02:16 Astsubay Ömer Halisdemir, karargâh binasına girmek isteyen darbeci General Semih Terzi'ye 3 el ateş eder. Darbeciler Astsubay Ömer Halisdemir'e 4 saniye içerisinde toplam 15 el ateş eder. Ancak 15 kurşuna rağmen hala nabzı atan Halisdemir'e Üsteğmen Mihrali Atmaca yerde yatarken 2 el daha ateş eder. Gelen ambulansın Ömer Halisdemir'e müdahale etmesine izin verilmez ve araç geri gönderilir.[325]

1.7.1.1.289 İncirlik'ten Kalkan 2. Tanker Uçak Tanınma Sistemini Kapıyor

16 Temmuz 2016 – 02:18 İncirlik'teki 10. Tanker Üssünden kalkan Asena02 isimli tanker uçak elektronik teşhis tanıma sistemini (IFF) kapatır. Bu arada aynı saatte bir F-16 izinsiz olarak Akıncı Üssünden kalkış yapar. [326]

1.7.1.1.290 Nato'ya Karşı Önlem

16 Temmuz 2016 – 02:19 NATO'nun görmemesi için Eskişehir'deki Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezinden Türk hava trafiği NATO'ya kapatılıyor [327]

1.7.1.1.291 Taksim Meydanı Darbecilerden Temizleniyor

16 Temmuz 2016 – 02:20 İstanbul Taksim meydanını işgal eden darbeciler etkisiz hale getirilir.[328]

1.7.1.1.292 Halk Ankara Emniyetine Darbecileri Sokmuyor

16 Temmuz 2016 – 02:20 Ankara'da darbe girişimini televizyon ve sosyal medyadan takip eden vatandaşlar Ankara Emniyet Müdürlüğüne gelerek yerleşkeye girer. Ankara Akköprü'deki Ankamall AVM yönünden gelen 20 kadar asker ateş ederek Ankara Emniyet Müdürlüğü yerleşkesine girmek ister, yerleşkedeki vatandaşlar askerin önünü keser, silahlarını alır, etkisiz hale getirir. [329]

1.7.1.1.293 Halk Genelkurmay Karargahına Giriyor

16 Temmuz 2016 – 02:21 Ankara'da darbe girişimine karşı mücadele eden sivil halk Genelkurmay Karargahının Milli Savunma Bakanlığı köşesi doğu giriş kapısından önce Genelkurmay kışlasına ardından Genelkurmay karargahına girer. [330]

1.7.1.1.294 Akıncıdan Yeni İzinsiz Kalkış

16 Temmuz 2016 – 02:29 Akıncı Üssünden 1 adet F-16 uçağı izinsiz kalkış yapar. [331]

---

[325] http://www.takvim.com.tr/guncel/2016/08/18/halis-demiri-boyle-sehit-ettiler
[326] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[327] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[328] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[329] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[330] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[331] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.295 Emniyet Genel Müdürlüğüne Helikopterle İnme Girişimi

16 Temmuz 2016 – 02:30 Emniyet Genel Müdürlüğü binasına indirme yapmak için 2 kez girişimde bulunan darbecilerin kontrolündeki askeri helikopterler açılan yoğun ateş sonucunda inemeden uzaklaştırılır.[332]

1.7.1.1.296 Cumhurbaşkanlığına Girme Çabası

16 Temmuz 2016 – 02:30 Ankara Beştepe'deki Cumhurbaşkanlığı Sarayına girmeye çalışan 3'ü rütbeli 13 asker gözaltına alınır.[333]

1.7.1.1.297 Atatürk Havalimanı Darbecilerden Temizleniyor

16 Temmuz 2016 – 02:30 İstanbul Atatürk Havalimanındaki darbeciler etkisiz hale getirilir.[334]

1.7.1.1.298 Adana Valisini 2. Kez Yanıltma Girişimi

16 Temmuz 2016 – 02:30 Hava Kuvvetleri Komutanı olduğunu söyleyerek Adana Valisini arayan Korg. Hasan Hüseyin Demiraslan Başbakanı korumak için sizden uçak isteyebiliriz der ancak Korg. Demiraslan'ın bu talebi Vali tarafından reddedilir.[335]

1.7.1.1.299 Sahil Güvenlik Komutanı Silahlı

16 Temmuz 2016 – 02:30 Ankara'da Sahil Güvenlik Komutanı Tümamiral Hakan Rüstem makam odasından eline tabanca ile çıkar.[336]

1.7.1.1.300 Meclisin Önünde Halka Uçakla Taciz

16 Temmuz 2016 – 02:35 Ankara Atatürk Bulvarı üzerinden Akay Yokuşuna doğru yoğun şekilde hareket eden halkın üzerinden alçaktan uçarak geçen uçaklar sonik patlama yapar. [337]

1.7.1.1.301 Tbmm Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 02:35 Darbeci pilotlar Albay Hasan Hüsnü Balıkçı ve Yüzbaşı Uğur Uzunoğlu'nun kullandığı 94-0105 kuyruk numaralı F-16 ile TBMM'ye 1 adet GBU-10 bombası atar. Eylem sonucunda 32 kişi yaralanır, TBMM'de 19.4 Milyon liralık zarar meydana gelir. [338]

1.7.1.1.302

1.7.1.1.303 Meclisin Önünde Halka Uçaktan Ateş

16 Temmuz 2016 – 02:38 Genelkurmay ve TBMM arasında toplanan vatandaşın üzerine helikopterden ağır silahlarla ateş açılır. [339]

---

[332] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[333] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[334] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[335] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Adana Valiliği yazısı ve ekleri
[336] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler
[337] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[338] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[339] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771

1.7.1.1.304 Whatsapp Üzerinden Ateş Açın Emri

16 Temmuz 2016 – 02:40 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "tekrar emri iletiyorum, toplanan kalabalıklar ateşle dağıtılacak" talimatı verilir.[340]

1.7.1.1.305 Ağrı Doğubayazıt'ta Zırhlı Birlik Hareketi

16 Temmuz 2016 – 02:40 Ağrı Doğubayazıt 1. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığından zırhlı araçların çıkış yaptığı bilgisi Doğubayazıt İlçe Jandarma Komutanından öğrenilir.[341]

1.7.1.1.306 Ankara'da Kamyon ve İş Makinaları İle Önlem Artırılıyor

16 Temmuz 2016 – 02:41 Ankara Valisi Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı ile kamyonlar ve iş makinalarının askeri birliklerin çıkışını engellemesi konusunu koordine etmek amacıyla tekrar telefonla görüşür.[342]

1.7.1.1.307 Batman'da İl Jandarma Komutanı Derdest

16 Temmuz 2016 – 02:45 Batman İl Jandarma Komutanı J. Kur. Alb. Hüseyin Topuz'u zorla askeri lojmandaki ikametgâhından alarak lojmanda başka bir darbeci subayın dairesinde alıkoyan darbeci subaylar özel bir araçla kışladan çıkar.[343]

1.7.1.1.308 Tekrar Nakliye Uçakları Kalkıyor

16 Temmuz 2016 – 02:47 Kayseri 12. Hava Ulaştırma Üssünden kalkan 2 adet askeri nakliye uçağı Denizli Çardak Havalimanına gitmek ister. [344]

1.7.1.1.309 Tbmm'ye Havadan Asker İndirme Operasyonu

16 Temmuz 2016 – 02:50 TBMM'ye havadan asker indirme girişimleri Meclis koruma polislerinin yerden silahla yoğun ateş açması sayesinde başarısızlıkla sonuçlanır.[345]

1.7.1.1.310 Nakliye Uçakları Malatya'ya Yönlendiriliyor

16 Temmuz 2016 – 02:51 Kayseri'den kalkan nakliye uçakları, Kayseri'ye geri dönmeleri mahsurlu görüldüğünden Malatya 7. Ana Jet Üs Komutanlığına inmeleri için yönlendirilir. [346]

1.7.1.1.311 Trt Darbecilerden Temizleniyor

16 Temmuz 2016 – 02:54 TRT önünde toplanan yurttaşların desteği, 50 kadar Emniyet personelinin de onlara yardımcı olması sonucunda TRT kontrol altına alınır. [347]

---

[340] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[341] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ağrı Valiliği yazısı ve ekleri
[342] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[343] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Batman Valiliği yazısı ve ekleri
[344] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[345] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[346] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.312 Ankara Valisi Türksat'ı Soruyor

16 Temmuz 2016 – 02:55 Ankara Valisi Gölbaşı Kaymakamından TÜRKSAT'taki güncel durum hakkında bilgi alır.[348]

1.7.1.1.313 İstanbul Çevik Kuvvet Darbecileri Püskürtüyor

16 Temmuz 2016 – 03:00 İstanbul Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü çevresini zırhlı araçlara çeviren 60 kişilik darbeci teröristler etkisiz hale getirilir.[349]

1.7.1.1.314 Trt Normal Yayına Dönüyor

16 Temmuz 2016 – 03:00 TRT Genel Müdürlüğü darbecilerden geri alınır, TRT yeniden normal yayınına döner.[350]

1.7.1.1.315 Ulus Türk Telekom Binası Geri Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 03:00 Ulus'ta bulunan ve Ankara'daki tüm iletişimin yönetilmesi açısından önemli bir yer olan Türk Telekom binası Özel Harekât polisleri tarafından yapılan operasyonla geri alınır.[351]

1.7.1.1.316 Tecrübeli Polis Başmüfettişi Birlik Sevkiyatını Engelliyor

16 Temmuz 2016 – 03:00 Uzun yıllar trafikte görev yapmış bir polis başmüfettişi ve 3 trafik polisi Polatlı 58. Topçu Tugayından sahte talimatla yola çıkmış 80 asker, füze rampaları ve zırhlı araçları, TIR ve kamyonları yolu kapatacak şekilde park ettirerek Temelli yakınlarında durdurmayı başarmıştır. [352]

1.7.1.1.317 Digitürk Binası İşgal Ediliyor

16 Temmuz 2016 – 03:00 İstanbul Beşiktaş'ta bulunan Digitürk binasına Vodafone Arena Stadına helikopterle gelen 44 kişilik darbeci grup tarafından girilir. [353]

1.7.1.1.318 Malatya'da Jandarma ve Polis 2. Ordu Önünde

16 Temmuz 2016 – 03:00 Malatya İl Jandarma Komutan Vekili J. Yrb. Şahin Kaplan'ın emir-komutasındaki 1 adet Cobra tipi zırhlı araç ve Jandarma Asayiş Komando Bölük Komutanlığı personeliyle birlikte 2. Ordu Komutanlığı kışlasının karşısında, İl Emniyet Müdürlüğü personeli ile koordineli şekilde tertip alınır.[354]

1.7.1.1.319 Whatsapp Üzerinden İmkb'de Toplananlar Dağıtıldı Mesajı

16 Temmuz 2016 – 03:02 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "İMKB'de tekrar kontrol sağlandı, halk dağıtıldı" bilgisi veriliyor.[355]

---

[347] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[348] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[349] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[350] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[351] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[352] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[353] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[354] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Malatya Valiliği yazısı ve ekleri
[355] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.320 Genelkurmay İnternet Sitesinden 3. Açıklama

16 Temmuz 2016 – 03:10 Darbeciler Genelkurmay internet sitesi üzerinden Türk Silahlı Kuvvetlerinin ülke yönetimine bütünüyle el koyduğu, uluslararası anlaşmanın geçerli olduğuna dair 3. Korsan basın açıklaması yayınlanır. [356]

1.7.1.1.321 Helikopterden Halka Ateş Açılıyor

16 Temmuz 2016 – 03:10 TBMM ve Genelkurmay Başkanlığı kavşağına darbecilerin kontrolündeki helikopterden ateş açılır. [357]

1.7.1.1.322 Malatya 2. Orduda Teslim Olun Çağrısı

16 Temmuz 2016 – 03:10 Malatya'da 2. Ordu Komutanlığı 2 No.lu Nizamiyesinin önünde tertip almış 25-30 kişilik il emniyet müdürlüğü personeli zırhlı aracın ses sistemi üzerinden girişi ele geçirmiş olan darbecilere nizamiyeden ayrılma çağrısı yapar.[358]

1.7.1.1.323 Darbecilerin Havada Yakıt İkmali

16 Temmuz 2016 – 03:14 Adana'dan kalkan tanker uçak darbecilerin kullandığı F-16'lara yakıt ikmali yapar[359]

1.7.1.1.324 Türksat Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 03:14 93-0663 kuyruk numaralı F-16 ile TÜRKSAT tesislerine MK-82 bombası atılır.[360]

1.7.1.1.325 Türksat Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 03:15 93-0663 kuyruk numaralı F-16 ile TÜRKSAT tesislerine 2. kez MK-82 bombası atılır.[361]

1.7.1.1.326 Teslim Ol Çağrısına Ateşle Karşılık Veriliyor

16 Temmuz 2016 – 03:15 Malatya 2. Ordu Komutanlığı karargâhı önünde konuşlanmış olan Malatya İl Jandarma Komutanı vekili J. Yrb. Şahin Kaplan'ın zırhlı aracın ses sisteminden 2 No.lu Nizamiyeyi tutan darbecilere silah bırakma çağrısı yapmasını müteakip darbeciler tarafından zırhlı araca uzun namlulu silahlarla ateş açılır. Zırhlı aracın lastikleri patlar.[362]

---

[356] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[357] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[358] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Malatya Valiliği yazısı ve ekleri
[359] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[360] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[361] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[362] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Malatya Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.327 Ankara Üzerinde Taciz Uçuşu

16 Temmuz 2016 – 03:15 93-0677 kuyruk numaralı mühimmat yüklü 1 F-16 Akıncı Üssünden izinsiz kalkarak 1 saat 55 dakika boyunca, Ankara üzerinde MACH üstü geçiş ve alçak uçuş yapar.[363]

1.7.1.1.328 Türksat Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 03:17 93-0663 kuyruk numaralı F-16 ile TÜRKSAT tesislerine 3. Kez MK-82 bombası atılır.[364]

1.7.1.1.329 Türksat Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 03:19 93-0663 kuyruk numaralı F-16 ile TÜRKSAT tesislerine 4. kez MK-82 bombası atılır. Bombalama sonucunda 7.0 Milyon lira zarar oluşur.[365]

1.7.1.1.330 Fsm Köprüsüne Hava Saldırısı Düşünülüyor

16 Temmuz 2016 – 03:19 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "İstanbul'da 2. Köprüye hava taarruzu değerlendirilebilir mi" önerisinde bulunuluyor.[366]

1.7.1.1.331 Cumhurbaşkanının Ata Uçağı İstanbul'a İniyor

16 Temmuz 2016 – 03:20 Cumhurbaşkanının ATA uçağı İstanbul'a geliyor.[367]

- ! *İzmir Milletvekili Hüseyin Kocabıyık Darbe Komisyonunun İstanbul Atatürk Havalimanına gerçekleştirdiği 12/12/2016 tarihli ziyarette "Cumhurbaşkanımızı kurtaran şey Türk Hava Yolları uçuş koduyla geldiği için göremediler, anlayamadılar." demiştir. AKP Milletvekili Markar Eseyan'ın Takvim gazetesinde yayınlanan 19 Temmuz 2016 tarihli yazısında Hüseyin Kocabıyık'ın sözünü ettiği kodun TK-8456 olduğu belirtiliyor. Resimde görülen uçak ATA-TC koduyla değiştirildiği söylenen TK-8456'nın Türkiye saati ile 16 Temmuz 2016 saat 00:30'da Flightradar isimli program vasıtasıyla alınmış ekran görüntüsüdür. Görüntüde uçak kodunun Türk Hava Yollarına ait olmasına rağmen uçağın Türk Hükümetine ait olduğu bilgisi de açık biçimde görülmektedir. Buna göre Cumhurbaşkanı'nın uçağı olduğu söylenen uçak Atatürk Havalimanına sadece dakikalar uzaklıkta Marmara Denizi üzerinde ve (Flightradar programının özelliği bunu mümkün kılmaktadır) inişte olduğu anlaşılmaktadır. Kalkış yeri olarak Dalaman gösterilmekte ancak iniş yeri belirtilmemektedir. Resmi bilgi Cumhurbaşkanının İstanbul'a 16 Temmuz 2016 sabah saat 03:20'de indiği şeklindedir. Ancak bu ekran görüntüsü Cumhurbaşkanını taşıdığı söylenen ve kodu THY uçuş kodu ile değiştirilmiş olan uçağın açıklanandan yaklaşık 2-2.5 saat önce inişte olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan uçağın uçuş rotasına da bakıldığında Dalaman'dan havalandığı, İzmir'e doğru uçtuğu, buradan Mudanya istikametine gittiği, burada bir süre tur attıktan sonra Marmara Denizine çıkarak*

[363] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[364] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[365] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[366] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[367] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

inişe geçtiği görülmektedir. TBMM Araştırma Komisyonunun 12 Aralık 2016 tarihli toplantısında bilgisine başvurulan Atatürk Havalimanı Mülki İdare Amiri İstanbul Vali Yardımcısı Mehmet Ali Ulutaş'ın da ifade ettiği gibi o gece kulede radar başındaki görevlinin İzmit-Yalova üzerinde 3 saattir gezen 2 uçaktan bahsetmektedir. Uçaklar anonsa cevap vermemektedir. Bahsedilen uçaklar muhtemelen Cumhurbaşkanının uçağına havada müdahale etmek maksadıyla orada tur atan darbecilerin idaresindeki F-16 uçaklarıdır zira tanker uçakların tur atarken yakıt ikmali zor bir işlemdir. Diğer taraftan Atatürk Havalimanı kulenin tanımlayamadığı uçakların yaptığına benzer şekilde TK-8456 uçuş kodlu uçağın da başka bir mevkide bir süre tur attığı resimden görülmektedir. 15 Temmuz 2016 gecesi ile ilgili birçok konunun, bırakın aydınlatılmasını, bizzat Cumhurbaşkanı ve Başbakan tarafından üstünün örtülmeye çalışıldığı artık gizlenmemektedir.

1.7.1.1.332 Tbmm 2. Kez Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 03:24 93-0663 kuyruk numaralı F-16 uçağı ile TBMM'ye MK-82 bombası atılır. [368]

1.7.1.1.333 Tbmm 3. Kez Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 03:25 93-0663 kuyruk numaralı F-16 uçağı ile TBMM'ye ikinci kez MK-82 bombası atılır. [369]

1.7.1.1.334 Ankara'da Vali Çalışlar Şehit ve Yaralıların Durumunu Araştırıyor

16 Temmuz 2016 – 03:25 Ankara Valisi Mehmet Çalışlar ile Ankara İl Sağlık Müdürü arasında hastanelerdeki şehit ve yaralılarla ilgili bilgi alışverişi nedeniyle yoğun telefon trafiği başlar.[370]

1.7.1.1.335 Cumhurbaşkanını Alacak Helikopterler Otele Ulaşıyor

16 Temmuz 2016 – 03:25 İzmir Çiğli 2. Ana Jet Üssünden Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı almak üzere havalanan ve darbecileri taşıyan 3 helikopterden birisi otele 300 metre uzaklıkta açık bir meydana iniş yapar. İnerken ses bombaları atar, sağa sola ateş eder. 2. helikopter sahile yakın bir yere inerken 3. helikopter ise havada kalarak diğer iki helikoptere yukarıdan takviye yapar. 2. helikopterden (sahile yakın inen) çıkan silahlı tim Cumhurbaşkanının kaldığı villayı arar, karşılaştıkları koruma görevlisi Mehmet Çetin'i şehit eder, bazı polisleri darp eder, burnunu kırar, hatta hatta işkence eder.[371][372]

1.7.1.1.336 Cumhurbaşkanının Uçağı İstanbul'a İniyor

16 Temmuz 2016 – 03:40 Cumhurbaşkanlığı ATA uçağı Atatürk Havaalanı'na iner.[373]

---

[368] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

[369] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

[370] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763

[371] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1842

[372] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 155

[373] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771

1.7.1.1.337 Halk Tankı Ele Geçiriyor

16 Temmuz 2016 – 03:40 Ankara'da vatandaşlar tarafından ele geçirilen tank Necatibey Caddesindeki Çankaya İlçe Emniyet Müdürlüğüne getirilir, 300 kişilik bir grup tanktaki askerleri linç etmeye çalışır. [374]

1.7.1.1.338 Org. Galip Mendi'nin Mesajı İl Jandarma Komutanlığından Çekiliyor

16 Temmuz 2016 – 03:45 Ankara'daki Jandarma Genel Komutanlığı Beştepe Ana Karargâh binasının darbeciler tarafından işgal edilmiş olması nedeniyle Jandarma Genel Komutanı Org. Galip Mendi imzasıyla Ankara İl Jandarma Komutanlığı aracılığıyla birliklere mesaj çekilir. Karargâhın darbeciler tarafından işgal edilmiş olması nedeniyle buradan gelen mesajlara uyulmaması, darbecilere karşı yasal her türlü tedbirin alınması, bu konuda tüm amir ve komutanların yetkili ve sorumlu olduğu emri verilir. Kara Kuvvetleri Komutanlığı Harekât Merkezi ve Muhabere merkezince mesaj gönderilmesinde de sorunlar yaşandığının anlaşılması Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'ın darbecilere karşı yayınladığı imzalı mesajı da tüm Kara Kuvvetleri Komutanlığına bağlı birimlere Ankara İl Jandarma Komutanlığı aracılığıyla gönderilir.[375]

1.7.1.1.339 Nakliye Uçağı Hayat'a İniyor

16 Temmuz 2016 – 03:47 Kayseri'den kalkan nakliye uçağı Hatay'a iniş yapar. [376]

1.7.1.1.340 Whatsapp Üzerinden Fsm Köprüsüne Saldırı Önerisi

16 Temmuz 2016 – 03:47 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "Uçaklar yaramış Taksim'e, şuan sakinmiş, aynısını 2. Köprüye yapabilir miyiz" önerisinde bulunulur.[377]

1.7.1.1.341 Adana Emniyeti Darbecileri İncirlik Üssünden Çıkarmıyor

16 Temmuz 2016 – 03:50 Darbe gecesi Adana'da tek hareketliliğin yaşandığı yer olan Adana İncirlik 10. Tanker Üs Komutanlığından içinde rütbeli Jandarma oldukları anlaşılan kişilerin olduğu beyaz bir araç çıkmak ister ancak İl Emniyet Müdürlüğü yetkililerince müdahale edilir ve çıkışları engellenir. Nizamiyede yaşanan arbedede polis havaya ateş açarak durumu kontrol altına almaya çalışır, herhangi bir çatışma yaşanmaz.[378]

1.7.1.1.342 Diyarbakır Üs Komutanı Havalanmak İstiyor

16 Temmuz 2016 – 03:58 Diyarbakır 8. Ana Jet Üs Komutanı Tuğgeneral Deniz Kartepe İstanbul'dan Diyarbakır'a gitmek için uçakla kalkmak ister. [379]

---

[374] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[375] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[376] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[377] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[378] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Adana Valiliği yazısı ve ekleri
[379] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.343 Ankara'daki Darbecilere Gözaltı Kararı

16 Temmuz 2016 – 04:00 Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, terör örgütü FETÖ/PDY ile irtibatlı yargı görevlileri, sözde "Yurtta Sulh Komitesi" üyesi general, amiral ve askerlerle, darbeye teşebbü eylemine katılan askerler hakkında gözaltı kararı verir. [380]

1.7.1.1.344 Ankara Emniyet Müdürlüğü Darbecilerden Temizleniyor

16 Temmuz 2016 – 04:00 Ankara Emniyet Müdürlüğü yerleşkesinde kontrol tekrar emniyet güçlerine geçer. O andan itibaren helikopter ve uçakların uçuşlarının azaldığı görülür.[381]

1.7.1.1.345 Sabiha Gökçen Havalimanı Darbecilerden Temizleniyor

16 Temmuz 2016 – 04:00 İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanındaki darbeciler etkisiz hale getirilir.[382]

1.7.1.1.346 Whatsapp Üzerinden Valilikteki Hezimet Bilgisi

16 Temmuz 2016 – 04:00 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "17 kişi CNN'e takviye için helikopterle kalkmak üzereyiz, bizim Valilikteki adamların hepsini halk ezip polise teslim etmiş" bilgisi paylaşılır.[383]

1.7.1.1.347 Jandarma Genel Komutanlığına Operasyon Hazırlığı

16 Temmuz 2016 – 04:00 Jandarma Genel Komutanlığına bağlı tüm birliklere Korg. Kemal Alataş imzalı emir gönderilerek Genelkurmay Başkanlığından gönderilen sözde Sıkıyönetim direktifine uyulmaması emredilir. Jandarma Genel Komutanlığına operasyon düzenleyecek birliklerin talebi üzerine ZİHİR Mühimmat Depo Komutanlığından roketatar mühimmatı temin edilir.[384]

1.7.1.1.348 Adana Emniyeti Tanker Üs Komutanını Gözaltına Alıyor

16 Temmuz 2016 – 04:00 Adana'da sözde Sıkıyönetim Komutanı olduğunu söyleyen İncirlik 10. Tanker Üs Komutanı Tuğg. Bekir Ercan Van'ın kaçabileceği olasılığı üzerine Üs Komutanının gözaltına alınması için adli işlem başlatılır ve sabaha karşı Üs Komutanı üs içerisinde gözaltına alınır. Aynı anda 2 adet F-16 da üsse iner ve pilotlar pistte gözaltına alınır. Darbe girişimine katılan F-16'lara havada yakıt ikmali yapan bir tanker uçağın pilotu da piste iner inmez gözaltına alınır. [385]

---

[380] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[381] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[382] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[383] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[384] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 90
[385] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Adana Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.349 Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı İzmir'den Eskişehir'e Geçiyor

16 Temmuz 2016 – 04:01 İzmir 2. Ana Jet Üs Komutanlığından Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı Korgeneral Hasan Hüseyin Demirarslan İzmir Kaklıç meydanından Eskişehir'e gitmek üzere havalanır. [386]

1.7.1.1.350 Cumhurbaşkanı Atatürk Havalimanında Konuşuyor

16 Temmuz 2016 – 04:07 Cumhurbaşkanı Erdoğan Atatürk Havalimanında yaptığı konuşmada "Milletin üzerinde hiçbir güç yoktur. Ayrıca bu bir ayaklanma, ihanet, vatana ihanet hareketidir. Bunun bedelini çok ağır ödeyecekler" der. [387]

1.7.1.1.351 Tbmm ve Genelkurmaya Helikopterden Ateş

16 Temmuz 2016 – 04:10 Genelkurmay kavşağı ile TBMM'ye bir helikopter tarafından ateş açılır.[388]

1.7.1.1.352 Eski Emniyetçiye Mersin Limanında Gözaltı

16 Temmuz 2016 – 04:10 Darbe girişimine Mersin'de katılan eski emniyet mensubu Hasan Basri Dağdelen, Akdeniz Bölge Komutanlığından çıkış yapar, Mersin Uluslararası Liman İşletmesine ait A Kapısında da çıkmaya çalışırken yakalanarak gözaltına alınır.[389]

1.7.1.1.353 3 Helikopter Dalaman'a İniyor

16 Temmuz 2016 – 04:14 Hava Kuvvetleri Denetleme Başkanı Korgeneral Yılmaz Özkaya 3 helikopterin Dalaman meydanına indiğini bildirir. [390]

1.7.1.1.354 Tanker Uçaktan Havada Yakıt İkmali

16 Temmuz 2016 – 04:15 Adana'dan kalkan tanker uçak darbecilerin kullandığı F-16'lara yakıt ikmali yapar. [391]

1.7.1.1.355 Başbakan'a Ilgaz'da Açılan Ateşin Jandarma'da Kaydı Yok

16 Temmuz 2016 – 04:17 İstanbul'dan Ankara'ya dönüşte güzergâh değiştiren ve Ankara'ya TEM yerine koruma ekibinin daha güvenli olduğunu düşündüğü için Çankırı üzerinden dönmeye karar veren Başbakan Binali Yıldırım Ilgaz çıkışında bir jandarma aracı tarafından Başbakanın konvoyuna ateş açılması üzerine konvoy tekrar Ilgaz'a döner.[392]

- ! *Başbakan Yıldırım 23 Temmuz 2016 tarihinde ATV – A Haber TV ortak yayınında İstanbul'dan Ankara'ya dönerken yaşadıklarını anlatırken"...Bir yandan yola devam ediyoruz. Gerede'den ayrıldık Samsun istikametine Ilgaz Tüneline gittik tünelde kaldık. Yaptığımız temelini attığımız tünel bize sığınak oldu. Artık gün ağarmış vaziyette. Karşıda bir jandarma aracı var. Biz yaklaşınca ateş etmeye*

[386] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[387] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[388] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[389] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Mersin Valiliği yazısı ve ekleri
[390] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[391] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[392] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum

başladılar. Karşılık verildi. Şoförumuz hemen geri vitese taktı. Atış menzilinden çıktık. Tali yoldan Ilgaz merkeze geldik ve Kaymakama konuk olduk" şeklinde bir açıklama yapmıştır. Bu husus Başbakanlığın TBMM Darbe Araştırma Komisyonuna sunum yaptığı 03.11.2016 tarihli 12. Toplantıda da dile getirilmiştir. Yani Başbakan aracına Jandarmanın ateş açtığını söylemektedir. Ancak Kastamonu İl Jandarma Komutanlığının TBMM Darbe Araştırma Komisyonuna gönderilmek üzere Kastamonu Valiliğine yazdığı 23 Kasım 2016 tarihli yazısında sorumluluk bölgelerinde meydana gelen olay olmadığından Komisyona gönderecekleri bilgi, belge ve görüşlerinin olmadığını bildirmektedir. Diğer taraftan Kastamonu Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Faruk Bal ve Kurmay Başkanı Jandarma Pilot Kurmay Albay İrfan Kılıçarslan'ın 16 Temmuz 2016 gece yarısına doğru tutuklanarak cezaevine konulduğu Jandarma ceridelerinden anlaşılmaktadır. Başbakan'a ateş eden jandarma kimdir?

1.7.1.1.356 Bir Helikopterler Dalaman Meydana İniyor

16 Temmuz 2016 – 04:19 Dalaman havalimanına inen bir helikopter tekrar kalkış yapar ve personeline ulaşılamaz.[393]

1.7.1.1.357 Doğubayazıt Tugay Komutanı Emri Dinlemiyor

16 Temmuz 2016 – 04:20 Doğubayazıt Cumhuriyet Başsavcılığınca Doğubayazıt 1. Mekanize Tugay Komutanı hakkında çıkarılan yakalama kararı üzerine Tugay Komutanı telefonla aranarak yakalama emri telefonda tebliğ edilir. Tugay Komutanı emre uymayacağını bildirir.[394]

1.7.1.1.358 Cumhurbaşkanını Kaçırmak İsteyenler Muğla'ya İnebilir İhbarı

Temmuz 2016 – 04:20 Darbecileri taşıdığı düşünülen 1 helikopterin Muğla İl Jandarma Komutanlığına inebileceği ihbarı alındığından müdahale amaçlı bir asayiş komando timi ile bir zırhlı araç helikopter pistinde hazır kıta olarak bekletilir.[395]

1.7.1.1.359 Malatya 2. Orduda Darbecilerin Şevki Kırılıyor

16 Temmuz 2016 – 04:22 Malatya 2. Ordu Komutanlığı karargâhının 2 No.lu nizamiyesinde darbecilere karşı konuşlanmış zırhlı araca ateş eden darbecilerin bir Yüzbaşı tarafından sevk ve idare edildiği anlaşılır ve Yüzbaşı ayağından vurularak etkisiz hale getirilir. Bu andan itibaren nizamiye bölgesindeki hareketlilik de yatışır.[396]

1.7.1.1.360 Akıncı'dan Kalkan F-16'ya Dön Emri

16 Temmuz 2016 – 04:25 Akıncı Üssünden kalkan bir F-16 İstanbul üzerine doğru uçar. Uçakla phone peak yöntemiyle irtibat kurulur, Akıncı'ya dönmezse müdahale edileceği uyarısı yapılır. [397]

---

[393] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[394] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ağrı Valiliği yazısı ve ekleri
[395] Muğla İl J. K.lığının 16 Temmuz 2016 tarihi asayiş ceridesi
[396] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Malatya Valiliği yazısı ve ekleri
[397] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.361 Akıncı Üssünde Elektrik Kesiliyor

16 Temmuz 2016 – 04:29 Akıncı Üssünün elektrikleri kesilir.[398]

1.7.1.1.362 Cnntürk Darbecilerden Geri Alınır

16 Temmuz 2016 – 04:30 Bağcılar'daki CNN Türk binasını ele geçiren darbeciler etkisiz hale getirilir.[399]

1.7.1.1.363 Lüleburgaz'da Zırhlı Birliği Savcılık Durduruyor

16 Temmuz 2016 – 04:30 Kırklareli Lüleburgaz'da bulunan 65. Mekanize Piyade Tugayından İstanbul'daki darbecilere takviye amacıyla güç sevkiyatı yapılabileceği bilgisi daha önce alındığından birliğin çıkış kapısında askeri araç hareketliliği görülmesi üzerine Lüleburgaz Başsavcılığının 16/7/2016 tarih ve 2016/2977 sayılı soruşturmasına istinaden yol kesilerek zırhlı araç konvoyu durdurulur. Zırhlı araçlar, silahlar, mühimmat ve 165 askeri personel Lüleburgaz İlçe Jandarma Komutanlığına intikal ettirilir.[400]

1.7.1.1.364 Kayseriden Kalkan Uçak Malatyaya İner

16 Temmuz 2016 – 04:32 Kayseri 12. Hav Ulaştırma Üs Komutanlığından kalkan askeri nakliye uçağı Malatya'ya iner.[401]

1.7.1.1.365 Başbakan'dan Uçak Düşürme Yetkisi Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 04:36 Korgeneral Ziya Cemal Kadıoğlu Başbakan'dan kayıtlı telefon üzerinden uçak düşürme yetkisi alır. Bu talimat mesaj ile Erzurum ve İncirlik meydan pilotlarına, durumları müsaitse uçak düşürme yetkisini ile kalkmaları talimatı verilir.[402]

1.7.1.1.366 Gören Keşif Uçağı Malatya'ya İniyor

16 Temmuz 2016 – 04:40 Akıncı Üssünden kalkan keşif uçağı GÖREN Malatya'ya inen nakliye uçaklarının arasına karışarak Malatya Erhaç 7. Ana Jet Üssüne iniş yapar. [403]

1.7.1.1.367 Ankara Semalarında Kalan Uçaklar

16 Temmuz 2016 – 04:40 Ankara üzerinde iziniz uçuş yapan 4 adet F16, 1 adet tanker uçak ve 1 adet helikopter kalır. [404]

---

[398] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[399] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[400] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Kırklareli Valiliği yazısı ve ekleri
[401] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[402] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[403] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[404] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.368 Külliye Yakınına Helikopter Saldırısı

16 Temmuz 2016 – 04:40 Cumhurbaşkanlığı yerleşkesi civarına alçak uçuş yapan bir helikopter tarafından ateş açılır. [405]

1.7.1.1.369 Borsa İstanbul Darbecilerden Temizlenir

16 Temmuz 2016 – 04:40 Bir gece önce Borsa İstanbul'a gelen darbeciler etkisiz hale getirilir. [406]

1.7.1.1.370 Kara Havacılığa Operasyon Başarısız Oluyor

16 Temmuz 2016 – 04:40 Ankara Güvercinlik kışlası bitişinde bulunan Kara Havacılık Komutanlığında Tümgeneral Hakan Atınç'ın darbeciler tarafından gözaltına alındığı ve helikopterlerin buradan yönlendirildiği tespit edilir. Buradaki faaliyetlerin engellenmesi ve yakıt tanklarının imhası amacıyla operasyon düzenlenir ancak başarısız olunur.[407]

1.7.1.1.371 F-16'lar Uçak Düşürme Yetkisiyle Havalanıyor

16 Temmuz 2016 – 04:42 Erzurum ve İncirlik meydanlarından F-16'lar uçak düşürme yetkisiyle kalkar. Kalkış emri Korgeneral Ziya Kemal Kadıoğlu tarafından Albay İsmail Üner'e telefonla bildirilir. O saat itibariyle Korgeneral Ziya Kemal Kadıoğlu Eskişehir BHHM'ye gelmek üzere yoldadır. [408]

1.7.1.1.372 Cumhurbaşkanının Oteline Saldırı

16 Temmuz 2016 – 04:42 Cumhurbaşkanının Marmaris'te konakladığı ve gece yarısı ayrıldığı otele helikopterlerden ateş açılır. Maskeli ve ağır silahlı askerler oteli abluka altına alır. [409]

1.7.1.1.373 Sakarya'da Darbecilere Gözaltı Başlıyor

16 Temmuz 2016 – 04:45 Balıkesir 9. Ana Jet Üs Komtanlığından F-16 jetlerini düşürme yetkisi ile kaldırmak için Eskişehir BHHM'den yazılı mesaj ister. Mesaj gönderilir.[410]

1.7.1.1.374 Sakarya'da Darbecilere Gözaltı Başlıyor

16 Temmuz 2016 – 04:48 Sakarya'da darbeye karışan askerler emniyet birimlerince gözaltına alınmaya başlanır.[411]

1.7.1.1.375 Batman'da Bölge Komutanı Duruma El Koyuyor

16 Temmuz 2016 – 04:48 İzinde olan Batman Jandarma Bölge Komutanı Tuğg. Fuat Güney darbeye karşı çıkan J. Bnb. Ercan Pekcan'ı arayarak darbecilerle birlikte hareket eden Jandarma binbaşılar Adnan Ergün, Necip Nefesoğlu ve

---

[405] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[406] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[407] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 90
[408] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[409] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[410] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[411] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Sakarya Valiliği yazısı ve ekleri

Hasan Ali Gider'in görüldüğü yerde yakalanmaları, silahlarına el konulması ve odaya kilitlenmeleri emrini verir.[412]

1.7.1.1.376 Pist Müsait Olmayınca F-4'ler Kalkamıyor

16 Temmuz 2016 – 04:49 Malatya Erhaç 7. Ana Jet Üs Komutanlığından 4 adet F-4 bombardıman uçağı kalkak için hazırlık yapar. Eskişehir BHHM kalkışa izin vermez. Darbeci pilotlar BHHM emri yerine darbeci Üs Komutanı Emin Ayık'ın emirlerini dinler ancak pistin inen nakliye uçakları nedeniyle kalabalık olması yüzünden kalkış gerçekleşmez. [413]

1.7.1.1.377 Cumhurbaşkanını Alacak Helikopterlerden İkisi Imsık'a İniyor

16 Temmuz 2016 – 04:51 İzmir radar 2 adet helikopterin Muğla Imsık havaalanına iniş yaptığını bildirir. [414]

1.7.1.1.378 Tsk'dan Darbeye Karşı Önleyici İlk Hareket

16 Temmuz 2016 – 04:54 Erzurum'dan uçak düşürme yetkisiyle 2 adet F-16 kalkar. Darbeye teşebbüs faaliyetinin başlamasından itibaren darbenin önlenmesi için ilk karşı hareket başlamış olur. [415]

1.7.1.1.379 Etimesgut Havaalanına 2 Helikopter İniyor

16 Temmuz 2016 – 04:57 Etimesgut havaalanına izin verilmemesine rağmen 2 helikopter iner. [416]

1.7.1.1.380 Emniyet Terörle Mücadele Daire Başkanı Turgut Aslan Sağ Mı Bilinmiyor

16 Temmuz 2016 – 05:00 Darbecilerin elinde tuttuğu Beştepe'deki Jandarma Genel Komutanlığı binasına Jandarma Genel Komutanlığı Harekât Başkanı Tümgeneral Arif Çetin ile birlikte operasyon yapan Ankara Özel Harekât Şube Müdürü Ankara Emniyet Müdürünü arayarak Terörle Mücadele Daire Başkanı Turgut Aslan'ın binada tutulduğu öğrendiklerini ancak sağ olup olmadığını bilmediklerini Ankara Emniyet Müdürü Mahmut Karaaslan'a telefonla bildirir.[417]

1.7.1.1.381 Boğaz Köprüsünü Kapatan Tankların Tugay Komutanı Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 05:00 İstanbul'da darbe girişimine müdahale eden 3. Kolordu Komutanı Vekili Tümgeneral Yavuz Türkgenci'nin görevlendirdiği personel, emniyet güçleri ile birlikte Boğaz Köprüsüne gelen tankların birliği olan Maltepe'deki 2. Zırhlı Tugay Komutanlığını teslim alır.[418]

---

[412] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Batman Valiliği yazısı ve ekleri
[413] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[414] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[415] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[416] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[417] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[418] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1743

1.7.1.1.382 İncirlik'ten Kalkan Tanker Uçak Ankara'da Yakıt İkmali Yapıyor

16 Temmuz 2016 – 05:00 Adana İncirlik 10. Tanker Üssünden 75 ton yakıtla izinsiz kalkan 60-0326 kuyruk numaralı ve Asena03 isimli tanker uçak her türlü çağrıyı cevapsız bırakarak ve telsizi kapatarak Ankara'ya gelir ve 2 kez Ankara üzerinde uçan F-16'lara havada yakıt ikmali yapar. [419]

1.7.1.1.383 F-16 Yakıt İkmali Yapıyor

16 Temmuz 2016 – 05:01 Akıncı Üssünden havalanan bir F-16 Adana'dan kalkan tanker uçağından yakıt ikmali yapar. [420]

1.7.1.1.384 Diyarbakır'a Düşürme Yetkisi Veriliyor

16 Temmuz 2016 – 05:02 Diyarbakır 8. Ana Jet Üssünden düşürme yetkisi ile F-16'lar kaldırılır. [421]

1.7.1.1.385 Dalaman'a Düşürme Yetkisi Veriliyor

16 Temmuz 2016 – 05:05 Dalaman'daki F-16'lara uçak düşürme yetkisiyle kalkış emri veilir. Kalkış emri Korgeneral Ziya Kemal Kadıoğlu tarafından Albay İsmail Üner'e telefonla bildirilir. O saat itibariyle Korgeneral Ziya Kemal Kadıoğlu Eskişehir BHHM'ye ulaşmak üzere yoldadır. [422]

1.7.1.1.386 Düşürme Yetkisi Veriliyor

16 Temmuz 2016 – 05:06 Hava Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Korgeneral Hasan Hüseyin Demirarslan'ın bulunduğu nakliye uçağı Eskişehir'e iner. Darbecilerin atama listesinde Hava Kuvvetleri Komutanı olarak görünen Korgeneral Demirarslan Eskişehir'e indikten sonra ilk telefon irtibatını Tuğgeneral Recep Ünal'la yapar.[423]

1.7.1.1.387 Cnntürk ve Kanal D Yeniden Yayında

16 Temmuz 2016 – 05:10 Polisin müdahalesiyle darbecilerden arındırılan CNN Türk ve Kanal D televizyon kanalları yeniden yayına başlar.[424]

1.7.1.1.388 Helikopterden Tekrar Ateş Açılıyor

16 Temmuz 2016 – 05:10 Genelkurmay kavşağı ile TBMM'ye bir helikopter tarafından ateş açılır. [425]

---

[419] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[420] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[421] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[422] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[423] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[424] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[425] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.389 Erhaç Kule Görevlisi Telefonla Durumu Bildiriyor

16 Temmuz 2016 – 05:12 Malatya Erhaç meydan kule görevlisi telefon görüşmesinde 4 adet F-4 bombardıman uçağının izinsiz kalkmak istediğini ancak pistte tanker uçaklar olduğu için kalkamadığını bildirir. [426]

1.7.1.1.390 Balıkesir'e Düşürme Yetkisi Veriliyor

16 Temmuz 2016 – 05:13 Balıkesir 9. Ana Jet Üs Komutanlığındaki F-16 uçaklarına düşürme yetkisiyle kalkış emri verilir. [427]

1.7.1.1.391 Bütün Uçaklara Angajman Yetkisi

16 Temmuz 2016 – 05:14 Düşürme yetkisiyle kalkan bütün uçaklara angajman yetkisi verilir. [428]

1.7.1.1.392 Malatya Erhaç'ta F-4'ler Kalkamadan Geri Dönüyor

16 Temmuz 2016 – 05:15 Pist koşullarının izin vermemesi nedeniyle Malatya Erhaç üssünden kalkamayan F-4 bombardıman uçakları geri döner. [429]

1.7.1.1.393 Akıncıya 2 F-16 İniyor

16 Temmuz 2016 – 05:24 Ankara Akıncı 4. Ana Jet Üssüne 2 F-16 iner. [430]

1.7.1.1.394 İncirlik Üs Komutanına 7 Saattir Ulaşılamıyor

16 Temmuz 2016 – 05:24 Adana İncirlik 10. Tanker Üs Komutanı Bekir Ercan Van 7 saat boyunca telefonlara çıkmaz. F-16 filo komutanı Yarbay Halil İbrahim Özdemir'e Eskişehir BHHM tarafından üssün komutanlığını devralması görevi verilir. [431]

1.7.1.1.395 7 Saattir Ulaşılamayan Komutana Korgeneral Sorunsuz Ulaşıyor

16 Temmuz 2016 – 05:27 Kendisine 7 saat boyunca telefonla ulaşılamayan Adana İncirlik 10. Tanker Üs Komutanı Tuğgeneral Bekir Ercan Van'a Eskişehir'e inen Korgeneral Hasan Hüseyin Demirarslan hemen ulaşabilir. [432]

1.7.1.1.396 Whatsapp Üzerinden Onlıne Panik

16 Temmuz 2016 – 05:28 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "Öldürülen general var mı, Habertürk'te darbeci bir general öldürüldü diyor, 1. Köprünün Anadolu yakasında polislerde hareketlilik var, bir

[426] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[427] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[428] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[429] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[430] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[431] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[432] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

TOMA vuruldu, 66'ya polis girdi, çatışıyoruz, halkı boşaltıyorlar" bilgisi paylaşılır.[433]

1.7.1.1.397 Atatürk Havaalanının Işıkları Açılıyor

16 Temmuz 2016 – 05:28 Atatürk Havaalanının ışıkları açılır. [434]

1.7.1.1.398 Dıgıtürk Binası Geri Alınır

16 Temmuz 2016 – 05:30 Beşiktaş Digitürk binasındaki darbeciler etkisiz hale getirilir. [435]

1.7.1.1.399 Batman İl Jandarma Komutanını Bulma Çabaları

16 Temmuz 2016 – 05:30 Batman İl Jandarma Komutanı J. Kur. Alb. Hüseyin Topuz'un aramalara rağmen bulunamaması üzerine 4 şüpheli şahsın (Bnb. Adnan Ergün, Bnb. Necip Nefesoğlu, Bnb. Hasan Ali Gider ve Bnb. Cihan Han Efe) ikametgâh, araç ve çalışma odalarında arama yapılması için Batman Cumhuriyet Savcılığından arama kararı alınır.[436]

1.7.1.1.400 Stınger Füzeleri İle Hazırlık

16 Temmuz 2016 – 05:31 Nakkaştepe Uçuş Tabur Komutanlığına yerden atılan hava savunma füzesi Stinger füzelerinin cephanelikten çıkarılması ve mevzi alınması emri verilir. [437]

1.7.1.1.401 Hawk Filo Komutanlığına Hazırlık Emri

16 Temmuz 2016 – 05:34 HAWK filo komutanlığına bağlı İstanbul'daki hava savunma füzelerinin hazırlanması talimatı verilir. [438]

1.7.1.1.402 Korg. Demirarslan İle Kayseri Üs Komutanı İrtibat Kurabiliyor

16 Temmuz 2016 – 05:37 Saatlerdir kendisiyle irtibat sağlanamayan Kayseri 12. Hava Ulaştırma Üs Harekat Komutanı Albay Erhan Baltacıoğlu ile Korgeneral Hasan Hüseyin Demirarslan arasında hemen irtibat sağlanır. [439]

1.7.1.1.403 Whatsapp Üzerinden Teslim Olun Mesajı

16 Temmuz 2016 – 05:37 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "Ankara nasıl, herkes hayatta nasıl kalabiliyorsa öyle yapsın, Mehmet Türk tedbir al abi, can kaybetmeyin, çatışıyoruz ölü polis var, Anakara'dan teyit ettim, TESLİM OLUN" bilgisi paylaşılır.[440]

---

[433] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[434] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[435] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[436] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Batman Valiliği yazısı ve ekleri
[437] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[438] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[439] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[440] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.404 Trt İstanbul Radyosu Kurtarılır

16 Temmuz 2016 – 05:40 TRT İstanbul Radyosundaki darbeciler etkisiz hale getirilir. [441]

1.7.1.1.405 Akıncıya F-16 İniyor

16 Temmuz 2016 – 05:40 Akıncı 4. Ana Jet Üssüne 1 adet F-16 iner.[442]

1.7.1.1.406 4 Helikopterin Otele Gitmek Üzere Havalandığı Bilgisi Geliyor

16 Temmuz 2016 – 05:45Albay Solmaz Marmaris'ten 4 helikopterin Cumhurbaşkanının oteline saldırmak amaçlı kalktığı ve helikoptelerden ikisinin Imsık Havaalanına iniş yaptığı bilgisi alınır.[443]

1.7.1.1.407 Whatsapp Grubunda Panik Büyüyor

16 Temmuz 2016 – 05:47 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "Murat faaliyet iptal mi, iptal komutanım, bir an önce yukarılardan asimetrik birşeyler yapılmalı, yoksa aşağıda problem büyüyebilir, ayrılıyoruz, hangi faaliyet, tümümü, evet ayrılın komutanım, yani, evet komutanım faaliyet iptal, neteye ayrılalım, kaçalım mı, komutanım hayatta kalın, tercih sizin, biz karar vermedik henüz ama lokasyonundan ayrıldık" bilgileri paylaşılır.[444]

1.7.1.1.408 Eskişehir Bhhm'ye Komutanlar Geliyor

16 Temmuz 2016 – 05:49 Korgeneral Ziya Cemal Kadıoğlu, Korgeneral Nihat Kökmen, Tümgeneral Suat Murat Temiz ve Tuğgeneral Dursun Pak Eskişehir Birleştirilmiş Hava Harekat Merkezine gelir.[445]

1.7.1.1.409 Whatsapp Grubu Kapatılıyor

16 Temmuz 2016 – 05:53 Darbeciler tarafından oluşturulan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "Grubu kapatıyorum, mesajları silin" emri verilir. [446]

1.7.1.1.410 Jandarma Bölge Komutanı Derdest Edilmemek İçin Karargaha Gitmemiş

16 Temmuz 2016 – 06:00 Ankara Valisi Mehmet Çalışlar Jandarma Bölge Komutanı Mehmet Artar'la görüşür. Kendisinin akşam darbecilere yakalanmamak için karargâha gitmediğini, daha sonra havaalanına gelerek İçişleri Bakanı Efkan Ala ile görüştüğünü öğrenir.[447]

---

[441] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[442] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[443] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[444] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[445] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[446] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[447] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763

1.7.1.1.411 Gölbaşı Özel Harekat Saldırısına Savcılık Soruşturması

16 Temmuz 2016 – 06:00 Gölbaşı Cumhuriyet Başsavcılığınca, darbe girişimiyle ilgili soruşturma başlatıldığı, Gölbaşı'ndaki Özel Harekât Merkezi'nde 44 kişinin hayatını kaybettiği, bölgede olayların kontrol altına alındığı bildirilir. [448]

1.7.1.1.412 Çengelköy'de Darbeciler Bastırılıyor

16 Temmuz 2016 – 06:00 İstanbul Çengelköy Sabancı Polis Merkez Amirliğine gelen darbeciler etkisiz hale getirilir. [449]

1.7.1.1.413 Akın Öztürk'ün Damadı Yalan Söylüyor

16 Temmuz 2016 – 06:00 Akıncı 4. Ana Jet Üssünden Yarbay Hakan Karakuş ile görüşme yapılır. Yarbay bütün uçakların indiğini, bütün pilotların filoya gittiğini söyler. İlerleyen dakikalarda bunun yalan olduğu anlaşılır. [450]

1.7.1.1.414 Akdeniz Bölge Komutanı Teslim Oluyor

16 Temmuz 2016 – 06:00 Akdeniz Bölge Komutanı Tuğa. Nejat Atilla Demirhan Merkez Komutanı Alb. Ekrem Özer'e teslim olur.[451]

1.7.1.1.415 Acıbadem Türk Telekom Geri Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 06:06 Acıbadem Türk Telekom binasını zapt eden darbeciler etkisiz hale getirilir. [452]

1.7.1.1.416 Akıncı Üssünden F-16 Kalkıyor

16 Temmuz 2016 – 06:07 Akıncı 4. Ana Jet Üssünden 1 adet F-16 izinsiz olarak kalkar ve çağrılara cevap vermez. [453]

1.7.1.1.417 Havadaki F-16 Uyarılıyor

16 Temmuz 2016 – 06:11 Bomba atan bir adet F-16 uçağı uyarılır. [454]

1.7.1.1.418 Sahil Güvenlik Komutanlığında Biber Gazı Sevkiyatı

16 Temmuz 2016 – 06:15 Ankara'da Sahil Güvenlik Komutanlığında SG Alb. Sezgin Şakrucu ve SG Kd. Yzb. Abdullah Karaca ana binadan biber gazı dolu koli ile çıkış yapar.[455]

1.7.1.1.419 Kalkacak Uçakları Vurun Emri

16 Temmuz 2016 – 06:15 Akıncı 4. Ana Jet Üssünden kalkacak uçakların düşürülmesi talimatı verilir. [456]

---

[448] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[449] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[450] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[451] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Mersin Valiliği yazısı ve ekleri
[452] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[453] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[454] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[455] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler

1.7.1.1.420 Erzurum'dan Gelen F-16

16 Temmuz 2016 – 06:16 Erzurum'dan kalkan 1 adet F-16 Akıncı 4. Ana Jet Üssü yakınlarına gelir. [457]

1.7.1.1.421 Cumhurbaşkanlığı İle Jandarma Genel Komutanlığının Önü Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 06:19 Cumhurbaşkanlığı külliyesinin yakınındaki köprülü kavşak ve otopark 93-0671 kuyruk numaralı F-16 ile 2 adet MK-82 atılmak suretiyle bombalanır. Bombalama sonucunda 15 kişi şehit olur, 7 kişi yaralanır.[458] Bombaların hedefi Jandarma Genel Komutanlığı önünde bulunan Özel Harekât birimidir.[459]

1.7.1.1.422 Genelkurmay'da Kamera Kayıtları Yok Ediliyor

16 Temmuz 2016 – 06:19 Genelkurmay 2. Başkanı Özel Sekreteri Kurmay Yrb. Bünyamin Tümer ve Genelkurmay Personel Başkanlığında görevli Kurmay Alb. Cemal Turğut, Genelkurmay Karargahı güvenlik kamera kayıtlarını içeren hard disklerin tank paletlerince ezilmesine nezaret eder.[460]

1.7.1.1.423 Genelkurmay Kavşağında Sonik Patlama

16 Temmuz 2016 – 06:20 Genelkurmay kavşağında savaş uçağı tarafından sonik patlama yapılır.[461]

1.7.1.1.424 F-16'da 2 Bomba Eksik

16 Temmuz 2016 – 06:24 Akıncı Üssünden kalkan bir adet F-16 uçağı üzerinde 4 adet bomba olduğu görülür. Muhtemelen 2 bomba atmış olduğu tespit edilir. Bu uçak son bombayı atan uçaktır. [462]

1.7.1.1.425 Çankaya Köşkü ve Başbakanlık Konutuna Erişim Yasağı

16 Temmuz 2016 – 06:30 Güvenlik çemberine alınan Çankaya Köşkü ve Başbakanlık Resmi Konutu'na çıkan tüm yollar kapatılır.

1.7.1.1.426 Türksat'ı Bombalayan Helikopter Düşürülüyor

16 Temmuz 2016 – 06:30 Darbe girişiminde bulunan FETÖ mensuplarınca kullanılan ve TÜRKSAT'ı bombalayan askeri helikopter Gölbaşı'nda düşürülür.[463]

---

[456] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[457] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[458] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[459] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[460] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2017/1258 İddianame No.lu İddianamesi
[461] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[462] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[463] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016

1.7.1.1.427 Jandarma Genel Komutanlığı Darbecilerden Temizlenir.

16 Temmuz 2016 – 06:30 Ankara Beştepe'deki Jandarma Genel Komutanlığı'nda yürütülen operasyonda ele geçen darbecilerden, darbe kalkışmasını organize eden grubun karargâh içerisinde kalan son grup olduğu öğrenilir. [464]

1.7.1.1.428 Whatsapp Grubu Tekrar Canlanıyor

16 Temmuz 2016 – 06:35 Darbeciler tarafından oluşturulan ve kısa süre önce kapatılma kararı verilmiş olan Yurtta Sulh isimli Whatsapp grubunda "Tiran yurtdışına kaçtı, herkes devam edecek, tüm dostların işbaşında olmaları gerekiyor, acilen herkese duyurun, TV'ler sizi etkilemesin" şeklinde paylaşımda bulunulur. Bu mesajdan, darbecilerin teslim ol mesajından sonra tekrar durum değerlendirmesi yaptığı ve tekrar saldırı kararı aldığı anlaşılır.[465]

1.7.1.1.429 Uyarıya Gerek Kalmıyor

16 Temmuz 2016 – 06:37 Akıncı Üssünden kalkan bir uçak uyarı atışı yapılmadan geri iner. [466]

1.7.1.1.430 Tanker Uçak İnişe Zorlanıyor

16 Temmuz 2016 – 06:37Havada bulunan 1 F-16 uçağı İncirlik'ten kalkan bir tanker uçağını inişe zorlamak için yönlendirilir. [467]

1.7.1.1.431 Boğaz Köprüsü İşgalcileri Teslim Oluyor

16 Temmuz 2016 – 06:40 15 Temmuz akşamı 21:30 sularında Boğaz Köprüsünü trafiğe kapatan darbeci grup etkisiz hale getirilir.[468]

1.7.1.1.432 Boğaz Köprüsünde Şehit

16 Temmuz 2016 – 06:40 Boğaz Köprüsünün darbecilerden geri alınmasında 2'si polis 34 kişi şehit olurken, 165 kişi de yaralanır.[469]

1.7.1.1.433 Genelkurmay İnternet Sitesinden 4. Açıklama

16 Temmuz 2016 – 06:50 Darbecilerin Genelkurmay internet sitesi üzerinden Türk Silahlı Kuvvetlerinin Yurtta Sulh Harekatına kararlı bir şekilde devam ettiğine dair 4. korsan basın açıklaması yayınlanır. [470]

1.7.1.1.434 Org. Ümit Dündar Vekaleten Genelkurmay Başkanı Oluyor

16 Temmuz 2016 – 06:52 Başbakan Binali Yıldırım Genelkurmay Başkanlığı'na vekâleten 1. Ordu Komutanı Orgeneral Ümit Dündar'ın atandığını açıklar. [471]

---

[464] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1811
[465] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[466] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[467] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[468] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[469] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[470] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.435 Tanker Uçak Yakıt Boşaltmaya Başlıyor

16 Temmuz 2016 – 06:55 İncirlik 10. Tanker Üssünden kalkan Asena03 isimli tanker uçak önlendikten sonra yakıt boşaltmaya başlar. [472]

1.7.1.1.436 Akıncı Jet Üssü Kuşatılıyor

16 Temmuz 2016 – 07:00 Ankara Akıncılar 4. Ana Jet Üssü ve çevresi kuşatılır. Ankara Temelli kara havacılık eğitim alanına da yine yeteri kadar unsur sevk edilir ve buradaki güvenlik tedbirleri ve çevre güvenliği alınır.[473]

1.7.1.1.437 Mersin'de Amiral Polise Teslim Ediliyor

16 Temmuz 2016 – 07:00 Akdeniz Bölge Komutanı Tuğa. Nejat Atilla Demirhan işlemlerinin tamamlanmasının ardından Merkez Komutanlığı görevlilerince Mersin Emniyet Müdürlüğü getirilerek teslim edilir.[474]

1.7.1.1.438 Batman İl Jandarma Komutanının İzine Rastlanıyor

16 Temmuz 2016 – 07:00 Batman Cumhuriyet Savcısının da katılımı ile Batman İl Jandarma Komutanlığında şüpheli 4 şahsın lojmanlarında yapılan aramada gece boyunca aranmasına rağmen bulunamayan Batman İl Jandarma Komutanı J. Kur. Alb. Hüseyin Topuz'a ait olduğu anlaşılan kamuflaj giysi, el telsizi ve plastik kelepçeler şüpheli J. Bnb. Cihan Han Efe'nin lojmanında ele geçirilir.[475]

1.7.1.1.439 Marmaris Otel Baskıncılarından Bir Bölümü Yakalanıyor

16 Temmuz 2016 – 07:03 2 adet Cougar tipi helikopter ile bir yarbay ve bir üsteğmen olmak üzere pilotlarının Bodrum Mumcular Imsık bölgesinde yakalandığı bilgisi Jandarma Alb. Cafer Öz tarafından Muğla İl Jandarma Komutanlığına bildirilmesi üzerine Muğla İl Jandarma Komutanı durumu Muğla Valisine bildirir. [476]

1.7.1.1.440 Genelkurmay Önündeki Halka Ateş Açılıyor

16 Temmuz 2016 – 07:05 Ankara'da Genelkurmay Başkanlığı önünde bekleyen halkın üzerine ateş açılır. [477]

1.7.1.1.441 Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayına İnen Helikopter Kaldırılmaz

16 Temmuz 2016 – 07:10 Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayına bir helikopterin iniş yaptığı görülür, kalkması engellenir. [478]

1.7.1.1.442 Atatürk Havalimanı Üzerinde İzinsiz Uçuş

16 Temmuz 2016 – 07:12 Atatürk havalimanı üzerinde 2 helikopter izinsiz uçuş yapar. [479]

---

[471] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[472] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[473] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1811
[474] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Mersin Valiliği yazısı ve ekleri
[475] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Batman Valiliği yazısı ve ekleri
[476] Muğla İl J.K.lığının 16 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[477] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[478] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri

1.7.1.1.443 Helikopterlere Önleme

16 Temmuz 2016 – 07:13 Kobra 67 uçağı Atatürk havalimanı üzerindeki helikopterler için yönlendirilir. [480]

1.7.1.1.444 Güvercinlik Üssünden Darbeciler Kalkıyor

16 Temmuz 2016 – 07:18 Güvercinlik Üssünden kalkan helikopter dost unsurlara ateş açar. [481]

1.7.1.1.445 Afyon'a Kalk Emri

16 Temmuz 2016 – 07:19Afyon meydanda bulunan Akıncı 67 uçağına hazır olduğunda kalk emri verilir. [482]

1.7.1.1.446 Atatürk Havalimanında İzinsiz Uçan Helikopterler İniyor

16 Temmuz 2016 – 07:21 Atatürk havalimanı üzerinde izinsiz uçan 2 helikopter Atatürk Havalimanı askeri tesisine iniş yapar. [483]

1.7.1.1.447 Helikopter Pilotları Polise Teslim Oluyor

16 Temmuz 2016 – 07:24 Atatürk havalimanı üzerinde izinsiz uçan 2 helikopterin pilotları indikten sonra polis tarafından teslim alınır. [484]

1.7.1.1.448 Deniz Kuvvetleri Komutanı Ataköy Polis Merkezine Gidiyor

16 Temmuz 2016 – 07:23 Geceyi Yeşilköy-Yeşilyurt arasında araç içerisinde gizlenerek geçiren Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Bülent Bostanoğlu Ataköy Polis Merkezi Amirliğine gelir, kendini tanıtır. Aynı merkeze Bakırköy İlçe Emniyet Müdürü Murat Çetiner de gelir. Polis Merkezinde tutulan tutanakta Bostanoğlu, eşi, emir subayı ve şoförünün olduğu, üzerlerinde günlük sivil kıyafet olduğu, Bostanoğlu'nun yorgun göründüğü yazar.[485]

1.7.1.1.449 Genelkurmay Karargahta Üst Düzey Komutanlar Rehin Bilgisi

16 Temmuz 2016 – 07:30 Genelkurmay binası içerisinde rehin alınmış üst düzey komutanlar olduğu bilgisi Özel Harekât dairesine ulaşır. Buraya takviye güç sevk edilir.[486]

1.7.1.1.450 Jandarma Genel Komutanlığına Operasyon Bitiyor

16 Temmuz 2016 – 07:30 Beştepe Jandarma Genel Komutanlığında sürdürülen operasyon tamamlanır.[487]

---

[479] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[480] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[481] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[482] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[483] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[484] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[485] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 66-67
[486] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1811

1.7.1.1.451 Tuzla Gişelerdeki Darbeciler Bastırılıyor

16 Temmuz 2016 – 07:30 Tuzla Mehmetçik Vakfı-Orhanlı Gişeleri uygulama noktasına saldırı düzenleyen darbeci grup etkisiz hale getirilir. [488]

1.7.1.1.452 Ağrı Doğrubayazıt'ta Darbecilere Operasyon

16 Temmuz 2016 – 07:30 Ağrı Doğubayazıt'ta 1. Mekanize Tugay Komutanlığına operasyon yapılarak yakalanan şahıslar İl Emniyet Müdürlüğüne teslim edilir.[489]

1.7.1.1.453 Başbakandan Akıncıyı Bombalayın Talimatı

16 Temmuz 2016 – 07:31 Başbakan Binali Yıldırım Korgeneral Hasan Hüseyin Demirarslan'ı telefonla arar ve Akıncı Üssü pistinin bombalanması talimatını verir. [490]

1.7.1.1.454 O Uçak Yine Kalkıyor

16 Temmuz 2016 – 07:33 TÜRKSAT'a 4, Meclis'e 2 MK-82 bombası atan 93-0663 kuyruk numaralı F-16 Akıncı üssünden yine izinsiz bir şekilde kalkar, Ankara'da alçak uçuş yapar ve 27 dakika sonra tekrar Akıncı üssüne geri döner. [491]

1.7.1.1.455 Havalanan 2 Helikoptere Uyarı Atışı Yapın Emri

16 Temmuz 2016 – 07:37Güvercinlik kışlasından gelen iki helikopterin Akıncı üssünden havalanması üzerine helikopterlere uçaklar yönlendirilir, uçaklardan uyarı atışı yapılması istenir.[492]

1.7.1.1.456 Başbakan Akıncıdan Kalkanı Vurun Diyor

16 Temmuz 2016 – 07:38 Başbakan Binali Yıldırım Eskişehir BHHM'yi arayarak Akıncı Üssünden hiçbir uçuşa izin verilmemesi, kalkanların da vurulması talimatını verir.[493]

1.7.1.1.457 3 Helikopter Takip Ediliyor

16 Temmuz 2016 – 07:40 Hava Savunma Bildirim Merkezi (HSBM) tarafından Güvercinlik kışlasının doğusunda 3 helikopterin takip edildiği bilgisi verilir.[494]

1.7.1.1.458 Darbeciler Jandarma Genel Komutanlığından Akıncıya Kaçıyor

16 Temmuz 2016 – 07:40 Ankara'da Güvercinlik Kara Havacılık Okulunda jandarma ve polis tarafından yapılan operasyon sonrasında darbeci askerler helikopterlerle Akıncı Üssüne geçer.[495]

---

[487] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1811
[488] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[489] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ağrı Valiliği yazısı ve ekleri
[490] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[491] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[492] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[493] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[494] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.459 Havada Mühimmatsız Bir F-16

16 Temmuz 2016 – 07:41 Ankara üzerinde 1 adet F-16 uçağının mühimmatsız olarak uçtuğu bildirilir.[496]

1.7.1.1.460 Helikopterlere Uyarı Atışı Serbest

16 Temmuz 2016 – 07:41 İzinsiz Akıncı Üssünden kalkan helikopterlerin önüne uyarı atışı serbest emri verilir.[497]

1.7.1.1.461 4 Helikopter Eryaman'a Doğru Uçuyor

16 Temmuz 2016 – 07:44 Eti kule tarafından 2 Skorsky 2 Kobra helikopterin Eryaman'a doğru gittiği bilgisi verilir.[498]

1.7.1.1.462 Ankara Atatürk Bulvarında Trafik Normale Dönüyor

16 Temmuz 2016 – 07:45 Ankara Atatürk Bulvarı üzerindeki trafik akışı normale döner. [499]

1.7.1.1.463 Kartal Köprüsündeki Darbeciler Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 07:45 15 Temmuz gecesi İstanbul Kartal Köprüsüne gelerek otoyolu araç trafiğine kapatan darbeciler etkisiz hale getirilir. [500]

1.7.1.1.464 İbb'ye Gelen Darbeciler Etkisiz Hale Getiriliyor

16 Temmuz 2016 – 07:45 İstanbul Büyükşehir Belediyesini ele geçirmeye çalışan ve yol üzerinde bulunan darbeciler etkisiz hale getirilir.[501]

1.7.1.1.465 Malatya-Sivas Arasında Durdurulamayan Zırhlı Araç

16 Temmuz 2016 – 07:50 Malatya-Sivas karayolu üzerinde bulunan Altay kışlasındaki İstihkâm Alay Komutanlığından 2 adet zırhlı aracın çıkarak şehir merkezine hareket ettiği bilgisi alınır. Araçlardan biri yolda durdurularak etkisiz hale getirilir ancak diğer araç engellenemez.[502]

1.7.1.1.466 Eskişehir'de Mühimmat Yükleme Emri

16 Temmuz 2016 – 07:50 1. Üs (Eskişehir) Harekat komutanına 4 adet top yüklü F-4 uçağı hazırlaması, ayrıca 2 adet MAK-82 uçağı hazırlaması, ekiplerin çağrılması ve kalkışa hazır hale gelinmesi emri verilir. [503]

---

[495] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[496] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[497] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[498] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[499] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Ankara Valiliği yazısı ve ekleri
[500] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[501] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[502] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Malatya Valiliği yazısı ve ekleri
[503] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi

1.7.1.1.467 Akıncı'da Uyarı Atışı

16 Temmuz 2016 – 07:52 GK-235 numaralı uçağa Akıncı 21 tarafından uyarı atışı yapılır, üsse dönmesi için çağrı yapılır. [504]

1.7.1.1.468 Tanktan Kamyonlara Ateş

16 Temmuz 2016 – 07:52 Genelkurmay karargâhından çıkan bir tank barikat olarak bekleyen kamyonlara ateş açar. [505]

1.7.1.1.469 Akıncı Pistleri Tedbir Amaçlı Bombalanıyor

16 Temmuz 2016 – 07:59 Havadaki F-16 indikten sonra Akıncı 21'lere Akıncı Üssü ana piste ve emercansi piste top atış talimatı verilir. [506]

1.7.1.1.470 Afyon'dan Müdahale Uçakları Kalkıyor

16 Temmuz 2016 – 08:02 Afyon'dan Akıncı 67 kolları kalkış yapar. [507]

1.7.1.1.471 Pist Bombalanmadan Önce F-16 İniyor

16 Temmuz 2016 – 08:04 Daha önce uyarı atışı yapılan GK-235 numaralı F-16 indikten hemen sonra top atışı başlar.[508]

1.7.1.1.472 Harbiye Orduevi ve Trt Radyo Binası Geri Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 08:04 İstanbul Harbiye Orduevi ve TRT Radyo binası polis kontrolüne geçer. [509]

1.7.1.1.473 Dalaman Meydandaki Uçaklar Kalkıyor

16 Temmuz 2016 – 08:05 Dalaman meydanındaki uçaklara kalk emri verilir. [510]

1.7.1.1.474 Jandarma Genel Komutanlığına Operasyon Bitiyor

16 Temmuz 2016 – 08:10 Beştepe'deki Jandarma Genel Komutanlığını darbecilerden geri alma operasyonu sona erer. Jandarma Genel Komutanlığının kontrolü ele geçirildikten sonra burada görevli Özel Harekât personeli Akıncı Üssüne yönlendirilir.[511]

1.7.1.1.475 Malatya-Sivas Arasında Elden Kaçırılan Zırhlı Malatya'da Yakalanır

16 Temmuz 2016 – 08:19 Malatya-Sivas karayolunda bulunan Altay kışlasındaki İstihkâm Alay Komutanlığından çıkan 2 zırhlı araçtan yolda engellenemeyen bir tanesi 2. Ordu karargâhının 2 No.lu nizamiyesinde tertip almış olan polis ve asker ekiplere ateş açarak duvara kadar yaklaşır ancak kışladan içeriye girmede

---

[504] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[505] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[506] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[507] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[508] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[509] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[510] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[511] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771

başarısız olur. Araçta bulunan kurmay yarbay yaralı olarak etkisiz hale getirilir.[512]

1.7.1.1.476 Org. Hulusi Akar Akıncı Üssünden Çankaya Köşküne Götürülüyor

16 Temmuz 2016 – 08:26 Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar Başbakanla görüştürüldükten sonra Akıncı Üssünden Çankaya Köşküne helikopterle götürülür.[513]

1.7.1.1.477 Fenerbahçe Orduevi Darbecilerden Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 09:00 15 Temmuz akşam 22:30 sularında Fenerbahçe Orduevine giren darbeci grup etkisiz hale getirilir.[514]

1.7.1.1.478 Org. Hulusi Akar ve Tümgeneral Mehmet Dişli Çankaya Köşkünde

16 Temmuz 2016 – 09:06 Akıncı Üssünde alıkonulan Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar yanında Tümgeneral Mehmet Dişli de olduğu halde Başbakanlık Çankaya yerleşkesine ulaşır.[515]

1.7.1.1.479 Hsyk Toplanıyor

16 Temmuz 2016 – 09:10 Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK), silahlı terör örgütü FETÖ üyesi hakim ve savcılar hakkında karar vermek üzere toplanır. [516]

1.7.1.1.480 Kuleli Askeri Lisesi Öğrencileri Gözaltında

16 Temmuz 2016 – 09:33İstanbul'da polise yönelik saldırıda bulunan Kuleli Askeri Lisesi'nden 80 öğrenci gözaltına alınır. [517]

1.7.1.1.481 Genelkurmayda Teslim Olmalar Başlıyor

16 Temmuz 2016 – 09:45 Genelkurmay Başkanlığındaki 200'e yakın er, erbaş silahsız olarak teslim alınır. [518]

1.7.1.1.482 Fsm Köprüsü Trafiğe Açılıyor

16 Temmuz 2016 – 09:56 Fatih Sultan Mehmet Köprüsü trafiğe açılır.[519]

1.7.1.1.483 Adli Tatil İptal Ediliyor

16 Temmuz 2016 – 09:58 Türkiye genelindeki tüm hâkim ve savcılardan izinli olanların, izinlerini keserek derhal görevlerine başlamalarına ve adli tatilin iptaline karar verilir. [520]

---

[512] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Malatya Valiliği yazısı ve ekleri
[513] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[514] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[515] Başbakanlığın Meclis Araştırması Komisyonuna yapmış olduğu 02.11.2016 tarihli sunum
[516] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[517] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[518] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[519] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1771
[520] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016

1.7.1.1.484 Milli Savunma Bakanı Bhhm İle Görüşüyor

16 Temmuz 2016 – 09:59 Akıncı meydanı üzerinde Cap uçağı bekletme, kalkanları gerekirse vurma, uçak ve helikopter kalktığında pisti vurma, kalkan uçak ve helikopterlere engel olma talimatı verir.[521]

1.7.1.1.485 Hava Kuvvetleri İmamı Adil Öksüz Yakalanır

16 Temmuz 2016 – 10:00 Hava Kuvvetleri imamı olduğu düşünülen Adil Öksüz Akıncılar Üssü yakınlarında, üsten kaçmaya çalışan askerlerle birlikte yakalanır.[522][523]

1.7.1.1.486 İbb Akom Binası Darbecilerden Temizlenir

16 Temmuz 2016 – 10:00 15 Temmuz akşamı saat 21:30 sularında İstanbul'daki AKOM hizmet binasını işgal eden darbeciler etkisiz hale getirilir. [524]

1.7.1.1.487 Komando Tugay Komutanlarına Gözaltı

16 Temmuz 2016 – 10:15 Bingöl 49. Komando Tugay Komutanı Tuğg. Yunus Kotaman ile Bolu 2. Komando Tugay Komutanı Tuğg. İsmail Güneşer gözaltına alınır. [525]

1.7.1.1.488 Polis Özel Harekat Timi Gözaltı İçin Genelkurmaya Giriyor

16 Temmuz 2016 – 10:25 Polis Özel Harekat görevlileri darbecilerin göazltı işlemlerini yapmak üzere Genelkurmay karargahının güney nizamiyesinden kışlaya giriş yapar.[526]

1.7.1.1.489 Adil Öksüz Kazan Jandarma Karakolunda

16 Temmuz 2016 – 10:30 Akıncı Üssü civarında yakalanan Adil Öksüz, diğer 2 sivil ve 26 askerle birlikte Kazan Jandarma Karakoluna getirilir. Durum Terörle Mücadele polisine bilgi verilir. Adil Öksüz burada bir uzman çavuş nezaretinde tuvalete götürülür. Uzman çavuş tuvalet kapısında bekler.[527]

1.7.1.1.490 Adil Öksüz Dahil Gözaltındaki Herkesin Elbisesi Çıkarılıyor

16 Temmuz 2016 – 10:30 Kazan Jandarma karakolunun arka tarafında gözaltına alınan ve aralarında Adil Öksüz'ün de bulunduğu 3 sivil ve 26 askerin kıyafetleri TEM polisinin isteği ile çıkarılır, araması yapılır ve üzerlerindeki eşyalar alınır. Ancak hiçbir işlem yapılmaz. [528]

---

[521] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[522] HSYK 3. Dairesinin 16/08/2016 tarih ve 2016/9188 sayılı soruşturma izni verilmesi hk. kararı
[523] HSYK 3. Dairesinin 25/08/2016 tarih ve 2016/9200 sayılı soruşturma izni verilmesi hk. kararı
[524] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki İstanbul Valiliği yazısı ve ekleri
[525] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[526] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[527] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[528] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm

1.7.1.1.491 Başbakandan Hulusi Akar Görevinin Başında Açıklaması

16 Temmuz 2016 – 10:37 Başbakan Binali Yıldırım "Genelkurmay Başkanımız Hulusi Akar, sağ salim kurtarıldı ve şu anda Çankaya'da kriz merkezinde görevinin başındadır." açıklamasını yapar. [529]

1.7.1.1.492 2 Helikopterin Motor Çalıştırmasıyla Kapaması Bir Oluyor

16 Temmuz 2016 – 10:42 Akıncı Üssünde 2 helikopter çalışınca yakınına atış serbest emri verilir ve helikopterlerin yakınına atış yapılır. Atıştan 1 dakika sonra motorlar durdurulur.[530]

1.7.1.1.493 Tanker Uçak İncirlik Üssüne Dönüyor

16 Temmuz 2016 – 10:43 Adana 10. Tanker Üssünden gece kalkan ve sabaha kadar yakıt ikmali yapan Asena03 isimli tanker uçak İncirlik hava üssüne geri dönerek iniş yaptığı bildirilir.[531]

1.7.1.1.494 Kara Havacılık Okuluna Polis Giriyor

16 Temmuz 2016 – 10:45 Ankara Güvercinlik'teki Kara Havacılık Komutanlığında son kontrolü yapmak ve burayı teslim almak üzere bir tim kışlaya girer.[532]

1.7.1.1.495 Sahil Güvenlik Komutanı Görevden Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 10:59 İçişleri Bakanı Efkan Ala, Sahil Güvenlik Komutanı Tüma. Hakan Üstem'i görevden alır. [533]

1.7.1.1.496 Adil Öksüz'ün Kimlik Tespiti Yapılıyor

16 Temmuz 2016 – 11:00 Ankara'da Kazan Jandarma Karakol yetkililerince gözaltına alınanların kimlik tespiti yapılır. İçlerinde Adil Öksüz'ün de bulunduğu 26 asker ve 3 sivilin Ankara TEM Şube ile görüşüldükten sonra polise teslim edilmesi kararlaştırılır.[534]

1.7.1.1.497 Tai ve Akıncılar Üs Çevresinde Güvenlik Tertibatı

16 Temmuz 2016 – 11:10 Ankara TAİ Yerleşkesi ve Akıncılar Hava Üssü çevresinde güvenlik tertibatı alınır.[535]

1.7.1.1.498 Cumhurbaşkanının Akıncı Pisti Vurulsun Talimatı

16 Temmuz 2016 – 11:10 1. Ordu Komutanı Korgeneral Kökmen'i arar, Cumhurbaşkanı ve Milli Savunma Bakanının talimatı ile Akıncı ana pisti ile emercansi pistinin kalkış yapılamayacak şekilde vurulması emrini veriri. Ana

---

[529] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[530] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[531] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[532] Kod Adı Mürted, Saygı Öztürk, sayfa 94
[533] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[534] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[535] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1811

pist ve emercansi pistinin 3 noktadan kesilecek şekilde vurulması için talimat verilir.[536]

1.7.1.1.499 Akıncı Ana Pisti Vuruluyor

16 Temmuz 2016 – 11:17 Akıncı ana pisti kuzey pist başından vurulur.[537]

1.7.1.1.500 Sahil Güvenlik Komutanlığı Kapı Kamerası Sökülüyor

16 Temmuz 2016 – 11:17 Ankara Sahil Güvenlik Komutanlığı'nda SG Bnb. Burhan Gülnar C Kapı kamerasını kırar/söker.[538]

1.7.1.1.501 Jandarma Genel Komutanlığında Darbecilere Gözaltı

16 Temmuz 2016 – 12:04 Özel Harekât polislerinin operasyon düzenlediği Jandarma Genel Komutanlığı binasında 200 kadar asker gözaltına alınır. [539]

1.7.1.1.502 2. Ordu Komutanı Emniyete Götürülüyor

16 Temmuz 2016 – 12:43 2. Ordu Komutanlığı karargâhında sözde rehin tutulan Malatya Garnizon Komutanı Tümg. Avni Angun Malatya İl Jandarma Alay Komutanı vekili J. Yrb. Şahin Kaplan'ı arayarak içeridekilerin teslim olacaklarını açıklar. Bunun üzerine içeriye giren jandarma timi 2 tuğgeneral, 1 kurmay albay, 1 kurmay binbaşı ve 4 er ilk grup olarak teslim alınır ve İl Emniyet Müdürlüğüne götürülür. Müteakiben 2. Ordu Komutanı ve Garnizon komutanı da il emniyet müdürlüğüne götürülür.[540]

1.7.1.1.503 Adil Öksüz'ün Tuvalette Bıraktığı Cihaz

16 Temmuz 2016 – 12:45 Adil Öksüz'ün kullandığı tuvalete giren bir jandarma personeli kağıt peçete kutusundan peçete çıkarmaya çalışırken kutunun içinde bir cihaz olduğunu fark eder. Durumu üstlerine bildirir. Orayı en son Adil Öksüz'ün kullandığı anlaşılır anlaşılmaz Adil Öksüz'e cihazın ne olduğu sorulur. Adil Öksüz düşürdüğünü söyler. Jandarma düşürdüğüne inanmaz ve sakladığını söyleyerek tepki gösterir. Karakol personeli cihazın ne olduğunu anlamak için internetten arama yapar.[541]

1.7.1.1.504 Darbecileri Teslim Almaya Savcılar Gidiyor

16 Temmuz 2016 – 12:56 Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Anayasal Düzene Karşı İşlenen Suçlar Soruşturma Bürosunda görevli 3 Cumhuriyet savcısı, sanıkları teslim almak için Genelkurmay Başkanlığı nizamiyesine gelir. [542]

---

[536] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[537] Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2016/103583 soruşturma sayılı Dava (Akıncı) İddianamesi
[538] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler
[539] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[540] İçişleri B.lığının 06/12/2016 tarih ve 669 sayılı yazısı eki Malatya Valiliği yazısı ve ekleri
[541] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[542] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016

1.7.1.1.505 Başbakan'dan Basın Açıklaması

16 Temmuz 2016 – 12:57 Başbakan Yıldırım Çankaya Köşkünde basına kalkışmanın bastırıldığı bilgisini verir. Ayrıca şehit, yaralı ve gözaltı sayıları hakkında bilgilendirme yapar.[543]

1.7.1.1.506 Adil Öksüz Adliyeye Sevk İçin Bir Sonraki Aracın Gelmesini Bekliyor

16 Temmuz 2016 – 13:00 Bir Emniyet Amiri üç asayiş aracı ile Kazan Jandarma Karakolu'na gelir. Araç kapasitesi nedeniyle ilk etapta gözaltındaki gruptan 3 sivil de dâhil toplam 19 kişinin götürülmesi planlanır ancak tuvalette yakalanan ve Adil Öksüz'e ait olduğu düşünülen cihazın ne olduğuna dair araştırma henüz tamamlanmamıştır. Jandarma yetkilisi cihazın ne olduğunun tespiti için biraz daha zamana ihtiyaç duyduğunu söylemesi üzerine Emniyet Amiri daha jandarma alay komutanlığında gözaltında tutulanları alıp TEM'e götürmesi gerektiğini, bekleyemeyeceğini belirterek Adil Öksüz'ü diğer 10 kişi için geldiğinde, ikinci seferde götüreceğini söyleyip, boş imza tutanağını imzalayarak karakoldan ayrılır. İki sivil de dâhil 18 kişinin tamamı daha sonra tutuklanır.[544]

1.7.1.1.507 Sahil Güvenlikte Kalaşnikoflu Görüntüler

16 Temmuz 2016 – 13:17 Ankara'da Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli SG. Kd. Kur. Alb. Süleyman Yarayan Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafında elinde Kalaşnikof marka tüfekle güvenlik kameralarında görünür.[545]

1.7.1.1.508 Adil Öksüz'ün Tuvalette Bıraktığı Cihaz Gps Cihazı

16 Temmuz 2016 – 13:30 Kazan Jandarma Karakolunda tutulan Adil Öksüz'e ait olan ve tuvaletteki peçete kutusunda bulunan cihazın bir GPS (küresel konumlandırma) cihazı olduğu anlaşılır. Karakolda TEM Şubeye götürülmek üzere bekleyen 11 kişi için Emniyet'ten kimse gelmez.[546]

1.7.1.1.509 Sahil Güvenlik Kamera Kayıtları

16 Temmuz 2016 - 13:31 Sahil Güvenlik Komutanı Tüma. Hakan Üstem son olarak Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafında kameralara görünür.[547]

1.7.1.1.510 Binbaşı Tel Makasını Yere Atıyor

16 Temmuz 2016 – 13:32 Sahil Güvenlik Komutanlığında SG Kur. Bnb. Muammer Köse'nin elindeki tel makasını yere attığı güvenlik kameralarından tespit edilir.[548]

1.7.1.1.511 Sahil Güvenlik Kameralarında Kalaşnikoflu Görüntüler

16 Temmuz 2016 – 13:33 Ankara'da Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli SG. Kd. Kur. Alb. Süleyman Yarayan Harekât ve Arama Kurtarma Merkezi önünde elinde Kalaşnikof marka tüfekle güvenlik kameralarında görünür.[549]

---

[543] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[544] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[545] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler
[546] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[547] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler
[548] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler
[549] Sahil Güvenlik Komutanlığının 16-11-2016 tarih ve 51640981-2000-81657-16 sayılı yazısı eki cerideler

1.7.1.1.512 Cd Kırıp Kitap Yırtıp Çöpe Atan Albaya Arama

16 Temmuz 2016 – 13:40 2 Cumhuriyet Savcısı ile polis İstanbul İl Jandarma Komutanlığına gelerek Jandarma Albay Haydar Yalın'ın, lojmanına yakın bir mevkide bulunan 12 No.lu nöbet kulübesi yakınındaki çöp konteynırına CD ve yırtılmış kitap attığı, bazı CD'leri pense ile kırdığı ihbarı üzerine arama yapar. Aramalarda bulunan malzemelere el konulur. [550]

1.7.1.1.513 Darbeciler Köpeklerle Aranacak

16 Temmuz 2016 – 13:40 Muğla İl Jandarma Komutanlığından İz Takip Köpek Unsur Komutanı Marmaris İlçe Jandarma Komutanlığına Gitmek Üzere Kışladan Ayrılır.[551]

1.7.1.1.514 Hsyk Üyelikleri Düşüyor Hakimler Açığa Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 14:37 HSYK Genel Kurulu, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının gözaltı kararı doğrultusunda 5 HSYK üyesinin üyeliğinin düşürülmesine karar verir. HSYK 2.Dairesi 2.745 hâkimi açığa alır. [552]

1.7.1.1.515 5 Danıştay Üyesine Gözaltı

16 Temmuz 2016 – 15:03 Danıştay Başkanlığındaki FETÖ mensubu üyelerden 5'i Danıştay Genel Kurul Salonunda gözaltına alınır. [553]

1.7.1.1.516 10 Danıştay Üyesine Gözaltı

16 Temmuz 2016 – 15:26 FETÖ'nün darbe girişimiyle ilgili haklarında yakalama kararı bulunan 10 Danıştay üyesi gözaltına alınır. [554]

1.7.1.1.517 Hava Kuvvetleri Komutanı Serbest

16 Temmuz 2016 – 15:30 Akıncı'da tutulan Hava Kuvvetleri Komutanı Org. Abidin Ünal ve 10 havacı general serbest kalarak Hava Kuvvetleri Karargâhına geçer. Ankara Hava Harekât Merkezi'ndeki FETÖ'cü subaylar bu generaller tarafından kolluk kuvvetlerine teslim edilir. [555]

1.7.1.1.518 Marmaris'te Otele Saldıran Darbeciler Yakalanıyor

16 Temmuz 2016 – 16:00 Kaçan SAT'cılar vatandaşların ihbarı ve diğer emniyet birimlerinin müdahalesiyle bilahare yakalanır. [556]

1.7.1.1.519 Yargıtay ve Hsyk Üyelerine Gözaltı

16 Temmuz 2016 – 16:08 Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca, terör örgütü üyeliği suçundan 140 Yargıtay, 48 Danıştay üyesi hakkında gözaltı kararı alınır Bu isimlerden 11 Yargıtay ve 4 HSYK üyesi gözaltına alınır. [557]

---

[550] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[551] Muğla İl J. K.lığının 16 Temmuz 2016 tarihi ceridesi
[552] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[553] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[554] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[555] http://www.hurriyet.com.tr/havada-21-saat-24-dakika-generallerin-savasiDeniz ZEYREK (10 Ağustos 2016
[556] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[557] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016

1.7.1.1.520 Başbakan Tbmm Genel Kurulunda

16 Temmuz 2016 – 17:00 Başbakan Binali Yıldırım olağanüstü toplanan TBMM Genel Kurulu'na katılarak Milletvekillerine hitap eder.[558]

1.7.1.1.521 Partilerden Ortak Deklerasyon

TBMM'de grubu bulunan dört parti ortak deklerasyon yayınlar, yayınlanan metinde, darbe girişimi kınanır.[559]

1.7.1.1.522 Darbenin Komuta Kademesi Çatışmasız Gözaltına Alınır

16 Temmuz 2016 – 18:00 Genelkurmaydaki darbenin komuta kademesi silahlı çatışma olmadan Genelkurmayın etrafını kuşatmış olan Özel Harekât ekiplerince alınarak doğrudan Ankara Emniyet Müdürlüğüne götürülür. [560]

1.7.1.1.523 Anayasa Mahkemesi Üyesi Gözaltına Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 20:02 FETÖ'nün darbe girişiminin ardından yürütülen soruşturma kapsamında, evinde arama yapılan Anayasa Mahkemesi Üyesi Alparslan Altan gözaltına alınır. [561]

1.7.1.1.524 Anayasa Mahkemesi Üyesi Gözaltına Alınıyor

16 Temmuz 2016 – 21:09 FETÖ'nün darbe girişimi ardından yürütülen soruşturma kapsamında evinde arama yapılan Anayasa Mahkemesi üyesi Erdal Tercan, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı (KOM) ekiplerince gözaltına alınır. [562]

1.7.1.1.525 Açığa Alınan Hakim ve Savcıların İsim Listesi

16 Temmuz 2016 – 21:19 HSYK 2. Dairesince açığa alınan adli yargıdaki hâkim ve savcıların isimleri açıklanır. [563]

1.7.1.1.526 2745 Hakim ve Savcıya Gözaltı Kararı

16 Temmuz 2016 – 21:57 FETÖ'nün darbe girişimine ilişkin soruşturma başlatan Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, tüm ağır ceza Cumhuriyet başsavcılıklarına yazı göndererek, "aynı örgüte üye oldukları değerlendirilen" idari ve adli yargıda görev yapan toplam 2 bin 745 hâkim ve savcının gözaltına alınmasını ve haklarında soruşturma yürütülmesini ister. [564]

1.7.1.1.527 Marmaris'te 2 Darbeci Yakalanıyor

16 Temmuz 2016 – 21:30 Marmaris Grand Yazıcı otele yapılan ve 2 polisin şehit edilmesi, 7 polisin de yaralanmasıyla sonuçlanan saldırıya karışan İzmir Çiğli 2. Ana Jet Üs Komutanlığı Personel Kurtarma Eğitim Komutanlığında görevli 2 astsubay Marmaris İçmeler Orman İşletme Müdürlüğüne ait boşaltılmış

---

[558] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[559] http://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/darbe-karsiti-ortak-metin-okunuyor-1317522/
[560] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1763
[561] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[562] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[563] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016
[564] Anadolu Ajansı, Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi: 15–20 Temmuz 2016

lojmanlar bölgesinde silahlarıyla birlikte sağ olarak yakalanır ve Marmaris İlçe Jandarma Komutanlığına getirilir.[565]

1.7.1.1.528 Marmaris'teki Firari Darbeciler İçin İzmir'den Komando Bölüğü Geliyor

16 Temmuz 2016 – 22:30 Marmaris'teki Grand Yazıcı otelde 15 Temmuz 2016 tarihinde 2 polis memurunun şehit edilmesi ve 7 polis memurunun yaralanması ile sonuçlanan saldırı olayına karıştığı tespit edilen 20-25 kadar özel donanımlı, üniformalı ve silahlı şahısların Marmaris ilçesinde araziye kaçtığının tespit edilmesi üzerine yürütülecek operasyonda görev yapmak üzere Bornova 2. Jandarma Komando Tugay Komutanlığından bir bölük Muğla İl Jandarma Komutanlığına giriş yapar. [566]

1.7.1.1.529 Eğirdir Komando Okul Komutanı Tutuklanıyor

16 Temmuz 2016 – 23:15 Eğirdir Komando Okul Komutanı Tümg. Metin Akkaya ile Terörle Mücadele Eğitim ve Tatbikat Merkez Komutanı Tuğg. Mustafa Kurutmaz tutuklanarak cezaevine konulur. [567]

1.7.1.1.530 Kastamonu Jandarma Bölge Komutanı Tutuklanıyor

16 Temmuz 2016 – 23:23 Kastamonu Jandarma Bölge Komutanı Tuğg. Faruk Bal ve Kurmay Başkanı Jandarma Pilot Kurmay Alb. İrfan Kılıçarslan tutuklanarak cezaevine konulur. [568]

1.7.1.1.531 Adil Öksüz Ankara Batı Adliyesinde

17 Temmuz 2016 – 00:00 İçlerinde Adil Öksüz'ün de bulunduğu toplam 98 kişi Sincan Cumhuriyet Savcılığı'na teslim edilir.[569]

1.7.1.1.532 Artvin'de Sınır Alay Komutanı Tutuklanıyor

17 Temmuz 2016 – 00:30 Artvin 25. Hudut Alay Komutanı Piyade Alb. Uğurcan Gencay tutuklanarak cezaevine konulur. [570]

1.7.1.1.533 Nevşehir ve Aksaray Arası Helikopter Uçuşları

17 Temmuz 2016 – 02:30 Nevşehir ve Aksaray İl Jandarma Komutanlığı Harekat Merkezlerince bölgelerinde sayısı tespit edilemeyen helikopterlerce uçuş yapıldığı, Nevşehir-Aksaray istikametinde hareket ettiği bilgisi elde edilir ve bilgiler SKKHM'ye bildirilir. [571]

1.7.1.1.534 Adil Öksüz Nezarethanede

17 Temmuz 2016 – 05:00 Kazan Jandarma Komutanlığınca, aralarında sivil olarak sadece Adil Öksüz'ün bulunduğu ve geri kalan 97 kişinin tamamının asker olduğu 98 şüphelinin raporları alındıktan sonra Ankara Batı Adliyesi nezarethanelerine konur.

---

[565] Marmaris İlçe J.K.lığının 16 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[566] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[567] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[568] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[569] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[570] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[571] J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi

❗ *98 şüpheli hakkında Kazan Jandarma Komutanlığınca Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığına 17/7/2016 tarih ve 0410-2813-16/Bl.Kh. sayı ile bir üst yazı yazılmıştır. Yazıda "Darbeye teşebbüs eyleminde bulunan 98 çeşitli rütbelerdeki askeri personel yakalanmıştır" denilerek şüpheliler hakkında gözaltı kararı verilmesi istenir. Yazı ekinde 98 kişinin sadece ismi vardır. Üst yazı ekinde ayrıca Akıncı Üssünden teslim olan 87 işi için ayrı ve 8 kişi için ise ayrı olmak üzere iki ayrı teslim olma ve gözaltı tutanağı bulunmaktadır. Bu tutanaklarda Adil Öksüz'ün ismi yoktur. Adil Öksüz ile ilgili olarak; sadece Akıncı Üssü çevresinde yakalanan 29 şüpheliden 18'inin Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğüne götürüldüğü, aralarında Adil Öksüz'ün de bulunduğu kalan 11 kişinin ise alınacağı söylendiği halde alınmadığını anlatan, 3 sayfadan ibaret ve tarih kısmında sadece 17 şeklinde bir ibare olan Jandarma görevlilerince düzenlenmiş bir tutanakla, Adil Öksüz'ün gözaltı işleminden önceki doktor raporu bulunmaktadır. Bunlar dışında şüpheliler hakkında herhangi bir tutanak veya belge yoktur.* [572]

1.7.1.1.535 Marmaris'te Bazı Askeri Malzemeler Bulunuyor

17 Temmuz 2016 – 13:11 Marmaris Grand Yazıcı Otele yapılan silahlı saldırı sonucu polislerin şehit edilmesi ve yaralanması olayına karışan darbecileri etkisiz hale getirmek amacıyla Bornova 2. Jandarma Komando Tugay Komutanlığından Marmaris İlçesine görevlendirilen timler Marmaris Sakıztepe ve buranın kuzeyinde 1 adet M-16 piyade tüfeği, 1 adet skop, 1 adet el bombası, 1 balistik yelek, 1 balistik başlık ile çok sayıda şarjör ve atel malzemenin ele geçirilir. Ayrıca Cumhurbaşkanının korumaları Hamza Eroğlu ve Serhat Karakuş'la birlikte 2 polisin daha kimlik belgeleri Marmaris Jandarma Asayiş Şube Müdürü Jandarma Bnb. Burhanettin Erdoğan tarafından bildirilir.[573]

1.7.1.1.536 Marmaris'te Arama Bölgesinde Silah Sesleri

17 Temmuz 2016 – 13:15 Marmaris Grand Yazıcı Otelin hemen üzerindeki isimsiz tepeden silah sesinin gelmesi üzerine Muğla İl Jandarma Komutan Yardımcısı J. Alb. Cafer Öz komutasında timin bölgeye çıkış yaptığı bildirilir.[574]

1.7.1.1.537 Adil Öksüz'ün İfade Verme İşlemi

17 Temmuz 2016 – 14:28 Adil Öksüz'ün ifade alma işlemi Cumhuriyet Savcısı C.E. tarafından tamamlanır. Cumhuriyet Savcısı C.E. Adil Öksüz'ün asker olmadığını, sivil olduğunu ifade işleminde öğrenmiştir.[575]

1.7.1.1.538 Marmaris Darbecilerini Ararken Bulunan Silah ve Malzeme

17 Temmuz 2016 – 15:15 Marmaris Grand Yazıcı Otele baskın düzenleyen darbecileri arayan tim Sakıztepe mevkiinde 1 adet Glock marka tabanca ile 22 adet çelik başlık ele geçirir. [576]

1.7.1.1.539 Adil Öksüz Tutuklama İstemiyle Sorguya Sevk Ediliyor

17 Temmuz 2016 – 17:12 Adil Öksüz, "Silahlı terör örgütü kurma ve yönetme, bir suçu gizlemek veya başka bir suçun delillerini gizlemek ya da yakalanmamak

[572] HSYK 3. Dairesinin 25/8/2016 tarih ve 2016/9201 sayılı Kararı
[573] Marmaris İlçe J.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[574] Marmaris İlçe J.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[575] HSYK 3. Dairesinin 25/8/2016 tarih ve 2016/9201 sayılı Kararı
[576] Marmaris İlçe J.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi

amacıyla öldürme, Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçunun beraberinde başka bir suç işleme, Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme" suçlarından tutuklama istemiyle sorguya sevk edilir.[577]

1.7.1.1.540 Adil Öksüz Adli Kontrol Şartıyla Serbest Bırakılacak

17 Temmuz 2016 – 18:18 Adil Öksüz hâkim karşısında çıkar. Hâkim savcıya başka delil olup olmadığını sorar. Savcının olmadığını söylemesi üzerine suçu sabit bulmakla birlikte adresi belli olması gerekçesiyle adli kontrolle serbest bırakma kararı verir.[578]

1.7.1.1.541 Adil Öksüz Serbest Kalıyor

17 Temmuz 2016 – 18:30

- Adil Öksüz serbest kalır.[579]

1.7.1.1.542 Adil Öksüz Ankara Batı Adliyesinden Ayrılıyor

17 Temmuz 2016 – 18:35

- Adil Öksüz adliyeden ayrılır.[580]

1.7.1.1.543 Marmaris'te İki Helikopter Tespit Ediliyor

17 Temmuz 2016 – 23:00 Datça-Marmaris arasında, Bördübet mevkiinde kalan bölgede havada, 2 adet kimliği ve nereden kalktığı tespit edilemeyen helikopter görüldüğü bilgisi alınır. Helikopterlerin Marmaris Grand Yazıcı otele düzenlenen saldırıyı gerçekleştiren firari darbecileri almak için gelmiş olduğu değerlendirilir ve buna göre tedbir alınır ancak çok yüksek irtifadan uçtukları için müdahale edilemez. Radarda görünmedikleri için Hava Kuvvetleri Komutanlığınca da müdahale edilemeyeceği bildirilir. Jandarma Genel Komutanlığınca, Kara, Hava, Deniz ve Jandarma Genel Komutanlığına ait havada olan helikopterlerinin olmadığı bilgisi alınır. Helikopterlerin menzile girmesi durumunda etkisiz hale getirilmesi için de emir verilir.[581]

1.7.1.1.544 Adil Öksüz'ün Serbest Kalmasına Savcı İtiraz Ediyor

17 Temmuz 2016 – 23:22 Adil Öksüz ile ilgili olarak verilen adli kontrol kararı sonrasında savcılık tarafından ilk işlem yapılır.[582]

5.5. Adil Öksüz'ün Serbest Bırakılması

Darbeye hazırlık faaliyetleri Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç ve Harun Biniş tarafından yürütülmüştür. Adil Öksüz darbenin 1 numaralı ismidir. Adil Öksüz Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Yardımcı Doçent kadrosunda öğretim görevlisidir. Antalya Sanayici ve İşadamları Derneği'nin (ANSİAD) 14'üncü Olağan toplantısına konuk olan istihbaratçı eski emniyet müdürü Hanefi Avcı FETÖ/PDY'nin emniyet, milli istihbarat, ordu, yargı ve diğer yönetim konumundaki imamların listesini çıkartıp Ankara ve İstanbul savcısına

[577] HSYK 3. Dairesinin 25/8/2016 tarih ve 2016/9201 sayılı Kararı
[578] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[579] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[580] http://www.yenicaggazetesi.com.tr/adil-oksuzun-yakalandigi-anda-neler-yasanmisti-146707h.htm
[581] Muğla İl J. K.lığının 18 Temmuz 2016 tarihli ceridesi
[582] HSYK 3. Dairesinin 25/8/2016 tarih ve 2016/9201 sayılı Kararı

verdiğini, 2015 yılına kadar ismini verdiği tüm imamların görevlerine devam ettiğini, başına 4 milyon TL ödül konulan Adil Öksüz'ün ise iki yıldır bu görevde olduğunun bilindiğini 26.10.2016 tarihinde söylemiştir.[583] Yani firari Adil Öksüz darbe girişiminden çok önce devlet tarafından bilinen bir sivildir.

Bu süreçte Hava Kuvvetleri imamı olarak bilinen Adil Öksüz darbeye hazırlık toplantılarına 27.12.2015'te başlamıştır. Bu tarihten 15.06.2016 tarihine kadar 34 SIR 49 plakalı araç ile (6 ay boyunca) 12 kez Ankara'ya gelmiştir. Ankara'da bulunduğu zaman diliminde örgüte bağlı rütbeli askerlerin de katılımıyla darbe faaliyetini planladıkları toplantılar düzenlemiştir. Ankara'daki her önemli toplantıdan sonra Adil Öksüz yurtdışına gitmiştir.

Darbenin ne zaman ve nasıl yapılacağı 17.03.2016-21.03.2016 tarihleri arasında yapılan toplantılarda, ABD'de Fethullah Gülen ile birlikte değerlendirilmiştir. Belirtilen tarihler arasında, darbeyi yönetecek sivil görevlilerden Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç, ve Akın Öztürk'ün damadı pilot Yarbay Hakan Karakuş da ABD'de, Tümg. İdris Aksoy ve Tümg. Kubilay Selçuk ise İngiltere'dedir.

Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç, ve Akın Öztürk'ün damadı pilot Yarbay Hakan Karakuş'un Fetullah Gülen'le görüştükten sonra Ankara'ya dönerek darbeye hazırlık çalışmaları yaptığı anlaşılmıştır. Adil Öksüz Mart 2016'dan sonra da darbeye hazırlık toplantılarına devam etmiş, 04/05/2016, 27/05/2016, ve 04/06/2016 tarihlerinde Ankara'da 3 toplantı daha yapmıştır. Ayrıca 15/06/2016 tarihinde darbeye hazırlık toplantısı için tekrar Ankara'ya gelmiş, toplantı sonrasında İstanbul'a dönmüş ve 20/06/2016'da Nurettin Oruç ile birlikte ABD'ye uçmuştur. Adil Öksüz ve Hakan Çiçek 25/06/2016'da aynı gün ABD'den dönmüştür.

Adil Öksüz'ün başkanlık ettiği toplantılarda, öncelikle her kuvvetten darbeci askerin kendi aralarında oluşturduğu gruplar çalışmalar yapmış, ardından darbe girişiminin en önemli eylemlerinin detayları, bu eylemlerde görev alacak darbecilerin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir.

Adil Öksüz'ün başkanlık ettiği toplantılarda:

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın alınması ve bir yerde muhafaza edilmesi, (Huber Köşkünden alınarak hava yolu ile İstanbul'da kısa süre bekletilip, yine hava yolu ile denize açılacak olan bir gemiye indirilerek muhafaza edilmesi),
- Başbakan Binali Yıldırım'ın Ankara'dan Özel Kuvvetler timlerince alınarak Akıncılar Hava Üssü'ne getirilerek buruda muhafaza edilmesi,
- İçişleri Bakanı Efkan Ala'nın Ankara'dan Özel Kuvvetler timlerince alınarak Akıncılar Hava Üssü'ne getirilerek buruda muhafaza edilmesi,
- MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın, MİT'ten alınarak, Özel Kuvvetler timlerince alınarak Akıncılar Hava Üssü'ne getirilerek buruda muhafaza edilmesi,
- Emniyet Genel Müdürü Celalettin Lekesiz'in, konutundan jandarma görevlileri tarafından alınarak, Akıncılar'a götürülmesi,
- TEM Daire Başkanı Turgut Aslan'ın, konutundan jandarma görevlileri tarafından alınarak, Akıncılar'a götürülmesi,
- Emniyet İstihbarat Daire Başkanı Engin Dinç'in, konutundan jandarma görevlileri tarafından alınarak, Akıncılar'a götürülmesi,

[583] http://www.hurriyet.com.tr/hanefi-avci-adil-oksuz-iki-yildir-biliniyordu-40258997

- Gölbaşında bulunan Özel Harekat Daire Başkanının, konutundan jandarma görevlileri tarafından alınarak, Akıncılar'a götürülmesi,

konuları konuşulduğu belirtilmiştir.

Yukarıda detaylarıyla anlatıldığı üzere darbe girişiminin Fetullah Gülen'den sonra 2 numaralı ismi Adil Öksüz'dür. Adil Öksüz darbenin hemen ertesi günü Akıncı Üssü yakınlarında yakalanarak göz altına alınmıştır.

Göz altına alınan Adil Öksüz'ün genel uygulamanın aksine telefonları alınmamış ve Adil Öksüz görüşmelere devam etmiştir. Yakalanan Adil Öksüz üzerinde markası ZTE4GLTE olan çok gelişmiş ve sadece belirli kamu güvenlik kuruluşları tarafından kullanılan GPS cihazı olup bu cihaz Adil Öksüz tarafından göz altında bulunduğu karakolun lavabosuna saklanırken yakalanmıştır.

Adil Öksüz gözaltına alındıktan sonra Kazan'a arsa bakmaya geldiği yönünde inanılması son derece güç beyanda bulunmuş ve Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından tutuklama istemiyle mahkemeye sevk edilmiş ancak Ankara Batı Sulh Ceza Hakimliğince serbest bırakılmıştır. Serbest bırakılan Adil Öksüz iki adet cep telefonunu, GPS cihazını ve hava kuvvetleri armalı saatini alarak sırra kadem basmıştır.

Daha sonra düzenlenen Akıncı İddianamesinde Adil Öksüz darbe girişiminin Fethullah Gülen'den sonra 2 numaralı ismi ve Kemal Batmaz'la birlikte darbenin planlayıcısı olarak suçlanmıştır.

Devlet kayıtlarında Cemaatin en üst düzey sorumlusu olduğu yönünde bilgiler bulunan, darbe hazırlığı ile ilgili onlarca toplantıyı yöneten ve her toplantı sonrası yurt dışına giderek Fethullah Gülen'e bilgi verdiği öne sürülen Adil Öksüz'ün serbest bırakılması ve kayıplara karışması karanlık darbe girişiminin en karanlık olaylarından birisidir.

Darbenin kilit ismi Adil Öksüz'le ile ilgili basında ve kamuoyunda sorulan hiçbir soruya cevap verilmediği gibi Adil Öksüz'ü serbest bırakan Hakim hakkında HSYK tarafından göstermelik soruşturma açılması dışında hiçbir işlem yapılmamıştır.

Adil Öksüz'ü serbest bırakan Hakim Çetin Sönmez darbe girişiminden 10 ay sonra Muğla Ortaca'da yol kontrolünde yakalanmış ve göz altına alınmıştır. Basına yansıya bilgilerden Hakim Çetin Sönmez'in mahrem cemaat imamlarından biri olduğunu itiraf ettiği iddia edilmiştir.

Darbeyle doğrudan ilgisi tespit edilemeyen ancak bylock kullanmak, Bank Asya'ya para yatırmak, Aktif-Sen'e üye olmak gibi sebeplerle on binlerce insan tutuklanırken darbenin 2 numaralı ismini açık delillere ve şüpheye rağmen serbest bırakan hakimle ilgili uzun süre hiçbir işlem yapılmamıştır.

Adil Öksüz'ün serbest bırakılmasıyla ilgili TBMM Araştırma Komisyonu'a hiçbir bilgi verilmemiş ve bu konuyla ilgili düzenlenen Akıncı İddianamesinde hemen hemen hiçbir açıklama yer almamıştır.

Adil Öksüz'ün serbest bırakılmasıyla ilgili cevabını bulamadığımız sorular aşağıda yer almaktadır.

Soru) Darbe sonrası en ufak bir şüphe halinde bile insanların tutuklandığı bir ortamda Adil Öksüz nasıl serbest bırakılmıştır?

Soru) Hakim Çetin Sönmez'e bu konuda bir talimat verildi mi? Bir telkinde bulunuldu mu? Böyle bir talimat veya telkin varsa talimat veren veya telkinde bulunan kimlerdir?

Soru) Kamuoyunda Adil Öksüz'ün serbest bırakılmasıyla ilgili onlarca soru varken Adil Öksüz'ü serbest bırakan Hakim Çetin Sönmez hakkında göstermelik soruşturma açılması dışında neden hiçbir işlem yapılmamıştır?

Soru) Olaydan 10 ay sonra Hakim Çetin Sönmez'in Muğla'da yakalanması sonrası kendisinin kripto cemaat imamlarından birisi olduğunu itiraf ettiği bilgisi doğru mudur?

Soru) Hakim Çetin Sönmez'e Adil Öksüz'ü serbest bırakması konusunda tavsiye veya telkinde bulunan bir makam var mıdır?

Soru) Geçen 10 aylık süre içerisinde Hakim Çetin Sönmez'i kim veya kimler korumuştur?

Soru) Adil Öksüz kimdir? MİT için çalışmış mıdır? Darbe girişimi sonrası Adil Öksüz'le kamu görevlileri arasında görüşme veya pazarlık olmuş mudur?

Soru) Adil Öksüz hayatta mıdır? Yurt içinde veya yurt dışında olduğuna yönelik bir bilgi var mıdır?

5.6. 15 Temmuz Gecesi CHP'nin Tavrı

15 Temmuz Darbe girişiminin bir gece öncesinde (14 Temmuz 2016) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nda sağlanan uzlaşı ile Genel Kurul kapanmıştır. Ancak, anılan tasarıda kamuoyunda "Kara Para Maddesi" diye bilinen ve ciddi tepkiler çeken, yurt dışından kayıt dışı paranın ekonomiye kazandırılmasıyla ilgili madde, kamuoyundaki tepkiler ve muhalefetteki siyasi parti grup başkan vekillerinin ısrarı ve ardından varılan uzlaşıyla o gün iktidar partisi tarafından geri çekilmiştir. Eğer 14 Temmuz akşamı bu uzlaşı olmasaydı, Danışma Kurulu'nun cuma, cumartesi, pazar çalışma kararı olduğu için, darbe girişimi sırasında Meclis rutin çalışmasında olacaktı. Ancak Meclis darbe girişiminden bir gece önce partilerin uzlaşısıyla, 14 Temmuz'u 15 Temmuz'a bağlayan gece saat 02.24'te kapanmıştır.

15 Temmuz günü pek çok milletvekilimiz o gün Genel Kurul çalışmadığı için seçim bölgelerine gitmişlerdir. Darbe girişimi olduğu bilgisi gelir gelmez, Ankara'da olan Grup Başkanvekilleri Özgür Özel, Levent Gök, Genel Başkan Yardımcıları Tekin Bingöl ve Bülent Tezcan'ın kurmuş oldukları telefon irtibatı sonrası Ankara'da bulunan milletvekillerinin ve parti yöneticilerinin genel merkezde toplanmaları kararlaştırılmış ve bu 4 milletvekilline ilaveten milletvekilleri Aykut Erdoğdu, Tufan Köse, İlhan Cihaner, Mehmet Bekaroğlu, Mahmut Tanal, Mevlüt Dudu, Murat Emir, Uğur Bayraktutan, Utku Çakırözer, Ünal Demirtaş, Vecdi Gündoğu Namık Havutça CHP Genel Merkez'inde saat 23.00 sularında bir araya gelmişlerdir.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu da 16 Temmuz saat 10.00'da İstanbul Polat Bosphorus Hotel'de gerçekleşecek "Dış Politika Strateji Belgesi Açıklama Toplantısı" için Ankara'dan Dış İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Öztürk Yılmaz ile birlikte 21.50 uçağı ile İstanbul'a hareket etmiştir.

Aynı uçakta AK Parti Siyasi ve Hukuki İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Hayati Yazıcı da bulunmaktadır.

Bu sırada, Genel Merkez'de bulunan Grup Başkanvekillerimiz, Genel Başkan Yardımcılarımız, Milletvekillerimiz ve Parti Meclisi Üyelerimiz Ankara'daki durumu kendi gözlemleri ile ve ülke genelindeki durumu televizyonlar üzerinden takip ederek, yaşananların demokrasiye yönelik ve Parlamenter sistemi ortadan kaldıracak kanlı bir darbe girişimi olduğunu değerlendirdikten sonra; Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun tüm safhalarında rol oynamış, Meclis'i kurmuş ve çok partili rejime geçirmiş bir siyasi parti olarak yapılması gerekenin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açık tutmak ve hain darbe girişimine Meclis'ten direnmek olduğunu kararlaştırmışlardır.

Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu'nun uçağının mevcut zorlu şartlarda Atatürk Havaalanına inmesinin hemen ardından, irtibat sağlanarak, Meclis'e gitme, kapalı olan Meclis'i açma ve darbeye karşı Meclis'ten direnme önerisi nöbetçi Grup Başkanvekili Özgür Özel tarafından kendisine iletilmiş ve bunun üzerine Genel Başkanımız milletvekillerimizin Meclis'e gitmelerini, kendisinin de bulacağı ilk uçakla Ankara'ya dönüp, Parlamentoya geleceğini ifade etmiştir. Sayın Genel Başkan Cumhuriyet Halk Partisi olarak geçmişteki tüm darbelerden ülkenin zarar gördüğünün, geçmişteki tüm darbelere olduğu gibi bu darbeye de karşı olduğumuzun ve CHP olarak var gücümüzle direneceğimizin ve darbeye yine karşı çıkacağımızın ifade edilmesini talimatlandırmıştır.

Bu talimat üzerine, milletvekili olmayan parti meclisi üyelerinin Genel Merkez'de kalmaları ve Genel Merkez'in de açık kalması, milletvekillerinin tamamının ise Meclis'e gitmesi kararlaştırılmıştır.

Öte yandan Sayın Genel Başkanımız, kamuoyuyla da paylaştığı üzere, darbe girişimine ilişkin ilk bilgileri uçakta bulunduğu sırada almış; ilk tepkisini yanında oturan AK Parti Siyasi ve Hukuki İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Yazıcı ile paylaşmıştır. Sayın Genel Başkan, (özetle) "Darbeye karşıyız Hayati Bey" değerlendirmesi yaparak, bilgisine ulaştığı ilk andan itibaren darbeye karşı olduğunu belirtmiştir.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu saat 23:35'te aşağıdaki mesajı kamuoyu ve basın-yayın kuruluşları ile paylaşmış ve ardından bu mesaj CHP'nin internet sitesinden ve sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır. Kemal Kılıçdaroğlu'nun mesajı şöyledir:

"Bu ülke darbelerden çok çekmiştir. Aynı sıkıntıların yeniden yaşanmasını istemiyoruz. Cumhuriyet'e ve demokrasimize sahip çıkıyor; inancımızı eksiksiz bir şekilde koruyoruz. Herkes çok iyi bilmeli ki Cumhuriyet Halk Partisi, parlamenter demokrasimizin vazgeçilmezi olan yurttaşlarımızın özgür iradesine bağlıdır"

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu, yazılı açıklamasın yayınlanmasından çok kısa bir süre sonra sırasıyla Sayın Başbakan Binali Yıldırım ve TBMM Başkanı İsmail Kahraman'la da birer telefon görüşmesi yaparak darbe girişimi ve alınacak karşı tedbirlere ilişkin görüş alış verişinde bulunmuştur.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu, yazılı açıklaması ve Sayın Kahraman ve Sayın Yıldırımla gerçekleştirdiği telefon görüşmelerinin yanı sıra ulusal

televizyon kanallarına da telefonla bağlanarak özetle şu değerlendirmeleri yapmıştır:

"Acı darbelerin izlerini hala taşıyoruz. Dolayısıyla yeni bir darbeyle karşılaşmak asla ve asla kabul edeceğimiz bir olay değil. Cumhuriyetimize ve demokrasimize sahip çıkmak Cumhuriyet Halk Partisi olarak zaten bizim temel görevlerimizden, temel ilkelerimizden birisidir. Herkes şunu çok iyi bilmeli ki, Cumhuriyet Halk Partisi parlamenter demokrasimizin vazgeçilmezi olan yurttaşlarımızın özgür iradesine bağlıdır ve bağlı kalmaya da devam edecektir. …Her darbe girişimi karşısında toplumun ortak tepki vermesi gerekiyor. Dolayısıyla kim yaparsa yapsın, nereden gelirse gelsin, nasıl teröre karşı ortak bir tavır takınıyorsak, takınmamız gerekiyorsa darbe konusunda da hepimizin ortak tavır takınması gerekir. (NTV Saat 00.45)

"Gerçekten demokratik ve özgür bir Türkiye istiyoruz. Cumhuriyete ve demokrasiye sahip çıkmak istiyoruz ve bu konuda Cumhuriyet Halk Partisi, hiç kimse endişe etmesin demokrasiye, özgürlüğe, cumhuriyete sonuna kadar sahip çıkacaktır. Biz parlamenter demokrasimizin güçlü olmasını, yurttaşların iradelerine saygı gösterilmesini istiyoruz. Bu bağlamda en büyük arzumuz dediğim gibi can kaybının olmaması, demokrasinin güçlenmesi, milli iradeye saygı gösterilmesi ve darbelerden arınmış bir Türkiye istiyoruz. …Darbeye karşı çıkan güçlü bir irade çıkmıştır ortaya. Bu güzel bir şey. Halkın demokrasiye sahip çıkması, özgürlüklere sahip çıkması, cumhuriyete sahip çıkması bizimde zaten en büyük arzularımızdan birisidir bu. Biz kendi özgür cumhuriyetimizi demokrasiyle taçlandırdığımız zaman zaten dünyada saygınlığı olan bir ülke oluruz. Bu amaçla yola çıktık, bu amaçla da mücadelemizi yapacağız. Halkın meydanlara inmesi ve demokrasiye sahip çıkması güzel bir olay. (CNNTÜRK Saat 00.53)

"Eğer demokrasiyi savunuyorsak, cumhuriyeti savunuyorsak, demokrasimizin güçlenmesini istiyorsak darbelere karşı çıkacağız. Bunun için görüşümüzün şöyle veya böyle olmasının hiçbir önemi yok. Eğer bu ülkede kim demokrasiyi savunuyorsa darbelere ortak tepki vereceğiz ve karşı çıkacağız…Elbette ki yani yurttaşlar demokrasiyi savunacaklarsa, darbelere karşı çıkacaklarsa elbette sokaklara çıkmalılar, demokrasiyi savunmalılar, özgürlüğü savunmalılar. Bunlar olmalı. Zaten dolayısıyla vatandaşlarda bu konuda tepkilerini dile getirdiler. (HABERTÜRK Saat 02.50)

Sayın Genel Başkan, darbe gecesi Genelkurmay Karargahı'ndan "Girişimin başında Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar bulunuyor" şeklindeki teyide muhtaç bilgiyi kendisine ileten çalışma arkadaşına "Darbeyi kim yaparsa yapsın, başında kim olursa olsun karşısındayız. Kimden gelirse gelsin darbeye karşıyız" sözleriyle karşılık vermiş; darbe karşıtı tavrını net olarak sürdürmeye devam etmiştir.

O gece, Meclis'e ulaşabilen milletvekillerimiz şunlardır:

1. Bülent Tezcan (Aydın)
2. Tekin Bingöl (Ankara)
3. Özgür Özel (Manisa)
4. Levent Gök (Ankara)
5. Tufan Köse (Çorum)
6. Aykut Erdoğdu (İstanbul)

7. İlhan Cihaner (İstanbul)
8. Mehmet Bekaroğlu (İstanbul)
9. Mahmut Tanal (İstanbul)
10. Mevlüt Dudu (Hatay)
11. Murat Emir (Ankara)
12. Uğur Bayraktutan (Artvin)
13. Utku Çakırözer (Eskişehir)
14. Ünal Demirtaş (Zonguldak)
15. Vecdi Gündoğu (Kırklareli)
16. Namık Havutça (Balıkesir)

Meclis'e uçakların aralıksız alçak uçuş yaptığı, helikopterlerden yapılan ve Meclis bahçesine düşen atışların olduğu, Genelkurmay Başkanlığı ile Dikmen kapı arasında polis ve silahlı kuvvetlere ait zırhlı araçlar ve içindeki personellerin dahil oldukları çatışmanın sürdüğü ve Meclis'in giriş kapılarında tankların ve diğer zırhlı askeri araçların beklediği zorlu koşullarda yapılan girişin ardından, Genel Kurul salonuna gidilmiş, Adalet ve Kalkınma Partisi'nden bir grup milletvekili ile konu değerlendirilmiş, TBMM Başkanı İsmail Kahraman "Olağanüstü olağanüstü Meclis toplantısını açıyorum." diye başlayan bir konuşma yapmış ve siyasi parti gruplarından birer Grup Başkanvekillerini TBMM Başkanlık Divanı Kürsüsüne davet etmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi adına Grup Başkanvekili Sayın Mehmet Muş, Cumhuriyet Halk Partisi adına Grup Başkanvekili Özgür Özel yerlerini almış, ilerleyen dakikalarda MHP Grubuna mensup milletvekillerinin de oturuma katılmalarıyla MHP Grup Başkanvekili Sayın Erkan Akçay Başkanlık Divanındaki yerini almıştır. Meclis Başkanı oturumu Meclis Başkanlığı makamından yönetmiş, Grup Başkanvekilleri ise katip üyelerin görev yaptıkları koltuklarda görev yapmışlardır.

Anılan oturumda yaptığı açılış konuşmasının ardından Başkan İsmail Kahraman sırasıyla siyasi parti gruplarına söz vermiş, ilk sözü alan AK Parti Grup Başkanvekili Mehmet Muş'un ardından, söz alan Grup Başkanvekilimiz Özgür Özel aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.

"Cumhuriyet Halk Partisi olarak seçimlere girer çıkarız, yeneriz yeniliriz ama asla darbecilere yenilmeyiz, darbecilere teslim olmayız. Son yapılan seçimlerde halkımız Cumhuriyet Halk Partisine ana muhalefet partisi olma görevini vermişti. Halkımız yapılacak bir demokratik seçimle Cumhuriyet Halk Partisine bir başka görev verene kadar -iktidar olur muhalefet olur- Türkiye'nin ve bu Parlamentonun ana muhalefet partisiyiz, demokrasiye ve Parlamentoya sonuna kadar bağlıyız.

Sayın Genel Başkanımız bir program için bu nahoş saldırı, bu demokrasiye karşı darbe girişimi gerçekleştiğinde, duyulduğunda havadaydı. Çok gecikmeli olarak Atatürk Havalimanına indi. Kendisinin ilk açıklamaları kamuoyuyla paylaşıldı. Hava trafiği olmadığından şu anda dönemiyor, ancak ilk fırsatta Ankara'ya dönmek üzere bütün şartları zorluyor, bizlere talimatı: Meclise ve demokrasiye sahip çıkma yönündedir. Hepinizi saygıyla selamlıyorum." Bu konuşma canlı olarak A Haber tarafından canlı olarak yayınlanmış, ardından pek çok televizyon kuruluşu tarafından tüm Türkiye'ye duyurulmuştur.

Ayrıca Meclis salonunda AK Parti Milletvekili Sayın Ayşe Keşir tarafından yapılan facetime bağlantısı ile Genel Başkan Yardımcısı Bülent Tezcan da darbenin ilk anlarında CNN Türk canlı yayına bağlanmış ve şunları söylemiştir.

"Biz her türlü darbeye karşıyız. Ankara'daki milletvekili arkadaşlarımızın tamamını meclise çağırdık. Çok sayıda arkadaşımız yavaş yavaş gelmeye başladı. Grup başkanvekillerimizden Ankara'da olanlar buradalar. Milletvekillerimiz burada hala geliyorlar. Milli iradeye sahip çıkacağız. Demokrasiye ve Cumhuriyete sahip çıkacağız. Nereden gelirse gelsin darbelere karşıyız. Parlamento milletin seçtiği milletvekillerinin toplandığı yer. Parlamento milletin temsilcilerinin toplandığı yer. Milletin temsilcilerini ancak milletin iradesi görevden azledebilir. Bunun dışındaki her türlü gücü Anayasa dışı, hukuk dışı, yasa dışı güce karşı parlamentoyu, parlamento hukukunu, milletin iradesini kararlılıkla koruyacağız."

Gelen bilgiler arasında bazı noktaların askerler tarafından çembere alındığı birinin de meclis binası olduğu belirtiliyor. Siz nasıl ulaştınız? Çevrede durum nedir?

"Uçak sesleri var. Çatışma silah sesleri geliyor. Bomba sesleri geliyor ama biz parlamentoya geldik. Geliyor arkadaşlarımız. Bütün imkanları kullanarak meclise gelmeye çalışıyorlar. Burada siyasi parti ayrımı yapmadan milletin vekilleri olarak birlikteyiz. Çok sayıda arkadaşımız sabaha kadar da meclisi bekleyeceğiz. Bu arada sizin aracılığınızla da ulaşamadığımız milletvekili arkadaşlarımıza hangi partiden olursa olsun bütün siyasi partideki milletvekili arkadaşlarımıza bağımsız milletvekillerine çağrı yapıyoruz. Parlamentoya gelsinler. Bugün milletvekilleri milletin iradesine Meclis'te sahip çıkarlarsa Türkiye'de buna dönük darbe girişimlerine bir daha fırsat vermeyecektir. Millet olarak tankın üstüne çıkma zamanıdır."

Meclis Başkanı'nın yapmış olduğu konuşma ve onun daveti ile Gruplar adına 3 Grup başkanvekilinin yaptığı konuşmaların ardından Meclis Başkanı oturumda bulunan Sayın Bakanlara ve Grup Başkanvekillerine ve diğer milletvekillerine sırasıyla söz vereceğini belirtmiş, bu sözler sırasında Grup Başkanvekili ve Ankara Milletvekili Levent Gök aşağıdaki konuşmayı yapmıştır:

"…Demokrasi giderse; AKP de yok, CHP de yok, MHP de yok, başka partiler de yok. Demokrasi varsa hepimiz burada varız. Demokrasi yoksa yokuz. Birbirimizle değişik görüşlerde kimi zaman anlaşmadığımız konular var. Ama bunların hiçbiri bizi demokrasiden uzaklaştıramaz. Ne yapacaksak her şeyi demokrasi içerisinde yapacağız, uzlaşı içerisinde yapacağız, Meclis içerisinde yapacağız ve yapmak zorundayız. Bugünden sonra bence birbirimizi daha da iyi anlamak zorundayız. Türkiye'nin gerginlikten uzak, kutuplaşmadan uzak, birbirini anlayan, birbirine saygı gösteren bir anlayış içerisinde; siyasi partilerin, anayasal bütün kurumların, her türlü siyasi çekişme dışında Türkiye'nin menfaatleri doğrultusunda, Türkiye'nin daha ileriye gitmesi doğrultusunda birbiriyle kucaklaşmasının da tam da zamanı olduğu bir gündeyiz. Biz elimizi uzatıyoruz. Demokrasi için uzatıyoruz. İnsan hakları için uzatıyoruz. Türkiye'nin güzelliği için, bütünlüğü için uzatıyoruz. Böyle bir günde herkese sesleniyoruz. Bizler, Cumhuriyet Halk Partililer olarak, darbelerden en çok çekmiş bir parti olarak darbelerin kesinlikle Türkiye'ye ve dünyanın hiçbir ülkesine çözüm getirmeyeceğini en iyi bilen bir partiyiz. Bu bakımdan herkes ayağını denk

almalı, herkes hukuk kuralları içerisinde, anayasal sınırlar içerisinde, Türkiye'nin güzelliğiyle güvenliği ve ileri gitmesi için çalışmalıdır. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bundan sonra da bu gücümüzle, bu düşüncelerimizle Türkiye için çalışacağımızı ifade ediyoruz. ve bugün yaşadığımız bu olaydan hepimizin çok ciddi dersler çıkartarak birbirimizle bundan sonra daha anlayışlı, daha uzlaşı içerisinde bir Meclis çatısı altında ülkemizi demokraside tam bir demokrasiyle tanıştırmak için elimizden gelen gayretleri yapma çabası içerisinde olmamız gerektiğini düşünüyoruz. Bu duygular ve düşüncelerle darbelere karşıyız. Kim darbe yaparsa bunun hesabını vermek durumundadır. Sığınacağımız tek liman demokrasidir. Sığınacağımız tek liman Meclis'tir. Sığınacağımız tek liman biziz değerli kardeşlerim. Biziz; AKP'lisi, CHP'lisi, HDP'lisi, MHP'lisi ve Meclis dışında olan bütün siyasi partiler, sivil toplum. Şimdi kucaklaşma zamanıdır. Türkiye'yi eksiksiz demokrasiyle tanıştırma zamanıdır. Bu duygularda Cumhuriyet Halk Partisi grubu olarak, Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili olarak ve Cumhuriyet Halk Partisi'ne gönül vermiş milyonlarca seçmenin iradesini yansıtan milletvekili olarak Meclis'in iradesinin yanında olduğumuzu bir kez daha belirtiyor hepinizi saygıyla selamlıyoruz."

Ayrıca Sayın Genel Başkanımızla birlikte uçakta bulunan Dış Politikadan sorumlu Genel Başkan yardımız Öztürk Yılmaz, saat 00.17'de Halk TV'nin canlı yayına bağlanmış, darbe girişimini açık bir dille kınamış ve parti olarak bu girişimin karşısında, demokrasinin yanında yer aldığımızı ifade etmiştir.

Bu konuşmaların ardından Meclise uçak ve helikopterlerle yapılan saldırılar sonrasında Meclis Başkanı tarafından oturum kapatılıp, Meclis sığınağına inilmiştir. Gece boyunca gelişmeler sığınaktan takip edilmiş, bu sırada ertesi gün Meclis Başkanı ve siyasi parti liderlerin darbeye karşı ortak bildirisi olarak imzalanacak olan ortak metin arayışı için bir komisyon oluşturulmuş, komisyonda partimiz adına Grup Başkanvekilimiz Özgür Özel görev almıştır.

Sabah saatlerinde Milletvekilleri sığınaktan çıktıktan sonra Meclis'te yeniden bir oturum açılmış, bu oturum sırasında talep eden milletvekillerine söz verilmiş. O sırada İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.

"Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi ve tüm milletimizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Evet, bu Parlamento dünden beri açık, hepimiz buradayız ve yurttaşlarımıza ve bütün Türkiye'ye ve bütün dünyaya buradan bir demokrasi dersi veriyoruz ve demokrasiye sahip olma dersi veriyoruz. Bu Türkiye demokrasisinin bir başarısıdır, Türkiye Parlamentosunun bir başarısıdır. Tüm arkadaşlarımı, tüm yurttaşlarımı, herkesi kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, evet, dünden bu yana büyük acı yaşadık. Demokrasiye bir darbe girişimiyle karşı karşıya kaldık. Hâlen bunun etkileri devam ediyor ama bize milletin verdiği yetkiyle ve güçle buradayız. Hiç kimsenin endişesi olmasın. Bu Parlamento Türkiye'de demokrasiyi inşa edebilecek, özgürlükleri, eşitliği ve adaleti inşa edebilecek güçtedir ve bunu hep beraber başaracağız.

Bu girişim aynı zamanda bizler için de ders olmalıdır. Aynı zamanda bu kürsüde ve bu Parlamento çatısı altında Türkiye'de demokrasiyi bütün yurttaşlarımız için yeniden inşa etmek için bir fırsat olmalıdır. Kendi aramızdaki ayrılıkları bir tarafa bırakarak yeniden demokrasiyi inşa etmenin aracı olarak bu

Parlamentoyu kullanmalıyız. Kavganın yeri değil, birlikteliğin, bir arada olmanın aracı yapmalıyız Parlamentoyu. Biz sabaha kadar burada nöbette bekledik bütün siyasi partiler olarak, bundan sonra da burada her koşulda beraber -görüşlerimiz ne olursa olsun, farklarımız ne olursa olsun- Türkiye'de demokrasiyi, Türkiye'de hukuk devletini darbecilere karşı ayakta tutmak için burada olmalıyız.

Değerli dostlarım, değerli arkadaşlar; Türkiye, evet, zor bir dönemden geçiyor ve geçecek ama bizim birlikteliğimiz içimizdeki tartışmaları ve çatışmayı çözecek güçtedir. Dünden bugüne bu gücü gösterdik, bu gücü Türkiye'nin bütün çatışma alanları bakımından göstermeliyiz ve Türkiye'yi kutuplaşma, çatışma ortamından beraber çıkarmalıyız. O nedenle bu girişim hepimiz için bir ders olmalıdır. Bundan sonrası için de Türkiye'nin yolunun hep beraber açık olmasını diliyorum ve bütün yurttaşlarımıza gösterdikleri kararlılık bakımından da teşekkür ediyorum.

Ancak şunu da unutmayalım: Bu saatten sonra bütün yurttaşlarımıza da iktidara düşen görev de hukuka, demokrasiye ve adalete her zamandan fazla özen göstermek olmalıdır, herkes bakımından. Bu özen demokrasiyi daha güçlü kılacaktır, bunu hep beraber, birbirimizi denetleyerek yapmalıyız.

Ben tekrar bütün milletimize geçmiş olsun diyorum, yaşamını yitiren bütün yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılara geçmiş olsun diyorum ve Türkiye'nin yolu demokraside, özgürlükte, adalette ve eşitlikte açık olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan"

5.7. 15 Temmuz Darbe Girişimi Sonrası

5.7.1. Yenikapı Mitingi

15 Temmuz Darbe Girişiminin henüz yaşanmakta olduğu saatlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir araya gelen partiler, bu adımla Türkiye'nin darbeler tarihine karşı yüksek hassasiyeti temsil eden bir refleks göstermiş ve yaşananlar karşısında ülkenin uzun yıllardır hayli uzağında kaldığı bir uzlaşma, mutabakat, koalisyon, ortaklık ortamı gelişmiştir. İzleyen gün, milletvekillerinin meclis genel kurulunda bulunduğu sıralarda meclis bombalanmış, yaşananlar milletvekillerinin cep telefonları kayıtları ile sosyal medya üzerinden bütün ülkede izlenmiş ve siyasal tercihlerin önemsizleştiği bir eşiğe gelinmiştir.

İzleyen süreçte Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "demokrasi nöbetleri" çağrısı ile halk, kritik olduğu ifade olunan noktalarda gece saatlerinden başlayarak sabahın ilk ışıklarına kadar olası bir hareketlilik karşısında direnmek üzere bekleyişlerini sürdürmüşlerdir. Sonuç olarak, 30 Temmuz 2016 tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bir anlamda bu 'demokrasi nöbetlerinin' de sonlandırılacağı ifade edilen Yenikapı Mitingi için AKP Genel Başkanı Binali Yıldırım, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'ye, "Demokrasi ve Şehitler Mitingi"ne katılarak birer konuşma yapmaları için davet göndermiştir.

Darbe girişimi ardından ülkenin gideceği istikamete dair ilk sinyallerin net bir şekilde alınmasının miladı olan Yenikapı Mitingi, 7 Ağustos 2016 tarihinde kimi kaynaklara göre Cumhuriyet tarihinin en kalabalık mitingi şekline gerçekleşti ve mitinge katıldığı ifade edilen 5 milyon kişi içinde her kesimden insan, darbe karşıtlığı paydasında buluştu. Uluslararası kamuoyunda da çok geniş ve farklı yaklaşımlarla yer kaplayan mitingde konuşmalar ise sırayla MHP lideri Devlet Bahçeli, CHP lideri Kılıçdaroğlu, Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar, Başbakan Binali Yıldırım ve TBMM Başkanı İsmail Kahraman tarafından yapıldı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan mitingde kürsüye çıkan son isim oldu.

5.7.2. Kemal Kılıçdaroğlu'nun Taksim ve Yenikapı Deklarasyonları

15 Temmuz Darbe Girişiminin sürdüğü saatlerde CHP'nin girişimiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil edilen siyasi partilerin milletvekilleri bir araya gelmiş ve bu cesur tavırlarıyla darbeye karşı olduklarını açıkça ortaya koyarak ülkemizin uzun yıllardır özlemini çektiği toplumsal uzlaşma ortamının oluşmasını sağlamıştır. Aynı gece milletvekillerimizin meclis genel kurulunda bulunduğu sırada meclisin bombalanması kamuoyunda büyük infial uyandırmıştır. TBMM ve sokakların bombalandığı ortamda halkımız ve milletvekillerimiz ülkemize, cumhuriyetimize ve demokrasimize sahip çıkarak TBMM'nin önemini ve gücünü göstermişlerdir.

Hain darbe girişiminden hemen sonra Cumhuriyetimizin ve demokrasimizin korunması için bir yol haritası belirlenmesi ve bu yol haritasının halkımızla paylaşılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla 24 Temmuz 2016

tarihinde Taksim'de düzenlenen mitingde CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu aşağıda yer alan deklarasyonu halkımızla paylaşmıştır.

1. 15 Temmuz darbe girişimi parlamenter demokrasimize karşı yapılmıştır. TBMM bombalanmış ama bombalar altında Parlamento görevini yapmış ve darbeyi püskürtmüştür. Bu darbe girişiminin sorumlularını, iç ve varsa dış destekçilerini kınıyor ve lanetliyoruz.

2. Bütün siyasal partiler darbe girişimine karşı çıkmış, demokrasi konusunda Türkiye'de tartışmasız bir "ortak payda" oluşmuştur… Bu ortak tutum ve anlayış siyasette uzlaşma kültürünün güçlenmesine de katkı vermek zorundadır.

3. Her türlü darbeye ve parlamenter sistem üzerindeki her türlü vesayete karşı çıkmak tüm demokratların, demokrasiden yana olanların, bu ülkeye namus borcudur. Hep birlikte ve her zaman "ne darbe, ne dikta, yaşasın tam demokrasi" demeliyiz ve söylemeye de devam etmeliyiz.

4. Demokratik Parlamenter sistemimize karşı yapılan darbe girişimi, halkın "direnme hakkını" kullanmasıyla ayrı bir anlam ve boyut kazanmıştır. Direnme hakkı demokrasiyi korumanın meşru yolu olarak ortaya çıkmıştır.

5. Demokrasimizin teminatı olan "demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti" ilkesinin, Türkiye için ne kadar yaşamsal olduğu bir kez daha kanıtlanmıştır. Demokratik, laik, sosyal hukuk devleti, bizi çağdaş uygarlığa taşıyacak olan anahtardır.

6. Bu darbe girişimi, Anayasada; "yasama, yürütme ve yargı" olarak yer alan "güçler ayrılığı" ilkesinin demokrasideki denge - denetleme işlevinin güvencesi olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

7. "Balyoz", "Ergenekon" ve "Casusluk" gibi davalarda, mağdur edilen insanların itibar ve haklarının iadesi, kaçınılmaz olarak bütün siyasal partilerin gündeminde olmak zorundadır.

8. Bu darbe girişimi, Devlet yönetiminin liyakate dayanması gerektiğini çok açık bir biçimde ortaya koymuştur. Devletin yapılanmasında siyasal yandaşlık, akrabalık cemaatçilik, tarikatçılık değil; bilgi, birikim ve deneyim gibi ilkeler esas alınmalıdır. Bir başka anlatımla, devleti yönetme yerine devleti ele geçirme anlayışını tarihe gömmeliyiz… Bu bağlamda devletin yeniden inşası bir zorunluluktur.

9. İnancı, kimliği, yaşam tarzı ne olursa olsun, bu ülkenin güzel insanları bu ülkenin caddelerinde, sokaklarında, meydanlarında, parklarında özgürce gezebilmelidir. Hiç kimse unutmasın, 15 Temmuz darbe girişimi, 3. sınıf demokrasinin ortaya çıkardığı bir tablodur. Bu ülkenin insanları 3. sınıf bir demokrasiye değil, özgürlükçü demokrasiye yani tam demokrasiye layıktır. Türkiye tümüyle darbe hukukundan arınmalıdır.

10. Devlet; kinle öfkeyle önyargıyla yönetilemez. Darbe girişiminde bulunanlar hukuk içinde, hukukun üstünlüğü ilkesine bağlı kalınarak yargılanmalıdır. Devletin vakarı ve ciddiyeti bunu zorunlu kılmaktadır. İşkence,

kötü muamele, baskı, tehdit, devleti darbecilerle aynı düzeye düşürür. Buna izin verilmemelidir.

İktidar olduğundan beri başka siyasi partilere sırtını çevirip uzlaşma aramayan Cumhurbaşkanı Erdoğan içine düştüğü sıkışmışlıktan kurtulmak için siyasi partileri hatırlamış ve Yenikapı'da yapılması kararlaştırılan "Demokrasi ve Şehitler Mitingi'ne davet etmiştir. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Mitinge katılımı ve yaptığı konuşma ülkemizde yeniden toplumsal uzlaşı ve barışın oluşması için bir umut ışığı yakmıştır. Kılıçdaroğlu bu mitingde 24 Temmuz 2016 tarihinde Taksimde sunduğu deklarasyonu on iki maddelik manifestoya dönüştürerek halkımızla paylaşmıştır:[584]

1. Camiye, kışlaya, adliyeye siyaseti sokmayalım.
2. Siyasette öz eleştiri yapmak gerekiyor.
3. Devletin inşasında liyakat sistemini esas almalıyız.
4. Her koşulda demokrasiye sahip çıkmalıyız.
5. Demokrasi milletin iradesidir.
6. Cumhuriyetin kurucu değerlerine sahip çıkmalıyız.
7. Parlamenter sistemi güçlendirmek durumundayız.
8. Medyanın özgürlüğü darbe teşebbüsünü başarısız kılmıştır.
9. Yargının bağımsızlığı sağlanmasıyla müteakip darbe teşebbüsleri önlenebilir.
10. Laikliğin ne kadar önemli olduğunu 15 Temmuz gösterdi.
11. Demokrasinin güçlenmesi için mutlaka sorgulayan eğitim sistemini hayata geçirmemiz gerekir.
12. Gülen çetesi bir terör örgütüdür.

Daha sonra 'Yenikapı ruhu' olarak anılan mitingde Türk Bayrağı dışında herhangi bir bayrak ya da flama açılmaması, taşınan dövizler ile ilgili hassas olunması anonsları yapılırken, mitingin en dikkat çekici noktalarından bir tanesi ise idam tartışmalarının yeniden ve en yüksek ağızdan gündeme getirilmesi oldu. FETÖ ile mücadelenin ve uluslararası ilişkilerde gidişatın en açık sinyali mahiyetindeki bu açıklama takip eden süreç boyunca medyada, parlamento ve muhtelif oturumlarda tartışılmaya devam edildiği gibi ülkenin dış politikası bu argüman çevresinde biçimlenmeye kadar varmıştır. Büyük uluslararası basın kuruluşlarından Avrupa Birliği'ne (AB), farklı Avrupa devletlerinden Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) kadar, bu açıklamaya vurgu yapılmış, konunun hassasiyetinin altı çizilmiştir.

Yenikapı Mitingi'nin 15 Temmuz darbe girişimi ardından, iktidar partisi dahil, bilhassa son 1 yıla yayılan gerilim ortamından çıkış için uygun bir fırsat olarak değerlendirilmesi imkanı böylece ortaya çıkmıştır. Bu fırsatın memleket yararına kullanılması durumunda, bu birlikteliğe karşı durulmasının önünün kesileceği gibi, çözümsüzlüklerin de bir anlamda sonuna gelinmesi sağlanabilirdi. Ancak ilerleyen satırlarda da görüleceği üzere, bu fırsat bir anlamda istismar edilmiş, toptan bir fayda için değil sadece belli bir kesim faydasına işletilmiş ve halkın çoğu ortamda bıktığını ifade ettiği gerilim devam etmiştir.

584 http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/580854/Kilicdaroglu_ndan_Yenikapi_da_12_maddelik_bildiri.html

Yenikapı mitinginin, kullandığı tüm enstrümanları ve retoriği ile kitlelerin konsolidasyonu bakımından işlevini gerçekleştirmesi bir yana, darbe girişimi sonrası atmosfer içinde iktidarın FETÖ ile mücadelesi ve darbe girişiminin tüm yönleriyle ortaya çıkartılmasına dönük olumlu niyetlerine dair, sonlara doğru boşa çıkan bir beklenti de benzer bir ortamda oluşmuştur. Aynı 'ruh' darbe gerçeklerinin ortaya çıkartılması için dört partinin ortak önergesi ile bir meclis araştırma komisyonu kurulmasına da imkân tanımıştır: *Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu.*

5.7.3. Araştırma Komisyonu Kurulması ve Çalışmalar

Darbe girişiminin hemen ardından, 19 Temmuz 2016 tarihinde, parlamentoda temsil edilen dört partinin darbenin gerçeklerinin ortaya çıkartılması için verdikleri meclis araştırması komisyonu kurulması önergeleri Meclis Başkanlığı'na sunulmuş ve önergeler birleştirilerek komisyonun kurulmasında 14 yıllık Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihinde istisna sayılacak bir şekilde karar verilmiştir. Darbe girişimi ardından Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altındaki tüm partilerce hızlı bir şekilde verilen araştırma komisyonu kurulması önergelerinin kamuoyunda büyük bir beklenti yaratmış, iktidar partisinin bugüne kadarki Türkiye Büyük Millet Meclisi uygulamaları düşünülünce bu beklentiler aynı oranda bir umuda da yer açmıştır. Ancak komisyon üyelerinin belirlendiği tarih olan 19 Ağustos 2016 tarihi aynı zamanda mutabakat ortamının yerini şaibe ve şüphelere bıraktığı tarih olarak da not edilmiştir.

Komisyonun AKP'li üyeleri arasında, darbe girişimini gerçekleştiren FETÖ'nün, daha sonradan iktidarın da kabul ettiği kumpaslarına dönük olumlu tavırlar ve söylemler içerisinde bulunduğu sır olmayan isimlere yer verilmesi kamuoyunda şaşkınlık yaratmış ve akıllara soru işaretlerini getirmiştir. Buna rağmen komisyonun kamuoyunda oluşan beklentilere karşılık geleceğine olan inanç, komisyon divanı seçimine kadar dahi sürmüş olmakla beraber, bu konunun aydınlığa çıkartılmasında tartışmalı isimlerin komisyon divanı olarak göreve başlamasıyla ilk büyük kırılmayı da yaşamıştır.

5.7.3.1. Çalışma Planı

Parlamentoda bulunan dört partinin verdiği önergelerin birleştirilmesi sonucu kurulmuş olan araştırma komisyonu, ilk toplantısını kurulmasına karar verilen Temmuz ayı ardından 3 ay gecikmeli bir şekilde ve komisyon divanının belirlenmesi gündemi ile 4 Ekim 2016 tarihinde gerçekleştirmiştir.

Komisyon çalışma günleri, başta daha fazla çalışmaya gerek duyulan durumlarda hazır bulunması şartı ile prensip olarak Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri olarak belirlenmiş ancak ilk 40 gün ardından herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin çalışma günlerinin önce ikiye, ardından bire indirildiği haftalar olmuştur. Benzer şekilde komisyonun çalışma günlerinde dinlediği isimler de ilerleyen zamanlarda azaltılmış, duruma ilişkin sadece 'çalışmaların sarktığı' yönünde açıklamalar yapılmıştır. Böylece komisyonun belirlenmiş çalışma günleri ve temposu komisyon divanının inisiyatifi ile seyreltilmiştir.

Komisyonun çalışmalarının yavaşlatılmasının, bilgisine başvurulan isimlerin büyük oranda, bir dini cemaatin başta harbiye olmak üzere, akademi, mülkiye ve adliye içindeki nüfuz gücüne erişmesine olanak sağlayan ilişkilere teması ve muhalefetin bu temasları irdeleyen soruları sonucunda gerçekleştiği komisyonun tutanakları ile sabittir.

Çalışmaların yavaşlatılması bakımında, kırılma noktası olarak MİT Eski Müsteşarı Emre Taner'in komisyonda dinlendiği gün olan 9 Kasım 2016 gösterilebilir. MİT Eski Müsteşarı görüşmenin yapıldığı gün muhalefetin sorularıyla şekillenen bir izlek içinde, Oslo görüşmelerinden HDP ve AKP arasında yürütülen çözüm sürecine, MİT ve diğer kurumlar arasındaki koordinasyondan, istihbarat işleyişine, başta MİT olmak üzere kurumların sorumlulukları ve yetki sınırları ile iktidarın kurumlar üzerindeki kontrolüne varan çapta açıklamalar yaparak, olası ihmaller zincirine dikkati çekerek yaptığı açıklamalar sonucu kamuoyunda, yaygın ve sosyal medyada geniş yer tutmuş, eski müsteşarın yine muhalefet tarafından aktarılan *Periscope* kayıtları ana haber bültenlerinde yer almıştır.

Bunun sonucu olarak bu bir sonraki toplantı öncesinde, her toplantı öncesi yapılan kısa usul tartışmaları içerisinde, artık *Periscope* yayını yapılamaması gereği dile getirilmiş ve komisyon oyları ile bu yayınlar engellenmiştir.

Varılan noktada Komisyon'un önce çalışma günleri, ardından çalışma programına bağlı olarak dinlediği isim listesi kademeli olarak daraltılmış, darbe gerçekleri ile ilişkisi açıklanmaya muhtaç geziler tertip edilmiş ve nihayet dinlenilecek isimlerin olayları aydınlatabilecek isimler dışından seçilmesi ile komisyon yavaşlatılmıştır. 2 güne yayılan tali ziyaretler haricinde, meselesinin özüne ilişkin asli ziyaretlerin fayda sağladığı da muhalefet beyanları ile sabittir. Tali ziyaretler neticede süreli komisyonlarda zaman planlamasının önemi de, dikkat çekildiği üzere, hem darbe gerçeklerinin aydınlatılmasının sağlanmaması hem de buna ayrılan zamanın harcanması ile ortaya çıkmıştır.

5.7.3.2.Uzlaşma

Komisyon'un ilk toplantısında yapılan açış konuşmaları büyük oranda 'Yenikapı Ruhuna' temas etmiş olmakla beraber, komisyon divanında bulunacak 4 üyenin, CHP'nin diğer muhalefet partileri olan HDP ve MHP'nin de desteklediği önerisi ile 4 farklı partiden olması karşılık bulamamış ve 'Yenikapı Ruhu' daha ilk günden bir söylem olarak kalmıştır. 9 AKP, 4 CHP, 1 HDP, 1 MHP'den olmak üzere 15 üyesi bulunan komisyonun ilk defa toplandığı tarih olan 4 Ekim 2016 tarihinden sonlandığı 4 Ocak 2017 tarihine dek, komisyonu mevcut tüm komisyonlardan ayıran en temel vasıf olan 'uzlaşma' bu anlamda çok büyük oranda gözetilmemiş, iktidar partisi üyelerinin yer yer emrivakileri, yer yer 'demokrasi' argümanı ile çoğunluğun gücünü kullanarak kararlarda belirleyiciliği her durumda kendini göstermiştir.

Komisyon çalışmalarının tamamı boyunca, belirleyicilik arz etmeyen kimi istisnalar dışında, AKP'li üyelerin bu tavrı böylece komisyon çalışmalarının ilk adımı olan Komisyon Divanının seçiminden başlayarak devam etmiştir. Komisyon divanının her partiden bir üye seçilmek marifeti ile oluşturulması talebi muhalefet üyelerinin tamamının ortak talebi olarak ifade edilmişken, çoğunluğunun yaptırım gücü ile AKP, komisyon divanının dört üyesini de kendi

grubundan aday göstererek, divanın tamamını daha baştan komisyonun her fırsatta ifade edilen 'mutabakat ruhuna' aykırı bir şekilde oluşturmuştur ve bu tutumunu komisyon çalışmalarında uzlaşma talebinin dile getirildiği hiç bir durumda kullanmaktan geri kalmamıştır.

5.7.3.3.Yaklaşım

AKP'li komisyon üyelerinin benzer şekilde her fırsatta ifade etmekten geri durmadıkları bir diğer husus ise, komisyonun çalışma esasları ve yönteminin tartışılmaya devam edildiği, 7 ve 11 Ekim tarihli başlangıç toplantılarında 15 Temmuz darbe girişimini aydınlatacak olayların incelenmesine uzak geçmişten kimi tarihler ya da milatlar seçilerek (Örn.: Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterlerinden Kasım Gülek) *'geçmişten günümüze FETÖ'* yaklaşımıdır. Tüm muhalefet partilerinin, bu retrospektif yaklaşımın süreli bir komisyonu amacından uzaklaştıracağı ve komisyonun ilkesel olarak 15 Temmuz gecesini merkeze alarak karanlıkta kalmış noktalara yoğunlaşması gereğine ilişkin talepler ise ıslarla görmezden gelinmiştir. Buna karşılık, komisyonun amacına uygun olmayan böylesi bir metot ile çalıştırılması nedeniyle komisyon çalışmalarının etkinliği zayıflatılmıştır.

Öyle ki komisyonun bilgisine başvurmak üzere davet ettiği isimler çoğu defa 15 Temmuz darbe girişimini aydınlatabilecek herhangi bir tecrübeyi, olgu ya da maddi gerçeğin kendisini aktarabilecek isimlerden çok *'olağan suçlu olarak FETÖ'* ya da *'gerçek İslam*' tasviri yapan isimlerden yahut olgusal olmaktan uzak öznel yorumlar, kanaatler ve düşünceler ile kimi zaman suçlayıcı bir üslubu kullanmaktan çekinmeyen isimlerden seçilmiştir.

Bu kapsamda konukların bir kısmının *'FETÖ'nün İslam ile ilgisi*', *'FETÖ'nün geçmiş iktidarlar ile ilişkileri*', *'Fethullah Gülen'in ruh durumu*' gibi konular üzerine konuşan isimlerden oluşturulması yolu ile siyasi sorumluluğun karanlıkta bırakılması amacı gözetilmiştir.

Buna karşılık darbe girişimi gecesine dair açıklamaya muhtaç birçok noktanın aydınlığa kavuşması için dinlenmesi yaşamsal önem arz eden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Başbakan Binali Yıldırım, MİT Müsteşarı Hakan Fidan, Genel Kurmay Başkanı Hulusi Akar ve kuvvet komutanları gibi önemli isimlerin komisyona davet edilmesi noktasında kayda değer hiçbir gelişme olmaması ise bu tutumun diğer bir göstergesi olmuştur.

Hakan Fidan ve Hulusi Akar'ın komisyonun çalışmaya başladığı ilk günden bu yana ivedilikle dinlenmesi gerektiğine ilişkin ısrarlar komisyon çalışmalarının sonuna dek karşılık bulmaması bir yana, Genelkurmay Eski Başkanı Necdet Özel gibi, bilgisine başvurulması talep edilen kimi isimlerin komisyon davetine 'mektupla katılım sağlama' cevapları komisyon divanı tarafından olumlu karşılanmıştır.

Bunun da ötesinde komisyon, kendilerini davetin önünce herhangi bir davet olmamasına rağmen kimi isimlere sadece yazılı sorular iletmiştir. Bu kapsamda eski cumhurbaşkanları Ahmet Necdet Sezer ve Abdullah Gül ile eski başbakanlar Yıldırım Akbulut, Mesut Yılmaz, Tansu Çiller ve Ahmet Davutoğlu'na yazılı soru iletileceğine ilişkin karar komisyonun AKP'li üyeleri haricinde kabul edilmemiş, bu yöntemin de araştırma mantığına aykırı olduğunun altı çizilmiştir. Komisyonun AKP'li üyeleri dışında yazılı soru ileten üye olmamıştır.

Öte yandan Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde, bir darbe girişiminin araştırılması üzere kurulu bu komisyonun davetine icabet etmemenin ve bu tutumun divan tarafından anlaşılır bulunmasının, herhangi bir mutabakat ruhu ile uygun düşmediği gibi bir ciddiyetsizliği de barındırdığı bu anlayışla ifade edilmiştir.

5.7.3.4.Koordinasyon

Komisyon divanının seçiminde gösterilen tutumun devamı olarak, bilgisine başvurulacak isimlerin, bilgi-belge talep edilecek kurumların belirlenmesi ve komisyonun çalışma programı gibi komisyon faaliyetlerine ilişkin kararlar, her ne kadar önceleri kısmi bir mutabakat ile belirlenmiş olsa da, çok geçmeden, ilk ayın ardından komisyon divanı belirleyici olmaya başlamıştır. Bununla da kalmayan komisyon, üyelerine gerekli ön hazırlığı yapacak zamanı tanımaksızın son dakika bilgilendirmeleri ve değişiklikleri yapmıştır.

Komisyonun toplanma saatinde gönderilen bilgilendirme mesajları, komisyonun iş planını daha etkili hale getirmek maksadıyla oluşturulan telefon haberleşme gruplarında dahi ısrarlara rağmen karşılanmayan talepler, cevapsız bırakılan sorular, davet edilen isimlere ve bu isimlerin iş planına dair eksik, hatalı ve geç bilgilendirmeler komisyon koordinasyonunun önemli eksikliklerindendir. Bu eksikliklere ilişkin sorular ve iyileştirme çabaları ise sürekli olarak 'toplantı gündeminin sarkmaması gereğini' ifade ile geçiştirilmiş, ötelenmiş, izleyen toplantılar ile ilgili olarak da bu tutum değiştirilmemiştir. Komisyonun çalışma günleri, çalışma günlerinde dinlenecek kişi sayıları, çalışma saatleri konusunda komisyonun geri kalan üyeleri böylece sürecin tamamen dışına çıkarılmış, komisyon divanı tüm faaliyetleri kendi inisiyatifine almıştır. Bu duruma ilişkin eleştiriler sürekli surette 'komisyon divanının demokratik bir seçimle belirlendiği' ve 'divanın tasarruflarına riayet edilmesi gerektiği' argümanı ile karşılanmıştır.

Çoğunluğun kararına ilişkin dayatmalar kimi zaman, komisyonda dinlenilen isimlerin bir tablet üzerinden *Periscope* yayını ile kamuoyuna canlı olarak aktarılmasının önüne geçilmesi için kullanılmış, bunun da ötesinde AKP'li üyeler bu talebin 'FETÖ araştırmasını engellemek' olduğu yönünde itham edici açıklamalar yapılmıştır. Böylece bilgisine başvurulan isimlerin ifadelerinin yaygın dolaşıma sokulması rahatsızlık yaratmış ve toplantıların şeffaflığı gölgelenmiştir.

Komisyonun hazırlık toplantılarında, komisyon çalışmalarının tarihi niteliğinin altı tüm üyeler tarafından çizilerek bu çalışmaların meclis başkanlığı himayesinde teknik alt yapı sağlanması ardından komisyonun internet sayfasından canlı olarak yayınlanmasına dönük talepler görüşülmüş ve divanın bu taleplere cevap vereceği sözü de böylece karşılığını yitirmiştir. Sonuç olarak bu taleplere ilişkin herhangi bir gelişme olmadığı gibi, milletvekillerinin kendi imkanları ile yaptıkları yayınlar da engellenmiştir.

Muhalefet üyeleri, komisyonun ülkenin içine sürüklendiği durumdan çıkartılmasında önemli bir sorumluluk taşıdığının bilinci ile ilkesel olarak komisyon üyeleri üzerinde maksadını aşan bir tartışmaya girmemekle beraber, araştırma ruhuna aykırı düşecek her noktanın altını çizmiştir. Buna karşılık

muhalefetin bu tutumu, komisyonun divanı tarafından bir anlamda kullanılmış, iyi niyet ve uzlaşma temelinde dile getirilen talepler itham edilmiştir.

Darbe girişimi ardından iktidar partisine mensup birçok ismin yanı sıra Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın *'Allah affetsin*' ve *'kandırıldık'* tutumu, komisyon özelinde CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun "*Biz 17-25'i milat olarak alıp, öncesini aklayıp, sonrasına bakarız' demek doğru değil. Yarın biri de çıkıp 'Allah bizi de affetsin. Bu ülkenin Cumhurbaşkanı'nı kandırdılar bizi de kandırdılar' dese hâkim ne karar verir?"* tespiti ile birebir örtüşen sonuçlar doğurmuştur. Komisyon'a davet edilen isimler, kritik sorulara FETÖ tarafından kandırıldıkları, kandırılmadıkları durumlarda ise bilinçli olarak, 'legal alanda' duran bir yapı ile birlikte çalıştıkları, 17/25 Aralık yolsuzluk soruşturması tarihinden itibaren 'illegal' alana geçen yapı ile ise bir ilgileri olmadığı yönünde ifadeler kullanmışlardır.

AKP iktidarının söylemlerine uygun düşecek şekilde, komisyonun bugüne dek yaptığı çalışma boyunca Cemaat, 17/25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet soruşturması tarihine kadar 'legal', ancak bunun sonrasında 'illegal' alanda yürüyen bir yapı olarak tarif edilmiştir. Bilgisine başvurulan konukların önemli bir bölümü de yine aynı şekilde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sözlerine atıfla, başta *'kandırıldık'* ve *'Allah affetsin*' argümanı olmak üzere 'legal-illegal' alan ya da kendilerince milat tespitleri yaparak FETÖ'ye ilişkin bütüncül bir yaklaşımın önüne geçmişlerdir.

Öte yandan, ceza kanunu bakımından ele alındığında da herhangi bir kişi ya da örgütün 'suç tarihinin' belirlenmesi nesnel bir yaklaşım, yasalar bakımından izaha muhtaç bir noktadır.

Muhalefet partilerinin, bilgisine başvurulan isimlerin tamamına yönelttiği sorular FETÖ'nün darbe girişimine kalkışacak güce hangi siyasi bağlantılarla ulaştığını, bu süreçte sorumluların belirlenmesi ve benzer hadiselerin yaşanmaması için alınacak önlemlere ilişkin olarak tasarlanmışken, iktidar partisinin kullandığı söylemin genel itibarıyla sorumluluğun geçmiş hükümetlerle paylaşılmasına ve 50 yıllık bir süreç ile açıklanmasına yönelik bir amaca hizmet ettiği komisyonun tüm çalışmaları boyunca dikkat çekmiştir ve tutanaklara böyle geçmiştir. Bu söylem yer yer darbe girişiminde siyasi ayağın ortaya çıkartılması yönündeki taleplere olumlu karşılık vererek ve fakat geçmiş hükümetleri işaret ederek, yer yer ise Fethullah Gülen Cemaati'nin İslam ile bir ilgisi olmayan ve dış güçlerin kontrolünde bir mihrak olarak tarif edilmesi şeklinde kullanılmış, bununla da kalmayıp iktidara yakın medya zümresince dillendirilen bir kısım komplovari iddialar ile komisyon gündemi saptırılmıştır. Neticede darbe girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkartılmasına yönelik tüm çabalar, iktidar partisi üyelerinin açık bir direnişi ile karşılaşmış, bunun yanı sıra komisyonun AKP'li üyeleri davetli isimlere, geçmiş iktidarların bugün darbe teşebbüsüne kalkışan bir örgüt olarak 'cemaat' ile ilişkilerine dair sorular yönelterek hedef saptırmayı sürdürmüştür. Bu açıdan en açık deyişle komisyon, kamuoyunda yarattığı algının çok gerisinde, başka saiklerle bir tür algı inşa süreci içinde edilgen bir temsil olarak işletilmiştir.

Tüm bu gelişmelerin ardından, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 9 Aralık 2016 tarihinde basın emekçilerinin komisyona ilişkin sorularına cevaben yaptığı *"Aslında bu konu ile ilgili artık fazla konuşmak istemiyorum. Darbe Komisyonu*

yapacağı çalışmaları yaptı. Son adımları da atıp raporunu göndermek suretiyle görevini tamamlarsa isabetli olur diye düşünüyorum." açıklaması ile komisyon tartışmalara yer bırakmayan bir dönüşle çalışmaların istikametini alan çalışmaları adı altında muhtelif ziyaretlere çevirmiştir.

Cumhurbaşkanı'nın bu açık müdahalesine uygun tutum sergileyen komisyona karşılık Cumhuriyet Halk Partisi'nin komisyon üyeleri, 14 Aralık 2016 tarihli bir basın açıklaması yaparak, komisyonun oylamaya koymadığı ve reddettiği önergeleri birer talep yazısı halinde ilgili makamlara ilettiğini duyurmuştur. Buna göre komisyonun oylama ile dinlenmesini reddettiği darbeci askerlerin tutuklu bulundukları cezaevlerinde dinlenmesi için Adalet Bakanlığı'na, oylamaya dahi sunulmayan taleplerden olan Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar ve MİT müsteşarı Hakan Fidan'ın dinlenmesi için ise Başbakanlık'a talep yazıları iletilmiştir.

Aynı tarih olan, 14 Aralık 2016'da Komisyon Sözcüsü AKP İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma Satır, komisyonda görüşülmediği halde Anadolu Ajansı'na verdiği mülakatta komisyonun yasal olarak talep edebileceği 1 ay uzatma süresinin kullanılmayacağını duyurdu.

5.7.4. Olağanüstü Hal (OHAL) İlan Edilmesi

5.7.4.1. OHAL'e Giden Süreç

Darbe girişimi ardından siyaset, FETÖ ile mücadelede birlik iradesi göstermiş, hiçbir tartışmaya mahal vermeyecek bir kararlılık içinde uzlaşmıştır. Bu anlamda herhangi bir ek uygulama gerekmeksizin, mevcut sistem içinde 4 partinin mutabakatı, gelinen aşamada bir çözümün ilk adımı olarak değerlendirilebilirdi. Ancak iktidar partisi sorunun kendi alanlarına uzanan damarlarının da böylece muhafaza edecek şekilde, bu iradenin tam aksi yönde bir adım atarak OHAL ilanını tercih etmiştir. CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel'in duruma ilişkin 20 Temmuz tarihli "*Bombalar altında dahi 4 partinin temsilcilerinin toplandığı Gazi Meclis'in, böyle bir muameleyi hak etmiyor, OHAL yürütmenin çok ciddi olarak Parlamento'ya nankörlüğü olur."* değerlendirmesi ise Meclis'in OHAL ile *bypass* edildiğini ortaya sermiştir.

Böylelikle darbe girişimi ertesinde yaşanan belirleyici gelişmelerden ya da bir diğer deyişle, aşılan eşiklerden bir diğeri 20 Temmuz 2016 tarihli Milli Güvenlik Toplantısı (MGK) ve Bakanlar Kurulu Toplantısı ardından Cumhurbaşkanı tarafından ilan edildiği duyurulan ve izleyen gece saat 02:00'de resmi gazetede yayınlanan Olağanüstü Hal olmuştur. Buna dair Bakanlar Kurulu kararı 21 Temmuz'da Meclis'te oylanarak kabul edilmiştir. Takip eden süreç içinde ise 3 Ekim 2016 tarihinde OHAL'in 3 ay süre ile uzatılması kararlaştırılmıştır.

OHAL'in kaldırılmasına dönük gerek ulusal gerek uluslararası taleplerin aksine, OHAL ikinci defa 19 Ocak 2017 tarihinde, üçüncü defa ise 19 Nisan 2017 tarihinde 3 aylığına daha uzatılmıştır. Böylece 15 Temmuz Darbe Girişimi ardından TBMM iradesi, OHAL iradesi gölgesinde bırakılmıştır.

Erdoğan OHAL'i şu cümleler ile duyurmuştur:

"Bugün önce Milli Güvenlik Kurulumuzu topladık ardından da Bakanlar Kurulu toplantımızı gerçekleştirdik. Milli Güvenlik Kurulu üyeleri olarak yaptığımız kapsamlı değerlendirme sonunda darbe girişiminde bulunan terör örgütünün tüm unsurlarıyla ve süratle bertaraf edilebilmesi için ülkemizde anayasamızın 120'inci maddesi uyarınca olağan üstü hal ilan edilmesini hükümete tavsiye etme kararı aldık. Bakanlar kurulumuzda bu tavsiye doğrultusunda Türkiye'de 3 ay süreyle olağanüstü hal ilan edilmesini kararlaştırdık."

Cumhurbaşkanı'nın açıklamasının hemen ardından Başbakan Binali Yıldırım ise kamuoyunda yüksek sesle ifade edilmeye başlayan endişeleri gidermek maksadıyla kişisel Twitter hesabından OHAL'e ilişkin şu açıklamayı yapmıştır:

"Alınan bu karar halkımızın gündelik hayatına yönelik olmayıp, devletin mekanizmalarının düzenli ve hızlı işleyişine yöneliktir. Meydanlara inin, meydanı bırakmayın. Çağrımıza verilen cevap darbenin önlenmesinde en büyük gücümüz olmuştur."

5.7.4.2. Kanun Hükmünde Kararname (KHK) Dönemi

1982 Anayasasının 119 ve 122. maddelerinde düzenlen olağanüstü yönetim usulleri, "olağanüstü hal" ve "sıkıyönetim" olmak üzere iki şekilde öngörülmüştür. Ülkeyi OHAL'e sürükleyen süreçlerin ve OHAL ilanının dikkat çeken tarafı ülke genelinde ilan edilen bir OHAL'in ilk oluşudur. Türkiye her ne kadar sıkıyönetimlere ve bölgesel OHAL yönetimlerine yabancı değilse de, bu tarihe kadar ülke genelinde OHAL ilan edilmemiştir.

OHAL yönetimi ile ülke artık Kanun Hükmünde Kararnameler aracılığıyla yönetilmeye başlanmış, parlamento çalışmaları etkinliğini yitirmiştir. Temel olarak olağan ve olağanüstü olmak üzere ikiye ayrılan Kanun Hükmünde Kararnameler, olağan dönemlerde Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılmakta; bu yetki Bakanlar Kurulu'na Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yetki kanunu ile verilmekteyken, OHAL dönemlerinde ise Cumhurbaşkanı başkanlığındaki Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılmaktadır. Bunun için TBMM'nin yetki kanunu vermesine gerek yoktur. Buna göre uluslararası hukuktan doğan yükümlülükleri yerine getirmek şartıyla, her alanda düzenleme yapılabilir ve mevzuata göre kanun hükmünde kararnameler hem meclis tarafından siyasi denetime hem de Anayasa Mahkemesi tarafından yargısal denetime tâbidirler.

İlk bakışta tamamen anayasal bir süreç olan OHAL yönetimi, 15 Temmuz darbe girişimini takip eden süreçlerde de göreceğimiz gibi KHK uygulamaları ile anayasal sınırların ötesinde uygulamalara dönüşmüş ve yeni bir rejim inşasının kilometre taşına evirilmiştir. Mevzuatta işaret edilen denetim ise bu gidişatın önlenmesinde yeterli olmamıştır.

Cumhurbaşkanı başkanlığındaki Bakanlar Kurulu, Anayasa'nın 120. maddesi ile 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun üçüncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre, ülke genelinde 21 Temmuz 2016 Perşembe saat 01.00'dan itibaren 90 gün süreyle olağanüstü hal ilan edilmesi hakkında kararın ve bu kararın toplamda 3 ayrı defa uzatılması neticesinde, ilki 23 Temmuz 2016

tarihli 667 sayılı KHK olmak üzere 12 seferde toplam 24 olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamesi[585] çıkarmıştır.

[585] EK1: TBMM Kanunlar Kararnameler Bşk. KHK Listesi

apısı	İhraçlar	Müsadereler	Uygulamaları	Düzeltmeler	Konular	Toplam	(%
	3	1	4		2	**10**	**1**
3	1	1	4			**39**	**5**
07			1		1	**109**	**15**
	1	1	4	1	1	**10**	**1**
4			8		1	**33**	**5**
	1		1			**2**	**0**
	6	1	3		2	**14**	**2**
8		3	1		6	**48**	**7**
	9	6	1	3		**19**	**3**
9		1	10	8	14	**82**	**12**
	2	3	2			**8**	**1**
7		5	4		10	**36**	**5**
	3	1		6		**11**	**2**
2		2	6		18	**48**	**7**
5						**85**	**12**
7						**37**	**5**
	3	3			1	**7**	**1**
		1	4		5	**10**	**1**
	13					**13**	**2**
	4					**4**	**1**
		2			7	**9**	**1**
	1					**1**	**0**
	3	2				**5**	**1**
6	1	1	9	1	22	**70**	**10**
54	**51**	**34**	**62**	**19**	**90**	**710**	**10**
4	**7**	**5**	**9**	**3**	**13**	**100**	

Böylelikle darbe girişimi ardından iktidar milletvekilleri tarafından yapılan ‘darbe laikliğe karşı yapılmıştır’ açıklamaları, AKP Genel Merkezi’ne asılan Atatürk posteri, OHAL ilanı hakkında yapılan ‘süresinden önce bitirilebilir’

açıklamaları, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 21 Temmuz 2016 tarihli AlJazeera röportajında kullandığı '*Biz demokratik parlamenter sistemden de asla bu konuda taviz vermiyoruz'* ifadeleri tamamen boşa çıkmış, bu ifadeler yerini tam tersine işleyen bir sürece bırakmıştır.

Bu KHK'lar Anayasa Mahkemesi içtihadından yola çıkarak, Anayasanın 121. maddesi uyarınca;

1. Olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda

2. Olağanüstü hal süresiyle sınırlı olarak çıkarılıp

3.Yalnızca OHAL'in ilan edildiği bölgede uygulanabilir hükmünün çok ötesinde, kalıcı değişikliklere dair kararlar içeren ve OHAL sürecinin sonunda geçerliliğini yitireceği tartışılan yapısal değişiklikleri barındıran KHK'lar olmuştur.

Örneğin 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin eğitim ile ilgili düzenlemelerinde 1. madde ile 17 Haziran 2016 tarihinde yasalaşan 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'nda değişiklik yapılarak "Mütevelli Heyetine ödenecek huzur hakkı ise Milli Eğitim Bakanı tarafından belirlenir" denmiştir. Böylece yürütme, sadece iki ay önce yasalaşan bir kanunda değişiklik yapmak için kanun hükmünde kararnameyi tercih etmiştir. Yapılan düzenlemenin içeriğine bakıldığında da Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti'nde yer alan kişilerin katıldıkları toplantı başına alacakları ücret düzenlenmektedir. Bu husus olağanüstü hal ile ilintili olmamakla beraber Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'nda da kalıcı değişiklik yapmaktadır. Dolayısıyla olağanüstü hal sona erdiğinde bu düzenlemenin hukuki niteliği ile ilgili sorun oluşacaktır.

5.7.4.3.KHK'larda Ön Plana Çıkan Düzenlemeler

AKP İktidarının 15 Temmuz sonrasında tesis ettiği OHAL rejiminin ana hukuki unsuru KHK'lardır. Bu rejimin devam ettiği süre boyunca yayımlanan 24 KHK'nın maddelerinin içeriği tasnif edildiğinde KHK'ların ana hedefinin darbe tehdidini bertaraf etmekten ziyade devlet teşkilatında kalıcı düzenlemeler getirilmesi, KHK'lar vasıtasıyla devletin dönüştürülmesi ve bu süreçte TBMM ve muhalefet edecek kurum ve kişilerin baskı altına alınmasının hedeflendiği açıkça görülmektedir.

Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere KHK maddelerinin tematik dağılımı içinde en büyük ağırlığın yüzde 64 ile başta TSK olmak üzere, devlet teşkilatının yapısını hedefleyen düzenlemeler olduğu anlaşılmaktadır. Bu düzenlemeler kurbağa adamların zorunlu dalış sürelerinden (KHK 681/53) askeri fabrika ve tersanelerin yabancılar dâhil gerçek ve tüzel kişilerden sipariş alabilmesini ve her türlü ticari işlemlere girmesini (diğer bir deyişle piyasaya açılmasını) (KHK 678/17) vb. içermektedir. Benzer şekilde, kamuoyuna da yansıdığı ve yukarıda da tartışıldığı üzere askeri okulların kapatılması da ilgili düzenlemeler arasındadır.

Bu düzenlemelerin bir kısmının TSK içinde darbeye tevessül edecek kesimlerin oluşumunu ve bu tür eylemlerin engellenmesine yardımcı olabileceği düşünülebilir. Fakat yukarıda örneklendirildiği üzere devlet teşkilatına ilişkin KHK'larda yer alan birçok düzenlemenin darbe tehdidinin bertaraf edilmesi ve terörle mücadele açısından hiçbir ilişkisi yoktur.

Öte taraftan ve daha önemlisi, bu bağlamda bir kazanım sağlasın ya da sağlamasın devlet teşkilatına ilişkin bu denli önemli ve kalıcı değişikliklerin millet iradesini bünyesinde cisimleştirmiş olan Yüce Meclis'imizde tartışılması gerekmektedir. Çünkü devletin teşkilatlanmasında İktidarın önerilerinin TBMM'de görüşülmesi ve hangi beklentilerle gerçekleştirildiğinin anlaşılması için zorunludur.

Kalıcı olması hedeflenen birçok KHK hükmü yayım tarihinden kısa süre sonra, ilgili başka KHK'larla değiştirilmiştir. Toplamda açıkça değişikliğin ifade edildiği yirmiye yakın madde söz konusudur. Bu durum da KHK'ların sadece yasama organını hiçe sayan bir zihniyetin elinde devlet idaresini nasıl bir yapboz tahtasına dönüştürdüğünü en açık biçimde ortaya koymaktadır. Ötesi, "KHK'yı KHK'yla temizleme" mantığı mevcut hükümetin darbe tehdidini bertaraf etmeye dönük bir stratejisinin bulunmadığını ve hatta bu bağlamda bir çaresizlik içinde olduğunu da göstermektedir. Mevcut hükümet FETÖ tehdidini bertaraf etmekten ziyade siyasi çıkarları için OHAL KHK'larını kullanmaktadır.

İhraçlar ve ekonomik varlıklara el koymalara ilişkin düzenleme sayısı da benzer biçimde hükümetin FETÖ tehdidine ilişkin ciddiyetten ne denli uzak olduğunu göstermektedir. Özü itibariyle olağanüstü koşullarda geçici kapsamda düzenlemeler için kullanılması gereken KHK'lar pratikte kadrolaşma ve yandaş olmayanların servetinin yandaşlara transferinin bir aracına dönüşmüştür. On binlerce kamu görevlisinin ihracı ve ilgili süreç için elliden fazla KHK maddesi yayımlanmıştır. Bu kamu görevlilerinin hangi kritere göre seçildiği ve ne şekilde belirlendiği bu elli maddenin hiçbirinde açıklığa kavuşturulmamıştır. Dolayısıyla, bu ihraçlara ilişkin başvuruları değerlendirmek üzere kurulacağı ilan edilen fakat hâlen faaliyete geçmeyen komisyonların başvuruları ne şekilde değerlendireceği de belli değildir.

Müsadereler ve el konulan kurumlara ilişkin de benzer bir durum söz konusudur. Yukarıdaki tabloda gösterildiği üzere müteakip KHK'larda istikrarlı biçimde hakkında düzenleme yapılan ilk iki konu ekonomik varlıklara el koymalar ve darbe teşebbüsü ile doğrudan ilgili olmayan konulardır. OHAL KHK'larında el konulmuş ekonomik varlıkların satımına ilişkin maddelerin de yer alması KHK'ların sistematik biçimde servetin yandaş sosyal ve ekonomik kesimlere transfer edileceğine ilişkin güçlü kanıtlardır.

KHK'lara ilişkin üzerinde durulması gereken bir diğer husus yukarıdaki tabloda "OHAL hukuku ve uygulamaları" olarak adlandırılan temaya ilişkin düzenlemelerdir. Yürürlüğe giren maddelerin yaklaşık yüzde 10'u bu tema çerçevesinde değerlendirilebilir. Buna göre, KHK'lar sadece mevcut yasalara ilişkin bir kısım değişiklikler getirmemekte kendi hukukunu da oluşturmaktadır. Bu düzenlemelerin bilhassa ilk KHK'larda ağırlık taşıması 16 Nisan 2017 Referandumundan sonra kalıcı hale gelmesi yürütülen idare uygulamaların temel taşlarının OHAL döneminin daha başında öngörüldüğünü desteklemektedir. Diğer bir deyişle, geçici olması gereken OHAL dönemi kendisini kalıcı hale getirecek düzenlemeleri üretmiş ve üretmeye devam etmektedir.

5.7.4.4. Darbeyle İlgisi Olmayan Konuların KHK'lar İle Düzenlenmesi

Son saptamadan hareketle tematik dağılımda darbeyle ilgisi olmayan konulara ilişkin düzenlemelere bilhassa vurgu yapmak gerekmektedir. 700'ün üstünde madde içeren otuzun yirminin üstünde KHK Türkiye'de yasama, yürütme ve yargının işleyişini hâlihazırda temelden dönüştürmüştür. Fakat dönüşüm devlet organlarının yapısı ve işleyişi ile sınırlı kalmamıştır. Bahsedilen 700 madde içinde eğer birincil olarak ağırlık devlet teşkilatına dair düzenlemeler ise oransal olarak en büyük ikinci tema darbeyle ilgisiz konulara ilişkin değişikliklerdir.

HK No	Tema
69	2004 Sayılı İcra ve İflas Kanununda değişiklik yapılması,
70	Mali suçlarda işlemlerin askıya alınma süresinin 30 güne çıkarılması,
71	4/11/1981 Tarihli ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununda değişiklik yapılması,
74	İçişleri Bakanlığı'ndaki Müsteşar Yardımcısı sayısının 4'ten 5'e çıkarılması,
74	Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının "Kamu Tüzel Kişiliğine Haiz ve Özel Bütçeli İdare" haline getirilmesi,
74	ÖYP kapsamındaki araştırma görevlileri, gelecekte öğretim üyesi olm hakkından mahrum edilerek; 50/D kapsamında geçici araştırma görevlisi yapılması,
76	Silah ruhsatı iptal edilenlere yeniden ruhsat alma hakkı verilmesi,
76	Plakasız araca 1698 TL, sahte plakaya 5000-TL ceza uygulanması,
76	Yetkisiz plaka basanlara 10 Bin TL ceza verilmesi,
78	Kıyılarda yapılabilecek yapılara ilişkin düzenleme,
78	Cazibe Merkezleri Programı,
78	Tersane, tekne imal ve çekek yeri yatırımı yapmak isteyenlere ecrimisil ve katılım paylarının da ödenmesi şartı getirilmesi,
78	Bakanlar Kurulunun grev ve lokavt erteleme yetkisinin genişletilmesi
80	Kaybolan çocukların bulunması için polise banka hesap bilgilerini alma, iletişimi dinleme yetkisi verilmesi,
80	Motorlu araç trafik belgesinin değerli kağıt olmaktan çıkarılması,
80	Trafik Belgesinin Tescil Belgesi olarak tanımlanması,
80	At yarışlarının lisansının Türkiye Varlık Fonu'na verilmesi,
80	Piyango, Hemen Kazan, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara ve Süper Lotonun Türkiye Varlık Fonuna devredilmesi,
83	Sabit kurla özel şirketlere servet transferi,
84	Merkez Bankası'nın bazı alımlarının Kamu İhale Kanunu dışına çıkarılması,
84	Kamu Bankalarının da batık alacaklarını Varlık Yönetim Şirketlerine satabilmeleri,
84	SPK'ya harç ve teminat muafiyeti sağlanması,
84	Ön ödemeli konut satışları,
84	Kamu şirketlerinin Varlık Fonuna devredilmesi,
87	Kış lastiği kullanma zorunluluğu,
87	Yeni İstihdama Sigorta ve Gelir Vergisi Teşviki,

37	Bankacıların zimmet suçu fiilen kaldırılması,
37	Seçim dönemlerinde taraflı yayın yapanlara verilen ceza kaldırılması,
90	Muhtarların sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından ödenmesi,
90	Bazı TV programlarının yasaklanması,
90	Kaldıraçlı işlem sitelerine internetten erişimin engellenmesi.

Yukarıdaki tablo bahsedilen düzenlemelerin sadece bir kısmını içermektedir. Görüleceği üzere kamuoyunca da tartışılan "kış lastiği zorunluluğundan" cazibe merkezi programına, gemi inşasından at yarışlarına, genç akademisyenlerin iş güvencesini elinden alan uygulamalardan icra ve iflasa, darbe tehdidinin bertaraf edilmesine kadar birçok alanda KHK'lar vasıtasıyla düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda vurgulanması gereken ayrıntılardan bir tanesi yakın zamanlı KHK'larda artık makroekonomik dinamiklere de etkisi olacak, diğer bir deyişle yurttaşlarımızın cebini ilgilendiren birçok meseleye de yer verilmesidir. Kamu şirketlerinin tartışmalı Varlık Fonu'na devrinden yeni istihdama, sigorta ve vergi teşvikine kadar sonuçlarının TBMM'de farklı görüşlere sahip siyasi partilerce tartışılması gibi konular son dönemde artık KHK'lar vasıtasıyla düzenlenmektedir. Bu durum Türkiye'nin bilhassa ekonomik geleceğinde yaşayabileceği ciddi sorunların yeterince tartışılamamasını ve bu nedenle mevcut sorunların etkisinin büyümesi ve potansiyel yeni sorunlarla karşılaşma riskini beraberinde getirmektedir.

5.7.4.5. Toplu Görevden Almalar

OHAL süresi içinde çıkartılan KHK'lar kapsamında, CHP OHAL raporuna[586] göre aralarında Başbakanlık, Avrupa Birliği Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın da bulunduğu birçok kamu kurum ve kuruluşunda görevden uzaklaştırma ve ihraç işlemleri gerçekleştirildi.

Bu kapsamda yürütülen çalışmalar neticesinde 139 bin 356 kamu çalışanı hakkında idari işlem yapıldı, **105 bin 386 kamu çalışanı kesin olarak ihraç edildi**. Resmi Gazete'de yayımlanmayan veya kurum internet sayfalarında duyurulmayan ihraçlar da olduğundan, toplam ihraç sayısı belirtilen rakamdan daha fazladır. 15 Temmuz darbe girişimi sonrası hükümetin gerçekleştirdiği resmi açıklamalar ve açık kaynaklarda yer alan bilgiler ışığında en az 115 bin kişi gözaltına alınırken en az 48 bin kişi darbe soruşturmaları kapsamında tutuklandı. 41 bin 499 kişi ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

Bu çapta gerçekleşen tasfiyeler ise, bir ölçüde yıllardır bilinen bu kadrolaşman ne çapta olduğuna da işaret etmiştir. Bunun yanı sıra kılcal noktalara kadar yerleşmiş bir yapı ile mücadelede, başka mağdurlar yaratmamak ve başarılı bir mücadele gerçekleştirmemek için yüksek titizlik gereğini de ortaya çıkartmıştır.

[586] CHP OHAL Raporu

Tasfiye uygulamalarının kaynağını yasalardan alan uygulamalar olmanın çok uzağında, hukuksuz uygulamalar olması da dikkat çekmiştir. Örneğin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHMS), haliyle 'savunma hakkının' da askıya alındığının ilanı ile başlayan sürecin uzun vadede Türkiye aleyhinde ciddi gelişmelere gebe olduğu açıktır.

Bu çapta gerçekleşen tasfiyelerin Osmanlı İmparatorluğu'nda memurların kadrodan kitlesel ihracını gerçekleştiren 1909 tarihli 'Tenkisat Kanunu' ile Abdülhamid'in 33 yıllık saltanat döneminde 'istenmeyen' tüm memurları tazminatsız, maaşsız tasfiyesi (Erkan Tural, Son Dönem Osmanlı Bürokrasisi, 2016) ve 1971 yılında çıkarılan 1402 sayılı yasanın ikinci maddesinin 12 Eylül Darbesi'nden sonra, 1983 yılında sıkıyönetim komutanlığınca değiştirilerek, akademik personelden devlet memuruna kadar kamuda çalışan birçok kişinin görevine son verilmesi olayı ile çok büyük oranda benzediğinin altı çizilmelidir.

Normal koşullarda bu kitlesel tasfiyelerin, dava süreçleri, soruşturma ve tahkikatların doğal işleyişleri nedeniyle yıllara varabileceği argümanı ile gerekçelendirilen OHAL dönemi içinde derhal gerçekleştirilmesine ilişkin bir 'acelenin' söz konusu olup olmadığı tartışması bir yana, bu tasfiyelerin titizlikle yapılmış incelemeler sonucunda gerçekleştiğine duyulan güven ise oldukça zayıftır. Öyle ki kamuoyuna yansıyan vakalardan hareketle bile yürütmenin bu süreci gereken titizlik ve adalet içinde yürütmediği gibi durumu bir fırsata çevirdiği de açıkça görülmektedir. CHP'nin, görevden alma süreçlerinde titiz olunmadığına dönük eleştirileri ise başta her ne kadar siyasi bir tutumla ele alınmış olsa da, göreve iade KHK'ları bu özensizliği ortaya sermiştir.

Bu süreçlerin titiz işletilmediğine ilişkin birçok vakıanın yanı sıra, en dikkat çekici olanlardan bir tanesi, darbe araştırma komisyonuna uzman olarak atanan MASAK uzmanının bir müddet sonra, FETÖ ilişkileri iddiaları nedeniyle kurumundan ihraç edilmiş olmasıdır.

Durumun fırsata çevrildiği vakıalara örnek olarak ise Boğaziçi Üniversitesi rektör ataması gösterilebilir. 12 Temmuz 2016'da Boğaziçi Üniversitesi'nde gerçekleşen rektör seçimleri ile mevcut rektör Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu kullanılan 403 oydan 348'ini alarak rektör olma hakkını bir kez daha elde etmiştir. 447 öğretim üyesinden 403'ünün katılımı ile son dönemin en yüksek katılımlı seçiminde oyların dağılımı şöyle olmuştur: Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu 348, Prof. Dr. Vedat Akgiray 40, Prof. Dr. Cem Say 7, Prof. Dr. Levent Kurnaz 2, Prof. Dr. Esra Battaloğlu 1 ve Prof. Dr. Betül Tanbay 1 oy.

Ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan, diğer atamaların aksine rektör Barbarosoğlu'nun atamasını ertelemiştir. Ardından, daha önce 8 Ağustos 2016 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda torba tasarı olarak bilinen "Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi, İki İl Merkezinin Değiştirilmesi ve Bazı Kanun ve KHK'larda Değişiklik Yapan Kanun Tasarısı"nın maddelerinin görüşmeleri sırasında sunulan ve tepkiler üzerine geri çekilen, Cumhurbaşkanına doğrudan rektör atama yetkisi veren düzenlemenin, 29 Ekim 2016 tarihli 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 85 inci maddesi olarak yeniden tanzim edilmesiyle, rektörlük seçimleri kaldırılmıştır.

Bunu takip eden süreçte ise Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğüne seçimlerinde aday olmayan Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmed Özkan, Cumhurbaşkanı Recep

Tayyip Erdoğan tarafından 11 Kasım 2016 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi rektörü olarak atanmıştır. Böylece mevcut seçim, rektörlük seçimleri henüz geçerli sistem iken yok sayılmış, rektörlük seçimleri ilga edilmiş ve yeni rektör, geçmişi OHAL döneminden de eskiye dayanan uygulamalarından biri olan 'kayyum ataması' benzeri bir usul ile atanmıştır. Bunun ötesinde, atanan rektörün AKP Eskişehir Milletvekili ve darbe araştırma komisyonu üyelerinden Emine Nur Günay'ın kardeşi olması da tartışmaları, şaibeleri ve soru işaretlerini de beraberinde getirmiştir.

5.7.4.6.Rejim Tartışmaları

Parlamenter sisteme ilişkin tartışmaların tarihi her ne kadar AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından daha eskilere dayansa da, sistem tartışmalarının kademeli olarak yükseltilmesi tüm AKP iktidarlarının ortak paydası ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın temel şiarı olmuştur. Buna ilişkin ilk işaret fişeği 21 Nisan 2003 tarihinde o dönem Başbakan olan Erdoğan tarafından atılmıştı. Başbakan Erdoğan "Siyasetteki arzum başkanlık sistemi, benim için en ideali Amerikan modeli" ifadesi ile aslında en genel bir hazırlık içinde olduğunu böylece dile getirmiştir.

Ancak durumdan vazife çıkartılması sadece 15 Temmuz'un şok edici ortamından istifade edilmesi ile değil, yine son yıllara yayılan bir 'fiili durum' söylemi ile de ilgilidir. 15 Temmuz'un Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından "*Allah'ın bir lütfu*" olarak değerlendirilmesinin karşılığı da böyle açıklanabilir.

Sonuç olarak Erdoğan 14 Ağustos 2015 tarihinde Rize'de yaptığı bir konuşmasında kullandığı *''Artık ülkede sembolik değil, fiili gücü olan bir Cumhurbaşkanı var. Cumhurbaşkanı elbette yetkiler çerçevesinde, ama doğrudan millete karşı sorumlu olarak görevini yürütmek durumundadır, ister kabul edilsin ister edilmesin. Türkiye'nin yönetim sistemi bu anlamda değişilmiştir. Şimdi yapılması gereken, bu fiili durumun Anayasal olarak kesinleştirilmesidir"* ifadeleri ile *defacto* (fiili) başkanlığını ilan etmiş ve izleyen süreçlerde de buna uygun davranmış, kurumları ve kişileri buna iten söylemler içinde olmuştur. ve en nihayet, Cumhurbaşkanı'nın fiili durumunu muhafaza edip ona yasal bir ceket işlevi görecek 'yeni anayasa' ihtiyacına dair söylemler muhtelif mecralarda yükseltilmiştir.

Gelinen noktada 15 Temmuz darbe girişiminin bir 'lütuf' olarak değerlendirilip Başkanlık sistemi için kaldıraç işlevi görmesi, kullanışlı hale getirilmesi AKP iktidarlarının yıllardan bu yana her ortamda tartıştırmaktan ve savunmaktan geri durmadığı Başkanlık sistemi için gerekli ortamın yaratılmasında altın fırsat olarak kullanılmıştır.

5.7.4.7.Muhalefetin Kriminalize Edilmesi

Başkanlık sisteminin hem Meclis hem kamuoyu gündeminde odak noktası haline getirilmesiyle birlikte, tartışmanın taraflarının ekarte edilmesine ilişkin hazırlıklar da ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu anlamda 5 Haziran 2015 HDP Diyarbakır seçim mitinginde yaşanan saldırı ile başlatıldığı ifade edilen çatışmacı dönem, HDP'li vekillerin tutuklanması ile birlikte siyasette muhalefetin zayıflatılması şeklinde son formuna erişmiştir.

Medyanın kontrolü, kamu kurumlarında önceleri kadrolaşma, 15 Temmuz ardından ise tasfiyeler ile birlikte iktidarın gücünü bürokraside de tahkim etmesi, akademi, harbiye ve adliyenin iktidar nüfuzuna tabi kalması ardından,

başkanlık yolunda tek engel olarak beliren muhalefet partileri böylece hedef haline gelmiştir.

Bu süreçte 3 farklı muhalefet partisi için negatif ve pozitif inşa olarak tanımlanabilecek iki yöntem izlenmiştir. İlk yöntem çatışmacı siyasetin bir devamı olarak değerlendirilebilecek yoğun saldırılardır. Bu bağlamda CHP'li milletvekilleri, belediye başkanları ve örgütlerini hedef gösteren kışkırtıcı söylemler ve yalan haberler, şehit cenazelerinde CHP'lilere dönük saldırılara dönüşmüş, öfkeli halk kitlelerini yaşananlardan CHP'yi sorumlu tutmaya itecek provokasyonlar yaşanmıştır. 25 Ağustos 2016 tarihinde CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun konvoyu Artvin Şavşat'ta silahlı saldırıya hedef olmuş, olayda 1 asker şehit olmuş 2 asker ise yaralanmıştır, saldırının ardından konvoyun istikametinde bekleyen bir roketatar tespit edilmiştir. Benzer şekilde CHP Genel Başkanı Bülent Tezcan 29 Ekim 2016 tarihinde Aydın'da silahlı saldırı sonucu vücuduna isabet eden bir kurşun ile yaralanmıştır. Diğer bir saldırı ise 17Aralık 2016 tarihinde Kayseri'de gerçekleşmiştir. Kayseri'de aynı sabah çarşı iznine çıkan askerlere yönelik bomba yüklü araçla düzenlenen saldırıya tepki gösterileri devam ederken, Cumhuriyet Meydanı'nda toplanan bir grup CHP Kayseri il binasına yürümek istemiş, Kocasinan Gençlik Kolları Başkanı Cemre Doğan ve yanındaki partililer kalabalık bir grubun saldırısına uğramıştır.

Muhalefet partilerine dönük operasyonlarda pozitif inşa süreci ise MHP ile gerçekleşmiştir. MHP ve AKP, diğer muhalefet partilerine dönük milliyetçi hassasiyetler üzerinden yürütülen propagandaların yarattığı atmosfer altında bir araya gelmiştir.

Böylece 15 Temmuz ardından parlamentoda temsil edilen 4 partiden 1 tanesi olan HDP'nin üye sayısının önemli bir kısmı cezaevinde, CHP sistemli saldırılar altında ve MHP'nin ise radikal bir değişim ile iktidar partisi ile birlikte yürüdüğü bir atmosfer ortaya çıkmıştır. Ülkenin içine sürüklendiği genel atmosfer ise genel bir çerçeve ile şöyle özetlenebilir:

Eşzamanlı olarak yürürlükte olan OHAL ve kent meydanlarında patlayan bombalarla sürekli artan terör saldırıları, içerde şehit cenazeleri, dışarda Suriye'de savaşan bir ordu ve şehit haberleri, elçilikler ve uluslararası kuruluşların personellerine ilettiği ikaz mesajları, 19 Aralık 2016 tarihinde Rusya'nın Ankara Büyükelçisi Andrey Karlov'un aktif olarak görevi başında olan bir polis memuru tarafından vurularak öldürülmesi sonucu kimi elçiliklerin kapatılması, uluslararası toplantılarda Türkiye temsilcilerinin korumalarının güvenlikçiler tarafından şüpheyle izlenmesi, dış politikada Putin ve Trump etkisi ile sıkışan bir iktidar ve en nihayet bu atmosfer altında yaşanana sistem tartışmaları sonucunda TBMM Başkanlığı'na sunulan anayasa değişikliği teklifi.

Türkiye böylece ülkenin içinde bulunduğu sorunlardan çıkış yolları arasında öncelikli olmadığı gibi yeni sorunlara gebe bir değişiklik yoluna sapmış, 15 Temmuz darbe girişimi fırsat bilinerek tasarlanan bir süreç içinde, bütün bir devlet sistemini bir makama ve bu dolayımla bir isme göre yeniden tasarlayacak bir Anayasa değişikliği ile karşı karşıya kalmıştır. Anayasa değişikliğine gidilen ortamda somut hadiseler şöyle sıralanabilir:

5.7.4.8.Grev ve Gösteri Hakkının Muhaliflere Yasaklanması

Demokrasinin hiçbir kurumsal mekanizmasını işletmeyen tek adam rejimi halkımıza gösteri yapma dışında taleplerini dile getirebileceği ve haksızlıkları protesto edebileceği başka bir yol bırakmamıştır. Bu minvalde, ülkenin birçok yöresinde her düşünceyi temsilen bilhassa Nisan 2017 Referandumuna doğru sayıca artan gösteriler İktidarı korkutmuş ve gösteriler gittikçe daha büyük bir şiddetle bastırılmıştır. Bu baskıdan nasibini alanlar arasında dini cemaatler de vardır.[587]

Fakat tek adam rejimi elbette en büyük baskıyı demokrat kesimlere göstermektedir. Barışçıl gösterilere katılan ve hatta basın açıklamaları yapanların bile artık sürekli hale gelen OHAL rejimi bahane edilerek gözaltına alınmaları sıradan bir olay haline gelmiştir. Örneğin**, Ankara ili genelinde cadde ve sokaklarda güneş battıktan sonra gece geç saatlere kadar ateş yakılması ve yüksek sesle çevreyi rahatsız edici şekilde şarkı, türkü, marş vb. yasaklanmıştır.**[588] Yine Ankara'da İnsan Hakları Anıtı bariyerler arasına hapsedilerek polis ablukası altına alınmıştır.[589] Bu akla ziyan "önlemlerle" halkımıza gerektiğinde en mantıksız gerekçeyle bile her türlü baskı ve dayatmanın yapılabileceği mesajı verilmektedir. Bu yasaklar ve baskılar kamu düzenini koruma amacını taşımamaktadır. Çünkü diğer taraftan, tek adam rejimi siyaseten kendisine yakın ve işine gelen her türden gösteriye izin vererek ayrımcılığı körüklemeye devam etmektedir.[590]

Her ne kadar sokak protestoları kadar görünür olmasa da grevler de sadece çalışma ve istihdam koşullarına ilişkin talepler için değil siyaseten tek adam rejiminin foyasını ortaya dökebilecek muhalif eylemler olarak görülmektedir. Çünkü işçilerin üretimden gelen güçlerini kullanarak toplumsal bir eyleme dönüşen grev haklarını kullanmaları AKP İktidarında korku yaratmaktadır. Bu kapsamda şu ayrıntı önem arz etmektedir: AKP iktidarı sırasında en önemlileri 2015'de metal işçilerinin "Metal Fırtına" olarak adlandırdıkları direniş olmak üzere on üç grev yasaklanmıştır. On beş yıllık dönemde bu on üç yasaklamanın altısı Gezi Direnişi sonrasında, beşi ise 2017 yılı içinde yani OHAL döneminde gerçekleşmiştir.[591]

5.7.4.9.Ekonomik Varlıkların Müsaderesi

Mevcut yasal düzenlemelere göre bir varlığa suç sayılan bir fiil dolayısıyla el konulabilmesi için o varlığın suç sayılan fiil ile ilgisinin olması, mülkün suç sayılan eylemlerden elde edilmesi gerekir. FETÖ ile mücadele kapsamında özel mülklere ve şirketlere el konulabilmesi için ekonomik varlık ile FETÖ üyeliği

---

[587] https://tr.sputniknews.com/turkiye/201704231028189909-referandumda-evet-demeyen-furkan-vakfi-uyelerine-tomali-mudahale/

[588] http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/748437/Ankara_Valiligi__Gunes_battiktan_sonra_ates_yakmak__sarki-turku_soylemek__slogan_atmak_yasak.html

[589] http://www.birgun.net/haber-detay/insan-haklari-aniti-na-abluka-160753.html

[590] http://www.yenisafak.com/video-galeri/gundem/istanbulda-katara-destek-gosterisi-2141491

[591] http://haber.sol.org.tr/emek-sermaye/patron-partisi-akp-doneminde-11-grev-yasaklandi-iste-ertelenen-grevler-190618

veya arasında bir ilişkinin bulunması gerekir. Hiçbir savunma alınmadan ve yargılama yapılmadan bazı şirketlere OHAL KHK'ları ile el konulması ve kararların yargısal denetime tabi tutulamaması ekonomik varlıklara el koyma işlemleri konusunda şüpheler uyandırmaktadır.

Darbe neticesinde Mart 2017 ayı itibariyle 1.289 işletmeye satılmak üzere el konulmuştur.[592] Bu işletmelerin satışa çıkarılması hâlinde sermayenin Cumhuriyet tarihindeki en büyük el değiştirme operasyonu devlet gücü kullanılarak zorla gerçekleştirilmiş olacaktır. Eylül 2016 ayı itibariyle el konulmuş 200 kadar işletmenin toplam değerinin 40 milyar TL civarında olduğu iddia edilmektedir.[593]Bu, bir yönüyle Erdoğan'ın Gülen Cemaatine sunduğu maddi fırsatların boyutunu göz önüne sermektedir. Diğer tarafıyla, gerçekleşen Cumhuriyet tarihinin en büyük el koyma dalgasıdır. İstanbul Borsası'nda işlem gören şirketlerin toplam değerinin Mart 2017 ayı itibariyle yaklaşık 700 milyar TL olduğu göz önüne alınırsa el koymanın boyutlarının büyüklüğü görülebilir.[594]

FETÖ'ye doğrudan destek olan ve propagandasını yapan şirketlere yönelik yasal süreçler işletilerek el koyulması ulusal güvenliğimiz açısından gereklidir. Ancak özellikle halka açık sermaye şirketlere FETÖ ile mücadele adı altında el konularak, kayyum atanarak önce değerlerinin düşürülmesi, sonra yandaş sermaye gruplarına pazarlanması ülkemizde özel mülkiyet hakkı güvencesi konusunda şüphelerin oluşmasına neden olduğundan doğru bir uygulama değildir. Bu şekilde FETÖ çetesine yöneldiği kisvesi altında sürdürülen bu el koyma dalgası ile tek adam rejimince kendisine destek olmayan hiçbir ekonomik girişimin bu ülkede iş yapamayacağı korkusu yaygınlaştırılmaktadır. Yıllardır FETÖ ile mücadele eden ve bundan dolayı AKP İktidarlarının hedefi haline gelerek zarar gören Cumhuriyet ve Sözcü Gazetelerine yapılan operasyonların başka bir açıklamasının olmadığı artık net bir şekilde kamuoyunca bilinmektedir.

5.7.4.10. Kapatılan TV ve Gazeteler

15 Temmuz Darbe Girişim sonrası KHK'larla, içinde FETÖ ile hiçbir ilgisi olmayanların da bulunduğu, 178 medya kuruluşu kapatılmıştır. Bunların bir kısmına kayyum atanmıştır. Basın yayın ve gazetecilik işkolundaki şirketlerde ise sigortalı 2.308 işçinin, Anayasanın hukuk devleti ilkesi yok sayılarak hiçbir idari ve adli soruşturma yapılmaksızın, işine son verilmiş, her türlü sosyal ve ekonomik hakları ellerinden alınarak adeta açlığa mahkum edilmişlerdir. [595]

5.7.4.11. İnsan Hakları Sözleşmesinin Askıya Alınması

Darbe girişimi sonrasında hükümet 21 Temmuz 2016 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin[596] 4. Maddesini askıya aldığını bildirmiştir. Benzer şekilde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin[597] 15. Maddesine dayanarak ilgili sözleşmenin

[592] https://www.dunya.com/kose-yazisi/fetoden-el-konulan-sirketler-satilabilecek/344905
[593] http://t24.com.tr/haber/fetoden-tmsfye-devredilen-sirketlerin-degeri-40-milyar-lirayi-buldu,362286
[594] http://www.ntv.com.tr/ekonomi/borsadaki-sirketlerin-degeriapplein-dortte-biri-kadar,-h5ioGx4gEu0BrKJpE38nA
[595] https://bianet.org/bianet/diger/185334-OHAL-de-gazetecilik-yasak
[596] http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20394
[597] http://t24.com.tr/haber/avrupa-konseyi-turkiye-aihsnin-askiya-alindigini-tarafimiza-bildirdi,351215

askıya alındığı Avrupa Konseyi Genel Sekreterine 22 Temmuz 2016 tarihinde bildirilmiştir. Bu iki sözleşmenin askıya alınması insan haklarının olağanüstü hal durumunda hükümetçe geçersiz sayılmasına imkan tanımaktadır.

5.7.4.12. Kitlesel Tutuklamalar ve Gözaltılar

Nisan 2017 ayı itibariyle Gülen Cemaatiyle ilişkisi olduğu iddia edilen 113.260 kişi gözaltına alınmış, 47.155'sı tutuklanmıştır. Bunların 10.732'si polis, 7.463'ü asker, 2.575'i yargıç ve savcı, 26.177'si sivil, 208'i mülki idare amiri ve 168'i generaldir. [598] Bir taraftan, bu tutuklamalara maruz kalan kişiler için adaletin hızlı işlemesi ve darbe teşebbüsüne karışanların cezalandırılması gerekmektedir. Diğer taraftan ise FETÖ ile ilgisi olmayan İktidar muhalifi görülen pek çok akademisyen, sendikacı ve kamu görevlisi de gözaltına alınmış ve/veya tutuklanmıştır. Bu durum haklı bir şekilde KHK'larla alınan tedbirlerin darbeye teşebbüs edenlerin cezalandırılması yanında fırsatın değerlendirilerek muhalefetin baskı altına alınmasına çalışıldığını tereddüde yer vermeyecek şekilde göstermektedir. Geneli itibariyle bu tür tutuklama ve gözaltıların arkasında üç siyasi saik olduğu anlaşılmaktadır.

Yaygın tutuklamalar ve gözaltılar: Toplam sayı tutuklama ve gözaltıların darbecileri açığa çıkarmaktan ziyade halkımızı korkutmak, muhalefeti ve potansiyel muhalif hareketleri sindirmek amacını taşıdığını göstermektedir.

Siyasi tutuklama ve gözaltılar: FETÖ ile hiçbir ilgisi olmayan Ahmet Şık, Kadri Gürsel gibi gazeteci ve yazarlar başta olmak üzere Cumhuriyet Gazetesi çalışanları, Sözcü Gazetesinin muhabirleri ve Barış İmzacısı akademisyenler ile doruk noktasına ulaşan tutuklama dalgası halkımızın İktidar muhalifi kesimlerini korkutarak sindirmeyi amaçlamaktadır[599].

Medyatik tutuklama ve gözaltılar: Siyasi eğilimlerinden ziyade toplumsal duyarlılıkları nedeniyle devam eden sürece tepki veren sanatçılar ile düşün ve yazın insanları da tutuklama ve gözaltılardan nasibini almaktadır. Bu bağlamda müzisyen Atilla Taş'ın tutuklanması en çarpıcı örneklerden biridir. Herhalde Ham Çökelek türküsünün toplumumuzu sübliminal etkide bırakacağı vehmi haricinde bir suçlama yöneltilemeyecek bir sarkıcının bir yıla yakın süredir hapiste olması ve elinde silahı dahi olmayan Taş için Savcılık tarafından hazırlanan İddianamede hakkında "anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs" ve "Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs" suçlarından 2'şer kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası istenmesi başka nasıl açıklanabilir[600].

5.7.4.13. İş Güvencesinin Yok Edilmesi

OHAL süresi içinde çıkartılan KHK'lar kapsamında, CHP OHAL raporuna[601] göre çeşitli merkezi ve yerel yönetim birimleri ve bunlara bağlı kuruluş ve şirketlerde çalışanlar için hiçbir idari ve adli soruşturma süreci başlatılmadan, savunmaları dahi alınmadan görevden uzaklaştırma ve ihraç işlemleri gerçekleştirilmiştir.

---

[598] http://t24.com.tr/haber/feto-operasyonlarinda-kac-kisi-tutuklandi,397075

[599] Yüklenen suçun tanımı ise çok ilginç "'FETÖ/PDY ve PKK/KCK terör örgütlerine üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek'"

[600] http://www.cnnturk.com/turkiye/atilla-tas-icin-istenen-ceza-belli-oldu2

[601] CHP OHAL Raporu

Bu kapsamda yürütülen çalışmalar neticesinde Mayıs 2017 ayı sonuna kadar **139.356 kamu çalışanı** hakkında idari işlem yapılmış, **105.386 kamu çalışanı kesin olarak ihraç edilmiştir.** Resmi Gazete'de yayımlanmayan veya kurum internet sayfalarında duyurulmayan ihraçlar da olduğundan, toplam ihraç sayısı belirtilen rakamdan daha fazladır. Bu çapta gerçekleşen tasfiyeler yıllardır bilinen ve AKP Hükümetlerince de sonuna kadar desteklenen bu kadrolaşmanın ne çapta olduğuna da işaret etmektedir. Bu durum devletin kılcal noktalarına kadar yerleşmiş bu yapı ile başka mağdurlar yaratmadan mücadele etmenin titizlikle yürütülmesi gereğini de ortaya çıkartmaktadır.

KHK'larla hiçbir yasal süreç işletilmeden kamu görevlilerinin tasfiye edilmesi şeklinde hukuksuz uygulamalar dünyanın da dikkatini çekmektedir. Örneğin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHMS), haliyle 'savunma hakkının' da askıya alındığının ilanı ile başlayan sürecin uzun vadede Türkiye aleyhinde ciddi gelişmelere gebe olduğu açıktır. Anayasanın 129'uncu maddesinin üçüncü fırkasındaki "**Disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz**" hükmüne karşın bir disiplin cezası olan kamu görevlilerinin KHK'larla görevlerine son verilmesi işleminin yargı denetimi dışında tutulması, iç hukukumuz açısından da, bu süreçte Anayasal güvence ve ilkelerinin de yok sayıldığının açık örneğidir.

Gerçekleşen tasfiyelerin sayısı, yıllardır bilinen bu kadrolaşmanın ulaştığı boyut ve oluşturduğu tehlikenin büyüklüğünü göstermesi açısından önemlidir. Bu çapta gerçekleşen tasfiyelerin Osmanlı İmparatorluğu'nda memurların kadrodan kitlesel ihracını gerçekleştiren 1909 tarihli 'Tenkisat Kanunu' ile Abdülhamid'in 33 yıllık saltanat döneminde 'istenmeyen' tüm memurları tazminatsız, maaşsız tasfiyesi (Erkan Tural, Son Dönem Osmanlı Bürokrasisi, 2016) ve 1971 yılında çıkarılan 1402 sayılı Yasanın ikinci maddesinin 12 Eylül Darbesi'nden sonra, 1983 yılında sıkıyönetim komutanlığınca değiştirilerek, akademik personelden devlet memuruna kadar kamuda çalışan birçok kişinin görevine son verilmesi olaylarına benzerliği yanında bunların çok ötesinde ve daha hukuksuz bir uygulama olduğunun altı çizilmelidir.

Normal koşullarda mevcut yasal düzenlemelere göre, darbe girişimine katıldıkları belirlenenler dışındaki kamu görevlilerinin görevlerinden uzaklaştırılarak gerçekten suçlu olup olmadıklarının idari soruşturma ile belirlenmesi imkanı varken, savunma hakkı bile kullandırılmadan, doğrudan atılmaları, bu tasfiyelerin titizlikle yapılmış incelemeler sonucunda gerçekleşmediği, hatta aralarında husumet veya siyasi farklılık olan bazı kişi ve kamu görevlerinin durumu fırsata çevirerek birbirini ihbar ettiklerine yönelik şikayetler de şüphelerin haklılığını ortaya koymaktadır. Öyle ki kamuoyuna yansıyan vakalardan hareketle bile AKP İktidarının bu süreci gereken titizlik ve adalet içinde yürütmediği gibi durumu bir fırsata çevirdiği de açıkça görülmektedir. İktidarın kendisine muhalif gördüğü sendikalara üye kamu görevlilerini bile, hiçbir soruşturma ve yargı kararı olmadan terör örgütü üyesi diye suçlayarak, ihraç etmesinin başka bir açıklaması yoktur.

CHP'nin, bu süreçte görevden alma işlemlerinde objektif olunmadığı, siyasi davranıldığına yönelik eleştirileri AKP tarafından siyasi bir yaklaşımla görmezden gelinmesine karşın, sonradan yapılan bariz hatalardan bir kısmının

düzeltilmesi amacıyla çıkarılan göreve iade KHK'ları bu eleştirilerin haklılığını ortaya koymuştur.

Bu süreçlerin titiz işletilmediğine ilişkin birçok örneğin yanı sıra, en dikkat çekici olanlardan bir tanesi, darbe araştırma komisyonuna uzman olarak görevlendirilen bir MASAK uzmanının kısa bir süre sonra, FETÖ ile ilişkisi olduğu gerekçesiyle kurumundan ihraç edilmiş olmasıdır.

5.7.4.14. Ulusal Güvenlik Sorunu

Darbe sonrasında devlet kurumlarına dönük uygulamalar ulusal güvenliği üç açıdan tehdit eden sonuçlar doğurmuştur. **Birincisi**, darbe gecesi ordu içinde yerle bir olmuş emir-komuta zinciri gizli tanık beyanları ve ihbarlar neticesinde gerçekleşen müteakip ihraçlar, gözaltılar ve tutuklamalar ile birlikte TSK mensuplarının birbirine güvenlerini yitirmelerine neden olmuştur. **İkincisi**, darbe gecesi devletin güvenlik kurumları içinde ve arasında çatışmalar gerçekleşmiştir. Çok sayıda polis ve askerimiz kimin hangi tarafta olduğu bilinmeyen bir ortamda devletin üniformasını taşıyan FETÖ mensubu hainler tarafından katledilmiştir. Güvenlik kuvvetlerimiz arasında koordinasyon ve iletişim eksikliği nedeniyle Mayıs 2017'de Hatay'da polis ve jandarmanın yanlışlıkla çatışması neticesinde bir askerimiz şehit olmuştur.[602] **Üçüncüsü**, güvenlik kurumlarının geleceğini tehdit edecek uygulamalara gidilmiştir. Yüzyılı aşan birikime sahip TSK'ne subay yetiştiren askeri okullar kapatılmış ve gerekli hazırlıklar yapılmadan müfredatı, öğrenci kabulü ve uygulamalarına ilişkin ilkeleri belirlenmeden Millî Savunma Üniversitesi kısa zamanda kurulmuş ve ordumuzun asırları aşan kurumsal belleği bir çırpıda yok edilmiştir. Böylece ileride TSK dışarıdan FETÖ tipi örgütlerin kadrolaşma çabalarına daha açık hale getirilmiştir.

5.7.4.15. Barış İmzacı Akademisyenlerin Üniversiteden İhracı

Şubat 2017 ayı itibariyle 312 akademisyen Barış Bildirisine imza attıkları gerekçesiyle üniversitelerden ihraç edilmiştir.[603] Bu akademisyenlerin FETÖ ile hiçbir ilişkisinin olmadığı ve sadece ülkemizde barışın sağlanması umuduyla bir imza kampanyasına imza attıkları için ihraç edildiklerini bütün kamuoyu bilmektedir. Bu durum tartışmasız bir şekilde 15 Temmuz sonrası dönemdeki uygulamaların ana amacının Gülen Cemaatini tasfiye etmek ve cezalandırmak değil bilim adamları dahil bütün toplumsal muhalefeti bastırmak olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu akademisyenler ihraç edilmekle kalmamış, pasaportlarına el konulmuş ve yurtiçindeki üniversitelerde çalışma imkânları da ellerinden alınmıştır. Dolayısıyla, akademisyenlerin ülke içinde kendi uzmanlık alanlarına ilişkin bilimsel birikim ve tecrübelerini kullanma ve çalışma imkânları kalmamıştır. Pasaportlarına el konulması ve yurtdışı yasağı nedeniyle birikimlerini ülke dışında kullanmaları da AKP İktidarınca engellenerek bir bakıma aileleriyle birlikte açlığa mahkum edilmişlerdir. Sadece iktidarın yanlış gördükleri bir

[602] https://tr.sputniknews.com/savunma/201705131028448485-hatay-jandarma-polis-catisma/
[603] http://bianet.org/bianet/hayvan-haklari/183607-verilerle-imzaci-akademisyenlere-yonelik-KHK-ihraclari

uygulamasına işaret edilen bir metne imza attıkları için ömürlerini akademiye adamış olan asistanından profesörüne yüzlerce değerli bilim adamı öğrencilerinden, kürsülerinden, laboratuvarlarından koparılmış, tüm yaşamları boyunca bilim için harcadıkları çabalar hiçe sayılarak terörist olarak damgalanmışlardır. Günlük siyasette anti-entelektüalizm temalı nefreti körükleyerek puan kazanma amacıyla gerçekleştirildiği anlaşılan bu tasfiye ile ülkemiz çok önemli bilimsel birikim ve değerlerini yitirmektedir.

Hukuksuz tasfiye sürecinin daha az görünür bir yönü de Barış Bildirisi'ne imza atsın atmasın Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı ile ülkemizin köklü üniversitelerinden doktora unvanını alıp az gelişmiş kentlerdeki üniversitelerde görev yapan genç akademisyenlerin OHAL döneminde üniversite yöneticilerince fırsattan istifade edilerek işlerinden atılmalarıdır. Kısacası bu tasfiyeler gelecekte de yüksek kapasiteli gençlerimizi akademiden uzak tutacak ve Türkiye'nin en az on yıllık bilimsel gelişiminin önü kesilecektir. Tüm bu olanlardan sonra idealist gençlerimizin her türlü zorluklara katlanarak bilim adamı olma şevklerini koruyacaklarını düşünmek maalesef artık gerçekçi bir beklenti değildir.

Bu bağlamda en çok ihracın gerçekleştiği Ankara Üniversitesi'nde yaşananlar bilhassa çarpıcıdır. En yüksek sayıda tasfiye 1859'da kurulmuş ülkemizin en eski sosyal bilim okulu olan Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde (Mülkiye) gerçekleşmiş ve bu güzide kurumun her kıdemden öğretim elemanlarının yaklaşık üçte biri ihraç edilmiştir. SBF'ne yönelik bu saldırıda dikkat çeken bir husus sadece bu köklü kurumun tasfiye edilmek istenmesinde değil aynı zamanda tasfiyeye ilişkin süreçte sorumluluğu YÖK yönetiminin ve kişisel husumetleri için bu süreci kullandığı iddia edilen Ankara Üniversitesi Rektörü Erkan İbiş'in birbirlerinin üzerine atma çabaları olmuştur.[604] Sürecin kamuoyu açısından açığa çıkardığı temel unsur akademisyenlerin ihracının talimatının Erdoğan tarafından verilmiş olmasının yanı sıra üniversite seviyesinde yöneticilerin de kendi konumlarını koruma kaygısıyla[605] hareket etmeleri ülkemizde bazı akademisyenlerin bu zorlu süreçte takındıkları bencil tavır alınacak önemli bir ders olarak tarihe geçmiştir.

5.7.4.16. Üniversitelerde Kadrolaşma: Rektör Seçimlerinin Kaldırılması

Darbe sonrasındaki milli güvenliğimizi sağlayacak kurumların tasfiyesi ve devlet personelinin devlete sadakatten Erdoğan'a sadakat şiarıyla çalışmaya zorlayacak tasfiyelerin yanı sıra ülkemizin geleceğinin temel taşlarından biri olan akademinin bir bütün hâlinde tasfiyesi ile devam etmektedir. Barış Bildirisi İmzacısı akademisyenlerin ve Anadolu kentlerindeki üniversitelere tüm idealizmleriyle katkı sunmaya çalışan genç akademisyenlerin her türlü hile ve desise ile ihraçlarının yanı sıra üniversite özerkliğinin olmazsa olmazı olan üniversitenin üniversite bileşenlerince yönetimi ilkesi bir gece 676 numaralı KHK vasıtasıyla rektör seçimlerinin kaldırılmasıyla yok edilmiştir. Bu

[604] http://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2017/02/15/ihrac-KHKlari-sahipsiz-kaldi/
http://www.diken.com.tr/yokten-KHK-itirafi-ihrac-edilecek-akademisyenleri-universiteler-belirliyor/
http://t24.com.tr/haber/KHK-listesine-adimi-akp-siyaset-akademisi-hocasi-erkan-ibis-yazdi,381662

[605] https://www.artigercek.com/rektor-ibis-de-bylock-listesinde-iddiasi/

değişikliğin Gülen Çetesiyle mücadele amacı olmadığının en somut kanıtı darbeden önce yani 12 Temmuz 2016'da ülkemizin önde gelen yükseköğrenim kurumları arasında olan Boğaziçi Üniversitesi'nde yapılan rektör seçiminin, istediği tarzda bir aday seçilmediği için, Erdoğan tarafından yok sayılmasıdır.

AKP İktidarı uzun süredir kadrolaşma çalışmalarında istediği sonucu elde edemediği üniversitelerde çözümü rektör seçimlerini kaldırarak atamalara ilişkin yetkinin her türlü liyakat ve etik değerlerden uzak bir şekilde siyasi bir makam haline getirilen Cumhurbaşkanlığına verilmesinde bulmuştur. Bağımsız ve adil seçimlerle daha çok demokratikleştirilmesi gereken üniversite yönetimleri böylece merkeziyetçi, otoriter ve faşizan bir anlayışa kurban edilmiştir. Bu bağlamda yaşananlar yukarıda anılan Boğaziçi Rektörlüğünün belirlenmesi aşamasından hatırlanabilecektir.

5.7.5. Anayasa Referandumu

5.7.5.1. Komisyon ve Genel Kurul Çalışmaları

AKP'nin yıllara yayılan Başkanlık dayatmasının tarihinden bahisle, bu ısrara karşılık gelecek atmosferin yaratılması, uygun koşulların hazırlanması ve meselenin kamuoyunda kanıksanması ve halk tabanına yayılması için yapılan çalışmaların en belirleyici olan yakın tarihi 4 Şubat 2016 tarihinden başlamaktadır. Anayasa Uzlaşma Komisyonu[606], 26. yasama döneminde ilk toplantısını yapmak üzere TBMM Başkanı İsmail Kahraman başkanlığında bu tarihte toplanmış, ancak komisyonun AKP'li üyelerinin Başkanlık ısrarından vazgeçmemesi nedeniyle görüşmeler sonlandırılmıştır. ile 16 Şubat 2016 tarihinde çalışmalarına son vermiştir. Bu kısa çalışma, mevcut sistemin tartışılır olup olmadığı noktasında kilitlenmiş [607] ve komisyon çalışmalarını durdurmuştur. Başkanlık konusunun bir dayatmaya dönüşmesi ve gerekli süreçlerin dışında bazı metotlarla gündemde tutulması süreci böylece başlamıştır. 4 partinin temsil edildiği komisyon çalışmalarının ardından, bu defa 3 parti temsilcisi ile 'mini anayasa' görüşmeleri 12 Ağustos 2016 tarihinde başlamış, HDP bu görüşmelere dahil edilmemiştir. Üçlü komisyon, 23 Eylül 2016 tarihinde, 7 madde üzerinde mutabakata varıldığı açıklaması ile birlikte çalışmalarını tamamladığını duyurdu. Ancak bu duruma ilişkin yeni bir gelişme olmaksızın AKP ve MHP, ikili görüşmelere başlamış, bu kapsamda 21 Kasım 2016 tarihinde AKP Genel Sekreteri Abdülhamit Gül ile MHP Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak Anayasa değişiklik paketini görüşmek üzere bir araya gelmiştir. Bu görüşmeler neticesinde ise 8 Aralık 2016 tarihinde AKP ve MHP'nin yeni anayasa düzenlemesinde uzlaştığı haberleri servis edilmiş, sonuç olarak 10 Aralık 2016 tarihinde yeni anayasa teklifi[608] Meclis Başkanlığı'na iletilmiştir. Tasarının Anayasa Komisyonu'nda görüşülmesine 20 Aralık 2016 tarihinde başlanmıştır.

Şiddetli tartışmalar eşliğinde yürütülen Anayasa Komisyonu, 21 madde halinde gelen "Başkanlık Teklifini" 18 madde halinde onaylayarak çalışmalarına

---

[606] https://anayasa.tbmm.gov.tr/docs/26_donem_mutabakat_kom_uyeler.pdf

[607] Komisyonun son tutanağı: https://yenianayasa.tbmm.gov.tr/docs/mutabakat_kom/anayasa_mutabakat_komisyonu_16022016.pdf

[608] Meclis Başkanlığı'na iletilen anayasa teklifi: http://www2.tbmm.gov.tr/d26/2/2-1504.pdf

30 Aralık 2016 tarihinde son verdi ancak komisyon çalışma usulleri bakımından AKP iktidarı dönemine ışık tutan tartışmalı bir örnek sergiledi[609]. TBMM Başkanlığına 10 Aralık'ta sunulan teklifin, bazen gece yarısını geçen, bazen sabahı bulan, zaman zaman sert tartışma ve kavgaların yaşandığı görüşmeleri, komisyonda 9 gün sürdü. Teklifin tümü üzerindeki değerlendirmeler, aralıksız 5 gün yapıldı. Meclis Başkanlığına 21 madde olarak sunulan teklif, önergelerle 18 maddeye indi. "Yedek milletvekilliği" maddesi tekliften çıkartılırken, cumhurbaşkanının kararnameleriyle ilgili 14. ve 15. maddeler de geri çekilmiş ancak bu maddeler teklifin 9. ve 11. maddelerine eklenmiştir. Görüşmelerin en uzun mesaisi, son gün oldu. Komisyon, teklifi kabul etmek için son gün yaklaşık 17 saat çalıştı.

Komisyon çalışmaları ardından Anayasa teklifi 9 Ocak 2017 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanmıştır ve teklif 339 oyla kabul edilerek 21 Ocak 2017 tarihinde yasalaşmıştır. TBMM Genel Kurulunda teklifin tümü üzerinde yapılan gizli oylamaya 488 milletvekili katıldı. Oylamada 339 kabul, 142 ret oyu kullanıldı; 5 oy boş çıktı, 2 oy ise geçersiz sayıldı. Gizli oylama kurallarına açıkça uyulmadığı tespit edilen görüşmeler sürecinde meclis genel kurulu arbedelere sahne olmuş, farklı günlerde çıkan tartışmalar yerini kavgalara bırakmış ve bir çok milletvekili yaralanmıştır.

5.7.5.2.Referandum Süreci

Yürürlüğe girmesi durumunda büyük oranda 2019 yılı itibarıyla geçerlilik kazanacak Anayasa değişiklik teklifi, başta komisyon çalışmaları, ardından ise genel kurul çalışmalarında apar topar görüşüldükten hemen sonra, iktidar partisi ülkeyi yine zaman kaybetmeden halk oylaması sürecine sokmuş ve referandum tarihi 16 Nisan 2017 olarak belirlenmiştir. Referandum çalışmaları, lojistik anlamda ciddi oranda haksız bir rekabet ortamında gerçekleşirken, iktidar partisi mensupları ve Cumhurbaşkanı süreci HAYIR çalışmalarını ciddi bir şekilde terör ile ilişkilendirmesi neticesine dek varmıştır. Toplumsal bir karşılık görmeyen bu itham kısa sürede terk edilmiştir ancak muhalefet partilerinin çalışmaları büyük ölçüde gerek yerel idareler gerek kışkırtılmış kitleler tarafından engellenmiştir[610]. Tüm olumsuzluklara rağmen kamuoyu araştırmalarının işret ettiği durum ise HAYIR çalışmaları lehine gelişmiştir.

Sonuç olarak 16 Nisan 2017 tarihinde Türkiye zoraki bir referandumda Anayasa değişikliğini oylamak üzere sandık başına gitmiştir. Ancak seçim günü de, ülkenin olağandışı koşullarda içine sürüklendiği bu süreç olağandışı bir uygulama ile istismar edilmiştir. Yüksek Seçim Kurulu (YSK) oy verme işleminin devam ettiği saatlerde aldığı 16 Nisan 2017/560 no.'lu kararında "Yüksek Seçim Kurulunca geçmiş yıllarda istikrarlı olarak, Yüksek Kurul tarafından gönderildiğinde şüphe bulunmayan hallerde, sandık kurullarının hata veya ihmali sonucu mühürlenmeyen oy zarfı ve oy pusulası ile seçmene kullandırılan oyların geçerli olduğu kabul edilmiştir" diyerek seçim güvenliğinin en önemli mekanizmalarından biri olan mühür şartını devre dışı bırakmıştır. Bu durum AKP iktidarı döneminde yaşanan en büyük şaibelerden biri olarak tüm tepkileri

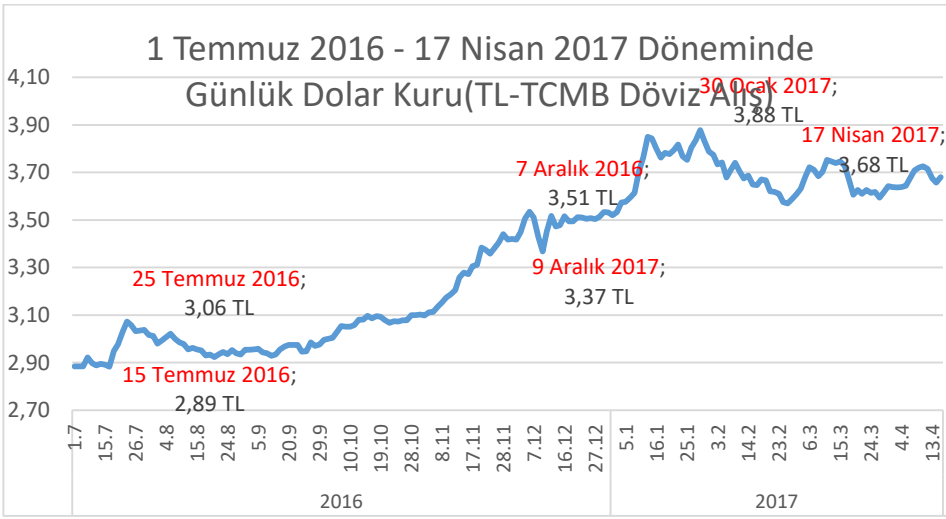
[609] Komisyonun nihai raporu:
https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss447.pdf
[610] CHP Hayır'a Baskı ve Şiddet Raporu

de beraberinde getirmiştir fakat YSK'ya verilen tepkilerle eş zamanlı olarak iktidar partisi mensuplarınca yapılan açıklamalar eşliğinde oy sayımı tamamlanmış ve daha sonra YSK tarafından resmi olarak da açıklanacağı üzere, EVET oyları %51.54, HAYIR oyları ise %48,59 olarak duyurulmuştur. Haziran 2015 tarihinden itibaren artan IŞID-PKK saldırılarından yorulmuş Türkiye, 15 Temmuz darbe girişimi ile daha da yıpranmışken ve darbe girişimi ardından ilan edilen OHAL koşulları altında, 20 Aralık 2016 ve 16 Nisan 2017 tarihleri arasında kelimenin tam anlamıyla yangından mal kaçırırcasına gerçekleştirilen Anayasa değişikliği böylece her biri birbirinden şaibeli ve hassas gelişmeler eşliğinde kabul edilmiştir.

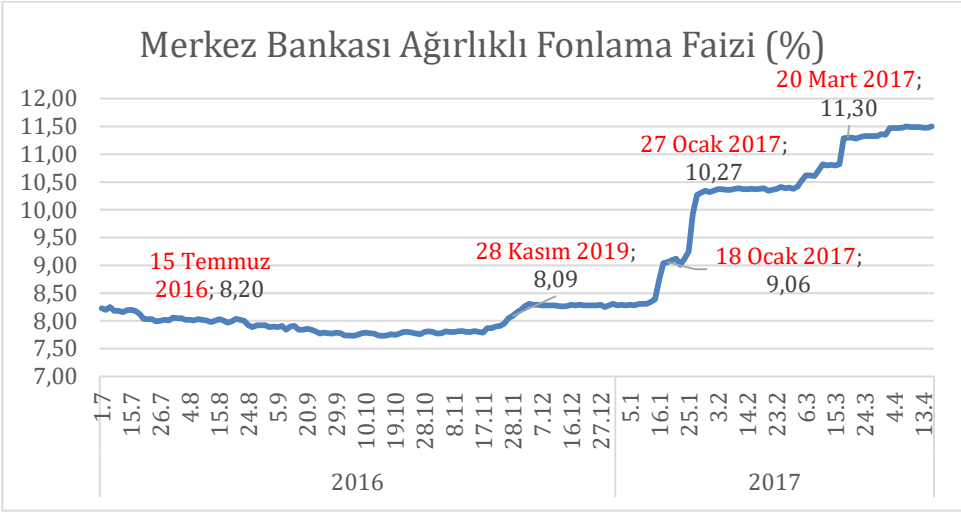
5.7.5.3.Referandum Sürecinin Ekonomiye Etkileri

15 Temmuz hain darbe girişimi ve referandum sürecinin olumsuzlukları ülkemizin ve halkımızın ekonomik yaşantısını da olumsuz etkilemiştir. Diğer bir deyişle, darbe girişimi ve sonucundan bağımsız olarak referandumun halkımıza ekonomik bedeli de son derece büyük olmuştur.

Merkez Bakası verilerine göre 15 Temmuz darbe şokunu yaşayan TL 22 Temmuz'dan itibaren yeniden değerlenme eğilimine girdikten sonra Anayasa Referandum sürecinin başlamasıyla birlikte Kasım 2016 başında yeni bir değer kaybı sürecine girmiş, en düşük değere ise 30 Ocak 2017'de ulaşmıştır. Bu süreçte TL ABD Doları karşısında yaklaşık yüzde 24 oranında değer kaybetmiştir. Doların TL karşısında değer kazanmasının ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri enflasyon, faiz ve işsizlik oranları başta olmak üzere etkilerini göstermeye devam etmektedir.

Merkez Bankası'nın ihale ve kotasyon yöntemiyle piyasayı fonlamak amacıyla yaptığı işlemlerin ağırlıklı ortalama faizi, Anayasa değişikliği ve Referandum süreci dahil, Kasım 2016'dan bu yana yükselişini sürdürmektedir.

Sonuç olarak; 15 Temmuz Darbe Girişimi bu bakımdan müstakil bir darbe girişiminden çok, sistem değişikliği için bir kaldıraç işlevi ile okunmaya başlanmış, darbe gecesini aydınlatmak üzere bir şekilde 3 ay boyunca çalışma yürütmüş olan TBMM 15 Temmuz Darbe Araştırma Komisyonu da, çalışmalarını tamamlamasının üstünden referandum tarihine kadar 4 ay geçmiş olmasına rağmen raporunu yayınlamamıştır. Bir anlamda bu darbe girişimine ilişkin rehabilitasyon çalışmaları toptan bir değişikliğin son adımları atılana kadar bekletilmiş, kullanışlı hale getirilmek üzere hazırda tutulmuştur. Bu değişikliğin vizesi ise, türlü usulsüzlükler marifetiyle 16 Nisan referandumu sonucunda alınmıştır.

16 Nisan referandumunda oylanan Anayasa değişikliği paketi 2019 yılında milletvekili ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin eş zamanlı olarak yapılması ile yürürlüğe girecek değişikler içerirken, paket halkoylaması itibarıyla yürürlüğe girecek değişikler de içermektedir. Bunlardan ilki Hakimle Savcılar Yüksek Kurulu'nun (HSYK), Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) olarak yeniden düzenlenmesi ve üye yapısının değiştirilmesi. Düzenlemeye göre HSK'nın üye sayısı 12'den 13'e çıkmış, daire sayısı ise 2 olarak düzenlenmiştir. Düzenlemeyle Adalet Bakanı HSK'nın başkanı, Adalet Bakanı Müsteşarı ise kurulun doğal üyesi olmuştur. Kalan 11 üyenin 6'sı Cumhurbaşkanı tarafından doğrudan, 7'si de parlamento tarafından belirlenmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi ve Halkların Demokratik Patisi, yargının siyasallaştırılması sürecinde iktidar partisinin yanlışlarına ortak olmayacaklarını beyanla, 4 Mayıs 2017'de TBMM'de HSK üyelerinin seçimin yapıldığı karma komisyon çalışmalarına katılmamışlardır.

16 Mayıs 2017 tarihinde Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) üyelerinin belirleneceği Meclis Genel Kurulu seçiminde 367 oy çoğunluğuna ulaşamamıştır. Meclis Genel Kurulu'nda 21 aday arasından belirlenecek HSK'nın 7 üyesi için yaklaşık 3 saat süren oylama yapılmıştır. Adaylardan hiç biri 367 oy çoğunluğuna ulaşamadığından oylamada ikinci tura geçilmiş, üyeler TBMM Genel Kurulu'nda yapılan 2'nci tur oylama sonucu belirlenmiştir. Böylece hiçbir şart altında müzakerelere tahammül edilmeden ülke gündemine getirilip hızlı bir şekilde onaylatılan anayasa değişikliğinin ilk hedefine ulaşılmıştır. Bu acele uygulamanın, ülkenin içinde bulunduğu yargı krizinde iktidar partisinin

aleyhinde gelişebilecek bilumum yargılamaların önünü alacak türden bir ısrarı içerdiği de böylece ortaya çıkmıştır.

Anayasa paketinin derhal uygulamaya geçen diğer bir düzenlemesi ise partili cumhurbaşkanı uygulaması olmuştur. Buna göre Cumhurbaşkanı'nın partisi ile ilişiğini kesen madde yürürlükten kaldırılmış ve Cumhurbaşkanı'nın bir siyasal partiye üyeliği ve yöneticiliğinin önü açılmıştır. Bu değişiklik de en az diğerleri kadar hızlı bir şekilde gerçekleştirilmiş ve Cumhurbaşkanı Erdoğan 2 Mayıs 2017 tarihinde önce AKP'ye resmen üye olmuş, yine çok geçmeden AKP'nin 21 Mayıs 2017 tarihli 3. Olağanüstü Kongresinde bin 470 delegeden bin 414'nün oyunu alarak yeniden AKP Genel Başkanı olmuştur. Anayasa görüşmelerinin tamamlandığı tarihten bu tarihe kadar TBMM de, tıpkı darbe araştırma komisyonu gibi gittikçe çalışamaz hale getirilmiş ve kademeli olarak etkisizleştirilmiştir. Darbe araştırma komisyonunu raporunun açıklanması da Erdoğan'ın AKP Genel Başkanı olduğu hafta gerçekleşmiştir. Komisyonun üyeleri ile herhangi bir müzakere ya da istişare olmaksızın, komisyon başkanı Reşat Petek ve sözcü Mihrimah Belma Satır 2 kişilik sürpriz bir toplantı ile 26 Mayıs 2017 tarihinde komisyon raporunu ve onunla birlikte Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) raporunu kamuoyuna açıklamışlardır.

5.7.5.4.Komisyon Raporu ve Çelişkiler

Darbe Araştırma Komisyonu, müşterek önergeler ile kurulmasına karar verilen tarihten 4 ay sonra çalışmaya başladığı gibi, raporunu da çalışmalarını tamamladığı tarihten 5 ay sonra açıklamıştır. Bu açıdan 3 ay çalışma süreli bir komisyon nihai olarak neredeyse 1 yıl boyunca bir bakıma kızakta tutulmuştur. Bu süre zarfında kamuoyunda darbe gerçeklerinin aydınlığa kavuşturulması bakımından yüksek bir beklenti oluşmuş, raporun geciktirilmesi ile de bu beklenti yerini şüphelere bırakmış, nitekim rapor da bunu doğrulamıştır. Darbe gerçeklerini açıklığı kavuşturmak üzere kurulan komisyonun raporu aylar sonra, her ne kadar çalışmasının önüne geçilmiş olsa da, o tarihe kadar yapılmış hayati tespitlerinden neredeyse hiç birine yer verilmeyen, büyük bir travma yaşanan darbe gecesine dair ciddiyetsiz analizleri ve yargılamalarına başlanan darbe davalarının iddianameleri ile çelişkili beyanları içeren bir taslak şeklinde ortaya çıkmıştır. Dahası, muhalefet üyelerinin komisyon çalışmalarına ısrarla davet edilmesi için çabaladığı isimlerden olan Genel Kurmay Başkanı Hulusi Akar'ın, komisyonu nihayet yazılı olarak cevaplandırması, komisyon raporunun açıklanması ardından gerçekleşmiştir. Akar'ın cevaplarının komisyona ulaştığı bilgisi 29 Mayıs 2017 tarihinde ajanslara düşmüştür ancak cevaplar üyelere yine bir gecikme ile, 30 Mayıs 2107 tarihinde gönderilmiştir.

Komisyon Başkanı Reşat Petek'in açıkladığı rapora, raporun teslim edilmesi gereken tarihe göre gecikme süresi içinde müdahale edildiğini dair ilk gösterge, 22 Aralık 2016 tarihinde basına sızan ilk rapor ile arasındaki ciddi farklılıklardır. Basına sızan ilk taslak rapor 936 sayfa iken, son taslak rapor 637 sayfa olmuştur. Bu da raporun kırpıldığına ilişkin önemli bir gösterge olmuştur. Son taslak raporun böylece 293 sayfa azaltılarak şekillendirildiği anlaşılmaktadır. Ön taslak raporda yer alan "FETÖ- PDY İrtibatlı Gerçekleştirilen ya da Manipüle Edilen Olaylar" başlığı altında yer verilen Poyrazköy, Muhsin Yazıcıoğlu, gazeteci Haydar Meriç'in öldürülmesi, Malatya Zirve Yayınevi, devletin gizli toplantılarının dinlenmesi ve ifşası ile Rus uçağının düşürülmesi

konulu olaylar Petek ve Benli tarafından açıklanan son taslak raporda yer almamıştır. Yine sızan ilk taslak raporda, "2000'li Yıllar (Ak Parti Dönemi: Paralel Devlet Oluşumu)" ile ifade edilen bölüm, son taslak raporda 'Ak parti dönemi' ifadesi çıkarılarak yer almıştır.

Komisyon raporunda yer verilmeyen önemli görüşmelere örnek vermek gerekirse, bunların FETÖ yapılanmasında siyasi iradenin önemine dikkati çeken açıklamalar olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda eski Genel Kurmay Başkanları İlker Başbuğ, Hilmi Özkök, Işık Koşaner, eski MİT Müsteşarı Emre Taner, eski İçişleri Bakanı Efkan Ala, Gazeteciler Nedim Şener ve Fehmi Koru'nun komisyona aktardıkları raporda hiçbir şekilde yer verilmemiş detaylar içermektedir. Bu görüşmelerin tutanakları TBMM internet sayfasında ve müdahale olması ihtimallerine karşı komisyonun CHP'li üyelerinin arşivlerinde eksiksiz olarak bulunmaktadır.

Örneğin 25 Ekim 2016 tarihinde komisyonda görüşlerine başvurular Gazeteci Nedim Şener'in, komisyona sunduğu evraklar içinde 2004 Milli Güvenlik Kararları[611] ve MİT Raporları[612] bulunmaktadır ancak raporda bu bulgulara yer verilmemiştir. Öte yandan bu kararlar ve MİT brifingleri ile ilgili olarak yine komisyonda anılan ancak raporlara yansımayan önemli bir bulgu da dönemin Başbakanlık Müsteşarı Ömer Dinçer'in kitabıdır. Dinçer, "Türkiye'de Değişim Yapmak Neden Bu Kadar Zor" (Alfa, 2016) adlı kitabında "2004 MGK tavsiye kararı o zamanın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül beyefendinin şimdiki Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da altlarında imzası bulunan bu tavsiye kararı başbakanlığa geldiğinde Sayın Recep Tayyip Erdoğan ile konuştum. Erbakan'ın düştüğü oyuna düşmemeliyiz" diyerek bu raporu rafa kaldırmak gerektiğini söylediğini aktarmaktadır. Devamen de "Ben hukuki sorumluluğu aldım, sayın Başbakan da siyasi sorumluluğu aldı. Biz bu MGK tavsiye kararını işleme sokmadık ve hatta bu kurula girmeyen diğer bakanlardan da saklama kararı aldık" demiştir.

2004 MGK Kararlarına ilişkin önemli beyanatlar veren isimlerden bir diğeri ise Genelkurmay Eski Başkanlarından Hilmi Özkök olmuştur. 19 Ekim 2016 tarihinde komisyonda konuşan Hilmi Özkök şunları ifade etmiştir:

"2004 Milli Güvenlik Kurulu'nda silahlı kuvvetler olarak dedik ki 'Bu örgüt çok büyük bir imkan kabiliyetine kavuştu. İmkan kabiliyeti yıllar içinde oluşur ama niyet bir gecede değişir. Aynen böyle söyledik. Dedik ki icra planı yapılsın bu iş takip edilsin o zaman kadar tehlikeli bir örgüt olarak görülmüyor tabi iyi niyetli görülüyor. Ama biz MGK'da bunu açıkça söyledik. Hükümeti kesin olarak bilgilendirdik ve durum iyi değil dedik. Orada bir karar alındı. Ona icra planı denildi. Hükümete tavsiye ediyor MGK bunu. Hükümetin unsurları da orada olmakla beraber. Ne yapılıyor diye izledik, açıkça söyleyim pek fazla bir şey yapıldığını görmedik. Biz gene her toplantıda irticadan ve bu örgütlerin tehlikesine dikkat çeken konuşmaları MGK'da kuvvet komutanları da var biliyorsunuz her zaman dile getirdik. Duyduklarımızı her zaman elimizden geldiği kadar yaptık. Ama kaynağı nüfuz etmemiz mümkün olmadı. Hep bildiğimiz şeyi böylece hepimiz birlikte teklif ettik. Bir fikir birliği yapılmış

[611] EK2: 2004 MGK Kararı
[612] EK3/4: MİT Raporları

olarak gidiliyor MGK'ya. Sonrasında bizim elimizde olan bir şey değil. Sonra 2006 yılında emekli oldum." 613

Tavsiyelerine riayet edilmeyen 2004 MGK kararlarına ilişkin olarak, dönemin Adalet Bakanı Cemil Çiçek, TBMM Başkanlığı sırasında 29 Kasım 2013 tarihinde Hürriyet'e verdiği demeçte şunları söylemiştir:

"MGK 2004 yılında bu tavsiye kararını aldı. Ama Bakanlar Kurulu bu kararı nazarı dikkate almadı. Gündem bile yapmadı. Bu kararla ilgili yaptığımız istişarelerden sonra dosyasına koyduk. Bakanlar Kurulu'nda gündeme dahi gelmedi. 9 yıl sonra bunu gündeme getirmek ahlaki değil, nifak sokmaya yöneliktir. Burada dikkat edilmesi gereken iki husus var. 2004 yılında olan bir hadiseyi 2013 yılındaki bir hadise ile ilişkilendirmek doğru değil, ahlaki değil. O tarihte hükümet Fethullah Gülen'e yönelik olarak büyük bir fedakarlık ve vefa örneği göstermiştir. Hükümet ihtilal hazırlığı yapıldığı bir dönemde, Ergenekon'ların, Balyoz'ların hazırlandığı bir dönemde, cemaat için büyük bir risk almıştır. Bu tavsiye kararını dosyasına kaldırmıştır. O dönem bu konu, sadece Başbakanlık Takip Kurulu toplantılarında Genelkurmay temsilcileri tarafından gündeme getirilmiştir ancak dikkate bile alınmamıştır. O MGK kararında zaten dershane konusu da yoktur. Özel okullar ve yurtlar vardır. Tavsiye, özel okullara yöneliktir ama hükümet bu konuda tam tersi tutum takınmıştır. Özel okulları teşvik etmiştir. 2005 yılında Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nde değişiklik yapılarak irtica ile mücadele stratejisi değiştirildi. 2010 yılında da irtica ile mücadele Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nden tamamen çıkarıldı. MGK kararları tavsiye niteliğindedir. Bunların hayata geçirilmesi ve uygulaması hükümetin sorumluluğundadır. O dönemki MGK kararları ile ilgili olarak hükümet hiçbir işlem yapmamıştır. Daha sonraki MGK toplantılarında ve belgelerde bu tür faaliyetler tehdit olmaktan çıkartıldı."

Cemil Çiçek'in atıfta bulunduğu Milli Güvenlik Siyaset Belgesi değişikliği, Terörle Mücadele Kanunu değişikliği ile başlayan süreçtir. Adalet Bakanlığı ve başkanlığını Abdullah Gül'ün yaptığı Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulu'nca hazırlanıp, Başbakanlık tarafından 6 Nisan'da Meclis'e sevk edilen tasarıda, "silahsız terör örgütleri" ibaresi aynen korunuyordu. Oysa bu özellikle Fetullah Gülen ve cemaati açısından önemliydi, zira "Silahsız terör örgütü kurmaktan" yargılanan Gülen hakkında verilen hüküm Şartlı Salıverme Yasası kapsamında ertelenmişti. Ancak Gülen, Mart 2006'da AB uyum sürecinde Terörle Mücadele Yasası ve TCK'da yapılan değişiklikler kapsamında beraati için yeniden yargılanması talebiyle dava açarken, avukatları Emniyet'ten "terör örgütü kurmadığı" yönünde rapor almış, Gülen'in "cebir ve şiddet kullanmadığını" savunmuştu.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi 5 Mayıs 2006 yılında Gülen'in beraatine karar verse de davanın daha Yargıtay aşaması vardır.614

Tartışmalı maddeyle ilgili değişiklik önerisi verilir ve tasarı alt komisyona havale edilir. Adalet Alt Komisyonu da Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulu Başkanı Abdullah Gül'le görüşüp, yeni bir formül geliştirir. Buna göre, konunun

613 19 Ekim 2016 tarihli komisyon tutanakları:
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1744
614 Müyesser Yıldız, OdaTV, 29.11.2013

Terörle Mücadele Yasası'ndan çıkartılıp, "Silahsız terör örgütü kurucu, yönetici ve üyelerinin TCK'nın çete suçunu d*üzenleyen 220'nci maddesinden yargılanmaları" kararlaştırılır.*

Değişiklikten yaklaşık 2 yıl sonra da Gülen hakkındaki beraat kararı önce 5 Mart 2008'de Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nde oybirliği, 24 Haziran 2008'de de Yargıtay Ceza Kurulu'nda 6'ya karşı 17 oyla onanır ve 1999 yılında Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı Nuh Mete Yüksel'in Fethullah Gülen aleyhine başlattığı soruşturma AKP döneminde yapılan yasal değişiklikler ile Gülen lehine sonuçlanmış ve Gülen 2008 yılında, Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde beraat ettirilmiştir.

Sonuç olarak sanık Fethullah Gülen'in beraati, 5 Mayıs 2006'da 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun "terör tanımı" başlıklı 1. maddesinde yapılan değişiklik ile olanaklı kılınmıştır. Terör örgütü tanımına cürüm işleme ve silahlı eylem şartı getirilmiş, yeni terör kanununa göre Gülen'in avukatları Mahkemeye başvuruda bulunmasının ardından Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Emniyet Müdürlüğü'nden istenen raporda Fethullah Gülen'in cebir ve şiddet içeren bir suça karışmadığı bildirilmiştir. Mahkeme de bu koşullarda af nedeniyle daha önce 5 seneliğine ertelenmiş olan ve tekrar görülen davada Terörle Mücadele Yasası gereğince suçun oluşmadığı hükmüne varmıştır.

Cemaatin önemli isimlerinden Hüseyin Gülerce beraat kararından 6 gün sonra Milliyet Gazetesi'ne verdiği röportajda, "Cemaat neden Cemil Çiçek'ten haz etmiyor?" sorusunu şöyle cevaplandıracaktır:

"Cemaatin öyle ortak bir tavrı yok, ama sıkıntı şöyle meydana getirildi: Sayın Çiçek Adalet Bakanı'yken terör tanımı ile ilgili değişikliklerde toplumsal mutabakatı aramak adına meseleye biraz mesafeli durdu. Zannediyorum o mesafeli duruş bazılarınca karış duruş olarak anlaşıldı, ama Çiçek'in Komisyon'da bunu gündeme aldığına ben gazeteci olarak tanığımdır. Tabii bunu AKP içinde Cemil Çiçek'i yıpratmak için söyleyenler de oldu. Biraz da sanırım Cemil Çiçek'in Anavatan'dan gelmiş olması etken."[615]

Dershaneler gerekçesiyle hedefe konulan dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, "*Cemaatin mensupları, en ileri gelenleri, bugüne kadar Tayyip Erdoğan'a ne getirdiler de Tayyip Erdoğan geri gönderdi? Üniversitelerin hazırlanması, üniversitelerin verilmesi ile ilgili adımlardan tutunuz da birçok faaliyete yönelik yapabileceğimiz ne varsa bunları yaptık. Benden geri dönen hiçbir şey yoktur. Buna Rabbim şahittir*" derken[616] bu açıdan haksız değildir.

15 Temmuz Darbe Araştırma Komisyonu'nda da 26 Ekim 2016 tarihinde dinlenilen, dönemin Genel Kurmay Başkanı Işık Koşaner'in FETÖ bağlantılı subayların önlenemez terfilerindeki tehlikeleri işaretle gerekli görüşmeleri yaptığı, ancak netice alamadığı ve siyasi iradeden gerekli desteği bulamadığı için kuvvet komutanları ile birlikte 29 Temmuz 2011 tarihinde istifasını sunduğu olayın detaylarına da raporda yer verilmemiştir.

Koşaner'in kendi ifadeleri ile:

"Efendim, biraz evvel de belirtildiği gibi, ben Fetullahçı terör örgütünün

[615] EK5: Devrim Sevimay, Milliyet, 29.06.2008
[616] EK6: Serpil Çevikcan, Milliyet, 23.11.2013

eylemlerinin bir suç olarak telakki edilmediği dönemde görevdeydim. O dönemde herkesin de çok iyi bildiği gibi, basına da yansıdığı gibi, kitaplar yazıldığı gibi örgütün öğrenci evlerinden söz ediliyordu. Burada indoktrine edilen insanların özellikle askerî okullara sokulmaya çalışıldığı söyleniyordu. Tabii sadece askerî okullara değil, yargı sistemimize, dış işlerimize, millî eğitim sistemimize sokulmaya çalışıldığı herkes tarafından bilinen bir gerçekti. Örgütün dünyanın birçok ülkesinde okulları vardı. Bu okullar yurt içinde, yurt dışında faaliyet göstermekteydiler. Bir okul olarak telakki edildiği için herhangi bir araştırma vesaire söz konusu olmuyordu. Yine, örgütün o dönemde dâhi çok güçlü mali kaynakları olduğunu herkes biliyor. Bağışlardan, vakı ardan vesaireden gelen kaynakları olduğunu biliyor ve yine, herkes hemfikirdi ki örgüt kendine yandaş bir nesil yetiştirmeye çalışıyor; bu da hiç gözlerden kaçan bir olay değildi. Bu tabii ki asker olarak bizim de dikkatlerimizi çekmekteydi. Tedirgindik, takip ediyorduk ama yapılacak bir şey de yok idi, en fazla yapacağımız şey, bu faaliyetleri hakkında yetkili makamlarımızı bildiğimiz kadarıyla bilgilendirmekti. Daha evvel huzurlarınıza gelen eski komutanımız tarafından da bu iş zaten açık açık size söylenmişti. Ancak bu olayların nihai bir amacının olduğundan hiçbir şüphemiz yoktu. Bu olaylar niye yapılıyordu, neden bu gençler evlerde indoktrine ediliyordu, okullar neden açılıyor, ne olacak, sonunda ne amaçlanıyor? Bunu düşünüyorduk ve bundan endişe duyuyorduk. Sık sık "Neden bu dönemde silahlı kuvvetler kendisini korumadı, tedbir almadı?" diye sorularla karşılıyor basından takip ettiğimiz kadarıyla. Efendim malumunuzdur ancak kısaca tekrar etmek istiyorum: Silahlı kuvvetlerin kışla hudutları dışarısında herhangi bir istihbarat yapması, birini takip etmesi, bir faaliyette bulunması söz konusu değildir, böyle bir görevi de yoktur, yetkisi de yoktur, yasalar da buna imkân vermez. Bizim istihbarat dediğimiz faaliyetimiz, kışla sınırları içerisinde veya tatbikat arazisinde vesaire personelimizce takip etmekten ibarettir. Peki, o zaman ne olacak? Bize gelen tüm bilgiler MİT'ten ve Emniyetten gelen bilgilerdi, onlara itibar etmek durumundaydık. Oradan gelen bilgilere göre tahkik edip, eğer bilgileri teyit edebiliyorsak, bu personelin silahlı kuvvetlerinden ilişiğinin kesilmesine çalışıyorduk. Bunun için de tek bir yöntemimiz vardı: Yüksek Askerî Şûra toplantılarında böyle personelin silahlı kuvvetlerle ilişiğini kesmek; ancak bilgiye, belgeye dayandığı şekilde. Mahkemeye gitmekle olmuyordu. Mahkemeye verseniz bile zaten beş sene sürüyor, o zamana kadar atı alan Üsküdar'ı geçtiği için mahkeme işi olmuyordu. Yüksek Askerî Şûra kararları o dönemde yargıya da kapalıydı. Ancak Yüksek Askerî Şûra kararlarıyla silahlı kuvvetlerden personel ayrılması çeşitli şekillerde yanlış yorumlanarak, bazı basın tarafından halkımıza yanlış anlatılarak sanki "Namaz kılan atılıyor, işte içki içmeyen atılıyor." gibi bir propaganda yapılarak Yüksek Askerî Şûra'daki faaliyetlerimiz bizim engellenmeye çalışıldı. Tabii ki yetkili makamlar da bundan -sanıyorum- etkilendikleri için bir süre sonra bu faaliyetlerimize şerh koymaya ve böyle şahısların silahlı kuvvetler dışına çıkarılmasını önlemeye başladılar. Tabii bu, son sekiz, dokuz yıldır aşağı yukarı bu şekilde silahlı kuvvetler kendini koruyamaz duruma geldi. Koruyamaz duruma gelince ne oldu? Bu kişiler yerleştiler, güçlendiler, rütbe de aldılar, yetkili makamlara da geldiler. Tabii ki yetkili makamlara gelmeleri yine örgüt tarafından üretilen sahte bilgi ve belgelere dayalı açılan davalar sayesinde Türk silahlı Kuvvetlerinin önemli kadrolarının göz göre göre tasfiye edilmesiyle mümkün oldu. Ben, 2010- 2011 döneminde Genelkurmay Başkanıydım, o dönemde -çok iyi hatırlanacağı gibi, daha bazıları devam da ediyor- Ergenekon, Balyoz, İrticayla

Mücadele Eylem Planı, Poyrazköy, Kafes, Askerî Casusluk, Amirallere Suikast gibi daha birçok benzeri neye dayandığı daha sonra ortaya çıkan bir süre davalar yürütülmekteydi. Ancak bu davaların bir planın bir parçası olduğu ayan beyan tarafımızdan hissedilmekte ve anlaşılmaktaydı. Davaların konuları, adları farklı farklı olmasına rağmen amaçları Türk Silahlı Kuvvetlerinin kamuoyu nezdinde itibarını sarsmak ve istedikleri personeli silahlı kuvvetlerden uzaklaştırmak idi. Bu, açıkça görülüyordu ve personelimizin, tabii ki suçlanan personelimizin, biz suçlu olmadıklarını gayet doğal olarak biliyorduk. Neden biliyorduk? Biz -ben o zaman 46'ncı yılımdaydım- kırk senedir, kırk beş senedir bu kurumun içerisinde olan bir insan kimin suçlu olup olmadığını çok iyi anlayabilir efendim. Ancak konular yargıya intikal etmiş olduğu için "Yargıya müdahale ediliyor." denilmesin diye sesimizi yükseltmek imkânımız tabii ki olmadı, yargı kendi işlevini yürüttü." [617]

Koşaner bu görüşler ile netice olarak *"İleride başımıza gelecek felaketin temellerinin atıldığı bir ortamda buna ortak olmuş olacaktım. Ortak olmadım"* diyerek istifa ettiği günlerde, 15 Temmuz 2016'da yaşananları adete öngörmüş, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni içinde bulunduğu durumdan çıkaracak siyasi iradeyi ve desteği bulamadığını açıkça beyan etmiştir. Koşaner ve arkadaşlarının ikaz ve kararları dikkate alınmanın ötesinde, bir anlamda dönemim AKP-Cemaat koalisyonu bakımından kullanışlı bulunmuş, her fırsatta her kademede kadrolara müdahil olan iktidar bu tepkiler karşısında herhangi bir adım atmamış, olanlara kayıtsız kalarak FETÖ kadrolarına yeşil ışık yakmıştır.

Benzer şekilde 3 Kasım 2016'da komisyona gelerek görüşlerini beyan eden eden Genelkurmay Eski Başkanı İlker Başbuğ da FETÖ mensuplarının gidişine dair dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan ile yaptığı görüşmeyi şöyle aktarmıştır:

"Özellikle 2008-2010 dönemiyle ilgili olarak, biz her fırsatta -ki YAŞ toplantıları, Millî Güvenlik Kurulu toplantıları, ikili toplantılar- Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı yürütülen komplolar hakkında siyasi makamlara bilgi verdik ve verdiğimiz bilgilerde bu komploların arkasında cemaatin olduğunu net olarak ifade ettik ve her defasında bunu tekrarladık. Bugün artık tarihe geçen bir sözümüz var, Sayın Başbakanla, şimdiki Sayın Cumhurbaşkanımızla bir görüşmemiz esnasında ben kendisine şunu söyledim, dedim ki: Bakın, efendim, bu Fetullah Gülen Cemaati bunu yapan organdır. Şu sözü söyledim: Bu tehdit bugün bize, yarın size. Ya 2009'dur ya 2010'dur. Bana dedi ki: "Komutanım, siz bunları çok büyütüyorsunuz." Sayın Başbakan, büyütmüyoruz, bu ciddi bir tehlikedir diye biz bunu ifade ettik. Simdi, gerçekten buraya kadar ifade ettiklerimi toparlamam gerekirse bence asıl sorun, FETÖ'cülerin TSK'ya nasıl sızdığı, bu sızmaların nasıl engellenemediği, sızan kişilerin nasıl tespit edilmediğinin ortaya çıkartılmasıdır." [618]

Komisyon görüşmeleri sırasında önemli bulgulara erişilen görüşmelerden bir diğer ise 9 Kasım 2016 tarihli MİT Eski Müsteşarı Emre Taner oturumudur. Emre Taner'in görev yaptığı dönemde siyasi otoritenin FETÖ yapılanması mücadelesi bakımından eksikliklerini ve direncini dolaylı olarak ifade ettiği cümleler CHP İstanbul Milletvekili İlhan Cihaner'in sorularına verdiği cevaplarda

[617] 26 Ekim 2016 tarihli komisyon tutanakları:
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1751
[618] 3 Kasım 2016 tarihli komisyon tutanakları:
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1764

ortaya çıkmıştır:

"İLHAN CİHANER (İstanbul) – Hayır, devam edeceğiz, çok önemli, çünkü bu arka planını öğrenmemiz lazım ki önlemleri doğru koyalım, çünkü bu Komisyonun bir amacı da doğru önlemleri tespit etmek.

Ben bu ilgiyi duymuştum ve size yazmıştım.

Yazım aynen şöyleydi: "a) Kadrolaşma, izinsiz eğitim kurumu açma, yardım toplama, kanuna muhalefet, suç örgütü kurma, yönetme, kara para aklama konularında rapor, bilgi notu vesaire olup olmadığı, varsa bir örneğinin gönderilmesi.

b) Fethullah Gülen'in herhangi bir ad altında, Müsteşarlığınızın ya da başka güvenlik, istihbarat birimleriyle..."

Neyi kastettiğimi biliyorsunuzdur.

EMRE TANER – Evet efendim.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – "...organik bağının bulunup bulunmadığı,

hâlen veya geçmişte.) 1997 yılında Müsteşarlığınızca Fethullah Gülen grubunu kara para aklama suçu vesaire gibi suçlar işlediğine ilişkin bir raporun düzenlenip düzenlenmediği, böyle bir rapor varsa bir örneğinin Başsavcılığımıza gönderilmesi."

Buna "Böyle bir rapor yoktur." diye yanıt verdiniz ve sadece Aydınlık gazetesinde "Onların yayınladığı bir bilgidir, biz de bunu sunduk." dediniz ama geçen gün bir şey ortaya çıktı ki 2004 yılında Millî Güvenlik Kuruluna basbayağı çok güzel bir rapor sunmuşsunuz.

EMRE TANER – Evet.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Bunu benden niye sakladınız? Birisi ilgi duymuş, soruşturmaya başlamış, niçin "Böyle bir şey yok." dediniz? Birinci sorum bu.

EMRE TANER – Simdi, tabii, MİT'in o dönemde bazı böyle Ortodoks kararları vardı. Yani Başbakanın dışında, kanunda yer alan hususların dışında, doğrudan doğruya, adalet mekanizması da olsa Adalet Bakanlığı üzerinden gelmeyen bazı taleplerin cevaplanmaması veya işte bu şekilde cevaplanması tarzında bir anlayış hâkimdi.."

"İLHAN CİHANER: Daha sonra aynı tutanaklarda Gülen grubunun öteden beri CIA lehine özellikle Türki cumhuriyetlerde casusluk faaliyetinde de bulunduklarına dair tespitler var. Ben de bunu soruşturmanın bir ayağı olarak almıştım ve Şenkal Atasagun'u tanık olarak dinlemek istemiştim. Şenkal Atasagun'un tanıklığına bence de CMUK'a aykırı bir şekilde izin vermediniz, çünkü suç olgusu içeren konularda devlet sırrı savunmasına sığınılamaz, hatta bunu da yazdım ve tabii, raporun arkasını getirmeye zaman yetmedi, sizin mensuplarınız gibi ben de tutuklandım. Şenkal Atasagun'un tanık olarak dinlenmesine niye izin vermediniz?

EMRE TANER – Efendim, şimdi, dediğim gibi... O dönemde tamamen gene bir çerçeveli anlayış çerçevesinde hareket edilmiştir. Yani MİT müsteşarları Başbakanın müsaadesi olmadan böyle bir şey yapmaz, yapmamalıdır, Başbakan

müsaade ederse ki Erzincan olayında Başbakan oradaki iki arkadaşımız için bu müsaadeyi vermiştir, yoksa onlar da alınamazdı.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Bakın, ben bu yapıyı soruşturmak için müsaade istediğimde verilmiyor, ama o yapının kurguladığı ve sizce kumpas olduğu bilinen kişilere yönelik bu izin veriliyor.

EMRE TANER – Yani bir çelişki var, kabul ediyorum, ama bunu, tabii...

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Çelişki, ama Türkiye'yi bu noktaya getirdi bu çelişki.

EMRE TANER – Evet." [619]

Gelinen noktada açıkça görülüyor ki komisyonun kamuoyu ile paylaştığı rapor, çalışmalarından rahatsız olunan araştırma komisyonunun, esasen darbeye ilişkin olarak aydınlığa çıkartması beklenen sorumluların önemli bir kısmına işaret eden bulgulara her şeye rağmen erişmiştir. Devlete bağlılığından şüphe duyulmayacak ve geçmiş hizmetleri ile de bunu kanıtlamış yüksek bürokrat ve askerlerin beyanlarının da doğruladığı üzere, FETÖ'nün "mücadele edilecek bir terör örgütü" oluşunun miladı iktidar partisinin savunduğu gibi 17-25 Aralık 2013 ya da 7 Şubat 2012 tarihinde MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın ifadeye çağrılması değil, 2004 MGK kararlarıdır. Bu bakımdan, mücadele isteksizliği ve hatta iktidarın FETÖ'ye türlü zırhlar tesis eden çabaları bir sır olmaktan da uzaktır ve darbe araştırma komisyonunun asli görevi darbe girişiminde sorumlulukları ortaya çıkartmak iken, komisyonun raporunda **sorumlu ve fail karmaşası** yaratılarak bu konu örtbas edilmektedir.

Rapor toplamda ilk 320 sayfa boyunca **fail** olarak bir FETÖ tarif etmiş, onu bir anlamda mitleştirmiştir, SGK'dan edinilebilecek bir dizi belge ile Fethullah Gülen portresi çizmiştir ancak **sorumlular** bakımından, yukarıda anılan görüşmelerden hareketle hiçbir analiz yapamamıştır. Suç teşkil eden bir hadisede failleri tespit edecek olan yargı makamından böylece rol çalmış ve siyasi bir organizasyon olarak araştırma komisyonu bu yolla, siyaset alanını görmezden gelmiştir. Dahası, komisyon divanı sürmekte olan yargı faaliyetlerini bahane göstererek böylece araştırma çalışmalarını yavaşlatan tutarsız bir politika benimsemiştir. 15 Temmuz Darbe girişimi bu bakımdan karanlıkta bırakılmış, devleti baklavacılıktan şarkıcılığa, generallikten akademisyenliğe varan bir skala eli ele geçirmeye teşebbüs ettiği iddia edilen bir örgütün siyasi ayağına ilişkin hiçbir bulguya yer verilmemiştir. FETÖ'nün siyasi ayağına ilişkin komisyon bulguları bakımında büyük önem taşıyan bulgularından bir tanesi de komisyonun ilk görüşmeyi gerçekleştirdiği AKP Denizli Milletvekili Şahin Tin oturumunda gerçekleşmiştir. 13 Ekim 2016 tarihinde komisyonda hazır bulunan Tin, beyanatlarında kendisinin milletvekilliğinin FETÖ tarafından engellediğini beyan etmiştir[620]. Bu beyanda dikkat çeken ise FETÖ'nün AKP milletvekilliklerini tasarlayabilecek kadar parti içlerinde hakim ve etkin pozisyonda olduğudur. Gelgelelim AKP'nin komisyon raporu her ne kadar bu irtibatı açık edecek beyanat ve bulguları irdelemekten imtina etse de FETÖ'nün AKP kadrolarına

[619] 9 Kasım 2016 tarihli komisyon tutanakları:
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1775
[620] 13 Ekim 2016 tarihli komisyon tutanakları:
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1742

hakimiyeti, raporun AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılına kadar ki yarım asırlık siyasi bağlantılarını tarif ettiği "Siyaset" başlığı altında bir anlığına ve spekülatif bir argüman içinde çekinceli bir ifade ile şöyle yer bulmuştur:

"FETÖ bundan sonra doğrudan Başbakan Tayyip Erdoğan'ı hedef alan yayınlar yapmaya başlamış, AK Parti'yi "şeriatçı" bir parti Erdoğan'ı da "İslamcı" bir siyasetçi olarak göstererek Batı'nın islamofobik yönlerini okşayarak karşıt propaganda yapmaya başlamıştır. Bunun karşısında dershanelerin kapatılması hamlesi gelmiştir. Buna rağmen 2011 genel seçimlerinde AK Parti'nin FETÖ kontenjanından milletvekili adaylarını meclise taşıdığı görülmektedir."

Raporda bu tespit FETÖ'nün temel olarak din ile bir ilgisi olmayan buna karşılık bu duyguları istismar eden bir örgüt olduğunu temellendirmek üzere başvurulmuş gibi görünmekteyken, gerek iktidar partisi bakanlarından Sadullah Ergin'in geçmişte "alnı secdeye değenden bize zarar gelmez" diyerek gerekse de 15 Temmuz darbe girişimi ardından, 3 Ağustos 2016 tarihinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Allah dedikleri için bunlara müsamaha gösterdik, aynı menzile giden farklı yollardan biri olarak gördüğümüz bu yapı" söyleminden hareketle varılacak tek bir nokta söz konusudur; iktidar partisi ile FETÖ ilişkilerinin mahiyeti ancak ve ancak bir işbirliği ile tarif edilebilir ve taraflar arasındaki mukabele bir tür iktidar çatışması ile açıklanabilir. Bu bakımdan "kriminal bir örgüt olarak FETÖ" tarif edilirken kullanılan argümanlar, iktidarın elinde bulundurduğu güce erişimini sağlayan argümanlarla paydaştır. Tam da bu nedenle iktidar partisi FETÖ tariflerini yaparken kamuoyunu Fethullah Gülen'in özlük detaylarına boğmaktan başka çare bulamamaktadır. Dahası, benzer nedenlerden olacaktır ki AKP'nin komisyon raporu yaşanan hadiselerde sorumluları araştırmaz, onlara dair tespitler yapmazken, bir sorun olarak laiklik vurgusu yapmaktan geri durmamıştır. Komisyon raporunun bütün eksikliklerinin yanı sıra temel çelişkilerinden bir tanesi de darbe girişimi ve laiklik arasında kurduğu asimetrik ilişkidir. Raporda çözüm önerisi olarak sunulan laiklik eleştiri şöyle formüle edilmiştir:

"Laiklik, devlet-din-toplum ilişkilerini düzenleyen temel ilkelerdendir. Ancak siyasi tarihimizde laiklik adına yapılan kimi haksız ve yanlış uygulamalar, laikliğe bir devlet davranışı değil de siyasal-toplumsal bir kimlik olarak bakılmasına yol açmış ve birleştirici olması gereken laiklik, ayrışmaların kaynağı haline getirilmiştir. Birlikte yaşamayı sağlayan, din ve inanç özgürlüğünü temin eden, devletin inançlar karşısındaki tarafsızlığını ifade eden laiklik, bugün tüm gerçekliğiyle yeniden keşfedilmelidir. Dindarları baskı ve zan altında tutan agresif ve militan laiklik yerine, inanç ve düşünce çoğulculuğunu koruyan ve güvence altına alan bir laiklik algısı üzerinde durulmalıdır. Zira laiklik, dinin farklı yorumlarının saygı ve anlayış içinde öğretilmesini ve öğrenilmesini sağlaması bakımından din anlayışından kaynaklanan farklı yorumları korumanın da en etkili yoludur. Böylece dinî fanatizm ve dogmatizmi besleyen tektipçilik önlenmiş olacaktır."

Bir tür itiraf niteliğindeki bu cümleler doğrultusunda vurgulanması gereken önemli bir husus, dini fanatizm ve dogmatizmin beslendiği tektipçiliğe dair bir mutabakattır. ve raporun bu tespitlerine karşı yapılması gereken, "aynı menzil" ve "alnı secdeye değen" benzetmelerinden beslenerek dehşet saçan bir örgütleşme çapına erişen FETÖ ve benzeri yapılara karşı Cumhuriyetin temel kazanımlarından biri olan laikliğin neden kriminalize edilip, siyasette 'gerçek İslam' gibi tartışmalı

argümanlara vardığımız bu güne kadar liyakatin öne çıktığı bir yapılanmanın ihmal edildiğini ve ihmalleri olanların kimler olduğunu sormaktır.

Tüm bu bulgulara ve göstergelere karşın komisyonun siyasi tespitleri, FETÖ'nün paralel devlet olma yolunda kabiliyetlerini tahkim eden siyasi sorumluları gizlemeye programlanmış ve gerçekler maskelenmiştir. Komisyon çalışmaları esnasında muhalefet taleplerinin yargı süreçleri işlediğinden hareketle uygun bulunmaması da zaman içinde FETÖ soruşturmaları tamamlanıp, iddianameler ortaya çıktıkça görülmüştür ki, darbe girişiminin bilindiği ve buna rağmen mutlak olarak değil ancak ve ancak kısmi olarak önlenmesinin siyasi bir tasarım boyutu söz konusudur. Bu anlamda komisyonun raporunun aslen AKP'nin raporu olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Tam da bu nedenle olacaktır ki komisyon raporu duyurulurken FETÖ'nün siyasi bağlantılarını ortaya çıkartmak amacıyla Reşat Petek, basın ile 1967 tarihli, Gülen'in CHP bağış makbuzu olduğunu iddia ettiği sahte bir belge paylaşmış ancak 2010 Anayasa referandumu sürecinde Fethullah Gülen'in "İmkân olsa mezardakileri bile kaldırarak 'evet' oyu kullandırmak lazım" sözlerinin yanından bile geçilmemiştir.

Komisyon raporu, artık tüm dünya nezdinde cevap bekleyen bir soruya dönüşen "darbe istihbaratı" konusunda da izaha muhtaç konumundan kurtulamamıştır. Milli İstihbarat Teşkilatı kendisinden istenen bilgileri komisyon raporunun açıklanmasından ancak 2 gün önce göndermiş ve darbeyi zamanında ve bütün yönleriyle bildirdiğini, üstelik darbeye karşı bütün gücüyle direndiğini, bunu da bünyesinde çok az sayıda FETÖ mensubu bulunması sayesinde başardığını ifade etmektedir. Buna karşılık komisyon raporunda ise MİT, darbenin iç ve dış istihbaratını yapamamakla suçlanmakta, durum bir istihbarat zaafı olarak tarif edilmektedir ve bu nedenle de teşkilatın yeniden yapılandırılmasının zorunlu olduğu ifade edilmektedir.

2004 MGK kararlarının uygulanmamasının ötesinde, Cemaat-AKP koalisyonun kristalize oluşu her ne kadar 2010 referandumu sürecine tekabül etse de örnekleri çoğaltmak mümkündür. Komisyon faaliyetlerinin yargı alanına dahil herhangi bir talebi içermemesi konusunda sözde hassas davranmaktan yana duran komisyon divanı, bu anlamda açıkladığı raporda yargıdan rol çalma çabasıyla kendinden beklenen tespitlerin çok gerisinde kaldığını göstermiş, dahası malum olan olguları dahi anmaktan imtina ederek, bir örtbas operasyonu içinde olduğunu açıkça göstermiştir. Bu kapsamda 15 Temmuz 2016 tarihinden itibaren ülke genelinde yürütülen soruşturmalar kapsamında kabul edilen çok sayıda iddianameden en kapsamlıları olan Genel Kurmak Karargah ve Akıncı Üssü iddianameleri de komisyon raporunda yer verilmeyen beyanatlarla paralel bulgulara ve cevap arayan bir takım çelişkilere işaret etmektedir. Bu aşamada esasen komisyonun gidermesi gereken pürüzlere ve buna ilişkin raporlama çalışmasının yapılmadığından hareketle, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu eksikliklerin giderilmesi için yapılan çalışmalar neticesinde aşağıda ifade edilen bulgulara erişilmiştir.

5.7.5.4.1. Gizli Tanık Uygulaması

Normal koşullarda 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 58'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, "tanıklık görevinin yapılmasından sonra, *kişinin kimliğinin saklı tutulması veya güvenliğinin sağlanması hususunda*

alınacak önlemlerin kanunda düzenleneceği hükme bağlanmıştır" denilerek hayatının tehlike altında olması durumunda ifadesine başvurulan gizli tanığın kimlik gizliliği sadece mahkeme salonunu terk ettiği anda başlayacağı ve çıkarılacak kanunun bu aşamadan sonraki işlemleri düzenleyeceğini belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkeme süresince kimliği açık bir biçimde ifade vermek zorunda olan tanığın "gizliliği" ve korunması esas olarak mahkeme salonunu terk ettiği anda başlamaktayken 05.01.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak 05.01.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu[621] uyarınca tanığın, tanıklık yapmaya başlamasından yargılamanın sonun kadar ve daha sonraki tüm usul işlemleri ve koruma tedbirlerinin düzenlendiği görülecektir. Tarihlere bakıldığında ise 25 Temmuz 2008, Ergenekon iddianamesinin kabul edildiği ve dava sürecinin resmen başladığı tarih olarak dikkati çekmektedir. Dikkat çeken bir tarihte yürürlüğe sokulan Tanık Koruma Kanunu bu açıdan gizli tanıklığın en çok kullanıldığı davalardan olan ve yıllar sonra bir FETÖ kumpası olduğu ortaya çıkan Ergenekon açısından bir tür yol temizliği işlevi görmüştür. Dahası Ergenekon, Balyoz, İstanbul Askeri Casusluk, İzmir Askeri Casusluk, Amirallere Suikast, Erzincan Ergenekon, Hakkari-Şemdinli, Odatv adlı Kumpas davalarında da AKP bu anlamda yol temizliğinde verilen destekle de kalmamış, bu davaların savcıları AKP'li milletvekilleri, bakanlar ve yerel yöneticileri tarafından övgülü sözlerle anılmıştır. Darbe araştırma komisyonuna başkanlık eden Reşat Petek'in kişisel internet sayfası, bu türden övgü makalelerinin yer aldığı mecralardan bir tanesidir.

5.7.5.4.2. 2014 TSK'da yönetmelik değişiklikleri

12 Nisan 2014 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren TSK Yüksek Disiplin Kurulları Yönetmeliği[622] çerçevesinde ihraçları değerlendirmek üzere yeni yüksek disiplin kurulları oluşturulmuştur. Bu kurulların çalışma esaslarını belirleyen Subay Sicil Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile de, eski yönetmeliğin "Disiplinsizlik veya Ahlaki Durum Nedeniyle Ayırma" konusunu düzenleyen, "*Tutum ve davranışları ile yasa dışı siyasî, yıkıcı, bölücü, irticaî ve ideolojik görüşleri benimsediği, bu gibi faaliyetlerde bulunduğu veya karıştığı anlaşılanlar*" hükmünü içeren 91. ve "*Genelkurmay'a gelen bu emeklilik istemleri, personel başkanlığınca adlî müşavirlikle koordine edilerek, Yüksek Askerî Şûra kararına sunulup sunulmaması yönünden incelenir ve Genelkurmay Başkanı'nın tasvibine sunulur. Genelkurmay Başkanı tarafından durumları Yaş'ta görüşülmesi gerekli görülenlerin hakkındaki istemler, ilk YAŞ toplantısında gündeme alınarak, hakkında kesin karara varılır ve işlemleri tamamlanır"* diyerek ihraç edilecek olanların dosyalarının Yaş'a sunulmasına hükmeden 92. madde yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla irticai faaliyetler nedeniyle ihraç mekanizması, FETÖ'nün TSK'yı ele geçirme operasyonlarının önünün açıldığı bir dönemde yürürlükten kaldırılmış, ihraçların inisiyatifi de bir anlamda TSK teamüllerinden kopartılmıştır. Öte yandan irticai faaliyetlerin ihraç nedenleri arasında sayıldığı madde yürürlükten kaldırılırken, diğer ihraç nedenlerine yeni yönetmelikte "İdeolojik veya siyasi faaliyetlere karışmak: Siyasi partilere girmek, ideolojik veya siyasi faaliyetlere

[621] EK7: 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu
[622] EK8: TSK Yüksek Disiplin Kurulları Yönetmeliği

karışmak" şeklinde yeniden yer verilmiştir. Yapılan değişikliğin böylece dolaylı olarak TSK içindeki cemaat yapılanmalarına bir zırh getirdiği görülmektedir. Bu yolla TSK bir yandan zayıflatılırken bir yandan da korunmasız kılınmış, ordunun kendini korumasının da önüne geçilmiştir. Bu durum, Darbe Araştırma Komisyonu'nda görüşlerini beyan eden üst düzey subayların TSK'yı korumakta çektikleri güçlüklere dair aktardıklarını da doğrulamaktadır. Siyasetin bu askeri alanı içeren düzenlemelere gösterdiği yüksek alaka daha sonra ilk önce 31 Temmuz 2016 tarihinde yayımlanan OHAL KHK'sı ile, son olarak ise 28 Mayıs 2017 tarihinde kendini göstermiş ve YAŞ Yönetmeliği yeniden değiştirilmiştir.

5.7.5.4.3. TSK'da erken terfi ve tasfiyeler

4 yıl Harp Okullarında bir yıl da sınıf okulunda eğitim görerek 1985-86'dan itibaren teğmen olan ve 2016 itibarıyla albay rütbesine yükselen subayların fazladan ikramiye ile emekli edilmesini öngören kanun teklifi 30 Aralık 2015 tarihinde 37 AKP'li milletvekili tarafından, yani iktidar partisinin Gülen Cemaati'ni Fethullahçı Terör Örgütü olarak ele almaya başladığı tarihler olan 17/25 Aralık 2013'ten çok daha ileriki tarihlerde Meclis Başkanlığı'na sunulmuştur[623]. Bu durumun 15 Temmuz Darbe girişimi bakımından önemi ise Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının çatı iddianamesinde şu sözlerle tespit edilmiştir:

"*Örgüt, TSK komuta kademesini en kısa sürede ele geçirmek maksadıyla generalliğe terfi için albaylıkta bekleme süresini 4 yıla indirip, henüz sırası gelmeyen mensuplarını da terfiye dahil etmiştir*"

Aynı iddianame, bu tespitini TSK kademelerinde FETÖ kadrolaşmasının önünü açacak bir diğer düzenlemenin daha altını çizmektedir. 11 Şubat 2014'te TBMM'de benimsenin bu düzenleme ile de TSK'da terfiler 1 yıl öne çekilmiş böylece 4 yıllık albaylar ile 3 yıllık generaller de YAŞ kapsamına alınmıştır. Bu düzenlemeler sonucu 2014'teki YAŞ toplantısında 10 albay, bir yıl erken terfi edip tuğgeneral olmuştur ve bu generallerin tamamının darbe girişiminde rol aldığı iddia edilmiştir.

İddianamede YAŞ:
"*2014 yılı YAŞ neticesinde TSK'nın yıllardır süren teamül ve geleneklerine aykırı olarak Kara Kuvvetleri Komutanlığı mensubu erken neşetli on Tuğgeneral emsallerinden önce terfi ettirilmiştir. Bu generallerin tamamı şu an ihraç edilmiş veya tutuklu durumdadır.*"

İddianame bu operasyonları mümkün kılan siyasi otoriteyi şu sözlerle tarif etmiştir:
"*Generallikte rütbe bekleme süresini 4 yıldan 3 yıla indirerek de, kendisine müzahir olmayan generalleri daha kısa sürede TSK dışına çıkarmayı amaçlamıştır. Kendisine müzahir elemanların en az bulunduğu 1988 ve daha önceki yıl mezunu albayları tasfiye için de hizmet süresini 28-30 yıla indirip toplu emekliliği getiren kanuni düzenlemeleri siyasi otoriteye yaptırabilmiştir*."

İddianame TSK'nın içine çekildiği durumu verdiği şu istatistiklerle de desteklemektedir:
1985 yılından FETÖ'cü darbenin olduğu 2016 yılına kadar, otuz yıllık sürede

[623] EK9: AKP'nin 30 Aralık 2015 tarihli Kanun Teklifi Metni

toplam FETÖ'ye mensup oldukları iddiasıyla 400 personelin TSK ile ilişiği kesilmiştir. Bunların yıllara göre dağılımı şöyledir:

"1987 yılında 7 subay 17 astsubay, 1988 'de 7 astsubay, 1989'da 40 astsubay, 1990'da 2 subay 43 astsubay, 1991'de 1 subay, 21 astsubay, 1992'de 2 astsubay,

1994'de 2 subay, 1995'de 2 subay 1 astsubay, 1996'da 11 subay 10 astsubay, 1997'de 59 subay 73 astsubay, 1998'de 42 subay 31 astsubay, 1999'da 7 subay, 8 astsubay, 2000'de 5 subay, 6 astsubay, 2001'de 1 subay, 2003'de 2 astsubayın ordu ile ilişiği kesilmiştir.

TSK, 2003 yılından sonra FETÖ olduğunu bildiği hiç kimsenin ilişiğini kesmemiştir."

İddianame son olarak TSK'da FETÖ yapılanmasına dönük saptamalarını şu önemli yargı ile ortaya koymaktadır:

"FETÖ hakkında gerek TSK içinde gerekse de ulusal yargı kurumlarında yürütülen soruşturmalar akamete uğratılmıştır. "Askerî liseye soktuğu bir çocuğu 40 yıl sonra orgeneral yapmayı hedefleyen bir örgüt, çok tehlikeli bir örgüttür." gerçeği göz ardı edilmiştir. TSK'nın kendi içinden istihbarat üretme yeteneği elinden alınmış, diğer istihbarat birimlerinden örgütle ilgili gelen istihbarat kesilmiş/oldukça azalmış ve böylece örgüt her geçen yıl TSK içerisindeki mevcudiyetini artırmış, serpilerek güçlenmiştir. Nihai olarak FETÖ son 15 yılda TSK'yı tamamen kendi amaçları doğrultusunda yönlendirecek bir güce erişmiştir."

TSK'da yaşanan hızlı dönüşüme darbe çatı iddianamesinde de sıklıkla atıf yapılan Askeri Bilirkişi raporunda da şöyle değinilmiştir:

"Son 5-6 yılda örgütün TSK'daki kadrolaşma gayretine yoğun ve çirkin bir şekilde hız verdiği ve bu günlere yönelik bir hazırlık içinde olduğunun belirtildiği.."

Yine savcılık tespitleri ile ortaya koyulan istatistiklere göre: *"Tablolar incelendiğinde özellikle 2014 yılında albaylıktan tuğgeneralliğe/ tuğamiralliğe terfi edenlerin % 63'ünün kamu görevinde çıkarıldığı, %13'ünün ise istifa etmek suretiyle ayrıldığı, toplam olarak % 76'sının TSK ile ilişiği kesildiği görülmektedir. Bu durum tümgenerallerde/ tümamirallerde ise % 50 civarındadır. (Hv.K.K.lığında %100'dür).*

2015 yılında albaylıktan tuğgeneralliğe/tuğamiralliğe terfi edenlerin % 63'ünün kamu görevinde çıkarıldığı, %15'ünün ise istifa etmek suretiyle ayrıldığı, toplam olarak % 78'inin TSK ile ilişiği kesildiği görülmektedir. Bu durum tümgenerallerde/tümamirallerde ise % 53'tür. (Hv.K.K.lığında %100'dür)."

5.7.5.4.4. TÜBİTAK

FETÖ için yol temizliği vasfı kadar AKP-Cemaat koalisyonu bakımından dikkat çeken önemli adımlardan bir tanesi de AKP iktidarı döneminde çıkartılan 26 Ağustos 2011 tarihli KHK ile TÜBİTAK Başkanı, Başkan Yardımcıları ile Genel Sekreterinin görevlerinin sonlandırılmasıdır. FETÖ için mahrem yerlerden biri olarak belirtilen kurulun yönetimi Darbe Çatı iddianamesinde de belirtildiği üzere böylece FETÖ hakimiyetine geçmiştir. TÜBİTAK'ın FETÖ yönetiminde olması muhtelif davalarda üretilen bilirkişi raporlarında manipülasyonla ülkeyi darbe eşiğine kadar taşımıştır.

Darbe çatı iddianamesinde konuya ilişkin tespitler tam olarak şöyle ifade edilmiştir:

"*Mahrem Yerler;* *Örgüt dilinde Askeri Lise, Astsubay Okulları ve Harp Okulları, GATA, bütün TSK, Polis Kolejleri, Adalet Akademisi, Yargı Kurumları, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli İstihbarat Teşkilatını ve bazı özel kurumları (TİB, ÖSYM, TÜBİTAK) ifade eder. Özel mahrem yerler ise silah bulunduran TSK, Emniyet, MİT'tir."*

"a) Örgüt için stratejik kurum kabul edilerek mahrem yerler içine alınan Türkiye Bilimsel Teknolojik Araştırmalar Kurumundaki (TÜBİTAK) kadrolaşmaya, Fetullah Gülen çok özel bir önem vermektedir. Örgüt, TÜBİTAK'TA kadrolaşabilmek için, 2011 yılında yönetici kadrosunun bir kanun hükmünde kararname ile değiştirilmesini sağlamıştır. Bu kanun hükmünde kararnameden sonra, TÜBİTAK içinde Fetullahçı Terör Örgütlenmesi kısa sürede kadrolaşmaya ve yapılanmaya gitmiştir. TÜBİTAK'ın başkanı ve birim başkanlıkları ile kritik yöneticilerin, Örgüt mensupları arasından seçilip atanmıştır. **(Ankara C. Başsavcılığının 2014/70308 sayılı soruşturması)**

b) TÜBİTAK içerisindeki Örgüt yapılanması, evlerde sohbet toplantıları düzenlemektedir. Bu sohbet toplantılarında Fetullah Gülen konuşmaları dinlenmektedir. Tedbir olarak toplantıya katılanlarının cep telefonu bataryaları çıkarılıp başka bir odaya bırakılarak, toplantı odası steril hale getirilmektedir. Gizli, örgütsel toplantılar rutin olarak yapılmaktadır. **(Ankara C. Başsavcılığının 2015/58586 sayılı soruşturmasında tanık ifadeleri ve ikrarlar bulunmaktadır)"**

"d) TÜBİTAK içindeki her bir birimde himmet toplanmaktadır. Marmara Araştırma Gemisinde çalışanlar kendi aralarında düzenli olarak bir araya gelip Örgüt adına para toplayıp sorumlu imama vermektedir. Bu konuda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 2015/65682 sayılı soruşturmada kamu davası açmış ve Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 2015/198 Esas sırasına kaydedilmiştir.

e) TÜBİTAK içindeki FETÖ kadroları Örgütlü bir tavır geliştirmiştir. Bu kapsamda, kadroları kurum içerisinde gizlenip tedbir uygulamış, mensupları kod adı kullanmış, talimata göre, cemaatten olan herkes cemaatten değilmiş gibi izlenim vermeye çalışmıştır. Örneğin, mensuplardan kimse bıyık bırakmayacak, Topsakal bırakacaktır. Yine düzenli namaz kılınmayacak, cuma namazlarına gidilmeyecek, vakit namazları kurum dışında cem edilerek kılınacak, teyemmüm ederek abdest alınacak, açıktan abdest almayacaktır. Cemaatten olanlar birbirlerine selam vermeyecek, İslami usulde selamlaşma yerine "günaydın, iyi günler" türü selam verilecektir. Örgüt imamlarının ve abilerinin talimatına göre iktidardaki siyasi partiye oy verilmeyecek ve seçimlerde bu partiye rakip en güçlü parti desteklenecektir. FETÖ kadrolarının düzenli sohbet toplantılarında başbakana, "hırsız, ajan, firavun, vatan haini" ifadeleri kullanılmış, toplantılarda 2014 yılı basında sızdırılan ses kayıtlarını FETÖ abilerinin gerçekleştirildiği konuşulmuş, Bakan ve Başbakan hakkında Örgütün gizli çekimlerinin 20-25 Mart 2014 tarihinde yayınlanacağı duyurulmuştur. TÜBİTAK içinde Ergenekoncu, sol görüşlüler var denilerek personel korkutulup birbirlerini fişlemeleri istenmiş, düzenli olarak Fetullah Gülen sohbetleri dinletilmiştir. **(Ankara C. Başsavcılığının 2015/58586 sayılı soruşturması)**

f) FETÖ kadroları TÜBİTAK içerisinde her bilgiden haberdar olmak için bir

istihbarat ağı kurmuşlardır Örgüt mensupları ile sempatizanlarından, bütün TÜBİTAK çalışanlarını fişlemeleri ve haklarında her türlü bilgiyi toplamaları istenmiştir. **(Ankara C. Başsavcılığının 2015/58586 sayılı soruşturması)**

g) FETÖ'nün TÜBİTAK'ta uyguladığı kurallara uymayanlar işten atılmakla tehdit edilmiş, korkutulmuşlardır. Gerçekten de Örgütün koyduğu kurallara uymayanların sözleşmeleri yenilenmeyip işten atılmışlardır. **(Ankara C. Başsavcılığının 2014/70308 sayılı soruşturması)"**

"i) TÜBİTAK'ta Örgüt kadrolaşmaya giderek, bazı kamu görevlilerini, tehditle korkutup istifaya zorlamış, baskı uygulayıp emekliliklerini istemiş, yetişmiş kurum personelini gönderip yerine Örgüte ait üniversiteleri bitirmiş veya Örgüt üyesi kişileri acemi olmalarına rağmen işe alıp kadrolaşmıştır. Özellikle Fatih Üniversitesi mezunları boşalan kadrolara alınmış, personel sayısı Örgütün kadrolaşmasına bağlı olarak arttırılmıştır. Vasıfsız Örgüt üyelerinin kuruma yerleştirilmiş, Örgütten olanlarla çok uzun süreli iş sözleşmeleri yapılmış, süresi henüz bitmeden iş sözleşmeleri çok uzun süreli olacak şekilde yenilenmiş, Örgütten olmayanlara haksız davalar açılmıştır. **(Ankara C. Başsavcılığının 2015/163166 ve 2014/70308 sayılı soruşturmaları)**

j) TÜBİTAK bilirkişilik yapmak maksadıyla kurulmamıştır. Bu kurumun bilirkişilik yapması için kanunda hiçbir mecburiyeti bulunmamaktadır. FETÖ, uydurma ve sahte dijital delillerini meşrulaştırmak ve raporlar hazırlatmak için özellikle TÜBİTAK'a önem vermiştir. Örgütün emrindeki yargı mensupları bu kuruma dijital materyal gönderip soruşturma ve davada kişileri mahkum ettirebilecek şekilde sahte bilirkişi raporlarının hazırlanmasını sağlamışlardır. Kurum içerisindeki Örgütlü yapı ülke gündemini işgal eden davalarda sahte raporlar düzenlemiştir. TÜBİTAK içinde bilirkişilik görevi Örgüt mensubu aynı kişilere verilmiştir. Balyoz, Ergenekon, askeri casusluk, böcek soruşturmasındaki sahte raporlar bu şekilde hazırlanmıştır. Başbakanın ev ve resmi ikametine Örgütün koyduğu dinleme cihazlarıyla ilgili hazırlanan sahte rapor konusunda 2015/39657 sayılı soruşturma üzerinden kamu davası açılmıştır.

k) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 31.12.2013 günü genelge çıkarıp Bakanlığın onayı olmadan hiç kimsenin işe alınmamasını bütün birimlere tebliğ etmiştir. Bu genelgeyi TÜBİTAK içinde kadrolaşan FETÖ mensupları Örgütün gücüne güvenerek ciddiye almamıştır. Örgüt mensubu kişiler genelgeye aykırı ve kasıtlı olarak işe alınıp sözleşmeleri yenilenmiştir. Yeni işe alma veya sözleşme uzatmada usullere uyulmamıştır. Bu şekilde işe alınan kişilerin sözleşmeleri yeni kurum yöneticileri tarafından feshedilmiş bu defa da kuruma dava açılmak suretiyle Kurum mağdur edilmiştir. **(Ankara C. Başsavcılığının 2015/163166 sayılı soruşturması)**

l) TÜBİTAK'ta üretilen teknolojik ürünler FETÖ mensuplarının özel şirketleri üzerinden yabancı ülkelere ve özellikle Israil'e satılmıştır. Özel şirketler bu yolla gelir temin etmiş, ülkenin teknolojik sırrı niteliğindeki gizli bilgiler teknolojik ürün satışı ile yabancı ülkelere verilmiştir. TÜBİTAK'ta üretilen bazı projeler Örgüt menfaati ile uyuşmadığı için atıl bırakılmıştır. **(Ankara C. Başsavcılığının 2014/70308 sayılı soruşturması)**

m) TÜBİTAK'ın ürettiği ve Devletin gizli görüşmelerini gerçekleştiren Devlet görevlerine verilen kriptolu telefonları, Örgüt mensupları tarafından kodlar girilmek suretiyle kriptoları çözülüp dinlenerek casusluk yapılmıştır.

Devlet yöneticilerinin kullandığı kriptolu telefonların dinlenmesi ile ilgili 2015/47197 sayılı soruşturma ile kamu davası açılmıştır. Bu dava Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 2015/202 esas sırasına kayıtlıdır.

n) Örgüt kadrolaşmak için Kuruma kendi mensuplarını kasten sahte diplomalarla işe almış ve elektronik imza düzenleyen gizli birimlerde çalıştırmıştır. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı bu konularla ilgili 2014/145891 ve 2015/6306 sayılı soruşturmalar ile kamu davası açmıştır. Bu dava da Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 2015/166 Esas ve 2015/167 esas sırasında kayıtlıdır."

5.7.5.4.5. CHP Soruşturma Önergesi 2007

AKP iktidarı süresinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 24 Aralık 2013 tarihinde sarf ettiği "Ne istediler de vermedik?" sözlerinden de anlaşılabileceği üzere, FETÖ her ne kadar yarım asırlık bir örgüt olarak karşımıza çıksa da operasyonel kuvvetini ve nüfuzunu katlayan önemli yapıtaşları AKP iktidarı döneminde inşa edilmiştir. FETÖ için imkan ve kabiliyet yaratan uygulamaların haricinde, FETÖ ile mücadelenin önüne geçen mekanizmalar da yine bu dönemde büyük bir dirençle işletilmiştir. Örneğin Cumhuriyet Halk Partisi tarafından 15 Şubat 2007 tarihinde dönemim Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan ve dönemin İçişler Bakanı Abdülkadir Aksu haklarında emniyet teşkilatında hukuk dışı gizli kadrolaşmaya göz yumarak keyfî uygulamalara yol açtığı, görevinin gereklerini yerine getirmeyerek asayiş olaylarına neden olduğu ve yönetim zafiyeti oluşturduğu, bazı asayiş olaylarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturmalarda suç delillerine ve adil yargılamaya yönelik hükümlere muhalefet ettiği iddiasıyla verdiği soruşturma önergesi[624] 27 Şubat 2007 tarihinde meclis genel kurulunda 321 oy ile reddedilmiştir.

Soruşturma önergesinde devlet kurumlarında kadrolaşan cemaat tipi yapılanmanın manipüle ettiği olaylar arasında Hablemitoğlu cinayeti, yasadışı telefon dinleme olayları, Cumhuriyet gazetesine yapılan saldırı, Danıştay saldırısı, Atabeyler operasyonu, Rahip Santora ve Hrant Dink cinayeti gibi olaylar sayılmıştır ve aynı vakalar 10 yıl sonra darbe çatı iddianamesinde de FETÖ kadrolarınca yürütülen operasyonlar arasında sayılmıştır. Altı çizilmesi gereken husus, AKP iktidarı döneminde bir işbirliği kapsamında tasarlanan yasal düzenlemelere ek olarak, FETÖ'nün korunmasına dönük dirençtir.

5.7.5.4.6. Askeri Bilirkişi Raporu

TSK'da bir darbe hazırlığına ilişkin herhangi bir istihbaratın olup olmadığına dönük tartışmaları akla getiren önemli bulgulardan bir tanesi de darbe çatı iddianamesinde yer yer atıf yapılan askeri bilirkişi raporunda[625] bahsi geçen Ahmet Zeki Üçok'un, 30 Nisan 2014 tarihli Genelkurmay Askeri Savcılık ifadesidir. Bilirkişi raporunun birinci bölümünde, "5 no.lu dosya" başlığı altında bahsi geçen ifade tutanağında Üçok tarafından savcılığa sunulduğu iddia edilen paralel yapılanmanın TSK mensupları listesinin ifadede olmadığı tespiti yapılmıştır. Bu durumda Üçok'un ifadesinde yer alması gereken bu listenin kaybedildiği ortaya çıkmaktadır. Bu listedeki isimlerin bugün görülen yargılamalarda yer alıp almadığı, liste hakkında o dönem ne gibi tedbirler

[624] EK10: CHP'nin 15 Şubat 2007 tarihli Soruşturma Önergesi metni
[625] EK11: Askeri Bilirkişi Raporu

alındığı meçhuldür. Ahmet Zeki Üçok'un 25 Temmuz 2016 tarihinde verdiği mülakattan[626] anlaşıldığı üzere, listeye ilişkin herhangi bir işlem yapılmamıştır:

"Yaşar Büyükanıt, 1986 yılında Kuleli Askeri Lisesi Komutanı'yken askeri lise sınavlarında yaklaşık 250 öğrenci, Türkçe sorularını tam yapıyor. Yapılan inceleme sonucu soruların Cemaat tarafından çalındığı ve bu öğrencilere verildiği tespit ediliyor. Bu öğrencilerin 50-60 kadarı atılıyor. Geri kalanını "Kazanırız" diye atmıyorlar. Bunların hepsi ifadelerle sabitti. 94 devresinin Fethullah'ın "altın devresi" olduğunu ortaya koymuştuk. O dönem hazırladığım liste maalesef bugün tulum çıkardı, ciddiye alınsaydım darbe olmazdı."

Dahası bugün dahi bu listenin, bilirkişi heyetinin tespitleri neticesinde ortaya çıktığı üzere kaybedilmesi ile ilgili de bir araştırma yapılması durumunda, TSK içinde kripto FETÖ'cülerin ortaya çıkartılması mümkün görünmektedir. Böylelikle 2009 yılında bir yapılanmaya dikkati çeken Üçok'un başına gelenlere bakıldığında o tarih aralığında yapılacak basit bir havuz medyası analizi ile siyasal iktidar bakımından FETÖ'nün izlerini görmek zor olmayacaktır.

TSK içindeki paralel yapılanmayı ilk kez 2009 yılında ortaya koyan eski Hava Kuvvetleri Savcısı Hâkim Albay Ahmet Zeki Üçok, Kayseri'de bir hava üssünde bilgisayar sistemine sahte belge yerleştirdikten sonra suçüstü yakalanan Cemaatçi astsubayları sorgulayan ve haklarında geniş kapsamlı bir soruşturma başlatmış, Balyoz davası kapsamında "hipnozla işkence" suçlamasıyla 18 yılla yargılanmış ve 4 yıl 9 ay cezaevinde kalmıştır. Albay Üçok hakkında tam 46 adli ve idari soruşturma açılmış, kendisi 4 kez tutuklanmıştır. Milli Savunma Bakanlığı tarafından hakkında verilen disiplin cezaları nedeniyle birinci sınıf hâkimliği elinden alınmıştır.

Üçok, dönemin Genelkurmay Başkanı Necdet Özel'in *"Benim hiç haberim yoktu FETÖ'cülerden, bir ihbar gelmedi hiç*" şeklindeki sözlerine cevaben kendi ifadeleri ile *"Genelkurmay Başkanı yalan söylememeli. Necdet Özel'e 3 kez FETÖ'cü listesi verdim. Necdet Özel'in Genelkurmay Başkanlığı yaptığı dönemde 21 Nisan 2014, 30 Nisan 2014, 13 Temmuz 2014 tarihlerinde, 3 defa Askeri Savcılığa gidip ifade vermişliğim var. O tarihlerde 'F List' dediğimiz Fethullahçı listesini bizzat savcıya verdim. Aynı listeyi Ankara, İzmir, İstanbul Cumhuriyet Savcılıklarına verdim*" diyerek 29 Temmuz 2011 yılında FETÖ kadrolaşmaları karşısında aldıkları kararla istifa eden Işık Koşaner ve kuvvet komutanları ardından TSK tarihinde benzeri yaşanmamış bir şekilde Genelkurmay Başkanlığı'na getirilen Necdet Özel'in, yaşananlara karşı dönemin iktidarı ile benzer bir kayıtsızlık içinde olduğunu da böylece göstermektedir.

Bilirkişi raporu tespitlerine devamla, yine birinci bölümünde yer alan "4 No.lu dosya" başlığı altında Mehmet Partigöç tarafından yapıldığı ortaya koyulan Nisan/Mart 2016 tarihli yasadışı dinlemelere değinilmiştir. Dolayısıyla TSK içindeki etkinliğine ilişkin muhtelif listeler ve ikazlar olmasına karşın Partigöç'ün paralel faaliyetleri darbe tarihine çok yakın bir tarihe kadar sürmüştür. Öyle ki Partigöç'e ilişkin olarak aynı bilirkişi raporu, kendisinin öğrencilik yıllarında irticai faaliyetlerden işlem gördüğünün bilgisini de içermektedir. Bu bakımdan yukarıda ifade edildiği gibi TSK'da yönetmelik değişiklikleri ile ihraç nedeni olmaktan çıkartılan irticai faaliyetlerin nasıl

[626] EK12: Balçiçek İlter, 24 Temmuz 2016, Gazete Habertürk

sonuçlandığı bakımından ciddi bulgular ortaya çıkmaktadır ve tam da bu nedenle bu yönetmeliklerin tasarlandığı kurulların ortaya çıkartılması yaşamsal önem arz etmektedir. Askeri bilirkişi raporunun büyük bir ciddiyetle ortaya koyduğu diğer bir konu ise dönemin Genelkurmay Başkanı Necdet Özel'in şahsında, Genelkurmay Başkanlığı'nın yadsınamayacak kayıtsızlığıdır. Raporun ikinci bölümünde "Dosya No:2" başlığında anılan önemli bir bilgi notuna atıfla, dönemin genelkurmay başkanlığına sunulan kapsamlı paralel yapı notlarının ve tespitlerinin altı çizilmektedir.

Buna göre TSK'ya girişte kadrolaşma 4 kaynaktan sağlanmaktadır:

- "Askeri Liseler: Lise seviyesinde eğitim vermektedir. Bu okulların stratejik öneminin okulu kazananların üniversite veya yüksek okul seviyesindeki okula kaynak oluşturması değerlendirilmektedir."

- "Meslek Yüksekokulları: Sivilden lise mezunu öğrenci alımı yaptığı ve 2 yıl eğitimin ardından Astsubay Çavuş rütbesi ile mezun olunduğunu."

- "Harp Okulları GATA: KHO karacı, HHO havacı, DHO denizci, GATA tabip subay yetiştirmektedir. Harp okulları 4 GATA 6 yıl eğitim vermektedir."

- "Sivilden personel temini: TSK'nın ihtiyaç duyduğu mühendis, öğretmen, hukukçu vb. branşlarda, son yıllarda muharip sınıflardan sivil üniversitelerinin ilgili bölümünden mezun olduktan sonra teğmen rütbesiyle TSK'ya katılmaktadır"

"TSK personel alımının temel olarak 4 kaynaktan olduğu değerlendirilmekle birlikte genelde ÖSYM tarafından yapılan sınavdan alınan baraj puan sonrasında mülakat ve sağlık muayenesiyle alım yapıldığı değerlendirilmektedir. Örgütün bu basamakların hepsinde kadrolaşmak için her türlü usulsüzlüğe başvurduğu değerlendirilmektedir. Soru verme ve kayırmanın medyaya yansıyan bir çok haberle aşikar olduğu bilinmektedir."

Dönemin genelkurmay başkanına 30 Ocak 2015 tarihinde ulaştığı tespit edilen ve "Ayrıca Cumhurbaşkanı yaverleri ve koruma görevlisi TSK personelinin çoğunluğunun bu örgüte üye olmaları nedeniyle süratle değiştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir" ifadelerinin yer verildiği bilgi notundan hareketle, askeri bilirkişi raporunun vardığı netice ise maddi bulgular ve olgularla temellendirilen durum karşısındaki vahim kayıtsızlığı şu ifadeler ile gözler önüne ermektedir:

"Raporla ilgili değerlendirmeler: Yukarıda bahsedilen raporun YAŞ 2014 sonrasında hazırlandığı, FEÖT/PDY'nin TSK içerisinde adım adım nasıl yapılandığına ilişkin değerlendirmelerde bulunduğu. FETÖ terör örgütünde 15 Temmuz tarihinde girişilen darbe teşebbüsüne kalkışanların birçoğunun isimlerinin bilgi notunda yer aldığı, bu bilgi notunun muhtemelen Ocak 2015 ayında genelkurmay başkanlığına ulaştığı. Dönemin genelkurmay başkanı tarafından 30 Ocak 2015 tarihinde görüldüğü ve önemli görülen yerlerin altının kırmızı kalem ile çizildiği, çeşitli yerlere araştırma ve tetkik hususunda talimatların düşüldüğü, bu iddialar ile ilgili Ocak 2015'ten darbe tarihine kadar ne işlemler yapıldığının, personelinin mensubu oldukları kuvvet komutanlıklarına sorulmasının uygun olduğu. Bu belge neticesinde başlatılan herhangi bir idari veya adli soruşturma evrakı tespit edilememiştir. Çok ciddi itham ve iddialar içeren bu evrak ne maksatla soruşturmasız bırakıldığı ilgili personele sorulmalıdır. Bu bilgi

notunun General Amiral Şube Müdürlüğüne nasıl ulaştığının 2015 yılında Genelkurmay personel başkanlığında görevli olan general amiral şube müdürü, personel plan yönetim daire başkanı ve personel başkanı olarak görev yapan şahıslara sorulmanın uygun olacağı."

Bilirkişi raporu bahsi geçen bilgi notuna ilişkin, "Bilgi Notu-1 Değerlendirme" başlıklı el yazısı ile yazılmış 3 sayfalık bir değerlendirme notuna dikkati çekmektedir. Raporda bu notun işaret ettiği gereklerin de yerine getirilip getirilmediği bir soru işareti olarak ortaya konmuştur. Diğer bir yandan, raporun son olarak yer verdiği bir mektup ise dikkat çekmektedir. "Hassas Bir Konuda Mektup" adlı bu belgenin de yine FETÖ'nün GATA yapılanmasına dair detaylar içerdiği anlaşılmakla birlikte, bilirkişi heyetinin burada dikkatle altını çizdiği husus, bu belgeye dair yapılan işlemin, onu hazırlayanın kim olduğuna dönük tespit çalışmalarının olduğudur. Bu da FETÖ yapılanmalarını ifşa eden bilgi notlarının ve mektuplarının, örgütün tam destek ile kumpaslar yürüttüğü yılları takiben neden imzasız olduğuna dair bir ipucu vermektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında, 11 Ağustos 2015 tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Devlet Şeref Madalyası ile onurlandırılan Necdet Özel'in durumu askeri bilirkişi raporunda tespit edilen kayıtsızlığı bakımından çelişkilidir. Kendisinin darbe araştırma komisyonuna yazılı olarak gönderdiği cevaplarda[627] beyan ettiğine göre *"görevim esnasında yaptırdığım incelemeler neticesinde, adli ve idari soruşturmaların tamamlanmadığı, tamamlanan idari soruşturmalarda da mevcut bilgiler ışığında ilgili personel* hakkında yasal bir işlem yapılmasına gerek duyulmadığı değerlendirilmiştir" fakat buna karşılık askeri bilirkişi raporunda herhangi bir resmi bir soruşturma bulgusuna erişilemediğine dikkat çekilmiştir.

Bilirkişi raporunun tespitleri ile davalarına devam olunan darbe çatı davasında verilen kimi ifadeler de bu kayıtsızlıklar bakımından yer yer örtüşmektedir. TSK'da paralel yapılanma ihbarlarına karşın gereken titizlikte çalışmaların yapılmadığına dair beyanatlardan bir tanesi Ankara 17'nci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Sincan Ceza İnfaz Kurumu Yerleşkesindeki mahkeme salonunda görülen 2 Haziran 2017 tarihli duruşmada ifade veren Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar'ın eski Başdanışmanı Kurmay Albay Orhan Yıkılkan'a aittir:
"Kasım 2015'de bize 15 Temmuz benzeri bir darbe olacağı yönünde ihbar geldi. Bu Genelkurmay 2. Başkanı Yaşar Güler ile değerlendirildi ve 'böyle bir şey olamaz' denilerek bir kenara konuldu. Şubat 2016'da 4 üst komutanı ve bir karacı generalin darbe hazırlığında olduğu yönünde MİT müsteşarının dönemin Başbakanına rapor sunduğu yönünde bilgi aldım. Komutan bilmeyebilir diye kendisine bir notla arz ettim. Ondan sonra benim açımdan da bu ciddi bir konuya dönüştü ve bunlarla ilgili uluslararası basında çıkan şeyleri komutana arz ettim. Şubat 2016 yılından beri darbe hazırlığında bulunmakta suçlanıyorum. Oysaki ben o tarihten beri uluslararası basından bununla ilgili çıkan bilgileri komutana arz ediyordum."

Sonuç olarak başta kumpas davaları olarak anılan hadiselerde FETÖ mensuplarının değil, onlara karşı mücadele arayışı içinde olanların yargılanmalarından çıkacak sonuç böylece aşikardır: FETÖ yapılanması vuruş

[627] EK13: Necdet Özel'in 5 Ocak 2017 tarihli cevap mektubu

gücünü artıran desteklerle büyürken, yara alacağı hamlelerden de büyük kayıtsızlıklar ve kendilerine sunulan karşı atak imkanları marifeti ile korunmuş ve darbe kalkışmasına cüret edecek operasyonel bir yapıya kavuşmuştur. Bu anlamda örgüt eşzamanlı olarak bir yandan güçlendirilirken bir yandan zayıflatmayı başarmıştır.

Kayıtsızlıkların dikkat çekici boyutlara erdiği dönem her ne kadar bir genelkurmay başkanı dönemine tekabül etse de, sonrasında da önlem alınabilecek manevra alanı, zaman ve bilgiye sahip olunmasına rağmen harekete geçilmemesi hala izaha muhtaçtır. Adı geçen genelkurmay başkanlarının darbe araştırma komisyonuna çağrılmasının önüne geçen komisyon üyelerinin de bu izahat konusunda sorumlulukları olduğu ayan beyan ortadadır.

5.7.5.4.7. Hulusi Akar ve MİT Cevapları

Araştırma komisyonu çalışmalarının başından itibaren muhalefet üyeleri tarafından komisyon gündemine her fırsatta getirilmesine rağmen komisyon tarafından yazılı sorular gönderilerek geçiştirilen Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar, komisyon raporunun açıklanmasının ardından gönderdiği cevaplarda[628] buraya kadar tespit edilen ve izaha muhtaç olduğu vurgulanan konulardan herhangi birini aydınlığa kavuşturacak bir cevap vermemiştir. Akar'ın cevapları bununla da kalmayıp, darbe istihbaratına sahip olduklarına ilişkin bir karmaşaya denk düşmüştür. Akar verdiği cevaplardan bir tanesinde darbeden haberdar olup olmadıkları konusunda şu ifadeleri kullanmıştır:

"Bu ihbar (Binbaşı O. K.'nın MİT'e giderek askerlerin Hakan Fidan'ı kaçıracağı ihbarı) en başından itibaren çok ciddi bir şekilde ele alınmış ve gerekli tedbirlerin tereddütsüz alınması ve icra edilmesi sağlanmıştır. Kanaatimce, alınan bu tedbirlerden dolayıdır ki, hainler paniğe kapılarak, daha sonra sanık ifadelerinden öğrendiğimize göre geç saatlerde yapmayı (saat 03.00) planladıkları işi öne almak suretiyle erkenden ifşa olmuşlar ve böylelikle darbe girişiminin akamete uğramasındaki önemli bir faktör gerçekleşmiştir."

Bu durumda anlaşılan MİT'e ihbarda bulunan binbaşıdan en azından Genelkurmay ve MİT haberdardır ve kendi beyanlarına göre bu ihbarın gerekleri yerine getirilmiştir. Fakat bu durumda, büyük bir katliamla sonuçlanan 15 Temmuz gecesi bu gereklerin ne olduğu ve ne kadarının yerine getirildiği bir muamma haline gelmektedir. MİT'e yapıldığı iddia edilen ihbarın saati neredeyse tüm kayıtlarda 14:30 sularında görünmektedir. Ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan 18 Temmuz 2016 tarihli CNN International yayınında darbeden haberdar olduğu saati 20:00 olarak beyan etmiştir. Darbe girişimi sırasında Marmaris'ten ayrılarak uçakla İstanbul'a geldiği saatlerde verdiği bir beyanda ise "Öğleden sonra bir hareketlilik mevcuttu" demiştir. Daha sonra 20 Temmuz tarihli El Cezire yayınında ise kendisini haberdar edenin eniştesi olduğunu söylemiştir. İzleyen süreçte Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 21 Temmuz 2016 günü Reuters'e yaptığı açıklamada ise bambaşka bir ifade kullanarak saat 4, 4 buçuk civarı kendisin arayan eniştesinin, Beylerbeyi civarında hareketlilik olduğunu, köprüye girişlerin engellendiğini söylediğini aktarmıştır. Bu durumda MİT ve Genelkurmay'ın, bugüne dek yapılan ihbarlar ve ikazları dikkate almamış olması durumunda dahi, sadece

[628] EK14: Hulusi Akar'ın cevap metni

15 Temmuz günü aldıkları istihbaratın gereği olarak Cumhurbaşkanı'nı bilgilendirmedikleri ortaya çıkmaktadır. Bu duruma karşılık olarak yapılan açıklamalar ise bir darbe istihbaratı değil, MİT müsteşarı Hakan Fidan'a dönük bir operasyon istihbaratı edinildiğidir. Ancak tüm otoritelerce ifade edildiği üzere eldeki maddi göstergelerle birlikte düşünüldüğünde MİT müsteşarına askeri helikopterlerle yapılacak bir operasyonun darbe dışında herhangi bir açıklamasının olamayacağı ifade edilmemektedir. Bu nedenle "önceden yapılan hazırlıkla darbenin akameti uğratıldığı" ve "istihbaratın darbeye ilişkin olmadığı" tezleri birbiriyle çelişmektedir.

Buna karşılık Hulusi Akar'ın cevaplarında yer alan şu ifadeler de dikkat çekmektedir:

"MİT'ten gelen istihbaratta darbe söz konusu olmayıp MİT Müsteşarına karşı yapılacağı iddia edilen bir operasyon ile ilgiliydi. Ancak son zamanlarda adam kaçırma, suikast gibi bazı kişilere operasyon yapılacağı hakkında duyumlar alınmaktaydı. Bu duyumlarla ihbar konusu olay birlikte değerlendirildiğinde daha büyük bir planlama olabileceği şüphesiyle yukarıda belirtilen tedbirler alınmıştır. Kara Pilot Binbaşının 'O gece bir faaliyet olacağını ve MİT Müsteşarının alınacağını' bildirdiği…" Konuşmalar sonrasında ihbar edilen olayın daha büyük bir planın parçası olabileceği mütalaa edildi."

Bu durumda erişilen istihbaratın "darbeye ilişkin olmamakla birlikte darbe hazırlığı gibi değerlendirildiği" ortaya çıkmaktadır. Ancak bu senaryoya göre de Ani Müdahale Mangaları ile kışla içlerini, Hazır Kıtaları ile de kışla harici yerlerde olası durumlarda en seri manevra kabiliyeti bakımından hazırlıklı olması gereken TSK'da bu seçeneklerin de kullanılmadığı görülmektedir. Dahası, ilgili komutanlıklarca askerler ile halkın karşılaşmasının önüne geçebilecek basit emirler de verilmemiştir. Bu durumda görülüyor ki, bir yandan askerin kışlayı terk etmesini önleyecek emir verilmemiş bir yandan da halk Cumhurbaşkanı çağrısı ve salalar ile sokağa çıkartılmıştır. Bu anlamda TSK'nın yapması beklenen şeyi Diyanet bir karşı hamle olarak gerçekleştirmiştir.

Konuya ilişkin olarak Özel Kuvvetler Komutanı Korg. Zekai Aksakallı'nın yazılı olarak verdiği tanık ifadesi de dikkat çekmektedir:

"TSK'da kriz ve olağanüstü durumlarda ilk haber alınır alınmaz 'personel kışlayı terk etmesin' emri verilir. Birlik komutanları kışlalarında mesaiye devam eder. Her zaman uygulanan bu temel ve basit kural 15 Temmuz 2016'da ilk haber alındığı zaman uygulanmamıştır. Uygulansaydı darbe girişimi baştan açığa çıkardı."

Darbe istihbaratına ilişkin tartışmaların karmaşıklaştığını teyit eden hususlardan en önemlisi ihbarı yapan binbaşının savcılık ifadesidir. Dönemin Ankara Cumhuriyet Başsavcısı Harun Kodalak, Başsavcıvekili Necip Cem İşçimen ve bir katibin isminin olduğu ifade tutanağında, pilot binbaşının adı ve imzası yer almazken tutanağa göre, Binbaşı O.K., MİT'e yaptığı ihbarı şöyle anlatmaktadır:

"11 Temmuz'dan itibaren ailemle Akçay tatil kampındaydık. 13 Temmuz'da Tabur Komutanım Binbaşı Deniz Aldemir aradı, cuma günü görevde olmam gerektiğini söyledi. Deniz Aldemir'in arabasındaydık. 'Telefonu kapat' dedi. Radyonun sesini yükseltti. 'Senin hizmetten olduğunu biliyorum, bu akşam

faaliyetimiz var, ben Cooger helikopteriyle Hakan Fidan'ı (MİT Müsteşarı) alacağım, sen Murat Bolat'la uçacaksın, çok kan akacak' dedi. Vatan aleyhine bir şey yapılacağını anladım. Aklıma MİT geldi. Saat 13.55 gibi nizamiyeden çıktım. Deniz Binbaşı'ya mesaj attım. 'Ben uçamam' dedim. Taksiyle 14.20 gibi MİT'e vardık. Kapıdaki görevliye 'MİT'e TSK içindeki paralelcilerle alakalı bilgi vermek için geldim' dedim. Saat 15.00 civarı iki kişi geldi. Anlattım. Tedirgin oldular. Bana ne olabileceğini sordular. Ben de büyük bir faaliyet olabileceğini hatta 'darbe faaliyeti olabileceğini' söyledim. 'Hakan Fidan'ı almaktan kasıt ne' diye sordular. Ben de 'çok kan akacak' dediklerine göre bu faaliyetin iyi niyetli bir faaliyet olmadığını kendilerine söyledim. 'Darbe olabilir' kelimesini kullandığımı çok iyi hatırlıyorum. Benim (MİT'le) irtibatım bu olayla başlamıştır. Ertesi gün MİT'ten beni aradılar, 'Güvenlik için seni birkaç gün misafir edelim' dediler. Yarım saat sonra bir ekip gelip beni aldı."

Bu ifadelere karşılık ihbarın yapıldığı andan MİT Müsteşarı Fidan'ın Genelkurmay Başkanlığı'ndan ayrıldığı saate kadar yaşananların anlatıldığı ve darbe araştırma komisyonu raporu ile eş zamanlı olarak açıklanan MİT'in 15 Temmuz raporunda[629],

"*Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) bünyesinde istihbarat toplanamadığı için darbe girişiminin tarihi konusunda net bir bilgiye ulaşılamadığı*" ifade edilmiştir.

5.7.5.4.8. ÖSYM

Darbe çatı iddianamesinde tıpkı TUBİTAK gibi, "mahrem yerlerden" sayılan diğer bir kurum ise Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi'dir (ÖSYM). Bu konuda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, FETÖ'nün ÖSYM'nin yaptığı son 15 yılın sınav sorularını çaldığını öne sürmüştür. Başsavcılığın bu kapsamda mercek altına aldığı sınavlar ise açık kaynaklardan erişilebildiği kadarıyla şunlardır:

- **2010 KPSS Eğitim Bilimleri Sınavı**: Başsavcılık, soruların sızdırılmasına ilişkin 230 sanık hakkında Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde "FETÖ/PDY kurucu, yönetici ve üyesi olmak, resmi belgede sahtecilik ve kamu zararına dolandırıcılık" suçlarından dava açtı. Halen 31 sanık tutuklu yargılanıyor. Ancak sınavda yüksek net yapan diğer adaylara ilişkin soruşturma sürdürülüyor.

- **2010 KPSS Genel Yetenek-Genel Kültür Sınavı**: Soruşturmayı yürüten savcı, sınav sonuçları ve diğer veriler yönünden durumu şüpheli görülen kişilerin isimlerinin bildirilmesini YÖK Başkanlığı'ndan talep etti. Soruşturmanın, buradan gelecek cevaba göre şekilleneceği belirtiliyor.

- **2012 KPSS**: Soruşturma geçen yıl açıldı. Soruların sınav öncesinde elde edildiği iddialarına ilişkin soruşturmada deliller toplanıyor.

- **2012 Adli Yargı Hâkim ve Savcı Seçme Sınavı:** Soruşturma 2012'de, eski CHP Konya Milletvekili Atilla Kart'ın suç duyurusu üzerine açıldı ancak takipsizlikle sonuçlandı. Yeni deliller elde edilmesi üzerine geçen yıl başsavcılık soruşturmayı tekrar açtı. Bilirkişilerin, sınav sorularının önceden sızdırıldığına ilişkin raporu soruşturma dosyasında. ÖSYM ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek

[629] EK15: MİT'in 15 Temmuz Raporu

Kurulu (HSYK) tarafından değerlendirme yapılan 62 şüpheli ve hakkında soruşturma izni verilen 5 ÖSYM görevlisiyle ilgili soruşturma sürüyor.

- **2014 LYS**: Bir milyona yakın öğrencinin üniversiteye yerleşmek için girdiği bu sınav da soruşturuluyor. Soruların sınavdan önce elde edildiği iddiasıyla yürütülen soruşturmada savcılık delil topluyor.

- **Komiser Yardımcılığı Sınavları**: 2005-2013 arasında düzenlenen dokuz komiser yardımcılığı sınavının sorularının önceden ele geçirildiği iddiasıyla yapılan ihbarlar üzerine ayrı ayrı soruşturma açıldı.

- **2009 Polis Koleji Sınavı**: Sınava giren bir öğrencinin "müşteki" sıfatıyla verdiği ifade üzerine başlatılan sınava giren 907 adayla ilgili delil toplama ve analiz çalışmaları devam ediyor.

- **2012 Polis Akademisi Sınavı**: Bilirkişi raporları ve diğer deliller yönünden durumları şüpheli görülen 245 öğrenci, 99 sınav komisyonu üyesi ve 19 kişiyle alakalı delil toplama ve analiz çalışmaları sürdürülüyor.

- **2011 Adalet Bakanlığı Yazı İşleri Müdürlüğü Sınavı**: Sınav sorularının önceden elde edildiği iddiası soruşturuluyor.

- **2012 Astsubaylık Sınavı**: Bu sınavın sorularının da sınav öncesinde sızdırıldığı iddia ediliyor. Başsavcılık delil topluyor.

- **2010 SHÇEK (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü) Müfettiş Yardımcılığı Sınavı:** Sınav sorularının önceden elde edildiği iddiaları üzerine başlatılan soruşturma devam ediyor.

- **2014 Adalet Bakanlığı İdari Yargı Hâkim Adaylığı Sınavı**: Başsavcılık, bu sınavda da 47 şüpheli hakkında aynı iddiaları araştırıyor.

9 Eylül 2012 tarihli konuşmasında dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan:

"Biri kalkıyor Genelkurmay Başkanını (Necdet Özel), ÖSYM Başkanını (Ali Demir) ehliyetsizlikle suçluyor. Senin ehliyetin ne? Sen utanmadan kalkacaksın Genelkurmay Başkanına, "hükümete yalakalık yapıyor" diyeceksin. ÖSYM'nin başındaki değerli bir bilim adamı, hataları olabilir. Kalkıp yalakalık yapıyor diyemezsin"

11 Temmuz 2012 tarihli konuşmasında yine Erdoğan, *"KPSS son derece başarılı temiz, sorunsuz şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu sınava gölge düşürmek isteyenlerin oyunu anında deşifre edilmiştir."*

Açıklamaları takiben 20 Şubat 2012 tarihinde *"Cemaat devlete sızmış diyenlere kargalar güler"* diyen AKP Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik bu sefer de 24 Mayıs 2013 tarihinde konuya ilişkin olarak şu açıklamaları yapmıştır:

"Türkiye'de son zamanlarda şöyle bir moda çıktı; 'kar yağsa cemaat yağdırıyor, kuraklık olsa cemaat yaptı' diyorlar."

Ancak varılıp gelinen noktada ortaya çıkan en önemli husus bu açıklamalardan neredeyse hiç birinin hakikatle ilgisi olmadığıdır. Kendisine bir hami bulmakta hiçbir güçlük çekmeyen FETÖ devletin en yüksek kademelerinde

mutlak surette müdafaa edilmiştir; ta ki başta Erdoğan olmak üzere bu kademelerde memur olan kişilerin de toplumun diğer kesimleri gibi hedef alındığı güne kadar…

5.7.5.4.9. Darbe Girişimi'nin İnsan Haklarına Yansıması

AKP tarafından hazırlanan Araştırma Komisyonu raporu, darbe girişimi sürecinde ve sonrasına dair herhangi bir tespit yapmamakta ve devam eden insan hakları ihlallerinin önlenmesine, ihlali gerçekleştirenlerin tespit edilerek yargı önüne çıkarılmasına dair herhangi bir öneriye yer vermemektedir.

Anayasanın 15. maddesinin 2.fıkrasında düzenlenen haklar savaş dahil hiçbir koşulda sınırlandırılamayan haklardandır. Yukarıda ayrıntılarıyla değinildiği üzere, ülkemiz 15 Temmuz 2016 tarihinde bir askeri darbe girişimi yaşamış ve tüm toplum kesimlerinin karşı çıkması ile bu darbe bastırılabilmiştir. Darbenin bastırılmasının üzerinden darbecilere ve arkasındaki örgüte (FETÖ/PDY) yönelik gerçekleştirilen operasyonlarda bizzat devlet televizyonu ve ajansları yolu ile servis edilen görüntülerden anlaşıldığı kadarı ile yüzlerce hatta binlerce kişiye işkence ve kötü muamele yapıldığı iddia edilmiştir. Bunun yanı sıra insan hakları örgütlerine işkence ve kötü muamele ile ilgili başvurular olmakta, ancak etkili soruşturma yürütülmediğine dair görüşler kamuoyu ile paylaşılmıştır. Nitekim, TBMM insan haklarını inceleme komisyonuna da resmen çok sayıda işkence iddiası başvurusu yapılmıştır.

Birleşmiş Milletler (BM) İşkenceye Karşı Sözleşmesini imzalayarak otoritesini ve denetleme yetkisini Türkiye'nin de tanıdığı BM İşkenceye Karşı Komite (UNCAT) Mayıs 2016'da Türkiye'nin dördüncü periyodik raporunu değerlendirmiş ve çeşitli uyarı, tavsiye ve öneriler içeren Sonuç Gözlemlerini kabul etmiştir. BM İşkenceye Karşı Komite (UNCAT), sözü edilen Sonuç Gözlemlerinde, son dönemde kolluk kuvvetlerinin alıkonulan kişileri işkence ve kötü muameleye maruz bıraktığına dair kendilerine ulaşan çok sayıda güvenilir raporlar nedeniyle duyduğu kaygıyı dile getirerek, Türkiye'ye İşkenceye Karşı Sözleşmenin 2. maddesinin 2. paragrafında yer alan, "*hiçbir istisnai durum, ne savaş hali ne de bir savaş tehdidi, dahili siyasi istikrarsızlık veya herhangi başka bir olağanüstü hal, işkencenin uygulanması için gerekçe gösterilemez"* şeklindeki mutlak işkence yasağını hatırlatmıştır. Komitenin bu uyarısı bugün içinden geçtiğimiz olağan üstü koşullarda çok daha fazla anlam kazanmaktadır.

Darbe girişiminden sonra ilan edilen OHAL ve çıkarılan OHAL KHK'ları ile yüz binin üzerinde kamu görevlisi kamu görevinden açığa alınmış veya kamu görevinden ihraç edilmiştir.

Hükümet yetkililerinin kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda, kamu görevinden çıkarılanlarla ilgili olarak yapılan şikayetlere, kurum amirlerinin kanaatlerine, çeşitli istihbarat raporlarına, kişilerin sosyal medya hesaplarına, kişilerin çeşitli sosyal ilişkilerine, kişilerin düşüncelerine uygun yaşam biçimlerine dayalı olarak kullanılan kanaatlerle ve sendika üye ve yöneticileri bakımından ise sendikasının toplumsal muhalefet içerisinde yer alıp almadığına göre işlem tesis edilmiştir.

Ceza mahkemesi kararı ile tespit yapılmadan, araştırma adli süreçlerden geçirilmeden kesin ihraç gibi ağır yaptırım türleri doğrudan uygulanmıştır. Gerekli adli tahkikat süreçleri yapılmadan, suça karışmış kişiler kadar suç ile hiç ilgisi olmayan kişilerin kesin ihraç edilmeleri ile masumiyet karinesi çiğnenmiştir. Yapılan bu ihraçlar, Anayasanın 15. maddesinin 2. fıkrası ile AİHS'in 15. maddesinin 2. fıkrası, BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 4. maddesi ihlal edilmiştir. yaşanan insan hakları ihlallerinin önemli bir çoğunluğunu oluşturan kamudan yapılan ihraçlarda masumiyet ilkenin açıkça çiğnendiği ve çok ağır insan hakkı ihlallerine yol açıldığı anlaşılmaktadır.

Aşağıda kamudan ihraçlarla ilgili uluslararası hukukta kabul edilmiş genel kurallara yer verilmiş olup bu kurallara uygun olarak hareket edilmediği anlaşılmaktadır.

KHK ile ihraçlarda ihlal edilen hakları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

1. KHK ile liste usulü ihraç, Anayasa'nın 121, 129 ve 130. maddelerine aykırılık taşımaktadır. Nitekim OHAL'in gerekli kıldığı konularda KHK çıkarılabilmektedir. Savunma hakkı tanınmadan kamu görevlilerine disiplin cezası verilememesi mümkün olmayıp, bu gibi yaptırımların yargı denetimi dışında tutulması mümkün değildir.
2. Anayasa'nın 125. maddesi uyarınca idarenin her türlü eylem ve işlemleri yargı denetimine tabidir. KHK ile tesis edilen kamu görevinden çıkarma işlemleri için açılan davalarda incelenmeksizin red kararları verilmesi hukuka aykırılık teşkil etmektedir.
3. Hak arama özgürlüğü, savunma hakkı, masumiyet karinesi, adil yargılanma hakkı etkili başvuru yolu ihlal edilmiştir. Anayasa 36. ve 40. madde ile AİHS 6. ve 13. madde ihlal edilmiştir.
4. Ayrımcılık yasağı, Anayasa 10. maddesindeki kanun önünde eşitlik hakkı, AİHS'in 14. maddesindeki ayrımcılığa uğramama hakkı, İLO'nun 111 sayılı iş ve meslekte ayrım görmeme hakkı bağlamında ihlal edilmiştir.
5. Din ve vicdan özgürlüğü hakkı Anayasanın 24. maddesi ile AİHS'in 9. maddesi bağlamında ihlal edilmiştir.
6. Düşünce ve kanaat özgürlüğü hakkı, ifade özgürlüğü Anayasanın 25. maddesi ile AİHS'in 10. maddesi bağlamında ihlal edilmiştir. Binlerce kamu görevlisinin sosyal paylaşımlarındaki eleştiriler nedeni ile ihraç edildiği iddia edilmiştir.
7. Örgütlenme özgürlüğü Anayasanın 51 ve 53. maddeleri ile AİHS'in 11. maddesi, İLO'nun 158 sayılı sözleşmesi bağlamında ihlal edilmiştir. Binlerce kamu görevlisi sendikal haklarını kullandıkları için ve bu temelde muhalefet ettikleri için ihraç edildiği ileri sürülmüştür.
8. Özel hayata saygı hakkı, kişisel veriler Anayasanın 20. maddesi ile AİHS'in 8. maddesi bağlamında ihlal edilmiştir.
9. Çalışma hakkı Anayasanın 49 ve 50. maddeleri, BM Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 7. maddesi, İLO'nun 111 ve 158 sayılı sözleşmeleri bağlamında ihlal edilmiştir. Ayrıca alınan kararlar, BM Ekonomik ve Sosyal Komitenin 2005 tarihli 18 nolu genel açıklayıcı yorum kararına aykırılık teşkil etmektedir.
10. Toplanma ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı Anayasanın 34. maddesi ile AİHS'in 11. maddesi bağlamında ihlal edilmiştir.
11. Seyahat özgürlüğü hakkı, sadece suç isnad edilenler değil eş ve yakınlarının pasaport iptalleri ile Anayasanın 23. maddesi bağlamında ihlal edilmiştir.
12. Mülkiyet hakkı mal varlıklarına el konulması suretiyle Anayasanın 35. maddesi bağlamında ihlal edilmiştir.

Bu hak ihlalleri Türkiye'nin yargılama yetkisini kabul ettiği ve Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca uymakla yükümlü olduğu AİHM içtihatlarına aykırılık teşkil etmektedir.

Darbe girişimi sonrası ilan edilen OHAL, olağan bir rejime dönüşmüş ve iş bu muhalefet şerhimizin yazıldığı süreçte halen sürmektedir. Türkiye'de 2004 yılına kadar devam eden gözaltında kaybetme ve zorla kaybetme vakalarının yeniden yaşanmaya başladığı iddia edilmektedir. Özellikle Ankara'da sokak ortasında zorla kaçırılarak kaybedilmek istenen 11 kişi olduğu kamuoyuna yansımıştır. Bu konuda insan hakları örgütleri (İHD) BM'ye ve TBMM İnsan hakları inceleme komisyonuna başvuru yapmıştır.

2013 Gezi olaylarıyla başlayan dönemde çıkarılan yasalar ve OHAL'in ilanından sonra KHK'ler ile sağlanan yargı zırhı, kolluk güçlerinin denetimden yoksun kılınması tüm muhalefete yönelmektedir. Mücadele FETÖ ile mücadele ile sınırlı kalmamakta, muhalif olduğu düşünülen kişilere ve kurumlara yönelmektedir. Somutlaştırmak gerekirse, göreve iade talebiyle açlık grevini cezaevinde sürdüren ve sol değerlere sahip olduklarını inkar etmeyen Semih Özakça ve Nuriye Gülmen'in ya da 7 Haziran günü gözaltına alınan Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şube Başkanı Avukat Taner Kılıç'ın "FETÖ'cü olduğunu" iddia etmek, bu yapılanmayla mücadelenin gereken ciddiyeti taşımaktan uzak olduğunu ortaya koymaktadır. Yine işinden edilen Veli Saçılık'ın sokak ortasında kurşuna dizilir gibi plastik mermilere hedef yapılmasının ne FETÖ ile mücadele ne de terörle mücadele bağlamında değerlendirmek mümkün değildir.

İsnad edilen suç ne olursa olsun, alınacak tedbirlerin ve yapılacak tahkikatın hukuka uygun olması gerekmektedir. Bu bağlamda Soruşturmaların tarafsız ve etkili bir biçimde sürdürülmesi için Türkiye'nin de imzacısı olduğu ulusustü hukuk kurallarına uygun yasal düzenlemeler gecikmeksizin TBMM gündemine getirilmeli, KHK'yla kolluk güçlerine "işkence" ve "kötü muamele" suçlarında cezasızlık getiren hükümler derhal ve geçmişe dönük olarak iptal edilmeli, kamu vicdanını rahatlatmak için işkence ve kötü muamele iddialarına soruşturmalar şeffaflık içinde yürütülmeli ve sonuçları kamuoyuna açıklanmalıdır.

Darbe girişiminden sonra binlerce kişinin tutuklanması ve tutuklamanın bir baskı/yıldırma aracı olarak kullanılmaya devam edilmesi nedeniyle, zaten ağır olan cezaevi koşullarının insanlık onuruyla bağdaşmayacak noktaya geldiği partimizin Cezaevi Komisyonu'nun tespit ve raporlarına, keza ilgili sivil toplum örgütlerinin ve basının aktarımlarına yansımaktadır. Son 10 yılda tutuklu ve hükümlü sayısının yüzde 117,7 arttığını ve tutuklu-hükümlü sayısının 200 bine yaklaştığını Adalet Bakanlığı açıklamıştır. Ocak ayında Adalet Bakanlığı tarafından soru önergesine yanıt olarak, darbe girişiminden sonra "FÖTÖ/PDY" iddiasıyla 42 bin 83 kişinin tutuklandığını bildirilmiştir. Koğuşlara kapasitenin çok üzerinde mahkum yerleştirildiği, sıcak su, tuvalet/banyo, yemek gibi temel ihtiyaçların karşılanmadığı, sağlık hizmetlerinin hemen hiç olmadığı cezaevi koşulları, cezalandırmanın da insan haklarına uygun olması niteliğine zarar vermektedir. Adalet Bakanlığı'nın "cezaevlerinde 'işkence', 'kötü muamele' nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel sayısı"na ilişkin verilen soru önergelerini yanıtlamamaktadır.

15 Temmuz 2016 darbe girişiminden sonra tutuklanan binlerce kişiye yer açılması için Ankara, İstanbul, İzmir gibi belirli merkezlerdeki cezaevlerinde bulunan ve tedavileri zorlukla sürdürülmeye çalışılan hasta mahkumların büyük bir çoğunluğu başka cezaevlerine nakledilmiş, bu sebeple tedavileri zorlaşmıştır.

1. Bu nedenlerle,
2. 15 temmuz gecesi ve ertesi günlerde alınması zorunlu olan ivedi tedbirler, kalıcı hale dönüştürülmemeli, bu kalıcılığın yol açtığı insan haklaı ihlalleri derhal giderilmeli ve bu ihlallere yol açanlarla ilhgili etkili soruşturma imkanı sağlanmalıdır.
3. Olağanüstü halin gerektirdiği sınırlı sürede ve sınırlı tedbirler genişletilmemeli ve kalıcı hale getirilmemelidir.
4. Olağanüstü halin sağladığı dokunulmazlık zırhı kaldırılmalı, hak ihlaline yol açan sorumlular yargılanmalıdır.
5. Tutuklama kararlarının geçerli hukuki dayanaklarıyla bir zorunluluktan kaynaklandığı hukuksal olarak kanıtlanmalıdır.
6. Delilden yoksun, sadece spekülasyona veya kurum içi kanaat diye nitelendirilen görüşler ile verilen tutuklanma kararları tüm sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılmalıdır.
7. Ulusal emredici normlara ve uluslararası hukuksal müeyyidelere uygun hazırlanmamış iddianameler iade edilmeli; bu tür iddianamelerle açılan davalar düşürülmelidir.
8. Hukuki ve idari başvuru süreçleri, şeffaf bir biçimde sürdürülmeli, tüm belge ve bilgilerin taraflara açık olması sağlanmalıdır.
9. Ceza infaz kurumlarında yaşanan hak ihlalleri ortadan kaldırılmalıdır.
10. Gözaltında kayıplar, işkence ve kötü muamele iddiaları tarafsız ve bağımsız şekilde soruşturulmalı, sonuçlar kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

6. SONUÇ ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

15 yıllık iktidarı boyunca AKP hükümetlerinin en temel niteliklerinden bir tanesi olarak ortaya çıkan "işbirliği" bakımından dönem dönem bir araya geldiği çevrelere göre değişen siyaseti de dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, uzun iktidarı süreci içinde devlet aygıtının neredeyse tamamı üstünde kurduğu hakimiyetin de altı çizilmelidir. Bu bakımdan, işbirliği içinde bulunduğu çevreler içinde en uzun koalisyonun, FETÖ ile olması neticesinde, bu işbirliği bir anlamda devletin paylaşılmasını da içerecek bir niteliğe ve ciddiyete bürünmüştür.

Yıllar içinde, devleti yıkmak, bölmek ya da ele geçirmek maksatlarının yasalarca suç olarak tarif edilen yollardan herhangi birine başvurulmadan güdülmesi bu anlamda FETÖ'yü görünmez kılmamış olsa da, örgüt meşruiyeti bakımından bir tehdit olarak ele alınmasının önüne geçmiştir. Üstelik, buraya kadar anılan onlarca bulgudan da görüleceği üzere, darbe araştırma komisyonu raporunda çözüm önerileri başlığında yanlış bir uygulama olarak anılan laikliğe bağlı bir ajitasyon marifeti ile de örgüt yıllarca müdafaa edilmiştir.

Devletin kişi ve kurumlara eşit mesafede durması gereği hiçbir şekilde yerine getirilmemiş, halkın olan belli güç odaklarınca pay edilmiştir. Bu anlamsa yetki ve sorumluluklar istismar edilmiştir. Görevi halk için halktan yana durmak olan iktidarlar, bunu bir sorumluluk değil bir yetki gibi kullanıp görevlerini süistimal etmiş, ülkeyi çeşitli travmalara sürüklemişilerdir.

İktidarsızlık olarak tarif edebileceğimiz bu durum karşısında, hesap verilebilir olmaktan da uzak bir yönetim anlayışıyla bugün ülke uluslararası yasalara dahi aykırı neticeler içinde bırakılmıştır.

Suç örgütlerini aratmayacak uygulamalar, adaletsizliği tesis ve tahkim etmekten başka hiçbir işlev görmeyen düzenlemeler, büyük yıkımlarla sonuçlanana ulusal politikalar, telafisi zor kayıplara mal olan uluslararası politikalar, kendisi dışındakileri kriminalize etmekten başka bir yol benimsemeyen; devlet ciddiyetinden uzak söylemler netice itibarıyla ülkeyi felç etmiştir. Neredeyse tamamı yargılanan üst düzey askerler; birbirini yargılayan yargı mensupları; yargı mensuplarını yargılamalar esnasında tutuklayan emniyet mensupları; gazetecileri ve aydınları hedef göstererek yönetme görevine her daim talip olan, bu uğurda ülkeyi savaşların eşiğine sürükleyen ve bunun sorumluluğunu üstlenmeyen iktidarın eseri olmakla birlikte, muhalefet şerhimizin ilgili bölümünde de altı çizildiği gibi failler ve sorumlular olarak ikiye ayrılabilecek bir grubun en düşük olasılıkla sorumluları içinde başta gelmektedir.

15 Temmuz darbe girişiminden engellenmesi imkansız doğal bir afet gibi bahsedip, onun faillerini mitik, kurbanlarını ise epik hikayelerle tarif etmenin, sorunun çözümüne herhangi bir katkı sağlamaması bir yana, bunun sorumluları örtbasa da hizmet ettiği açıktır.

Üstelik, sorumluların da kendilerini mağdur kategorisi içinde anması toplumu aşağılayıcı bir tavır olmaktan hiç uzak değildir. Gündelik siyasi hesaplar uğruna yaşananların netice itibarıyla bir iktidar savaşı içinde kurban edilen hayatlar olduğu unutulmamalıdır.

6.1. Tüm bu tespitler çerçevesinde yapılması gereken:

Başta temel bir yaklaşım olarak, devleti ele geçirilecek; pay edilecek bir kazanç kapısı; bir maden gibi değerlendiren görüşten derhal uzaklaşılarak ancak ve ancak halka hizmete memur olunan bir makam olduğu gerçeği hatırlanmalıdır. Bu yolla güç çatışmalarının önüne geçilmesi sağlanarak, mevcut krizler aşılmalı, yenilerinin de önü kesilmelidir. Devletin iştah kabartan bir pasta gibi ele alındığı bir siyasi yaklaşımla halkın kazanımına dair hiçbir netice elde edilemediği gibi, kayıpların da hat safhada olduğu açıktır.

Cumhuriyetin baskın karakteri olan halkçılığın bu anlamda istismarı gizlenemez boyutlara ulaşmıştır. Bu bakımdan yapılması gereken ilk iş, halk yararına olmayan ve belli kesimlere iltimas tanıyan tüm uygulamalar ve tutumlardan uzaklaşmaktır.

Bu yaklaşım ile, ülkenin içinde bulunduğu durumu görmezden gelmemekle birlikte, devletin kılcallarına kadar yerleşmiş tüm örgütlü yapılar ile kararlı bir mücadele içinde olunmalı ancak mücadelenin şeffaflığı ve adaleti konusunda, ülkeyi bugünlere getiren ikircikli ve şaibeli yaklaşımlardan ders çıkartarak menfaatçilikten uzak durulmalıdır. Bu mücadelenin kinci ve rekabetçi olmaması, ülkenin geleceğini açısından yaşamsal önem taşımaktadır. Şiddetli politikaların, tehditleri uzun vadede radikalleştirerek, içinden çıkılması güç karmaşık yapılara dönüştürme potansiyeli taşıdığı açık bir gerçektir.

Devlet bir yandan suç örgütlerinden temizlenirken, hak kayıplarının önüne geçecek şeffaflıkta süreçler izlenmeli, bir yandan da uzun vadede

yaşanabilecekleri öngören adımlar atmalıdır. Aksi durumda kamu yönetimi, farklı maksatlarla bir araya gelmiş grupların yönetimine benzemekten kurtarılamayacaktır. Devlet makamları bir tür ödül ve her türlü amacın uygulanabileceği sınırsız özgürlük alanları olmaktan bu bakımdan kurtarılmalıdır. Bu yaklaşımın benimsenmediği bir ortam tam da ancak OHAL ile idare edilebilir bir ortamdır ve bunun bir yanlışlığın başka bir yanlışlıkla yeniden üretilmesinden başka bir açıklaması yoktur.

Başta eğitim ve yargı alanında belirli grupların çıkarlarının öncelendiği düzenlemeler yaparak amaçlananın bir çözüm olmadığı aşikardır. Devlet kademelerinde alan hakimiyeti stratejileri ile tasarlanan her adım, devleti yıkmak üzere atılan herhangi bir adımdan farklı değildir.

Anayasa değişikliği ardından gerçekleşen HSK seçimlerinde adayların özgeçmişlerinin ortaya koyduğu durum da göstermiştir ki yukarıda tavsiye edilen şeffaflık yaklaşımı, yaşanan tüm yıkımlara rağmen reddedilmektedir ve bu anlamda ülke yeni yıkımlara açıktır. Bu bakımdan 15 Temmuz darbe girişiminden bu güne yaşananlara ayna tutan bu rapor bir anlamda da iktidar anlayışını gözler önüne seren bir turnusol kağıdı işlevi görmektedir.

6.2. Özet ve Sonuç

15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilen kanlı ve hain kalkışma bu memleketin masum yurttaşları için ***beklenmeyen, şok edici ve dehşet verici*** bir gelişmedir. 15 Temmuz akşamı saat 21:30 sıralarında sosyal medyaya haberler düşmeye başlamış, İstanbul'da köprüler askerler tarafından tutulmaya, askeri araçlar kışlalardan çıkmaya, uçaklar kulakları sağır eden gürültüyle şehirlerimiz üzerinden alçaktan uçmaya başlamıştı.

Bu şok edici gelişme karşısında insanlar durumu anlamaya ve birbirlerinden bilgi almaya çalışmışlardır. Yayılan ilk bilgiler memleketimizin kimyasal bir terör tehdidi altında olduğu ve bu yüzden yüksek seviyeli güvenlik alarmı durumuna geçildiği yönündeydi.

Başbakan Binali Yıldırım'ın 15 Temmuz 2016 akşamı saat 23:05'de NTV canlı yayınında yaptığı ***"Askerin içerisinde bir grubun kalkışması"*** şeklindeki açıklaması ile gerçek öğrenilmiştir. Başbakan Binali Yıldırım'ın açıklamasından 30 dakika sonra yani 23:35'de CHP Genel Başkanı Sn. Kemal Kılıçdaroğlu partimizin resmi internet sitesinden ***"Bu ülke darbelerden cok çekmiştir. Aynı sıkıntıların yeniden yaşanmasını istemiyoruz. Cumhuriyet'e ve demokrasimize sahip çıkıyor; demokrasi inancımızı eksiksiz bir şekilde koruyoruz. Herkes çok iyi bilmeli ki Cumhuriyet Halk Partisi, parlamenter demokrasimizin vazgeçilmezi olan yurttaşlarımızın özgür iradesine bağlıdır"*** **mesajı** kamuoyu ve basın-yayın kuruluşları ile paylaşılmış ve ardından bu mesaj CHP'nin internet sitesinden ve sosyal medya hesaplarından da yayınlanmıştır.

Başbakan ve Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı'nın mesajlarını darbe karşıtı diğer açıklamalar izlemiş ve bütün ulusumuz bu şok edici ve dehşet verici hain darbe girişimine karşı direnişe başlamıştır. Hain darbe girişimine karşı verilen milli direniş sonucunda 249 yurttaşımız şehit düşmüş 2301 yurttaşımız gazi olmuş ve kanlı kalkışma bastırılmıştır.

15 Temmuz 2016 akşamı başlayan ve 16 Temmuz 2016 günü bastırılan hain darbe girişimi sonrasında ortaya çıkan ve bu muhalefet şerhimizde ortaya koyulan gerçekler bu hain girişimin **öngörülen, önlenmeyen ve sonuçlarından yararlanılan bir "Kontrollü Darbe"** olduğu gerçeğini ortaya koymuştur.

6.3. Cevapsız Kalan Sorular

6.3.1. MİT Müsteşarı Hakan Fidan

1. MİT Müsteşarının Meclis Araştırma Komisyonuna gönderdiği yazıda Cemaatin yıllardır süren bir çalışmanın sonucu olarak yurt dışında çok güçlü bağlantılar kurduğu bu yüzden darbe sonrası hükümete yurt dışından beklenen desteğin görülmediği belirtiliyor. Ülkemizin bu duruma düşürülmesinin sebepleri nelerdir? Cemaatin yurt dışında bu kadar güçlenmesini kolaylaştırmak için Türkiye Cumhuriyeti Devleti yetkileri kullanılmış mıdır? Kullanılmışsa bu yetki kimler tarafından, nasıl kullanılmıştır?

2. MİT yazısında Cemaatin devlete karşı eylemlerinin Eylül 2011'de Oslo Görüşmelerini sızdırmakla başladığı belirtilmektedir. Bu eyleme rağmen, en azından AKP hükümetinin, 17 Aralık 2013 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan rüşvet ve yolsuzluk operasyonu yapılmasından sonra Cemaatle bağlarını koparmasına kadar geçen dönemde yaşanan gelişmeler nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu dönemde, başta yargı ve TSK olmak üzere devletin Cemaate teslim edilmesini engellemek için girişiminiz oldu mu?
3. MİT yazısında Cemaatin yabancı devletler ve yabancı istihbarat birimleriyle bağlantılı olduğu belirtilmiştir. Komisyona gelen diğer bilgi ve belgelerden, kuruluşundan bu yana bu bağlantının devam ettiği belirtilmektedir. Bu durumda; 2002 yılına kadar devlete sızan 2002 yılı sonrası devlete yerleştirilen Cemaatin yabancı devlet ve istihbarat servisleriyle bağı konusunda Müsteşarlığınızca yetkili makamlar bilgilendirilmiş midir? Özellikle kumpas davalarıyla milli ordunun beli kırılırken bu bilgilendirme yapılmış mıdır?
4. MİT'in Araştırma Komisyonuna gönderdiği yazısında; 15 Temmuz darbe girişimi öncesi cemaatin darbe girişiminde bulunabileceği ve bu konuda *"dış makamların"* bilgilendirildiği ancak TSK bünyesinde istihbarat yapılamadığı için kesin tarihinin belirlenemediği ifade edilmiştir. Dış makamlarla kastınız hangi makamlardır? Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genelkurmay Başkanını bilgilendirdiniz mi?
5. Darbenin planlaması Cemaat üyesi siviller tarafından kışla ve karargah dışı yerlerde yapılmış olmasına rağmen yaklaşık 7 süren planlama toplantılarını MİT'in takip edememesini nasıl açıklıyorsunuz?
6. Darbe teşebbüsü ihtimali konusunda MİT Müsteşarı ve dış makamların önceden bilgi sahibi olmasına rağmen darbe günü ve darbe sırasında neden beklenmeyen bir olayla karşılaşılmış gibi beyanlarda bulunduğunuzu açıklayabilir misiniz?
7. Darbe teşebbüsü ihtimali bilinmesine ve darbe öncesi birçok hazırlık toplantısı yapılamasına, 15 Temmuz günü taburlar ve tugayların yola çıkmış olmasına rağmen hiçbir bilgi ve istihbarat almadınız mı?
8. Bu koşullar altında bilinen ve beklenen darbe teşebbüsünün 15 Temmuz'da olacağı Müsteşarlığınıza saat 14:00 itibari ile iletilmesine rağmen neden Cumhurbaşkanı ve Başbakanı hemen bilgilendirmediniz?
9. Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar GÜLER'in 19.07.2016 ve 07.10.2016 tarihli Cumhuriyet Savcılığı ifadesinde MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın saat 18:15 sıralarında Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdürü Muhsin Köse'yi telefonla arayıp *"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"* diye sorduğunu beyan etmiştir. Bu rutin bir durum mudur? Geçmişte de Koruma Müdürünü arayıp bu tür sorular sordunuz mu?

10. *"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"* sorusunu sorduktan sonra konunun ayrıntısı hakkında bilgi vermemeniz, Koruma Müdürü Muhsin Köse'nin de böylesine olağandışı bir sorunun detayını merak etmemesi ve Cumhurbaşkanını bilgilendirmemesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da *"Darbeyi Enişteden Öğrendim"* beyanı ile birlikte düşünüldüğünde sizce de şüpheli ve karanlık bir durum ortaya çıkmamakta mıdır?
11. Adil Öksüz AKP hükümetlerinin 2008 yılındaki İçişleri Bakanı ve Adalet Bakanı tarafından bilinmesine rağmen neden takip edilmemiştir? Eski Emniyet Müdürü Hanefi Avcı 2008 yılında Adil Öksüz'ün kim olduğunu (dönemin İstanbul ve Ankara Cumhuriyet savcılarının yanı sıra) o dönemde görev yapan İçişleri ve Adalet Bakanlarına anlattığını açıklamıştır.
12. İlahiyat Fakültesi öğretim görevlisi Adil Öksüz 17/12/2013'ten sonra bile, 13/7/2016 tarihine kadar 12 kez ABD'ye gitmiş ve toplamda 111 gün ABD'de kalmıştır. Adil Öksüz'ün bu seyahat trafiği MİT'in dikkatini çekmemiş midir?
13. Fetullah Gülen'in Türkiye'den gelen cemaat mensuplarıyla ABD'deki konutunda görüştüğü, zorunlu olmadıkça konutundan ayrılmadığı daha önce basına yansıyan haberlerden bilinmektedir. Fetullah Gülen'in ABD'deki konutu MİT tarafından izlenmiş midir?
14. Gülen'in konutu izlendiyse, 27/12/2015 tarihinden sonrası sıklıkla Gülen'e gelip giden ve darbe hazırlıklarını yürüten sivil ve askeri personelin tespit edilememe nedeni nedir?
15. MİT'in Komisyona gönderdiği 22/5/2017 tarihli yazıda; 17/12/ 2013 ile 15/7/2016 tarihleri arasında MİT Müsteşarlığında 181 personel hakkında işlem yapıldığı, bunlardan 81'inin pasif göreve alındığı, bağımsız teşkilat ünitelerinin sorumluları arasında darbecilerin bulunmaması sayesinde de darbecilerin MİT'e yönelik saldırılarının başarısızlıkla sonuçlandığı ifade edilmektedir. MİT 17/12/2013 tarihinden önce de, yani Gülen cemaati FETÖ/PDY olmadan önce de bu cemaati takip etmiş midir?
16. MİT'in Komisyonu muhatap bahse konu yazısında FETÖ/PDY'nin devlete karşı ilk komplosunun 7/2/2012 tarihinde MİT Müsteşarının ifadeye çağrılması olduğu belirtilmektedir. 7/2/2012 tarihinden 17/12/2013 tarihine kadar teşkilatta Fetullahçı MİT mensubu bulunmakta mıdır? Eğer varsa bunlar kaç kişidir ve haklarında 7/2/2012 tarihinde sonra nasıl bir işlem yapılmıştır?
17. MİT 7/2/2012 tarihinden sonra hükümete cemaatle ilgili uyarıda bulunmuş mudur?

18. MİT, 2004 yılı Milli Güvenlik Kurulunun hükümete tavsiye kararından sonra Gülen cemaatini kesintisiz olarak izlemiş midir? MİT'in Gülen cemaatini izleme faaliyeti kesintiye uğramışsa bunun nedeni nedir?
19. 27/12/2015 - 15/0/2016 tarihleri arasında Türk Silahlı Kuvvetlerinin çeşitli birimlerinden darbe hazırlıklarına katıldığı savcılıklarca tespit edilen subaylardan hakkında cemaat ve/veya FETÖ üyeliği şüphesiyle daha önce soruşturma açılan kimse var mıdır?
20. MİT, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genelkurmay Başkanına FETÖ/PDY örgütü faaliyetleri ile ilgili olarak darbe girişiminden önce en son hangi tarihte bilgi vermiştir?
21. Darbe gününe yaklaşıldıkça özellikle jet üslerinden kalkan uçaklarla aylık uçuş planlamasında olmayan uçuşların sonradan izin alınarak gerçekleştirildiği görülmektedir. 15 Temmuz öncesinde yaşandığı şekliyle, aylık hazırlanan uçuş planlarında bir değişiklik olduğunda Kuvvet Komutanlığı bunu anlık olarak görüp, uçuşun yasal olup olmadığını takip etme şansına sahip midir? Bunun bir çapraz kontrol mekanizması var mıdır?
22. MİT Müsteşarlığının Emniyet Genel Müdürlüğü ve TSK içinde istihbarat toplamasına izin vermeyen mevzuatın değiştirilmesi için daha önce bir girişimde bulunulmuş mudur?
23. MİT, Komisyona gönderdiği 22/5/2017 tarihli yazıda; Fetullah Gülen'in oturma izni almasına CIA yetkililerinin yardımcı olduğundan bahsederek FETÖ/PDY örgütünün yabancı istihbarat servisleriyle ilişkisine işaret etmektedir. MİT, Fetullah Gülen'in CIA bağlantısını 17/12/2013 tarihinde mi öğrenmiştir? Bu tarihten önce Gülen cemaati ve Fetullah Gülen'in yabancı istihbarat servisleri ile ilişkisinin olup olmadığı bilinmemekte midir?

6.3.2. Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar

24. TSK içerisinde cemaat mensubu subayların kumpas davalarıyla yerleştirildiği anlaşılıyor. Kumpas davaları sırasında bu yerleştirme operasyonlarına karşı hangi önlemler alınmıştır?
25. TSK içerisinde cemaat yapılanması ile ilgili TSK, MİT veya Emniyetten size bilgilendirme yapıldı mı? Yapıldıysa bu bilgilendirmenin içeriği nedir?
26. Cemaate mensup askerlerin kim olduğunu darbeden önce biliyor muydunuz?
27. Darbeye karışan birçok subayın sizin Genelkurmay Başkanlığınız ve YAŞ üyeliğiniz döneminde terfi ettirildiği anlaşılıyor. 2014 ve 2015 yıllarında terfi ettirilen generallerin %65'i ya ihraç ettirilmiş ya da emekliliğe sevk edilmiştir. Bu terfilere nasıl karar verildi? Bu terfilerde dönemin Cumhurbaşkanı ve Başbakanın etkisi oldu mu?
28. Darbeden aylar önce darbe ihtimalini yazan Fuat Uğur'un yazılarını, ABD'de yazılan çeşitli raporları veya cemaate mensup kişilerin darbe

imalarıyla ilgili beyanlarını okudunuz mu? Bu askerlerin çeşitli açık kaynaklarda yazıldığı gibi bir kalkışmada bulunma ihtimalini değerlendirdiniz mi?

29. TSK'ya yerleştirilmiş Cemaatçi askerlerle ilgili Cumhurbaşkanı ve Başbakanı bilgilendirdiniz mi? Böyle bir bilgilendirme yaptıysanız Cumhurbaşkanı ve Başbakan tarafından size hangi talimatlar verildi?
30. TSK içerisinde Cemaate mensup askerleri tespit edip Ağustos YAŞ toplantısında temizleyeceğinizi beyan etmişsiniz. Bir kalkışma ihtimali bulunan cemaatçi askerleri TSK'nın en kritik görevlerinde tutmak riskli bir karar değil mi?
31. 14 Temmuz 2016 tarihinde yani kalkışmadan bir gün önce MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la birlikte Özel Kuvvetler Komutanlığı 4. Dönem Özel Kuvvetler İhtisas Kursu Mezuniyet törenine katıldığınız belirtiliyor. Geleneksel olarak bu törenlere sık katılır mısınız? Bu törene katılmak özel bir durum mudur? Bu tören sonrası MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la Özel Kuvvetler Komutanlığı bahçesinde baş başa 18:00 – 00:30 arası yaklaşık 6,5 saat boyunca neler konuştuğunuzu açıklar mısınız?
32. Gerek komisyonumuzun davetine icabet eden gazi subaylarımızın yaptığı açıklamalardan, gerek kamuoyuna yansıyan bilgilerden kalkışmaya hazırlık çalışmalarının darbeden günler önce başladığı ve darbe sabahından başlayarak yurdun çeşitli yerlerindeki birliklerde olağanüstü hareketlilik yaşandığı anlaşılıyor. Bu hazırlıklarla ilgili Güvercinlik'teki Kara Havacılık Komutanlığı dışında hiçbir bilgi almadınız mı?
33. 19.07.2016 tarihinde verdiğiniz beyanınızda kalkışmayı 17:00 – 18:00 sıralarında öğrendiğinizi belirtiyorsunuz. Bu bilgi elinize ulaştıktan sonra siz veya MİT Müsteşarı Cumhurbaşkanı ve Başbakanı bilgilendirdiniz mi? Bilgilendirmediyseniz neden bilgilendirmediğinizi açıklayabilir misiniz? Cumhurbaşkanı'nın *"Kalkışmayı Enistemden Öğrendim"* Başbakanı'nın *"Eşten Dosttan Öğrendim"* beyanlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?
34. 15 Temmuz günü öğlen saatlerinde O.K. isimli Pilot Binbaşının 3 helikopterle MİT Müsteşarını kaçırmak üzere o gece harekete geçileceği ihbarı ile kalkışmayı öğrendiğiniz ve harekete geçtiğiniz anlaşılıyor. Bu ihbar sonrası MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın makamınıza geldiği ve yaklaşık 20:20'ye kadar kaldığı ve 21:00 sıralarında darbecilerin size müdahale ettiği anlaşılıyor. Bu bilgiler ışığı altında, MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın darbeci olan emir subaylarınızı ve darbeci askerleri aşarak Genelkurmaydan serbestçe çıkması hakkında ne düşünüyorsunuz? Hakan Fidan'ı almak üzere 3 helikopterle operasyon hazırlığı yaptığı iddia edilen darbecilerin Hakan Fidan'ın gözlerinin önünde çıkıp gitmesine izin verip 30 dakika sonra da size müdahale etmesini hayatın olağan akışına uygun buluyor musunuz?
35. Darbe girişimi günü Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak'ın normalde 18:00'de bitmesi gereken programı, kendisini erken davet

etmeniz nedeniyle 15 Temmuz günü öğlene doğru bitmiş ve Org. Çolak Ankara'ya erken dönerek sizinle görüşmüştür. Org. Salih Zeki Çolak'ı o gün erken çağırma gerekçeniz nedir?

36. 19/07/2016 tarihinde verdiğiniz beyanınızda; makamınızı, darbeciler tarafından Akıncı Üssüne götürülmek üzere terk ederkenki durumundan daha derli toplu bulduğunuzu ifade etmek için sarf ettiğiniz "Bu husus, bende makamın bir başkası için hazırlanmış olduğu kanaatini doğurmuştur" sözü ile ilgili olarak, sizce makamınız kim için hazırlanmıştı?
37. Genelkurmay Başkanlığına FETÖ mensubu askerlerle ile ilgili olarak en son hangi tarihte istihbarat raporu gelmiştir?
38. 2014-2015-2016 YAŞ toplantıları öncesinde MİT, Genelkurmay Başkanlığına terfisi gelen subaylar hakkında istihbarat raporu göndermiş midir? Söz konusu YAŞ kararlarıyla, MİT'in olumsuz olarak değerlendirdiği isimlerden terfi ettirilmiş subay var mıdır?
39. Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar, Komisyona gönderdiği yazıda; FETÖ ile mücadelede Genelkurmay olarak neler yapıldığı sorusuna cevap olarak devletin örgüte karşı sürdürdüğü mücadeleye paralele biçimde TSK'nın da benzer bir mücadeleyi hassasiyetle yürüttüğünü, bunlara ilave olarak yapılan çalışmaların Kuvvet Komutanları ile paylaşılarak kendi personeli ile ilgili yazılı kanaat ve değerlendirmelerini aldıklarını belirtmiştir. Özel Kuvvetler Komutanı Tümg. Zekai Aksakallı Cumhuriyet Savcısına verdiği ifadede "…2008 yılında Kara Kuvvetleri İç Güvenlik Şube Müdürü iken Semih TERZİ'yi Kara Kuvvetleri Komutanının Özel Kalem Müdürü olarak tanıdığını, daha sonra Özel Kuvvetlerde birlikte çalıştığını, 2015 Ağustos öncesinde Özel Kuvvetlerde görevli Tuğg. Semih TERZİ, Tuğgeneral Mehmet Nuri BAŞOL ve Tuğgeneral Mehmet Cengiz DOĞAN'ın görevden alınması için teklifte bulunduğunu, Semih TERZİ dışındakilerin görevden alındığını, ancak Semih Terzi'yi görevden almadıklarını, 2015-2016 yıllarında Semih TERZİ'nin buradaki görevden alınması için 2 defa teklifte bulunduğunu, ancak görevden alınmadığını, Semih TERZİ'ye olumsuz sicil ve olumsuz kanaat yazdığını, 2016 sicil belgesinin Genelkurmay'dan istenebileceğini, 5-6 ay önce kendisine Silopi'de "dilekçeni yaz bu birlikten defol git" dediğini, Semih TERZİ'nin Fetöcü olduğunu tahmin ettiğini, buna yönelik şüpheleri olduğunu, aynı zamanda görevinde çok yetersiz olduğunu…" ifade etmiştir. ÖKK komutanı Zekai Aksakallı'nın onca olumsuz kanaat ve sicil değerlendirmesine, görevden alınmasını istemesine rağmen Tuğg. Semih Terzi'nin görevden alınmamış olmasını nasıl açıklıyorsunuz?
40. Özel Kuvvetler Komutanı Korg. Zekai Aksakallı'nın Ankara'da görülen darbe davasının duruşmasında dile getirdiği **"TSK'da kriz ve olağanüstü durumlarda ilk haber alınır alınmaz tedbir olarak 'personel kışlayı terk etmesin' emri verilir. Birlik komutanları kışlalarında, mesaiye**

devam edilir. Her zaman uygulanan bu temel ve basit kural 15 Temmuz'da ilk haber alındığı zaman uygulanmamıştır. Uygulansaydı darbe girişimi baştan açığa çıkardı" şeklindeki ifadesi basına yansımıştır. 15 Temmuz 2016'da bu emir neden verilmemiştir? ÖKK Komutanının bu açıklamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

41. Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar, FETÖ'nün devlete sızarak işi bir darbe ile seçilmiş hükümeti devirmeye, TSK'yı ve Türkiye'yi kontrol altına alma noktasına getirmeye cüret edeceğini kimsenin beklemediğini söylemektedir. Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar 1999 yılında Ankara Emniyet Müdürü Cevdet Saral ve Ankara Emniyet Müdür Yardımcısı (şu anda Adana Emniyet Müdürü) Osman Ak'ın emniyette Fetullahçı yapılanmaya ilişkin raporundan bilgi sahibi midir? Zira bu raporda özetle cemaatin sızmaya çalıştığı kamu kurumlarının niteliğine bakıldığında belirli bir güce kavuştuklarında topyekun devleti ele geçirmek isteyebileceklerine dair çok net bir uyarının 18 yıl önce yapıldığı görülebilecektir.

6.3.3. Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak

42. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının Kara Havacılık Okulu İddianamesi olarak bilinen 2016/108299 Soruşturma No.lu iddianamesindeki Bilirkişi Raporu'na göre; siz ve beraberinizdeki heyetin 4 adet makam aracı ile Kara Havacılık Komutanlığı karargahı istikametinden gelip, pistten geçerek Kara Havacılık Okulu Bakım Komutanlığı hangarı ve CH-47 helikopterleri koruma hangarı bölgesine gittiği saat 19:58'de aynı zamanda 3 adet AH-1W ve 1 adet T-129 ATAK helikopterin taarruz hangarı önündeki apronda görüldüğü güvenlik kamerası görüntüleri üzerinden yapılan incelemeler ile tespit edilmiştir. Buna rağmen tarafınızca bu durumu Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'a bildirmemenizin nedeni nedir?
43. Beyanınızda komutandan aldığınız görevin bir darbe girişimine yönelik duyum değil, sadece izinsiz uçuşa müdahale ile ilgili olduğunu söylüyorsunuz. Askeri tecrübenize dayanarak böylesine bir eylemin bir kalkışma veya darbe teşebbüsü olmadan münferit olmasını mümkün görüyor musunuz?
44. Genelkurmay Başkanı ile yaptığınız ilk değerlendirmede "kendisi gibi çağırdığı pilotunda aynı cemaatten olduğu" vurgusundan bu kalkışmanın bir cemaat operasyonu olduğunu bildiğiniz ortaya çıkıyor. TSK içerisinde cemaate mensup askerlerin varlığı ve bir kalkışma ihtimali bulunduğu gerçeği göz önüne alındığında kalkışmanın boyutlarını tam kavrayamadığınız söylenebilir mi?
45. Kara Havacılık Komutanlığına giderken yolda iki defa aracınızı durdurup şoförünüzü ve emir subayınızı araçtan indirerek görüşme yaptığınızı vurguluyorsunuz. Bu sizin için normal bir emniyet tedbiri midir yoksa

kalkışma koşulları altında en yakınınızdakilerin kalkışma içerisinde olabileceği ihtimalini değerlendirmeniz midir? Bu durumda kalkışmadan çok önce bu şüpheyi duyduğunuz sonucuna varabilir miyiz?

6.4. Öngörülen Darbe

15 Temmuz akşamı başlatılan kanlı ve hain darbe girişimi memleketimizin temiz, saf ve masum yurttaşları için ***beklenmeyen, şok edici ve dehşet verici*** bir gelişmeydi.

Ancak 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında ortaya çıkan gerçekler 15 Temmuz gecesi yaşanan şok edici ve dehşet verici bu girişimin birilerince çok önceden bilindiğini, beklendiğini ve nihai maksada yönelik olarak değerlendirilecek bir fırsat olarak görüldüğünü ortaya koydu.

15 Temmuz günü ortaya çıkan ihanetin kökleri yıllar öncesine dayanmaktadır.

Muhalefet şerhimizin önceki bölümlerinde detayıyla anlatılan tespitlerden de anlaşılacağı üzere 2002 yılına kadar devlete gizlice sızan Fethullah Gülen Cemaati mensupları 2002 yılında AKP ile kurulan ittifak sonucu devletin tüm hemen hemen tüm kurumlarını teslim almıştır.

AKP ile Cemaat arasındaki işbirliği, güç bölüşümü sorunları nedeniyle MİT Müsteşarının ifadeye çağırıldığı 2012 yılından itibaren bir iç hesaplaşma başlamış ve kamuoyundan gizlenen bu hesaplaşma 17/25 Aralık 2013 tarihinde cemaate mensup savcı ve polisler tarafından başlatılan yolsuzluk soruşturmaları sonucunda açık savaşa dönüşmüştür.

17/25 Aralık tarihlerinde AKP tarafından yargıya ve emniyete yerleştirilen cemaatçi savcı ve polisler tarafından yürütülen operasyonlar sonucunda AKP'nin bilinen ama her defasında inkar edilen yolsuzluk bataklığı hukuka uygun toplandığı tartışmalı ancak gerçekliği tartışmasız belge ve görüntülerle delillendirilmiştir.

Ancak yolsuzluğu ortaya çıkaran grubun amacı temiz topluma hizmet olmayıp, yakın bir tarihe kadar ortağı oldukları yolsuzlukları ifşa etmek suretiyle siyasi ortaklarını bertaraf etmektir. Çünkü AKP dönemi yolsuzlukları ne 17/25 Aralık soruşturmaları ne de 2013 yılıyla sınırlıdır.

2002-2013 yılları arasında CHP tarafından ortaya çıkarılıp belgelendirilen ve 17/25 Aralıkta ortaya çıkarılan yolsuzlukların yüzlerce katı büyüklüğünde ve derinliğinde olan yolsuzluk dosyaları AKP tarafından inkar edilmiş ve Cemaate mensup kamu görevlileri (Hakim, Savcı, Polis, Müfettiş gibi) tarafından aklanmıştır.

Cemaat yolsuzluğa karşı olduğu için değil, yol arkadaşıyla tutuştuğu kavgayı kazanabilmek için yolsuzlukları ifşa etmiştir. Bu kavgada AKP de yolsuzluk iftirasına uğramış temiz bir siyasal hareket asla değildir. AKP boğazına kadar yolsuzluk bataklığına batmış ve geçmişte yolsuzluklarını kapatan eski ortağına devleti teslim ederek bu kaçınılmaz sonu hazırlamıştır. Sonuç olarak 17/25 Aralık yolsuzluk soruşturmaları cemaatin devleti ele geçirmek niyetinde olan bir kumpasçı, AKP'nin de yolsuzluk bataklığındaki suç ortağı olduğu gerçeğini ortaya koymuştur.

17/25 Aralık operasyonları sırasında ve sonrasında ne cemaatin amacı temiz topluma katkı sağlamak ne de AKP'nin amacı devleti cemaatten kurtarmaktır. 17/25 Aralık kavgası sürerken iki tarafın gazeteci Fehmi Koru üzerinden yürüttüğü kirli pazarlıklar tarafların kötü niyetini açıkça ortaya koymuştur.

Bütün bu yaşananlar mutlak gücü ele geçirmek amacıyla aynı menzile giden iki kardeşin birbirlerine karşı üstün gelmek amacıyla her yöntemi kullandığı aile içi kavgadır. Tutuşulan bu kavgada menzile giden yol zarar görmesin diye iki tarafta gücünün tamamını kullanmamış, kavga sırasında müzakere ve pazarlıklar elçiler ve aracılar üzerinden sürdürülmüş ve mazinin suç ortaklığı memleketin masum ve temiz insanlarından gizlenmiştir. Yaşanan kavgada amaç ***"dava/menzil"*** zarar görmeden bir tarafın diğer tarafı tasfiyesi mücadelesidir.

17/25 Aralık kavgasının kazananı Recep Tayyip Erdoğan olmuş ve 17/25 Aralık yolsuzluk soruşturmalarını yapan cemaatçi savcı ve polisler görevden alınarak tutuklanmıştır. ***"İnlerine Gireceğiz"*** sloganıyla başlayan tasfiye derinleştirilmiş ve operasyonlar diğer kurum ve kuruluşlara yayılmıştır.

Erdoğan'ın tasfiye hareketine karşı Cemaatte boş durmamış elinde tuttuğu devlet imkanlarını ve medya gücünü seferber ederek Erdoğan ve çevresi ile ilgili bilgileri sözlü, yazılı basın yayın organları ve en bilinenleri ***"başçalan" ve "fuatavni"*** olan sosyal medya hesapları aracılığıyla paylaşmaya başlamıştır.

AKP – Cemaat kavgası sürerken ortaya dökülen sırlar bu memleketin masum ve temiz insanlarını şok etmiş ve insanlar taraflara bakmaksızın hukuki ve ahlaki değerler çerçevesinde pozisyon almaya çalışmıştır.

Bir tarafta görülmemiş yolsuzluklara bulaşmış ve siyasi çıkarları uğruna milli çıkarları kolayca feda edebilen bir siyasal parti diğer tarafta devletin kılcal damarlarına kadar sızmış ve hedef seçtiği kişi ve kurumlara her türlü kirli kumpası kurabilen gizli ve tehlikeli bir cemaat vardır.

Geniş halk yığınlarının gözünde bu kavganın masum tarafı yoktur. Bu kavganın mağdurları ise vergileri ve ortak malları yağmalanan Millet ve kılcal damarlarına kadar girilip felç edilen Devlettir.

AKP ve Cemaat arasında 1 Kasım 2002 tarihinde başlayan tam ittifak 17 Aralık 2013'de başlayan ölümcül bir düelloya dönüşmüş ve 15 Temmuz 2016 akşamı girişilecek tarihi ihanete götüren süreç bu şekilde başlamıştır.

Önceki bölümlerde belirttiğimiz üzere 15 Temmuz 2016 akşamı askerlerin boğaz köprüsünü kapatmasıyla başlayan hain kalkışma bu memleketin masum ve temiz yurttaşları için beklenmedik, şok edici ve dehşet verici gelişmelerdi.

Ancak darbe sonrası ortaya çıkan bilgi ve belgeler bu gelişmelerin birileri için **öngörülen** gelişmeler olduğu gerçeğini ortaya çıkardı. Bu tespitimize dayanak teşkil eden ve muhalefet şerhimizin önceki bölümlerinde detayıyla paylaşılan bu bilgi ve belgeleri özeti aşağıda yer almaktadır.

15 Temmuz darbe girişiminden aylar önce yazılan yazılardan darbe girişiminin bilindiği hatta bu girişimin hazırlık sürecinin takip edildiği anlaşılmaktadır. Bu konuda en açık kanıt darbeden 4 ay önce Fuat Uğur'un Türkiye Gazetesinde 24 Mart 2016, 2 Nisan 2016 ve 21 Nisan 2016 tarihlerinde yazdığı üç yazısıdır. Fuat Uğur bu yazılarında

1- Fetullah Gülen'in 2016 yılında Halife ilan edilmek istediğini

2- Fetullah Gülen'in yeşil (haki) renkli cübbe ile verdiği gizli mesajla darbe talimatı verdiğini

3- Cemaatin önde gelen isimlerinin Ankara'da toplanarak hücre halinde örgütlenen cemaatçi subayları birleştirmeye çalıştığını

4- Cemaatçi subayların darbe konusunda isteksiz olduğu ve deşifre edilmekle tehdit edildiklerini

5- Darbe öncesi terör öğütleri kullanılarak bir kaos ortamının yaratılacağı

6- Cemaatin TSK'nın özellikle istihbarat, personel ve bilgi işlem birimlerinde çok etkin olduğunu

7- Devletin ve Ordunun komuta kademesinin bütün gelişmelerden haberdar olduğu ve Cemaat mensuplarının darbe girişimini bildiklerini ve beklediklerini

8- Darbe girişimi olur olmaz kendilerini deşifre edilen darbecilerin devlet tarafından ağır biçimde cezalandırılacağı

Bilgilerini darbeden yaklaşık ***3 ay*** önce yazdığı iki köşe yazısı ile kamuoyuyla paylaşmıştır.

Fuat Uğur'un ***24 Mart 2016, 2 Nisan 20016 ve 21 Nisan 2016*** tarihli yazılarında kamuoyuyla paylaştığı yukarıda belirtilen bilgiler 15 Temmuz hain darbe girişiminde ve sonrasında aynen gerçekleşmiştir.

Fuat Uğur ve benzeri yazarların darbeden aylar öncesi paylaştığı bu yazılar MİT için açık istihbarat kaynağı olup ve Fuat Uğur'un bildiklerini MİT'in bilmiyor olması düşünülemez. Muhalefet şerhimizin ilerleyen bölümlerinde belirtileceği üzere MİT'de darbe girişimini bildiğini ve **"dış makamlarla"** paylaştığını TBMM Araştırma Komisyonu'na yönelik yazdığı yazıda da kabul etmiştir.

Fuat Uğur'un yazılarında paylaştığı en kritik bilgilerden bir tanesi ***"Cemaatçi subayların darbe konusunda isteksiz olduğu ve deşifre edilmekle tehdit edildikleri"*** bilgisidir. Bu bilgi önceden değerlendirilmiş olsa tehditle bu darbe girişiminin içine sokulan bazı Subaylar devletimizin yetkili makamları tarafından ikna edilerek darbeye katılmaları engellenebilir ve darbe girişiminin yayılması ve derinleşmesi önlenebilirdi. Bu konuda devlet bir taraftan gerekli tedbirleri alabilir, diğer taraftan da Cumhurbaşkanı, Başbakan veya yetkili bakanlardan birisinin ima yoluyla dahi olsa yapacağı uyarıcı, yönlendirici ve darbe girişiminin doğuracağı ağır sonuçları hatırlatıcı bir konuşma yapması çok etkili olabilirdi.

Yetkili makamların bilgi sahibi olmalarına rağmen yapmadığı bu uyarılar Fuat Uğur ve benzerleri tarafından yapılmış ancak yeterli olmamış ve devleti yönetenler de gerekli tedbirleri önceden almadıkları için 249 insanımızın canına mal olan hain darbe girişimi gerçekleşmiştir.

Kanlı darbe girişimi sonrası düzenlenen Savcılık iddianamelerinin incelenmesinden Cemaatin darbe hazırlıklarına 2015 yılının son günlerinden itibaren başladığı anlaşılmaktadır. Darbeye hazırlık faaliyetleri **Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç ve Harun Biniş** tarafından yürütülmüştür.

Adil Öksüz Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Yardımcı Doçent kadrosunda öğretim görevlisidir. Emniyet Eski Müdürü Hanefi Avcı FETÖ/PDY'nin emniyet, milli istihbarat, ordu, yargı ve diğer yönetim birimlerindeki imamlarının listesini çıkartıp Ankara ve İstanbul savcısına

verdiğini, 2015 yılına kadar ismini verdiği tüm imamların görevlerine devam ettiğini, başına 4 milyon TL ödül konulan Adil Öksüz'ün ise iki yıldır bu görevde olduğunun bilindiğini 26.10.2016 tarihinde söylemiştir. **Yani firari Adil Öksüz darbe girişiminden çok önce devlet tarafından bilinen sivil bir FETÖ üyesidir.**

Kemal Batmaz, teröre finans desteği verdiği için yönetimine mahkemece kayyım atanan (daha sonra KHK ile kayyım TMSF olmuştur) Kaynak Holdinge ait Kaynak Kağıt A.Ş.'nin eski genel müdürü olup **Cemaat bağlantısı bilinen bir isimdir. Genel müdürlük yaptığı için de sıradan bir cemaatçi olarak kabul edilmesi asla mümkün değildir.**

Hakan Çiçek Anafartalar Kolejinin eski sahibidir. Okul darbe girişimi sonrası FETÖ/PDY bağlantısı nedeniyle KHK ile kapatılmıştır. **Cemaat bağlantısı darbeden sonra öğrenilmiş bir bilgi değildir.**

Nurettin Oruç 1998-2003 yılları arasında cemaatin dershanesinde öğretmenlik yapmış, 2010 KPSS sınavının ardından Diyarbakır'da öğretmenliğe başlamış, Mart 2014'te öğretmenlikten istifa edip bir film şirketinde 2500 TL maaşla işe başlamıştır. Tıpkı Adil Öksüz gibi Nurettin Oruç da, Adil Öksüz'ün kullandığı 34 SIR 49 plakalı araç ile birlikte Aralık 2015'ten Haziran 2016'ya kadar 12 kez Ankara'ya gelmiş, 2500 TL maaşına rağmen kısa süre içerisinde defalarca ABD'ye gidebilmiş birisidir. ABD ziyaretlerinde Fetullah Gülen'le görüşen bir isimdir.

Harun Biniş elektrik-elektronik mühendisidir. Gülen cemaatine bağlı Kaynak Holding bünyesindeki Venoro Bilişim şirketinde çalıştıktan sonra 2010 Kasım'ında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna (BTK) uzman olarak girmiştir. 2012'de BTK'dan istifa edip bir yazılım firmasında işe başlamış, bu şirketten de 2016 Ocak ayında ayrılmıştır.

Bu isimler Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki örgüt elemanlarıyla bağlantı kurarak hazırlık faaliyetlerini yönetmiş, sıklıkla ve aynı zaman dilimlerinde ABD'ye seyahat etmişlerdir.

Bu süreçte Hava Kuvvetleri imamı olarak bilinen Adil Öksüz darbeye hazırlık toplantılarına 27.12.2015'te başlamıştır. Bu tarihten 15.06.2016 tarihine kadar 34 SIR 49 plakalı araç ile (6 ay boyunca) 12 kez Ankara'ya gelmiştir. Ankara'da bulunduğu zaman diliminde örgüte bağlı rütbeli askerlerin de katılımıyla darbe faaliyetini planladıkları toplantılar düzenlemiştir.

Ankara'daki her önemli toplantıdan sonra Adil Öksüz yurtdışına gitmiştir. Darbenin ne zaman ve nasıl yapılacağı **17.03.2016-21.03.2016** tarihleri arasında yapılan toplantılarda, ABD'de Fetullah Gülen ile birlikte değerlendirilmiştir.

Belirtilen tarihler arasında, darbeyi yönetecek sivil görevlilerden Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç, ve Akın Öztürk'ün damadı pilot Yarbay Hakan Karakuş da ABD'de, Tümg. İdris Aksoy ve Tümg. Kubilay Selçuk ise İngiltere'dedir.

Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç, ve Akın Öztürk'ün damadı pilot Yarbay Hakan Karakuş'un Fetullah Gülen'le görüştükten sonra Ankara'ya dönerek darbeye hazırlık çalışmaları yaptığı anlaşılmıştır.

Adil Öksüz Mart 2016'dan sonra da darbeye hazırlık toplantılarına devam etmiş, **04/05/2016, 27/05/2016, ve 04/06/2016** tarihlerinde Ankara'da 3 toplantı daha yapmıştır. Ayrıca 15/06/2016 tarihinde darbeye hazırlık toplantısı için tekrar Ankara'ya gelmiş, toplantı sonrasında İstanbul'a dönmüş ve 20/06/2016'da Nurettin Oruç ile birlikte ABD'ye uçmuştur.

Adil Öksüz ve Hakan Çiçek 25/06/2016'da aynı gün birlikte ABD'den dönmüşlerdir. Seyahat trafiği incelendiğinde Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek ve Nurettin Oruç'un 20/06/2016-25/06/2016 tarihleri arasında aynı anda ABD'de bulundukları anlaşılmıştır.

Adil Öksüz'ün başkanlık ettiği toplantılarda, öncelikle her kuvvetten darbeci askerin kendi aralarında oluşturduğu gruplar çalışmalar yapmış, ardından darbe girişiminin en önemli eylemlerinin detayları, bu eylemlerde görev alacak darbecilerin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir.

Yukarıda özet halinde verilen ve muhalefet şerhimizin önceki bölümlerinde detayları gösterilen darbeye hazırlık sürecinde üst düzey cemaat imamı oldukları darbeden çok önce bilinen **Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç ve Harun Biniş** tarafından darbeye hazırlık amaçlı birçok toplantı yapılmış ve bu toplantılara onlarca üst rütbeli subay katılmıştır.

Yapılan toplantıların Fuat Uğur'un darbeden 4 ay önce yazdığı yazılarda ***"Cemaatin önde gelen isimlerinin Ankara'da toplanarak hücre halinde örgütlenen cemaatçi subayları birleştirmeye çalıştığı"*** başlığı altında verdiği bilgilerle tam olarak örtüştüğü anlaşılmaktadır. Bu durum Fuat Uğur'a bilgi sızdıran kaynaklar tarafından darbe hazırlık toplantılarının bilindiği ve izlendiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Fuat Uğur tarafından bilinen ve kamuoyu ile paylaşılan gerçeklerin MİT tarafından bilinmemesi düşünülemez.

MİT Müsteşarlığı TBMM Araştırma Komisyonu'na yönelik yazdığı 22.05.2017 tarihli yazısında **"MİT'in daha önce dış makamlarla paylaşılan notlarda cemaatin darbe girişiminde bulunabileceğini bildirdiğini ancak TSK bünyesinde istihbarat toplayamadığından darbe girişiminin tarihi konusunda net bir istihbarata önceden ulaşılamadığı"** bilgisi yer almaktadır.

MİT bu yazısıyla darbe girişimi öncesi darbe girişimi olacağını bilindiğini ve bu bilgilerin ***"dış makamlarla"*** paylaşıldığını belirtmektedir. Dış makamlarla kastedilen makamların MİT'in bağlı olduğu **Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı** olduğu anlaşılmaktadır. Dış makamlar ifadesi kapsamında Genelkurmay Başkanlığı'nın olup olmadığı anlaşılamamıştır.

MİT'in **"TSK bünyesinde istihbarat toplayamadığından darbe girişiminin tarihi konusunda net bir istihbarata önceden ulaşılamadığı"** savunması geçerli kabul edilmemektedir. Çünkü güvenlik ve istihbarat makamları tarafından bilinen ve takip edilmesi gereken **"cemaatin hususileri"** olarak adlandırılan başta Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç ve Harun Biniş asker değil **sivil kişilerdir.**

Darbeye hazırlık ve planlama toplantılarının çoğu askeri bölgelerde değil **sivil bölgelerde** yapılmış binlerce asker bu toplantıya iştirak etmiştir. Canlı kaynak bulundurma dahil birçok istihbarat imkan ve kabiliyeti bulan MİT'in yetkisizlik gerekçesiyle bu toplantıları takip etmemiş ve dolayısıyla darbe tarihini belirleyememiş olmasını **Yüce Milletimizin takdirine** arz ediyoruz.

MİT Müsteşarlığı TBMM Araştırma Komisyonu'na yönelik yazdığı 22.05.2017 tarihli yazısında **"MİT'in daha önce dış makamlarla paylaşılan notlarda cemaatin darbe girişiminde bulunabileceğini bildirdiğini ancak TSK bünyesinde istihbarat toplayamadığından darbe girişiminin tarihi konusunda net bir istihbarata önceden ulaşılamadığı"** bilgisiyle darbenin bilindiğini ve beklendiğini şüpheye yer bırakmayacak şekilde ikrar etmiştir. Bu durum 15 Temmuz hain darbe girişiminin **öngörülen** bir darbe girişimi olduğunu tarihi bir gerçeklik olarak önümüze koymaktadır.

6.5. Önlenmeyen Darbe

Muhalefet şerhimizin önceki bölümlerinde delilleriyle ortaya koyulduğu üzere devletimizin güvenlik ve istihbarat makamlarınca hem TSK içerisinde cemaatçi subayların kimler olduğu hem de bu Subayların **"Cemaatin Hususileri"** olarak bilinen mahrem imamların koordinasyonunda darbeye hazırlık toplantıları yaptıkları bilinmektedir. Bu durum karşısında hızla hukuki ve idari önlemler alınması gerekirken bu sorumluluk ihmal edilmiş ve darbe yapacağı bilinen cemaate mensup subaylar silah başında tutulmuştur.

Bu koşullar altında *"elde yeterli delil olmadığından yapılmak zorunda kalınacak toplu görevden almaları kamuoyuna anlatma zorluğu olacaktı"* gibi savunmaların darbe girişiminde can veren 249 şehidimiz ve yaralanan 2301 gazimiz düşünüldüğünde geçerli savunmalar olmadığı değerlendirilmektedir.

15 Temmuz darbe girişiminin hemen öncesinde öngörülen darbenin öncül belirtileri ortaya çıkmıştır. 14 Temmuz 2016 tarihinde yani kalkışmadan bir gün önce Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'ın MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la birlikte Özel Kuvvetler Komutanlığı 4. Dönem Özel Kuvvetler İhtisas Kursu Mezuniyet törenine katıldığı, önceki yıllarda böylesine bir törene katılma geleneği olmadığı, **bu tören sonrası MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la Özel Kuvvetler Komutanlığı bahçesinde 18:00 – 00:30 arasında yaklaşık 6,5 saat boyunca baş başa görüştüğü** ifadelerle ortaya çıkmıştır. Darbe girişiminden saatler önce yapılan bu olağan dışı görüşmede nelerin konuşulduğu gerek Hakan Fidan gerek Hulusi Akar tarafından TBMM Araştırma Komisyonuna gönderilmediğinden öğrenilememiştir.

Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki ÇOLAK 18.07.2016 tarihli ifadesinde özetle; *"13-14-15 Temmuz tarihlerinde karargah dışında denetleme ve törenlere katılma görevleri olduğunu, programının saat 18:00'de biteceğini ancak Genelkurmay Başkanı'nın kendisini saat 14:00'de beklediğinin emredilmesi nedeniyle programını erken kesip Ankara'ya döndüğünü, **neden erken çağrıldığını bilmediğini**, erken gelme emrini aldıktan sonra 12:40'ta Hava Kuvvetlerine ait bir uçakla yanında Akın Öztürk ve eşi olduğu halde İzmir'den Ankara'ya geldiğini, Akın Öztürk'ün torunlarını görmek üzere Akıncılar üstüne gittiğini kendisinin de Genelkurmay karargahına geçtiğini, Saat 16:00'dan itibaren YAŞ hazırlıkları ile ilgili Genelkurmay Başkanı ile çalışmaya başladıklarını saat 16:45'de Org. Yaşar Güler'in gelerek Genelkurmay Başkanı ile özel toplantı yaptığını saat 17.45'te kendisinin de toplantıya dahil olduğunu"* belirtmiştir.

Kara Kuvvetleri Komutanının 15 Temmuz günü İzmir programının Genelkurmay Başkanı tarafında erken kesilerek rutin YAŞ görüşmeleri için Ankara'ya çağrılması ve aynı uçakta hain darbe girişiminin en yüksek rütbeli

subayı olan Org. Akın Öztürk'ün olması ve yine aynı gün darbe girişiminin başlaması izaha muhtaç bir durumdur.

MİT Müsteşarlığı TBMM Araştırma Komisyonu'na yönelik yazdığı 22.05.2017 tarihli yazısında belirtilen "15 Temmuz günü saat 14:20'de MİT'e gelen ve güvenlik araştırmasından geçirilen bir şahsın 15:30 sıralarında ***"Kara Havacılık Okulu'nda görevli bazı şahıslarca MİT Müsteşarına saldırı yapılacağı" yönünde teyide muhtaç ham bilgiler verdiği"*** belirtilmiştir.

Bu bilgilendirme üzerine *"MİT Müsteşarı tarafından 16:20'de Genelkurmay İkinci Başkanı'na bilgi verildiği detaylı bilgilendirme için Müsteşar Yardımcısının Genelkurmaya gönderildiği, Saat 16:40'da MİT Müsteşarının Genelkurmay Başkanı tarafından MİT'e çağrıldığı ve Müsteşarın 18:00 civarında Genelkurmaya vardığı"* belirtilmektedir.

Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki ÇOLAK 18.07.2016 Tarihli İfadesinde Özetle; *"Saat 16:00'dan itibaren YAŞ hazırlıkları ile ilgili Genelkurmay Başkanı ile çalışmaya başladıklarını saat 16:45'de Org. Yaşar Güler'in gelerek Genelkurmay Başkanı ile özel toplantı yaptığını saat 17.45'te kendisinin de toplantıya dahil olduğunu, Genelkurmay Başkanı'nın şunları söylediğini "14/07/2016 Perşembe günü Kara Havacılık Komutanlığındaki bir pilot binbaşı, Ankara dışında izinli olan diğer bir pilot binbaşıyı telefonla arayarak CH-47 CHİNHOOK helikopterlerinin kabul töreni hazırlıkları nedeniyle gösteri uçuşu yapılacağından 15/07/2016 cuma günü kara havacılık komutanlığında bulunması gerektiğini belirtiyor. O binbaşı da ertesi gün yani Cuma günü gelip telefon eden binbaşıyı görüyor, binbaşı kendisine "bugün akşam 19:00'dan itibaren 2 adet SIKORSKY 1 adet COUGAR helikopteri ile izinsiz olarak uçuş yapılacağını, uçuşun geç saatlere kadar devam edeceğini, **bu arada MİT müsteşarı Hakan Fidan'ın alınacağını,** kendisi gibi çağırdığı pilotunda **aynı cemaatten** olduğunu, bu uçuşu yaparken başka bir pilot yarbayın da kendilerine yardımcı olacağını belirttiği" bunun üzerine izinden gelen binbaşının yoldan yeni geldiğini, yorgun ve terli olduğunu, eve gidip duş alıp geleceğini belirterek ayrıldığını, evi yerine süratle Yenimahalle'deki MİT karargahına gidip ilgililere bilgi verdiğini, MİT yetkililerinin subay kimlik bilgilerinin doğruluğunu teyit ettiğini, bunun üzerine MİT yetkilerinin Genelkurmay 2. Başkanına bilgi verdiğini"* ifade etmiştir.

Muhalefet şerhimizin önceki bölümlerinde delilleriyle birlikte 15 Temmuz hain darbe girişiminin **<u>öngörülen</u>** bir darbe girişimi olduğu ispatlanmıştı. Bu gerçeklikle birlikte Kara Havacı Pilot Binbaşı O.K.'nın ihbarı birlikte değerlendirildiğinde yapılan ihbarın ciddiyeti daha iyi anlaşılacaktır.

İhbarcı O.K. **"aynı cemaatten"** vurgusuyla **"kalkışmanın bir cemaat operasyonu ve bir darbe girişimi"** olduğunu açıkça söyleyerek durumun ciddiyetini ortaya koymuştur. Bu koşullar altında MİT Müsteşarının Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a derhal ulaşarak bilgi vermesi ve güvenlik birimlerini teyakkuz haline geçirmesi gerekirken bu görevini ihmal etmiş olması anlaşılamamaktadır.

Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar GÜLER'in 19.07.2016 ve 07.10.2016 Tarihli Cumhuriyet Savcılığı İfadelerinde Özetle; *"15.07.2016 tarihinde saat 16:15 sıralarında MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın kendisini arayarak yukarıda bahsedilen O.K. isimli Pilot Binbaşının anlattıklarından bahisle MİT Müsteşar Yardımcısı Sebahattin Beyi Genelkurmay göndereceğini söylediğini, kendisinin hemen*

Genelkurmay Başkanı'nı bilgilendirildiğini Genelkurmay Başkanı'nın hemen Hakan Fidan'ı arayıp karargaha çağırdığını, Hakan Fidan'ın 18.15 sıralarında karargaha geldiğini ve toplantıya geçtiklerini, Hakan Fidan'ın ***"Komutanım bu olay daha büyük bir olayın bir parçası da olabilir"*** *demesi üzerine Hulusi Akar'ın telefonla talimatlar verdiğini, Hakan Fidan'ın* ***"Komutanım ben birde Sayın Cumhurbaşkanımıza bilgi vereyim"*** *dediğini ve Koruma Müdürü Muhsin'i telefonla aradığını,* ***Muhsin'e "Sayın Cumhurbaşkanımızla görüşebilir miyim?"*** *dediğini, karşıdan ne cevap geldiğini duymadığını, bunun üzerine Hakan Fidan'ın* ***" Peki Muhsin dışarıdan bir saldırı olsa yeterli gücün, silahın ve adamın var mı?"*** *diye sorduğunu, Hakan Fidan'ın oradan bir cevap aldığını ancak cevabını bilmediğini, sonra tekrar bir daha* ***"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"*** *diye bir daha sorduğunu, oradan da muhtemelen olumlu bir cevap almış olmalı ki* ***"kolay gelsin"*** *dediğini ve telefonu kapattığını"* beyan etmiştir.

Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar GÜLER'in beyanından MİT Müsteşarının Cumhurbaşkanı'nı bilgilendirmek istediği ancak ulaşamadığı anlaşılmaktadır. Bu durum karşısında Cumhurbaşkanı Koruma Müdürü Muhsin Köse'ye ***"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"*** sorusuyla durumun vahametini anlattığı ancak detay bilgi vermediği de anlaşılmaktadır.

MİT Müsteşarlığı TBMM Araştırma Komisyonu'na yönelik yazdığı 22.05.2017 tarihli yazısında bu telefon görüşmesinin detayıyla ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın telefonda Cumhurbaşkanı Koruma Müdürü Muhsin Köse'ye sorduğu ***"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"*** sorusu hayatın olağan akışı içerisinde sorulabilecek bir soru değildir. Bu durumda Hakan Fidan veya Muhsin Köse tarafından Cumhurbaşkanı'nın bilgilendirilip bilgilendirilmediği hususu karanlıkta kalmakta ve makul şüpheler artmaktadır.

Genelkurmay Başkanı Org. Hulusi Akar'ın 19.07.2016 Tarihli ifadesinde ve TBMM Araştırma Komisyonu'na yönelik tarihsiz yazısında özetle *"Kalkışmayı 15.07.2016 günü saat 17:00 – 18:00 sıralarında Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Yaşar Güler'den öğrendiğini, kaynağın MİT olduğunu, bilginin 3 helikopterin görevlendirilmesi ile bir faaliyet icra edileceği yönünde olduğunu ve hava sahasının kapatılmasının emrini verdiğini, Kurmay Başkanı, Merkez Komutanlığından ve Adli Müşavirlikten personeller alıp Kara Havacılık Okuluna derhal gidilmesi, olayı tereddüde yer bırakmayacak şekilde çözüp idari ve adli tedbirleri ivedi bir şekilde almasını talimatlandırdığını, Gelen bilginin daha büyük bir planın parçası olabileceğini mütalaa ettiklerini ve aldıkları bu tedbirlerle yetinmeyerek Ankara Garnizon Komutanı Korg. Metin GÜRAK'ı telefondan arayıp bizzat Etimesgut Zırhlı Birlikler Tümenine gitmesini, hiçbir tankın ve zırhlı aracın hiçbir sebeple birlik dışına çıkmasına müsaade edilmemesi yönünde tedbirler almasını emrettiğini, olası bir kalkışmayı engellemek için TSK'nın en hızlı haberleşme sistemi olan Hareket Merkezleri üzerinden emirlerini ilettiğini"* beyan etmiştir.

Genelkurmay Başkanı gerek Savcılığa verdiği ifadesinde gerek TBMM Araştırma Komisyonu'na gönderdiği tarihsiz yazısında olayın öğrenilmesini müteakip alınabilecek tüm önlemleri aldığını bildirmektedir. Ancak alınan bu önlemlerin yetersiz olduğu ve Genelkurmay Başkanı ve bazı Kuvvet

Komutanların darbeciler tarafından enterne edilerek rehin alındığı da üzücü bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

Genelkurmay Başkanı'nın tüm kuvvet komutanlıklarına **18:30'da** hareket merkezleri aracılığıyla ilettiği emirler saat **19:26'da** adreslerine ulaşmıştır. Bu emirlere rağmen TSK'nın komuta kademesinin önemli bir kısmı düğünlere katılmış ve düğünlerde derdest edilerek enterne edilmiştir. Bu durum izah edilememektedir.

Özel Kuvvetler Komutanı Korg. Zekai Aksakallı'nın Ankara'da görülen darbe davasının duruşmasında dile getirdiği **"TSK'da kriz ve olağanüstü durumlarda ilk haber alınır alınmaz tedbir olarak 'personel kışlayı terketmesin' emri verilir. Birlik komutanları kışlalarında, mesaiye devam eder. Her zaman uygulanan bu temel ve basit kural 15 Temmuz'da ilk haber alındığı zaman uygulanmamıştır. Uygulansaydı darbe girişimi baştan açığa çıkardı"** şeklindeki ifadesi şüpheleri artırmıştır.

Kara Kuvvetleri Komutanı Güvercinlik Kara Havacılık Okul Komutanlığında yaklaşık 2 saat süren incelemelerinde durumu hiç belli etmeden dikkatli incelemeler yaptığını ve personele sorduğu sorularla bilgi almaya çalıştığını incelemeler sırasında herhangi bir hareket hazırlığı görmediğini ve **21:25** sıralarında Kara Havacılık Komutanlığından ayrıldığını beyan etmektedir.

Ancak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının Kara Havacılık Okulu İddianamesi olarak bilinen 2016/108299 Soruşturma No.lu iddianamesindeki Bilirkişi Raporu'na göre; Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Salih Zeki Çolak ve beraberindeki heyetin 4 adet makam aracı ile Kara Havacılık Komutanlığı karargahı istikametinden gelip, pistten geçerek Kara Havacılık Okulu Bakım Komutanlığı hangarı ve CH-47 helikopterleri koruma hangarı bölgesine gittiği saat 19:58'de aynı zamanda 3 adet AH-1W ve 1 adet T-129 ATAK helikopterin taarruz hangarı önündeki apronda görüldüğü güvenlik kamerası görüntüleri üzerinden yapılan incelemeler ile tespit edilmiştir.

Ayrıca Kara Kuvvetleri Komutanı'nın hiçbir hareket görmediği Güvercinlik Kara Havacılık Okul Komutanlığından Kara Kuvvetleri Komutanının ayrılmasından dakikalar sonra helikopterlerin havalanarak hain darbe girişimine katılabilmiş olması izah edilememektedir.

MİT Müsteşarlığı TBMM Araştırma Komisyonu'na yönelik yazdığı 22.05.2017 tarihli yazısında **"MİT'in daha önce dış makamlarla paylaşılan notlarda Cemaatin darbe girişiminde bulunabileceğini bildirdiğini ancak TSK bünyesinde istihbarat toplayamadığından darbe girişiminin tarihi konusunda net bir istihbarata önceden ulaşılamadığı"** bilgisiyle darbenin bilindiğini ve beklendiğini şüpheye yer bırakmayacak şekilde ikrar ettiği ve bu durum 15 Temmuz hain darbe girişiminin **öngörülen** bir darbe girişimi olduğunu tarihi bir gerçeklik olduğunu hatırlatmakta fayda vardır.

MİT'in bildiği ve dış makamlar diyerek bilgilendirdiği Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın öngörülen bu darbe başladıktan sonra Cumhurbaşkanı'nın **"darbeyi eniştemden öğrendim"** demesi Başbakan'ın **"eşten dosttan öğrendim"** demesi ve sanki hiç bilmedikleri ve beklemedikleri şok edici bir gelişmeyle karşılaşmış gibi davranmaları anlaşılamamaktadır.

Öngörülen darbe girişimi 15 Temmuz günü öğleden sonra 14:20 itibariyle öğrenilmiş ancak yukarıda belirtilen bilgi ve bulgular ışığında gerekli bilgilendirmelerin yapılmadığı ve etkin önlemler alınmadığı anlaşılmıştır. Bu ihmaller zinciri sonucunda 15 Temmuz hain kalkışması **önlenmeyen** darbe girişimi olarak tarihe geçmiştir.

6.6. Sonuçları Kullanılan Darbe

15 Temmuz 2016 Saat:20:30'da hain darbe girişimi başlatılmıştır. Bu kanlı kalkışmanın ilk dakikalarında Genelkurmay Başkanı, Kuvvet Komutanları ve diğer üst düzey komutanlar derdest edilerek enterne edilmiştir.

Darbe girişiminin başlaması ile darbeciler tanklar, helikopterler ve uçaklarla halka saldırılara başlamış, askeri birliklerde yurtsever askerlerle darbeci hainler arasında çatışmalar yaşanmış, kamu kurumları bombalanmış ve televizyon binaları silahlı askerler tarafından basılmıştır.

Darbecilerin kendilerini en güçlü hissettiği saatlerde Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu *"Bu ülke darbelerden çok çekmiştir. Aynı sıkıntıların yeniden yaşanmasını istemiyoruz. Cumhuriyet'e ve demokrasimize sahip çıkıyor; inancımızı eksiksiz bir şekilde koruyoruz. Herkes çok iyi bilmeli ki Cumhuriyet Halk Partisi, parlamenter demokrasimizin vazgeçilmezi olan yurttaşlarımızın özgür iradesine bağlıdır"* mesajını kamuoyuyla paylaşarak darbeye karşı durmuş, demokrasiyi TBMM'den savunmak amacıyla Ankara'da bulunan tüm Milletvekillerini TBMM'ye göndermiş ve bütün CHP örgütlerini darbeye karşı durmakla görevlendirmiştir.

Bütün siyasi partilerin, basın kuruluşlarının ve en önemlisi halkımızın kahramanca direnişi sonucunda hain darbe girişimi bastırılmış ve darbenin başlamasından saatler sonra darbeciler teslim alınmıştır. 15 Temmuz gecesi demokrasiyi korumak uğruna 249 şehit verilmiş 2301 yurttaşımız gazi olmuştur.

15 Temmuz darbe girişiminin sürdüğü saatlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir araya gelen farklı siyasi partilere mensup milletvekilleri, darbeye karşı tavırlarını açıkça ortaya koyarak ülkemizin uzun yıllardır özlemini çektiği toplumsal uzlaşma ortamının oluşmasını sağlamıştır. Aynı gece milletvekillerimizin TBMM Genel Kurulunda bulunduğu sırada meclisin bombalanması kamuoyunda büyük infial uyandırmıştır.

İktidar olduğundan beri başka siyasi partilere sırtını çevirip uzlaşma aramayan Cumhurbaşkanı Erdoğan içine düştüğü sıkışmışlıktan kurtulmak için siyasi partileri hatırlamış ve Yenikapı'da yapılması kararlaştırılan "Demokrasi ve Şehitler Mitingi 'ne davet etmiştir. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Mitinge katılımı ve yaptığı konuşma ülkemizde yeniden toplumsal uzlaşı ve barışın oluşması için bir umut ışığı yakmıştır. Kılıçdaroğlu Yenikapı Mitinginde tarihe geçen on iki maddelik deklarasyonu halkımızla paylaşmıştır.

Yenikapı Mitinginin en önemli özelliği her siyasi görüşten halkımızın cumhuriyet ve demokrasi paydası altında toplanması ve darbelere karşı olunduğunun güçlü bir şekilde haykırılmasıdır. Mitingin önemli özelliklerinden birisi de ülkemizdeki toplumsal kutuplaşmadan çıkılacağına yönelik bir umut ışığı vermesidir.

Darbe girişiminin ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan katıldığı bir televizyon programında "**Demokratik parlamenter sistemin içinde kalıyoruz, hiçbir zaman bundan uzaklaşmayacağız ama halkımızın barışı için gereken neyse yapacağız**" ifadeleri ile demokratik parlamenter sistemden yana olduğunu ifade etmiştir.

Ancak ilerleyen satırlarda da görüleceği üzere, bu fırsat bizzat Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından heba ve istismar edilmiş, ülkemizin birlik ve beraberliği için kullanılabilecek önemli bir fırsat kısa dönemli siyasi çıkarlara feda edilmiştir.

Bu zor günlerde ülkemiz uzlaşma ve barış ortamında olması gerekirken, ülkemiz Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ayrıştırıcı ve kutuplaştırıcı tavırları yüzünden hızla çatışma ortamına doğru itilmiştir.

Darbe girişimi sonrası oluşan atmosfer içinde iktidarın Cemaat ile mücadele etmesine ve darbe girişiminin tüm yönleriyle ortaya çıkartılmasına dönük çağrılar Hükümeti bir meclis araştırma komisyonu kurulması fikrini kabul etmeye zorlamış ve dört partinin ortak önergesi ile Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuştur.

Komisyon çalışmalarının daha başında bütün kontrolün AKP İktidarının elinde olması, AKP-FETÖ ilişkilerinin ortaya çıkmasının önlenmesi ve komisyon raporunun yine AKP'nin istediği gibi çıkması için bütün tedbirler alınmıştır.

Daha sonra ortaya çıkan Komisyon Raporunun içeriği başlangıçtaki bu tereddütlerin ve ifadelerin ne kadar doğru olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Araştırma Komisyonu Cemaat ile mücadele ve bu çetenin darbe teşebbüsünü aydınlatmaktan ziyade Erdoğan ve Partisinin gerçekleştirdiği karşı darbeyi bir demokrasi mücadelesi olarak gösterme komisyonu görevini üstlenmiştir. Bu amacın sağlanabilmesi için de muhalefet partilerinin komisyon çalışmalarına katılımının önü kapatılmıştır.

Darbe girişiminden hemen sonra 21 Temmuz 2016'da OHAL ilan edilmiş ve 3 Ekim 2016'da OHAL'in üç ay süre ile uzatılması kararlaştırılmıştır. OHAL'in kaldırılmasına dönük gerek ulusal gerek uluslararası taleplerin aksine, OHAL ikinci defa 19 Ocak 2017 tarihinde, üçüncü defa ise 19 Nisan 2017 tarihinde üçer aylığına daha uzatılmıştır.

Böylece 15 Temmuz Darbe Girişiminin ardından TBMM iradesi bir kenara bırakılarak yasal düzenlemeyi gerektiren her türlü tedbir OHAL kapsamında ve yargı denetiminin dışında sürdürülmüştür.

Darbe girişiminden kısa bir süre sonra darbe tehlikesinin atlatılmasıyla kontrolün tekrar elinde olduğunu gören Cumhurbaşkanı Erdoğan bütün uzlaşma girişimlerini bir kenara bırakarak fabrika ayarlarına dönmüştür. Muhalefet partilerinin de katılımıyla TBMM çatısı altında sürdürülmesi gereken darbe ile

mücadele sürecini ilan ettiği OHAL şartları altında bütün kesimleri dışlayarak sürdürmeyi tercih etmiştir.

15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra Erdoğan tek adam rejimini kanun hükmünde kararnameler (KHK) ile daha da güçlendirmiştir. Çıkarılan KHK'lar Cemaat ile mücadele amacını gütmekten çok Erdoğan'ın tek adam rejimini ayakta tutma, devlet yönetimine ilişkin yetkileri tek merkezde toplama amacıyla istibdadı tesis etmenin bir enstrümanı olmuştur.

Devletimiz ve ülkemiz bir seneye yaklaşan OHAL şartları altında aşama aşama anayasasızlaştırılmış ve bu sayede hâlihazırda tehdit altında olan hukuk devleti yerle yeksan olurken en ilkel siyasal topluluklarda dahi uygulamada olan kanun devleti ilkesi yok sayılmıştır.

Bu dönüşümün kritik noktası Anayasal yönetimi koruma görevini ifa etmesi gereken Anayasa Mahkemesi'nin evrensel hukuk ilkelerini ve önceki içtihatlarını hiçe sayarak OHAL döneminde çıkan KHK'ların kapsam, süre ve uygulanacakları yer açısından OHAL'in ilanı ile ilgili olup olmadığını incelememesidir.

Anayasa Mahkemesi bu kararıyla hükümetin her konuya ilişkin ve her içerikte KHK yayımlayarak ülkeyi yönetebilmesinin önünü açmıştır. Bu bağlamda bir KHK ile Anayasa Mahkemesi'nin de kapatılıp kapatılamayacağı tartışmaları bile yapılmaya başlanmıştır.

Darbe teşebbüsünden hemen sonra Anayasa Mahkemesi'nin iki üyesi hiçbir hukuki süreç çalıştırılmadan sorgusuz sualsiz gözaltına alınmıştır. Emsal teşkil eden bu olaydan sonra Anayasa Mahkemesi üyelerinin tarafsızlığı ve bağımsızlığı tartışmalı hâle gelmiştir.

Anayasa Mahkemesi üyelerinin bile polis baskınları ile gözaltına alınabildiği süreçte diğer yargı mensuplarının bağımsız olabileceğini düşünmek mümkün değildir. Bu durum hukuk sistemimizde önemli tahribat yaratmıştır.

Mart 2017 ayı itibariyle meslekten ihraç edilen yargıç ve savcı sayısı 4.088 olmuştur. Bu sayı, toplam yargıç ve savcı sayısının yaklaşık yüzde 30'una tekabül etmektedir. Bu yargı mensuplarının bir kısmının Gülen çetesiyle bağlantılı olduğu ve hukuk sistemimize özellikle 2010 Referandumu sonrası AKP tarafından yerleştirildiği anlaşılmaktadır.

Yargıda kadrolaşmanın yarattığı tahribattan hiç ders alınmamış ve ihraç edilenlerin yerlerinin doldurulmasında yeni bir kadrolaşma başlatılmıştır. En düşük derecede memurluk için bile yeterli olmayan çok düşük KPSS notlarıyla ve AKP'nin siyasi referanslarıyla oluşturulan listelere girebilenler yarım dakika süren sözlü sınavlarla hakim ve savcı olarak atanmışlardır.

Medyanın kontrolünün ele geçirilmesi, sivil toplumun diz çökertilmesi ve siyasi kadrolaşma ile devlet bürokrasisinin tamamen ele geçirmesinden sonra sıra başkanlık yolunda tek engel olarak görülen muhalefet partilerinin tasfiyesine gelmiştir.

Bu süreçte muhalefet partileri için saldırgan ve yapıcı olarak tanımlanabilecek iki yöntem izlenmiştir. *İlk yöntem* çatışmacı siyasetin bir devamı olarak değerlendirilebilecek yoğun saldırılardır.

Bu anlamda HDP'li vekillerin tutuklanması ve iddianameleri hazırlanmadan uzun süre tutukluluklarının sürdürülmesi ile başlayan başkanlık sistemine karşı olan muhalefetin zayıflatılmasına yönelik siyasi saldırılar artmıştır.

Bu bağlamda CHP Genel Başkanı, CHP'li milletvekilleri, belediye başkanları ve örgütlerini hedef gösteren kışkırtıcı söylemler ve yalan haberler şehit cenazelerinde CHP'lilere yönelik saldırılara dönüşmüş, öfkeli halk kitlelerini olanlardan CHP'yi sorumlu tutmaya itecek provokasyonlar yaşanmıştır.

Muhalefet partilerine dönük operasyonlarda yapıcı inşa süreci ise MHP ile gerçekleşmiştir. MHP ve AKP, diğer muhalefet partileri aleyhine köpürtülen milliyetçi hassasiyetlerin yarattığı atmosferde kendi aralarında bir araya gelerek birbirlerine karşı yapıcı ama başka partilere karşı saldırgan söylemlerini yoğunlaştırmışlardır.

Barışçıl gösterilere katılanların ve basın açıklaması yapanların OHAL rejimi bahane edilerek gözaltına alınmaları sıradan olaylar haline gelmiştir.

Darbe neticesinde Mart 2017 ayı itibariyle 1.289 işletmeye satılmak üzere el konulmuştur. Cemaate doğrudan destek olan ve propagandasını yapan şirketlere yönelik yasal süreçler işletilerek el konulması ulusal güvenliğimiz açısından gereklidir. Ancak halka açık şirketlere FETÖ ile mücadele adı altında el konularak kayyum atanması ve bu sayede değerlerinin düşürülerek sonra yandaş sermaye gruplarına peşkeş çekilmesi doğru değildir.

15 Temmuz Darbe Girişim sonrası KHK'larla, içinde Cemaat ile hiçbir ilgisi olmayanların da bulunduğu, **178** medya kuruluşu kapatılmıştır. Bunların bir kısmına kayyum atanmıştır. Basın yayın ve gazetecilik işkolundaki şirketlerde ise sigortalı **2.308** işçinin, Anayasanın hukuk devleti ilkesi yok sayılarak hiçbir idari ve adli soruşturma yapılmaksızın, işine son verilmiş, her türlü sosyal ve ekonomik hakları ellerinden alınarak adeta açlığa mahkum edilmişlerdir.

Nisan 2017 itibariyle Gülen Cemaatiyle ilişkisi olduğu iddia edilen **113.260** kişi gözaltına alınmış, **47.155**'i tutuklanmıştır. Bunların 10.732'si polis, 7.463'ü asker, 2.575'i yargıç ve savcı, 26.177'si sivil, 208'i mülki idare amiri ve 168'i generaldir. Bu tutuklamalara maruz kalan kişiler için adaletin hızlı işlemesi ve darbe teşebbüsüne karışanların cezalandırılması gerekmektedir. Ancak bu süreçte Cemaatle ilgisi olmayan ve muhalif görülen pek çok akademisyen ve kamu görevlisi de gözaltına alınmış ve/veya tutuklanmıştır.

Bu durum haklı bir şekilde KHK'larla alınan tedbirlerin darbeye teşebbüs edenlerin cezalandırılması yanında fırsatın değerlendirilerek muhalefetin de baskı altına alınmasına çalışıldığını tereddüde yer vermeyecek şekilde ispatlar niteliktedir.

Mayıs 2017 ayı sonuna kadar **139.356** kamu çalışanı hakkında idari işlem yapılmış, **105.386** kamu çalışanı kesin olarak ihraç edilmiştir. Resmi Gazete'de yayımlanmayan veya kurum internet sayfalarında duyurulmayan ihraçlar da olduğundan, toplam ihraç sayısı belirtilen rakamdan daha fazladır.

Bu çapta gerçekleşen tasfiyeler yıllardır bilinen ve AKP Hükümetlerince de desteklenen Cemaat kadrolaşmasının ne çapta olduğuna da işaret etmektedir. Bu durum devletin kılcal noktalarına kadar yerleşmiş bu yapı ile başka mağdurlar

yaratmadan mücadele etmenin titizlikle yürütülmesi gereğini de ortaya çıkartmaktadır.

KHK'larla kamu görevlilerinin tasfiye edilmesi şeklinde hukuksuz uygulamalar dikkat çekmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde (AİHMS) belirtilen savunma hakkının da askıya alındığının ilanı ile başlayan sürecin uzun vadede Türkiye aleyhinde ciddi gelişmelere gebe olduğu açıktır.

Anayasanın 129'uncu maddesinin üçüncü fırkasındaki "**Disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz**" hükmüne karşın disiplin cezası alan kamu görevlilerinin KHK'larla görevlerine son verilmesi işleminin yargı denetimi dışında tutulması, iç hukumuz açısından da bu süreçte Anayasal güvence ilkelerinin bile yok sayıldığının açık örneğidir.

Kamuoyuna yansıyan vakalardan hareketle bile AKP İktidarının bu süreci gereken titizlik ve adalet içinde yürütmediği gibi durumu bir muhalif temizleme fırsatına çevirdiği açıkça görülmektedir. İktidarın kendisine muhalif gördüğü sendikalara üye kamu görevlilerini, hiçbir soruşturma ve yargı kararı olmadan terör örgütü üyesi diye suçlayarak, ihraç etmesinin başka bir açıklaması yoktur.

Bu ihraçlar toplumumuzda onarılması güç yaralar açmakta ve derin bir infial yaratmaktadır. Yapılan haksızlıklara ilişkin en görünür bedeli eğitimciler Nuriye Gülmen ve Semih Özakça vermektedir. Taleplerini en itidalli şekilde ifade etmelerine dahi gösterilen tahammülsüzlük bu iki fikir insanı ve eğitimciyi açlık grevi kararı almaya itmiştir. Yapılan haksızlıklara karşı olabilecek en barışçıl ve itidalli itirazlara dahi tolerans gösterilmemektedir.

15 temmuz darbe girişimi sonrasında ivedi alınması gereken tedbirlerden ziyade süreç gazetecilerin, akademisyenlerin, kamu görevlilerinin kısacası tüm yurttaşlarımızın anayasal haklarının ihlal edildiği bir sürece dönüşmüştür.

Kamudan gerekli ve yeterli tahkikat yapılmadan liste usulü ihraçlar, toplanma ve gösteri yürüyüşlerine orantısız müdahaleler, örgütlenme ve basın özgürlüğünün ve dolayısıyla halkın bilgi alma özgürlüğünün tamamen yok edilmesi ile sürdürülen bu süreç Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ayrıca işkence ve kötü muamele iddiaları ile yüzyüze kaldığı bir dönemece girmiştir.

Ceza infaz kurumlarında kapasite fazlalığının yol açtığı sorunların yanı sıra sıcak su, tuvalet/banyo, yemek gibi temel ihtiyaçların karşılanması, sağlık hizmetlerinin sağlanması, cezalandırmanın da insan haklarına uygun şekilde olmasını sağlayarak ceza infaz kurumundaki kötü muamele iddialarının etkin soruşturulması gerekmektedir. Sadece suç isnat edilen kişiler değil ailelere genişleyen seyahat yasakları ve pasaport iptali gibi cezaların şahsiliği ile örtüşmeyen hukuka aykırı tedbirler hukuk düzenimizden kaldırılmalıdır.

İsnad edilen suç ne olursa olsun, alınacak tedbirlerin ve yapılacak tahkikatın hukuka uygun olması gerekmektedir. Bu bağlamda Soruşturmaların tarafsız ve etkili bir biçimde sürdürülmesi için Türkiye'nin de imzacısı olduğu uluslararası hukuk kurallarına uygun yasal düzenlemeler gecikmeksizin TBMM gündemine getirilmeli, KHK'yla kolluk güçlerine "işkence" ve "kötü muamele" suçlarında cezasızlık getiren hükümler derhal ve geçmişe dönük olarak iptal edilmeli, kamu

vicdanını rahatlatmak için işkence ve kötü muamele iddialarına soruşturmalar şeffaflık içinde yürütülmeli ve sonuçları kamuoyuna açıklanmalıdır.

Kayıplar da dahil olmak üzere işlendiği iddia edilen insan hakları ihlalleri Türkiye'nin yargılama yetkisini kabul ettiği ve Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca uymakla yükümlü olduğu AİHM içtihatlarına uygun şekilde soruşturulmalı, mevcut hak ihlalleri derhal giderilmeli ve sorumlular yargılanmalı, yeni hak ihlallerine yol açacak KHK ve diğer hukuki düzenlemeler tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılmalıdır.

Nitekim olağanüstü halin gerektirdiği sınırlı sürede ve sınırlı tedbirler genişletilmemeli ve kalıcı hale getirilmemeli; olağanüstü halin sağladığı dokunulmazlık zırhı kaldırılmalı, hak ihlaline yol açan sorumlular yargılanmalı; ulusal emredici normlara ve uluslararası hukuksal müeyyidelere uygun hazırlanmamış iddianameler iade edilmeli ve bu tür iddianamelerle açılan davalar düşürülmeli; hukuki ve idari başvuru süreçleri, şeffaf bir biçimde sürdürülmeli, tüm belge ve bilgilerin taraflara açık olması sağlanmalı; gözaltında kayıplar, işkence ve kötü muamele iddiaları tarafsız ve bağımsız şekilde soruşturulmalı, sonuçlar kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Darbe sonrasında devlet kurumlarına dönük uygulamalar milli güvenliği üç açıdan tehdit eden sonuçlar doğurmuştur.

Birincisi, darbe gecesi ordu içinde yerle bir olmuş emir-komuta zinciri gizli tanık beyanları ve ihbarlar neticesinde gerçekleşen müteakip ihraçlar, gözaltılar ve tutuklamalar ile birlikte TSK mensuplarının birbirine güvenlerini yitirmelerine neden olmuştur.

İkincisi, darbe gecesi devletin güvenlik kurumları içinde ve arasında çatışmalar gerçekleşmiştir. Çok sayıda polis ve askerimiz kimin hangi tarafta olduğu bilinmeyen bir ortamda devletin üniformasını taşıyan FETÖ mensubu hainler tarafından katledilmiştir. Güvenlik kuvvetlerimiz arasında koordinasyon ve iletişim eksikliği nedeniyle Mayıs 2017'de Hatay'da polis ve jandarmanın yanlışlıkla çatışması neticesinde bir askerimiz şehit olmuştur.

Üçüncüsü, güvenlik kurumlarının geleceğini tehdit edecek uygulamalara gidilmiştir. TSK'ne subay yetiştiren askeri okullar kapatılmış ve gerekli hazırlıklar yapılmadan müfredatı, öğrenci kabulü ve uygulamalarına ilişkin ilkeleri belirlenmeden Millî Savunma Üniversitesi kısa zamanda kurulmuş ve ordumuzun asırları aşan kurumsal belleği bir çırpıda yok edilmiştir. Böylece ileride TSK dışarından FETÖ tipi örgütlerin kadrolaşma çabalarına daha açık hale getirilmiştir.

Şubat 2017 ayı itibariyle 312 akademisyen Barış Bildirisine imza attıkları gerekçesiyle üniversitelerden ihraç edilmiştir. Bu akademisyenlerin Gülen çetesi ile hiçbir ilişkisinin olmadığı ve sadece ülkemizde barışın sağlanması umuduyla bir imza kampanyasına imza attıkları için ihraç edildiklerini bütün kamuoyu bilmektedir.

Bu durum tartışmasız bir şekilde 15 Temmuz sonrası dönemdeki uygulamaların ana amacının Gülen çetesini tasfiye etmek ve

cezalandırmak değil bilim adamları dahil bütün toplumsal muhalefeti bastırmak olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu akademisyenler ihraç edilmekle kalmamış, pasaportlarına el konulmuş ve yurtiçindeki üniversitelerde çalışma imkânları da ellerinden alınmıştır. Dolayısıyla, akademisyenlerin ülke içinde kendi uzmanlık alanlarına ilişkin bilimsel birikim ve tecrübelerini kullanma ve çalışma imkânları kalmamıştır. Pasaportlarına el konulması ve yurtdışı yasağı nedeniyle birikimlerini ülke dışında kullanmaları da AKP İktidarınca engellenerek bir bakıma aileleriyle birlikte açlığa mahkum edilmişlerdir.

Günlük siyasette anti-entelektüelizm temalı nefreti körükleyerek puan kazanma amacıyla gerçekleştirildiği anlaşılan bu tasfiye ile ülkemiz çok önemli bilimsel birikimini ve değerlerini yitirmektedir.

Hukuksuz tasfiye sürecinin daha az görünür bir yönü de Barış Bildirisi'ne imza atsın atmasın Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı ile ülkemizin köklü üniversitelerinden doktoralarını alıp az gelişmiş kentlerdeki üniversitelerde görev yapan genç akademisyenlerin OHAL döneminde üniversite yöneticilerince fırsattan istifade edilerek işlerinden atılmasıdır.

Üniversite özerkliğinin olmazsa olmazı olan üniversitenin üniversite bileşenlerince yönetimi ilkesi bir gece 676 numaralı KHK vasıtasıyla rektör seçimlerinin ilgası neticesinde ortadan kaldırılmıştır.

Bu değişikliğin darbe ile mücadele ile ilişkisi olmadığının en somut kanıtı darbeden önce yani 12 Temmuz 2016'da ülkemizin önde gelen yükseköğrenim kurumları arasında olan Boğaziçi Üniversitesi'nde yapılan rektör seçiminin, istediği tarzda bir aday seçilmediği için, Erdoğan tarafından yok sayılmasıdır.

İlk bakışta tamamen anayasal bir süreç olan OHAL yönetimi, 15 Temmuz darbe girişimini takip eden süreçlerde de göreceğimiz gibi KHK uygulamaları ile anayasal sınırların ötesinde uygulamalara dönüşmüş ve yeni bir rejim inşasının kilometre taşına evirilmiş, mevzuatta işaret edilen denetim ise, Anayasa Mahkemesinin tavrıyla, bu gidişatın önlenmesinde yeterli olmamıştır.

OHAL sürecinde, ilki 23 Temmuz 2016 tarihli 667 sayılı KHK olmak üzere 12 seferde toplam 24 olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamesi çıkarılmıştır. Böylelikle darbe girişiminin hemen ardından İktidar milletvekilleri tarafından yapılan *"darbe laikliğe karşı yapılmıştır"* açıklamaları, AKP Genel Merkezi'ne asılan Atatürk posteri, OHAL *"süresinden önce bitirilebilir"* beyanları, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 21 Temmuz 2016 tarihli AlJazeera röportajında kullandığı '*Biz demokratik parlamenter sistemden asla taviz vermiyoruz*' ifadeleriyle tanımlanan yaklaşımlar tamamen boşa çıkmış, yerini tam tersine işleyen bir sürece bırakmıştır.

KHK'lar Anayasa Mahkemesi içtihadından yola çıkarak, Anayasanın 121 nci maddesinde belirtilen *"OHAL'in gerekli kıldığı konularda*, *OHAL süresiyle sınırlı olarak çıkarılıp* y*alnızca OHAL'in ilan edildiği bölgede uygulanabilir*" hükmünün çok ötesinde, kalıcı değişikliklere dair kararlar içeren ve OHAL sürecinin sonunda da devam edecek devletin yapısı ve başka uygulamalara ilişkin kalıcı hükümleri içeren düzenlemeler olmuştur.

KHK'ların ana hedefinin darbe tehdidini bertaraf etmekten ziyade devlet teşkilatında kalıcı düzenlemeler getirilmesi, KHK'lar vasıtasıyla devletin dönüştürülmesi ve bu süreçte TBMM ve muhalefet edecek kurum ve kişilerin baskı altına alınması olduğu açıkça görülmektedir.

Kamuoyunca da tartışılan ***kış lastiği zorunluluğundan cazibe merkezi programına, gemi inşasından at yarışlarına, genç akademisyenlerin iş güvencesini elinden alan uygulamalardan icra ve iflasa,*** darbe tehdidinin bertaraf edilmesine ne açıdan hizmet edeceği belli olmayan birçok alanda KHK'lar vasıtasıyla düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

15 Temmuz darbe girişiminin bir ***'lütuf'*** olarak değerlendirilip OHAL düzeninin başkanlık sistemi için kaldıraç işlevi görmesi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın zorladığı Başkanlık sistemi için gerekli ortamın yaratılmasında altın fırsat olarak kullanılmıştır.

AKP'nin Başkanlık dayatması 4 Şubat 2016 tarihinden başlamıştır. Anayasa Uzlaşma Komisyonu, 24. yasama döneminde ilk toplantısını yapmak üzere TBMM Başkanı İsmail Kahraman başkanlığında toplanmış ancak komisyon AKP'li üyelerin Başkanlık dayatmaları ardından CHP'nin görüşmelerden çekilmesi ile 16 Şubat 2016 tarihinde çalışmalarına son vermiştir.

TBMM'de yer alan 4 siyasi partinin temsil edildiği komisyon çalışmalarının ardından, bu defa 3 parti temsilcisi ile 'mini anayasa' görüşmeleri 12 Ağustos 2016 tarihinde başlamış, HDP bu görüşmelere dahil edilmemiştir.

Üçlü komisyon, 23 Eylül 2016 tarihinde, 7 madde üzerinde mutabakata varıldığını açıklaması ile birlikte çalışmalarını tamamladığını duyurmuştur. Ancak bu duruma ilişkin yeni bir gelişme olmaksızın AKP ve MHP, ikili görüşmelere başlamış, bu kapsamda 21 Kasım 2016 tarihinde AKP Genel Sekreteri Abdülhamit Gül ile MHP Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak Anayasa değişiklik paketini görüşmek üzere bir araya gelmiştir.

Bu görüşmeler neticesinde ise 8 Aralık 2016 tarihinde AKP ve MHP'nin yeni anayasa düzenlemesinde uzlaştığı haberleri servis edilmiş, sonuç olarak 10 Aralık 2016 tarihinde yeni anayasa teklifi Meclis Başkanlığı'na iletilmiştir. Tasarının Anayasa Komisyonu'nda görüşülmesine 20 Aralık 2016 tarihinde başlanmıştır.

Şiddetli tartışmalar eşliğinde yürütülen Anayasa Komisyonu, 21 madde halinde gelen "Başkanlık Teklifini" 18 madde halinde onaylayarak çalışmalarına 30 Aralık 2016 tarihinde son vermiş, ancak komisyon çalışma usulleri bakımından AKP iktidarı dönemine ışık tutan tartışmalı bir örnek sergilemiştir.

Komisyon çalışmalarının ardından Anayasa teklifi 9 Ocak 2017 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanmış ve 21 Ocak 2017 tarihinde 339 oyla kabul edilmiştir TBMM Genel Kurulunda teklifin tümü üzerinde yapılan gizli oylamaya 488 milletvekili katılmış, oylamada 339 kabul, 142 ret oyu kullanılmış; 5 oy boş çıkmış, 2 oy ise geçersiz sayılmıştır. Gizli oylama kurallarına açıkça uyulmadığı tespit edilen görüşmeler sürecinde meclis genel kurulu arbedelere sahne olmuş, farklı günlerde çıkan tartışmalar kavgalara dönüşmüş ve bazı milletvekilleri yaralanmıştır.

Anayasa değişiklik teklifi, başta komisyon çalışmaları, ardından ise genel kurul çalışmalarında apar topar görüşüldükten hemen sonra, iktidar partisi ülkeyi yine zaman kaybetmeden halk oylaması sürecine sokmuş ve referandum tarihi 16 Nisan 2017 olarak belirlenmiştir.

Referandum çalışmaları, lojistik anlamda ciddi oranda haksız bir rekabet ortamında gerçekleşmiştir. Referandumun EVET oylarını artırmak amacıyla sadece kamu bütçesinden HAYIR bileşenlerinin toplam bütçesinin bin katı ödenek kullanılmıştır. İktidar partisi bir taraftan kamu kaynaklarını sınırsızca kullanırken, diğer taraftan Cumhurbaşkanı ve Başbakan Referandum sürecinde "HAYIR" oyu verecekleri terör ile ilişkilendirmekten geri durmamıştır. Muhalefet partilerinin çalışmaları kamu görevlileri ve kışkırtılmış kitleler tarafından engellenmiştir.

Sonuç olarak 16 Nisan 2017 tarihinde Türkiye zoraki bir referandumda Anayasa değişikliğini oylamak üzere sandık başına gitmiştir. Ancak seçim günü de, ülkenin olağandışı koşullarda içine sürüklendiği bu süreç olağandışı bir uygulama ile istismar edilmiştir. Yüksek Seçim Kurulu (YSK) oy verme işleminin devam ettiği saatlerde aldığı 16 Nisan 2017/560 no'lu kararıyla seçim güvenliğinin kanuni şartlarından biri olan mühür şartını devre dışı bırakmıştır.

Bu durum AKP iktidarı döneminde yaşanan en büyük şaibelerden biri olarak tarihteki yerini almıştır. YSK'ya verilen tepkilere rağmen oy sayımı tamamlanmış ve daha sonra YSK tarafından EVET oylarının %51.41, HAYIR oylarının ise %48,59 olduğu duyurulmuştur.

İlk bakışta tamamen anayasal bir süreç olan OHAL yönetimi, 15 Temmuz darbe girişimini takip eden süreçlerde de göreceğimiz gibi KHK uygulamaları ile anayasal sınırların ötesinde uygulamalara dönüşmüş ve yeni bir rejim inşasının kilometre taşına evirilmiş, mevzuatta işaret edilen denetim ise, Anayasa Mahkemesinin hukuksuz tavrıyla, bu gidişatın önlenmesinde yeterli olmamıştır.

Yukarıda anlatıldığı üzere 15 Temmuz hain darbe girişimi bütün muhalefet partilerinin, sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurumlarının ve Halkımızın kahramanca girişimi ile bastırılmış ve bu direniş sırasında 249 yurttaşımız şehit 2301 yurttaşımız gazi olmuştur.

Darbe sonrası oluşan milli birlik ruhuna *"Yenikapı mitingi"* adı verilmiş ve darbe tehlikesi atlatılıncaya kadar bu uzlaşma sürdürülmüştür. Darbe tehlikesi sürerken ilan edilen OHAL'in geçici olduğu söylenmiş ve TBMM'de bulunan 4 siyasi partinin ortak iradesi ile bir araştırma komisyonu kurulmuştur.

Darbe tehlikesinin atlatılmasıyla birlikte Erdoğan tarafından Yenikapı süreci bozulmaya başlamıştır. Darbe tehlikesi atlatılıncaya kadar süreceği söylenen OHAL kalıcılaştırılarak TBMM devre dışı bırakılmış ve Erdoğan'ın karşı darbe süreci başlamıştır.

Darbe Araştırma Komisyonu fiilen lağvedilmiş ve komisyon darbeyi girişimini araştıran değil Erdoğan'ın karşı darbesini aklayan bir kara propaganda aracına dönüşmüştür.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın darbeye karşı direnen bütün kişi ve kurumları aldatarak başlattığı karşı darbe sürecinin hukuki silahı OHAL olmuştur. OHAL

KHK'larıyla devlet tarumar edilmiş ve TSK'nın emir komuta sistemi parçalanmıştır.

Gerek 15 Temmuz darbe girişimi gerek Erdoğan darbesi karanlıkta tutabilmek ve halkımızın bilgi almasını engellemek için gazetecileri tutuklayarak, gazete, televizyon, radyo ve haber siteleri kapatılarak basın susturulmuş ve sansür edilmiştir.

Özellikle yayın hayatları Cemaatle mücadele etmekle geçen ve bu mücadelede ağır bedeller ödeyen Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerine Cemaat suçlamasıyla yapılan adaletsizlikler karşı darbe sürecinin güç gösterisine dönüşmüştür.

Cemaatle mücadele bahane edilerek içlerinde cemaatle hiç ilgisi olmayan on binlerce kamu görevlisinin de olduğu yüzbinlerce insan göz altına alınmış, tutuklanmış veya ihraç edilmiştir. Tutukluluk ve ihraç işlemleri aileleri özellikle çocukları da kapsayacak şekilde fiili cezaya dönüşmüştür.

Tescilli Cemaatçiler yurt içinde ve yurt dışında serbestçe dolaşırken en alt düzeyde on binlerce kamu görevlisi hiçbir savunma hakkı tanınmadan açlığa ve sefalete mahkum edilmiştir.

Hayatları cemaatle mücadeleyle geçen on binlerce kamu görevlisi de sırf muhalif veya muhalif sendikalara üye oldukları için AKP'nin gadrine uğramış, işlerinden ve aşlarında olmuşlardır.

Başta Anayasa mahkemesi olmak üzere hiçbir yargı kuruluşunun ve hiçbir yargıcın hakim güvencesi kalmamış, hakim ve savcılar OHAL silahıyla rehin alınarak AKP'nin emir erine dönüştürülmeye çalışılmıştır. Bu duruma direnen ve Cemaatle hiçbir ilgisi olmayan hakim ve savcılar terörist damgasıyla Cemaat çuvalına atılmışlardır.

Karşı darbe sürecinde boşaltılan kamu görevlilerine AKP yandaşları doldurulmuş Erdoğan'ın parti devleti inşası süreci başlamıştır. OHAL olağanlaşmış KHK'lar kanunlaşmıştır.

En son yapılan haksız, hileli ve mühürsüz referandumla parlamenter rejim rehin alınmış yerine gayri meşru bir Başkanlık rejimi kurulmuştur.

Bütün bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere 15 Temmuz hain darbe girişimini sonuçları kullanılmış ve karşı darbe gerçekleştirilmiştir. Bu sebeplerle 15 Temmuz darbe girişimi karşı darbe yapmak amacıyla **sonuçları kullanılan** bir darbe girişimi olarak tarihe geçmiştir.

6.7. Kontrollü Darbe

15 Temmuz 2016 gerçekleştirilen kanlı ve hain kalkışma bu memleketin masum yurttaşları için ***beklenmeyen, şok edici ve dehşet verici*** bir gelişme olmuştur. Ancak bu hain darbe girişiminin olacağını bilen ve bekleyenlerde vardır.

15 Temmuz darbe girişiminden aylar önce yazılan yazılardan darbe girişiminin bilindiği hatta bu girişimin hazırlık sürecinin takip edildiği anlaşılmaktadır. Bu konuda en açık kanıt darbeden 4 ay önce Fuat Uğur'un Türkiye Gazetesinde 24 Mart 2016, 2 Nisan 2016 ve 21 Nisan 2016 tarihlerinde yazdığı üç yazısıdır.

Fuat Uğur'un ***24 Mart 2016, 2 Nisan 20016 ve 21 Nisan 2016*** tarihli yazılarında kamuoyuyla paylaştığı bilgiler 15 Temmuz hain darbe girişiminde ve sonrasında aynen gerçekleşmiştir.

Fuat Uğur ve benzeri yazarların darbeden aylar öncesi paylaştığı bu yazılar MİT için açık istihbarat kaynağı olup, Fuat Uğur'un bildiklerini MİT'in bilmiyor olması düşünülemez.

Kanlı darbe girişimi sonrası düzenlenen Savcılık iddianamelerinin incelenmesinden Cemaatin darbe hazırlıklarına 2015 son aylarından itibaren başladığı anlaşılmaktadır. Darbeye hazırlık faaliyetleri **Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç ve Harun Biniş** tarafından yürütülmüştür. **Adil Öksüz ve diğer planlayıcılar darbe girişiminden çok önce Cemaat bağlantısı devlet tarafından bilinen isimlerdir.**

Bu isimler Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki örgüt elemanlarıyla bağlantı kurarak hazırlık faaliyetlerini yönetmiş, sıklıkla ve aynı zaman dilimlerinde ABD'ye seyahat etmişlerdir.

Darbeye hazırlık sürecinde üst düzey cemaat imamı oldukları darbeden çok önce bilinen **Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç ve Harun Biniş** tarafından darbeye hazırlık amaçlı birçok toplantı yapılmış ve bu toplantılara onlarca üst rütbeli subay katılmıştır.

MİT'in **"TSK bünyesinde istihbarat toplayamadığından darbe girişiminin tarihi konusunda net bir istihbarata önceden ulaşılamadığı"** savunması geçerli kabul edilmemektedir. Çünkü güvenlik ve istihbarat makamları tarafından bilinen ve takip edilmesi gereken **"Cemaatin Hususileri"** olarak adlandırılan başta Adil Öksüz, Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç ve Harun Biniş asker değil **sivil kişilerdir**. Darbeye hazırlık ve planlama toplantılarının çoğu askeri bölgelerde değil **sivil bölgelerde** yapılmış binlerce asker bu toplantıya iştirak etmiştir.

MİT Müsteşarlığı TBMM Araştırma Komisyonu'na yönelik yazdığı 22.05.2017 tarihli yazısında **"MİT'in daha önce dış makamlarla paylaşılan notlarda cemaatin darbe girişiminde bulunabileceğini bildirdiğini ancak TSK bünyesinde istihbarat toplayamadığından darbe girişiminin tarihi konusunda net bir istihbarata önceden ulaşılamadığı"** bilgisiyle darbenin bilindiğini ve beklendiğini şüpheye yer bırakmayacak şekilde ikrar etmiştir. Bu durum 15 Temmuz hain darbe girişiminin **öngörülen** bir darbe girişimi olduğunu tarihi bir gerçeklik olarak önümüze çıkmaktadır.

15 Temmuz darbe girişiminin hemen öncesinde öngörülen darbenin öncül belirtileri ortaya çıkmıştır. 14 Temmuz 2016 tarihinde yani kalkışmadan bir gün önce **Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'ın** MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la birlikte Özel Kuvvetler Komutanlığı 4. Dönem Özel Kuvvetler İhtisas Kursu Mezuniyet törenine katıldığı, önceki yıllarda böylesine bir törene katılma geleneği olmadığı, **bu tören sonrası MİT Müsteşarı Hakan Fidan'la Özel Kuvvetler Komutanlığı bahçesinde 18:00 – 00:30 arası yaklaşık 6,5 saat boyunca baş başa görüştüğü** ifadelerle ortaya çıkmıştır.

Kara Kuvvetleri Komutanının 15 Temmuz günü İzmir programını erken keserek rutin YAŞ görüşmeleri için Ankara'ya çağrılması ve aynı uçakta hain

darbe girişiminin başında en yüksek rütbeli subayı olan Org. Akın Öztürk'ün olması ve aynı gün darbe girişiminin başlaması izaha muhtaç bir durumdur.

İhbarcı O.K. **"aynı cemaatten"** vurgusuyla **"kalkışmanın bir cemaat operasyonu ve bir darbe girişimi"** olduğunu açıkça söyleyerek durumun vahametini ortaya koymuştur. Bu koşullar altında MİT Müsteşarının Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a derhal bilgi vermemesi ve güvenlik birimlerini teyakkuz haline geçirmesi gerekirken bu görevini ihmal etmiş olması anlaşılamamaktadır.

Genelkurmay 2. Başkanı Org. Yaşar GÜLER'in beyanından MİT Müsteşarının Cumhurbaşkanı'nı bilgilendirmek istediği ancak ulaşamadığı anlaşılmaktadır. Bu durum karşısında Cumhurbaşkanı Koruma Müdürü Muhsin Köse'ye ***"Muhsin sana dışarıdan bir saldırı olsa buna karşı koyacak kadar gücün, kuvvetin ve adamın var mı?"*** sorusuyla durumun vahametini anlattığı ancak detay bilgi vermediği anlaşılmaktadır.

Bu soru hayatın olağan akışı içerisinde sorulabilecek bir soru değildir. Bu durumda Hakan Fidan ve Muhsin Köse tarafından Cumhurbaşkanı'nın bilgilendirilip bilgilendirilmediği hususu karanlıkta kalmakta ve makul şüpheler artmaktadır.

Genelkurmay Başkanı gerek Savcılığa verdiği ifadesinde gerek TBMM Araştırma Komisyonu'na gönderdiği tarihsiz yazısında olayın öğrenilmesini müteakip alınabilecek tüm önlemleri aldığını bildirmektedir. Ancak alınan bu önlemlerin yetersiz olduğu ve Genelkurmay Başkanı ve bazı Kuvvet Komutanların darbeciler tarafından enterne edilerek rehin alındığı da üzücü bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

Genelkurmay Başkanı'nın tüm kuvvet komutanlıklarına **18:30'da** hareket merkezleri aracılığıyla ilettiği emirler saat **19:26'da** adreslerine ulaşmıştır. Bu emirlere rağmen TSK'nın komuta kademesinin önemli bir kısmı düğünlere katılmış ve düğünlerde derdest edilerek enterne edilmiştir. Bu durum izah edilememektedir.

Özel Kuvvetler Komutanı Korg. Zekai Aksakallı'nın Ankara'da görülen darbe davasının duruşmasında dile getirdiği **"TSK'da kriz ve olağanüstü durumlarda ilk haber alınır alınmaz tedbir olarak 'personel kışlayı terk etmesin' emri verilir. Birlik komutanları kışlalarında, mesaiye devam edilir. Her zaman uygulanan bu temel ve basit kural 15 Temmuz'da ilk haber alındığı zaman uygulanmamıştır. Uygulansaydı darbe girişimi baştan açığa çıkardı"** şeklindeki ifadesi şüpheleri artırmıştır.

Kara Havacılık Komutanlığında yaklaşık 2 saat süren incelemelerinde durumu hiç belli etmeden dikkatli incelemeler yaptığını ve personele sorduğu sorularla bilgi almaya çalıştığını incelemeler sırasında herhangi bir hareket hazırlığı görmediğini ve **21:25** sıralarında Kara Havacılık Komutanlığından ayrıldığını beyan etmektedir. Ancak Kara Kuvvetleri Komutanı'nın hiçbir hareket görmediği Güvercinlik Kara Havacılık Okul Komutanlığından Kara Kuvvetleri Komutanının ayrılmasından dakikalar sonra helikopterlerin havalanarak hain darbe girişimine katılabilmiş olması izah edilememektedir.

MİT'in bildiği ve **dış makamları** bilgilendirdiği Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın öngörülen bu darbe başladıktan sonra Cumhurbaşkanı'nın **"darbeyi**

eniştemden öğrendim" demesi Başbakan'ın **"eşten dosttan öğrendim"** demesi ve sanki hiç bilmedikleri ve beklemedikleri şok edici bir gelişmeyle karşılaşmış gibi davranmaları anlaşılamamaktadır.

Öngörülen darbe girişimi 15 Temmuz günü öğleden sonra **14:20** itibariyle öğrenilmiş ancak yukarıda belirtilen bilgi ve bulgular ışığında gerekli bilgilendirmelerin yapılmadığı ve etkin önlemler alınmadığı anlaşılmıştır. Bu ihmaller zinciri sonucunda 15 Temmuz hain kalkışması **önlenmeyen** darbe girişimi olarak tarihe geçmiştir.

15 Temmuz hain darbe girişimi bütün muhalefet partilerinin, sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurumlarının ve halkımızın kahramanca girişimi ile bastırılmış ve bu direniş sırasında **249** yurttaşımız şehit **2301** yurttaşımız gazi olmuştur.

Darbe sonrası oluşan milli birlik ruhuna *"Yenikapı mitingi"* adı verilmiş ve darbe tehlikesi atlatılıncaya kadar bu uzlaşma sürdürülmüştür. Darbe tehlikesi sürerken ilan edilen OHAL'in geçici olduğu söylenmiş ve TBMM'de bulunan 4 siyasi partinin ortak iradesi ile bir Araştırma Komisyonu kurulmuştur.

Darbe tehlikesinin atlatılmasıyla birlikte Erdoğan tarafından Yenikapı süreci bozulmaya başlamıştır. Darbe tehlikesini atlatıncaya kadar olduğu söylenen OHAL kalıcılaştırılarak TBMM devre dışı bırakılmış ve Erdoğan'ın karşı darbe süreci başlamıştır.

Darbe araştırma komisyonu fiilen lağvedilmiş ve komisyon darbeyi girişimini araştıran değil Erdoğan'ın karşı darbesini aklayan bir kara propaganda aracına dönüşmüştür.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın darbeye karşı direnen bütün kişi ve kurumları aldatarak başlattığı karşı darbe sürecinin hukuki silahı OHAL olmuştur. OHAL KHK'larıyla devlet tarumar edilmiş ve TSK'nın emir komuta sistemi parçalanmıştır.

Gerek 15 Temmuz darbe girişimi gerek Erdoğan darbesi karanlıkta tutabilmek ve halkımızın bilgi almasını engellemek için gazeteci tutuklayarak, gazete, televizyon, radyo ve haber siteleri kapatılarak basın susturulmuş ve sansür edilmiştir.

Özellikle yayın hayatları Cemaatle mücadele etmekle geçen ve bu mücadelede ağır bedeller ödeyen Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerine Cemaat suçlamasıyla yapılan adaletsizlikler karşı darbe sürecinin güç gösterisine dönüşmüştür.

Cemaatle mücadele bahane edilerek içlerinde cemaatle hiç ilgisi olmayan on binlerce kamu görevlisinin de olduğu yüzbinlerce insan gözaltına alınmış, tutuklanmış veya ihraç edilmiştir. Tutukluluk ve ihraç işlemleri aileleri özellikle çocukları da kapsayacak şekilde fiili cezaya dönüşmüştür.

Tescilli Cemaatçiler yurt içinde ve yurt dışında serbestçe dolaşırken en alt düzeyde on binlerce kamu görevlisi hiçbir savunma hakkı tanınmadan açlığa ve sefalete mahkum edilmiştir.

Hayatları cemaatle mücadeleyle geçen on binlerce kamu görevlisi de sırf muhalif oldukları için AKP'nin gadrine uğramış işlerinden ve aşlarında olmuşlardır.

Başta Anayasa mahkemesi olmak üzere hiçbir yargı kuruluşunun ve hiçbir yargıcın hakim güvencesi kalmamış hakim ve savcılar OHAL silahıyla rehin alınarak AKP'nin emir erine dönüştürülmeye çalışılmıştır. Bu duruma direnen ve Cemaatle hiçbir ilgisi olmayan hakim ve savcılar terörist damgasıyla Cemaat çuvalına atılmışlardır.

Karşı darbe sürecinde boşaltılan kamu görevlilerine AKP yandaşları doldurulmuş Erdoğan parti devleti inşası süreci başlamıştır. OHAL olağanlaşmış KHK'lar kanunlaşmıştır.

En son yapılan haksız, hileli ve mühürsüz referandumla parlamenter rejim rehin alınmış yerine gayri meşru bir Başkanlık rejimi kurulmuştur.

Bütün bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere 15 Temmuz hain darbe girişimini sonuçları kullanılmış ve karşı darbe gerçekleştirilmiştir. Bu sebeplerle 15 Temmuz darbe girişimi karşı darbe yapmak amacıyla **sonuçları kullanılan** bir darbe girişimidir.

Muhalefet şerhimizde detaylarıyla anlatıldığı üzere 15 Temmuz Hain Darbe Girişimi **Öngörülen, Önlenmeyen ve Sonuçları Kullanılan** bir **Kontrollü Darbe** olarak tarihe geçmiştir.

Zeynel Emre	Aykut Erdogdu	Sezgin Tanrıkulu	Aytun Çıray
İstanbul Milletvekili	İstanbul Milletvekili	İstanbul Milletvekili	İzmir Milletvekili